JAŞER

BEŞA 1

1 Û Xwedê got: «Werin em mirov li gor sûretê xwe, li gor
şibandina xwe biafirînin». Û Xwedê mirov li gor sûretê
xwe afirand.
2 Û Xwedê mirov ji axê çêkir, û bêhna jiyanê da pozê wî û
mirov bû giyanekî zindî yê xwedî axaftin.
3 Û Xudan got: «Ne baş e ku mirov tenê bimîne; ez ê
alîkarekî li gorî wî çêbikim.»
4 Xudan xeweke kûr xist ser Adem û ew razayî. Yek ji
parzûnên wî jê kir û li ser wê goşt çêkir û ew çêkir û anî ba
Adem. Adem ji xewa xwe şiyar bû û nihêrî ku jinek li ber
wî rawestiyaye.
5 Û wî got: «Ev hestiyek ji hestiyên min e û wê jê re jin bê
gotin, çimkî ev ji mêr hatiye girtin; û Adem navê wê danî
Hewa, çimkî ew diya hemû zindiyan bû.»
6 Û Xwedê wan pîroz kir û di roja ku wî ew afirandin de
navên wan danî Adem û Hewa û Xudan Xwedê got: «Zêde
bibin û zêde bibin û erdê tijî bikin».
7 Xudan Xwedê Adem û jina wî hilda û ew li baxçeyê
Adenê danîn da ku wê çêkin û biparêzin; û wî ferman da
wan û ji wan re got: «Ji her dara baxçeyê hûn dikarin
bixwin, lê ji dara zanîna qencî û xerabiyê nexwin, çimkî di
roja ku hûn jê bixwin, hûn ê bê guman bimirin.»
8 Û gava Xwedê wan pîroz kir û ferman da wan, ew ji wan
çû, û Adem û jina wî li gorî fermana ku Xudan ji wan re
gotibû, di baxçê de bi cih bûn.
9 Û marê ku Xwedê bi wan re li ser erdê afirandîbû, hat ba
wan da ku wan teşwîq bike ku fermana Xwedê ya ku wî ji
wan re gotibû, binpê bikin.
10 Mar jinikê xapand û razî kir ku ji dara zanînê bixwe, û
jinikê guh da dengê mar, û wê peyva Xwedê binpê kir, û ji
dara zanîna qencî û xerabiyê hilda, û xwar, û wê jê hilda û
da mêrê xwe jî û wî jî xwar.
11 Û Adem û jina wî fermana Xwedê ya ku wî ji wan re
gotibû, binpê kirin, û Xwedê ev yek dizanibû, û hêrsa wî li
dijî wan pêket û ew nifir kirin.
12 Û Xudan Xwedê wê rojê wan ji baxçeyê Edenê derxist,
da ku erdê ku jê hatibûn girtin biçînin, û ew çûn û li
rojhilatê baxçeyê Edenê bi cih bûn; û Adem jina xwe Hewa
nas kir û wê du kur û sê keç anîn dinyayê.
13 Û navê kurê xwe yê pêşî Qayîn danî û got: «Min ji
Xudan mêrek stendiye» û navê yê din Habîl danî, çimkî got:
«Em bi pûçîtî hatin dinyayê û em ê bi pûçîtî jê bên girtin».
14 Kur mezin bûn û bavê wan li wî welatî milk da wan;
Qabîl cotkar bû, Habîl jî şivanê pez bû.
15 Û piştî çend salan, wan qurbaniyek nêzîkî Xudan pêşkêş
kirin, û Qabîl ji fêkiyê erdê anî, û Habîl ji nifşên pêşîn ên
pezê xwe ji rûnê wê pêşkêş kir, û Xwedê zivirî û ber bi
Habîl û qurbana wî ve meyla xwe da, û agir ji Xudan ji
ezmanan daket û ew şewitand.
16 Û Xudan berê xwe neda Qabîl û pêşkêşa wî û ew ne
meyla wê kir, çimkî wî ji fêkiyên erdê yên nebaş li ber
Xudan anîbû û Qabîl ji ber vê yekê li birayê xwe Habîl
hesûd bû û ji bo kuştina wî hincetek dît.
17 Piştî demekê, rojekê Qayîn û birayê wî Habîl ji bo karê
xwe çûn zeviyê; herdu jî li zeviyê bûn, Qayîn zeviya xwe
diçand û cot dikir, Habîl jî pezê xwe diçêrand; pez ji wê
beşa ku Qayîn di erdê de cot kiribû derbas bû û ji ber vê
yekê Qayîn pir xemgîn bû.
18 Qabîl bi hêrs nêzîkî birayê xwe Habîl bû û jê re got: «Çi
di navbera min û te de heye ku tu têyî ku li welatê min bijî
û pezên xwe bibînî da ku li wir biçêrin?»
19 Habîl bersiva birayê xwe Qabîl da û jê re got: «Çi di
navbera min û te de heye ku tu goştê pezê min bixwî û xwe
bi hirî li xwe bikî?»
20 Niha, ji ber vê yekê, hirîya pezên min ên ku te pê li xwe
kiriye, ji xwe bike û ji bo fêkî û goştê wan ê ku te xwariye,
berdêla min bide min, û gava tu vê yekê bikî, ez ê ji welatê
te herim, wekî ku te gotiye?
21 Qabîl ji birayê xwe Habîl re got: «Eger ez îro te bikujim,
kî wê xwîna te ji min bixwaze?»
22 Habîl bersiva Qabîl da û got: «Bê guman Xwedayê ku
me li ser erdê afirandiye, ew ê tola doza min hilîne û eger
tu min bikujî, ew ê xwîna min ji te bipirse, çimkî Xudan
dadwer û hakem e û ew ê li gorî xerabiya mirov û li gorî
xerabiya ku li ser erdê kiriye, cezayê mirov bide.»
23 Û niha, eger tu li vir min bikujî, bêguman Xwedê bi
nepenîtiya te dizane û wê ji bo xerabiya ku te îro
ragihandiye ku tu li min bikî, te ceza bike.
24 Û gava Qabîl gotinên ku birayê wî Habîl gotibûn bihîst,
hêrsa Qabîl li dijî birayê xwe Habîl ji ber ku ev tişt
ragihand, pê ket.
25 Qabîl lez kir û rabû ser xwe, û beşa hesinî ya amûra xwe
ya cotkariyê hilda, bi wê yekê ji nişkê ve li birayê xwe da û
ew kuşt, û Qabîl xwîna birayê xwe Habîl li ser erdê rijand,
û xwîna Habîl li ber keriyê li ser erdê diherikî.
26 Û piştî vê yekê Qayîn ji kuştina birayê xwe poşman bû,
û ew pir xemgîn bû, û ew li ser wî giriya û ev yek ew pir
xemgîn kir.
27 Qabîl rabû û di zeviyê de çalek kola û cenazeyê birayê
xwe tê de danî û toz li ser wê belav kir.
28 Û Xudan hay ji Qayîn hebû ku çi bi birayê wî kiribû, û
Xudan li Qayîn xuya bû û jê re got: «Birayê te Habîl li ku
ye ku bi te re bû?»
29 Qayîn xwe kir pozbilind û got: «Nizanim, gelo ez
nobedarê birayê xwe me?» Xudan jê re got: «Te çi kiriye?
Dengê xwîna birayê te ji erdê ku te ew kuştiye gazî min
dike.»
30 Çimkî te birayê xwe kuşt û li ber min xwe xapand, û di
dilê xwe de te xeyal kir ku min te nedît û hemû kirinên te
nizanim.
31 Lê te ev tişt kir û birayê xwe bê sedem kuşt û ji ber ku
wî bi te re rast got, û niha tu ji erdê ku devê xwe vekir da
ku xwîna birayê te ji destê te qebûl bike û te ew tê de veşart,
nifir lê be.
32 Û gava tu wê biçînî, ew êdî wekî berê hêza xwe nade te,
çimkî erd dê tirî û kerpîçan çêbike û tu dê heta roja mirina
xwe di erdê de bigerî û bigerî.
33 Û di wê demê de Qayîn ji ber Xudan, ji cihê ku lê bû,
derket û ew û her tiştê wî li welatê ber bi rojhilatê Adenê
ve geriyan û geriyan.
34 Di wan rojan de Qayîn jina xwe nas kir û ew ducanî bû
û kurek anî dinyayê, navê wî danî Henox û got: «Di wê
demê de Xudan dest pê kir ku li ser erdê aramî û bêdengiyê
bide wî».
35 Û di wê demê de Qabîl jî dest bi avakirina bajarekî kir:
û wî bajar ava kir û navê bajar li gorî navê kurê xwe danî
Henox; ji ber ku di wan rojan de Xudan li ser erdê aramî
dabû wî, û ew neçû û negeriya wekî di destpêkê de.

36 Û Îrad ji Henox re çêbû, Îrad Mexiyaêl anî û Mexiyaêl Metûşaêl anî.

BEŞA 2

1 Û di sed û sî saliya jiyana Adem li ser erdê de, ew dîsa bi jina xwe Hewa re nas bû, û ew ducanî bû û kurek li gor şibandina wî û li gor sûretê wî anî dinyayê, û navê wî Şêt danî û got: «Ji ber ku Xwedê li şûna Habîl ji min re nifşek din da, çimkî Qabîl ew kuşt.»
2 Û Şêt sed û pênc sal jiya û kurek anî dinyayê; Şêt navê kurê xwe danî Enoş û got: «Ji ber ku di wê demê de kurên mirovan dest bi zêdebûnê kirin û bi gunehkarî û serhildana li dijî Xwedê can û dilên xwe êşandin.»
3 Û di rojên Enoş de bû ku kurên mirovan li dijî Xwedê serhildan û sûc kirin, da ku hêrsa Xudan li dijî kurên mirovan zêde bikin.
4 Kurên mirovan çûn û ji xwedayên din re xizmet kirin, û Xudanê ku wan li ser erdê afirandibû ji bîr kirin: û di wan rojan de kurên mirovan ji sifir û hesin, dar û kevir peyker çêkirin, û ew serê xwe danîn û ji wan re xizmet kirin.
5 Û her kesî xwedayê xwe çêkir û li ber wan tewandin, û kurên mirovan Xudan di hemû rojên Enoş û zarokên wî de terk kirin; û hêrsa Xudan ji ber kirin û kirêtiyên wan ên ku wan li ser erdê kirin, pê ket.
6 Û Xudan avên çemê Gîhonê li ser wan da, û wî ew wêran kirin û ew xira kirin, û wî sêyeka erdê wêran kir, û tevî vê yekê jî, kurên mirovan ji rêyên xwe yên xerab venegeriyan, û destên wan hîn jî dirêjkirî bûn ku li ber çavê Xudan xerabiyê bikin.
7 Û di wan rojan de li ser erdê ne çandin hebû û ne jî dirûn; û ji bo mirovan xwarin tunebû û di wan rojan de xela gelek mezin bû.
8 Û tovê ku wan di wan rojan de li erdê çandibûn bû stir, kerpîç û tirş; ji ber ku ji rojên Adem ve ev daxuyanî li ser erdê hebû, nifira Xwedê, ku wî erdê nifir kir, ji ber gunehê ku Adem li ber Xudan guneh kir.
9 Û gava mirovan li dijî Xwedê serî hildan û sûc kirin û rêyên xwe xera kirin, erd jî xera bû.
10 Û Enoş nod salî jiya û Kenan anî dinyayê.
11 Û Qayîn mezin bû û çil salî bû, û ew bû aqilmend û xwedî zanîn û jêhatîbûn di hemû şehrezayiyê de, û ew li ser hemû kurên mirovan hukumdarî kir, û ew kurên mirovan ber bi şehrezayî û zanînê ve bir; ji ber ku Qayîn mirovekî pir aqilmend bû û di hemû şehrezayiyê de xwedî têgihîştin bû, û bi şehrezayiya xwe ew li ser giyan û cinan hukumdarî kir;
12 Û Qaynan bi şehrezayiya xwe dizanibû ku Xwedê dê kurên mirovan ji ber gunehên li ser erdê tune bike, û ku Xudan dê di rojên dawî de avên tofanê bîne ser wan.
13 Û di wan rojan de Qayînan li ser lewheyên kevirî nivîsand ku çi di demên pêş de biqewime, û ew xistin nav xezîneyên xwe.
14 Û Qayîn li ser tevahiya erdê hukumdarî kir û hin ji kurên mirovan vegerand xizmeta Xwedê.
15 Û gava ku Kenan heftê salî bû, sê kur û du keçên wî çêbûn.
16 Û ev navên zarokên Kenan in: Navê yê pêşî Mahalel, yê duyem Enan û yê sêyem Mered bû; û xwişkên wan Adah û Zîlah bûn; ev pênc zarokên Kenan in ku jê re çêbûn.
17 Lamex, kurê Metûşayêl, bi zewacê bi Qayînan re bû xizm û herdu keçên wî ji xwe re birin, û Adah ducanî bû û ji Lamex re kurek anî, û navê wî danî Cebal.
18 Û ew dîsa ducanî ma û kurek anî û navê wî danî Jubal; û Sîlah, xwişka wê, di wan rojan de bêzar bû û zarok çênebûn.
19 Çimkî di wan rojan de kurên mirovan dest bi gunehkarîkirina li dijî Xwedê kirin û fermanên ku wî ji Adem re gotibûn, ku li ser erdê fêkî û zêde bibin, binpê kirin.
20 Û hin ji kurên mirovan ji bo ku jinên xwe şiklê xwe biparêzin û xweşikbûna xwe winda nekin, ew vexwarinek didan jinên xwe ku wan bêzar dikir.
21 Û gava kurên mirovan hin ji jinên xwe av didan, Zîla jî bi wan re vedixwar.
22 Jinên ku zarokan tînin dinyayê, di çavên mêrên xwe de wek jinebîyan qirêj xuya dikirin, dema ku mêrên wan sax bûn, ji ber ku ew tenê bi yên bêber ve girêdayî bûn.
23 Û di dawiya roj û salan de, gava Zîla pîr bû, Xudan malzaroka wê vekir.
24 Ew ducanî ma û kurek anî dinyayê û navê wî danî Tûbal Qayîn û got: «Piştî ku ez hişk bûm, min ew ji Xwedayê Herî Zor stend».
25 Û ew dîsa ducanî bû û keçek anî dinyayê, navê wê danî Naama, çimkî wê got: «Piştî ku ez hişk bûm, ez kêfxweş û şad bûm».
26 Lamex pîr û kal bû, çavên wî tarî bûbûn ku nedidît, û kurê wî Tûbal Qayîn rêberiya wî dikir û rojekê Lamex çû zeviyê û kurê wî Tûbal Qayîn jî pê re bû, û dema ku ew di zeviyê de dimeşiyan, Qayîn kurê Adem ber bi wan ve hat; ji ber ku Lamex pir pîr bû û zêde nedidît, û kurê wî Tûbal Qayîn pir ciwan bû.
27 Û Tûbal Qayîn ji bavê xwe re got ku kevanê xwe bikişîne û bi tîran li Qayîn xist, ku hîn dûr bû, û ew kuşt, çimkî ew ji wan re wek heywanek xuya bû.
28 Her çend tîr ji wan dûr bû jî, Qabîl ketin nav laşê wî û ew ket erdê û mir.
29 Û Xudan li gor xerabiya Qayîn, li gor xerabiya ku wî bi birayê xwe Habîl re kiribû, li gor gotina Xudan a ku wî gotibû, ceza da.
30 Û gava Qayîn mir, Lamex û Tubal çûn ku heywanê ku wan kuştibû bibînin, û wan dît ku Qayîn, kalikê wan, li erdê miribû.
31 Û Lamex ji ber vê yekê gelek xemgîn bû, û dema ku destên xwe li hev xist, li kurê xwe da û ew kuşt.
32 Jinên Lamex bihîstin ku Lamex çi kiribû, û wan xwest ku wî bikujin.
33 Ji wê rojê ve jinên Lamex ji wî nefret kirin, ji ber ku wî Qayîn û Tûbal Qayîn kuşt, û jinên Lamex ji wî veqetiyan û di wan rojan de guh nedan wî.
34 Lamex çû ba jinên xwe û ew ji wan razî bû ku li ser vê meselê guh bidin wî.
35 Û wî ji jinên xwe Adah û Zîla re got: «Guh bidin dengê min, ey jinên Lamex, guh bidin gotinên min, çimkî niha we xeyal kiriye û gotiye ku min bi birînên xwe zilamek û bi birînan zarokek kuştiye ji ber ku wan tu tundûtûjî nekiriye, lê belê bizanin ku ez pîr û porspî me, û çavên min ji ber pîrbûnê giran bûne, û min ev tişt bi nezanî kir.
36 Jinên Lamex di vê mijarê de guh dan wî û bi şîreta bavê xwe Adem vegeriyan cem wî, lê ji wê demê ve wan zarok nedan wî, ji ber ku dizanibûn ku di wan rojan de hêrsa

Xwedê li dijî kurên mirovan zêde dibe, da ku wan bi ava tofanê ji ber kirinên wan ên xerab tune bike.
37 Mahlalêl kurê Kenan şêst û pênc sal jiya û Yared anî dinyayê; û Yared şêst û du sal jiya û Henox anî dinyayê.

BEŞA 3

1 Henox şêst û pênc sal jiya û Metûşela anî dinyayê; û piştî ku Metûşela anî dinyayê, Henox bi Xwedê re meşiya û ji Xudan re xizmet kir û rêyên xerab ên mirovan kêm dît.
2 Û canê Henox di şîreta Xudan de, di zanîn û têgihîştinê de pêçayî bû; û ew bi aqilmendî ji kurên mirovan vekişiya û gelek rojan xwe ji wan veşart.
3 Piştî gelek salan, dema ku ew li mala xwe ji Xudan re xizmet dikir û li ber wî dua dikir, milyaketekî Xudan ji ezmanan gazî wî kir û got: «Ez li vir im.»
4 Û got: «Rabe, ji mala xwe û ji cihê ku tu lê veşartî yî derkeve û xwe nîşanî mirovan bide, da ku tu rêya ku divê ew tê de biçin û karê ku divê ew bikin da ku bikevin rêyên Xwedê, fêrî wan bikî.»
5 Û Henox li gor gotina Xudan rabû û ji mala xwe, ji cihê xwe û ji odeya ku lê veşartî bû derket; û ew çû ba kurên mirovan û rêyên Xudan fêrî wan kir, û di wê demê de kurên mirovan civandin û şîreta Xudan da wan.
6 Û wî ferman da ku li hemû cihên ku kurên mirovan lê diman, ev yek bê ragihandin û got: «Ew mirovê ku dixwaze rêyên Xudan û kirinên qenc bizanibe li ku ye? Bila ew bê ba Henox.»
7 Û hemû kurên mirovan li dora wî civiyan, çimkî hemû yên ku ev tişt dixwestin çûn ba Henox û Henox li gorî gotina Xudan li ser kurên mirovan hukumdarî kir û ew hatin û li ber wî tewandin û gotina wî bihîstin.
8 Û ruhê Xwedê li ser Henox bû, û wî şehrezayiya Xwedê û rêyên xwe fêrî hemû mirovên xwe kir, û kurên mirovan di hemû rojên Henox de xizmeta Xudan kirin, û ew hatin ku şehrezayiya wî bibihîzin.
9 Û hemû padîşahên kurên mirovan, yên pêşî û yên paşîn, digel mîr û dadwerên xwe, dema ku wan şehrezayiya wî bihîstin, hatin ba Henox û li ber wî serê xwe xwar kirin, û wan ji Henox xwest ku li ser wan padîşahiyê bike, ku wî jî razî bû.
10 Û bi tevahî sed û sî padîşah û mîran li hev civandin, û Henox kirin padîşah li ser xwe û hemû di bin desthilatdarî û fermana wî de bûn.
11 Û Henox şehrezayî, zanîn û rêyên Xudan fêrî wan kir; û wî di nav wan de aştî çêkir, û di dema jiyana Henox de li seranserê erdê aştî hebû.
12 Û Henox du sed û çil û sê salan li ser kurên mirovan hukumdarî kir, û wî bi hemû gelê xwe re edalet û rastdarî kir, û wan di rêyên Xudan de rêberî kir.
13 Ev nifşên Henox, Metûşela, Elîşa û Elîmelek in, sê kuran; û xwişkên wan Melca û Nehma bûn, û Metûşela heştê û heft sal jiya û Lamex anî dinyayê.
14 Û di pêncî û şeşemîn sala jiyana Lamex de bû dema ku Adem mir; ew di dema mirina xwe de nehsed û sî salî bû, û her du kurên wî, digel Henox û Metûşela kurê wî, ew bi şahiyek mezin, mîna veşartina padîşahan, di şikefta ku Xwedê jê re gotibû de veşartin.
15 Û li wî cihî hemû kurên mirovan ji ber Adem şîn û girîyek mezin kirin; ji ber vê yekê ev yek di nav kurên mirovan de heta roja îro bûye adet.
16 Û Adem mir, ji ber ku wî ji dara zanînê xwar; ew û zarokên wî piştî wî, wekî ku Xudan Xwedê gotibû.
17 Û di sala mirina Adem de bû, ku dused û çil û sê saliya serweriya Henox bû, di wê demê de Henox biryar da ku xwe ji kurên mirovan veqetîne û wekî berê xwe veşêre da ku xizmeta Xudan bike.
18 Û Henox wisa kir, lê bi tevahî xwe ji wan veneşart, sê rojan ji kurên mirovan dûr ma û dû re rojekê çû ba wan.
19 Û di sê rojên ku ew di odeya xwe de bû de, wî dua kir û pesnê Xudan Xwedayê xwe da, û roja ku ew çû û xwe nîşanî xulamên xwe da, wî rêyên Xudan fêrî wan kir, û her tiştê ku wan li ser Xudan jê pirsî, wî ji wan re got.
20 Û wî bi vî awayî gelek salan kir, û piştre şeş rojan xwe veşart, û her heft rojan carekê ji gelê xwe re xuya bû; û piştî wê mehê carekê, û paşê salê carekê, heta ku hemî padîşah, mîr û kurên mirovan li wî geriyan, û dîsa xwestin rûyê Henox bibînin, û peyva wî bibihîzin; lê ew nekarîn, ji ber ku hemî kurên mirovan ji Henox pir ditirsiyan, û ew ji ber tirsa Xwedê ya ku li ser rûyê wî rûniştibû, ditirsiyan ku nêzîkî wî bibin; ji ber vê yekê tu kes nikaribû li wî binêre, ji tirsa ku ew were cezakirin û bimire.
21 Hemû padîşah û mîran biryar dan ku kurên mirovan bicivînin û werin ba Henox, bi wê fikirê ku ew ê hemû di dema ku ew ê di nav wan de derkeve de bi wî re biaxivin, û wan jî wisa kir.
22 Û rojek hat ku Henox derket derve û hemû kom bûn û hatin ba wî, û Henox gotinên Xudan ji wan re got û wî şehrezayî û zanîn fêrî wan kir, û ew li ber wî tewandin û gotin: «Bila padîşah bijî! Bila padîşah bijî!»
23 Û piştî demekê, dema ku padîşah û mîr û kurên mirovan bi Henox re diaxivîn û Henox rêyên Xwedê fêrî wan dikir, milyaketekî Xudan ji ezmanan gazî Henox kir û xwest ku wî bibe ezmanan da ku li wir li ser kurên Xwedê hukum bike, çawa ku wî li ser rûyê erdê li ser kurên mirovan hukum kiribû.
24 Dema ku di wê demê de Henox ev bihîst, ew çû û hemû niştecihên erdê civand, û şehrezayî û zanîn fêrî wan kir û talîmatên îlahî da wan, û ji wan re got: «Ji min re lazim e ku ez hilkişim ezmanan, ji ber vê yekê ez roja çûyîna xwe nizanim.»
25 Û niha ez ê şehrezayî û zanînê fêrî te bikim û berî ku ez ji te biçim, ez ê şîretê bidim te ka tu çawa li ser erdê bi awayê ku tu lê bijî tevbigerî; û wî jî wisa kir.
26 Û wî şehrezayî û zanîn fêrî wan kir, û rênimayî da wan, û wî ew şermezar kir, û wî qanûn û hukmên ku li ser erdê bicîh bînin danîn ber wan, û wî di navbera wan de aştî çêkir, û wî jiyana herheyî fêrî wan kir, û demekê bi wan re ma û van hemî tiştan fêrî wan kir.
27 Û di wê demê de kurên mirovan bi Henox re bûn û Henox bi wan re diaxivî. Wan çavên xwe bilind kirin û şiklê hespê mezin ji ezmanan daket û hesp di hewayê de dimeşiya.
28 Û wan ji Henox re tiştên ku dîtine gotin û Henox ji wan re got: «Ev hesp ji ber min dadikeve erdê; dem hatiye ku ez ji we biçim û êdî hûn min nabînin.»
29 Û di wê gavê de hesp daket û li ber Henox sekinî, û hemû kurên mirovan ên ku bi Henox re bûn ew dîtin.
30 Hingê Henox dîsa dengek da û got: «Ew mirovê ku dixwaze rêyên Xudan Xwedayê xwe bizanibe li ku ye? Bila îro were ba Henox berî ku ew ji nav me were girtin.»

31 Û hemû kurên mirovan li hev civiyan û wê rojê hatin ba Henox; û hemû padîşahên dinyayê bi mîr û şêwirmendên xwe re wê rojê li ba wî man; û wê demê Henox şehrezayî û zanîn fêrî kurên mirovan kir, û talîmatên îlahî da wan; û wî ji wan xwest ku xizmeta Xudan bikin û di hemû rojên jiyana xwe de di rêyên wî de bimeşin, û wî di navbera wan de aştî çêkir.
32 Û piştî vê yekê ew rabû ser xwe û li ser hespê siwar bû; û ew derket û hemû kurên mirovan li pey wî çûn, nêzîkî heşt sed hezar mêr; û ew bi wî re rêwîtiyek rojekê çûn.
33 Û roja duyemîn ji wan re got: «Vegerin malên xwe, konên xwe, çima hûn diçin? Dibe ku hûn bimirin.» Û hinek ji wan ji wî dûr ketin, û yên mayî şeş roj rê bi wî re çûn. Û Henox her roj ji wan re digot: «Vegerin malên xwe, da ku hûn nemirin.» Lê ew nexwestin vegerin, û ew bi wî re çûn.
34 Û di roja şeşan de hin ji wan mêran man û xwe pê ve girêdan û jê re gotin: «Em ê bi te re herin cihê ku tu diçî; bi navê Xudan, tenê mirin wê me ji hev veqetîne.»
35 Û ew ewqas li hev kirin ku bi wî re herin, heta ku wî dev ji axaftina bi wan re berda; ew li pey wî çûn û nevegeriyan.
36 Û gava padîşah vegeriyan, wan serjimêrî kirin, da ku hejmara mirovên mayî yên ku bi Henox re çûne bizanin; û di roja heftemîn de Henox bi bahozekê, bi hesp û erebeyên agirîn hilkişiya ezmanan.
37 Û di roja heştan de hemû padîşahên ku bi Henox re bûn şandin da ku hejmara mirovên ku bi Henox re bûn, li wî cihê ku ew ji wir hilkişiya ezmanan, bînin.
38 Û hemû ew padîşah çûn wî cihî û dîtin ku erd li wir tijî berf bû, û li ser berfê kevirên mezin ên berfê hebûn, û yekî ji yê din re got: «Werin, em berfê bişkînin û bibînin, dibe ku ew mirovên ku bi Henox re mane miribin, û niha di bin kevirên berfê de ne, û ew lê geriyan lê wî nedîtin, ji ber ku ew hilkişiyabû ezmanan.»

BEŞA 4

1Û hemû rojên ku Henox li ser rûyê erdê jiya, sê sed û şêst û pênc sal bûn.
2 Û gava Henox hilkişiya ezmanan, hemû padîşahên dinyayê rabûn û kurê wî Metûşela girtin û ew rûn kirin, û ew li şûna bavê xwe kirin padîşah.
3 Û Metûşela li ber Xwedê rast û durust tevgeriya, çawa ku bavê wî Henox jê re fêr kiribû, û wî jî di tevahiya jiyana xwe de şehrezayî, zanîn û tirsa Xwedê fêrî kurên mirovan kir, û ew ji rêya baş ne ber bi rastê ve ne jî ber bi çepê ve neçû.
4 Lê di rojên dawîn ên Metûşela de, kurên mirovan ji Xudan dûr ketin, erd xera kirin, hevdu talan kirin û dizîn, li dijî Xwedê serî hildan û sûc kirin, rêyên xwe xera kirin û guh nedan dengê Metûşela, lê li dijî wî serî hildan.
5 Û Xudan gelek li wan hêrs bû, û Xudan di wan rojan de berdewam kir ku tov tune bike, da ku ne çandin û ne jî çinîn li erdê çêbû.
6 Gava ku wan erd diçandin da ku xwarin ji bo debara xwe peyda bikin, nihêrî, stir û giyayên ku wan neçandin, derketin.
7 Lê dîsa jî kurên mirovan ji rêyên xwe yên xerab venegeriyan, û destên wan hîn jî dirêjkirî bûn ku li ber Xwedê xerabiyê bikin, û wan bi rêyên xwe yên xerab Xudan aciz kirin, û Xudan pir hêrs bû, û poşman bû ku wî mirov afirandibû.
8 Û wî fikirî ku wan tune bike û ji holê rake û wî ew kir.
9 Di wan rojan de, dema ku Lamex kurê Metûşela sed û şêst salî bû, Şêt kurê Adem mir.
10 Û hemû rojên ku Şêt emir kir, nehsed û donzdeh sal bûn û mir.
11 Lamex sed û heştê salî bû, gava wî Aşmûa, keça Elîşa kurê apê xwe Henox, anî û ew ducanî bû.
12 Û di wê demê de kurên mirovan erd çandin û hindik xwarin hat, lê kurên mirovan ji rêyên xwe yên xerab venegeriyan û guneh kirin û li dijî Xwedê serî hildan.
13 Jina Lamex ducanî ma û di wê demê de, di sala şûr û şûr de, kurek anî ba wî.
14 Metûşela navê wî danî Nûh û got: «Di rojên wî de erd bêhna xwe vedida û ji fesadê dûr bû», û bavê wî Lamex navê wî danî Menaxem û got: «Ev yek wê di kar û xebata me ya dijwar de li ser erdê, ku Xwedê nifir lê kiribû, teselî bide me».
15 Kurik mezin bû û ji şîrê xwe hat qutkirin û li ser rêya bavê xwe Metûşela çû, ew li ber Xwedê rast û bêkêmahî bû.
16 Û di wan rojan de hemû kurên mirovan ji rêyên Xudan dûr ketin, ji ber ku ew li ser rûyê erdê bi kur û keçan zêde bûn, û wan kirinên xwe yên xerab fêrî hevdu kirin û ew li hember Xudan guneh kirin.
17 Û her mirovekî ji xwe re xwedayekî çêkir, û her mirovekî cîranê xwe û her wiha xizmê xwe dizî û talan kirin, û wan erd xera kir, û erd tijî tundûtûjiyê bû.
18 Û dadwer û serwerên wan çûn ba keçên mirovan û jinên wan bi zorê ji mêrên wan li gorî bijartina wan girtin, û kurên mirovan di wan rojan de ji pezên erdê, heywanên zeviyê û çûkên ezman girtin, û tevlihevkirina heywanên ji cureyekî bi cureyekî din fêr kirin, da ku bi vê yekê Xudan aciz bikin; û Xwedê tevahiya erdê dît û ew xera bû, ji ber ku her beden li ser erdê, hemû mirov û hemû heywan, rêyên xwe xera kiribûn.
19 Û Xudan got: «Ezê mirovê ku min afirandiye ji rûyê erdê, ji mirovan bigire heta teyrên ezmanan, tevî pez û ajalên li çolê, ji holê rakim, çimkî ez tobe dikim ku min ew afirandine.»
20 Û hemû mirovên ku di rêyên Xudan de dimeşiyan, di wan rojan de mirin, berî ku Xudan ew xerabiya ku gotibû bîne ser mirovan, çimkî ev ji Xudan bû, da ku ew xerabiya ku Xudan li ser kurên mirovan gotibû nebînin.
21 Nûh li ber Xudan kerem dît û Xudan ew û zarokên wî hilbijart da ku ji wan li ser rûyê tevahiya erdê tov derxe.

BEŞA 5

1 Û di heştê û çar saliya jiyana Nûh de, Henoxê kurê Şêt mir, dema ku ew mir, ew neh sed û pênc salî bû.
2 Û di sed û heftê û neh saliya jiyana Nûh de, Kenanê kurê Enoş mir û hemû rojên Kenanê neh sed û deh sal jiya û mir.
3 Û di dused û sî û çar saliya jiyana Nûh de, Mahlalêl kurê Kenan mir û rojên Mahlalêl heştsed û nod û pênc sal bûn û ew mir.
4 Û Yarêd kurê Mahalel di wan rojan de, di sêsed û sî û şeş saliya jiyana Nûh de mir; û hemû rojên Yarêd nehsed û şêst û du sal bûn û ew mir.

5 Û hemû yên ku li pey Xudan diçûn di wan rojan de mirin, berî ku ew xerabiya ku Xwedê gotibû li ser erdê bike bibînin.

6 Û piştî derbasbûna gelek salan, di çarsed û heştê saliya jiyana Nûh de, dema ku hemû ew mirovên ku li pey Xudan diçûn ji nav kurên mirovan mirin û tenê Metûşela ma, Xwedê ji Nûh û Metûşela re got:

7 Bipeyivin û ji kurên mirovan re ragihînin û bêjin: Xudan wiha dibêje: Ji rêyên xwe yên xerab vegerin û dev ji kirinên xwe berdin, û Xudan wê ji xerabiya ku wî gotibû ku li we bike tobe bike, da ku ew çênebe.

8 Çimkî Xudan weha dibêje: «Va ye, ez sed û bîst salan didim we; eger hûn vegerin ba min û dev ji rêyên xwe yên xerab berdin, ez ê jî ji wê xerabiya ku min ji we re gotî dûr bikevim û ew ê nemîne, Xudan dibêje.»

9 Nûh û Metûşela hemû gotinên Xudan roj bi roj ji kurên mirovan re digotin, her tim bi wan re diaxivîn.

10 Lê mirovan guh nedan wan, guh nedan gotinên wan û ew hişk bûn.

11 Û Xudan sed û bîst sal da wan û got: «Eger ew vegerin, wê demê Xwedê wê ji xerabiyê poşman bibe, da ku erdê wêran neke.»

12 Nûh, kurê Lamex, di wan rojan de ji bo zarokanînê xwe ji jinekê dûr girt, çimkî wî got: «Bê guman Xwedê wê dinyayê wêran bike, çima ez zarokan bînim?»

13 Nûh mirovekî dadperwer bû, di nifşê xwe de bêkêmahî bû, û Xudan ew hilbijart da ku ji nifşê wî li ser rûyê erdê tov derxe.

14 Xudan ji Nûh re got: «Ji xwe re jinekê bîne û zarokan bîne dinyayê, çimkî min tu di vê nifşê de li ber xwe rast dîtî.»

15 Û tu dê li seranserê erdê tov û zarokên xwe mezin bikî; Nûh çû û jinek anî û Naama keça Henox hilbijart û ew pênc sed û heştê salî bû.

16 Û gava Nûh Neama ji xwe re jin anî, ew çarsed û nod û heşt salî bû.

17 Naama ducanî ma û kurek anî dinyayê, navê wî danî Yafet û got: «Xwedê min li ser erdê fireh kiriye». Ew dîsa ducanî ma û kurek anî dinyayê, navê wî danî Sem û got: «Xwedê min ji min re bermahiyek çêkiriye, da ku ez li seranserê erdê tov derxim».

18 Gava Nûh Şem anî dinyayê, pêncsed û du salî bû. Kur mezin bûn û di hemû tiştên ku bavê wan Metûşela û Nûh fêrî wan kiribûn de, di rêyên Xudan de çûn.

19 Û Lamex, bavê Nûh, di wan rojan de mir; lê bi rastî ew bi hemû dilê xwe li ser rêyên bavê xwe neçû, û di sed û nod û pênc saliya jiyana Nûh de mir.

20 Û hemû rojên Lamex heft sed û heftê salî emir kir û ew mir.

21 Û hemû kurên mirovan ên ku Xudan nas dikirin, di wê salê de berî ku Xudan xerabiyek bi ser wan de bîne mirin; çimkî Xudan dixwest ku ew bimirin, da ku ew xerabiya ku Xwedê wê bi ser birayên wan û xizmên wan de bîne, wekî ku wî gotibû, nebînin.

22 Di wê demê de Xudan ji Nûh û Metûşela re got: «Rabin û hemû gotinên ku min di wan rojan de ji we re gotibûn, ji kurên mirovan re ragihînin, belkî ew ji rêyên xwe yên xerab vegerin, hingê ez ê ji xerabiyê tobe bikim û neynim.»

23 Nûh û Metûşela derketin pêş û her tiştê ku Xwedê li ser wan gotibû, di guhên mirovan de gotin.

24 Lê kurên mirovan guh nedan wan û guhên xwe nedan hemû gotinên wan.

25 Û piştî vê yekê Xudan ji Nûh re got: «Ji ber kirinên wan ên xerab, dawiya hemû mirovan hatiye ber çavên min û ez ê erdê wêran bikim.»

26 Û darê goferê ji xwe re bigire û here cihekî diyarkirî û keştiyek mezin çêke û li wî cihî deyne.

27 Û tu wê wiha çêkî: dirêjahiya wê sê sed ga, firehiya wê pêncî ga û bilindahiya wê sî ga.

28 Û tu dê ji xwe re deriyekî çêkî, ji kêleka wê veke, û heta zendekê ji jor ve temam bikî, û ji hundir û derve bi qîrê veşêrî.

29 Û va ye, ezê tofana avê bînim ser erdê û her beden wê bê tunekirin, her tiştê ku li ser erdê ye wê ji bin ezmanan bê tunekirin.

30 Tu û malbata te herin û ji hemû zindiyan, nêr û mê, du cot kom bikin û wan bibin keştiyê, da ku ji wan tov li ser erdê zêde bikin.

31 Û hemû xwarina ku ji hemû heywanan tê xwarin, ji xwe re kom bike, da ku xwarin ji bo te û ji bo wan hebe.

32 Û tu ji bo kurên xwe sê keçên keç, ji keçên mirovan, hilbijêrî û ewê bibin jinên kurên te.

33 Nûh rabû û li cihê ku Xwedê ferman dabû wî, keştî çêkir û Nûh çawa ku Xwedê ferman dabû wî, kir.

34 Nûh di pêncsed û nod û pênc saliya xwe de dest bi çêkirina keştiyê kir, û wî keştiyê di pênc salan de çêkir, wekî ku Xudan ferman dabû.

35 Hingê Nûh her sê keçên Elyakîmê kurê Metûşela ji bo kurên xwe wek jin birin, wek ku Xudan li Nûh emir kiribû.

36 Û di wê demê de Metûşela kurê Henox mir, nehsed û şêst salî bû, dema ku mir.

BEŞA 6

1 Di wê demê de, piştî mirina Metûşela, Xudan ji Nûh re got: «Tu û malbata xwe biçe nav keştiyê; va ye ezê hemû heywanên erdê, heywanên çolê û teyrên ezmanan li cem te bicivînim û ewê hemû werin û li dora keştiyê dorpêç bikin.

2 Û tu here û li ber deriyên keştiyê rûne, û hemû heywan, ajal û teyr wê bicivin û li ber te rûnin, û yên ku ji wan werin û li ber te rûnin, tu wê bibî û bidî destê kurên te, ew ê wan bînin keştiyê, û hemû yên ku li ber te radiwestin tu wê bihêlî.

3 Û Xudan ev yek roja din kir, û heywan, ajalan û teyr bi elaleteke mezin hatin û dora keştiyê girtin.

4 Nûh çû û li ber deriyê keştiyê rûnişt, û hemû kesên ku li ber wî rûdiniştin anîn nav keştiyê û hemû yên ku li ber wî sekinîbûn li ser erdê hiştin.

5 Şêrek hat, bi du çêlikên xwe yên nêr û mê re, û her sê li ber Nûh çok dan. Her du çêlik li dijî şêrê rabûn û lê xistin û ew ji cihê xwe reviyan. Ew çû û ew vegeriyan cihên xwe û li ber Nûh li ser erdê çok dan.

6 Şêrîn reviya û li şûna şêran sekinî.

7 Nûh ev yek dît û gelek ecêbmayî ma, rabû her du çêlikên piçûk hilda û ew bir nav keştiyê.

8 Nûh ji hemû heywanên zindî yên li ser erdê anîn keştiyê, ji bilî yên ku Nûh anî keştiyê, tu kes nema.

9 Du du hatin ba Nûh nav keştiyê, lê ji heywanên paqij û çûkên paqij, wî heft cot anîn, wekî ku Xwedê jê re gotibû.

10 Hemû heywan, ajalan û teyr hîn jî li wir bûn û li her derê keştiyê dorpêç kirin û baran heta piştî heft rojan nebarîbû.
11 Û di wê rojê de, Xudan hemû erd hejand, roj tarî bû, bingehên dinyayê lerizîn, hemû erd bi tundî lerizî, birûsk şewq da, gurrîn gurr bû, û hemû kaniyên li ser erdê şikestin, wekî ku berê ji niştecihan re nedizanî; û Xwedê ev kiryara mezin kir, da ku kurên mirovan bitirsîne, da ku li ser erdê êdî xerabî nebe.
12 Lê dîsa jî kurên mirovan ji rêyên xwe yên xerab venegeriyan, û wan di wê demê de hêrsa Xudan zêde kir, û dilê xwe jî ber bi van hemûyan ve nebirin.
13 Û di dawiya heft rojan de, di şeşsed saliya jiyana Nûh de, avên tofanê li ser erdê bûn.
14 Û hemû kaniyên kûrahiyê vebûn û pencereyên ezmanan vebûn û baran li ser erdê çil roj û çil şevan barî.
15 Û Nûh û maliyên wî û hemû jîndarên ku pê re bûn, ji ber avên tofanê ketin keştiyê û Xudan ew girt.
16 Hemû kurên mirovan ên ku li ser erdê mabûn, ji ber baranê ji ber xerabiyê westiyan, çimkî av bi tundî li ser erdê dibarî û heywan û heywan hîn jî li dora keştiyê bûn.
17 Û kurên mirovan, nêzîkî heft sed hezar mêr û jin, li hev civiyan û hatin ba Nûh ber bi keştiyê ve.
18 Wan gazî Nûh kirin û gotin: «Derî ji me re veke ku em di keştiyê de werin ba te, ji bo çi em bimirin?»
19 Nûh bi dengekî bilind ji keştiyê bersiva wan da û got: «Ma we hemûyan li dijî Xudan serî hilneda û negot ku ew tune ye? Ji ber vê yekê Xudan ev xerabî anî serê we, da ku we ji rûyê erdê tune bike û ji holê rake.»
20 Ma ev ne ew tişt e ku min sed û bîst sal berê ji we re gotibû, û we guh neda dengê Xudan, û niha hûn dixwazin li ser erdê bijîn?
21 Û wan ji Nûh re got: «Em amade ne ku vegerin ba Xudan; tenê ji me re veke ku em bijîn û nemirin.»
22 Nûh bersiva wan da û got: «Niha hûn tengahiya canê xwe dibînin û dixwazin vegerin ba Xudan; çima hûn di van sed û bîst salan de, ku Xudan wek roja diyarkirî daye we, venegeriyan?»
23 Lê niha hûn ji ber tengahiya canê xwe tên û vê yekê ji min re dibêjin, niha jî Xudan guh nade we û di vê rojê de jî guh nade we, ji ber vê yekê hûn êdî di daxwazên xwe de bi ser nakevin.
24 Û kurên mirovan nêzîk bûn ku bikevin nav keştiyê, da ku ji ber baranê bikevin hundir, çimkî ew nikaribûn baranê li ser xwe tehemûl bikin.
25 Û Xudan hemû heywan û ajalên ku li dora keştiyê sekinîbûn şandin. Û ajalan ew têk birin û ji wî cihî derxistin, û her kes çû rêya xwe û ew dîsa li ser rûyê erdê belav bûn.
26 Baran hîn jî li ser erdê dibarî, çil roj û çil şevan barî, û av li ser erdê pir zêde bû; û her kesê ku li ser erdê an di nav avê de bû, çi mirov, çi heywan, çi heywan, çi xişok an çi teyrên ezman, mir, û tenê Nûh û yên ku bi wî re di keştiyê de bûn man.
27 Av zêde bû û li ser erdê pir zêde bû, keştî rakir û ew ji erdê rabû.
28 Û keştî li ser rûyê avê diherikî û li ser avê dihat avêtin, da ku hemû zindiyên tê de mîna şorbeyekê di kazanekê de dizivirin.
29 Û hemû zindiyên di keştiyê de tirs û xofeke mezin girt û keştiy hema bêje şikestî bû.
30 Hemû zindiyên di keştiyê de tirsiyan, şêran gurîn, gayan deng dan, guran hawar kirin, her zindiyek di keştiyê de bi zimanê xwe axivî û şîn kir, dengê wan heta dûr û dirêj bû, Nûh û kurên wî di tengahiyê de giriyan û giriyan; ew pir tirsiyan ku gihîştine deriyê mirinê.
31 Nûh ji bo vê yekê ji Xudan re dua kir û gazî wî kir û wî got: «Ya Xudan, alîkariya me bike, çimkî hêza me tune ku em vê xerabiya ku me dorpêç kiriye tehemûl bikin, çimkî pêlên avê me dorpêç kirine, lehiyên xerab me tirsandine, dafikên mirinê li ber me hatine; Ya Xudan, bersiva me bide, rûyê xwe li hember me ronî bike û ji me re dilovan be, me xilas bike û me rizgar bike.»
32 Û Xudan guh da dengê Nûh û Xudan ew bi bîr anî.
33 Bayek li ser erdê derbas bû, av rawestiya û keştî sekinî.
34 Kaniyên kûrahiyê û pencereyên ezmanan hatin girtin û barana ji ezmanan hat sekinandin.
35 Û av di wan rojan de kêm bû û keştî li ser çiyayên Araratê sekinî.
36 Û Nûh pencereyên keştiyê vekirin, û Nûh hîn jî di wê demê de gazî Xudan kir û got: «Ey Xudan, yê ku erd û ezman û her tiştê ku tê de ye afirand, canên me ji vê dorpêçkirin û ji zindana ku te em lê danîne derxe, çimkî ez ji axînê pir westiyam.»
37 Xudan guh da dengê Nûh û jê re got: «Gava salek temam bibe, tu yê derkevî.»
38 Û di zivirîna salê de, gava salek temam ji bo mayîna Nûh di keştiyê de temam bû, av ji ser erdê zuwa bû û Nûh pêça keştiyê vekir.
39 Di wê demê de, di roja bîst û heftê meha duyemîn de, erd hişk bû, lê Nûh û kurên wî û yên ku bi wî re bûn, heta ku Xudan ji wan re negot, ji keştiyê derneketin.
40 Û ew roj hat ku Xudan ji wan re got ku derkevin, û hemû ji keştiyê derketin.
41 Û ew çûn û her kes vegeriya ser rêya xwe û cihê xwe, û Nûh û kurên wî li ser wî welatî man ku Xwedê ji wan re gotibû, û wan hemû rojên xwe ji Xudan re xizmet kirin, û Xudan dema ku Nûh û kurên wî ji keştiyê derketin, pîroz kir.
42 Û wî ji wan re got: «Zêde bibin û hemû erdê tijî bikin, xurt bibin û li ser erdê pir zêde bibin û li ser zêde bibin.

BEŞA 7

1 Navên kurên Nûh ev in: Yafet, Ham û Şem; û piştî tofanê zarok ji wan re çêbûn, çimkî wan berî tofanê jin girtibûn.
2 Ev in kurên Yafet: Gomer, Magog, Maday, Javan, Tubal, Meşek û Tîras, heft kur.
3 Kurên Gomer Askînaz, Refat û Tegarma bûn.
4 Û kurên Magog Elîxanaf û Lubal bûn.
5 Kurên Maday jî Axon, Zeelo, Xazonî û Lût bûn.
6 Kurên Cavan jî ev bûn: Êlîşa, Tarşîş, Kîtîm û Dudonîm.
7 Kurên Tûbal Arîfî, Kesed û Taarî bûn.
8 Kurên Meşekê jî Dedon, Zaron û Şebaşnî bûn.
9 Kurên Tîras Benîb, Gêra, Lûpîrion û Gîlak bûn; ev kurên Yafet li gorî malbatên wan in, û hejmara wan di wan rojan de nêzîkî çar sed û şêst mêr bû.
10 Ev kurên Ham in: Kush, Mîtsraîm, Fût û Kenan, çar kur; kurên Kush Seba, Havîla, Sebta, Raama û Satekha bûn, û kurên Raama Şeba û Dedan bûn.
11 Kurên Misrêîm Lûd, Anom û Patros, Xaslot û Xaftor bûn.

12 Kurên Fût Gebûl, Hadan, Benah û Adan bûn.
13 Kurên Kenanê jî Sidon, Heth, Amorî, Gergaşî, Hîvî, Arkee, Sênî, Arodî, Zîmodî û Xamotî bûn.
14 Ev kurên Ham in, li gorî malbatên wan, û hejmara wan di wan rojan de nêzîkî heft sed û sî mêr bû.
15 Û ev kurên Şem in: Elam, Aşûr, Arpakşad, Lûd û Aram, pênc kur; û kurên Elam Şûşan, Mexûl û Harmon bûn.
16 Kurên Aşar Mîrûs û Mokîl bûn, û kurên Arpakşad Şelak, Enar û Aşkol bûn.
17 Kurên Lûd Petor û Bîzayon bûn û kurên Aramê Ûz, Kûl, Gater û Maş bûn.
18 Ev kurên Şem li gorî malbatên wan in; û di wan rojan de hejmara wan nêzîkî sê sed mêr bû.
19 Ev nifşê Şem e; Şem Arpakşad anî û Arpakşad Şelak anî û Şelak Eber anî û ji Eber re du kur çêbûn, navê yekî Peleg bû, çimkî di rojên wî de kurên mirovan ji hev cuda bûn û di rojên dawîn de erd jî ji hev cuda bû.
20 Û navê yê duyem Yoktan bû, yanî di roja wî de jiyana kurên mirovan kêm û kêm dibû.
21 Ev in kurên Yoktan: Almodad, Şelaf, Hazarmoveth, Yerach, Hadûrom, Ozel, Dîkla, Obal, Abîmaêl, Şeba, Ofîr, Havîlah û Yobab; ev hemû kurên Yoktan in.
22 Pêlegê birayê wî Yen anî, Yen jî Serûg anî, Serûg jî Nahor anî û Nahor jî Terah anî. Terah sî û heşt salî bû û Haran û Nahor anî.
23 Û di wan rojan de, di pîrbûna xwe de, Xûş, kurê Ham, kurê Nûh, jinek anî û wê kurek anî dinyayê. Navê wî danîn Nîmrûd û gotin: «Di wê demê de kurên mirovan dîsa dest bi serhildan û gunehê li dijî Xwedê kirin. Kur mezin bû û bavê wî pir jê hez kir, ji ber ku ew kurê pîrbûna wî bû.»
24 Û cilên ji çerm ên ku Xwedê ji bo Adem û jina wî çêkirin, gava ew ji baxçe derketin, dan Xûş.
25 Çimkî piştî mirina Adem û jina wî, cil û berg dan Henox, kurê Yared, û gava Henox hat hilkişandin ba Xwedê, wî ew dan Metûşela, kurê xwe.
26 Û gava Metûşela mir, Nûh ew hilda û bir nav keştiyê û ew heta ku ji keştiyê derket, li cem wî man.
27 Û gava ew diçûn, Ham cilên bavê xwe Nûh dizîn û ew ji birayên xwe veşart.
28 Û gava Ham kurê xwe yê pêşî, Xûş, anî dinyayê, wî cil û berg bi dizî dan wî û ew gelek rojan li cem Xûş man.
29 Û Xûş ew ji kur û birayên xwe veşartin, û gava Xûş Nemrod anî dinyayê, ji ber hezkirina xwe ew cil dan wî, û Nîmrod mezin bû û gava ew bû bîst salî, wî ew cil li xwe kirin.
30 Û Nimrod gava cil li xwe kirin bihêz bû, û Xwedê hêz û qudret da wî, û ew li ser erdê nêçîrvanekî bihêz bû, erê, ew li zeviyê nêçîrvanekî bihêz bû, û ew nêçîra heywanan dikir û gorîgeh ava dikir, û wî heywan li ber Xudan li ser wan qurban dikirin.
31 Û Nemrod xwe bihêz kir, ji nav birayên xwe rabû û li dijî hemû dijminên li dora xwe di şerên birayên xwe de şer kir.
32 Û Xudan hemû dijminên birayên xwe radestî wî kirin, û Xwedê dem bi dem di şerên wî de wî serfiraz kir, û ew li ser erdê hukumdarî kir.
33 Ji ber vê yekê di wan rojan de, gava mirovek ew kesên ku ji bo şer amade kiribûn derdixist, ji wan re digot: «Çawa ku Xwedê bi Nemrûd kir, ku nêçîrvanekî bihêz li ser erdê bû û di şerên li dijî birayên xwe de bi ser ket, wî ew ji destên dijminên wan rizgar kirin, bila Xwedê îro me xurt bike û me rizgar bike.»
34 Û gava Nemrod çil salî bû, di wê demê de di navbera birayên wî û zarokên Yafet de şerek çêbû, û ew ketin destê dijminên xwe.
35 Û di wê demê de Nimrod derket û hemû kurên Xûş û malbatên wan, nêzîkî çarsed û şêst mêr, civandin, û wî ji hin heval û nasên xwe jî nêzîkî heştê mêr kirê kir û heqê wan da wan û ew bi wan re çû şer, û dema ku ew di rê de bû, Nimrod dilê mirovên ku bi wî re diçûn xurt kir.
36 Û wî ji wan re got: «Netirsin û netirsin, çimkî hemû dijminên me wê bikevin destê me û hûn dikarin çi ku hûn dixwazin bi wan bikin.»
37 Hemû mirovên ku çûn nêzîkî pêncsed kes bûn, û wan li dijî dijminên xwe şer kir, wan ew ji holê rakirin û ew bindest kirin, û Nemrûd li cihên wan serwerên rawestayî li ser wan danîn.
38 Û wî hin ji zarokên wan wek kefîl girtin û ew hemû bûn xulamên Nimrûd û birayên wî, û Nimrûd û hemû mirovên ku bi wî re bûn vegeriyan malên xwe.
39 Û gava ku Nimrod bi kêfxweşî ji şer vegeriya, piştî ku dijminên xwe têk bir, hemû birayên wî, digel yên ku berê wî nas dikirin, civiyan da ku wî bikin padîşah li ser xwe, û taca şahane danîn ser serê wî.
40 Û wî li ser bindest û gelê xwe, mîr, dadwer û hukumdar danîn, wekî ku di nav padîşahan de adet e.
41 Û wî Terah kurê Nehor wek serokê artêşa xwe danî û ew bilind kir û ji hemû mîrên xwe bilindtir kir.
42 Û dema ku ew li gorî dilê xwe hukumdarî dikir, piştî ku hemû dijminên xwe yên li dora xwe têk bir, wî bi şêwirmendên xwe re şîret kir ku ji bo qesra xwe bajarekî ava bikin, û wan jî wisa kir.
43 Û li hember rojhilat geliyek mezin dîtin û ji bo wî bajarekî mezin û fireh ava kirin û Nimrûd navê bajarê ku ava kiribû danî Şînar, çimkî Xudan dijminên xwe bi tundî hejandibû û ew tune kiribûn.
44 Û Nimrod li Şînarê rûnişt û bi ewlehî padîşahî kir, bi dijminên xwe re şer kir û ew bindest kirin, di hemû şerên xwe de serfiraz bû û padîşahiya wî pir mezin bû.
45 Hemû milet û zimanan navê wî bihîstin û li ber wî kom bûn û heta erdê tewandin û qurban ji wî re anîn û ew bû xudan û padîşahê wan û hemû li bajarê Şînarê bi wî re rûniştin û Nimrod li ser erdê li ser hemû kurên Nûh hukumdarî kir û hemû di bin desthilat û şîreta wî de bûn.
46 Û hemû erd yek ziman û yek peyv bû, lê Nemrod di rêyên Xudan de neçû, û ew ji hemû mirovên ku berî wî bûn, ji rojên tofanê heta wan rojan, xerabtir bû.
47 Û wî ji dar û kevir xwedayan çêkirin û li ber wan tewand, û li dijî Xudan serî hilda û rêyên xwe yên xerab fêrî hemû xulamên xwe û xelkên dinyayê kir; û kurê wî Mardon ji bavê xwe xerabtir bû.
48 Û her kesê ku behsa kirinên Mardonê kurê Nemrod dikir, li ser wî digot: «Ji xeraban xerabî derdikeve». Ji ber vê yekê li seranserê dinyayê ev metelok bû: «Ji xeraban xerabî derdikeve», û ev yek ji wê demê heta îro di nav mirovan de belav bû.
49 Û Terah kurê Nahor, mîrê artêşa Nemrod, di wan rojan de li ber çavên padîşah û xulamên wî pir mezin bû, û padîşah û mîran jê hez dikirin û ew pir bilind dikirin.
50 Terah jinek anî, navê wê Amtelo bû, keça Kornebo bû; jina Terah ducanî ma û di wan rojan de kurek anî.

51 Gava Terah ew anî dinyayê, ew heftê salî bû û Terah navê kurê xwe yê ku jê re çêbû danî Abram, ji ber ku padîşah di wan rojan de ew mezin kiribû û ew ji hemû mîrên xwe yên ku bi wî re bûn bilindtir kiribû.

BEŞA 8

1 Di wê şevê de bû ku Avram ji dayik bû, hemû xulamên Terah û hemû şehrezayên Nemrod û sêrbazên wî hatin û li mala Terah xwarin û vexwarin, û wê şevê bi wî re şa bûn.
2 Û gava hemû mirovên şehreza û sêrbaz ji mala Terah derketin, wan wê şevê çavên xwe ber bi ezmanan ve bilind kirin da ku li stêrkan binêrin, û wan dît ku stêrkek pir mezin ji rojhilat hat û di ezmanan de bazda û çar stêrkên ji çar aliyên ezman daqurtand.
3 Hemû şehrezayên padîşah û sêrbazên wî ji vê dîtinê matmayî man, û şehrezayan ev mesele fêm kirin û girîngiya wê zanî.
4 Û wan ji hev re got: «Ev tenê nîşana zarokê ku îro ji Terah re çêbûye ye, ew ê mezin bibe û berdar be, û zêde bibe, û tevahiya erdê, ew û zarokên wî heta hetayê, bibe xwediyê wî, û ew û nifşa wî wê padîşahên mezin bikujin û welatên wan mîras bigirin.»
5 Û şehreza û sêrbaz wê şevê çûn malên xwe, û sibê hemû ev şehreza û sêrbaz zû rabûn û li maleke diyarkirî civiyan.
6 Wan bi hev re peyivî û gotin: «Va ye, ew dîmena ku me şeva borî dît, ji padîşah veşartî ye, ji wî re nehatiye eşkerekirin.»
7 Û eger ev tişt di rojên dawîn de ji padîşah re were zanîn, ew ê ji me re bêje: Çima we ev mesele ji min veşart, û wê demê em ê hemû bimirin; ji ber vê yekê, niha em herin û ji padîşah re bibêjin ka me çi dît û şîroveya wê çi ye, û wê demê em ê bê guman bimînin.
8 Û wan wisa kir, hemû çûn ba padîşah û heta erdê li ber wî tewand û gotin: «Bila padîşah bijî, bila padîşah bijî.»
9 Me bihîst ku kurê Terah, kurê Nahor, mîrê artêşa te, ji dayik bûye, û em duh şev çûn mala wî, me wê şevê bi wî re xwar û vexwar û şa bûn.
10 Û gava xulamên te ji mala Terah derketin, da ku em herin malên xwe û li wir şevê bimînin, me çavên xwe ber bi ezmanan ve bilind kirin û me stêrkek mezin ji rojhilat ve dît, û ew stêrk bi lezeke mezin bezî û çar stêrkên mezin ji çar aliyên ezmanan daqurtand.
11 Xulamên te ji vê dîtinê matmayî man û gelek tirsiyan, û me li ser vê dîtinê biryara xwe da û bi şehrezayiya xwe şîrovekirina rast a wê zanî ku ev tişt ji bo zarokê ku ji Terah re çêdibe derbas dibe, ku ew ê mezin bibe û pir zêde bibe, û bihêz bibe, û hemû padîşahên dinyayê bikuje, û hemû welatên wan, ew û nifşa wî, her û her mîras bigire.
12 Û niha ey xudanê me û padîşahê me, va ye, me bi rastî tiştên ku me di derbarê vî zarokî de dîtine ji te re ragihandin.
13 Heger ji padîşah re baş be ku ji bo vî zarokî nirx bide bavê xwe, em ê wî bikujin berî ku ew li welêt mezin bibe û mezin bibe, û xerabiya wî ya li dijî me zêde bibe, ku em û zarokên me bi xerabiya wî helak bibin.
14 Padîşah gotinên wan bihîst û ew di çavê wî de xweş xuya bûn, şand gazî Terah kir û Terah hat ber padîşah.
15 Padîşah ji Terah re got: «Ji min re gotin ku duh bi şev kurek ji te re çêbûye û di dema jidayikbûna wî de li ezmanan ev tişt hatiye dîtin.»
16 Niha zarok bide min, da ku em wî bikujin berî ku xerabiya wî li ser me hilkişe, û ez ê li hember nirxa wî mala te ya tijî zîv û zêr bidim te.
17Terah bersiva padîşah da û jê re got: «Xwedayê min û padîşahê min, min gotinên te bihîstin û xulamê te wê her tiştê ku padîşahê wî dixwaze bike.»
18 Lê belê xudanê min û padîşahê min, ez ê ji te re bêjim ku duh êvarî çi bi min hat, da ku ez bibînim ka padîşah dê çi şîretan bide xulamê xwe, û wê demê ez ê li ser gotinên wî bersiva padîşah bidim; û padîşah got: «Biaxive.»
19 Terah ji padîşah re got: «Ayon, kurê Mored, duh şev hat ba min û got:
20 Hespê mezin û xweşik ê ku padîşah daye te bide min, ez ê li gorî qîmeta wî zîv û zêr, ker û genim bidim te; û min jê re got: «Li bendê be heta ku ez gotinên te ji padîşah re bibêjim, û binêre ka padîşah çi bêje, ez ê wê bikim.»
21 Û niha ey xudanê min û padîşahê min, va ye min ev tişt ji te re eşkere kir, û ez ê şîreta ku padîşahê min dide xulamê xwe bişopînim.
22 Padîşah gotinên Terah bihîst û hêrsa wî gur bû û wî ew wek yekî bêaqil dît.
23 Padîşah bersiva Terah da û jê re got: «Ma tu ewqas bêaqil, nezan, an jî bêfêm î ku vî karî dikî, hespê xwe yê bedew bi zîv û zêr an jî bi ker û xwarinê didî?»
24 Ma zîv û zêr ji te kêm in, ku tu vî karî dikî, ji ber ku tu nikarî ji bo xwedîkirina hespê xwe ker û xurek bibînî? Û zîv û zêr ji bo te çi ye, an ker û xurek, ku tu wî hespê xweşik ê ku min daye te bidî, ku li seranserê dinyayê tiştekî wekî wî tune ye?
25 Padîşah dev ji axaftinê berda û Terah bersiv da wî û got: «Padîşah bi vî awayî ji xulamê xwe re gotiye;
26 Ez ji te lava dikim, ey xudanê min û padîşahê min, ev çi ye ku te ji min re got, got: Kurê xwe bide ku em wî bikujin, û ez ê li gorî nirxa wî zîv û zêr bidim te; piştî mirina kurê xwe ez ê bi zîv û zêr çi bikim? Kî wê min mîrat bigire? Wê demê, piştî mirina min, zîv û zêr wê vegerin padîşahê min ê ku ew daye.
27 Gava padîşah gotinên Terah û mesela ku wî li ser padîşah gotibû bihîst, ew pir xemgîn bû û ji ber vê yekê ew pir aciz bû û hêrsa wî di hundirê wî de şewitî.
28 Terah dît ku hêrsa padîşah li dijî wî gur bûye, û wî bersiv da padîşah û got: «Her tiştê ku ez heye di destê padîşah de ye; çi ku padîşah bixwaze bi xulamê xwe bike, bila ew bike, erê, heta kurê min jî, ew di destê padîşah de ye, bêpere di berdêla wî de, ew û her du birayên wî yên ji wî mezintir.»
29 Padîşah ji Terah re got: «Na, ezê kurê te yê biçûk bi bihayekî bikirrim.»
30 Terah bersiv da padîşah û got: «Ez ji te lava dikim, ey xweyê min û padîşah, bila xulamê te li ber te peyvekê bibêje û bila padîşah gotina xulamê xwe bibihîze. Terah got: «Bila padîşahê min sê roj dem bide min heta ku ez vê mijarê di hundirê xwe de bifikirim û bi malbata xwe re li ser gotinên padîşahê xwe şêwir bikim.» Û wî pir zor da padîşah ku bi vê yekê razî bibe.
31 Padîşah guh da Terah û wisa kir û sê roj dem da wî û Terah ji cem padîşah derket û vegeriya mala xwe û hemû gotinên padîşah ji wan re got; gel pir tirsiya.
32 Û roja sisiyan padîşah ji Terah re şand û got: «Kurê xwe bi pereyek ji min re bişîne, wekî ku min ji te re got; eger tu

vê yekê nekî, ezê bişînim û hemû tiştên ku di mala te de hene bikujim, heta kûçikek jî ji te re nemîne.»
33 Terah bi lez û bez çû (ji ber ku ev yek ji padîşah pir lezgîn bû), û ji yek ji xulamên xwe zarokek hilda, ku wê rojê xizmetkara wî jê re anîbû dinyayê. Terah zarok anî ba padîşah û ji bo wî pere stend.
34 Û Xudan di vê mijarê de bi Terah re bû, da ku Nemrod nebe sedema mirina Abram, û padîşah zarok ji Terah girt û bi hemû hêza xwe serê wî xist erdê, ji ber ku wî guman kir ku ew Abram e; û ev yek ji wê rojê ve ji wî veşartî bû, û padîşah ew ji bîr kir, ji ber ku daxwaza Xwedê ew bû ku mirina Abram qebûl neke.
35Terah kurê xwe Abram, diya wî û şirika wî bi dizî birin, wan di şikeftekê de veşartin û her meh xwarina wan ji wan re dianî.
36 Xudan di şikeftê de bi Abram re bû û ew mezin bû, û Abram deh salan di şikeftê de ma, û padîşah û mîrên wî, falbêj û şehrezayan guman kirin ku padîşah Abram kuştiye.

BEŞA 9

1Û Haran, kurê Terah, birayê mezin ê Avram, di wan rojan de jinek anî.
2 Gava Haran ew anî sî û neh salî bû, jina Haran ducanî ma û kurek anî dinyayê, navê wî Lût danî.
3 Ew dîsa ducanî bû û keçek anî dinyayê û navê wê danî Mîlka. Dîsa ducanî bû û keçek anî dinyayê û navê wê danî Saray.
4 Haran çil û du salî bû dema ku Saray anî dinyayê, ev jî di deh saliya jiyana Avram de bû; di wan rojan de Avram, diya wî û dayê wî ji şikeftê derketin, ji ber ku padîşah û xulamên wî meseleya Avram ji bîr kiribûn.
5 Û gava Abram ji şikeftê derket, ew çû ba Nûh û kurê wî Şem û ew li ba wan ma da ku hînî şîretên Xudan û rêyên wî bibe, û kesî nizanibû Abram li ku ye, û Abram demek dirêj ji Nûh û kurê wî Şem re xizmet kir.
6 Û Abram sî û neh sal di mala Nûh de ma, û Abram ji sê saliya xwe ve Xudan nas dikir, û ew heta roja mirina xwe di rêyên Xudan de çû, wekî ku Nûh û kurê wî Şem jê re fêr kiribûn; û hemû kurên erdê di wan rojan de li dijî Xudan gelek guneh kirin, û li dijî wî serhildan kirin û ji xwedayên din re xizmet kirin, û wan Xudanê ku wan li ser erdê afirand ji bîr kir; û niştecîhên erdê, di wê demê de, her kes ji xwe re xwedayek çêkir; xwedayên dar û kevir ku ne dikarin biaxivin, ne bibihîzin, ne jî rizgar bikin, û kurên mirovan ji wan re xizmet kirin û ew bûn xwedayên wan.
7 Û padîşah û hemû xulamên wî, û Terah bi hemû malbata wî re wê demê yekem kes bûn ku ji xwedayên dar û kevir re xizmet dikirin.
8 Terah piştî donzdeh mehên salê duwanzdeh xwedayên mezin hebûn, ji dar û kevir hatibûn çêkirin, û ew mehane ji her yekî re xizmet dikir, û her meh Terah pêşkêşa xwarinê û pêşkêşa vexwarinê ji xwedayên xwe re dianî; Terah her roj wiha dikir.
9 Û hemû ew nifş li ber Xudan xerab bûn, û wan her kes kir xwedayê xwe, lê wan Xudanê ku wan afirandibû terikandin.
10 Û di wan rojan de li seranserê dinyayê ji bilî Nûh û malbata wî, mirovek tunebû ku Xudan nas bike (ji ber ku her kes ji Xwedayê xwe re xizmet dikir) û hemû yên ku di bin şîreta wî de bûn di wan rojan de Xudan nas dikirin.
11 Û Abramê kurê Terah di wan rojan de li mala Nûh mezin dibû, û kesî hay jê tunebû, û Xudan bi wî re bû.
12 Û Xudan dilêkî têgihîştî da Avram û ew dizanibû ku hemû karên wî nifşî pûç bûn, û hemû xwedayên wan pûç bûn û bêkêr bûn.
13 Û Abram dît ku roj li ser erdê dibiriqe û Abram ji xwe re got: «Bê guman ev roj ku li ser erdê dibiriqe Xwedê ye û ez ê xizmeta wî bikim.»
14 Û Abram wê rojê xizmeta rojê kir û dua jê re kir, û gava êvar hat, roj wek her carê çû ava, û Abram di dilê xwe de got: «Bê guman ev Xwedê nabe?»
15 Û Avram hîn jî di dilê xwe de diaxivî: «Kî ye ew ê ku erd û ezman çêkiriye? Kî li ser erdê afirandiye? Ew li ku ye?»
16 Û şev li ser wî tarî bû, û wî çavên xwe ber bi rojava, bakur, başûr û rojhilat ve bilind kir, û wî dît ku roj ji erdê winda bûbû û roj tarî bûbû.
17 Û Abram stêrk û heyv li ber xwe dîtin û got: «Bê guman ev Xwedayê ku hemû erd û mirov afirandine ye, û va ye ev xulamên wî li dora wî xwedayên li dora wî ne.» Û Abram xizmeta heyvê kir û tevahiya wê şevê dua lê kir.
18 Û sibê, gava ku roj wek her carê li ser erdê ronî bû û roj derket, Avram hemû tiştên ku Xudan Xwedê li ser erdê çêkiribûn dît.
19 Û Abram ji xwe re got: «Bê guman ev ne xwedayên ku erd û hemû mirovahî afirandine ne, lê ev xulamên Xwedê ne, û Abram li mala Nûh ma û li wir Xudan û rêyên wî nas kir.» Û wî di hemû rojên jiyana xwe de xizmeta Xudan kir, û hemû wî nifşî Xudan ji bîr kir, û xizmeta xwedayên din ên dar û kevir kir, û di hemû rojên xwe de serî hilda.
20 Û padîşah Nemrod bi ewlehî hukumdarî kir, û hemû erd di bin desthilatdariya wî de bû, û hemû erd yek ziman û peyvên yekîtîyê bûn.
21 Hemû mîrên Nimrod û mezinên wî, Fût, Mîtsraîm, Xûş û Kenan bi malbatên xwe re şêwirîn û ji hev re gotin: «Werin em ji xwe re bajarekî û bircekî xurt ava bikin ku serê wê bigihîje ezmanan, û em ê xwe navdar bikin, da ku em li ser tevahiya cîhanê hukum bikin, da ku xerabiya dijminên me ji me dûr bikeve, da ku em bi hêz li ser wan hukum bikin û ji ber şerên wan em li seranserê erdê belav nebin.»
22 Hemû çûn ber padîşah û van gotinan ji padîşah re gotin û padîşah jî di vê mijarê de bi wan re li hev kir û wisa kir.
23 Hemû malbat, ku ji nêzîkî şeş sed hezar mêran pêk dihatin, li hev civiyan û çûn ku li perçeyek erdê fireh bigerin da ku bajar û bircê ava bikin. Li seranserê erdê geriyan û li rojhilatê welatê Şînarê, ku nêzîkî du rojan rê bû, newalek wekî yek dîtin. Ew çûn wir û li wir bi cih bûn.
24 Û wan dest bi çêkirina kerpîçan û pêxistina agir kirin da ku bajar û bircê ku wan xeyal kiribû temam bikin ava bikin.
25 Û avakirina bircê ji bo wan guneh û guneh bû, û wan dest bi avakirina wê kir, û dema ku ew li dijî Xudan Xwedayê ezmanan ava dikirin, wan di dilê xwe de xeyal kir ku li dijî wî şer bikin û hilkişin ezmanan.
26 Û hemû ev gel û hemû malbat xwe kirin sê beş; yê yekem got em ê hilkişin ezmanan û li dijî wî şer bikin; yê duyem got: Em ê hilkişin ezmanan û xwedayên xwe li wir bi cih bikin û xizmeta wan bikin; û yê sêyem got: Em ê hilkişin ezmanan û wî bi kevan û riman lêxin; û Xwedê hemû karên wan û hemû ramanên wan ên xerab dizanibû, û wî bajar û birca ku ew ava dikirin dît.

27 Û dema ku ew ava dikirin, wan bajarekî mezin û bircêkî pir bilind û bihêz ji xwe re ava kirin; û ji ber bilindahiya wê, heta ku ew kesên ku çûn wir salek temam nekirin, xav û kerpîç negihîştin avakeran dema ku ew hildikişiyan wir, û piştî wê, ew gihîştin avakeran û xav û kerpîç dan wan; her roj bi vî awayî dihat kirin.
28 Û va ye ev hemû roj hilkişiyan û yên din daketin; û eger kerpîçek ji destên wan biketa û bişka, ew ê hemû li ser wê bigirîn, û eger mirovek biketa û bimira, tu kes ji wan li wî nedinêrî.
29 Û Xudan ramanên wan dizanibû, û gava ew ava dikirin, wan tîr ber bi ezmanan ve avêtin, û hemû tîr tijî xwînê li ser wan ketin, û gava wan ew dîtin, ji hev re gotin: "Bê guman me hemû yên ku li ezmanan in kuştine."
30 Çimkî ev ji Xudan bû, da ku wan ji rê derxe û ji rûyê erdê wan tune bike.
31 Û wan birc û bajar ava kirin, û wan ev tişt rojane kirin heta ku gelek roj û sal derbas bûn.
32 Û Xwedê ji heftê milyaketên ku li pêş wî, ji yên ku nêzîkî wî bûn re got: «Werin em dakevin û zimanên wan tevlihev bikin, da ku mirovek zimanê cîranê xwe fêm neke,» û wan jî wisa bi wan kir.
33 Û ji wê roja din ve, her yek ji wan zimanê cîranê xwe ji bîr kir û ew nikaribûn bi yek zimanî biaxivin, û gava avaker ji destên cîranê xwe kel an kevirê ku wî ferman nedaye digirt, avaker wê diavêt û diavêt ser cîranê xwe, da ku ew bimire.
34 Û wan ewqas roj kirin û gelek ji wan bi vî awayî kuştin.
35 Û Xudan sê refên ku li wir bûn, li wan xist û li gorî kar û armancên wan ceza da wan; yên ku digotin: Em ê hilkişin ezmanan û xizmeta xwedayên xwe bikin, bûn mîna meymûn û fîlan; û yên ku digotin: Em ê bi tîran li ezmanan bixin, Xudan wan kuşt, yek bi destê cîranê xwe; û refên sêyemîn ên ku digotin: Em ê hilkişin ezmanan û li dijî wî şer bikin, Xudan wan li seranserê erdê belav kir.
36 Û ew kesên ku di nav wan de man, gava ku wan xerabiya ku bi ser wan de dihat zanî û fêm kir, wan avahî terikand û ew jî li ser rûyê tevahiya erdê belav bûn.
37 Û wan dev ji avakirina bajar û bircê berda; ji ber vê yekê wî navê wê derê kir Babîl, çimkî li wir Xudan zimanê hemû dinyayê tevlihev kir; li wir ew li rojhilatê welatê Şînar bû.
38 Û derbarê bircê ku kurên mirovan ava kirin de, erdê devê xwe vekir û sêyeka wê daqurtand, û agir jî ji ezmanan daket û sêyeka din şewitand, û sêyeka din heta roja îro maye, û ew ji wê beşê ye ku bilind bû, û dora wê sê roj rêveçûn e.
39 Û gelek ji kurên mirovan di wê bircê de mirin, miletekî bêhejmar.

BEŞA 10

1 Û Pelegê kurê Eber di wan rojan de, di çil û heşt saliya jiyana Avramê kurê Terah de mir û tevahiya rojên Peleg du sed û sî û neh sal jiya.
2 Û gava Xudan kurên mirovan ji ber gunehên wan li bircê belav kirin, nihêrî ew belav bûn û hemû kurên mirovan li çar aliyên dinyayê belav bûn.
3 Û hemû malbat li gorî zimanê xwe, li gorî axa xwe, li gorî bajarê xwe bûn.
4 Û kurên mirovan li gor malbatên xwe, li hemû cihên ku ew çûn û li seranserê erdê ku Xudan ew belav kiribûn, gelek bajar ava kirin.
5 Û hin ji wan li cihên ku ew paşê ji wan hatin rakirin bajar ava kirin, û wan van bajaran bi navên xwe, an navên zarokên xwe, an jî li gorî bûyerên wan ên taybetî bi nav kirin.
6 Û kurên Yafetê kurê Nûh çûn û li cihên ku lê belav bûbûn, ji xwe re bajar ava kirin û wan hemû bajarên xwe bi navên xwe bi nav kirin û kurên Yafet li ser rûyê erdê di gelek beş û zimanan de belav bûn.
7 Û ev in kurên Yafet li gorî malbatên wan: Gomer, Magog, Meday, Javan, Tubal, Meşek û Tîras; ev in kurên Yafet li gorî nifşên wan.
8 Û zarokên Gomer, li gorî bajarên xwe, Frankum bûn, yên ku li welatê Franza, li kêleka çemê Franza, li kêleka çemê Senah diman.
9 Zarokên Refath Bartonîm in, yên ku li welatê Bartonyayê li kêleka çemê Lîdahê dijîn, ku avên xwe di deryaya mezin Gîhon, ango Okyanûs de diherikîne.
10 Û zarokên Tugarma deh malbat in, û ev navên wan in: Buzar, Parzûnac, Balgar, Elîkanum, Ragbîb, Tarkî, Bid, Zebûk, Ongal û Tilmaz; ev hemû li bakur belav bûn û bêhna xwe dan û ji xwe re bajar ava kirin.
11 Û wan bajarên xwe bi navên xwe bi nav kirin, ew in ku heta roja îro li kêleka çemên Hîtlah û Îtalac dijîn.
12 Lê belê malbatên Angoli, Balgar û Parzunac, ew li kêleka çemê mezin Dubnee dijîn; û navên bajarên wan jî li gorî navên wan bi xwe ne.
13 Zarokên Javan ew Javan in ku li welatê Makdonyayê dijîn, û zarokên Medaiare Orelum in ku li welatê Kurson dijîn, û zarokên Tubal ew in ku li welatê Tuskanah li kêleka çemê Paşiyah dijîn.
14 Zarokên Meşek Şîbaşnî ne û zarokên Tîras Rûşaş, Kûşnî û Ongolîs in; ev hemû çûn û ji xwe re bajar ava kirin; ew bajar li kêleka deryaya Yabûs, li kêleka çemê Kûra ne, ku xwe di nav çemê Tragan de dihele.
15 Û zarokên Elîşa Almanim in, û ew jî çûn û ji xwe re bajar ava kirin; ew bajarên di navbera çiyayên Eyûb û Şîbathmo de ne; û ji wan gelê Lumbardi bû ku li hember çiyayên Eyûb û Şîbathmo dijîn, û wan welatê Îtalyayê fetih kir û heta roja îro li wir man.
16 Û zarokên Kîttim Romîm in ku li geliyê Kanopyayê li kêleka çemê Tibreu dijîn.
17 Û zarokên Dudonim ew in ku li bajarên deryaya Gîhonê, li welatê Bordna dijîn.
18 Ev malbatên zarokên Yafet li gorî bajar û zimanên wan in, dema ku ew li dû bircê belav bûn, û wan bajarên xwe li gorî nav û bûyerên xwe bi nav kirin; û ev navên hemî bajarên wan li gorî malbatên wan in, ku wan di wan rojan de piştî bircê ava kirin.
19 Û kurên Ham li gorî nifş û bajarên xwe Kûş, Mîtsraîm, Fût û Kenan bûn.
20 Ev hemû çûn û li gor cihên guncaw ji xwe re bajar ava kirin û wan li gor navên bav û kalên xwe navê Xûş, Mîtsraîm, Fût û Kenan danî bajarên xwe.
21 Kurên Mîtsraîm ev in: Lûdîm, Anamîm, Lehabîm, Neftûkîm, Patrûsîm, Kaslûkîm û Kaftûrîm, heft mal.
22 Ev hemû li kêleka çemê Sîhor, yanî çemê Misrê, dijîn û ji xwe re bajar ava kirin û li gor navên xwe li wan kirin.

23 Zarokên Pathros û Kasloch bi hev re zewicîn û ji wan Filîstî, Azatî, Gerarî, Gîtîm û Ekronîm, di her pênc malbatan de derketin; van jî bajar ava kirin û heta roja îro jî li gor navên bav û kalên xwe bajarên xwe bi nav kirin.
24 Û zarokên Kenanî jî ji xwe re bajar ava kirin û wan bajarên xwe bi navên xwe danîbûn, yanzdeh bajar û yên din bêhejmar.
25 Û çar mêr ji malbata Ham çûn welatê deştê; ev navên wan çar mêran Sodom, Gomora, Adma û Seboyîm bûn.
26 Û van mirovan li welatê deştê çar bajar ji xwe re ava kirin û navên bajarên xwe li gor navên xwe danîn.
27 Ew û zarokên wan û hemû yên wan li wan bajaran de diman û ew gelek zêde bûn û bi aştî diman.
28 Û Sêîr, kurê Hûr, kurê Hîvî, kurê Kenan, çû û li hember Çiyayê Paran geliyek dît û li wir bajarek ava kir û ew û heft kurên wî û malbata wî li wir bi cih bûn û wî navê bajarê ku ava kiribû, danî ser Sêîr; ew welatê Sêîr e heta roja îro.
29 Ev in malbatên kurên Ham, li gorî ziman û bajarên wan, dema ku ew piştî bircê li welatên xwe belav bûn.
30 Û hinek ji zarokên Şem kurê Nûh, bavê hemû zarokên Eber, çûn û li cihên ku lê belav bûbûn, ji xwe re bajar ava kirin û wan bajarên xwe bi navên xwe danî.
31 Kurên Şem Elam, Aşûr, Arpakşad, Lûd û Aram bûn, û wan ji xwe re bajar ava kirin û navên hemû bajarên xwe li gor navên wan danîn.
32 Û di wê demê de Aşûrê kurê Şem û zarokên wî û malbata wî, komeke pir mezin ji wan derketin û çûn welatekî dûr ku ew dîtin, û li welatê ku ew diçûn rastî geliyekî pir fireh hatin, û çar bajar ji xwe re ava kirin û li gorî nav û bûyerên wan bi nav kirin.
33 Ev navên bajarên ku zarokên Aşûr ava kirin in: Nînewa, Resen, Kalak û Rehoboter; û zarokên Aşûr heta roja îro li wir dijîn.
34 Û zar'êd Aramê jî çûn û ji xwe re bajarek ava kirin û navê wî bajarî li gorê birayê xwe yê mezin danî Ûz û li wir dijîn; ew welatê Ûz e heta roja îro.
35 Û di sala duyemîn a piştî bircê de, zilamek ji malbata Aşûr, ku navê wî Bela bû, ji welatê Nînewa çû da ku li her deverê ku ew dikare cîhek bibîne bi malbata xwe re bimîne; û ew gihîştin heta li hember bajarên deşta li hember Sodomê û li wir bi cih bûn.
36 Û ew zilam rabû û li wir bajarekî biçûk ava kir û navê wî danî Bela, li gor navê xwe; ew welatê Soar e heta roja îro.
37 Û ev malbatên zarên Şem li gorî ziman û bajarên wan in, piştî ku ew li ser erdê piştî bircê belav bûn.
38 Û piştî vê yekê her padîşahî, bajar û malbata malbatên zarokên Nûh ji xwe re gelek bajar ava kirin.
39 Û wan li hemû bajarên xwe hikûmet ava kirin, da ku bi fermanên xwe ve bên birêvebirin; hemû malbatên zarokên Nûh jî her û her wiha kirin.

BEŞA 11

1 Nemrodê kurê Xûş hîn jî li welatê Şînarê bû û li ser wê padîşahî kir û li wir ma û li welatê Şînarê bajar ava kirin.
2 Ev navên çar bajarên ku wî ava kirin in û li gorî bûyerên ku di avakirina bircê de bi serê wan de hatine, navên wan danî.
3 Û navê ya yekem danî Babîl û got: «Çimkî Xudan li wir zimanê hemû dinyayê tevlihev kir» û navê ya duyem danî Erech, ji ber ku Xwedê ew ji wir belav kirin.
4 Û ya sêyemîn wî navê Eched lê kir, got ku li wê derê şerekî mezin heye; û ya çaremîn wî navê Kalnah lê kir, ji ber ku mîr û mêrxasên wî yên bihêz li wir hatin kuştin, û wan Xudan aciz kirin, li dijî wî serî hildan û sûc kirin.
5 Û gava Nemrod ev bajar li welatê Şînar ava kirin, wî mayî ji gelê xwe, mîrên xwe û mêrxasên xwe yên bihêz ên ku di padîşahiya wî de mabûn, li wan bi cih kir.
6 Û Nimrod li Babîlê bi cih bû, û li wir serweriya xwe li ser yên mayî yên bindestên xwe nû kir, û bi ewlehî serwerî kir, û bindest û mîrên Nimrod navê wî kirin Amrafel, û gotin ku li bircê mîr û mirovên wî bi saya wî ketine.
7 Û tevî vê yekê jî, Nemrod venegeriya ba Xudan, û ew di xerabiyê de berdewam kir û xerabiyê fêrî kurên mirovan kir; û Mardon, kurê wî, ji bavê xwe xerabtir bû, û kirêtiyên bavê xwe zêde kir.
8 Û wî kurên mirovan kirin guneh, ji ber vê yekê tê gotin: «Ji xeraban xerabî derdikeve».
9 Di wê demê de di navbera malbatên zarên Ham de şer hebû, ji ber ku ew li bajarên ku ava kiribûn diman.
10 Û Kedorlaomer, padîşahê Elamê, ji malbatên zarokên Ham dûr ket û bi wan re şer kir û wan bindest kir. Ew çû pênc bajarên deştê û li dijî wan şer kir û wan bindest kir û ew di bin destê wî de bûn.
11 Wan diwanzdeh salan xizmetî wî kirin û salane bacê didan wî.
12 Wê demê Nahorê kurê Serûg, di çil û neh saliya jiyana Avramê kurê Terah de mir.
13 Û di pêncî saliya jiyana Avramê kurê Terah de, Avram ji mala Nûh derket û çû mala bavê xwe.
14 Û Abram Xudan nas dikir û li gor rê û rênimayên wî diçû, û Xudan Xwedayê wî bi wî re bû.
15 Bavê wî Terah di wan rojan de hîn jî serokê artêşa padîşah Nemrod bû û hîn jî li pey xwedayên xerîb diçû.
16 Û Abram gihîşt mala bavê xwe û dît ku di perestgehên wan de diwanzdeh xwedayên rawestayî hene. Gava Abram van peykeran di mala bavê xwe de dît, hêrsa wî gur bû.
17 Û Avram got: «Çawa ku Xudan sax e, ev pût wê di mala bavê min de nemînin; eger ez di sê rojan de hemûyan neşkînim, Xudanê ku ez afirandim wê wisa bi min bike.»
18 Û Abram ji wan çû û hêrsa wî di hundirê wî de şewitî. Abram bi lez ji odeya xwe çû hewşa derve ya bavê xwe û dît ku bavê wî li hewşê rûniştiye û hemû xulamên wî jî pê re ne. Abram hat û li ber wî rûnişt.
19 Û Abram ji bavê xwe pirsî û got: «Bav, ji min re bêje ku Xwedayê ku erd û ezman û hemû kurên mirovan li ser erdê afirandine û te û ez afirandine li ku ye?» Û Terah bersiva kurê xwe Abram da û got: «Va ye, yên ku me afirandine hemû bi me re di malê de ne.»
20 Û Abram ji bavê xwe re got: «Ez xudanê min im, ji kerema xwe wan nîşanî min bide.» Terah Abram bir odeya hewşa hundir û Abram dît ku hemû ode tijî xwedayên dar û kevir bû, diwanzdeh peykerên mezin û yên din ên ji wan piçûktir bêhejmar bûn.
21 Û Terah ji kurê xwe re got: «Va ye, ev ew in ku her tiştê ku tu li ser rûyê erdê dibînî çêkirine, û yên ku ez û te û hemû mirov afirandine.»
22 Terah serê xwe li ber xwedayên xwe tewand û ji wan dûr ket, û kurê wî Abram jî pê re çû.

23 Û gava Abram ji wan çû, ew çû ba diya xwe û li ber wê rûnişt û ji diya xwe re got: «Va ye, bavê min ew ên ku ezman û erd û hemû kurên mirovan afirandine nîşanî min dan.»
24 Niha, lez bike û ji keriyê kêvroşkekî bîne û jê goştekî xweş çêke, da ku ez wî wek qurbanekê bînim ba xwedayên bavê xwe da ku ew bixwin, belkî bi vî awayî ez ji wan re razî bibim.
25 Û diya wî jî wisa kir, û kerek anî û jê xwarineke xweş çêkir û anî ba Abram. Abram jî xwarina xweş ji diya xwe girt û anî ber xudayên bavê xwe û nêzîkî wan bû ku bixwin; lê bavê wî Terah hay jê tunebû.
26 Û roja ku Abram di nav wan de rûniştibû, dît ku ne deng û ne bihîstin û ne jî tevger li wan hebû û yek ji wan nikaribû destê xwe dirêj bike ku bixwe.
27 Û Abram tinazên xwe bi wan kir û got: «Bê guman goştê şor ê ku min amade kir, wan nexwest, an jî dibe ku ew ji bo wan pir kêm bû, û ji ber vê yekê ew nexwestin bixwin; ji ber vê yekê ez ê sibê goştê teze yê şor, çêtir û pirtir ji vê amade bikim, da ku ez encamê bibînim.»
28 Roja din Abram ji diya xwe re li ser xwarina şor şîret da û diya wî rabû û sê keriyên xweş ji keriyê anîn û ji wan xwarina şor a xweş çêkir, wekî ku kurê wê jê hez dikir û da kurê xwe Abram; lê bavê wî Terah ji vê yekê hay nebû.
29 Û Abram xwarina xweş ji diya xwe girt û bir ber xudayên bavê xwe û ew nêzîkî wan bû ku bixwin, û ew danî ber wan û Abram tevahiya rojê li ber wan rûnişt û difikirî ku dibe ku ew bixwin.
30 Û Abram li wan nihêrî û dît ku ne deng û ne jî bihîstina wan hebû, û yek ji wan jî destê xwe dirêjî goşt nekir ku bixwe.
31 Û êvara wê rojê li wê malê, Avram bi ruhê Xwedê cil kir.
32 Û wî qîr kir û got: «Wey li bavê min û li vî nifşê xerab, ku dilê wan hemû ber bi pûtperestiyê ve meyldar e, yên ku ji van pûtên dar û kevir re xizmet dikin ku ne dikarin bixwin, ne bêhn bikin, ne bibihîzin û ne jî biaxivin, yên ku dev bê axaftin, çav bê dîtin, guh bê bihîstin, dest bê hest û lingên wan bê tevger in; yên ku wan çêkirine û yên ku baweriya xwe bi wan tînin jî mîna wan in.
33 Gava Abram ev hemû tişt dîtin, hêrsa wî li dijî bavê wî gur bû û ew bi lez û bez tîrekî di destê xwe de girt û gihîşt odeya xwedayan û hemû xwedayên bavê xwe şikand.
34 Û gava wî şikandina peykeran qedand, wî tîr xist destê xwedayê mezin ê ku li ber wan bû û derket; û bavê wî Terah vegeriya malê, çimkî wî li ber derî dengê lêdana tîr bihîstibû; ji ber vê yekê Terah ket hundirê malê da ku bizanibe ev çi ye.
35 Gava Terah dengê tîrkê di odeya pûtan de bihîst, ber bi odeya pûtan ve bazda û dema ku derdiket, rastî Avram hat.
36 Û Terah ket hundirê odeyê û dît ku hemû pût hilweşiyayî û şikestî ne, û kêra di destê yê herî mezin de neşikestî bû, û xwarina xweş a ku kurê wî Abram çêkiribû hîn jî li ber wan bû.
37 Gava Terah ev yek dît, hêrsa wî pir gur bû û ew bi lez ji odeyê çû ba Abram.
38 Û kurê xwe Abram dît ku hîn jî li malê rûniştibû û jê re got: «Ev çi kar e ku te ji bo xwedayên min kiriye?»
39 Û Abram bersiva bavê xwe Terah da û got: «Ne wisa ye, xudanê min, çimkî min xwarina xweş anî ber wan û gava ez nêzîkî wan bûm û xwarin da wan, hemûyan di cih de destên xwe dirêj kirin ku bixwin berî ku mezin destê xwe dirêj bike ku bixwe.»
40 Û yê mezin karên ku wan li ber wî dikirin dît, û hêrsa wî li dijî wan pir gur bû, û ew çû û kêra ku di malê de bû hilda û hat ba wan û hemûyan şikand, û va ye, kêra hîn jî di destê wî de ye, wekî ku tu dibînî.
41 Gava Terah ev tişt got, hêrsa wî li ser kurê xwe Abram rabû û Terah bi hêrsa xwe ji kurê xwe Abram re got: «Ev çi çîrok e ku te got? Tu ji min re derewan dibêjî.»
42 Gelo di van xwedayan de ruh, can an hêz heye ku her tiştê ku te ji min re gotî bikin? Ma ew ne dar û kevir in, û ma min bi xwe ew çênekirine, û tu dikarî derewan bikî û bibêjî ku xwedayê mezin ê ku bi wan re bû wan li wan xist? Tu yî ku kêrê xist destên wî, û dû re got ku wî hemûyan li wan xist.
43 Û Abram bersiva bavê xwe da û jê re got: «Û tu çawa dikarî ji van pûtan re xizmet bikî ku tu nikarî tiştekî bikî? Gelo ew pûtên ku tu pê bawer dikî dikarin te rizgar bikin? Gelo ew dikarin duayên te bibihîzin gava tu gazî wan dikî? Gelo ew dikarin te ji destên dijminên te rizgar bikin, an jî ew ê ji bo te li dijî dijminên te şer bikin, da ku tu ji dar û kevirên ku ne dikarin biaxivin û ne jî dikarin bibihîzin re xizmet bikî?»
44 Û niha ne ji bo te û ne jî ji bo kurên mirovan ên ku bi te re ne baş e ku van tiştan bikî; gelo tu ewqas bêaqil, ewqas bêaqil an jî ewqas bêhiş î ku tu xulamtiya dar û kevir dikî û bi vî awayî dikî?
45 Û Xudan Xwedayê ku erd û ezman afirand û we li ser erdê afirand ji bîr bikin û bi vî awayî bi xizmetkirina kevir û daran di vê mijarê de xerabiyek mezin bînin ser canê we?
46 Ma bav û kalên me di rojên berê de di vê mijarê de guneh nekirin, û Xudan Xwedayê gerdûnê ava tofanê anî ser wan û tevahiya erdê wêran kir?
47 Û hûn çawa dikarin vê yekê bidomînin û ji xwedayên dar û kevir re xizmetê bikin, yên ku nikarin bibihîzin, ne biaxivin, ne jî we ji zilmê rizgar bikin, bi vî awayî xezeba Xwedayê gerdûnê li ser we tînin xwarê?
48 Niha bavê min, ji vê yekê dûr bisekine û xerabiyê li canê xwe û li canê malbata xwe neke.
49 Û Abram bi lez ji ber bavê xwe bazda û tîr ji pûtê herî mezin ê bavê xwe hilda, Abram bi wê tîr şikand û reviya.
50 Terah, gava hemû tiştên ku Abram kiribû dît, bi lez ji mala xwe derket û çû ba padîşah û ew hat ber Nemrûd û li ber wî sekinî û li ber padîşah tewand. Padîşah got: «Tu çi dixwazî?»
51 Û wî got: «Ez ji te lava dikim, efendiyê min, guh bide min—Pêncî sal berê zarokek ji min re çêbû, û wî bi xwedayên min wiha kir û wiha got; û niha, efendiyê min û padîşah, wî bişîne pey ku ew were ber te û li gorî qanûnê wî dadbar bike, da ku em ji xerabiya wî xilas bibin.»
52 Padîşah sê zilam ji xulamên xwe şandin û ew çûn û Avram anîn ber padîşah. Wê rojê Nemrûd û hemû mîr û xulamên wî li ber wî rûniştibûn û Terah jî li ber wan rûniştibû.
53 Padîşah ji Abram pirsî: «Ev çi ye ku te bi bavê xwe û bi xwedayên wî kir?» Abram bi gotinên ku ji bavê xwe re gotibû, bersiva padîşah da û got: «Xwedayê mezin ê ku di malê de bi wan re bû, tiştê ku te bihîstiye bi wan kir.»
54 Padîşah ji Abram re got: «Gelo wan desthilat hebû ku li gorî gotina te biaxivin, bixwin û bikin?» Abram bersiv da padîşah û got: «Heke di wan de hêz tune be, çima tu

xulamtiya wan dikî û mirovan bi bêaqiliya xwe dixî rê ku ew ji rê derkevin?»
55 Ma tu difikirî ku ew dikarin te rizgar bikin an tiştekî biçûk an mezin bikin, da ku tu xizmeta wan bikî? Û çima tu Xwedayê hemû gerdûnê, yê ku te afirandiye û di destê wî de ye ku bikuje û sax bihêle, nabînî?
56 0 padîşahê bêaqil, sade û nezan, wey li te her û her.
57 Min digot qey tu rêya rast fêrî xulamên xwe dikî, lê te ev yek nekir, lê te hemû erd bi gunehên xwe û gunehên gelê xwe yên ku li pey rêyên te çûne tijî kir.
58 Ma tu nizanî, an te nebihîstiye, ku ev xerabiya ku tu dikî, bav û kalên me di rojên berê de guneh kirine, û Xwedayê herheyî avên tofanê li ser wan anî û hemûyan wêran kir, û her weha tevahiya erdê jî li ser hesabê wan wêran kir? Û gelo tu û gelê te niha radibin û mîna vê karî dikin, da ku hêrsa Xudan Xwedayê gerdûnê bînin xwarê, û xerabiyê bînin ser te û tevahiya erdê?
59 Niha dev ji vê kirina xerab a ku tu dikî berde û ji Xwedayê gerdûnê re xizmet bike, wekî ku canê te di destê wî de ye, û wê demê dê ji te re baş be.
60 Û eger dilê te yê xerab guh nede gotinên min ku te berde rêyên xwe yên xerab û xizmeta Xwedayê herheyî bikî, wê hingê tu dê di rojên dawîn de bi şermê bimirî, tu, gelê te û hemû yên ku bi te ve girêdayî ne, gotinên te dibihîzin an jî di rêyên xwe yên xerab de dimeşin.
61 Û gava ku Abram li ber padîşah û mîran dev ji axaftinê berda, Abram çavên xwe ber bi ezmanan ve bilind kir û got: «Xudan hemû xeraban dibîne û wê wan dîwan bike.»

BEŞA 12

1 Gava padîşah gotinên Avram bihîst, wî ferman da ku ew bixin zindanê û Avram deh roj di zindanê de ma.
2 Û di dawiya wan rojan de padîşah ferman da ku hemû padîşah, mîr û waliyên wîlayetên cûda û şehreza werin ber wî, û ew li ber wî rûniştin, û Abram hîn jî di girtîgehan de bû.
3 Padîşah ji mîr û şehrezayan re got: «Gelo we bihîstiye ku Abram, kurê Terah, çi bi bavê xwe kiriye? Wî wisa bi wî kiriye û min emir da ku ew bînin ber min û wî wiha gotiye; dilê wî ew neşikand û li ber min neliviya û niha di zindanê de ye.
4 Ji ber vê yekê biryar bidin ka çi hukim li vî mirovî heye ku padîşah heqaret kir; yê ku hemû tiştên ku we bihîstin got û kir.
5 Hemûyan bersiva padîşah dan û gotin: «Yê ku padîşah bêrûmet bike, divê li ser darekê bê daliqandin; lê piştî ku hemû tiştên ku wî gotî kir û xwedayên me biçûk dît, divê ew bi şewitandinê bê kuştin, ji ber ku di vê mijarê de qanûn ev e.»
6 Heger ev yek ji padîşah re xweş be, bila ferman bide xulamên xwe ku şev û roj di firna te ya ji kerpîçan de agir pêxin, û wê hingê em ê vî mirovî bavêjin nav wê. Û padîşah wisa kir, û wî ferman da xulamên xwe ku ew sê roj û sê şevan di firna padîşah de, ku li Kasdîmê ye, agir amade bikin; û padîşah ferman da wan ku Abram ji zindanê derxin û wî derxin da ku bê şewitandin.
7 Hemû xulamên padîşah, mîr, axa, walî û dadwer û hemû rûniştvanên welêt, nêzîkî neh sed hezar mêr, li ber firnê rawestiyan da ku Avram bibînin.
8 Hemû jin û zarokên biçûk li ser ban û bircan kom bûn da ku bibînin ka çi bi Abram tê û hemû bi hev re li dûr sekinîn; û wê rojê zilamek nema ku nehatibe û vê dîmenê bibîne.
9 Û gava Abram hat, sêrbazên padîşah û şehrezayan Abram dîtin û gazî padîşah kirin û gotin: «Xwedayê me, bê guman ev ew mirov e ku em dizanin ew zarok bû ku di dema jidayikbûna wî de stêrka mezin çar stêrk daqurtand, ku me pêncî sal berê ji padîşah re ragihand.»
10 Û niha bavê wî jî fermanên te binpê kiriye û bi anîna zarokekî din ji te re, ku te ew kuşt, tinazên xwe bi te kiriye.
11 Û gava padîşah gotinên wan bihîst, ew pir hêrs bû û ferman da ku Terah bînin ber wî.
12 Padîşah got: «Te bihîstiye ku sêrbaz çi gotine? Niha bi rastî ji min re bêje, te çawa kir; û eger tu rast bibêjî, tu dê bêguneh bibî.»
13 Û gava Terah dît ku hêrsa padîşah ewqas gur bûye, ji padîşah re got: «Ey padîşahê min, te rastî bihîstiye û tiştê ku mirovên aqilmend gotine rast e.» Û padîşah got: «Te çawa ev tişt kir, fermanên min binpê kir û zarokekî ku te çênekiriye da min û ji bo wî nirxek wergirt?»
14 Terah bersiv da padîşah û got: «Ji ber ku wê demê dilê min ji bo kurê min geş bûbû, min kurekî xizmetkara xwe hilda û anî ba padîşah.»
15 Padîşah got: «Kê ev şîret da te? Ji min re bêje, tiştekî ji min veneşêre û hingê tu namirî.»
16 Terah li ber padîşah gelek tirsiya û ji wî re got: «Kurê min ê mezin Haran bû ku ev yek ji min re şîret kir; Haran di wan rojan de bû ku Avram ji dayik bû, sî û du salî bû.
17 Lê Haran bavê xwe tiştek şîret nekir, çimkî Terah ev yek ji padîşah re got da ku canê xwe ji destê padîşah xilas bike, çimkî ew pir ditirsiya; û padîşah ji Terah re got: «Kurê te Haran, yê ku ev yek ji te re got, wê bi Avram re di nav agir de bimire, çimkî ew cezayê mirinê li ser wî ye ji ber ku wî li dijî daxwaza padîşah serî hilda û ev tişt kir.»
18 Û wê demê Haran xwest ku rêyên Avram bişopîne, lê wî ev yek di dilê xwe de digirt.
19 Û Haran di dilê xwe de got: «Va ye, padîşah ji ber van kirinên Avram Avram girtiye û eger Avram li ser padîşah bi ser bikeve, ez ê li pey wî biçim, lê eger padîşah bi ser bikeve, ez ê li pey padîşah biçim.»
20 Û gava Terah ev yek ji padîşah re li ser kurê xwe Haran got, padîşah ferman da ku Haran bi Avram re were girtin.
21 Û wan herduyan, Abram û birayê wî Haran, anîn ku wan bavêjin agir; û hemû xelkê wî welatî û xulam û mîrên padîşah û hemû jin û zarokên biçûk wê rojê li wir bûn û li ser wan sekinîbûn.
22 Xulamên padîşah Abram û birayê wî birin û hemû cilên wan ji wan derxistin, ji bilî cilên wan ên li ser wan.
23 Dest û lingên wan bi têlên keten girêdan, xulamên padîşah ew hildan û herduyan avêtin nav firnê.
24 Xudan ji Abram hez kir û dilovaniya wî pê hat û Xudan daket xwarê û Abram ji agir rizgar kir û ew neşewitî.
25 Lê hemû têlên ku pê wî girêdan şewitîn, lê Birahîm ma û di nav agir de digeriya.
26 Û Haran mir gava ew avêtin nav agir û ew bû xwelî, çimkî dilê wî bi Xudan re ne temam bû; û ew mirovên ku ew avêtin nav agir, agir li ser wan belav bû û ew şewitandin û diwanzdeh kes ji wan mirin.
27 Û Abram sê roj û sê şevan di nav agir de geriya û hemû xulamên padîşah dîtin ku ew di nav agir de dimeşe û hatin û ji padîşah re gotin: «Va ye, me Abram dît ku di nav agir

de dimeşe û cilên wî yên jêrîn jî neşewitîne, lê têla ku pê hatibû girêdan şewitiye.»
28 Gava padîşah gotinên wan bihîst, dilê wî sist bû û baweriya wî bi wan nehat; ji ber vê yekê wî mîrên din ên dilsoz şandin da ku vê meselê bibînin, û ew çûn û dîtin û ji padîşah re gotin; û padîşah rabû ku here û bibîne, û wî dît ku Abram di nav agir de diçe û tê, û wî dît ku laşê Haran dişewite, û padîşah pir ecêbmayî ma.
29 Padîşah emir da ku Abram ji nav agir derxin; xulamên wî hatin ku wî derxin, lê nekarîn, çimkî agir li dora wî bû û agir ji firnê ber bi wan ve diçû.
30 Xulamên padîşah ji wir reviyan û padîşah li wan ferz kir û got: «Zû Bibin û Avram ji agir derxin, da ku hûn nemirin.»
31 Xulamên padîşah dîsa nêzîk bûn ku Abram bînin derve, lê agir li ser wan hat û rûyên wan şewitand, û heşt ji wan mirin.
32 Û gava padîşah dît ku xulamên wî nikarin nêzîkî agir bibin da ku neyên şewitandin, padîşah gazî Abram kir û got: «Ey xulamê Xwedayê li ezmanan, ji nav agir derkeve û li ber min were vir.» Û Abram guh da dengê padîşah, ji agir derket û hat û li ber padîşah sekinî.
33 Û gava Abram derket, padîşah û hemû xulamên wî dîtin ku Abram bi cilên xwe yên jêrîn li ber padîşah tê, çimkî ew nehatibûn şewitandin, lê têla ku ew pê hatibû girêdan şewitîbû.
34 Padîşah ji Abram re got: «Çawa tu di agir de neşewitî?»
35 Û Avram ji padîşah re got: «Xwedayê erd û ezmanan ku ez pê bawer im û her tişt di destê wî de ye, wî ez ji agirê ku te ez avêtim nav wî rizgar kirim.»
36 Û Haranê birayê Avram bû xwelî, û ew li cesedê wî geriyan û dîtin ku ew şewitî bû.
37 Haran heştê û du salî bû dema ku di agirê Kasdîmê de mir. Padîşah, mîr û niştecihên welêt, gava dîtin ku Avram ji agir rizgar bûye, hatin û li ber Avram tewandin.
38 Û Abram ji wan re got: «Li ber min neçin ser çokan, lê li ber Xwedayê dinyayê yê ku we afirandiye, ser çokan bikin û xizmetê ji wî re bikin û di rêyên wî de herin, çimkî ew e ku min ji vî agirî rizgar kiriye, û ew e ku can û ruhê hemû mirovan afirandiye, û mirov di zikê diya wî de afirandiye, û ew aniye dinyayê, û ew e ku dê wan kesên ku baweriya xwe bi wî tînin ji hemû êşan rizgar bike.»
39 Ev tişt di çavên padîşah û mîran de pir ecêb xuya bû ku Abram ji agir rizgar bû û Haran hate şewitandin; û padîşah gelek diyarî dan Abram û du xulamên xwe yên sereke ji mala padîşah dan wî; navê yekî Onî bû û navê yê din Eliyezer bû.
40 Hemû padîşah, mîr û xulam gelek diyariyên zîv, zêr û înciyan dan Birahîm, û padîşah û mîrên wî ew şandin û ew bi aştî çû.
41 Û Abram bi aştî ji padîşah derket û gelek xulamên padîşah li pey wî çûn û nêzîkî sê sed zilam jî tevlî wî bûn.
42 Û Abram wê rojê vegeriya û çû mala bavê xwe, ew û mirovên ku li pey wî hatibûn. Abram di hemû rojên jiyana xwe de ji Xudan Xwedayê xwe re xizmet kir, di rêyên wî de meşiya û li gor qanûna wî tevgeriya.
43 Û ji wê rojê û pê ve, Avram dilê mirovan meyl kir ku ji Xudan re xizmet bikin.
44 Û di wê demê de Nahor û Abram keçên birayê xwe Haran ji xwe re jin girtin; jina Nahor Mîlka bû û navê jina Abram Saray bû. Û Saray, jina Abram, bêzar bû; di wan rojan de zarokên wê tunebûn.
45 Û piştî du salan ji derketina Avram ji agir, ango di pêncî û du saliya jiyana wî de, va ye padîşah Nemrod li Babîlê li ser text rûniştibû, û padîşah ket xewê û xewn dît ku ew bi leşker û leşkerên xwe re li geliyekî li hember firna padîşah rawestiyaye.
46 Û çavên xwe bilind kir û dît ku zilamekî dişibihe Avram ji firnê derdikeve, û ew hat û bi şûrê xwe yê kişandî li ber padîşah rawestiya, û dû re bi şûrê xwe bazda ber bi padîşah ve, dema ku padîşah ji wî reviya, ji ber ku ew ditirsiya; û dema ku ew direviya, zilam hêkek avêt ser serê padîşah, û hêk bû çemekî mezin.
47 Û padîşah xewn dît ku hemû leşkerên wî di wî çemî de noq bûn û mirin, û padîşah bi sê zilamên ku li pêşiya wî bûn reviya û reviya.
48 Û padîşah li van mirovan nihêrî û ew bi cilên şahane wek cilên padîşahan li xwe kiribûn, û xuyang û heybeta padîşahan hebû.
49 Û dema ku ew direviyan, çem dîsa li ber padîşah veguherî hêkekê, û ji hêkê çûkek derket ku li ber padîşah hat, li serê wî firî û çavê padîşah derxist.
50 Padîşah ji ber vê dîtinê xemgîn bû, ji xewê şiyar bû û ruhê wî lerizî; û tirsek mezin hîs kir.
51 Û sibê padîşah ji tirsan ji nivîna xwe rabû û ferman da hemû şehreza û sêrbazan ku werin ber wî, dema ku padîşah xewna xwe ji wan re got.
52 Û xulamekî jîr ê padîşah, ku navê wî Anûkî bû, bersiva padîşah da û got: «Ev ji bilî xerabiya Abram û nifşê wî tiştek din nîne ku wê di rojên dawîn de li dijî Xudan û padîşahê min derkeve.»
53 Û va ye ew roj wê were ku Abram û nifşê wî û zarokên malbata wî wê bi padîşahê min re şer bikin û ewê hemû artêşên padîşah û leşkerên wî bişkînin.
54 Û di derbarê tiştê ku te li ser sê zilamên ku te dişibin xwe dîtin û reviyane de gotiye, ev tê vê wateyê ku tenê tu dê bi sê padîşahan re ji padîşahên dinyayê yên ku dê di şer de bi te re bin, birevî.
55 Û ew tiştê ku te ji çem dît ku di destpêkê de veguherî hêkê, û çûkê ciwan çavê te derdixe, ev ji bilî nifşa Avram ku dê di rojên dawîn de padîşah bikuje, tiştekî din nîşan nade.
56 Ev xewna padîşahê min e, û şîrovekirina wê ev e, û xewn rast e, û şîrovekirina ku xulamê te daye te rast e.
57 Ji ber vê yekê, padîşahê min, bê guman tu dizanî ku ev pêncî û du sal in ku şehrezayên te ev yek di jidayikbûna Avram de dîtine, û heke padîşahê min bihêle ku Avram li ser erdê bijî, ev ê ji bo zirara axa û padîşahê min be, ji ber ku di hemû rojên ku Avram dijî de ne tu û ne jî padîşahiya te dê ava nebe, ji ber ku ev yek berê di jidayikbûna wî de dihat zanîn; û çima padîşahê min wî nakuje, da ku xerabiya wî di rojên paşîn de ji te were dûrxistin?
58 Nemrûd guh da dengê Anûkî û çend xulamên xwe bi dizî şandin ku herin Avram bigirin û wî bibin ber padîşah da ku bê kuştin.
59 Û Eliyezer, xulamê Abram ku padîşah dabû wî, wê demê li ber padîşah bû û wî bihîst ku Anûkî çi şîret dabû padîşah û çi gotibû ku padîşah ji bo kuştina Abram.
60 Û Elîyezer ji Abram re got: «Lez bike, rabe û canê xwe xilas bike, da ku tu bi destê padîşah nemirî, çimkî wî di

xewnê de ev tişt li ser te dît, û Anûkî ev tişt şîrove kir, û Anûkî jî li ser te şîret da padîşah.»
61 Û Abram guh da dengê Eliyezer, û Abram bi lez û bez ber bi mala Nûh û kurê wî Şem ve bazda û li wir xwe veşart û cihekî ewle dît; û xulamên padîşah hatin mala Abram da ku lê bigerin, lê ew negirtin, û ew li seranserê welêt geriyan û ew nehat dîtin, û ew çûn û li her alî geriyan û ew nehat dîtin.
62 Û gava xulamên padîşah Abram nedîtin, ew vegeriyan ba padîşah, lê hêrsa padîşah li dijî Abram rawestiya, ji ber ku wan ew nedît, û padîşah ev meseleya li ser Abram ji hişê xwe avêt.
63 Û Abram mehekê di mala Nûh de veşartî ma, heta ku padîşah ev mesele ji bîr kir, lê Abram hîn jî ji padîşah ditirsiya; û Terah bi dizî hat ku kurê xwe Abram li mala Nûh bibîne, û Terah di çavên padîşah de pir mezin bû.
64 Û Abram ji bavê xwe re got: «Ma tu nizanî ku padîşah dixwaze bi şîreta şêwirmendên xwe yên xerab min bikuje û navê min ji erdê rake?»
65 Niha li vir kî li cem te heye û li vî welatî çi li cem te heye? Rabe, em bi hev re herin welatê Kenanê, da ku em ji destê wî xilas bibin, da ku tu jî di rojên dawîn de ji destê wî winda nebî.
66 Ma tu nizanî an jî te nebihîstiye ku Nemrûd ne ji ber evînê ye ku ev hemû rûmet dide te, lê tenê ji bo berjewendiya xwe ye ku ew hemû qenciyê dide te?
67 Û eger ew ji vê qencîyek mezintir ji te re bike, bê guman ev tenê pûçbûnên dinyayê ne, ji ber ku dewlemendî û dewlemendî di roja xezeb û hêrsê de sûdmend nabin.
68 Niha guh bide dengê min û em rabin û herin welatê Kenanê, ji destê êşa Nemrod dûr; û ji Xudanê ku te li ser erdê afirand re xizmet bike û wê ji te re baş be; û hemû tiştên pûç ên ku tu li pey wan diçî bavêje.
69 Gava Nûh û kurê wî Şem bersiva Terah dan û gotin: «Gotina ku Avram ji te re got rast e, Avram dev ji axaftinê berda.»
70 Terah guh da dengê kurê xwe Abram û Terah her tiştê ku Abram got kir, çimkî ev ji Xudan bû, ku padîşah nebe sedema mirina Abram.

BEŞA 13

1 Terah kurê xwe Abram û neviyê xwe Lût kurê Haran û Saray bûka xwe, jina kurê xwe Abram, û hemû canên malbata xwe hilda û ji Ur Kasdîmê bi wan re çû welatê Kenanê. Û gava ew gihîştin welatê Haranê, ew li wir man, ji ber ku ew erd ji bo çêrandinê pir baş bû û ji bo kesên ku bi wan re bûn têra xwe fireh bû.
2 Xelkê welatê Heranê dîtin ku Birahîm li cem Xwedê û mirovan baş û rast e û Xudan Xwedayê wî bi wî re ye, û hinek ji xelkê welatê Heranê hatin û tevlî Birahîm bûn û wî şîret û rêyên Xudan fêrî wan kirin; ev zilam li cem Birahîm di mala wî de man û pê ve girêdayî man.
3 Û Abram sê salan li wî welatî ma û piştî sê salan Xudan li Abram xuya bû û jê re got: «Ez ew Xudan im ku te ji Ur Kasdîmê derxist û te ji destê hemû dijminên te rizgar kir.»
4 Û niha, eger tu guh bidî dengê min û ferman, qanûn û qanûnên min biparêzî, hingê ezê dijminên te li ber te bişkînim û ezê nîjada te mîna stêrkên ezmanan zêde bikim û ezê bereketa xwe li ser hemû karên destên te bişînim û tu ê tiştekî kêm nebî.
5 Niha rabe, jina xwe û her tiştê xwe bigire û here welatê Kenanê û li wir bimîne, û ez ê li wir ji te re bibim Xweda û ez ê te pîroz bikim. Û Abram rabû û jina xwe û her tiştê xwe hilda û wek ku Xudan jê re gotibû, çû welatê Kenanê. Û Abram pêncî salî bû dema ku ji Heranê derket.
6 Û Abram gihîşt welatê Kenanê û li navenda bajêr bi cih bû û li wir di nav zarên Kenanê de, yên ku li wî welatî dijiyan, konê xwe danî.
7 Gava Abram gihîşt welatê Kenanê, Xudan li wî xuya bû û jê re got: «Ev ew welat e ku min heta hetayê da te û dûndana te piştî te. Ezê dûndana te bikim mîna stêrkên ezmanan û ezê hemû welatên ku tu dibînî bidim dûndana te wek mîrat.»
8 Û Abram li cihê ku Xwedê pê re peyivîbû gorîgehek çêkir û Abram li wir navê Xudan gazî kir.
9 Di wê demê de, piştî sê salên jiyana Avram li welatê Kenanê, di wê salê de Nûh mir, ku ev sala pêncî û heştemîn a jiyana Avram bû; û hemû rojên ku Nûh jiya nehsed û pêncî sal bûn û ew mir.
10 Û Abram li welatê Kenanê ma, ew, jina wî û her tiştê wî, û hemû kesên ku bi wî re bûn, û yên ku ji xelkê wî welatî tevlî wî bûn; lê Nahor, birayê Abram, û bavê wî Terah, û Lût kurê Haran, û hemû tiştê wan li Haranê man.
11 Di pêncemîn sala jiyana Avram li welatê Kenanê de, xelkê Sodom û Gomorayê û hemû bajarên deştê li hember desthilatdariya Kedorlaomer, padîşahê Elamê, serî hildan, çimkî hemû padîşahên bajarên deştê diwanzdeh salan xizmeta Kedorlaomer kiribûn û salane bacê didan wî, lê di wan rojan de, di sala sêzdehan de, li dijî wî serî hildan.
12 Û di sala dehê ya jiyana Avram li welatê Kenanê de, di navbera Nemrod padîşahê Şînar û Kedorlaomer padîşahê Elamê de şer çêbû, û Nemrod hat ku bi Kedorlaomer re şer bike û wî bindest bike.
13 Çimkî wê demê Kedorlaomer yek ji mîrên leşkerên Nimrod bû, û gava hemû mirovên li bircê belav bûn û yên mayî jî li ser rûyê erdê belav bûn, Kedorlaomer çû welatê Elamê û li ser wê hukum kir û li dijî axayê xwe serî hilda.
14 Û di wan rojan de, gava Nimrod dît ku bajarên deştê serî hildane, ew bi serbilindî û hêrsê hat şerê li dijî Kedorlaomer, û Nimrod hemû mîr û bindestên xwe, nêzîkî heft sed hezar zilam, civandin û li dijî Kedorlaomer çûn, û Kedorlaomer bi pênc hezar zilaman derket pêşberî wî, û wan ji bo şer li geliyê Babîlê, ku di navbera Elam û Şînar de ye, amade bûn.
15 Û hemû wan padîşahan li wir şer kirin, û Nimrod û gelê wî li ber gelê Kedorlaomer hatin şikandin, û ji mirovên Nimrod nêzîkî şeş sed hezar kes mirin, û Mardon kurê padîşah jî di nav wan de ket.
16 Û Nimrod reviya û bi şerm û bêrûmetî vegeriya welatê xwe, û ew demek dirêj di bin destê Kedorlaomer de ma, û Kedorlaomer vegeriya welatê xwe û mîrên artêşa xwe şandin ba padîşahên ku li dora wî dijiyan, ba Arioch padîşahê Elasar û ba Tidal padîşahê Goyim, û peymanek bi wan re çêkir, û ew hemî guh dan fermanên wî.
17 Û di panzdeh saliya jiyana Avram li welatê Kenanê de bû, ku ev sal heftê saliya jiyana Avram e, û Xudan di wê salê de li Avram xuya bû û jê re got: «Ez Xudan im ku te ji Ûr Kasdîmê derxistim da ku ev erd wek mîrat bidim te.»
18 Niha li ber min bimeşe û bêkêmahî be û fermanên min biparêze, çimkî ezê vê axê ji çemê Misrê heta çemê mezin Firat bidim te û dûndana te wek mîrat.

19 Û tu dê bi aştî û di temenê baş de bigihîjî ba bav û kalên xwe, û nifşa çaremîn dê li vir, li vî welatî, vegere û wê heta hetayê mîras bigire. Û Birahîm gorîgehek çêkir û navê Xudanê ku jê re xuya bû gazî kir û li ser gorîgehê qurban ji Xudan re pêşkêş kirin.
20 Di wê demê de Abram vegeriya û çû Haranê da ku bav û diya xwe û malbata bavê xwe bibîne. Abram û jina wî û her tiştê wî vegeriyan Haranê û Abram pênc salan li Haranê ma.
21 Gelek ji xelkê Heranê, nêzîkî heftê û du mêr, li pey Avram çûn û Avram şîret û rêyên Xudan hînî wan kir û wan fêrî naskirina Xudan kir.
22 Di wan rojan de Xudan li Haranê li Abram xuya bû û jê re got: «Va ye, ev bîst sal in ku min ji te re gotiye:
23 Ji welatê xwe, ji cihê jidayikbûna xwe û ji mala bavê xwe derkeve, here wî welatî ku min nîşanî te da ku bidim te û zar'okên te, çimkî li wir ezê te pîroz bikim û te bikim miletekî mezin û navê te mezin bikim û di te de dê eşîrên dinyayê bên pîrozkirin.
24 Niha rabe, ji vî cihî derkeve, tu, jina te û hemû tiştên te, her kesê ku li mala te çêbûye û hemû canên ku te li Haranê çêkirine, û wan bi xwe re ji vir derxe û rabe ku vegere welatê Kenanê.
25 Û Abram rabû û jina xwe Saray û her tiştê xwe û hemû tiştên ku li mala xwe ji wî re çêbûn û canên ku li Haranê çêkirin, hilda û derketin ku herin welatê Kenanê.
26 Û Abram çû û li gor gotina Xudan vegeriya welatê Kenanê. Û Lût, kurê birayê wî Haran, jî bi wî re çû. Gava Abram ji Haranê derket da ku vegere welatê Kenanê, ew heftê û pênc salî bû.
27 Û ew li gor gotina Xudan ji Abram re hat welatê Kenanê û konê xwe danî û li deşta Mamreyê bi cih bû. Lût, kurê birayê wî, û her tiştê wî jî bi wî re bûn.
28 Xudan dîsa li Abram xuya bû û got: «Ezê vê axê bidim dûndana te.» Û li wir Abram ji bo Xudanê ku jê re xuya bû gorîgehek çêkir û heta îro jî li deşta Mamreyê heye.

BEŞA 14

1 Di wan rojan de li welatê Şînarê zilamekî şehreza hebû ku di hemû şehrezayiyê de şehreza bû û xuyangekî wî xweşik bû, lê ew xizan û feqîr bû; navê wî Rîkayon bû û ew bi zehmetî xwe xwedî dikir.
2 Û wî biryar da ku biçe Misrê, ba Oswîrîs kurê Anom padîşahê Misrê, da ku şehrezayiya xwe nîşanî padîşah bide; ji ber ku dibe ku ew di çavên wî de kerem bibîne, wî bilind bike û xwedî bike; û Rikayon jî wisa kir.
3 Û gava Rikayon hat Misrê, wî ji niştecihên Misrê li ser padîşah pirsî, û niştecihên Misrê adeta padîşahê Misrê jê re gotin, ji ber ku wê demê adeta padîşahê Misrê ew bû ku ew ji qesra xwe ya padîşahî derkeve û tenê rojekê di salê de li derve were dîtin, û piştî wê padîşah vedigeriya qesra xwe da ku li wir bimîne.
4 Û roja ku padîşah çû derve, wî li welêt hukim da û her kesê ku dozek hebû wê rojê hat ber padîşah da ku daxwaza xwe bi dest bixe.
5 Û gava Rîkayon bihîst ku li Misrê adet heye û ew nikare biçe ber çavên padîşah, ew pir xemgîn bû û pir xemgîn bû.
6 Û êvarê Rîkayon derket û xaniyekî wêranbûyî dît, ku berê li Misrê nanpêjxane bû, û tevahiya şevê li wir di tehliya canê xwe de ma û ji birçîbûnê aciz bû, xew ji çavên wî çû.
7 Û Rikayon di dilê xwe de fikirî ka divê li bajêr çi bike heta ku padîşah xuya bibe, û çawa dikare li wir bimîne.
8 Û ew sibê rabû û geriya, û di rêya xwe de rastî wan kesan hat ku sebze û cûrbecûr tov difirotin û ew bi wan niştecihan dabîn dikirin.
9 Û Rikayon dixwest heman tiştî bike da ku li bajêr debara xwe bike, lê ew bi adetên xelkê nenas bû û di nav wan de mîna korekî bû.
10 Û ew çû û sebze peyda kir da ku wan ji bo debara xwe bifiroşe, û elalet li dora wî civiyan û tinazên xwe pê kirin, û sebzeyên wî jê standin û tiştek jê re nehiştin.
11 Û ew ji wir bi diltengiyê rabû û bi axînekê çû nanpêjxaneya ku tevahiya şeva berê lê mabû, û şeva din li wir raza.
12 Û wê şevê dîsa di hundirê xwe de fikirî ka çawa dikare xwe ji birçîbûnê rizgar bike, û wî planek çêkir ka çawa tevbigere.
13 Û ew sibê rabû û bi jîrî tevgeriya, û çû û sî zilamên bihêz ji elaletê kirê kir ku amûrên wan ên şer di destên wan de hildigirtin, û ew birin serê gora Misrê û ew li wir danîn.
14 Û wî ferman da wan û got: «Padîşah wiha dibêje: ‘Xwe bi hêz bikin û mêrxas bin, û bila tu kes li vir neyê veşartin heta ku du sed zîv neyên dayîn, û hingê ew dikare were veşartin. Û wan mirovan tevahiya wê salê li gorî fermana Rîkayon bi gelê Misrê re kirin.
15 Û di heşt mehan de Rikayon û mirovên wî gelek dewlemendiyên zîv û zêr berhev kirin, û Rikayon hejmareke mezin ji hesp û heywanên din girt, û wî mirovên din kirê kir, û wî hesp dan wan û ew li cem wî man.
16 Û gava sal hat, di wê demê de ku padîşah çû bajêr, hemû niştecihên Misrê li hev civiyan da ku bi wî re li ser karê Rîkayon û mirovên wî biaxivin.
17 Padîşah di roja diyarkirî de derket derve û hemû Misrî hatin ber wî û qîr kirin û gotin:
18 Bila padîşah heta hetayê bijî. Ev çi ye ku tu li bajêr bi xulamên xwe dikî, ku nahêlî cenazeyek were veşartin heta ku ewqas zîv û zêr neyê dayîn? Ma tiştekî wisa li seranserê dinyayê, ji rojên padîşahên berê heta roja îro, hatiye kirin ku mirî tenê bi bihayekî diyarkirî neyên veşartin?
19 Em dizanin ku di nav padîşahan de adet e ku her sal ji zindiyan bacê bistînin, lê tu ne tenê vê yekê dikî, lê tu roj bi roj ji miriyan jî bacê distînî.
20 Niha, ey padîşah, em êdî nikarin vê yekê tehemûl bikin, ji ber ku tevahiya bajar ji ber vê yekê wêran bûye, û ma tu vê yekê nizanî?
21 Û gava padîşah hemû tiştên ku wan gotibûn bihîst, ew pir hêrs bû û ji ber vê yekê hêrsa wî di hundirê wî de şewitî, ji ber ku wî tiştek ji vê yekê nizanibû.
22 Padîşah got: «Kî ye û li ku ye ew kesê ku bê fermana min di welatê min de vê xerabiyê dike? Bê guman tu yê ji min re bêjî.»
23 Û hemû karên Rikayon û mirovên wî jê re gotin, hêrsa padîşah bilind bû û ferman da ku Rikayon û mirovên wî bînin ber wî.
24 Û Rikayon nêzîkî hezar zarok, kur û keç, hilda û wan bi hevrîşim û nakışan cil kir, û ew li ser hespan siwar kir û bi rêya mirovên xwe şand ba padîşah, û wî gelek zîv û zêr û kevirên hêja, û hespekî xurt û xweşik, wekî diyariyek ji bo padîşah, girt, ku ew pê re hat ber padîşah û li ber wî serê

xwe xwar kir; û padîşah, xulamên wî û hemî niştecihên Misrê ji karê Rikayon matmayî man, û wan dewlemendiya wî û diyariya ku wî ji padîşah re anîbû dîtin.
25 Ev yek ji padîşah re pir xweş hat û ew pê ecêbmayî ma; û gava Rîkayon li ber wî rûnişt, padîşah jê li ser hemû karên wî pirsî, û Rîkayon hemû gotinên xwe bi aqilmendî li ber padîşah, xulamên wî û hemû niştecihên Misrê got.
26 Û gava padîşah gotinên Rikayon û şehrezayiya wî bihîst, Rikayon li ber çavên wî kerem dît, û ji ber şehrezayiya û axaftinên wî yên hêja, ji aliyê hemû xulamên padîşah û hemû niştecihên Misrê ve kerem û dilovanî lê hat kirin, û ji wê demê ve ew pir ji wî hez kirin.
27 Padîşah bersiv da û ji Rîkayon re got: «Êdî navê te Rîkayon nabe, lê navê te Fîr'ewn be, ji ber ku te ji miriyan bac distand; û navê wî Fîr'ewn danî.
28 Padîşah û xulamên wî ji ber şehrezayiya Rikayon hez dikirin û bi hemû niştecihên Misrê re şêwirîn da ku wî bikin parêzgarê herî baş di bin padîşah de.
29 Hemû xelkê Misrê û şehrezayên wê wisa kirin û ev yek li Misrê bû qanûn.
30 Û wan Fir'ewnê Rikayon kir parêzgarê bin desthilata Oswîris padîşahê Misrê, û Fir'ewnê Rikayon li ser Misrê hukumdarî dikir, rojane edaletê li tevahiya bajêr dimeşand, lê padîşah Oswîris rojekê di salê de, dema ku ew derdiket derve da ku xuya bibe, dadbarî gelê welêt dikir.
31 Û Fir'ewn bi hîlekarî desthilatdariya Misrê desteser kir û ji hemû niştecihên Misrê bac stend.
32 Hemû xelkê Misrê ji Firewn Rikayon pir hez dikirin û fermanek dan ku her padîşahê ku li Misrê li ser wan û nifşê wan hukum bike, wekî Firewn bi nav bikin.
33 Ji ber vê yekê hemû padîşahên ku ji wê demê û pê ve li Misrê hukumdarî kirine heta roja îro jê re Fîrewn tê gotin.

BEŞA 15

1 Di wê salê de li seranserê welatê Kenanê xelayeke giran hebû û ji ber wê xelayê niştecihên welêt nekarîn bimînin, çimkî ew gelek dijwar bû.
2 Û Abram û hemû tiştên wî ji ber xelayê rabûn û daketin Misrê û gava ew li çemê Misrê bûn, demekê li wir man da ku ji westandina rê bêhna xwe vedin.
3 Abram û Saray li ser sînorê çemê Misrê dimeşiyan, û Abram jina xwe Saray dît ku ew pir xweşik e.
4 Û Abram ji jina xwe Sarayê re got: «Ji ber ku Xwedê te bi rûyekî ewqas xweşik afirandiye, ez ji Misriyan ditirsim, dibe ku ew min nekujin û te nebin, ji ber ku tirsa Xwedê li van deran tune.»
5 Belê, wê demê tu yê vê yekê bikî: Ji her kesê ku ji te dipirse re bêje ku tu xwişka min î, da ku ji min re baş be û em bijîn û neyên kuştin.
6 Û Avram ji hemû yên ku ji ber xelayê bi wî re hatibûn Misrê re jî eynî ferman da; wî ji biraziyê xwe Lût re jî ferman da û got: «Ger Misrî ji te li ser Sarayê bipirsin, bêje ku ew xwişka Avram e.»
7 Lê bi van hemû fermanan, Avram baweriya xwe bi wan neanî, lê wî Saray girt û xist nav sîndoqekê û di nav firaxên wan de veşart, çimkî Avram ji ber xerabiya Misriyan pir ji Sarayê ditirsiya.
8 Û Abram û hemû tiştên wî ji çemê Misrê rabûn û gihîştin Misrê. Hêj ji deriyên bajêr derneketibûn, nobedar li ber wan rabûn û gotin: «Ji tiştê ku we heye dehekê bidin padîşah, hingê hûn dikarin bikevin bajêr.» Abram û yên ku bi wî re bûn jî wisa kirin.
9 Û Abram û gelê wî yê ku pê re bûn gihîştin Misrê û gava ew hatin, wan ew sandûq anî ku Saray tê de veşartî bû û Misriyan ew sandûq dîtin.
10 Xulamên padîşah nêzîkî Abram bûn û gotin: «Li vir di vê sandûqê de çi heye ku me nedîtiye? Niha sandûqê veke û ji hemû tiştên tê de dehyek bide padîşah.»
11 Û Abram got: «Ez vê sandûqê venakim, lê her tiştê ku tu jê dixwazî ezê bidim.» Karmendên Firewn bersiva Abram dan û gotin: «Ev sandûqek ji kevirên hêja ye, dehê wê bide me.»
12Avram got: «Her tiştê ku tu dixwazî ez ê bidim, lê divê tu sîndoqê venekî.»
13 Karmendên padîşah li Abram zext kirin û gihîştin sindoqê, bi zorê vekirin û dîtin ku jineke bedew di sindoqê de ye.
14 Gava efserên padîşah Saray dîtin, ew ji bedewiya wê ecêbmayî man û hemû mîr û xulamên Firewn kom bûn da ku Sarayê bibînin, ji ber ku ew pir bedew bû. Efserên padîşah bazdan û her tiştê ku wan dîtibû ji Firewn re gotin û pesnê Sarayê dan padîşah. Firewn ferman da ku wê bînin û jin hat ber padîşah.
15 Û Fir'ewn Sarayê dît û ew gelek xweş hat û ew bi bedewiya wê matmayî ma û padîşah jî ji bo wê gelek şa bû û diyariyan da wan kesên ku xebera wê ji wî re anîn.
16 Paşê jin birin mala Firewn û Abram ji ber jina xwe xemgîn bû û ji Xudan dua kir ku wê ji destê Firewn rizgar bike.
17 Û Sarayê jî wê demê dua kir û got: «Ya Xudan Xwedê, te ji Xudanê min Abram re got ku ji welatê xwe û ji mala bavê xwe here welatê Kenanê, û te soz da ku eger ew fermanên te bicîh bîne, tu ê bi wî re baş bikî; niha me ew tiştê ku te ji me re ferman kiribû, kir û me welat û malbatên xwe hiştin û em çûn welatekî xerîb û cem miletekî ku me berê nas nedikir.»
18 Em hatin vê welatî da ku ji birçîbûnê birevin, û ev qezaya xerab bi serê min de hat; niha, ey Xudan Xwedê, me ji destê vî zordarî rizgar bike û xilas bike, û ji bo dilovaniya xwe bi min re qencî bike.
19 Xudan guh da dengê Sarayê û milyaketek şand da ku Sarayê ji destê Firewn rizgar bike.
20 Padîşah hat û li ber Sarayê rûnişt û milyaketekî Xudan li ser wan sekinî. Ew li Sarayê xuya bû û jê re got: «Netirse, çimkî Xudan dua te bihîst.»
21 Padîşah çû ba Sarayê û jê re got: «Ew zilamê ku te anî vir çi ye û ji te re lazim e?» Sarayê got: «Ew birayê min e.»
22 Padîşah got: «Li ser me ye ku em wî mezin bikin, wî bilind bikin û hemû qenciyên ku tu fermanê didî, ji bo wî bikin.» Û di wê demê de padîşah ji Avram re gelek zîv û zêr û kevirên hêja, digel dewar, xulam û xizmetkarên mêr şand. Padîşah ferman da ku Avram bînin û ew li hewşa mala padîşah rûnişt û padîşah wê şevê Avram pir bilind kir.
23 Padîşah nêzîk bû ku bi Sarayê re bipeyive û destê xwe dirêj kir ku lê bixe, lê milyaket bi tundî lê da û ew tirsiya û nehişt ku destê xwe dirêjî wê bike.
24 Û gava padîşah nêzîkî Sarayê bû, milyaket ew li erdê xist û tevahiya şevê wisa pê re kir û padîşah gelek tirsiya.
25 Û wê şevê milyaket ji ber Sarayê hemû xulamên padîşah û hemû malbata wî bi giranî li wan xist û wê şevê di nav xelkê mala Firewn de şînek mezin çêbû.

26 Gava Firewn ew xerabiya ku bi serê wî de hat dît, got: «Bê guman ev tişt ji ber vê jinê hatiye serê min!» Û ew ji wê dûr ket û gotinên xweş pê re got.
27 Padîşah ji Sarayê re got: «Ji kerema xwe, ji min re behsa wî zilamî bike ku tu pê re hatî vir.» Sarayê got: «Ev zilam mêrê min e û min ji te re got ku ew birayê min e, çimkî ez ditirsiyam ku tu wî bi xerabiyê nekujî.»
28 Padîşah ji Sarayê dûr ket û belayên milyaketê Xudan ji wî û malbata wî rawestiyan; û Firewn zanî ku ew ji ber Sarayê hatiye kuştin, û padîşah ji vê yekê pir matmayî ma.
29 Sibehê padîşah gazî Abram kir û jê re got: «Ev çi ye ku te bi min kir? Çima te got: 'Ew xwişka min e', ji ber vê yekê min ew ji xwe re wek jin anî, û ev bela giran li ser min û malbata min hat.»
30 Niha jina te ev e, wê bigire û ji welatê me here, ne ku em hemû ji ber wê bimirin. Û Fir'ewn pez, xulam û cariy, zîv û zêr hilda da ku bide Avram û jina wî Saray vegerand ba wî.
31 Padîşah keçikek ku ji cariyên xwe çêbû anî û ew wek xizmetkar da Sarayê.
32 Padîşah ji keça xwe re got: «Keça min, ji bo te çêtir e ku tu li mala vî mirovî xizmetkar bî, ne ku li mala min xwediya malê bî, piştî ku me xerabiya ku ji ber vê jinê bi serê me de anî dît.»
33 Û Abram rabû û hemû tiştên wî ji Misrê derketin; û Firewn ferman da ku çend mirovên xwe bi wî û hemû yên ku bi wî re çûn re herin.
34 Û Abram vegeriya welatê Kenanê, cihê ku wî gorîgeh çêkiribû, cihê ku wî pêşî konê xwe lê danîbû.
35Lûtê kurê Haran, birayê Avram, xwedîyê gelek pez, dewar û kon bû, çimkî Xudan ji ber Avram wan gelek qencî kir.
36 Û gava Abram li wî welatî dima, şivanên Lût bi şivanên Abram re pev çûn, ji ber ku milkê wan ewqas zêde bû ku ew nikaribûn bi hev re li wî welatî bimînin û welat ji ber pezên wan nikaribû wan hilgire.
37 Û gava şivanên Abram diçûn ku pezên xwe biçêrînin, ew neçûn nav zeviyên xelkê welêt, lê pezên şivanên Lût neçûn, ji ber ku destûr didan wan ku li zeviyên xelkê welêt biçêrînin.
38 Xelkê welêt her roj ev yek didît û dihatin cem Abram û ji ber şivanên Lût pê re şer dikirin.
39 Û Abram ji Lût re got: «Ev çi ye ku tu bi min dikî ku ez li ber xelkê welêt bêrûmet dibî, ku tu ferman didî şivanê xwe ku pezên te li zeviyên miletên din biçêrîne? Ma tu nizanî ku ez li vî welatî di nav zarokên Kenan de xerîb im, û çima tu vê yekê bi min dikî?»
40 Û Abram ji ber vê yekê her roj bi Lût re şer dikir, lê Lût guh nedida Abram û ew her tim wisa dikir û xelkê wî welatî hatin û ji Abram re gotin.
41 Û Abram ji Lût re got: «Heta kengê tu dê ji bo min di nav xelkê welêt de wekî astengiyek bî? Niha ez ji te lava dikim ku di navbera me de êdî şer nebe, çimkî em xizmên hev in.»
42 Lê ez ji te rica dikim ku ji min cuda bibî, here û cihekî hilbijêre ku tu lê bi pez û hemû tiştên xwe re lê bimînî, lê xwe ji min, tu û malbata xwe dûr bigire.
43 Û ji çûyîna ji min netirse, çimkî heger kesek zirarê bide te, ji min re bêje û ez ê tola doza te jê hilînim, tenê ji min dûr bikeve.
44 Û gava Abram ev hemû gotin ji Lût re gotin, Lût rabû û çavên xwe ber bi deşta Urdunê ve bilind kir.
45 Û wî dît ku tevahiya vê derê baş avdayî bû, û ji bo mirovan baş bû û her weha ji bo pez çêregeh peyda dikir.
46 Û Lût ji Abram çû wî cihî û li wir konê xwe danî û li Sodomê bi cih bû û ew ji hev veqetiyan.
47 Û Abram li deşta Mamrê, ku li Hebronê ye, rûnişt û konê xwe li wir danî û Abram gelek salan li wî cihî ma.

BEŞA 16

1 Di wê demê de, padîşahê Elamê Kedorlaomer ji hemû padîşahên cîran re, ji Nimrod, padîşahê Şînarê ku wê demê di bin desthilatdariya wî de bû, û ji Tîdal, padîşahê Goyîmê, û ji Arioch, padîşahê Elasarê re, ku wî peymanek bi wan re çêkiribû, peyam şand û got: «Werin cem min û alîkariya min bikin, da ku em hemû bajarên Sodomê û niştecihên wê têk bibin, çimkî ew sêzdeh sal in li dijî min serî hildidin.»
2 Ev çar padîşah bi hemû wargehên xwe ve, nêzîkî heşt sed hezar mêr, çûn û her kesê ku li ser rêya xwe dîtin, kuştin.
3 Pênc padîşahên Sodom û Gomorayê, Şînab padîşahê Admayê, Şemeber padîşahê Seboyîm, Bera padîşahê Sodomê, Berşa padîşahê Gomorayê û Bela padîşahê Soarê derketin pêşberî wan û hemû li geliyê Siddimê li hev civiyan.
4 Û van neh padîşahan li geliyê Siddim şer kirin; û padîşahên Sodom û Gomorayê li ber padîşahên Elamê hatin şikandin.
5 Geliyê Siddim tijî çalên kilsê bû û padîşahên Elamê li pey padîşahên Sodomê ketin, û padîşahên Sodomê bi wargehên xwe revîn û ketin nav çalên kilsê, û hemû yên ku mayî ji bo ewlehiyê çûn çiyê, û pênc padîşahên Elamê li pey wan hatin û heta deriyên Sodomê li pey wan ketin, û her tiştê ku li Sodomê hebû girtin.
6 Wan hemû bajarên Sodom û Gomorayê talan kirin, û kurê birayê Abram, Lût û milkê wî jî birin, û hemû kelûpelên bajarên Sodomê desteser kirin û çûn; û Unik, xulamê Abram, ku di şer de bû, ev yek dît û ji Abram re got ku padîşahan çi bi bajarên Sodomê kiribûn û ku Lût ji aliyê wan ve dîl hatibû girtin.
7 Û Abram ev yek bihîst û bi qasî sê sed û hejdeh zilamên xwe re rabû ser xwe û wê şevê li pey van padîşahan ket û ew kuşt. Hemû jî li ber Abram û zilamên wî ketin û ji bilî çar padîşahan ku reviyabûn, kesek nema. Her yek ji wan bi rêya xwe ve çû.
8 Û Avram hemû milkê Sodomê bi dest xist, her wiha Lût û milkê wî, jinên wî û zarokên wî û her tiştê wî jî bi dest xist, ji ber vê yekê tiştek ji Lût re kêm nebû.
9 Û gava ew ji têkbirina van padîşahan vegeriya, ew û mirovên wî ji geliyê Siddim derbas bûn ku padîşahan li wir bi hev re şer kiribûn.
10 Padîşahê Sodomê Bera û yên din ên ku bi wî re bûn, ji çalên gêzê yên ku ew ketine nav wan derketin, da ku rastî Avram û mirovên wî werin.
11 Û Adonîzedekê padîşahê Orşelîmê, ew Şem bû, bi mirovên xwe re derket ku bi nan û şerabê re pêşwaziya Abram û gelê wî bike û ew li geliyê Melek bi hev re man.
12 Adonîsedek Abram pîroz kir û Abram ji hemû tiştên ku ji talana dijminên xwe anîbû dehyek da wî, çimkî Adonîsedek li ber Xwedê kahîn bû.

13 Hemû padîşahên Sodom û Gomorayê yên li wir û xulamên wan nêzîkî Avram bûn û jê lava kirin ku xulamên wan ên ku ew dîl girtibû vegerîne wan û hemû milkê wan jî ji xwe re bibe.
14 Û Avram bersiva padîşahên Sodomê da û got: «Bi rastî jî Xudanê ku erd û ezman afirand û canê min ji her tengahiyê rizgar kir û îro ez ji dijminên min rizgar kirim û ew dan destê min, ez tiştekî ji te nagirim, da ku tu sibê pesnê xwe nedî û nebêjî: Avram ji milkê me yê ku xilas kir dewlemend bû.»
15 Çimkî Xudan Xwedayê min, yê ku ez pê bawer im, ji min re got: «Tu kêmasiyekê nabînî, çimkî ez ê te di hemû karên destên te de pîroz bikim.»
16 Û niha va ye, her tiştê te ye, bigire û here; bi navê Xudanê zindî, ez ji te ji tu canekî heta pêlavekê an jî têlekê tiştekî nagirim, ji bilî mesrefa xwarina kesên ku bi min re çûne şer, û her weha parên mêrên ku bi min re çûne, Anar, Aşkol û Mamre, ew û mêrên wan, û her weha yên ku ji bo çavdêrîkirina eşyayên mane, ewê para xwe ji talanê bigirin.
17 Padîşahên Sodomê her tiştê ku Avram gotibû dan wî û ew zor dan wî ku ji her tiştê ku ew dixwaze bistîne, lê wî nexwest.
18 Û wî padîşahên Sodomê û yên mayî yên mirovên wan şandin û li ser Lût ferman da wan û ew çûn cihên xwe.
19 Û Lût, kurê birayê xwe, bi milkê xwe re şand û ew jî bi wan re çû, Lût vegeriya mala xwe, li Sodomê, û Abram û gelê wî vegeriyan mala xwe li deşta Mamrê, ku li Hebronê ye.
20 Di wê demê de Xudan dîsa li Hebronê li Avram xuya bû û jê re got: «Netirse, xelata te li ber min pir mezin e, çimkî ez te nahêlim heta ku ez te zêde nekim û te pîroz nekim û dûndana te nekim mîna stêrkên ezmanan, yên ku nayên pîvandin û hejmartin.»
21 Û ezê hemû van axan bidim nîjada te, ku tu bi çavên xwe dibînî, ezê wan wek mîratek heta hetayê bidim wan, tenê xurt be û netirse, li ber min bimeşe û bêkêmahî be.
22 Û di sala heftê û heştemîn a jiyana Abram de, di wê salê de Rewo, kurê Peleg, mir û hemû rojên Rewo du sed û sî û neh sal jiya û ew mir.
23 Saray, keça Haran, jina Abram, di wan rojan de hîn bêzar bû; wê ne kur û ne jî keç ji Abram re neanîn dinyayê.
24 Û gava wê dît ku zarokên wê çênabin, wê Hacer, xizmetkara xwe ya ku Fir'ewn dabû wê, girt û da Avram, mêrê xwe, wek jin.
25Çimkî Hacer hemû rêyên Sarayê fêr bû, wekî ku Sarayê fêrî wê kiribû, ew di şopandina rêyên xwe yên baş de bi tu awayî kêmasî nîşan neda.
26 Û Sarayê ji Avram re got: «Va ye xizmetkara min Hacer, here ba wê da ku ew li ser çokên min zarok bîne dinyayê, da ku ez jî bi wê zarokan bînim.»
27 Û di dawiya deh salên jiyana Avram li welatê Kenanê de, ku ev sal heştê û pênc sal ji jiyana Avram bû, Sarayê Hacer da wî.
28 Û Avram guh da dengê jina xwe Sarayê û cêriya xwe Hacer girt û Avram hat ba wê û ew ducanî ma.
29 Û gava Hacer dît ku ew ducanî bûye, ew pir kêfxweş bû, û xwediya wê di çavên wê de biçûk hat dîtin, û wê di dilê xwe de got: «Ev tenê dikare bibe sedem ku ez li ber Xwedê ji Sarayê xwediya xwe çêtir im, ji ber ku di hemû rojên ku xwediya min bi axayê min re bû, ew ducanî nebû, lê Xudan di demek wusa kurt de hişt ku ez bi wî ducanî bibim.»
30 Gava Sarayê dît ku Hacer ji Avram ducanî bûye, Sarayê çavnebariya xizmetkara xwe kir û Sarayê di dilê xwe de got: «Ev bi rastî ne tiştekî din e, ji bilî ku ew ji min çêtir e.»
31 Û Sarayê ji Avram re got: «Bila neheqiya min li ser te be, çimkî gava te ji bo zarokan li ber Xudan dua kir, çima te ji bo min dua nekir ku Xudan ji te tov bide min?»
32 Û gava ez li ber te bi Hacerê re diaxivim, ew gotinên min paşguh dike, ji ber ku ew ducanî ye û tu tiştekî jê re nabêjî; bila Xudan di navbera min û te de ji bo tiştê ku te bi min kiriye hukim bike.
33 Û Abram ji Sarayê re got: «Va ye xizmetkara te di destê te de ye, çi ku di çavên te de xweş xuya bike, bi wê bike.» Û Sarayê êş kişand ser wê û Hacer ji ber wê reviya çolê.
34 Milyaketekî Xudan wê li cihê ku ew reviyabû, li kêleka bîrekê dît û jê re got: «Netirse, ez ê dûndana te zêde bikim, çimkî tu ê kurekî bîne dinyayê û navê wî Îsmaîl lê bikî; niha vegere ba Sarayê, xatûna xwe, û xwe di bin destên wê de bi cih bike.»
35 Hacer navê wê bîrê Bîr-Lahay-Roy danî, ku ew di navbera Qadeş û çola Beredê de ye.
36 Û di wê demê de Hacer vegeriya mala axayê xwe û di dawiya rojan de Hacerê kurek ji Abram re anî û Abram navê wî danî Îsmaîl; û gava Abram ew anî dinyayê, ew heştê û şeş salî bû.

BEŞA 17

1 Û di wan rojan de, di sala nod û yekem a jiyana Avram de, zarokên Kîttim li dijî zarokên Tubal şer kirin, çimkî gava Xudan kurên mirovan li ser rûyê erdê belav kirin, zarokên Kîttim çûn û xwe li deşta Kanopyayê bi cih kirin, û wan li wir bajar ava kirin û li kêleka çemê Tibreu bi cih bûn.
2 Zarokên Tubal li Tuskanayê bi cih bûn û sînorên wan digihîştin çemê Tibreu û zarokên Tubal li Tuskanayê bajarek ava kirin û navê Sabîna, li gorî navê Sabîna kurê bavê wan Tubal, lê kirin û heta roja îro li wir bi cih bûn.
3 Û di wê demê de zarokên Kîtîm bi zarokên Tûbal re şer kirin û zarokên Tûbal li ber zarokên Kîtîm hatin şikandin û zarokên Kîtîm sê sed û heftê mêr ji zarokên Tûbal kirin qurban.
4 Û di wê demê de zarokên Tûbal sond xwarin ji zarokên Kîtîm re û gotin: «Hûn ê di navbera me de nezewicin û tu kes keça xwe nede tu kurên Kîtîm.»
5 Çimkî hemû keçên Tubal di wan rojan de xweşik bûn, çimkî wê demê li seranserê dinyayê tu jinên bi qasî keçên Tubal xweşik tunebûn.
6 Û hemû yên ku ji bedewiya jinan kêfxweş dibûn çûn ba keçên Tubal û ji wan jin girtin, û kurên mirovan, padîşah û mîrên ku ji bedewiya jinan pir kêfxweş dibûn, di wan rojan de ji keçên Tubal jin girtin.
7 Û piştî sê salan ji sondxwarina zarokên Tûbal ji zarokên Kîtîm re ku keçên xwe nedin wan, nêzîkî bîst mêr ji zarokên Kîtîm çûn ku hin ji keçên Tûbal bi xwe re bibin, lê wan tiştek nedît.
8Çimkî zarokên Tubal sondên xwe girtin ku bi wan re nezewicin û sondên xwe neşkandin.
9 Û di rojên çinînê de, zarokên Tubal çûn zeviyên xwe da ku çinîna xwe berhev bikin, wê demê xortên Kîtîmê li hev

civiyan û çûn bajarê Sabînayê, û her mêrekî jinek ji keçên Tubal girt û ew çûn bajarên xwe.
10 Û zarokên Tubal bihîstin û çûn ku bi wan re şer bikin, lê ew nekarîn li ser wan bi ser bikevin, ji ber ku çiya ji wan pir bilind bû, û gava wan dît ku ew nikarin li ser wan bi ser bikevin, ew vegeriyan welatê xwe.
11 Û di şoreşa salê de zarokên Tubal çûn û ji wan bajarên ku nêzîkî wan bûn nêzîkî deh hezar mêr kirê kirin û ew çûn şerê zarokên Kîtîm.
12 Û zarokên Tubal çûn şer li dijî zarokên Kîtîm, da ku welatê wan wêran bikin û wan tengav bikin, û di vê pevçûnê de zarokên Tubal li ser zarokên Kîtîm serketin, û zarokên Kîtîm, gava dîtin ku ew pir tengav bûne, zarokên ku ji keçên Tubal çêbûbûn, li ser dîwarê ku hatibû çêkirin, hildan da ku li ber çavên zarokên Tubal bin.
13 Û zarokên Kîtîm ji wan re gotin: «Ma hûn hatine ku bi kur û keçên xwe re şer bikin, û ji wê demê heta niha em wekî goşt û hestiyên we nehatine hesibandin?»
14 Û gava zarokên Tûbal ev yek bihîstin, wan dev ji şerê bi zarokên Kîtîm re berdan û ew çûn.
15 Û ew vegeriyan bajarên xwe, û zarokên Kîttim di wê demê de li hev civiyan û du bajar li kêleka deryayê ava kirin, û wan yek ji wan Purtu û ya din Ariza bi nav kir.
16 Û Avramê kurê Terah wê demê nod û neh salî bû.
17 Di wê demê de Xudan jê re xuya bû û jê re got: «Ezê peymana xwe di navbera xwe û te de çêbikim û ezê dûndana te pir zêde bikim. Ev peymana ku ez di navbera xwe û te de çêdikim e: Her kurê kur, tu û dûndana te piştî te, were sinetkirin.»
18 Di heşt rojî de wê were sinetkirin û ev peyman wê di goştê we de wek peymaneke herheyî bimîne.
19 Ji ber vê yekê, êdî navê te ne Abram be, lê Birahîm be û jina te jî ne Saray be, lê Sara.
20 Çimkî ezê we herduyan jî pîroz bikim û dûndana te piştî te zêde bikim, da ku tu bibî miletekî mezin û padîşah wê ji te derkevin.

BEŞA 18

1Îbrahîm rabû û her tiştê ku Xwedê jê re gotibû kir. Wî mirovên ji mala xwe û yên ku bi pereyên xwe hatibûn kirîn hilda û wek ku Xudan jê re gotibû, ew sinet kirin.
2 Û yek jî nema ku wî ew sinet nekiribe, û Birahîm û kurê wî Îsmaîl ji goştê pêşçermê xwe hatin sinetkirin; Îsmaîl sêzdeh salî bû dema ku ew ji goştê pêşçermê xwe hat sinetkirin.
3 Û di roja sisiyan de Birahîm ji konê xwe derket û li ber derî rûnişt da ku di dema êşa laşê xwe de ji germahiya rojê kêfê werbigire.
4 Û Xudan li deşta Mamreyê xuya bû û sê milyaketên xwe yên xizmetkar şandin serdana wî. Ew li ber deriyê konê rûniştibû. Çavên xwe bilind kir û dît ku sê zilam ji dûr ve dihatin. Ew rabû ser xwe û bazda ku pêşwaziya wan bike. Li ber wan tewand û ew bir mala xwe.
5 Û wî ji wan re got: «Heke min niha li ber çavên we dilovanî dîtibe, werin û perçeyek nan bixwin.» Wî ew pêça û ew vegeriyan û av da wan û lingên xwe şuştin û ew li ber deriyê kon danîn bin darekê.
6 Birahîm bezî û golikekî nerm û baş hilda, lez kir ku wî serjê bike û da xulamê xwe Eliyezer ku tama xwe çêbike.
7 Birahîm hat ba Sarayê di kon de û jê re got: «Zû sê pîvan ardê baş amade bike, bi hevîr bike û ji bo tenûrê ku goşt tê de ye nan çêke.» Wê jî wisa kir.
8 Birahîm lez kir û rûn û şîr, goştê dewar û pez anî ber wan û berî ku goştê golikê têr bipije û wan bixwe, da wan ku bixwin.
9 Û gava wan xwarin qedand, yekî ji wan jê re got: «Ez ê di wextê jiyana xwe de vegerim ba te û Sara, jina te, wê kurekî bîne.»
10 Piştre ew zilam çûn û çûn cihên ku ew hatibûn şandin.
11 Di wan rojan de hemû xelkê Sodom û Gomorayê, û hemû pênc bajaran, li hember Xudan pir xerab û gunehkar bûn û wan bi kirêtiyên xwe Xudan aciz kirin, û ew di pîrbûna bi kirêtî û tinazî de li ber Xudan xurt bûn, û xerabî û sûcên wan di wan rojan de li ber Xudan mezin bûn.
12 Û li welatê wan geliyek pir fireh hebû, nêzîkî nîv roj rêveçûn, û li wir kaniyên avê û gelek giya li dora avê hebûn.
13 Hemû xelkê Sodom û Gomorayê salê çar caran, bi jin, zarokên xwe û her tiştê xwe re diçûn wir û li wir bi def û reqsan şa dibûn.
14 Û di dema şahiyê de hemû radibûn û jinên cîranên xwe û hinek jî keçên nezewicî yên cîranên xwe digirtin û kêfa wan dihat, û her mêrek jin û keça xwe di destên cîranê xwe de didît û peyvek jî nedigot.
15 Û wan ji sibê heta êvarê wiha dikir, û piştre her mêrek vedigeriya mala xwe û her jinek vedigeriya çadra xwe; wan her tim salê çar caran wiha dikir.
16 Her wiha gava xerîbek dihat bajarên wan û kelûpelên ku ji bo avêtina wan kirîbûn, dianîn, xelkê van bajaran, jin, mêr û zarok, ciwan û kal, dicivîn û diçûn ba wî zilamî û kelûpelên wî bi zorê distandin, hinekî didan her kesî heta ku hemû kelûpelên xwediyê wî yên ku ew anîbûn welêt bi dawî dibûn.
17 Û eger xwediyê kelûpelan bi wan re nîqaş bikira û bigota: «Ev çi kar e ku we bi min kir?», ew yek bi yek nêzîkî wî dibûn û her yek ew hindik tişt nîşanî wî dida û tinazên xwe pê dikirin û digotin: «Min tenê ew hindik tişt girt ku te da min.» Û gava wî ev yek ji hemûyan dibihîst, ew bi xemgînî û diltengiyê ji wan diçû, dema ku ew hemû radibûn û li pey wî diçûn û bi deng û lerzek mezin wî ji bajêr derdixistin.
18 Û zilamek ji welatê Elamê hebû ku bi rihetî di rê de diçû, li ser kerê xwe rûniştibû, ku cilê xweşik ê rengên cûrbecûr hilgirtibû û cilê bi têlekê li ser kerê hatibû girêdan.
19 Ew zilam di rê de bû û di kolanên Sodomê re derbas dibû, dema ku roj êvarê çû ava, ew li wir ma da ku şevê li wir bimîne, lê kesî ew nehişt ku bikeve mala wî. Wê demê li Sodomê zilamekî xerab û xapînok hebû, yekî ku di xerabiyê de jêhatî bû, navê wî Hedad bû.
20 Û çavên xwe bilind kir û rêwî li kolana bajêr dît, hat ba wî û jê re got: «Tu ji ku têyî û tu diçî ku derê?»
21 Û zilam jê re got: «Ez ji Hebronê ber bi Elamê ve diçim, cihê ku ez lê me, û gava ku ez ji rojhilat derbas bûm, kesî nehişt ku ez biçim mala wî, her çend nan û av û her weha ka û xwarin ji bo kera min hebû jî, lê tiştek kêm nebû.»
22 Û Hedad bersiv da û jê re got: «Her tiştê ku tu dixwazî, ez ê te peyda bikim, lê tu ê tevahiya şevê li kolanê nemînî.»
23 Û Hedad ew bir mala xwe, û wî cilê kerê bi têl ji ser kerê derxist û ew anî mala xwe, û wî ka û xwarin da kerê

dema ku rêwî li mala Hedad xwar û vexwar, û ew wê şevê li wir ma.
24 Û sibê rêwî zû rabû da ku rêwîtiya xwe bidomîne, dema ku Hedad jê re got: «Li bendê be, dilê xwe bi perçeyek nan rehet bike û dû re here», û zilam wisa kir; û ew li cem wî ma, û herduyan di rojê de bi hev re xwarin û vexwarin, dema ku zilam rabû ku here.
25 Û Hedad jê re got: «Va ye, roj ber bi dawiyê ve diçe, çêtir e ku tu tevahiya şevê bimînî da ku dilê te aram bibe.» Û wî ew zor da ku ew tevahiya şevê li wir bimîne, û roja duyemîn ew zû rabû ku here, lê Hedad ew zor da û got: «Dilê xwe bi perçeyek nan rehet bike û dû re here.» Û ew roja duyemîn jî li wir ma û bi wî re xwar, û dû re zilam rabû da ku rêwîtiya xwe bidomîne.
26 Û Hedad jê re got: «Va ye, roj ber bi dawiyê ve diçe, li cem min bimîne da ku dilê te rehet bikim û sibê zû rabe û biçe rêya xwe.»
27 Lê zilam nexwest bimîne, rabû û kerê xwe zincîr kir. Dema ku ew kerê xwe zincîr dikir, jina Hedad ji mêrê xwe re got: «Va ye ev zilam du roj in li cem me maye, dixwe û vedixwe û tiştek nedaye me, û niha ew ê bêy ku tiştek bide ji me here?» Û Hedad jê re got: «Bêdeng be.»
28 Û zilam kerê xwe zîn kir da ku biçe, û ji Hîdad xwest ku têl û cil bide wî da ku wî bi kerê ve girêbide.
29 Û Hedad jê re got: «Tu çi dibêjî?» Û wî jê re got: «Efendiyê min, wê têl û cilê bi rengên cûrbecûr çêkirî, ku te li mala xwe de veşartiye da ku ez lê xwedî derkevim, bide min.»
30 Û Hedad bersiva zilam da û got: «Ev şîrovekirina xewna te ye, ew têla ku te dît tê wê wateyê ku jiyana te dê mîna têlek dirêj bibe, û dîtina cilê bi her cûre rengan, tê wê wateyê ku rezek te dê hebe ku tu tê de darên her cûre fêkî biçînî.
31 Û rêwiyê bersiv da û got: «Ne wisa ye xudanê min, çimkî ez şiyar bûm dema ku min têl û her weha cilê bi rengên cûda hatiye hunandin da te, ku te ji kerê derxist da ku wan ji bo min li xwe bikî; û Hedad bersiv da û got: «Bê guman min şîroveya xewna te ji te re got û ew xewnek baş e, û ev şîroveya wê ye.»
32 Niha kurên mirovan çar zîv bidin min, ew erkê min ji bo şîrovekirina xewnan, û tenê ji te ez sê zîv dixwazim.
33 Ev zilam bi gotinên Hîdad pir hêrs bû, bi kul û xemgîn giriya û Hîdad bir ba Serakê hakimê Sodomê.
34 Û zilam doza xwe li ber Serak dadwer pêşkêş kir, lê Hedad bersiv da û got: «Ne wisa ye, lê mesele wiha ye.» û dadwer ji rêwiyê re got: «Ev zilam Hedad rast ji te re dibêje, ji ber ku ew di bajaran de bi şîrovekirina rast a xewnan navdar e.
35 Zilam li ser gotina dadwer qîriya û got: «Ne wisa ye Xudanê min, çimkî di wê rojê de min têl û cilê ku li ser kerê bû da wî, da ku wan di mala xwe de bihêle.» Herduyan li ber dadwer nîqaş kirin, yekî got: «Mesele wisa ye», yê din jî berevajî got.
36 Û Hedad ji zilam re got: «Çar zîv bide min ku ez ji bo şîrovekirina xewnên xwe bidim; ez tiştekî nadim; û heqê çar xwarinên ku te li mala min xwarine bide min.»
37 Û zilam ji Hîdad re got: «Bi rastî ez ê heqê tiştê ku min li mala te xwar bidim te, tenê têl û cilê ku te di mala xwe de veşartiye bide min.»
38 Û Hedad li ber dadwer bersiv da û ji zilam re got: «Ma min şîrovekirina xewna te ji te re negot? Têl tê wateya ku rojên te dê mîna têlek dirêj bibin, û cilê wê jî tê wateya ku rezek te dê hebe ku tu dê her cûre darên fêkiyan tê de biçînî.»
39 Ev şîrovekirina rast a xewna te ye, niha çar zîvên ku ez wek tezmînat dixwazim bide min, çimkî ez ê tu berdêl nedim te.
40 Û zilam ji gotinên Hedad giriya û herduyan li ber dadwer pev çûn, û dadwer ferman da xulamên xwe, yên ku wan bi lez û bez ji malê derxistin.
41 Gava xelkê Sodomê bihîst, ew ji hakim dûr ketin û li dora wan civiyan û li dijî xerîb qîr kirin û ew bi lez û bez ji bajêr derxistin.
42 Û zilam bi diltengiya canê xwe, bi şîn û girî, rêwîtiya xwe li ser kerê xwe domand.
43 Û gava ew diçû, ji bo tiştê ku li bajarê xerab ê Sodomê hatibû serê wî digirîya.

BEŞA 19

1 Û li çar bajarên Sodomê çar dadwer hebûn, û ev navên wan bûn: Serak li bajarê Sodomê, Şerkad li Gomorayê, Zebnak li Admayê û Menon li Seboyîmê.
2 Xulamê Elîyezer Birahîm navên cuda li wan kir û Serak kir Şakra, Şerkad kir Şakrûra, Zebnak kir Kezobîm û Menon kir Matzlodîn.
3 Û bi daxwaza çar hakimên xwe, xelkê Sodom û Gomorayê li kolanên bajaran nivîn danîn, û heke mirovek bihata van cihan, ew wî digirtin û dianîn ser yek ji nivînên xwe, û bi zorê wî di nav wan de razan.
4 Û gava ew dirêj dibû, sê zilam li serê wî û sê li lingên wî radiwestiyan û wî bi dirêjahiya nivînê dipîvîn, û heke zilam ji nivînê kurttir bûya, ev şeş zilam wî li her du seriyên wî dirêj dikirin, û gava ew gazî wan dikir, ew bersiva wî nedidan.
5 Û eger ew ji nivînê dirêjtir bûya, ew ê her du aliyên nivînê li her du seriyan bi hev ve girêbidana, heta ku ew mirov bigihîşta deriyên mirinê.
6 Û eger ew berdewam bi qîrîna xwe ji wan re bikira, ew ê bersivê bidin wî û bêjin: «Wisa wê bi mirovekî ku tê welatê me bê kirin.»
7 Û gava mirovan hemû tiştên ku xelkê bajarên Sodomê dikirin bihîstin, dev ji hatina wir berdan.
8 Û gava mirovekî belengaz bihata welatê wan, ew zîv û zêr didan wî û li seranserê bajêr belav dikirin ku qet nan nedin wî, û heke xerîb çend rojan li wir bimîne û ji birçîbûnê bimire, ji ber ku nikaribe nan peyda bike, wê demê piştî mirina wî hemû xelkê bajêr dihatin û zîv û zêrên xwe yên ku dabûn wî digirtin.
9 Û ew kesên ku dikarîbûn zîv an zêrê ku dabûn wî nas bikin, ew paşde distandin, û di mirina wî de jî cilên wî ji wî dizîn, û li ser wan şer dikirin, û yê ku li ser cîranê xwe serdiket ew distandin.
10 Piştî wê ew dibirin û di bin hin deviyan de li çolan vedişartin; ew her roj bi her kesê ku dihat ba wan û li welatê wan dimirî, wisa dikirin.
11 Û piştî demekê Sarayê Eliyezer şand Sodomê, da ku Lût bibîne û li ser rewşa wî bipirse.
12 Û Eliyezer çû Sodomê û rastî zilamekî Sodomî hat ku bi kesekî xerîb re şer dikir. Zilamê Sodomî hemû cilên wî ji wî belengaz derxist û çû.

13 Û vî mirovê belengaz gazî Eliyezer kir û ji ber tiştê ku zilamê Sodomî bi wî kiribû, lava ji wî kir.

14 Û wî jê re got: «Çima tu bi vî mirovî yê belengaz ê ku hatiye welatê te wisa dikî?»

15 Û zilamê Sodomî bersiv da Eliyezer û got: «Ma ev zilam birayê te ye, an îro xelkê Sodomê te kiriye dadwer ku tu li ser vî zilamî diaxivî?»

16 Û Eliyezer ji ber wî mirovê belengaz bi zilamê Sodomî re şer kir, û gava Eliyezer nêzîk bû ku cilên wî ji zilamê Sodomî bistîne, ew lez kir û bi kevir li eniya Eliyezer da.

17 Xwîn ji eniya Eliyezer pir diherikî û gava zilam xwîn dît, ew Eliyezer girt û got: «Ji bo ku min ev xwîna xerab a li ser eniya te ji te xilas kir, heqê min bide min, çimkî li welatê me adet û qanûn wisa ye.»

18 Û Eliyezer jê re got: «Te ez birîndar kirim û heqê te ji min dixwaze; lê Eliyezer guh neda gotinên zilamê Sodomî.»

19 Û wî zilamî Eliyezer girt û ew bir ba Şekrayê hakimê Sodomê da ku bê darizandin.

20 Û zilam ji dadwer re got: «Ez ji te lava dikim, xudanê min, vî mirovî wiha kiriye, çimkî min bi kevir lê da ku xwîn ji eniya wî herikî û ew naxwaze heqê min bide min.»

21 Û dadwer ji Eliyezer re got: «Ev mirov rast dibêje, heqê wî bide wî, çimkî li welatê me ev adet e.» Û Eliyezer gotinên dadwer bihîstin, kevir rakir û li dadwer da, û kevir li eniya wî ket, û xwîn ji eniya dadwer pir herikî, û Eliyezer got: «Ger li welatê we ev adet e, wê hingê tiştê ku min diviyabû bidaya wî, bidin vî mirovî, çimkî ev biryara te bû, te ew ferman da.»

22 Û Eliyezer zilamê Sodomî li cem dadwer hişt û ew çû.

23 Û gava padîşahên Elamê li dijî padîşahên Sodomê şer kirin, padîşahên Elamê hemû milkê Sodomê girtin û Lût bi milkê wî re dîl girtin, û gava ev yek ji Birahîm re hate gotin, ew çû û li dijî padîşahên Elamê şer kir û hemû milkê Lût û her weha milkê Sodomê ji destên wan vegerand.

24 Wê demê jina Lût keçek anî ba wî û navê wê danî Paltît û got: «Ji ber ku Xwedê ew û hemû malbata wî ji padîşahên Elamê rizgar kirine.» Paltît, keça Lût, mezin bû û yek ji xelkê Sodomê ew ji xwe re anî.

25 Û zilamekî belengaz ji bo debara xwe hat bajêr û çend rojan li bajêr ma. Hemû xelkê Sodomê li ser adetê xwe îlan kirin ku heta ku ew li erdê mir, qet nan nedin vî zilamî. Û wan jî ew xwarin.

26 Û Paltîta keça Lût ev zilam li kolanan dît ku ji birçîbûnê dimire, û kesî tiştek nedida wî ku wî sax bihêle, û ew li ber mirinê bû.

27 Û canê wê ji ber wî zilamî tijî dilovanî bû, û wê bi rojan bi dizî wî bi nan têr kir, û canê vî zilamî vejiya.

28Çimkî gava ew diçû avê bîne, nan dixe nav kûzê avê, û gava digihîşt cihê ku ew mirovê belengaz lê bû, nan ji kûzê digirt û dida wî ku bixwe; wê gelek rojan wisa kir.

29 Hemû xelkê Sodom û Gomorayê meraq dikirin ku ev zilam çawa karibû ewqas rojan birçî bimîne.

30 Û wan ji hev re got: «Ev tenê xwarin û vexwarina wî ye, çimkî tu kes nikare ewqas rojan birçî bimîne an jî wekî vî mirovî bijî, bêyî ku rûyê wî jî biguhere; û sê zilaman xwe li cihekî ku ew mirovê belengaz lê bû veşartin, da ku bizanin kî nan ji wî re aniye xwarinê.»

31 Wê rojê Paltît, keça Lût, derket avê bîne û nan xist nav kûpa xwe ya avê. Çû cem mala feqîran av kişand û nan ji kûpê derxist û da feqîran û ew xwar.

32 Û hersê zilaman dîtin ku Paltîtê çi bi wî zilamê belengaz kir, û wan jê re got: «Erê, tu yî ku wî xwedî kiriye, û ji ber vê yekê ew ne birçî maye, ne jî xuya bûye û ne jî mîna yên din miriye.»

33 Û ew hersê zilam ji cihê ku lê veşartî bûn derketin û Paltît û nanê ku di destê wî feqîrî de bû, desteser kirin.

34 Û wan Paltît girt û ew birin ber dadgerên xwe û wan ji wan re got: «Wê wisa kir, û ew bû ku nan da vî mirovî yê belengaz, ji ber vê yekê ew di vê demê de nemir; niha ji me re cezayê ku ji vê jinê re ji ber binpêkirina qanûna me heq dike, eşkere bike.»

35 Hingê xelkê Sodom û Gomorayê li kolana bajêr civiyan û agir pêxistin, jin girtin û avêtin nav agir û ew bû xwelî.

36 Li bajarê Admayê jî jinek hebû ku wan heman tişt pê kir.

37 Çimkî rêwîyek hat bajarê Admayê da ku tevahiya şevê li wir bimîne, bi niyeta ku sibê vegere malê, û li ber deriyê mala bavê jina ciwan rûnişt, da ku li wir bimîne, ji ber ku roj çûbû ava dema ku ew gihîştibû wî cihî; û jina ciwan ew li ber deriyê malê dît.

38 Û wî ji wê av xwest û wê jê re got: «Tu kî yî?» Û wî jê re got: «Ez îro di rê de diçûm û dema ku roj çû ava gihîştim vir, ez ê tevahiya şevê li vir bimînim û sibehê ez ê zû rabim û rêwîtiya xwe bidomînim.»

39 Û jina ciwan çû hundirê malê û nan û av ji zilam re anî ku bixwe û vexwe.

40 Ev mesele ji xelkê Admayê re eşkere bû û ew civiyan û jina ciwan anîn ber hakiman, da ku ji bo vê kirina xwe wê dîwan bikin.

41 Û dadwer got: «Divê hukmê mirinê li ser vê jinê bê dayîn, ji ber ku wê qanûna me binpê kir, û ji ber vê yekê ev biryar di derbarê wê de ye.»

42 Xelkê wan bajaran civiyan û jina ciwan anîn derve û wek ku dadwer ferman dabû, ji serî heta binî bi hingiv rûn kirin û ew danîn ber komeke mêşan ku wê demê di mêşên xwe de bûn, û mêşhingiv li ser wê firiyan û ew gez kirin heta ku tevahiya laşê wê werimî.

43 Û jina ciwan ji ber mêşan qêriya, lê kesî bala xwe neda wê û dilê wê pê neşewitî, û qêrîna wê heta ezmanan hilkişiya.

44 Û Xudan ji vê yekê û ji hemû karên bajarên Sodomê aciz bû, ji ber ku xwarin pir bû û di nav wan de aramî hebû, lê dîsa jî nekarîn feqîr û xizanan xwedî bikin, û di wan rojan de kirinên wan ên xerab û gunehên wan li ber Xudan mezin bûn.

45 Û Xudan du ji wan milyaketên ku hatibûn mala Birahîm şandin, da ku Sodom û bajarên wê wêran bikin.

46 Piştî xwarin û vexwarinê, milyaket ji ber deriyê konê Birahîm rabûn û êvarê gihîştin Sodomê. Lût li ber deriyê Sodomê rûniştibû û gava ew dîtin, rabû ser xwe da ku pêşwaziya wan bike û heta erdê tewand.

47 Û ew pir zor da wan û ew anîn mala xwe, xwarin da wan û ew tevahiya şevê li mala wî man.

48 Û milyaketan ji Lût re gotin: «Rabe, tu û hemû tiştên te ji vê derê derkevin, da ku tu di neheqiya vî bajarî de nemirî, çimkî Xudan wê vî cihî wêran bike.»

49 Û milyaketan destê Lût û destê jina wî, destên zarokên wî û her tiştê wî girtin, ew derxistin derve û li derveyî bajaran danîn.

50 Û wan ji Lût re got: «Ji bo rizgarkirina canê xwe bireve!» Û ew û her tiştê wî reviya.

51 Hingê Xudan ji ezmanan li ser Sodom û Gomorayê û li
ser van hemû bajaran kewkurt û agir ji Xudan barand.
52 Û wî ev bajar, hemû deşt û hemû niştecihên bajaran û
tiştên ku li ser erdê şîn dibûn, wêran kirin; û Ado, jina Lût,
paşve nihêrî da ku wêranbûna bajaran bibîne, ji ber ku dilê
wê ji ber keçên wê yên ku li Sodomê mabûn, lê ket, ji ber
ku ew bi wê re neçûn.
53 Û gava wê paşve nihêrî, ew bû stûnek xwê, û ew heta
roja îro jî li wê derê ye.
54 Û gayên ku li wê derê radiwestiyan her roj xwê heta
dawiya lingên xwe dihejandin, û sibehê ew ji nû ve diherikî,
û ew dîsa wê dihejandin heta roja îro.
55 Lût û du keçên wî yên ku li ba wî man reviyan û çûn
şikefta Adullam û demekê li wir man.
56 Birahîm serê sibê zû rabû da ku bibîne ka çi bi bajarên
Sodomê hatiye kirin; wî nihêrî û dît ku dûyê bajaran mîna
dûyê firinekê derdikeve.
57 Lût û herdu keçên wî di şikeftê de man, û wan bavê xwe
şerab da vexwarin û ew pê re razan, çimkî wan digot qey li
ser rûyê erdê mirovek tune ku ji wan tov derxe, ji ber ku
wan digot qey tevahiya dinyayê wêran bûye.
58 Herdu jî bi bavê xwe re razan, ducanî bûn û kur anîn
dinyayê. Ya pêşî navê kurê xwe Moab danî û got: «Ez ji
bavê xwe wî ducanî kirim. Ew bavê Moabîyan e heta roja
îro.»
59 Û ya biçûk jî navê kurê xwe danî Benamî; ew heta roja
îro bavê kurên Ammon e.
60 Piştî vê yekê Lût û herdu keçên wî ji wir çûn û ew li
aliyê din ê Çemê Urdunê bi herdu keçên xwe û kurên wan
re ma. Kurên Lût mezin bûn û çûn û ji welatê Kenanê ji
xwe re jin girtin û zarok anîn dinyayê û ew zêde bûn û zêde
bûn.

BEŞA 20

1 Di wê demê de Birahîm ji deşta Mamreyê rê ket û çû
welatê Filîstiyan û li Gerarê bi cih bû; di bîst û pênc saliya
jiyana Birahîm li welatê Kenanê û di sed saliya jiyana
Birahîm de, ew gihîşt Gerarê, welatê Filîstiyan.
2 Û gava ew ketin welêt, wî ji Sarayê jina xwe re got: «Her
kesê ku ji te bipirse, ji te re bêje ku tu xwişka min î, da ku
em ji xerabiya niştecîhên welêt xilas bibin.»
3 Gava Birahîm li welatê Filîstiyan dima, xulamên
Abîmelek, padîşahê Filîstiyan, dîtin ku Sara pir xweşik e, û
wan ji Birahîm li ser wê pirsî, û wî got: «Ew xwişka min
e.»
4 Xulamên Abîmelek çûn ba Abîmelek û gotin: «Zilamek
ji welatê Kenanê hatiye vî welatî û xwişkeke wî pir xweşik
e.»
5 Abîmelek gotinên xulamên xwe bihîstin ku pesnê Sarayê
dan wî, û Abîmelek efserên xwe şandin û wan Sarayê anîn
ba padîşah.
6 Û Sara gihîşt mala Abîmelek, û padîşah dît ku Sara pir
xweşik e, û ew pir li wî xweş hat.
7 Ew nêzîkî wê bû û jê re got: «Ew zilamê ku tu pê re hatî
welatê me çi ye?» Sarayê bersiv da û got: «Ew birayê min
e û em ji welatê Kenanê hatine ku em li her derê ku em
dikarin cîhek bibînin, lê bijîn.»
8 Abîmelek ji Sarayê re got: «Va ye, welatê min li ber te ye,
birayê xwe li her deverek vî welatî bi cih bike ku tu
bixwazî, û erkê me ew e ku em wî li ser hemû gelê welêt
bilind bikin û bilind bikin, ji ber ku ew birayê te ye.»
9 Abîmelek şand gazî Birahîm kir û Birahîm jî hat cem
Abîmelek.
10 Abîmelek ji Birahîm re got: «Va ye, min ferman daye
ku ji bo xwişka xwe Sarayê, tu li gor daxwaza xwe
rûmetdar bibî.»
11 Birahîm ji cem padîşah derket û diyariya padîşah jî li
pey wî hat.
12 Wek êvarê, berî ku mirov razin, padîşah li ser textê xwe
rûniştibû û xeweke kûr li ser wî ket, ew li ser text dirêj bû û
heta sibê raza.
13 Û wî xewn dît ku milyaketekî Xudan bi şûrekî derxistî
di destê wî de hat ba wî, û ew milyaket li ser Abîmelek
sekinî û xwest ku wî bi şûr bikuje, lê padîşah di xewna xwe
de tirsiya û ji milyaket re got: «Min çi li hember te guneh
kiriye ku tu hatî ku min bi şûrê xwe bikujî?»
14 Milyaket bersiv da û ji Abîmelek re got: «Va ye, tu ji
ber wê jina ku te duh şev anî mala xwe dimirî, çimkî ew
jineke zewicî ye, jina Birahîm e ku hatiye mala te. Niha
jina wî zilamî vegerîne wî, çimkî ew jina wî ye. Eger tu wê
venegerînî, bizanibe ku tu û hemû tiştên te wê bimirin.»
15 Û wê şevê li welatê Filîstiyan dengek mezin derket û
niştecihên welêt şiklê zilamekî dîtin ku şûrekî wî di destê
wî de bû û wî bi şûr li niştecihên welêt da, erê, ew li wan
da.
16 Û milyaketê Xudan wê şevê hemû welatê Filîstiyan xist
û wê şevê û sibeha din tevliheviyek mezin çêbû.
17 Û hemû malzarok û hemû zikmakên wan hatin girtin û
destê Xudan li ser wan bû ji ber Sarayê, jina Birahîm, ya ku
Abîmelek ew ji xwe re kiribû.
18 Sibehê Abîmelek bi tirs, tevlihevî û tirseke mezin rabû û
şand gazî xulamên xwe kir û xewna xwe ji wan re got û gel
gelekî tirsiya.
19 Û zilamekî ku di nav xulamên padîşah de rawestiyabû,
bersiva padîşah da û got: «Ey padîşahê padîşah, vê jinê
vegerîne cem mêrê wê, çimkî ew mêrê wê ye, çimkî gava
ev zilam hat Misrê, heman tişt bi serê padîşahê Misrê jî
hat.»
20 Û wî li ser jina xwe got: «Ew xwişka min e, çimkî dema
ku ew tê welatê ku lê xerîb e, ew wiha dike.»
21 Û Fir'ewn şand û ev jin wek jinek anî û Xudan belayên
giran anî serê wî heta ku wî jin vegerand cem mêrê wê.
22 Ji ber vê yekê, ey padîşahê serwer, bizanibe duh şev çi
bi serê tevahiya welêt hat, çimkî gelek xemgînî û êş û şînek
mezin hebû, û em dizanin ku ev ji ber jina ku te anî bû.
23 Niha vê jinê vegerînin cem mêrê wê, nebe ku wekî ku bi
Firewn padîşahê Misrê û xulamên wî hat serê me jî, û em
nemirin. Abîmelek lez kir û gazî Serayê kir û ew hat ber wî,
û wî gazî Birahîm kir û ew hat ber wî.
24 Û Abîmelex gote wan: «Ev çi kar e ku hûn dikin ku
dibêjin hûn bira û xwîşk in, û min ev jin ji xwe re wek jin
girt?»
25 Û Birahîm got: «Ji ber ku min guman kir ku ez ê ji ber
jina xwe bimirim; û Abîmelek pez û dewar, xulam û
xizmetkar û hezar zîv hilda û da Birahîm û Sara jî lê
vegerand.»
26 Abîmelek ji Birahîm re got: «Va ye, hemû welat li ber
te ye, li her derê ku tu bixwazî lê bijî.»
27 Birahîm û jina wî Sara bi rûmet û rêz ji ba padîşah
derketin û li wî welatî, li Gerarê, bi cih bûn.

28 Hemû niştecihên welatê Filîstiyan û xulamên padîşah hîn jî ji ber wê bela ku milyaket tevahiya şevê ji ber Sarayê dabû wan, diêşiyan.
29 Hingê Abîmelek şand gazî Birahîm kir û got: «Niha ji bo xulamên xwe ji Xudan Xwedayê xwe dua bike, da ku ev mirdarî ji nav me rake.»
30 Û Birahîm ji bo Abîmelek û xulamên wî dua kir û Xudan duaya Birahîm bihîst û Abîmelek û hemû xulamên wî qenc kir.

BEŞA 21

1 Û di wê demê de, piştî salek û çar mehan ji jiyana Birahîm li welatê Filîstiyan li Gerarê, Xwedê serdana Sarayê kir û Xudan wê bi bîr anî û ew ducanî ma û ji Birahîm re kurek anî.
2 Û navê Birahîm kurê ku Serayê jê re anî, yê ku jê re çêbû, Îshaq danî.
3 Û Birahîm di heşt rojî de kurê xwe Îshaq sinet kir, çawa ku Xwedê ferman dabû Birahîm ku piştî wî bi dûndana wî bike; Birahîm sed salî bû û Sara jî nod salî bû, gava Îshaq ji wan re çêbû.
4 Kurik mezin bû û ji şîr hat derxistin û roja ku Îshaq ji şîr hat derxistin, Birahîm şahiyek mezin çêkir.
5 Û Sam û Eber û hemû gelê mezin ê welêt, û Abîmelek padîşahê Filîstiyan, û xulamên wî, û Fîkol, serokê artêşa wî, hatin ku bixwin, vexwin û ji bo şahîya ku Birahîm di roja ku kurê wî Îshaq ji şîrê xwe hat qutkirin de çêkir, şa bibin.
6 Her wiha Terah, bavê Birahîm, û Nahor, birayê wî, bi hemû tiştên wan ve ji Heranê hatin, çimkî gava bihîstin ku kurek ji Sarayê re çêbûye, ew gelek kêfxweş bûn.
7 Ew hatin ba Birahîm û di wê ziyafetê de ku Birahîm roja ku Îshaq ji şîrê şîr hat qutkirin çêkir, xwarin û vexwarin.
8 Terah û Nahor bi Birahîm re şa bûn û ew gelek rojan li welatê Filîstiyan li cem wî man.
9 Wê demê Serûg kurê Reû, di sala pêşî ya bûyîna Îshaq kurê Birahîm de, mir.
10 Û hemû rojên Serûg du sed û sî û neh sal emir kir û ew mir.
11 Û Îsmaîlê kurê Birahîm di wan rojan de mezin bûbû; gava Sarayê Îshaq ji Birahîm re anî, ew çardeh salî bû.
12 Xwedê bi Îsmaîlê kurê Birahîm re bû û ew mezin bû û fêrî kevanê bû û bû tîrbaz.
13 Û gava Îshaq pênc salî bû, ew bi Îsmaîl re li ber deriyê konê rûniştibû.
14 Îsmaîl hat ba Îshaq û li hember wî rûnişt, kevan hilda û kişand, tîr avêt nav kevanê û xwest ku Îshaq bikuje.
15 Serayê dît ku Îsmaîl dixwest bi kurê xwe Îshaq bike, ew ji ber kurê xwe pir xemgîn bû, gazî Birahîm kir û jê re got: «Vê carîyê û kurê wê derxe, çimkî kurê wê nabe mîratgir bi kurê min re, çimkî wî îro dixwest wisa bi wî bike.»
16 Birahîm guh da dengê Sarayê û serê sibê zû rabû, diwanzdeh nan û şûşeyek av hilda û da Hacerê û ew bi kurê wê re şand. Hacer bi kurê xwe re çû çolê û ew li çolê Paranê bi niştecîhên çolê re bi cih bûn. Îsmaîl tîrvan bû û demek dirêj li çolê ma.
17 Paşê ew û diya wî çûn welatê Misrê û li wir bi cih bûn û Hacerê ji Misrê ji bo kurê xwe jinek anî, navê wê Merîba bû.
18 Jina Îsmaîl ducanî ma û çar kur û du keç anîn dinyayê, û Îsmaîl û diya wî û jina wî û zarokên wî piştre çûn û vegeriyan çolê.
19 Û wan li çolê konên xwe çêkirin, li wir diman, û ew berdewam dikirin rêwîtiyê û dû re mehane û salane bêhna xwe vedidan.
20 Xwedê ji bo bavê wî Birahîm pez û dewar û kon dan Îsmaîl û pezên wî zêde bûn.
21 Îsmaîl li çolan û di konan de ma, rêwîtî kir û demek dirêj bêhna xwe veda û rûyê bavê xwe nedît.
22 Piştî demekê, Birahîm ji Sarayê jina xwe re got: «Ez ê biçim kurê xwe Îsmaîl bibînim, çimkî ez dixwazim wî bibînim, çimkî demek dirêj e min ew nedîtiye.»
23 Birahîm li ser yek ji deveyên xwe siwar bû û çû çolê da ku kurê xwe Îsmaîl bigere, çimkî wî bihîstibû ku ew bi her tiştê xwe li çolê di konekî de dimîne.
24 Birahîm çû çolê û dora nîvro gihîşt konê Îsmaîl û li ser Îsmaîl pirsî û dît ku jina Îsmaîl bi zarokên xwe re di kon de rûniştiye û Îsmaîl, mêrê wê û diya wî, ne li cem wan bûn.
25 Û Birahîm ji jina Îsmaîl pirsî û got: «Îsmaîl çûye ku derê?» Wê got: «Ew çûye zeviyê da ku nêçîrê bike, lê Birahîm hîn jî li ser deveyê siwar bû, ji ber ku ew ji erdê nizim nedibû, ji ber ku wî sond xwaribû jina xwe Sarayê ku ew ji deveyê nizim nabe.
26 Îbrahîm ji jina Îsmaîl re got: «Keça min, hinekî av bide min ku ez vexwim, çimkî ez ji rêwîtiyê westiyam.»
27 Jina Îsmaîl bersiv da û ji Birahîm re got: «Ne av û ne jî nan li cem me heye!» Ew di kon de rûnişt û bala xwe neda Birahîm û ne jî jê pirsî ka ew kî ye.
28 Lê ew di kon de li zarokên xwe dixist û nifir li wan dikir, û wê nifir li mêrê xwe Îsmaîl jî kir û ew şermezar kir, û Birahîm gotinên jina Îsmaîl ji zarokên wê re bihîst, û ew pir hêrs û nerazî bû.
29 Û Birahîm gazî jinê kir ku ji kon derkeve ba wî. Jinik hat û li hember Birahîm sekinî, çimkî Birahîm hîn jî li ser deveyê siwar bû.
30 Û Birahîm ji jina Îsmaîl re got: «Gava mêrê te Îsmaîl vegere malê, van gotinan jê re bêje:
31 Zilamekî pir kal ji welatê Filîstiyan hat vir da ku li te bigere, û xuyang û rûyê wî wisa bû; min jê nepirsî ka ew kî ye, û ji ber ku tu li vir nebûyî, wî bi min re peyivî û got: «Dema ku Îsmaîl mêrê te vegere, bila jê re bêje, vî mirovî wiha got: «Dema ku tu vegerî malê, vê mixê konê ku te li vir danîbû deyne û mixekî din li şûna wê deyne.»
32 Birahîm şîreta xwe ya ji bo jinê temam kir û zivirî û li ser deveyê ber bi malê ve çû.
33 Piştî vê yekê, Îsmaîl û diya wî ji nêçîrê vegeriyan û vegeriyan konê û jina wî ev gotin jê re gotin:
34 Zilamekî pir kal ji welatê Filîstiyan hat ku li te bigere, xuyang û rûyê wî wisa bû; min jê nepirsî ka ew kî ye, û ji ber ku tu ne li malê bûyî, wî ji min re got: «Dema ku mêrê te were malê, jê re bêje, zilamê pîr wiha dibêje: 'Mîxa konê ku te li vir danî ye, deyne û mîxekî din li şûna wê deyne.
35 Û Îsmaîl gotinên jina xwe bihîst û zanî ku ew bavê wî bû û jina wî rêz li wî negirt.
36 Û Îsmaîl gotinên bavê xwe yên ku wî ji jina xwe re gotibûn fêm kir, û Îsmaîl guh da dengê bavê xwe, û Îsmaîl ew jin avêt û ew çû.
37 Û piştre Îsmaîl çû welatê Kenanê û jineke din anî û ew bir konê xwe, cihê ku ew wê demê lê dijiya.

38 Û piştî sê salan Birahîm got: «Ez ê dîsa biçim û kurê xwe Îsmaîl bibînim, çimkî min ew demek dirêj e nedîtiye.»
39 Û ew li ser deveya xwe siwar bû û çû çolê, û li dora nîvro gihîşt konê Îsmaîl.
40 Û wî li ser Îsmaîl pirsî, û jina wî ji kon derket û wê got: «Ew li vir nîne, xudanê min, çimkî ew çûye nêçîrê li çolê û deveyan têr bike. Jinikê ji Birahîm re got: «Xudanê min were û bikeve kon û perçeyek nan bixwe, çimkî canê te ji ber rêwîtiyê pir westiyaye.»
41 Û Birahîm jê re got: «Ez ê ranewestim, çimkî ez bi lez û bez rêwîtiya xwe didomînim, lê hinekî av bide min ku ez vexwim, çimkî ez tî me.» Jinikê bi lez û bez bezî nav kon û av û nan ji Birahîm re anî, danî ber wî û jê xwest ku bixwe, wî xwar û vexwar û dilê wî aram bû û kurê xwe Îsmaîl pîroz kir.
42 Paşê wî xwarina xwe qedand û Xudan pîroz kir û ji jina Îsmaîl re got: «Gava Îsmaîl vegere malê, van gotinan jê re bêje:
43 Zilamekî pir kal ji welatê Filîstiyan hat vir û li ser te pirsî, lê tu li vir nebûyî; min nan û av jê re anî û wî xwar û vexwar û dilê wî rihet bû.
44 Û wî ev gotin ji min re gotin: «Gava Îsmaîlê mêrê te vegere malê, jê re bêje: 'Mîxa konê te pir baş e, wê ji konê dûr nexe.
45 Û Birahîm fermana xwe da jinê û siwar bû û çû mala xwe ya li welatê Filîstiyan. Gava Îsmaîl gihîşt konê xwe, jina wî bi şahî û dilgeş derket pêşwaziya wî.
46 Û wê jê re got: «Zilamekî pîr ji welatê Filîstiyan hatiye vir û xuyabûna wî wiha bû, wî li ser te pirsî û tu li vir nebûyî. Min nan û av anî û wî xwar û vexwar û dilê wî rihet bû.»
47 Û wî ev gotin ji min re gotin: «Gava Îsmaîl mêrê te vegere malê, jê re bêje: ‹Mîxa konê te pir baş e, wê ji konê dûr nexe.›»
48 Û Îsmaîl zanî ku ew bavê wî bû, û jina wî rûmeta wî dabû wî, û Xudan Îsmaîl pîroz kir.

BEŞA 22

1Îcar Îsmaîl rabû û jina xwe, zarokên xwe, pez û her tiştê xwe hilda û ji wir çû ba bavê xwe li welatê Filîstiyan.
2 Û Îbrahîm danûstandina bi jina pêşîn re, ku Îsmaîl anîbû, li gorî kirinên wê, ji kurê xwe Îsmaîl re vegot.
3 Îsmaîl û kurên wî gelek rojan li wî welatî bi Birahîm re man û Birahîm jî demek dirêj li welatê Filîstiyan ma.
4 Roj zêde bûn û gihîştin bîst û şeş salan, û piştî wê Birahîm bi xulamên xwe û hemû tiştên xwe ji welatê Filistîniyan derket û dûr ket, nêzîkî Hîbronê bûn û li wir man, xulamên Birahîm bîrên avê kolandin, Birahîm û hemû tiştên wî li kêleka avê man, û xulamên Abîmelek p'adşê Filistîniyan bihîstin ku xulamên Birahîm li sînorên welêt bîrên avê kolandine.
5 Ew hatin û bi xulamên Birahîm re şer kirin û wan bîrê mezin ê ku kolabû ji wan dizîn.
6 Padîşahê Filîstiyan Abîmelek ev tişt bihîst û ew, bi Fîkolê serokê artêşa xwe û bîst zilamên xwe re, hat ba Birahîm. Abîmelek li ser xulamên wî ji Birahîm re axivî û Birahîm li Abîmelek jî li ser bîra ku xulamên wî jê dizîbûn, hişyar kir.
7 Abîmelek ji Birahîm re got: «Bi navê Xudanê zindî yê ku hemû erd afirandiye, min heta roja îro ji xulamên xwe çi bi xulamên te kirine nebihîstiye.»
8 Îbrahîm heft berxên mê hildan û dan Abîmelek û got: «Ez ji te hêvî dikim, van ji destên min bigire, da ku ev ji min re bibe şahidî ku min ev bîr kolandiye.»
9 Û Abîmelek heft berxên mê yên ku Birahîm dabûn wî hildan, çimkî wî gelek dewar û ker jî dabûn wî. Abîmelek li ser bîrê sond xwar Birahîm, ji ber vê yekê wî navê wê bîrê BîrŞeba lê kir, çimkî herduyan li wir li ser wê sond xwar.
10 Û herduyan li Bîr-Şeba peymanek çêkirin û Abîmelek bi Fîkolê serokê artêşa xwe û hemû zilamên xwe re rabû û vegeriyan welatê Filîstiyan û Birahîm û hemû tiştên wî li Bîr-Şebayê man û ew demek dirêj li wî welatî ma.
11 Birahîm li Bîrşebayê daristaneke mezin çand û çar deriyên ku ber bi çar aliyên dinyayê ve diçûn lê çêkirin û rezek jî tê de çand, da ku ger rêwîyek bihata ba Birahîm, ew biketa her deriyekî ku li ser rêya wî bû û li wir dima û dixwar û vedixwar û têr dibû û dû re diçû.
12 Çimkî mala Birahîm her gav ji bo kurên mirovan ên ku derbas dibûn û vedigeriyan vekirî bû, yên ku her roj dihatin mala Birahîm da ku bixwin û vexwin.
13 Û her kesê ku birçî dibû û dihat mala Birahîm, Birahîm nan dida wî da ku bixwe û vexwe û têr bibe, û her kesê ku tazî dihat mala wî, cilên ku dixwest li xwe dikir, zîv û zêr dida wî û Xudanê ku wî li ser erdê afirandibû nîşanî wî dida; Birahîm ev yek tevahiya jiyana xwe kir.
14 Birahîm û zarokên wî û hemû tiştên wî li Bîrşebayê bi cih bûn û wî konê xwe heta Hîbronê veda.
15 Nehorê birayê Birahîm û bavê wî û hemû tiştên wan li Haranê man, çimkî ew bi Birahîm re nehatibûn welatê Kenanê.
16 Û ji Nahor re zarok çêbûn ku Mîlka, keça Haran û xwişka Sarayê, jina Birahîm, jê re anîn.
17 Û ev navên zarokên ku jê re çêbûn in: Ûz, Bûz, Kemûêl, Kesed, Xaso, Pîldaş, Tîdlaf û Betûêl. Heşt kur bûn. Ev zarokên Mîlkayê ne ku wê ji Nahor, birayê Birahîm, anî.
18 Nehor cariyek hebû, navê wê Reûma bû û wê ji Nehor re Zebax, Gaxaş, Taxaş û Maaxa anî, çar kur bûn.
19 Zarokên ku ji Nahor re çêbûn, ji bilî keçên wî, diwanzdeh kur bûn û li Heranê jî zarokên wan çêbûn.
20 Û kurên Uz, kurê pêşî yê Nahor, ev bûn: Abî, Xeref, Gadîn, Melûs û xwişka wan Debora.
21 Kurên Buz Beraxel, Naamat, Şeva û Madonu bûn.
22 Kurên Kemûêl Aram û Rexob bûn.
23 Kurên Kesed Anamlek, Meşay, Benon û Yîfî bûn; kurên Xazo jî Pîldaş, Mexî û Ofer bûn.
24 Kurên Pîldaş Arûd, Hamûm, Mered û Molox bûn.
25 Kurên Tîdlaf Mûşan, Xûşan û Mûtzî bûn.
26 Kurên Betûêl Sexar, Laban û xwişka wan Rebekayê bûn.
27 Ev malbatên zarokên Nahor in ku li Heranê ji wan re çêbûn; Aramê kurê Kemûêl û birayê wî Rexob ji Heranê çûn û li welêt li kêleka çemê Firatê geliyek dîtin.
28 Li wir bajarek ava kirin û navê wî bajarî li gor navê Pethorê kurê Aram danîn, ku heta roja îro jî Aram Neherayîm e.
29 Û zarokên Kesed jî çûn cihê ku cihekî bibînin û li wir bi cih bûn. Ew çûn û li hember welatê Şînar geliyek dîtin û li wir bi cih bûn.

30 Li wir ji xwe re bajarek ava kirin û navê bajêr li gor navê bavê xwe danî Kesed, ku heta roja îro jî welatê Kasdîm e û Kasdîm li wî welatî dijîn û pir zêde bûn û zêde bûn.
31 Û Terah, bavê Nahor û Birahîm, di pîrbûna xwe de çû û jineke din anî, navê wê Pelîla bû, û ew ducanî bû û kurek anî û navê wî Zoba danî.
32 Piştî ku Terah Zoba anî dinyayê, bîst û pênc sal jiya.
33 Têrah di wê salê de, yanî di sî û pênc saliya jidayikbûna Îshaqê kurê Birahîm de, mir.
34 Têrah du sed û pênc sal emir kir û li Haranê hat veşartin.
35 Zoba kurê Terah sî salî bû û Aram, Aklîs û Merik anîn dinyayê.
36 Aramê kurê Zoba kurê Terah sê jin hebûn û wî diwanzdeh kur û sê keç anîn dinyayê; û Xudan dewlemendî û milk, û gelek pez û dewar û keriyên heywanan da Aramê kurê Zoba û ew pir zêde bû.
37 Û Aramê kurê Zoba û birayê wî û hemû malbata wî ji Heranê rê ketin û çûn cihê ku lê cîhekî bibînin, ji ber ku milkê wan pir zêde bû ku li Heranê bimînin; ji ber ku ew nekarîn li Heranê bi birayên xwe, zarokên Nahor re, bimînin.
38 Aramê kurê Zoba bi birayên xwe re çû û wan li dûr ve li aliyê rojhilatê geliyek dît û li wir bi cih bûn.
39 Û wan li wir bajarek jî ava kirin û navê wî danîn Aram, li gor navê birayê xwe yê mezin; ew Aram Zoba ye heta roja îro.
40 Û Îshaqê kurê Birahîm di wan rojan de mezin dibû û bavê wî Birahîm rêya Xudan fêrî wî kir da ku Xudan nas bike û Xudan jî bi wî re bû.
41 Û gava Îshaq sî û heft salî bû, birayê wî Îsmaîl bi wî re di kon de digeriya.
42 Îsmaîl li ber Îshaq pesnê xwe da û got: «Ez sêzdeh salî bûm dema ku Xudan ji bavê min re got ku me sinet bike, û min li gor gotina Xudan kir ku wî ji bavê min re gotibû, û min canê xwe da Xudan, û min gotina wî ya ku wî ji bavê min re gotibû neşikand.»
43 Îshaq bersiva Îsmaîl da û got: «Çima tu bi vê yekê pesnê xwe didî min, bi wê perçeya goştê xwe ya ku te ji laşê xwe girtiye, ku Xudan li ser te ferman daye?»
44 Bi navê Xudanê zindî, Xwedayê bavê min Birahîm, eger Xudan ji bavê min re bigota: 'Niha kurê xwe Îshaq bigire û li ber min pêşkêşekê pêşkêş bike', ezê xwe ranegirim, lê bi kêfxweşî qebûl bikim.
45 Xudan peyva ku Îshaq ji Îsmaîl re got bihîst û di çavê Xudan de xweş hat û wî fikirî ku Birahîm di vê mijarê de biceribîne.
46 Û ew roj hat ku kurên Xwedê hatin û xwe li ber Xudan danîn, û Şeytan jî bi kurên Xwedê re li ber Xudan hat.
47 Û Xudan ji Şeytan re got: «Tu ji ku têyî?» Û Şeytan bersiv da Xudan û got: «Ji ger û geşta li ser erdê û gerandina li ser wê.»
48 Û Xudan ji Şeytan re got: «Gotina te ji min re derbarê hemû zarokên dinyayê de çi ye?» Şeytan jî bersiva Xudan da û got: «Min hemû zarokên dinyayê dîtine ku xizmeta te dikin û gava tiştek ji te dixwazin, te tînin bîra xwe.»
49 Û gava tu tiştê ku ew ji te dixwazin didî wan, ew bi rehetî rûdinin, te dihêlin û êdî te naynin bîra xwe.
50 Te Birahîm kurê Terah dîtiye, ku di destpêkê de zarokên wî tunebûn, û ew xizmeta te dikir û li her derê ku ew dihat ji te re gorîgeh çêdikirin, û li ser wan qurban pêşkêş dikirin, û navê te her dem ji hemû zarokên dinyayê re digot?
51 Û niha ku kurê wî Îshaq jê re çêbûye, ew te terk kiriye, wî ji bo hemû niştecîhên welêt şahiyek mezin çêkiriye û Xudan ji bîr kiriye.
52 Çimkî di nav hemû tiştên ku wî kirine de, wî ji te re neanî; ne pêşkêşa şewitandinê û ne jî pêşkêşa aştiyê, ne ga, ne berx û ne jî bizin ji hemû tiştên ku wî di roja ku kurê wî ji şîrê xwe hat qutkirin de serjê kir.
53 Ji dema jidayikbûna kurê xwe heta niha, sî û heft saliya wî, wî li ber te gorîgehek çênekir û tu pêşkêş neanî ber te, çimkî wî dît ku te tiştê ku wî li ber te xwestibû da, û ji ber vê yekê te terk kir.
54 Û Xudan ji Şeytan re got: «Te li xulamê min Birahîm wisa nihêrî? Çimkî li ser rûyê erdê kesek wekî wî tune, li ber min mirovekî bêkêmahî û rast, yekî ku ji Xwedê ditirse û ji xerabiyê dûr dikeve; eger ez sax bim, eger min jê re bigota: 'Kurê xwe Îshaq bîne ber min', ew ê wî ji min negire, çiqas zêdetir eger min jê re bigota ku ji pez an dewarên xwe qurbanek şewitandinê li ber min bîne.'»
55 Û Şeytan bersiva Xudan da û got: «Niha wekî ku te gotî ji Birahîm re bipeyive, û tu ê bibînî ka ew îro sûc nake û gotinên te red nake.»

BEŞA 23

1 Di wê demê de peyva Xudan ji Birahîm re hat û jê re got: «Birahîm!» Birahîm jî got: «Va me ez.»
2 Û wî jê re got: «Niha kurê xwe yê yekta yê ku tu jê hez dikî, Îshaq, bigire û here welatê Moriyayê û li wir li ser çiyayekî ku ji te re bê nîşandan, wî wek qurbana şewitandinê pêşkêş bike, çimkî li wir tu dê ewrek û rûmeta Xudan bibînî.»
3 Û Birahîm di dilê xwe de got: «Ez çawa kurê xwe Îshaq ji Saraya diya wî veqetînim, da ku wî li ber Xudan wek qurbana şewitandinê pêşkêş bikim?»
4 Û Birahîm ket kon û li ber jina xwe Sarayê rûnişt û ev gotin jê re got:
5 Kurê min Îshaq mezin bûye û demek dirêj e xizmeta Xwedayê xwe nexwendiye, niha sibê ez ê biçim û wî bînim ba Şem û Eber kurê wî, û li wir ew ê rêyên Xudan fêr bibe, ji ber ku ew ê fêrî wî bikin ku Xudan nas bike û her weha bizanibe ku dema ew bi berdewamî li ber Xudan dua dike, ew ê bersiva wî bide, ji ber vê yekê ew ê li wir rêya xizmetkirina Xudan Xwedayê xwe bizanibe.
6 Serayê got: «Te baş got, here axayê min û wekî ku te gotî bi wî bike, lê wî ji min dûr neke û nehêle ew pir dirêj li wir bimîne, çimkî canê min di canê wî de girêdayî ye.»
7 Û Birahîm ji Sarayê re got: «Keça min, em ji Xudan Xwedayê xwe re dua bikin ku ew bi me re qencî bike.»
8 Sarayê kurê xwe Îshaq hilda û ew tevahiya şevê li cem wê ma. Wê ew maç kir û hembêz kir û heta sibê şîret da wî.
9 Û wê jê re got: «Kurê min, çawa dikare canê min ji te veqete?» Û wê dîsa jî ew maç kir û hembêz kir, û wê di derbarê wî de şîret da Birahîm.
10 Serayê ji Birahîm re got: «Ey xudanê min, ez ji te rica dikim ku hay ji kurê xwe hebe û çavên xwe deyne ser wî, çimkî ji bilî wî ne kur û ne jî keçek din li ba min tune.»
11 Dev jê bernede. Ger birçî be, nan bide wî, û ger tî be, avê bide wî vexwe; nehêle ew bi peya here, û bila li ber tavê rûnene.

12 Nehêle ew bi tena serê xwe li ser rê here, ne jî wî ji her tiştê ku ew dixwaze neçar bike, lê çi ku ew ji te re bêje, bi wî bike.
13 Sera tevahiya şevê ji bo Îshaq bi girîya û heta sibê şîret da wî.
14 Serayê sibê ji nav cilên ku Abîmelek dabû wê û li malê hebûn, cilûbergek pir xweşik û nazik hilbijart.
15 Wê kurê xwe Îshaq pê cil kir û serpelek danî serê wî û kevirê hêja li serê serpelê danî û ji bo rê xwarin da wan û ew çûn. Îshaq bi bavê xwe Birahîm re çû û çend xulamên wan jî bi wan re çûn da ku wan ji rê derxin.
16 Sara jî bi wan re derket û di rê de bi wan re çû da ku wan bi rê ve bibe. Wan jê re got: «Vegere konê xwe.»
17 Gava Sarayê gotinên kurê xwe Îshaq bihîst, ew bi xemgînî giriya, û Birahîm mêrê wê jî bi wê re giriya, û kurê wan jî bi girîyake mezin bi wan re giriya; yên ku bi wan re çûn jî pir giriya.
18 Û Sarayê kurê xwe Îshaq girt û ew di hembêza xwe de girt, ew hembêz kir û bi wî re giriya. Sarayê got: «Kî dizane gelo piştî vê rojê ez ê careke din te bibînim?»
19 Û ew hîn jî bi hev re digirîyan, Birahîm, Sara û Îshaq û hemû yên ku di rê de bi wan re bûn, bi wan re digirîyan. Piştre Sara ji kurê xwe dûr ket û bi girîya, û hemû xulam û xizmetkarên wê yên mêr bi wê re vegeriyan kon.
20 Û Birahîm bi kurê xwe Îshaq re çû ku wî wek qurbanek li ber Xudan bîne, wek ku Xudan emir dabû wî.
21 Birahîm du xortên xwe, Îsmaîlê kurê Hacer û Eliyezerê xulamê xwe, bi xwe re birin û ew bi wan re çûn. Dema ku ew di rê de dimeşiyan, xortan ev gotin ji hev re gotin:
22 Îsmaîl ji Eliyezer re got: «Niha bavê min Birahîm bi Îshaq re diçe ku wî ji bo qurbana şewitandinê ji Xudan re bibin, wek ku wî ferman daye wî.»
23 Niha gava ew vegere, ewê hemû tiştê ku xwediyê wî ye bide min, da ku piştî wî mîras bistînim, ji ber ku ez kurê wî yê pêşî me.
24 Û Elîyezer bersiva Îsmaîl da û got: «Bi rastî Îbrahîm te û diya te avêtin û sond xwar ku tu ji hemû milkê wî tiştekî mîras nagirî, û ew ê hemû tiştên xwe û hemû xezîneyên xwe bide kê, ji bilî min, xulamê xwe, yê ku di mala xwe de dilsoz bû, yê ku şev û roj xizmeta wî kir û her tiştê ku wî ji min xwest kir? Ma ew ê piştî mirina xwe hemû tiştên xwe ji min re mîras bike.»
25 Û gava Birahîm bi kurê xwe Îshaq re di rê de diçû, Şeytan hat û bi şiklê zilamekî pir pîr, dilnizm û poşman li ber Birahîm xuya bû, ew nêzîkî Birahîm bû û jê re got: «Ma tu bêaqil an bêaqil î ku tu îro vê yekê bi kurê xwe yê yekta dikî?»
26 Çimkî Xwedê di rojên te yên dawîn de, di pîrbûna te de, kurek da te, û ma tu îro diçî û wî dikujî ji ber ku wî tu zordarî nekiriye, û ma tu canê kurê xwe yê yekta ji erdê dihêlî?
27 Ma tu nizanî û fêm nakî ku ev tişt ji Xudan nabe? Çimkî Xudan nikare li ser rûyê erdê xerabiyek wisa bi mirovan bike ku jê re bêje: Here zarokê xwe serjê bike.
28 Û Birahîm ev bihîst û zanî ku ew peyva Şeytan bû ku hewl dida wî ji rêya Xudan dûr bixe, lê Birahîm guh neda dengê Şeytan û Birahîm ew şermezar kir û ew çû.
29 Û Şeytan vegeriya û hat ba Îshaq; û ew bi şiklekî xortekî xweşik û xweşik li cem Îshaq xuya bû.
30 Û ew nêzîkî Îshaq bû û jê re got: «Ma tu nizanî û fêm nakî ku bavê te yê kal û bêaqil îro te bê sedem tîne serjêkirinê?»
31 Ji ber vê yekê, kurê min, guh nede wî û bala xwe nede wî, çimkî ew zilamekî pîr ê bêaqil e, û bila giyanê te yê hêja û şiklê te yê bedew ji erdê winda nebe.
32 Îshaq ev bihîst û ji Birahîm re got: «Bavê min, te bihîstiye ku vî mirovî çi gotiye? Wî her weha gotiye.»
33 Birahîm bersiva kurê xwe Îshaq da û jê re got: «Hay ji wî hebe û guh nede gotinên wî û guh nede wî, çimkî ew Şeytan e û îro dixwaze me ji fermanên Xwedê dûr bixe.»
34 Û Îbrahîm dîsa jî Şeytan şermezar kir, û Şeytan ji wan çû, û dît ku ew nikare wan bi ser bixe, xwe ji wan veşart, û ew çû û di rê de ji pêşiya wan derbas bû; û ew di rê de veguherî çemeke mezin a avê, û Îbrahîm û Îshaq û her du xortên wî gihîştin wê derê, û wan çemeke mezin û bi hêz wek avên bihêz dîtin.
35 Û ew ketin çem û ji wê derbas bûn, û av di destpêkê de gihîşt lingên wan.
36 Û ew di çem de kûrtir çûn û av gihîşt stûyê wan û hemû ji ber avê tirsiyan; û gava ew ji çem derbas dibûn, Birahîm ew cih nas kir û zanibû ku berê li wir av tunebû.
37 Birahîm ji kurê xwe Îshaq re got: «Ez vî cihî dizanim ku ne çem û ne jî av lê hebû, ji ber vê yekê ev Şeytan e ku van hemûyan bi me dike, da ku îro me ji fermanên Xwedê dûr bixe.»
38 Û Birahîm lê qîriya û got: «Xudan te qîriya, ey Şeytan, ji me dûr bikeve, çimkî em li gor fermanên Xwedê dimeşin.»
39 Û Şeytan ji dengê Birahîm gelek tirsiya û ji wan dûr ket û ew der dîsa bû wek berê.
40 Birahîm bi Îshaq re çû wî cihê ku Xwedê jê re gotibû.
41 Û di roja sisiyan de Birahîm çavên xwe bilind kir û ew cih ji dûr ve dît ku Xwedê jê re gotibû.
42 Û stûnek agirîn ji wî re xuya bû ku ji erdê heta ezman dirêj dibû, û ewrek rûmetê li ser çiyê, û rûmeta Xudan di ewr de xuya bû.
43 Û Birahîm ji Îshaq re got: «Kurê min, ma tu li ser wî çiyayî dibînî ku em ji dûr ve dibînin, ewê ku ez li ser wî dibînim?»
44 Îshaq bersiv da û ji bavê xwe re got: «Ez dibînim û va ye stûneke agir û ewrek, û rûmeta Xudan li ser ewr xuya dibe.»
45 Û Birahîm zanî ku kurê wî Îshaq ji bo pêşkêşa şewitandinê li ber Xudan hatiye qebûlkirin.
46 Birahîm ji Elîyezer û kurê xwe Îsmaîl re got: «Ma hûn jî tiştê ku em li ser çiyayê dûr dibînin dibînin?»
47 Wan bersiv da û gotin: «Em ji çiyayên din ên dinyayê wêdetir tiştekî nabînin.» Birahîm dizanibû ku Xudan qebûl nake ku bi wan re here, û Birahîm ji wan re got: «Li vir li gel kerê bimînin, heta ku ez û kurê min Îshaq em herin wî çiyayî û li wir li ber Xudan biperizin û paşê vegerin cem we.»
48 Û Elyezer û Îsmaîl li wê derê man, çawa ku Birahîm ferman dabû.
49 Û Birahîm dar ji bo qurbana şewitandinê hilda û danî ser kurê xwe Îshaq, agir û kêr hilda û her du jî çûn wî cihî.
50 Û gava ew diçûn, Îshaq ji bavê xwe re got: «Va ye, ez li vir agir û dar dibînim, lê berxê ku li ber Xudan ji bo qurbana şewitandinê bê pêşkêşkirin li ku ye?»

51 Û Birahîm bersiva kurê xwe Îshaq da û got: «Xudan te hilbijartiye kurê min, da ku li şûna berxê, bibe pêşkêşeke şewitandinê ya bêkêmahî.»
52 Îshaq ji bavê xwe re got: «Ezê her tiştê ku Xudan ji te re gotiye, bi şahî û dilşadiyê bikim.»
53 Û Birahîm dîsa ji kurê xwe Îshaq re got: «Gelo di dilê te de fikir an fikirek li ser vê yekê heye ku ne rast be? Ji min re bêje kurê min, lava dikim kurê min, wê ji min veneşêre.»
54 Îshaq bersiva bavê xwe Birahîm da û jê re got: «Bavê min, bi navê Xudan û bi navê canê te, di dilê min de tiştek tune ku ez ji gotina ku wî ji te re gotiye, ne ber bi rastê ve, ne jî ber bi çepê ve birevim.»
55 Ne endam û ne masûlke ji ber vê yekê neliviyan û ne jî lerizîn, û di dilê min de tu fikir an şêweyek xerab li ser vê yekê tune.
56 Lê ez di vê mijarê de kêfxweş û dilşad im, û ez dibêjim: Pîroz be Xudan ku îro ez hilbijartim ku ez li ber xwe qurbana şewitandinê bim.
57 Birahîm bi gotinên Îshaq gelek şa bû û ew çûn û bi hev re gihîştin wî cihê ku Xudan gotibû.
58 Û Birahîm nêzîk bû ku li wî cihî gorîgehê ava bike, û Birahîm digiriya, û Îshaq kevir û xirbe hilda heta ku wan avakirina gorîgehê temam kir.
59 Û Birahîm êz hilda û li ser gorîgeha ku çêkiribû rêz kir.
60 Û kurê xwe Îshaq hilda û ew girêda da ku wî deyne ser darê ku li ser gorîgehê bû, da ku wî li ber Xudan wek qurbana şewitandinê serjê bike.
61 Îshaq ji bavê xwe re got: «Min bi ewlehî girêde û deyne ser gorîgehê, da ku ez ji ber hêza kêrê li ser goştê xwe venegerim û ji ber wê qurbana şewitandinê neqelişim.» Birahîm jî wisa kir.
62 Û Îshaq hîn jî ji bavê xwe re got: «Bavê min, gava tu min bikujî û wek qurbanekê bişewitînî, xweliya min a mayî bi xwe re bibe û bîne ba diya min Sarayê û jê re bêje: «Ev bêhna xweş a Îshaq e; lê heke ew li nêzîkî bîrekê an li ser cihekî bilind rûne, vê yekê jê re nebêje, da ku canê xwe nede pey min û nemire.»
63 Û Birahîm gotinên Îshaq bihîst û gava Îshaq ev gotin gotin, dengê xwe bilind kir û giriya; hêsirên Birahîm li ser kurê wî Îshaq herikîn û Îshaq bi girîya û ji bavê xwe re got: «Bavê min, zû bike û daxwaza Xudan Xwedayê me bi min bike, wekî ku wî ji te re emir kiriye.»
64 Û dilê Birahîm û Îshaq ji ber vê tiştê ku Xudan ji wan re gotibû şa bû; lê çav bi girî digiriya lê dil şa bû.
65 Û Birahîm kurê xwe Îshaq girêda û ew li ser gorîgehê li ser darê danî. Îshaq stûyê xwe li ber bavê xwe li ser gorîgehê dirêj kir. Birahîm destê xwe dirêj kir ku kêrê bigire da ku kurê xwe wek qurbana şewitandinê li ber Xudan serjê bike.
66 Di wê demê de milyaketên dilovaniyê hatin ber Xudan û li ser Îshaq bi wî re peyivîn û gotin:
67 0 Ya Xudan, tu Padîşahekî dilovan û dilovan î li ser hemû tiştên ku te li ezman û li ser erdê afirandine, û tu piştgiriya wan hemûyan dikî; ji ber vê yekê li şûna xulamê xwe Îshaq fîdye û xilasiyê bide, û li Birahîm û kurê wî Îshaq rehm bike û dilovan be, yên ku îro fermanên te pêk tînin.
68 Ya Xudan, te dît ku çawa Îshaqê kurê Birahîm xulamê te wek heywanekî ber bi qirkirinê ve tê girêdan? Niha bila dilovaniya te ji bo wan were zêdekirin, ya Xudan.
69 Di wê demê de Xudan ji Birahîm re xuya bû û ji ezmanan gazî wî kir û got: «Destê xwe li ser kur nede û tiştekî pê neke, çimkî niha ez dizanim ku tu bi kirina vê kiryarê ji Xwedê ditirsî û kurê xwe yê yekta ji min nahêlî.»
70 Birahîm çavên xwe bilind kir û dît ku beranek bi qiloçên xwe di nav daristanekê de asê maye; ew beranê ku Xudan Xwedê di roja afirandina erd û ezman de li ser erdê afirandibû.
71 Çimkî Xudan ji wê rojê ve ev beran amade kiribû, da ku li şûna Îshaq bibe qurbana şewitandinê.
72 Ev beran ber bi Birahîm ve diçû, lê Şeytan ew girt û qiloçên wî di nav daristanê de girêdan, da ku ew ber bi Birahîm ve neçe, da ku Birahîm kurê xwe bikuje.
73 Û gava Birahîm dît ku beran ber bi wî ve tê û Şeytan wî nagire, ew anî û anî ber gorîgehê û kurê xwe Îshaq ji girêdana wî vekir û beran li şûna wî danî. Birahîm beran li ser gorîgehê serjê kir û li şûna kurê xwe Îshaq wek qurban pêşkêş kir.
74 Û Birahîm hinek ji xwîna beranê li ser gorîgehê rijand, qîr kir û got: «Ev li şûna kurê min e, û bila ev îro li ber Xudan wek xwîna kurê min were hesibandin.»
75 Û her tiştê ku Birahîm di vê carê de li ber gorîgehê kir, ew diqîriya û digot: Ev li odeya kurê min e, û bila îro li ber Xudan li şûna kurê min were hesibandin; û Birahîm tevahiya xizmetê li ber gorîgehê temam kir, û xizmet li ber Xudan hate pejirandin, û wekî ku ew Îshaq bû hate hesibandin; û Xudan di wê rojê de Birahîm û nifşê wî pîroz kir.
76 Û Şeytan çû ba Sarayê û ew bi şiklê zilamekî pîr ê pir dilnizm û nerm li ber wê xuya bû, û Birahîm hîn jî li ber Xudan di pêşkêşkirina qurbana şewitandinê de mijûl bû.
77 Û wî jê re got: «Ma tu hemû karên ku Birahîm îro bi kurê te yê yekta re kiriye, nizane? Çimkî wî Îshaq hilda û gorîgehek çêkir, ew kuşt û ew li ser gorîgehê wek qurban anî. Îshaq li ber bavê xwe giriya û giriya, lê wî li wî nenêrî û dilê wî pê re neşewitî.
78 Û Şeytan ev gotin dubare kir û ji wê dûr ket, û Sarayê hemû gotinên Şeytan bihîst, û wê ew wekî zilamekî pîr ji nav kurên mirovan xeyal kir ku bi kurê wê re bûn û hatibûn û ev tişt jê re gotibûn.
79 Û Sarayê dengê xwe bilind kir û ji ber kurê xwe bi girî û bi girîya, xwe avêt erdê û toz li ser serê xwe rijand û got: «Kurê min, Îshaq kurê min, xwezî ez îro li şûna te bimirama.» Û wê girîya xwe domand û got: «Ez ji bo te xemgîn im, kurê min, kurê min Îshaq, xwezî ez îro li şûna te bimirama.»
80 Û ew hîn jî digirî û digot: Piştî ku min tu mezin kir û mezin kirim, ez ji bo te xemgîn im; niha kêfxweşiya min li ser te veguheriye şînê, ez ku bêriya te dikir û heta ku min tu di nod saliya xwe de anî dinyayê, ji Xwedê re giriyam û dua kirim; û niha te îro ji bo kêr û agir xizmet kiriye, da ku bibe qurban.
81 Lê ez bi te re teselî didim, kurê min, ku ew peyva Xudan e, ji ber ku te fermana Xwedayê xwe pêk anî; ji ber ku kî dikare peyva Xwedayê me, ku canê her zindiyek di destên wî de ye, binpê bike?
82 Tu dadperwer î, ey Xudan Xwedayê me, çimkî hemû karên te baş û rast in; çimkî ez jî bi peyva te ya ku te emir kiriye kêfxweş im, û dema ku çavê min bi tal digirî, dilê min şa dibe.

83 Û Sarayê serê xwe danî ser singê yek ji xizmetkarên xwe û ew wek kevir bêdeng ma.
84 Piştre ew rabû û li dora xwe geriya û pirsî heta ku gihîşt Hîbronê, û ji hemû kesên ku di rê de rastî wan dihat pirsî, lê kesî nikarîbû jê re bibêje ka çi bi kurê wê hatiye.
85 Ew bi xizmetkar û xulamên xwe re hat Kireat-Arba, yanî Hebron, û li ser kurê xwe pirsî, û ew li wir ma heta ku wê çend xulamên xwe şandin ku li cihê ku Birahîm bi Îshaq re çûbû bigerin; ew çûn ku li mala Şem û Eber li wî bigerin, lê ew nedîtin, û li seranserê welêt geriyan û ew li wir nebû.
86 Û va ye, Şeytan bi şiklê zilamekî pîr hat ba Sarayê, hat û li ber wê sekinî û jê re got: «Min derew ji te re got, çimkî Birahîm kurê xwe nekuşt û ew nemiriye.» Gava wê ev peyv bihîst, kêfxweşiya wê ji ber kurê wê ewqas zêde bû ku canê wê ji kêfxweşiyê derket; ew mir û gihîşt cem gelê xwe.
87 Û gava Îbrahîm xizmeta xwe qedand, ew bi kurê xwe Îshaq re vegeriya cem xortên xwe û ew rabûn û bi hev re çûn Bîrşêbayê û vegeriyan malê.
88 Û Birahîm li Sarayê geriya, lê ew nedît, û li ser wê pirsî û wan jê re got: «Ew heta Hîbronê çû ku li we herduyan bigere, li cihê ku hûn çûbûn, çimkî wisa jê re hatibû gotin.»
89 Û Birahîm û Îshaq çûn cem wê li Hebronê, û gava dîtin ku ew miriye, dengê xwe bilind kirin û bi girî li ser wê giriyan. Îshaq li ser rûyê diya xwe ket û li ser wê giriya û got: «Ey diya min, diya min, te çawa ez hiştim û tu çûyî ku derê? Ey çawa, te ez hiştim!»
90 Û Birahîm û Îshaq gelek giriyan û hemû xulamên wan jî bi wan re ji bo Sarayê giriyan û şîneke mezin û giran li ser wê girtin.

BEŞA 24

1 Emrê Sarayê sed û bîst û heft sal bû û Sara mir; Birahîm ji ber miriyê xwe rabû da ku cihekî ji bo veşartina jina xwe Sarayê bibîne; çû û bi zarokên Hîtît, yên ku li wî welatî diman, re peyivî û got:
2 Ez li welatê we xerîb û mêvan im; li welatê xwe cihekî goristanê bidin min, da ku ez miriyê xwe ji ber çavên xwe veşêrim.
3 Zarokên Hîtît ji Birahîm re gotin: «Va ye, ev welat li ber te ye, li gorên me yên bijartî miriyê xwe veşêre, çimkî kes wê nehêle ku tu miriyê xwe veşêrî.»
4 Birahîm ji wan re got: «Heger hûn bi vê yekê razî ne, herin û ji bo min ji Efronê kurê Zoxar lava bikin ku şikefta Maxpelayê, ya ku li dawiya zeviya wî ye, bide min û ez ê wê bi her tiştê ku ew bixwaze ji wî bikirrim.»
5 Efron di nav zarokên Hîtî de dijiya, ew çûn gazî wî kirin û ew hat cem Birahîm û Efron ji Birahîm re got: «Va ye, her tiştê ku tu ji xulamê xwe dixwazî wê bike.» Birahîm got: «Na, ez ê şikeft û zeviya ku te heye bi qîmet bikirrim, da ku ew her û her ji bo milkê goristanekê be.»
6 Efron bersiv da û got: «Va ye zevî û şikeft li ber te ne, çi ku tu dixwazî bide.» Birahîm got: «Ez ê wê tenê bi nirxa xwe ya tevahî ji destê te û ji destê wan ên ku di deriyê bajarê te re derbas dibin û ji destê nifşa te heta hetayê bikirin.»
7 Efron û hemû birayên wî ev bihîstin û Birahîm çar sed şêkel zîv da Efron, di destê Efron û hemû birayên wî de; Birahîm ev danûstandin nivîsand û bi çar şahidan şahidî kir.
8 Û ev navên şahidan in: Amîgal kurê Abîşna yê Hîtî, Adîkorom kurê Aşûnaxê Hîvî, Abdon kurê Axîramê Gomerî, Bakdîl kurê Abûdîşê Sîdonî.
9 Û Birahîm pirtûka kirînê hilda û xist nav xezîneyên xwe, û ev peyvên ku Birahîm di pirtûkê de nivîsandî ne, ango:
10 Ku ew şikeft û zeviya ku Birahîm ji Efronê Hîtî û ji nifşa wî û ji yên ku ji bajarê wî derdikevin û ji nifşa wan heta hetayê kirî, ji bo Birahîm û ji nifşa wî û ji bo yên ku ji pişta wî derdikevin, wekî milkê goristanek heta hetayê were kirîn; û wî mohr li ser danî û bi şahidan re şahidî kir.
11 Û ew zevî û şikefta ku tê de bû û hemû ew cih ji zarokên Hîtît ji bo Birahîm û ji bo dûndana wî ya piştî wî hatin misogerkirin; va ye, ew li ber Mamreyê li Hebronê ye, ku li welatê Kenanê ye.
12 Piştî vê yekê, Birahîm jina xwe Sara li wir veşart û ew cih û hemû sînorê wê ji bo Birahîm û ji bo dûndana wî bû milkê goristanê.
13 Û Birahîm Sara bi şahiya mezin, wekî ku di definkirina padîşahan de dihat kirin, veşart, û ew bi cilên pir xweşik û nazik hate veşartin.
14 Li ser goristana wê Sam, kurên wî Eber û Abîmelex, tevî Enar, Aşkol û Mamre, û hemû mezinên welêt li pey goristana wê çûn.
15 Û rojên Serayê sed û bîst û heft sal bûn û ew mir, û Birahîm şîneke mezin û giran çêkir û heft rojan şîn girt.
16 Û hemû xelkê welêt ji ber Sarayê teselî dan Birahîm û Îshaqê kurê wî.
17 Û gava rojên şîna wan derbas bûn, Birahîm kurê xwe Îshaq şand û ew çû mala Şem û Eber, da ku rêyên Xudan û şîretên wî hîn bibe û Birahîm sê salan li wir ma.
18 Wê demê Birahîm û hemû xulamên xwe rabûn û çûn û vegeriyan Bîrşebayê, lê Birahîm û hemû xulamên wî li Bîrşebayê man.
19 Û di wê salê de, di şoreşa salê de, padîşahê Filîstiyan Abîmelek mir; ew sed û nod û sê salî bû dema ku mir; û Birahîm bi gelê xwe re çû welatê Filîstiyan û wan teselî da hemû malên wî û hemû xulamên wî û dû re zivirî û çû mala xwe.
20 Piştî mirina Abîmelek, xelkê Gerarê kurê wî Benmalîx birin, ku ew tenê diwanzdeh salî bû, û ew li şûna bavê xwe veşartin.
21 Û wan navê wî li gor navê bavê wî Abîmelek danî, çimkî li Gerarê ev adet bû û Abîmelek li şûna bavê xwe Abîmelek padîşahî kir û li ser textê wî rûnişt.
22 Û Lût kurê Haran jî di wan rojan de, di sala sî û nehan a jiyana Îshaq de mir, û hemû rojên ku Lût jiya sed û çil sal bûn û ew mir.
23 Ev in kurên Lût, yên ku ji keçên wî jê re çêbûn, navê kurê pêşî Mowab bû û navê kurê duyem Benamî bû.
24 Herdu kurên Lût çûn û ji welatê Kenanê ji xwe re jin girtin û ji wan re zarok anîn. Kurên Mowab Ed, Mayon, Tarsus û Kanvil bûn, çar kur, û ev bav û kalên kurên Mowab heta roja îro ne.
25 Û hemû malbatên zar'êd Lût çûn û li her derê ku lê rast dihatin, rûniştin, çimkî ew gelek zêde bûn û zêde bûn.
26 Û ew çûn û li welatê ku lê diman ji xwe re bajar ava kirin û navên bajarên ku ava kiribûn li gor navê xwe danîn.
27 Û Nahorê kurê Terah, birayê Birahîm, di wan rojan de, di çil saliya jiyana Îshaq de, mir û hemû rojên Nahor sed û heftê û du sal bûn û ew mir û li Haranê hate veşartin.

28 Û gava Birahîm bihîst ku birayê wî miriye, ew pir xemgîn bû û gelek rojan li ser birayê xwe şîn girt.
29 Û Birahîm gazî Eliyezer, xulamê xwe yê sereke kir, da ku fermanan li ser mala xwe bide wî û ew hat û li ber wî sekinî.
30 Û Birahîm jê re got: «Va ye ez pîr im, roja mirina xwe nizanim, çimkî ez di temenekî mezin de me; niha rabe derkeve û ji vê derê û ji vê welatî, ji keçên Kenaniyan, ku em di nav wan de dijîn, ji kurê min re jinekê neyne.»
31 Lê here welatê min û cihê jidayikbûna min, û ji wir ji bo kurê min jinekê bistîne, û Xudan Xwedayê erd û ezmanan, yê ku min ji mala bavê min derxist û anî vê derê, û ji min re got: 'Ezê vê axê bidim nîjada te heta hetayê, ewê milyaketê xwe li pêşiya te bişîne û rêya te bi serfirazî bike, da ku tu ji malbata min û ji mala bavê min jinekê ji kurê min re bibînî.
32 Xulam bersiva axayê xwe Birahîm da û got: «Va ye, ez diçim cihê ku tu lê ji dayik bûyî û mala bavê te û ji wir ji bo kurê te jinekê hildibijêrim. Lê eger ew jin nexwaze li pey min were vî welatî, gelo ezê kurê te vegerînim welatê ku tu lê ji dayik bûyî?»
33 Birahîm jê re got: «Hay ji xwe hebe ku kurê min venegerînî vir, çimkî Xudanê ku ez li ber wî meşiyam, ewê milyaketê xwe li pêşiya te bişîne û rêya te bi serfirazî bîne.»
34 Û Elîyezer wekî ku Birahîm ferman dabû wî kir, û Elîyezer li ser vê yekê ji Birahîm re sond xwar. Elîyezer rabû û deh deve ji deveyên xwediyê xwe û deh zilam ji xulamên xwediyê xwe bi xwe re bir û ew rabûn û çûn Haranê, bajarê Birahîm û Nahor, da ku ji bo Îshaqê kurê Birahîm jinekê bînin. Dema ku ew çûn, Birahîm kes şand mala Şem û Eber û wan kurê wî Îshaq ji wir anîn.
35 Îshaq vegeriya mala bavê xwe li Bîrşebayê, lê Eliyezer û mirovên wî gihîştin Heranê û ew li bajêr li ber cihê avê sekinîn, wî deveyên xwe li ber avê danî ser çokan û ew li wir man.
36 Û Eliyezer, xulamê Birahîm, dua kir û got: «Ya Xwedayê Birahîm, efendiyê min! Ez ji te rica dikim ku îro ji min re xêr û xweşîyê bişîne û dilovanîyê nîşanî efendiyê min bide, da ku tu îro ji malbata kurê efendiyê min jinekê ji xwe re hilbijêrî.»
37 Û Xudan ji bo xatirê Birahîm xulamê xwe guh da dengê Eliyezer û ew rastî keça Betûêl, kurê Mîlkayê, jina Nahor, birayê Birahîm hat, û Eliyezer hat mala wê.
38 Û Eliyezer hemû xemên xwe û ku ew xulamê Birahîm e ji wan re got, û ew pê gelek kêfxweş bûn.
39 Û hemûyan Xudanê ku ev tişt pêk anî pîroz kirin û Rebekaya keça Betûêl ji bo Îshaq wek jin dan wî.
40 Ew jina ciwan pir xweşik bû, keçik bû û di wan rojan de Rebeka deh salî bû.
41 Wê şevê Betûêl û Laban û zarokên wî şahiyek çêkirin û Eliyezer û mirovên wî hatin û wê şevê li wir xwarin û vexwarin û şahî kirin.
42 Û Eliyezer sibê, ew û mêrên pê re rabûn û gazî hemû malbata Betûêl kir û got: «Min berdin ku ez biçim ba xwediyê xwe.» Ew rabûn û Rebeka û Debora, keça Uz, dadîka wê şandin û zêr û zîv, xulam û xizmetkar dan wê û ew pîroz kirin.
43 Û wan Eliyezer bi mirovên wî re şand; xulaman Rebekayê jî birin û ew çû û vegeriya ba xwediyê xwe li welatê Kenanê.
44Îshaq Rebekayê girt û ew bû jina wî, û ew bir nav kon.
45 Û Îshaq çil salî bû, gava Rebekayê, keça apê xwe Betûêl, ji xwe re anî.

BEŞA 25

1 Û di wê demê de, Birahîm di kalbûna xwe de dîsa jinek ji welatê Kenanê anî, navê wê Ketura bû.
2 Wê şeş kurên Zimran anîn: Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Îşbak û Şûax. Kurên Zimran ev bûn: Abîhen, Molox û Narîm.
3 Kurên Yokşan Şeba û Dedan bûn, kurên Medan Amîda, Yoab, Goxî, Elîşa û Notax bûn; kurên Midyan Efah, Efêr, Henox, Abîda û Eldaah bûn.
4 Kurên Îşbak Makîro, Beyodua û Tator bûn.
5 Kurên Şûax Bîldad, Memdad, Munan û Meban bûn; ev hemû malbatên zarokên Ketûraya jina Kenanî ne ku wê ji Birahîmê Îbranî re anî.
6 Birahîm ev hemû şandin û diyariyan da wan û ew ji kurê wî Îshaq dûr ketin da ku li her cihê ku cihekî bibînin bijîn.
7 Û ev hemû çûn çiyayê rojhilat û şeş bajar ji xwe re ava kirin ku heta roja îro li wan dijîn.
8 Lê zarokên Şeba û Dêdan, zarokên Yokşanê, bi zarokên xwe re, li bajarên xwe li cem birayên xwe neman, û ew rêwîtî kirin û li welat û çolan kon danîn heta roja îro.
9 Û zarokên Midyanê, kurê Birahîm, çûn rojhilatê welatê Xûşê û li wir li welatê rojhilatê geliyek mezin dîtin û li wir man û bajarek ava kirin û li wir rûniştin, ku heta roja îro welatê Midyanê ye.
10 Midyan, ew û pênc kurên wî û hemû tiştên wî li wî bajarê ku wî ava kiribû, bi cih bûn.
11 Ev in navên kurên Midyanê, li gor navên wan li bajarên wan: Efah, Efêr, Henox, Abîda û Eldaah.
12 Kurên Efah Metak, Meşar, Avî û Tsanûa bûn, kurên Efer Efron, Zûr, Elîrûn û Medîn bûn, û kurên Henox Reûel, Rekem, Azî, Elîşûb û Elad bûn.
13 Kurên Abîda Xûr, Melûd, Kerûrî, Molkî bûn; kurên Eldaah jî Mîker, Reba, Malxiya û Gabol bûn; ev navên Midyaniyan li gorî malbatên wan in; û piştre malbatên Midyaniyan li seranserê welatê Midyanê belav bûn.
14 Ev nifşê Îsmaîlê kurê Birahîm e, yê ku Hacer, xizmetkara Sarayê, ji Birahîm re anî.
15 Îsmaîl ji welatê Misrê jinek anî, navê wê Rîbah bû, ango Merîbah.
16 Rîbahê ji Îsmaîl Nebayot re Qêdar, Edbeêl, Mîbşam û xwişka wan Boşmet anî.
17 Îsmaîl jina xwe Rîba berda û ew ji cem wî çû û vegeriya Misrê mala bavê xwe û li wir ma, çimkî ew di çavê Îsmaîl û bavê wî Birahîm de pir xirab bû.
18 Piştre Îsmaîl ji welatê Kenanê jinek anî, navê wê Malxût bû, û wê jê re Nîşma, Dûma, Masa, Xedad, Tema, Yetur, Nafîş û Kedma anîn.
19 Ev kurên Îsmaîl in û navên wan ev in, li gorî neteweyên xwe diwanzdeh mîrên wan bûn; û paşê malbatên Îsmaîl belav bûn û Îsmaîl zarokên xwe û hemû milkê ku bi dest xistibû, digel canê malbata xwe û hemû tiştên xwe, hilda û çûn cihê ku ew ê cihekî bibînin û lê bi cih bibin.
20 Ew çûn û nêzîkî çola Paranê bi cih bûn û cihê wan ê rûniştinê ji Hawîlayê heta Şûrê bû, ku li pêşberî Misrê ye, heta ku hûn ber bi Aşûrê ve tên.

21 Îsmaîl û kurên wî li wî welatî bi cih bûn û ji wan re zarok çêbûn û ew gelek zêde bûn û dewlemend bûn.
22 Ev navên kurên Nebayot, kurê pêşî yê Îsmaîl, ev in: Mend, Şend, Mayon; û kurên Kedar Elyon, Kêzem, Xamad û Elî bûn.
23 Kurên Adbeel Hamad û Yabîn bûn; kurên Mîbsam Obadya, Ebedmelek û Yeûş bûn; ev malbatên kurên Rîba jina Îsmaîl in.
24 Kurên Mîşmayê kurê Îsmaîl Şamûa, Zekeryon û Obêd bûn; kurên Dûma jî Kêzed, Elî, Mehmed û Amed bûn.
25 Kurên Masa Melon, Mula û Ebîdadon bûn; kurên Qedad Azûr, Mînsar û Ebedmelek bûn; kurên Tema Seîr, Sadon û Yakol bûn.
26 Kurên Yetur Merith, Yaîş, Elîo û Paxot bûn; kurên Nafîş Ebed-Tamed, Abiyasaf û Mîr bûn; kurên Kedma jî Xalîp, Taxtî û Omîr bûn; ev zarokên Malxûtê jina Îsmaîl li gorî malbatên wan bûn.
27 Ev hemû malbatên Îsmaîl in li gor nifşên wan û ew li wan welatan dijîn ku wan bajarên xwe lê ava kiribûn heta roja îro.
28 Û Rebekayê keça Betûêl, jina kurê Birahîm Îshaq, di wan rojan de bêzar bû, zarokên wê tunebûn; û Îshaq li welatê Kenanê li cem bavê xwe dima û Xudan bi Îshaq re bû; û Arpakşad kurê Şem kurê Nûh di wan rojan de, di sala çil û heştemîn a jiyana Îshaq de mir, û hemû rojên ku Arpakşad jiya çar sed û sî û heşt sal bûn û ew mir.

BEŞA 26

1 Û di pêncî û neh saliya jiyana Îshaqê kurê Birahîm de, jina wî Rebeka di wan rojan de hê bêber bû.
2 Û Rebekayê ji Îshaq re got: «Bi rastî min bihîstiye, axayê min, ku diya te Sara di rojên xwe de bêber bû, heta ku Xudanê min Birahîm, bavê te, ji bo wê dua kir û ew ji wî ducanî bû.»
3 Niha rabe, tu jî ji Xwedê re dua bike û ew ê duaya te bibihîze û bi dilovaniya xwe me bi bîr bîne.
4 Îshaq bersiva jina xwe Rebekayê da û got: «Birahîm ji bo min ji Xwedê lava kiriye ku ez tovê wî zêde bikim, ji ber vê yekê divê ev bêberî ji te derkeve û bigihîje me.»
5 Û Rebekayê jê re got: «Lê niha tu jî rabe û dua bike, da ku Xudan duaya te bibihîze û zarokan bide min.» Û Îshaq guh da gotinên jina xwe û Îshaq û jina wî rabûn û çûn welatê Moriyayê da ku li wir dua bikin û li Xudan bigerin. Û gava ew gihîştin wî cihî, Îshaq rabû û ji bo jina xwe ji Xudan re dua kir, ji ber ku ew bêzar bû.
6 Îshaq got: «Ey Xudan Xwedayê erd û ezmanan, qencî û dilovaniya te erd tijî dike, tu yê ku bavê min ji mala bavê wî û ji cihê jidayikbûna wî derxistî û anî vî welatî û jê re got: ‘Ezê vî welatî bidim dûndana te’. Te soz da wî û jê re got: ‘Ezê dûndana te wek stêrkên ezman û wek qûma deryayê zêde bikim. Bila niha gotinên te yên ku te ji bavê min re gotine, werin rastkirin.
7 Çimkî tu Xudan Xwedayê me yî, çavên me li ser te ne ku tu nifşê mirovan bidî me, wek ku te soz da me, çimkî tu Xudan Xwedayê me yî û çavên me tenê li ser te ne.
8 Û Xudan duaya Îshaqê kurê Birahîm bihîst û Xudan lava wî qebûl kir û jina wî Rebekayê ducanî ma.
9 Û piştî nêzîkî heft mehan, zarok di hundirê wê de bi hev re şer kirin û ew pir êşiya ku ew ji ber wan westiya bû û wê ji hemû jinên ku wê demê li welêt bûn re got: «Gelo tiştekî wekî ku bi min hat serê we jî hat?» Wan jê re got: «Na.»
10 Û wê ji wan re got: «Çima ez di nav hemû jinên li ser rûyê erdê de di vê yekê de bi tenê me?» Û ew çû welatê Moriyayê da ku ji ber vê yekê li Xudan bigere; û ew çû ba Şem û kurê wî Eber da ku di vê mijarê de ji wan bipirse, û ku ew jî di vê mijarê de li Xudan bigerin.
11 Û wê ji Birahîm jî xwest ku li ser hemû tiştên ku bi serê wê de hatine, ji Xudan bigere û jê bipirse.
12 Hemûyan li ser vê mijarê ji Xudan pirsî û ji wê re gotin: «Du zarok di zikê te de ne û ji wan du milet wê derkevin; miletek wê ji yê din bihêztir be û yê mezintir wê xulamtiya yê biçûk bike.»
13 Û gava rojên wê yên ji bo zayînê temam bûn, ew çok da û dît ku di zikê wê de cêwî hene, wek ku Xudan jê re gotibû.
14 Kurê yekem bi tevahî sor bû mîna cilekî mûyî, û hemû xelkê welêt navê wî Esaw danî û gotin: «Ev ji zikê dayikê ve temam bûye».
15 Piştî wê birayê wî hat û destê wî li pêça Esaw girt, ji ber vê yekê navê wî danî Aqûb.
16 Û Îshaqê kurê Birahîm, şêst salî bû gava ew anîn dinyayê.
17 Kur heta panzdeh saliya xwe mezin bûn û ketin nav civaka mirovan. Esaw zilamekî xapînok û hîlekar bû, nêçîrvanekî jêhatî di zeviyan de bû, û Aqûb zilamekî bêkêmahî û jîr bû, di konan de dima, pez diçêrand û fermanên Xudan û fermanên bav û diya xwe hîn dibû.
18 Û Îshaq û zarokên malbata wî li welatê Kenanê li cem bavê wî Birahîm man, çawa ku Xwedê ji wan re gotibû.
19 Îsmaîlê kurê Birahîm bi zarokên xwe û her tiştê wan re çû û ew vegeriyan wir, welatê Hawîlayê, û li wir bi cih bûn.
20 Hemû zarên ji cariyên Birahîm çûn welatê rojhilatê û lê bi cih bûn, çimkî Birahîm ew ji kurê xwe dûr xistibû û diyarî dabû wan û ew çûn.
21 Û Birahîm hemû tiştê xwe da kurê xwe Îshaq, û hemû xezîneyên xwe jî da wî.
22 Û wî ferman da wî û got: «Ma tu nizane û fêm nakî ku Xudan li ezman û li erdê Xwedê ye, û ji bilî wî kesekî din tune?»
23 Ew bû yê ku min ji mala bavê min û ji cihê jidayikbûna min derxist û hemû xweşiyên li ser erdê da min; yê ku min ji şîreta xeraban rizgar kir, çimkî ez pê bawer bûm.
24 Û wî ez anîm vê derê û ji Ur Casdimê rizgar kirim; û ji min re got: Ez ê van hemû axan bidim nifşê te û ew ê wan mîras bigirin dema ku ew ferman, qanûn û biryarên min ên ku min ji te re ferman kirine û yên ku ez ê ferman bidim wan, bigirin.
25 Niha kurê min, guh bide dengê min û fermanên Xudan Xwedayê xwe biparêze, yên ku min ji te re emir kirine, ji rêya rast neçe rastê û ne jî çepê, da ku ji bo te û zarokên te piştî te heta hetayê baş be.
26 Û karên ecêb ên Xudan û dilovaniya wî ya ku wî ji me re nîşan daye bi bîr bîne, dema ku me ji destên dijminên me rizgar kir, û Xudan Xwedayê me ew xistin destên me; û niha ji ber vê yekê her tiştê ku min ji te re emir kiriye biparêze, û ji fermanên Xwedayê xwe dûr nekeve, û ji bilî wî ji kesekî din re xizmet neke, da ku ji te û ji nifşa te piştî te re baş be.

27 Û rênimayiyên Xudan û fermanên wî fêrî zarokên xwe û nifşên xwe bike, û rêya rast a ku divê ew tê de biçin fêrî wan bike, da ku her û her ji wan re baş be.
28 Îshaq bersiva bavê xwe da û jê re got: «Ez ê tiştê ku Xudanê min ferman daye bikim û ez ji fermanên Xudan Xwedayê xwe dûr nakevim, ez ê hemû tiştên ku wî ji min re ferman kiriye bi cih bînim. Birahîm kurê xwe Îshaq û zarokên xwe jî pîroz kir û Birahîm şîret û rêyên Xudan fêrî Aqûb kir.
29 Û di wê demê de Birahîm mir, di panzdeh saliya jiyana Aqûb û Esaw, kurên Îshaq de, û hemû rojên Birahîm sed û heftê û pênc sal bûn. Ew mir û di pîrbûneke baş de, kal û pîr û têr bi gelê xwe re hat cem hev. Kurên wî Îshaq û Îsmaîl ew veşartin.
30 Û gava xelkê Kenanê bihîstin ku Birahîm miriye, hemû bi padîşah û mîrên xwe û hemû mirovên xwe re hatin ku Birahîm veşêrin.
31 Hemû xelkê welatê Heranê û hemû malbatên mala Birahîm û hemû mîr û mezinên wî û kurên Birahîm ên ji cariyên wî, gava mirina Birahîm bihîstin, hatin û qenciya Birahîm vegerand û kurê wî Îshaq teselî kirin û Birahîm di şikefta ku ji Efronê Hîtî û zarokên wî kirîbû de veşartin, da ku bibe xwedî cihekî veşartinê.
32 Hemû xelkê Kenanê û hemû yên ku Birahîm nas dikirin, salekê ji bo Birahîm giriyan û jin û mêr li ser wî şîn girtin.
33 Hemû zarokên biçûk û hemû xelkê welêt li ser Birahîm giriyan, çimkî Birahîm ji hemûyan re baş bû û li hember Xwedê û mirovan rastgo bû.
34 Û mirovekî mîna Birahîm ji Xwedê tirsonek derneket, çimkî ew ji ciwaniya xwe ve ji Xwedayê xwe tirsonek bû û ji Xudan re xizmet kiribû û di jiyana xwe de, ji zarokatiya xwe heta roja mirina xwe, di hemû rêyên wî de çûbû.
35 Û Xudan bi wî re bû û ew ji şîreta Nimrod û gelê wî rizgar kir, û dema ku wî bi çar padîşahên Elamê re şer kir, wî ew têk bir.
36 Û wî hemû zarokên dinyayê anîn xizmeta Xwedê, û wî rêyên Xudan fêrî wan kir, û ew Xudan nas kirin.
37 Û wî daristanek çêkir û rezek lê çand, û her gav di konê xwe de xwarin û vexwarin ji bo kesên ku di welêt re derbas dibûn amade dikir, da ku ew di mala wî de têr bibin.
38 Û Xudan Xwedê hemû erd ji bo Birahîm rizgar kir.
39 Û piştî mirina Birahîm, Xwedê kurê wî Îshaq û zarokên wî pîroz kir û Xudan bi Îshaq re bû, çawa ku ew bi bavê wî Birahîm re bû, çimkî Îshaq hemû fermanên Xudan diparast, çawa ku bavê wî Birahîm lê emir kiribû; ew ji rêya rast a ku bavê wî lê emir kiribû, ne ber bi rastê ve û ne jî ber bi çepê ve neçû.

BEŞA 27

1 Û di wê demê de, piştî mirina Birahîm, Esaw gelek caran diçû çolê da ku nêçîrê bike.
2 Û Nemrod padîşahê Babîlê, ew jî Amrafel bû, gelek caran bi leşkerên xwe yên bihêz re diçû nêçîrê li zeviyan û di sermaya rojê de bi leşkerên xwe re digeriya.
3 Nemrûd hemû rojan çavê xwe li Esaw digirt, çimkî di dilê Nemrûd de hemû rojan çavnebarî li Esaw çêbû.
4 Rojekê Esaw çû çolê nêçîrê bike û Nemrûd dît ku bi herdu zilamên xwe re li çolê dimeşe.
5 Hemû mêrxasên wî yên bihêz û gelê wî li çolê bi wî re bûn, lê ew ji wî dûr ketin û ji bo nêçîrê çûn aliyên cuda. Esaw xwe ji bo Nemrod veşart û ew li çolê ji bo wî veşartî ma.
6 Nemrûd û mirovên wî yên ku pê re bûn ew nas nekirin, û Nemrûd û mirovên wî gelek caran di sermayê de li zeviyê digeriyan da ku bizanin mirovên wî li zeviyê li ku derê nêçîrê dikin.
7 Nemrûd û du ji mirovên wî yên ku pê re bûn gihîştin cihê ku ew lê bûn, lê Esaw ji nişkê ve ji cihê xwe yê veşartî rabû, şûrê xwe kişand û bi lez û bez ber bi Nemrûd ve bazda û serê wî jê kir.
8 Esaw bi herdu zilamên ku bi Nemrûd re bûn re şerekî dijwar kir, û gava wan gazî wî kirin, Esaw berê xwe da wan û bi şûrê xwe ew kuştin.
9 Hemû mêrxasên bihêz ên Nimrûd, yên ku ew hiştibûn û çûbûn çolê, qîrîn ji dûr ve bihîstin û dengê wan herdu mêran nas kirin û bazdan da ku sedema wê bizanibin, dema ku wan padîşahê xwe û herdu mêrên ku bi wî re bûn li çolê mirî dîtin.
10 Û gava Esaw dît ku mêrxasên bihêz ên Nemrod ji dûr ve tên, ew reviya û bi vî awayî xilas bû; û Esaw cilên hêja yên Nemrod, yên ku bavê Nemrod ji Nemrod re hiştibû û bi wan Nemrod li ser tevahiya welêt serdest bû, hilda û ew reviya û di mala xwe de veşart.
11 Esaw ew cil hildan û ji ber mirovên Nemrûd bazda nav bajêr û ji şer westiyayî û bêhal gihîşt mala bavê xwe û gava nêzîkî birayê xwe Aqûb bû û li ber wî rûnişt, ji xemgîniyê li ber mirinê bû.
12 Û ji birayê xwe Aqûb re got: «Va ye ez îro dimirim, û çima mafê nixurîtiyê li ba min heye?» Aqûb di vê mijarê de bi aqilmendî bi Esaw re tevgeriya û Esaw mafê nixurîtiyê firot Aqûb, çimkî ev yek ji aliyê Xudan ve hatibû kirin.
13 Û para Esaw di şikefta zeviya Makpêlayê de, ku Birahîm ji kurên Hîtî kirîbû wek milkê goristanê, Esaw jî firot Aqûb. Û Aqûb ev hemû ji birayê xwe Esaw bi nirxekî diyarkirî kirî.
14 Û Aqûb ev hemû di pirtûkekê de nivîsand û bi şahidan re şahidî kir û ew mohr kir û pirtûk di destên Aqûb de ma.
15 Û gava Nemrod kurê Kûş mir, mirovên wî ew hildan û bi tirs anîn û li bajarê wî veşartin. Hemû rojên ku Nemrod jiya du sed û panzdeh sal bûn û ew mir.
16 Û rojên ku Nemrod li ser gelê welêt hukumdarî kir sed û heştê û pênc sal bûn; û Nemrod bi şerm û nefretê bi şûrê Esaw mir, û nifşê Birahîm ew wekî ku di xewna xwe de dîtibû, kuştin.
17 Û bi mirina Nimrod padîşahiya wî bû gelek parçe, û hemû ew deverên ku Nimrod li ser hukumdarî dikir, vegeriyan padîşahên welêt, yên ku piştî mirina Nimrod ew vegerandin, û hemû gelên mala Nimrod ji bo demek dirêj di bin koletiya hemû padîşahên din ên welêt de man.

BEŞA 28

1 Û di wan rojan de, piştî mirina Birahîm, di wê salê de Xudan li welêt xelayeke giran anî û gava ku li welatê Kenanê xela pir dijwar bû, Îshaq ji ber xelayê rabû da ku here Misrê, wek ku bavê wî Birahîm kiribû.
2 Û wê şevê Xudan li Îshaq xuya bû û jê re got: «Dernekeve Misrê, lê rabe here Gerarê, cem Abîmelek p'adşê Filîstîyan û li wir bimîne heta ku birçîbûn biqede.»

3 Îshaq rabû çû Gerarê, çawa ku Xudan emir dabû wî, û salekê li wir ma.
4 Gava Îshaq gihîşt Gerarê, xelkê Gerarê dîtin ku jina wî Rebekayê pir xweşik e. Xelkê Gerarê ji Îshaq li ser jina wî pirsîn, û wî got: «Ew xwişka min e», çimkî ew ditirsiya ku bêje ew jina wî ye, da ku xelkê welêt wî ji ber wê nekujin.
5 Û mîrên Abîmelek çûn û pesnê jinê dan ba padîşah, lê wî bersiva wan neda û guh neda gotinên wan.
6 Lê wî bihîst ku wan digotin ku Îshaq jê re gotiye xwişka wî ye, ji ber vê yekê padîşah ev yek di dilê xwe de veşart.
7 Û gava Îshaq sê mehan li wî welatî ma, Abîmelek ji pencerê nihêrî û dît ku Îshaq bi jina xwe Rebekayê re dilîze, çimkî Îshaq li xaniyê derve yê padîşah dima, û mala Îshaq li hember xaniyê padîşah bû.
8 Padîşah ji Îshaq re got: «Ev çi ye ku te bi me kir ku ji bo jina xwe got: 'Ew xwişka min e?' Çawa dikaribû yek ji mezinên gel bi hêsanî bi wê re razê, û te wê hingê sûc bi ser me de bianiya.»
9 Îshaq ji Abîmelex re got: «Ji ber ku ez ditirsiyam ku ji ber jina xwe bimirim, ji ber vê yekê min got: «Ew xwişka min e».
10Wê demê Abîmelek ferman da hemû mîrên xwe û mezinên xwe û wan Îshaq û Rebekaya jina wî birin û anîn ber padîşah.
11 Padîşah ferman da ku cilên şahane li wan bikin, wan li kolanên bajêr siwar bikin û li seranserê welêt li ber wan ragihînin û bêjin: «Ev ew zilam e û ev jî jina wî ye; her kesê ku destê xwe bide vî zilamî an jina wî, bê guman wê bimire.» Îshaq bi jina xwe re vegeriya mala padîşah û Xudan bi Îshaq re bû û ew mezin dibû û tiştek kêm nedibû.
12 Û Xudan kir ku Îshaq li ber çavên Abîmelek û li ber çavên hemû xulamên wî dilovanî bibîne û Abîmelek bi Îshaq re baş kir, çimkî Abîmelek sond û peymana di navbera bavê wî û Birahîm de bi bîr anî.
13 Abîmelek ji Îshaq re got: «Va ye, tevahiya erd li ber te ye; li her cihê ku ji te re xweş xuya dike, bijî heta ku tu vegerî welatê xwe.» Abîmelek jî zevî, rez û rezên tirî û beşa herî baş a erdê Gerarê da Îshaq, da ku heta rojên birçîbûnê biçe, biçîne û ji berhemên erdê bixwe.
14 Îshaq li wî welatî çand û di heman salê de sed qat ber wergirt û Xudan ew pîroz kir.
15 Û ew mirov mezin bû, ew xwediyê pez û dewaran bû û gelek xulam jî hebûn.
16 Û gava rojên birçîbûnê derbas bûn, Xudan li Îshaq xuya bû û jê re got: «Rabe, ji vê derê derkeve û vegere welatê xwe, welatê Kenanê.» Îshaq rabû û vegeriya Hîbronê, ku li welatê Kenanê ye, ew û hemû tiştên wî, wek ku Xudan jê re gotibûn.
17 Piştî vê yekê Şelakê kurê Arpakşad di wê salê de, yanî di sala hejdehê ya jiyana Aqûb û Esaw de, mir; û hemû rojên ku Şelak jiya çar sed û sî û sê sal bûn û ew mir.
18 Di wê demê de Îshaq kurê xwe yê biçûk Aqûb şand mala Şem û Eber û ew şîretên Xudan hîn bû û Aqûb sî û du salan li mala Şem û Eber ma, lê birayê wî Esaw neçû, ji ber ku ew nexwest biçe û li welatê Kenanê li mala bavê xwe ma.
19 Esaw her tim li zeviyan nêçîr dikir da ku tiştên ku dikaribû bîne malê, Esaw jî her roj wisa dikir.
20 Esaw mirovekî xapînok û hîlekar bû, li gor dilê mirovan digeriya û wan dixapand. Esaw li zeviyê mirovekî mêrxas bû û wekî her car çû nêçîrê û gihîşt zeviya Seîr, ango Edom.
21 Û ew li welatê Seîr salek û çar meh li çolê nêçîr kir.
22 Esaw li wir li welatê Seîr keça mirovekî Kenanî dît, navê wê Yehûdît bû, keça Bîrî, kurê Efêr, ji malbatên Hîtî, kurê Kenanî.
23 Esaw ew ji xwe re wek jinek anî û çû ba wê. Gava Esaw ew ji xwe re anî, çil salî bû û ew bir Hebronê, welatê ku bavê wî lê dima û li wir bi cih bû.
24 Û di wan rojan de, di sed û dehê sala jiyana Îshaq de, yanî di pêncî salîya jiyana Aqûb de, di wê salê de Şem kurê Nûh mir; Şem di mirina xwe de şeş sed salî bû.
25 Û gava Şem mir, Aqûb vegeriya ba bavê xwe li Hebronê, ku li welatê Kenanê ye.
26 Û di pêncî û şeş saliya jiyana Aqûb de, mirov ji Heranê hatin û ji Rebekayê re behsa birayê xwe Labanê kurê Betûêl hat kirin.
27 Çimkî jina Laban di wan rojan de bêzar bû û zarok nedianîn, û hemû xizmetkarên wî jî jê re zarok nedianîn.
28 Paşê Xudan Adîna, jina Laban, bi bîr anî û ew ducanî bû û keçên cêwî anîn dinyayê. Laban navê keçên xwe danî Lîya ya mezin û navê Rahêl ya biçûk.
29 Ew mirov hatin û ev tişt ji Rebekayê re gotin û Rebekayê gelek kêfxweş bû ku Xudan serdana birayê wê kiribû û zarokên wî çêbûbûn.

BEŞA 29

1Îshaqê kurê Birahîm kal û pîr bû û çavên wî ji kalbûnê giran bûn, tarî bûbûn û nedidît.
2 Wê demê Îshaq gazî kurê xwe Esaw kir û got: «Ji kerema xwe çekên xwe, kêrê xwe û kevana xwe bigire. Rabe û here zeviyê û ji min re goştê nêçîrê bîne û ji min re goştê xweş çêke û bîne ba min ku ez bixwim û berî mirina xwe te pîroz bikim, çimkî ez niha pîr û porspî bûme.»
3 Esaw usa kir; çekê xwe hilda û wek her car çû zeviyê da ku nêçîra goştê nêçîrê bike, da ku bavê xwe wek ku wî ferman dabû bîne û wî pîroz bike.
4 Rebekayê hemû gotinên ku Îshaq ji Esaw re gotibûn bihîst, lez kir û gazî kurê xwe Aqûb kir û got: «Bavê te ji birayê te Esaw re wiha got, min jî wisa bihîst; niha lez bike û tiştê ku ez ê ji te re bêjim, bike.»
5 Rabe û here nav keriyê û ji min re du bizinên xweş bîne, ez ê ji bavê te re xwarina xweş bînim, tu jî xwarina xweş bînî ku berî ku birayê te ji nêçîrê vegere bixwe, da ku bavê te te pîroz bike.
6 Aqûb lez kir û çawa ku diya wî jê re gotibû, ewî xwarina xweş çêkir û berî ku Esaw ji nêçîrê vegerya, anî ber bavê xwe.
7 Îshaq ji Aqûb re got: «Tu kî yî, kurê min?» Aqûb got: «Ez Esaw im kurê te yê pêşî. Min çawa ku te ji min re gotibû, kir. Niha rabe û ji nêçîra min bixwe, da ku canê te min pîroz bike, wekî ku te ji min re got.»
8 Îshaq rabû xwar û vexwar, dilê wî rihet bû û wî Aqûb pîroz kir û Aqûb ji bavê xwe çû. Gava ku Îshaq Aqûb pîroz kir û ew ji bavê xwe çû, va ye Esaw ji nêçîra xwe ji zeviyê vegeriya û wî jî goştek xweş çêkir û anî ba bavê xwe ku bixwe û wî pîroz bike.
9 Îshaq ji Esaw re got: «Kî bû ew kesê ku berî hatina te goştê nêçîrê xwar û anî min û min ew pîroz kir?» Esaw zanî ku birayê wî Aqûb ev yek kiribû, û hêrsa Esaw li dijî birayê xwe Aqûb pê ket ku wî wiha li wî kiribû.

10 Esaw got: «Ma ne rast e ku jê re Aqûb tê gotin? Çimkî wî du caran li şûna min rawestiya, mafê nixurtiyê ji min stand û niha jî bereketa min standiye.» Esaw pir giriya. Gava Îshaq dengê girîna kurê xwe Esaw bihîst, Îshaq ji Esaw re got: «Ez çi bikim kurê min, birayê te bi dizî hat û bereketa te stand.» Esaw ji ber bereketa ku bavê wî dabû wî, ji birayê xwe Aqûb nefret kir û hêrsa wî li dijî wî pir zêde bû.
11 Aqûb ji birayê xwe Esaw gelekî tirsiya û rabû reviya mala Eberê kurê Şem û li wir ji ber birayê xwe xwe veşart. Gava Aqûb ji Hebronê ji welatê Kenanê derket, temenê wî şêst û sê salî bû. Aqûb ji ber birayê xwe Esaw çardeh salan di mala Eber de veşartî ma û li wir hînî rêyên Xudan û fermanên wî bû.
12 Û gava Esaw dît ku Aqûb reviyaye û ji ber wî xilas bûye, û Aqûb bi hîlekarî bereketê bi dest xistiye, wê demê Esaw gelek xemgîn bû û ji ber bav û diya xwe jî aciz bû; ew jî rabû jina xwe hilda û ji bav û diya xwe dûr ket û çû welatê Seîr û li wir bi cih bû; û Esaw li wir jinek ji keçên Hîtî dît ku navê wê Bosmath bû, keça Elonê Hîtî, û ew ji bilî jina xwe ya yekem wek jinek girt, û Esaw navê wê danî Adah, got ku bereket di wê demê de ji wî çûye.
13 Esaw şeş mehan li welatê Seîr ma bêyî ku bav û diya xwe bibîne, û piştre Esaw jinên xwe hilda û rabû vegeriya welatê Kenanê û Esaw her du jinên xwe li mala bavê xwe li Hebronê bi cih kir.
14 Jinên Esaw bi kirinên xwe Îshaq û Rebekayê aciz dikirin û hêrs dikirin, çimkî ew di rêyên Xudan de neçûn, lê belê wek ku bavê wan fêrî wan kiribû, ji xwedayên dar û kevir ên bavê xwe re xizmet dikirin, û ew ji bavê xwe xerabtir bûn.
15 Û ew li gor xwestekên xerab ên dilê xwe çûn, qurban dan û ji Baalim re bixûr şewitandin, û Îshaq û Rebeka ji wan westiyan.
16 Û Rebekayê got: «Ez ji ber keçên Hîtî ji jiyana xwe westiyam; eger Aqûb ji keçên Hîtî jinekê bistîne, wek van keçên welêt, wê demê jiyan ji bo min çi feyde ye?»
17 Û di wan rojan de Adaya jina Esaw ducanî bû û kurek anî ba wî. Esaw navê kurê ku jê re çêbû danî Elîfaz. Gava wê ew anî, Esaw şêst û pênc salî bû.
18 Û Îsmaîlê kurê Birahîm di wan rojan de, di şêst û çar saliya jiyana Aqûb de, mir û hemû rojên ku Îsmaîl jiya sed û sî û heft sal bûn û ew mir.
19 Û gava Îshaq bihîst ku Îsmaîl miriye, ew ji bo wî şîn girt û Îshaq gelek rojan li ser wî şîn girt.
20 Piştî çardeh salên jiyana Aqûb li mala Eber, Aqûb xwest bav û diya xwe bibîne û Aqûb çû mala bav û diya xwe li Hîbronê. Esaw di wan rojan de ji bîr kiribû ku Aqûb di wan rojan de çi bi wî kiribû ku bereketa ji wî standibû.
21 Gava Esaw dît ku Aqûb tê ba dê û bavê xwe, tiştê ku Aqûb bi wî kiribû anî bîra xwe û li hember wî pir hêrs bû û xwest wî bikuje.
22 Îshaqê kurê Birahîm kal û pîr bû, û Esaw got: «Niha wextê mirina bavê min nêzîk bûye, û gava ew bimire, ezê birayê xwe Aqûb bikujim.»
23 Ev yek ji Rebekayê re hat gotin û wê lez kir û şand gazî kurê xwe Aqûb kir û jê re got: «Rabe bireve Haranê cem birayê min Laban û demekê li wir bimîne heta ku hêrsa birayê te ji te dûr bikeve û hingê tu vegerî.»
24 Îshaq gazî Aqûb kir û jê re got: «Ji keçên Kenan jinekê neyne, çimkî bavê me Birahîm li gor gotina Xudan a ku wî jê re gotibû, wiha emir da me û got: 'Ezê vê axê bidim dûndana te; eger zarokên te peymana ku min bi te re çêkiriye biparêzin, ezê jî tiştê ku min ji te re gotiye ji bo zarokên te pêk bînim û ez wan bernadim.
25 Niha kurê min guh bide dengê min, hemû tiştên ku ezê li te emir bikim, û ji keçên Kenan jinekê negire. Rabe here Haranê, mala bavê diya xwe Betûêl, û ji wir ji keçên Labanê birayê diya xwe jinekê bigire.
26 Ji ber vê yekê hay ji xwe hebe ku tu Xudan Xwedayê xwe û hemû rêyên wî li welatê ku tu diçî ji bîr nekî û bi gelê wî welatî ve girêdayî nebî û li pey pûçîtiyê neçî û Xudan Xwedayê xwe bernedî.
27 Lê gava tu bigihîjî wî welatî, li wir Xudan biperize, ji rêya ku min ji te re emir kiriye û tu hîn bûyî, ne ber bi rastê ve neçe û ne jî ber bi çepê ve neçe.
28 Û bila Xwedayê Herî Zor li ber çavên gelên dinyayê keremê bide te, da ku tu li wir jinekê li gor dilê xwe bistînî; jineke ku di rêyên Xudan de baş û rast be.
29 Û bila Xwedê bereketa bavê te Birahîm bide te û dûndana te, te bereket bike û te pir bike, û tu li welatê ku tu diçî bibî gelek milet, û bila Xwedê te bi zarok û dewlemendiyeke mezin, bi şahî û kêfxweşiyê vegerîne vê erdê, welatê ku bavê te lê rûniştiye.
30 Îshaq ferman û pîrozkirina wî ji Aqûb re temam kir, gelek diyarî dan wî, wek zîv û zêr, û ew şand dûr; Aqûb guh da bav û diya xwe; ew maç kirin û rabû çû Padan-Aramê. Gava Aqûb ji welatê Kenanê ji Bîrşeba derket, ew heftê û heft salî bû.
31 Gava Aqûb çû ku here Haranê, Esaw gazî kurê xwe Elîfaz kir û bi dizî pê re got: «Niha zû şûrê xwe bigire destê xwe û li pey Aqûb biçe û di rê de ji ber wî derbas bibe, li benda wî bisekine û li çiyayekî bi şûrê xwe wî bikuje û her tiştê wî bigire û vegere.»
32 Elîfaz kurê Esaw mirovekî çalak û jêhatî bû, wek ku bavê wî fêrî wî kiribû, di kevanê de jîr bû, û ew nêçîrvanekî navdar û mêrxas bû li zeviyan.
33 Û Elîfaz wekî ku bavê wî ferman dabû wî kir. Elîfaz wê demê sêzdeh salî bû. Elîfaz rabû çû û deh birayên diya xwe bi xwe re bir û li pey Aqûb çû.
34 Ew li pey Aqûb çû û li sînorê welatê Kenanê, li hember bajarê Şexemê, li benda wî sekinî.
35 Û Aqûb dît ku Elîfaz û mirovên wî li pey wî diçin, û Aqûb li cihê ku ew diçû sekinî da ku bizanibe ev çi ye, çimkî wî nizanibû çi ye; û Elîfaz şûrê xwe kişand û ew û mirovên wî ber bi Aqûb ve çûn; û Aqûb ji wan re got: «Çi ji we hatiye ku hûn hatine vir, û çi ye ku hûn bi şûrên xwe li pey wan diçin?»
36 Û Elîfaz nêzîkî Aqûb bû û wî bersiv da û got: «Bavê min ev emir da min, û niha ez ji fermanên ku bavê min dabû min dûr nakevim. Û gava Aqûb dît ku Esaw ji Elîfaz re gotibû ku zorê bikar bîne, wê demê Aqûb nêzîkî wî bû û ji Elîfaz û mirovên wî lava kir û jê re got:
37 Binêre hemû tiştên ku min hene û yên ku bav û diya min dane min, ji xwe re bigire û ji min here, min nekuje, û bila ev tişt ji te re wek rastdarî were hesibandin.
38 Û Xudan kir ku Aqûb li ber Elîfaz kurê Esaw û mirovên wî dilovanî bibîne û wan guh da dengê Aqûb û ew nekuştin. Elîfaz û mirovên wî hemû tiştên Aqûb, tevî zîv û zêrên ku ji Bîrşêbayê bi xwe re anîbûn, birin; tiştek jê re nehiştin.

39 Û Êlîfaz û mirovên wî ji wî dûr ketin û vegeriyan cem Esaw li BîrŞebayê û her tiştê ku bi Aqûb re hatibû serê wan jê re gotin û her tiştê ku ji Aqûb stendibûn, dan wî.
40 Esaw li ser kurê xwe Elîfaz û li ser mirovên xwe yên ku bi wî re bûn hêrs bû, ji ber ku wan Aqûb nekuştibûn.
41 Wan bersiv da û ji Esaw re gotin: «Ji ber ku Aqûb di vê mijarê de ji me lava kir ku em wî nekujin, dilê me li wî şewitî û me hemû tiştên wî hildan û anîn ba te. Esaw hemû zîv û zêrên ku Elîfaz ji Aqûb stendibûn hilda û li mala xwe danî.»
42 Di wê demê de, gava Esaw dît ku Îshaq Aqûb pîroz kiriye û ferman daye wî û gotiye: «Ji keçên Kenan jinekê neyne û keçên Kenan li ber çavên Îshaq û Rebekayê xerab in»,
43 Piştre ew çû mala apê xwe Îsmaîl û ji bilî jinên xwe yên mezin, wî keça Îsmaîl, xwişka Nebayot, Maxlatê jî ji xwe re anî.

BEŞA 30

1 Û Aqûb rêya xwe ber bi Heranê ve domand û gihîşt çiyayê Moriyayê û tevahiya şevê li wir, nêzîkî bajarê Lûzê, ma. Xudan wê şevê li wir li Aqûb xuya bû û jê re got: «Ez Xudan Xwedayê Birahîm û Xwedayê Îshaq im, bavê te; ez ê wî welatî bidim te û dûndana te.»
2 Û va ye ez bi te re me û ez ê te li her derê ku tu herî biparêzim, û ez ê tovê te wek stêrkên ezmanan zêde bikim, û ez ê hemû dijminên te li ber te bişkînim; û gava ew bi te re şer bikin, ew ê li ser te sernekevin, û ez ê te bi şahî, bi zarokan û bi dewlemendiyek mezin vegerînim vê axê.
3 Û Aqûb ji xewa xwe şiyar bû û ji ber dîtina ku dîtibû gelek kêfxweş bû; û navê wê derê danî Bêthel.
4 Û Aqûb ji wir rabû gelek kêfxweş bû, û gava ew dimeşiya, lingên wî ji kêfxweşiyê sivik dibûn, û ew ji wir çû welatê zarokên Rojhilat, û ew vegeriya Haranê û li kêleka bîrê şivan rûnişt.
5 Û li wir wî çend kes dîtin ku ji Heranê diçûn da ku pezên xwe biçêrînin, û Aqûb ji wan pirsî, wan got: «Em ji Heranê ne».
6 Û wî ji wan re got: «Hûn Labanê kurê Nehor nas dikin?» Wan got: «Em wî nas dikin û va ye keça wî Rahêl tê ku keriyên bavê xwe biçêrîne.»
7 Dema ku ew hîn bi wan re diaxivî, Rahêla keça Laban hat ku pezên bavê xwe biçêrîne, çimkî ew şivanek bû.
8 Gava Aqûb Rahêl, keça Laban, birayê diya xwe dît, bazda û ew maç kir, dengê xwe bilind kir û giriya.
9 Aqûb ji Rahêlê re got ku ew kurê Rebekayê ye, xwişka bavê wê ye. Rahêl bezî û ev yek ji bavê xwe re got. Aqûb digirî, ji ber ku tiştekî wî tunebû ku bibe mala Laban.
10 Gava Laban bihîst ku kurê xwişka wî Aqûb hatiye, ew bezî û maç kir û hembêz kir û ew bir hundirê malê û nan da wî û ew xwar.
11 Aqûb ji Laban re got ku birayê wî Esaw çi bi wî kiribû û kurê wî Elîfaz çi li rê bi wî kiribû.
12 Û Aqûb mehekê li mala Laban ma, û Aqûb li mala Laban xwar û vexwar, û piştre Laban ji Aqûb re got: «Ji min re bêje ka heqê te dê çiqas be, çimkî tu çawa dikarî bêpere xizmeta min bikî?»
13 Laban kur tunebûn, tenê keç hebûn, û jin û xizmetkarên wî yên din di wan rojan de hîn bêzar bûn; ev navên keçên Laban in ku jina wî Adînayê jê re anîbûn; navê ya mezin Lêa bû û navê ya biçûk Rahêl bû; Lêa çavşikestî bû, lê Rahêl xweşik û delal bû, û Aqûb jê hez dikir.
14 Aqûb ji Laban re got: «Ezê heft salan ji bo keça te ya biçûk Rahêlê xizmetî te bikim.» Laban razî bû û Aqûb heft salan ji bo keça xwe Rahêlê xizmetî Laban kir.
15 Û di sala duyem a jiyana Aqûb li Heranê de, yanî di sala heftê û nehan a jiyana Aqûb de, di wê salê de Eberê kurê Şem mir. Ew di dema mirina xwe de çarsed û şêst û çar salî bû.
16 Û gava Aqûb bihîst ku Eber miriye, ew gelek xemgîn bû û gelek rojan li ser wî şîn girt û şîn girt.
17 Û di sala sisiyan a jiyana Aqûb li Heranê de, Bosmata keça Îsmaîl, jina Esaw, kurek jê re anî û Esaw navê wî kir Reûel.
18 Û di sala çaran a mayîna Aqûb li mala Laban de, Xudan serdana Laban kir û ji ber Aqûb ew bi bîr anî û kur jê re çêbûn, kurê wî yê pêşî Beor, yê duyem Elîb û yê sêyem Xoraş bû.
19 Û Xudan dewlemendî û rûmet, kur û keç da Laban û ew mirov li ser navê Aqûb gelek mezin bû.
20 Û Aqûb di wan rojan de, di her karî de, li malê û li zeviyê, xizmeta Laban dikir û bereketa Xudan li ser her tiştê Laban li malê û li zeviyê bû.
21 Û di sala pêncan de Yehûdît, keça Bîerî, jina Esaw, li welatê Kenanê mir, û kurên wê tunebûn, lê tenê keçên wê hebûn.
22 Ev navên keçên ku wê ji Esaw re anîn in: navê ya mezin Marsît û navê ya biçûk Pûît bû.
23 Û gava Yehûdît mir, Esaw rabû û wek her car çû Seîrê da ku li zeviyan nêçîrê bike û Esaw demek dirêj li welatê Seîr ma.
24 Û di sala şeşan de, Esaw ji bilî jinên xwe yên din, keça Zebeonê Hîwî, Ahlîbama jî wek jinek anî û Esaw ew bir welatê Kenanê.
25 Ahlîbama ducanî ma û sê kur ji Esaw re anîn, Yeûş, Yalan û Qorax.
26 Û di wan rojan de, li welatê Kenanê, di navbera şivanên Esaw û şivanên niştecihên welatê Kenanê de şer derket, ji ber ku pez û kelûpelên Esaw pir zêde bûn û ew nikarîbû li welatê Kenanê, li mala bavê xwe bimîne, û welatê Kenanê ji ber pezên wî nikaribû wî hilgire.
27 Gava Esaw dît ku nakokiya wî bi niştecihên welatê Kenanê re zêde dibe, rabû jinên xwe, kur û keçên xwe û her tiştê xwe, pez û hemû milkê xwe yê ku li welatê Kenanê bi dest xistibû, hilda û ji niştecihên wî welatî dûr ket û çû welatê Seîr. Esaw û her tiştê xwe li welatê Seîr bi cih bûn.
28 Lê car caran Esaw diçû û li welatê Kenanê bav û diya xwe didît, Esaw bi Horîyan re zewicî û keçên xwe dida kurên Seîrê Horî.
29 Keça xwe ya mezin Mersît da Anahê kurê Zebeonê birayê jina xwe û Pûîtî jî da Azarê kurê Bîlhanê Horî; Esaw bi zarokên xwe re li çiyê ma û ew zêde bûn û zêde bûn.

BEŞA 31

1 Di sala heftemîn de, xizmeta Aqûb a ku wî ji Laban re xizmet dikir temam bû û Aqûb ji Laban re got: «Jina min bide min, çimkî rojên xizmeta min temam bûn.» Laban jî wisa kir û Laban û Aqûb hemû xelkê wî cihî civandin û ziyafetek çêkirin.

2 Êvarê Laban hat malê, piştre Aqûb û xelkê dawetê hatin wir û Laban hemû çirayên ku li malê bûn vemirandin.
3 Aqûb ji Laban re got: «Tu çima vî karî bi me dikî?» Laban bersiv da: «Li vî welatî ev adet e ku em wisa bikin.»
4 Paşê Laban keça xwe Lêayê hilda û ew bir ba Aqûb. Aqûb jî nizanibû ku ew Lêayê ye.
5 Laban keça xwe Lîya, xizmetkara xwe Zîlpa wek xizmetkarekê da wî.
6 Hemû kesên di cejnê de dizanibûn Laban çi bi Aqûb kiribû, lê wan ev yek ji Aqûb re negot.
7 Hemû cîran wê şevê hatin mala Aqûb û xwarin û vexwarin û şahî kirin, li ber Lêayê def û reqsan lêxistin û li ber Aqûb gotin: Heleah, Heleah.
8 Aqûb gotinên wan bihîst, lê wateya wan fêm nekir, lê wî fikirî ku dibe ku li vî welatî adetên wan wisa bin.
9 Cîranan ev gotin di şevê de li ber Aqûb gotin û Laban hemû çirayên ku di malê de bûn wê şevê vemirandin.
10 Sibehê, gava roj derket, Aqûb berê xwe da jina xwe û dît ku ew Lêa bû ku di singê wî de razabû. Aqûb got: «Va ye, ez dizanim cîranan şeva borî çi gotin, Helea,» wan got, «lê min nizanibû.»
11 Aqûb gazî Laban kir û jê re got: «Ev çi ye ku te bi min kir? Bi rastî min ji bo Rahêlê xizmet ji te re kir, lê çima te ez xapand û Lêa da min?»
12 Laban bersiva Aqûb da û got: «Li cem me ne wisa ye ku em keça biçûk li pêş keça mezin bidin. Eger tu dixwazî xwişka wê jî bibî, wê ji bo xizmeta ku tu dê heft salên din ji min re bibî, ji xwe re bigire.»
13 Û Aqûb wisa kir û Rahêl jî wek jinek anî û heft salên din jî ji Laban re xizmet kir. Aqûb jî hat ba Rahêlê û ji Lêayê bêtir ji Rahêlê hez kir. Laban xizmetkara xwe Bîlha wek xizmetkarek da wê.
14 Û gava Xudan dît ku Lêa ji wê nefret dikirin, Xudan zikê wê vekir û ew ducanî bû û di wan rojan de çar kur ji Aqûb re anîn.
15 Navên wan ev in: Rûben Şimûn, Lêwî û Cihûda, û piştre wê zarok neanî.
16 Û wê demê Rahêl bêzar bû û zarokên wê tunebûn, û Rahêl çavnebariya xwişka xwe Lêayê kir. Gava Rahêl dît ku ew ji Aqûb re zarokan nayne, wê xizmetkara xwe Bîlha girt û du kur ji Aqûb re anîn, Dan û Neftalî.
17 Û gava Lêayê dît ku ew dev ji zarokanînê berdaye, wê jî carîya xwe Zîlpayê girt û da Aqûb wek jin. Aqûb jî hat ba Zîlpayê û wê jî du kur ji Aqûb re anîn, Gad û Aşêr.
18 Lêa dîsa ducanî bû û di wan rojan de du kur û keçek ji Aqûb re anî; navê wan Îsaxar, Zebûlon û xwişka wan Dîna ye.
19 Û di wan rojan de Rahêl hîn bêzar bû, û wê demê Rahêl ji Xudan re dua kir û got: «Ya Xudan Xwedê, ez ji te lava dikim ku min bi bîr bîne û serdana min bike, çimkî niha mêrê min wê min berde, çimkî min jê re zarok neanîne.»
20 Niha ey Xudan Xwedê, lava min li ber xwe bibihîze û êşa min bibîne û zarokên wek yek ji xizmetkaran bide min, da ku ez êdî şermê nekim.
21 Xwedê bihîst û zikê wê vekir, Rahêl ducanî bû û kurek anî dinyayê û got: «Xudan şerma min ji holê rakir!» Navê wî danî Ûsiv û got: «Bila Xudan kurekî din li min zêde bike.» Gava Aqûb ew anî dinyayê, ew nod û yek salî bû.
22 Di wê demê de, diya Aqûb, Rebeka, dadîka xwe Debora keça Ûs û du xulamên Îshaq şandin ba Aqûb.
23 Ew gihîştin Haranê ba Aqûb û jê re gotin: «Rebekayê em şandine ba te ku tu vegerî mala bavê xwe, welatê Kenanê.» Aqûb di gotina diya xwe de guh da wan.
24 Di wê demê de, heft salên din ên ku Aqûb ji bo Rahêlê ji Laban re xizmet kir temam bûn û piştî çardeh salên ku ew li Haranê ma, Aqûb ji Laban re got: «Jinên min bide min û min berde, da ku ez biçim welatê xwe, çimkî va ye diya min ji welatê Kenanê ji min re şand ku ez vegerim mala bavê xwe.»
25 Laban jê re got: «Ez ji te re dibêjim, ne wisa ye; eger min li ber çavên te dilovanî dîtibe, dev ji min bernede; heqê xwe ji min re destnîşan bike û ezê bidim û li cem min bimîne.»
26 Û Aqûb jê re got: «Ev e ya ku tu dê bidî min wek mûçe: Ez îro di nav hemû keriyên te de derbas bibim û her berxê xalxal û lek û yên di nav pez û bizinan de qehweyî ji wan derxim. Ger tu vî karî ji bo min bikî, ez ê vegerim û keriyên te wek berê bixwim.»
27 Laban wisa kir û Laban hemû tiştên ku Aqûb gotibû ji keriyê xwe hilda û da wî.
28 Û Aqûb hemû tiştên ku ji keriyên Laban derxistibû, danî destê kurên xwe û Aqûb keriyên Laban ên mayî diçêrand.
29 Û gava xulamên Îshaq ên ku wî şandibûn ba Aqûb dîtin ku Aqûb êdî bi wan re venagere welatê Kenanê ba bavê xwe, ew ji wî dûr ketin û vegeriyan welatê Kenanê.
30 Debora li Haranê li cem Aqûb ma û ew bi xulamên Îshaq re venegeriya welatê Kenanê û Debora li Haranê li cem jin û zarokên Aqûb ma.
31 Aqûb şeş salên din jî ji Laban re xizmet kir, û gava pez derçûn, Aqûb, wek ku bi Laban re biryar dabû, ewên bi xal û leke ji wan veqetand. Aqûb şeş salan li cem Laban wisa kir. Mirov pir zêde bû û dewar û xizmetkar û xulam, deve û kerên wî çêbûn.
32 Du sed keriyên pezên Aqûb hebûn, pezên wî mezin û xweşik bûn û pir berhemdar bûn, û hemû malbatên kurên mirovan dixwestin ji pezên Aqûb hin bistînin, ji ber ku ew pir dewlemend bûn.
33 Gelek ji kurên mirovan hatin ku ji pezên Aqûb pez bistînin û Aqûb ji bo xulamekî, ji bo xizmetkarekî, ji bo kerekî, ji bo deveyekî pezek dida wan, an jî her tiştê ku Aqûb ji wan dixwest, wan dida wî.
34 Û Aqûb bi saya van danûstandinên bi kurên mirovan re dewlemendî, rûmet û milk bi dest xist, û kurên Laban ji vê rûmetê hesûdî lê kirin.
35 Û bi demê re wî gotinên kurên Laban bihîstin, ku digotin: «Aqûb her tiştê bavê me stand û ji tiştê bavê me hemû ev rûmet bi dest xistiye.»
36 Û Aqûb li rûyê Laban û zarokên wî nihêrî, û dît ku di wan rojan de ew ne wekî berê bû.
37 Û Xudan piştî şeş salan li Aqûb xuya bû û jê re got: «Rabe, ji vî welatî derkeve û vegere welatê ku tu lê ji dayik bûyî û ez ê bi te re bim.»
38 Û Aqûb di wê demê de rabû û zarok, jinên xwe û her tiştê xwe li ser deveyan siwar kir û çû ku here welatê Kenanê ba bavê xwe Îshaq.
39 Laban nizanibû ku Aqûb ji cem wî çûye, çimkî wê rojê Laban miyên xwe dibirrî.
40 Û Rahêlê peykerên bavê xwe dizîn, ew hildan û li ser deveyê ku lê siwar bûbû veşartin û çû.
41 Û ev e rêça peykeran; girtina zilamekî ku ji dayikê pêşî ye û kuştina wî û jêkirina porê serê wî, û girtina xwê û

xwêkirina serî û rûnkirina wê, dû re girtina tabletek piçûk ji sifir an tabletek zêr û nivîsandina nav li ser wê, û danîna tabletê di bin zimanê wî de, û girtina serî û tabletê di bin zimanê wî de û danîna wê di malê de, û pêxistina çirayan li ber wê û tewandina wê.
42 Û di wê demê de ku ew li ber wê ditewînin, ew bi hêza navê ku tê de hatiye nivîsandin, di hemû mijarên ku ew jê dipirsin de bi wan re diaxive.
43 Û hin ji wan bi şêweyên mirovan, ji zêr û zîv çêdikin, û di demên ku ji wan re diyar in de diçin cem wan, û şêwe bandora stêrkan distînin, û tiştên pêşerojê ji wan re dibêjin, û bi vî rengî ew şêweyên ku Rachel ji bavê xwe dizî bûn.
44 Û Rahêlê ev pûtên ku yên bavê xwe bûn dizîn, da ku Laban ji wan nizanibe Aqûb çûye ku derê.
45 Laban vegeriya malê û li ser Aqûb û malbata wî pirsî, lê ew nehat dîtin. Laban li peykerên xwe geriya da ku bizanibe Aqûb çûye ku derê, lê ew nedît. Ew çû ba hin peykerên din û li ser wan pirsî û wan jê re got ku Aqûb ji cem bavê xwe, ber bi welatê Kenanê ve reviyaye.
46 Hingê Laban rabû û birayên xwe û hemû xulamên xwe hilda û çû pey Aqûb çû û li çiyayê Gîladê gihîşt wî.
47 Laban ji Aqûb re got: «Ev çi ye ku te bi min kir ku tu direvî û min dixapînî û keçên min û zarokên wan wek dîlên bi şûr dibirin?»
48 Û te nehişt ku ez wan maç bikim û bi kêfxweşî wan bişînim, û te xwedayên min dizîn û tu çûyî.
49 Û Aqûb bersiva Laban da û got: «Ji ber ku ez ditirsiyam ku tu keçên xwe bi zorê ji min bistînî; û niha tu xwedayên xwe bi kê re bibînî, ew ê bimire.»
50 Laban li peykerên kevin geriya û hemû kon û alavên Aqûb lêkolîn kir, lê nedît.
51 Laban ji Aqûb re got: «Em ê peymanekê çêkin û ew ê di navbera min û te de şahidiyê bike; eger tu êşê bidî keçên min, an jî ji bilî keçên min jinên din bistînî, Xwedê jî wê di vê mijarê de di navbera min û te de şahid be.»
52 Wan kevir hildan û girek çêkirin û Laban got: «Ev gir di navbera min û te de şahid e», ji ber vê yekê wî navê wê danî Gîlead.
53 Aqûb û Laban li ser çiyê qurban pêşkêş kirin, li wir li ser komê xwarin û tevahiya şevê li çiyê man. Laban serê sibê zû rabû û bi keçên xwe re giriya û wan maç kir û vegeriya cihê xwe.
54 Û wî lez kir û kurê xwe Beor, ku hevdeh salî bû, digel Abîkorov kurê Ûs, kurê Nahor, û deh zilam bi wan re şand.
55 Û ew bi lez çûn û di rê de beriya Aqûb derbas bûn û bi rêyeke din gihîştin welatê Seîr.
56 Ew hatin ba Esaw û jê re gotin: «Birayê te û pismamê te, Labanê birayê diya te, kurê Betûêl, wiha dibêje:
57 Ma te bihîstiye ku birayê te Aqûb çi bi min kir? Ew pêşî tazî û bê rût hat ba min û ez çûm pêşwaziya wî û ew bi rûmet anî mala xwe û min ew mezin kir û min herdu keçên xwe û du xizmetkarên xwe jî dan wî.
58 Û Xwedê ew ji ber min pîroz kir û ew pir zêde bû û kur, keç û xizmetkar çêbûn.
59 Her wiha gelek pez û dewarên wî, deve û ker, û her wiha zîv û zêr jî pir in; û gava wî dît ku dewlemendiya wî zêde bûye, wî ez hiştim dema ku ez çûm pezên xwe biqetînim, û ew rabû û bi dizî reviya.
60 Û wî jin û zarokên xwe li ser deveyan siwar kirin û hemû pez û milkê xwe yê ku li welatê min bi dest xistibû bir û rûyê xwe bilind kir da ku here ba bavê xwe Îshaq, welatê Kenanê.
61 Û wî nehişt ku ez keçên xwe û zarokên wan maç bikim, û wî keçên min wek dîl girtin bi şûr birin, û wî xwedayên min jî dizî û reviya.
62 Û niha min ew li çiyayê çemê Jabûkê, ew û her tiştê wî hiştiye; tiştekî jê kêm nîne.
63 Heger tu dixwazî herî ba wî, here û li wir tu wî bibînî û tu dikarî çi ku canê te dixwaze bi wî bikî. Peyamnêrên Laban hatin û ev hemû tişt ji Esaw re gotin.
64 Esaw hemû gotinên peyamberên Laban bihîst û hêrsa wî li dijî Aqûb gelek gur bû, kîna xwe anî bîra xwe û hêrsa wî di hundirê wî de şewitî.
65 Esaw lez kir û zarokên xwe, xulamên xwe û canên malbata xwe, şêst mêr, hilda û çû hemû zarokên Seîrê Horî û gelê wan, sê sed û çil mêr, civandin. Hemû çar sed mêrên bi şûrên kişandî hilda û çû ba Aqûb ku wî bikuje.
66 Û Esaw ev hejmar kir çend beş û şêst mêr ji zarokên xwe, xulam û canên malbata xwe wek yek serok hilda û da destê Elîfaz, kurê xwe yê mezin.
67 Serên mayî jî da şeş kurên Seîrê Horî û her yek ji wan li ser nifş û zarokên xwe danî.
68 Û hemû ev wargeh wek xwe çû û Esaw di nav wan de ber bi Aqûb ve çû û ew bi lez û bez birin.
69 Peyamnêrên Laban ji Esaw çûn û çûn welatê Kenan û gihîştin mala Rebekayê, diya Aqûb û Esaw.
70 Wan jê re got: «Va ye kurê te Esaw bi çar sed zilaman re li dijî birayê xwe Aqûb derketiye, çimkî wî bihîstiye ku ew tê, û ew çûye ku bi wî re şer bike, wî bikuje û hemû tiştên wî bigire.»
71 Rebekayê lez kir û ji xulamên Îshaq heftê û du zilam şandin rê da ku li pêşiya Aqûb bin, çimkî wê got: «Belkî gava Esaw rastî wî bê, di rê de şer bike.»
72 Ev qasidan rê ketin ku rastî Aqûb werin û li ser rêya çem, li aliyê din ê çem Yabûk, rastî wî hatin. Gava Aqûb ew dîtin, got: «Ev wargeh ji aliyê Xwedê ve ji bo min hatiye veqetandin.» Aqûb navê wê derê danî Makhnayîm.
73 Aqûb hemû gelê bavê xwe nas kir, ew maç kirin û hembêz kirin û bi wan re hat. Aqûb ji wan li ser bav û diya xwe pirsî, wan got: «Ew baş in.»
74 Û van peyamberan ji Aqûb re gotin: «Diya te Rebekayê me şandiye ba te û gotiye: «Kurê min, min bihîstiye ku birayê te Esaw bi zilamên ji kurên Seîrê Horî re li ser rê li dijî te derketiye.»
75 Û ji ber vê yekê, kurê min, guh bide dengê min û bi şîreta xwe bibîne ka tu çi dikî, û gava ew tê ba te, lava jê bike, û bi lez û bez pê re neaxive, û ji tiştên ku te hene û ji tiştên ku Xwedê te pê qenc kiriye, diyariyek bide wî.
76 Û gava ew ji te li ser karûbarên te dipirse, tiştekî jê veneşêre, dibe ku ew ji hêrsa xwe ya li dijî te vegere û tu bi vê yekê canê xwe, te û hemû tiştên xwe xilas bikî, ji ber ku erkê te ye ku tu rêzê li wî bigirî, ji ber ku ew birayê te yê mezin e.
77 Û gava Aqûb gotinên diya xwe yên ku peyamberan jê re gotibûn bihîst, Aqûb dengê xwe bilind kir û bi xemgînî giriya, û wekî ku diya wî ferman dabû wî kir.

BEŞA 32

1Di wê demê de Aqûb qasid şandin ba birayê xwe Esaw ber bi welatê Seîr ve û gotinên lava jê re kirin.

2 Û wî ferman da wan û got: «Wisa ji axayê min Esaw re bêjin: Xulamê te Aqûb wiha dibêje: Bila axayê min nefikire ku bereketa bavê min a ku wî pê min bereket kiriye ji bo min sûdmend bûye.»
3 Çimkî ez bîst sal in li cem Laban im, û wî ez xapandim û deh caran heqê min guhert, wekî ku her tişt berê ji efendiyê min re hatiye gotin.
4 Û min di mala wî de bi gelek zehmetî xizmet kir, û piştre Xwedê tengahiya min, keda min û karê destên min dît, û wî kir ku ez li ber çavên wî kerem û dilovanî bibînim.
5 Û piştre bi dilovanî û dilovaniya Xwedê ya mezin min ga, ker û dewar, xulam û xizmetkar bi dest xistin.
6 Û niha ez diçim welat û mala xwe, cem bav û diya xwe, yên ku li welatê Kenanê ne; û min ev hemû tişt ji xwediyê xwe re got, da ku ez li ber çavê xwediyê xwe dilovaniyê bibînim, da ku ew nefikire ku min bi xwe dewlemendî bi dest xistiye, an jî ew bereketa ku bavê min pê min daye min, sûd ji min re aniye.
7 Û ew qasidan çûn ba Esaw û li ser sînorên welatê Edomê dîtin ku ber bi Aqûb ve diçû. Çar sed mêr ji kurên Seîrê Horî bi şûrên xwe yên kişandî li wir sekinîbûn.
8 Peyamnêrên Aqûb hemû gotinên ku Aqûb derbarê Esaw de ji wan re gotibûn, ji Esaw re gotin.
9 Esaw bi serbilindî û bi nefret bersiva wan da û ji wan re got: «Bi rastî min bihîstiye û bi rastî ji min re hatiye gotin ku Aqûb çi bi Laban kiriye, ku wî di mala xwe de ew bilind kiriye û keçên wî dane wî jinan û kur û keçên wî çêbûn, û bi saya dewlemendiya xwe di mala Laban de gelek dewlemend bû.»
10 Û gava wî dît ku dewlemendiya wî pir û dewlemendiya wî pir e, ew bi hemû milkên xwe ji mala Laban reviya û keçên Laban ji ber çavên bavê wan birin, wek dîlên ku bi şûr hatine girtin bêyî ku jê re bêjin.
11 Û Aqûb ne tenê ji Laban re wiha kir, lê ji min re jî wisa kir û du caran ji şûna min derket, ma ezê bêdeng bimînim?
12 Ji ber vê yekê ez îro bi ordiyên xwe hatime pêşiya wî û ezê li gor daxwaza dilê xwe bi wî bikim.
13 Qasid vegeriyan û hatin ba Aqûb û jê re gotin: «Em hatin ba birayê te, ba Esaw, û me hemû gotinên te jê re gotin, wî jî bersiva me da û va ye, ew bi çar sed zilaman re tê pêşiya te.»
14 Niha bizanibe û bibîne ka tu yê çi bikî, û li ber Xwedê dua bike ku te ji wî rizgar bike.
15 Û gava wî gotinên birayê xwe yên ku ji peyamberên Aqûb re gotibûn bihîst, Aqûb gelek tirsiya û xemgîn bû.
16 Aqûb dua kir Xudan Xwedayê xwe û got: «Ya Xudan Xwedayê bav û kalên min, Birahîm û Îshaq, gava ez ji mala bavê xwe derdiketim, te ji min re got:
17 Ez Xudan Xwedayê bavê te Birahîm û Xwedayê Îshaq im, ez vê erd û dûndana te piştî te didim te û ezê dûndana te wek stêrkên ezman bikim û tuyê heta çar aliyên ezman belav bibî û hemû malbatên dinyayê wê bi te û bi dûndana te pîroz bibin.
18 Û te gotinên xwe bicîh anîn û wek ku te xwesteka dilê min da xulamê xwe, te dewlemendî, zarok û pez da min; te her tiştê ku min ji te xwest da min, da ku tiştek ji min re kêm nebe.
19 Paşê te ji min re got: Vegere cem dê û bavê xwe û cihê jidayikbûna xwe, ez ê dîsa jî bi te re baş bibim.
20 Û niha ku ez hatim û te ez ji Laban rizgar kirim, ez ê bikevim destê Esaw ku ew ê min bikuje, erê, tevî dayikên zarokên min.
21 Niha, ya Xudan Xwedê, ez ji te rica dikim ku min ji destê birayê min Esaw jî rizgar bike, çimkî ez ji wî pir ditirsim.
22 Û eger di min de rastdarî tune be, ji bo xatirê Birahîm û bavê min Îshaq bikin.
23 Çimkî ez dizanim ku bi dilovanî û dilovaniyê min ev dewlemendî bi dest xistiye; ji ber vê yekê ez ji te lava dikim ku îro bi dilovaniya xwe min rizgar bikî û bersiva min bidî.
24 Û Aqûb dev ji dua kirina xwe ya ji Xudan berda û gelê ku bi pez û dewarên xwe re bû kir du tax û nîvê wê da Dameşqê kurê Eliyezer, xulamê Birahîm, da ku taxek bi zarokên xwe re hebe, nîvê din jî da birayê xwe Elyanosê kurê Eliyezer, da ku taxek bi zarokên xwe re be.
25 Û wî emir da wan û got: «Xwe ji ordiyên xwe dûr bigirin û pir nêzîkî hev nebin, û heger Esaw bigihîje ordiyekê û wê bikuje, ordiya din a dûrî wê ji wî bireve.»
26 Aqûb wê şevê li wir ma û tevahiya şevê derbarê leşker û zarokên xwe de ferman da xulamên xwe.
27 Û Xudan wê rojê duaya Aqûb bihîst û hingê Xudan Aqûb ji destê birayê wî Esaw rizgar kir.
28 Û Xudan sê milyaket ji milyaketên ezmanan şandin û ew beriya Esaw çûn û hatin ba wî.
29 Û ev milyaket wek du hezar mêran li ber Esaw û gelê wî xuya bûn, li ser hespan siwar bûn û bi her cûre amûrên şer ve hatibûn xemilandin, û ew li ber Esaw û hemû mêrên wî xuya bûn ku li çar taxan dabeşkirî bûn û çar serokên wan hebûn.
30 Yek ji wan çû û wan dît ku Esaw bi çar sed zilaman re ber bi birayê xwe Aqûb ve dihat. Ev komek ber bi Esaw û gelê wî ve bazda û wan tirsand. Esaw ji tirsan ji hespê ket xwarê û hemû zilamên wî li wir ji wî veqetiyan, ji ber ku ew pir tirsiyan.
31 Gava ew ji ber Esaw direviyan, tevahiya ordiyê li pey wan qîr kir û hemû mêrên şerker bersiv dan û gotin:
32 Bêguman em xulamên Aqûb in, yê ku xulamê Xwedê ye, û kî dikare li hember me bisekine? Û Esaw ji wan re got: «Ey xulamê min û birayê min Aqûb xulamê we ye, ku min ew bîst sal in nedîtiye, û niha ku ez îro hatime ku wî bibînim, hûn bi vî rengî bi min re tevdigerin?»
33 Milyaketan bersiv dan wî û gotin: «Bi navê Xudanê zindî, ma Aqûbê ku tu qala wî dikî ne birayê te bû? Me ji te û ji gelê te kesek jî nehiştibû, lê tenê ji bo Aqûb em ê tiştekî bi wan nekin.»
34 Ev wargeh ji Esaw û mirovên wî derbas bû û çû. Esaw û mirovên wî nêzîkî lîgekê ji wan dûr ketibûn, dema ku wargeha duyem bi her cûre çekan ber bi wî ve hat. Wan jî wekî ku wargeha yekem bi wan kiribû, bi Esaw û mirovên wî kirin.
35 Û gava ew çûn, va ye, koma sêyem ber bi wî ve hat û hemû tirsiyan, Esaw ji hespê ket xwarê û tevahiya komê qîr kir û got: «Bê guman em xulamên Aqûb in, yê ku xulamê Xwedê ye, û kî dikare li hember me bisekine?»
36 Û Esaw dîsa bersiva wan da û got: «Ey Aqûb, axayê min û axayê we jî birayê min e, û ev bîst sal in min rûyê wî nedîtiye û min îro nebihîstiye ku ew tê, ez îro çûm pêşiya wî, û hûn jî bi vî rengî bi min re tevdigerin?»

37 Wan bersiv da û jê re gotin: «Bi navê Xudanê zindî, ma Aqûb ne birayê te bû, wekî ku te got, me ji te û ji mirovên te filitîyek nehişt? Lê ji bo Aqûbê ku tu dibêjî birayê te ye, em ê bi te û ji mirovên te re destwerdanê nekin.»
38 Û wargeha sêyem jî ji wan derbas bû, û ew hîn jî bi mirovên xwe re rêya xwe ber bi Aqûb ve domand, dema ku wargeha çarem ber bi wî ve hat, û wan jî wekî yên din bi wî û mirovên wî kirin.
39 Û gava Esaw xerabiya ku çar milyaketan li wî û mirovên wî kiribûn dît, ew ji birayê xwe Aqûb pir tirsiya û bi aştî çû pêşwaziya wî.
40 Esaw kîna xwe ya li hember Aqûb veşart, ji ber ku ew ji ber birayê xwe Aqûb ji jiyana xwe ditirsiya û ew difikirî ku çar wargehên ku ew lê rast hatibû xulamên Aqûb bûn.
41 Û Aqûb wê şevê li wargehên wan bi xulamên xwe re ma û bi xulamên xwe re biryar da ku ji hemû tiştên ku li cem wî û ji hemû milkê wî hebûn, diyariyek bidin Esaw. Aqûb sibê rabû, ew û mirovên wî, û ji nav pez diyariyek ji bo Esaw hilbijartin.
42 Ev ew mîqdara diyariya ku Aqûb ji keriyên xwe hilbijart da ku bide birayê xwe Esaw e: Ji keriyan du sed û çil serî hilbijart, ji dev û keran jî sî û ji keriyan jî pêncî ga hilbijart.
43 Û wî ew hemû di deh keriyan de kom kirin, her yek bi tena serê xwe kom kir û ew dan destê deh xulamên xwe, her keriyek bi tena serê xwe.
44 Û wî ferman da wan û got: «Xwe ji hev dûr bigirin û di navbera keriyan de cîh bihêlin, û gava Esaw û yên ku bi wî re ne rastî we werin û ji we bipirsin: «Hûn yên kê ne, hûn diçin ku derê, û ev hemû berî we ya kê ye», hûnê ji wan re bêjin: «Em xulamên Aqûb in, û em bi aştî tên pêşiya Esaw, û va ye, Aqûb li pişt me tê.»
45 Û ya ku li ber me ye, diyariyek e ku Aqûb ji birayê xwe Esaw re şandiye.
46 Û eger ew ji we re bêjin: «Çima ew ji bo dîtina birayê xwe û dîtina rûyê wî li pişt we dereng dimîne?» hingê hûnê ji wan re bêjin: «Bê guman ew bi kêfxweşî li pişt me tê da ku birayê xwe bibîne, çimkî wî got: «Ez ê bi diyariya ku diçe ba wî wî aram bikim û piştî vê yekê ez ê rûyê wî bibînim, belkî ew ji min qebûl bike.»
47 Hemû diyariyên ku di destê xulamên wî de bûn, wê rojê li pêşiya wî çûn û ew şev li kêleka sînorê çemê Yabûkê bi wargehên xwe re ma. Di nîvê şevê de rabû jinên xwe, xizmetkarên xwe û her tiştê xwe hilda û wê şevê ew ji çemê Yabûkê derbas kirin.
48 Û gava ku Aqûb hemû milkê xwe ji çem derbas kir, ew bi tenê ma û zilamek rastî wî hat û ew wê şevê heta sibehê pê re şer kir û ji ber şerkirina pê re, ranê Aqûb ji hev veqetiya.
49 Û gava sibeh derket, zilam Aqûb li wir hişt û ew pîroz kir û çû. Aqûb gava sibeh derket ji çem derbas bû û li ser ranê xwe sekinî.
50 Û roj li ser wî hilat dema ku ew ji çem derbas bû û ew gihîşt cihê pez û zarokên xwe.
51 Û ew heta nîvro çûn, û dema ku ew diçûn, diyarî li ber wan derbas dibû.
52 Aqûb çavên xwe bilind kir û dît ku Esaw ji dûr ve tê, bi gelek mirovan re, nêzîkî çar sed mirovî, tê û Aqûb ji birayê xwe pir ditirsiya.
53 Aqûb lez kir û zarokên xwe dabeşî jinên xwe û xizmetkarên xwe kir, keça xwe jî Dîna xist nav sîndoqekê û da destê xulamên xwe.
54 Û ew ji ber zarok û jinên xwe derbas bû da ku bi birayê xwe re hevdîtinê bike û heta erdê çok da, erê, heft caran çok da heta ku nêzîkî birayê xwe bû, û Xwedê kir ku Aqûb li ber çavên Esaw û mirovên wî kerem û dilovanî bibîne, çimkî Xwedê duaya Aqûb bihîstibû.
55 Tirs û tirsa Aqûb ket ser birayê wî Esaw, çimkî Esaw ji ber tiştê ku milyaketên Xwedê bi Esaw kiribûn ji Aqûb pir ditirsiya û hêrsa Esaw li hember Aqûb veguherî dilovaniyê.
56 Û gava Esaw dît ku Aqûb ber bi wî ve dibeze, ew jî ber bi wî ve bezî û wî ew hembêz kir û ew li ser stûyê wî ket, herduyan hevdu maç kirin û giriyan.
57 Û Xwedê tirs û dilovanî xist dilê wan mirovên ku bi Esaw re hatibûn û wan jî Aqûb maç kirin û ew hembêz kirin.
58 Û Elîfazê kurê Esaw jî, bi çar birayên xwe, kurên Esaw re, bi Aqûb re giriya û ew maç kirin û hembêz kirin, çimkî tirsa Aqûb li ser hemûyan ketibû.
59 Esaw çavên xwe bilind kir û jinên bi zarokên xwe re, zarokên Aqûb, dîtin ku li pişt Aqûb dimeşin û li ser rê li ber Esaw ditewînin.
60 Esaw ji Aqûb re got: «Birayê min, ev kî ne li cem te? Zarokên te ne, yan xulamên te ne?» Aqûb bersiv da Esaw û got: «Ev zarokên min in ku Xwedê bi dilovanî daye xulamê te.»
61 Gava Aqûb bi Esaw û mirovên wî re diaxivî, Esaw tevahiya wargehê dît û ji Aqûb re got: «Te hemû wargeha ku ez duh şev pê re rû bi rû mam ji ku anî?» Aqûb got: «Ji bo ku ez li ber çavên axayê xwe dilovaniyê bibînim, ew e ku Xwedê bi dilovanî daye xulamê te.»
62 Diyarî li ber Esaw hat, Aqûb li Esaw ferz kir û got: «Ji kerema xwe, diyariya ku min ji axayê xwe re aniye bigire.» Esaw got: «Ji bo çi ev armanca min e? Tiştê ku te heye ji xwe re bihêle.»
63 Û Aqûb got: «Ji ber ku min rûyê te dît, ev hemû deynê min e ku ez bidim te, da ku tu hîn jî di aştiyê de bijî.»
64 Esaw red kir ku diyariyê bistîne, û Aqûb jê re got: «Ez ji te lava dikim, xudanê min, eger min li ber çavên te dilovanî dîtibe, wê demê diyariya min ji destê min qebûl bike, çimkî min rûyê te dît, mîna ku min rûyekî wek xwedayek dîtibe, ji ber ku tu ji min razî bûyî.»
65 Esaw diyarî hilda, Aqûb jî zîv, zêr û bdelyûm da Esaw, çimkî ew ewqas zorê da wî ku wî ew hilda.
66 Esaw pezên ku li wargehê bûn parve kir û nîvê wê da wan mirovên ku bi wî re hatibûn, çimkî ew bi kirê hatibûn û nîvê din jî da destê zarokên xwe.
67 Zîv, zêr û bdelyûm da destê Elîfaz, kurê xwe yê mezin, û Esaw ji Aqûb re got: «Werin em li cem te bimînin, emê hêdî hêdî bi te re herin heta ku tu bi min re bigihîjî cihê min, da ku em li wir bi hev re bijîn.»
68 Aqûb bersiva birayê xwe da û got: «Ez ê çi ji axayê xwe re bêje bikim, lê axayê min dizane ku zarok nerm in û pez û dewarên ku bi zarokên xwe re ne, hêdî hêdî diçin, çimkî eger ew bi lez biçin, ew ê hemî bimirin, çimkî tu bar û westandina wan dizanî.
69 Bila axayê min li pêşiya xulamê xwe derbas bibe, ezê ji bo zarokan û pez hêdî hêdî biçim heta ku ez bigihîjim cihê axayê xwe li Seîr.

70 Hingê Esaw ji Aqûb re got: «Ezê hin ji wan kesan bi te re bihêlim ku di rê de lênêrîna te bikin û west û barê te hilgirin.» Û wî got: «Çi lazim e xudanê min, eger ez li ber çavên te keremê bibînim?»
71 Va ye, ez ê werim cem te li Seîr, da ku em li wir bi hev re bijîn, wek ku te gotiye; hingê tu bi gelê xwe re here, çimkî ez ê li pey te werim.
72 Aqûb ev yek ji Esaw re got, da ku Esaw û mirovên wî ji xwe dûr bixe û paşê Aqûb bikaribe here mala bavê xwe, li welatê Kenanê.
73 Esaw guh da dengê Aqûb û Esaw bi çar sed mêrên ku pê re bûn vegerya rêya xwe ya ber bi Seîr ve. Wê rojê Aqûb û hemû tiştên wî çûn heta dawiya welatê Kenanê, li ser sînorê wê, û demekê li wir ma.

BEŞA 33

1Piştî demekê, Aqûb ji sînorên welêt derket û gihîşt welatê Şelemê, yanî bajarê Şexemê, ku li welatê Kenanê ye, û li ber bajêr bêhna xwe veda.
2 Û wî ji zarokên Hamor, ji gelê wî welatî, perçeyek ji zeviya li wir bi pênc şêkel kirî.
3 Û Aqûb li wir ji xwe re malek çêkir û konê xwe li wir danî û ji bo pezên xwe şkeft çêkirin; ji ber vê yekê wî navê wî cihî danî Sukot.
4 Û Aqûb li Sûkotê salek û şeş meh ma.
5 Di wê demê de hin jinên ji niştecihên wî welatî çûn bajarê Şexemê da ku bi keçên xelkê bajêr re bireqsin û şa bibin, û gava ew derketin, wê demê Rahêl û Lêa, jinên Aqûb, bi malbatên xwe re, jî çûn da ku şahiya keçên bajêr bibînin.
6 Û Dîna, keça Aqûb, jî bi wan re çû û keçên bajêr dît, û ew li wir li ber van keçan man, di heman demê de hemû xelkê bajêr li kêleka wan rawestiyabûn da ku şahiyên wan bibînin, û hemû mezinên bajêr li wir bûn.
7 Şexemê kurê Hamor, mîrê welêt jî li wir rawestabû ku wan bibîne.
8 Şexem dît ku keça Aqûb Dîna bi diya xwe re li ber keçên bajêr rûniştiye û keçik pir li wî xweş hat. Li wir wî ji heval û gelê xwe pirsî û got: «Ev keça ku di nav jinan de rûniştiye û ez li vî bajarî nas nakim, keça kê ye?»
9 Wan jê re got: «Bi rastî ev keça Aqûbê kurê Îshaqê Îbranî ye, ku demek direj li vî bajarî dijî, û gava ku hat gotin ku keçên welêt derdikevin da ku şa bibin, ew bi diya xwe û xizmetkarên xwe re çû ku li nav wan rûnin, wekî ku tu dibînî.»
10 Û Şexem Dîna keça Aqûb dît, û gava ku wî li wê nihêrî, canê wî li ser Dînayê sekinî.
11 Û ewî e'mir da û ew bi zorê birin. Dîna gihîşte mala Şexemê û ew bi zorê girt û pê re raza û ew biçûk xist. Wî ew pir hez kir û ew xiste mala xwe.
12 Ew hatin û ev tişt ji Aqûb re gotin. Gava Aqûb bihîst ku Şexem keça wî Dînayê qirêj kiriye, Aqûb diwanzdeh xulamên xwe şandin ku Dînayê ji mala Şexem bînin. Ew çûn û hatin mala Şexem da ku Dînayê ji wir bibin.
13 Û gava ew hatin, Şexem bi mirovên xwe re derket ba wan û wan ji mala xwe derxist û nehişt ku ew werin ber Dînayê, lê Şexem li ber çavên wan bi Dînayê re rûniştibû û wê maç dikir û hembêz dikir.
14 Xulamên Aqûb vegeriyan û jê re gotin: «Dema ku em hatin, ew û mirovên wî me dûr xistin û Şexem li ber çavên me wiha bi Dînayê kir.»
15 Û Aqûb hîn jî zanî ku Şexem keça wî qirêj kiribû, lê wî tiştek negot, û kurên wî li zeviyê pezên wî diçêriyan û Aqûb heta vegera wan bêdeng ma.
16 Û berî ku kurên wî werin malê, Aqûb du keçên xulamên xwe şandin ku li mala Şexemê li Dînayê xwedî derkevin û li cem wê bimînin. Şexemê sê hevalên xwe şandin ba bavê xwe Hamorê kurê Kîdeqemê kurê Pered û got: «Vê keçikê ji min re ji bo jinê bîne.»
17 Û Hamorê kurê Kîdeqemê Hîwî hat mala kurê xwe Şexem û li ber wî rûnişt. Hamor ji kurê xwe re got: «Şekem: Ma di nav keçên gelê te de jinek tune ku tu jineke Îbranî bistînî ku ne ji gelê te be?»
18 Şexem jê re got: «Tenê wê ji min re bistîne, çimkî ew di çavên min de xweş e.» Hamor li gor gotina kurê xwe kir, çimkî ew ji hêla wî ve pir hez dikir.
19 Û Hamor çû ba Aqûb da ku li ser vê meselê pê re bipeyive, û gava ku ew ji mala kurê xwe Şexem çû, berî ku ew biçe ba Aqûb ku pê re bipeyive, awa kurên Aqûb ji zeviyê vegeriyan, gava ku wan tiştê ku Şexem kurê Hamor kiribû bihîstin.
20 Ew zilam ji ber xwişka xwe pir xemgîn bûn û berî ku dewarên xwe kom bikin, hemû bi hêrs vegeriyan malê.
21 Ew hatin û li ber bavê xwe rûniştin û bi hêrs pê re axivîn û gotin: «Bê guman mirin ji bo vî mirovî û ji bo malbata wî ye, çimkî Xudan Xwedayê hemû dinyayê ji Nûh û zarokên wî re emir kiriye ku mirov qet diziyê neke û zînayê neke; niha Şexem hem xwişka me talan kiriye û hem jî bi wê re zinayê kiriye, û ji hemû xelkê bajêr tu kesî jî peyvek jê re negot.»
22 Bê guman tu dizanî û fêm dikî ku cezayê mirinê li ser Şexem, li ser bavê wî û li ser tevahiya bajêr ji ber tiştê ku wî kiriye ye.
23 Û gava ew li ber bavê xwe li ser vê yekê diaxivîn, Hamorê bavê Şexem hat ku gotinên kurê xwe yên li ser Dînayê ji Aqûb re bêje û ew li ber Aqûb û kurên wî rûnişt.
24 Hamor ji wan re got: «Canê kurê min Şexem bêriya keça we dike; ez ji we rica dikim ku hûn wê bidin wî wek jinekê û bi me re bizewicin; keçên xwe bidin me û emê keçên xwe bidin we û hûn li welatê me bi me re bijîn û em ê li ser welêt wek yek milet bin.»
25 Çimkî welatê me pir fireh e, ji ber vê yekê hûn lê bijîn û bazirganiyê bikin û tê de milk bistînin, û li wir çi ku hûn dixwazin bikin, û kes bi gotinekê ji we re rê li ber we nagire.
26 Û Hamor dev ji axaftina bi Aqûb û kurên wî berda, û va ye kurê wî Şexem li pey wî hatibû û ew li ber wan rûnişt.
27 Şexem li ber Aqûb û kurên wî peyivî û got: «Xwezî ez li ber çavên we kerem bibînim ku hûn keça xwe bidin min û her tiştê ku hûn ji min re bêjin ez ê ji bo wê bikim.»
28 Ji min pir mehr û diyariyê bixwaze, ezê bidimê, û çi ku tu ji min re bêjî ezê bikim, û her kesê ku li dijî fermanên te serî hilde, ewê bimire; tenê keçikê ji bo jinekê bide min.
29 Şimûn û Lêwî bi xapandinê bersiva Hamor û kurê wî Şexem dan û gotin: «Her tiştê ku we ji me re gotiye, em ê ji bo we bikin.»
30 Û va ye xwişka me li mala te ye, lê heta ku em ji bo vê meselê ji bavê xwe Îshaq re bişînin, jê dûr bisekine, çimkî bêyî razîbûna wî em nikarin tiştekî bikin.

31 Çimkî ew rêyên bavê me Birahîm dizane, û çi ku ew ji me re bêje, em ê ji we re bêjin, em ê tiştekî ji we veneşêrin.
32 Şimûn û Lêwî ev yek ji Şexem û bavê wî re gotin, da ku hincetek bibînin û şêwir bikin ka di vê mijarê de çi bi Şexem û bajarê wî bê kirin.
33 Û gava Şexem û bavê wî gotinên Şimûn û Lêwî bihîstin, ev yek li ber çavên wan xweş hat û Şexem û bavê wî derketin ku herin malê.
34 Û gava ew çûn, kurên Aqûb ji bavê xwe re gotin: «Va ye, em dizanin ku mirin ji bo van xeraban û ji bo bajarê wan e, ji ber ku wan tiştê ku Xwedê ji Nûh û zarokên wî û dûndana wî piştî wan ferman dabû, binpê kirin.»
35 Û her weha ji ber ku Şexem ev tişt bi xwişka me Dînayê kir û wê qirêj kir, çimkî ev kirêtiyek di nav me de qet nayê kirin.
36 Niha bizanibe û bibîne ka tu yê çi bikî, û şîret û bahaneyan bibîne ka çi bi wan bê kirin, da ku hemû niştecihên vî bajarî bikujî.
37 Şimûn ji wan re got: «Ev şîretek baş e ji bo we: Ji wan re bêjin ku her nêrê di nav wan de wekî ku em hatine sinetkirin sinet bikin, û heke ew nexwazin vê yekê bikin, em ê keça xwe ji wan bistînin û herin.»
38 Û eger ew razî bibin ku vê yekê bikin û bikin, wê demê gava ew bi êşê bikevin erdê, em ê bi şûrên xwe êrîşî wan bikin, mîna ku li ser kesekî bêdeng û aştîxwaz bin, û em ê her mêrekî di nav wan de bikujin.
39 Şîreta Şimûn li wan xweş hat û Şimûn û Lêwî biryar dan ku li gor pêşniyara wan bikin.
40 Roja din sibehê Şexem û bavê wî Hamor vegeriyan ba Aqûb û kurên wî, da ku li ser Dînayê biaxivin û bibihîzin ku kurên Aqûb wê çi bersivê bidin gotinên wan.
41 Kurên Aqûb bi xapandinê ji wan re gotin: «Me hemû gotinên te ji bavê xwe Îshaq re gotin û gotinên te li wî xweş hatin.»
42 Lê wî ji me re got: «Bavê wî Birahîm ji Xwedê, Xudanê hemû dinyayê, wiha ferman da wî: Her zilamê ku ne ji dûndana wî be û bixwaze keçek ji wî bistîne, divê her kurê wî, wek ku em tên sinetkirin, were sinetkirin û piştre em dikarin keça xwe bidin wî ji bo jinê.»
43 Niha me hemû rêbazên xwe yên ku bavê me ji me re gotibûn ji te re gotine, çimkî em nikarin vê tiştê ku te ji me re gotibû bikin, ku em keça xwe bidin zilamekî nesinetkirî, ji ber ku ev ji bo me şerm e.
44 Lê belê em ê razî bibin ku hûn keça xwe bidin we û em ê keçên we jî ji xwe re bigirin û em ê di nav we de bijîn û bibin yek milet, wekî ku we gotiye, eger hûn guh bidin me û razî bibin ku hûn bibin mîna me, ku hûn her nêrê we sinet bikin, wekî ku em sinetkirî ne.
45 Û eger hûn guh nedin me, ku her mêrek wekî ku em sinet dibin, wekî ku me emir kiriye, were sinetkirin, wê demê em ê werin ba we û keça xwe ji we bistînin û herin.
46 Şexem û bavê wî Hamor gotinên kurên Aqûb bihîstin û ev yek gelek li wan xweş hat. Şexem û bavê wî Hamor lez kirin ku daxwaza kurên Aqûb bikin, çimkî Şexem pir ji Dînayê hez dikir û canê wî pê ve girêdayî bû.
47 Şexem û bavê wî Hamor bi lez çûn ber deriyê bajêr û hemû mirovên bajarê xwe civandin û gotinên kurên Aqûb ji wan re gotin:
48 Em hatin ba van mirovan, kurên Aqûb, û me bi wan re li ser keça wan axivî, û ev mirov razî bûn ku li gorî daxwazên me bikin, û va ye, axa me ji bo wan pir fireh e, û ew ê lê bijîn û bazirganiyê bikin, û em ê bibin yek gel; em ê keçên wan bigirin û keçên xwe jî bidin wan wek jin.
49 Lê tenê bi vê şertê ev zilam wê razî bibin ku vê yekê bikin, ku her mêrek di nav me de wekî ku ew hatine sinetkirin, wekî ku Xwedayê wan ferman daye wan, were sinetkirin, û gava ku em li gorî fermanên wan ên sinetkirinê bikin, wê hingê ew ê bi pez û milkên xwe re di nav me de bijîn, û em ê bi wan re bibin wek yek milet.
50 Û gava hemû mirovên bajêr gotinên Şexem û bavê wî Hamor bihîstin, hemû mirovên bajarê wan bi vê pêşniyarê razî bûn û guh dan sinetkirinê, çimkî Şexem û bavê wî Hamor ji aliyê wan ve pir qedirbilind bûn, ji ber ku ew mîrên welêt bûn.
51 Roja din, Şexem û bavê wî Hamor serê sibê zû rabûn û hemû mêrên bajarê xwe li navenda bajêr civandin û kurên Aqûb gazî kirin û wan wê rojê û roja din her mêrekî wan sinet kirin.
52 Û wan Şexem û Hamor bavê wî û pênc birayên Şexem sinet kirin û piştre her kes rabû û çû mala xwe, çimkî ev tişt ji Xudan li dijî bajarê Şexem bû û şîreta Şimûn di vê mijarê de ji Xudan bû, da ku Xudan bajarê Şexem bide destê her du kurên Aqûb.

BEŞA 34

1Hejmara hemû nêrên ku hatine sinetkirin, şeş sed û çil û pênc mêr û du sed û çil û şeş zarok bûn.
2 Lê Kîdeqem, kurê Pered, bavê Hamor, û şeş birayên wî, guh nedan Şexem û bavê wî Hamor û ew nesûnet kirin, çimkî pêşniyara kurên Aqûb di çavên wan de kirêt bû û hêrsa wan ji ber vê yekê pir zêde bû, ji ber ku xelkê bajêr guh nedabûn wan.
3 Û êvara roja duyem, wan heşt zarokên biçûk dîtin ku nehatibûn sinetkirin, ji ber ku dayikên wan ew ji Şexem û bavê wî Hamor û ji mirovên bajêr veşartibûn.
4 Şexem û bavê wî Hamor emir şandin ku wan bînin ber wan da ku bên sinetkirin, lê Kîdeqem û şeş birayên wî bi şûrên xwe êrîşî wan kirin û xwestin wan bikujin.
5 Û ji ber vê yekê wan xwest ku Şexem û bavê wî Hamor jî bikujin û wan xwest ku Dîna jî bi wan re bikujin.
6 Û wan ji wan re got: «Ev çi ye ku we kiriye? Ma di nav keçên birayên we yên Kenanî de jin tune ne ku hûn bixwazin keçên Îbranî yên ku we berê nas nedikirin, ji xwe re bibin û vê kirina ku bav û kalên we qet ferman nedane we bikin?»
7 Ma tu texmîn dikî ku tu ê bi vê kiryara ku te kiriye biserkevî? Û tu ê di vê mijarê de çi bersivê bidî birayên xwe yên Kenanî, yên ku sibê wê werin û li ser vê yekê ji te bipirsin?
8 Û eger kirina we di çavên wan de dadperwer û baş xuya neke, hûn ê ji bo jiyana xwe û ji bo jiyana me ji bo min çi bikin, ji ber ku we guh nedaye dengê me?
9 Û eger niştecîhên wî welatî û hemû birayên te, kurên Ham, ji kirina te bibihîzin û bêjin:
10 Şexem û Hamor bavê wî û hemû niştecihên bajarê wan, ji ber jineke Îbranî, tiştekî ku ew pê nizanin û bav û kalên wan ferman nedane wan, kirin. Hingê hûn ê birevin ku derê an şerma xwe li ber birayên xwe yên ku li welatê Kenanê dijîn, hemû rojên xwe de veşêrin?

11 Ji ber vê yekê, em nikarin vê tiştê ku we kiriye tehemûl bikin û em nikarin vî nîrê ku bav û kalên me ferman nedane me, li ser xwe hilgirin.
12 Va ye sibê em ê herin û hemû birayên xwe, birayên Kenanî yên ku li welêt dijîn, bicivînin û em ê hemû werin û te û hemû kesên ku bi te bawer dikin bişkînin, da ku ji te an ji wan nemîne.
13 Û gava Hamor û kurê wî Şexem û hemû xelkê bajêr gotinên Kîdeqem û birayên wî bihîstin, ji ber gotinên wan ji jiyana xwe gelek tirsiyan û ji kirinên xwe poşman bûn.
14 Şexem û bavê wî Hamor bersiva bavê xwe Kîdeqem û birayên wî dan û ji wan re gotin: «Hemû gotinên ku we ji me re gotin rast in.»
15 Niha nebêjin û di dilê xwe de xeyal nekin ku me ji ber hezkirina Îbraniyan ev tiştê ku bav û kalên me ferman nedane me kir.
16 Lê ji ber ku me dît ku niyet û daxwaza wan ne ew bû ku daxwazên me yên derbarê keça wan de, ji bilî vê şertê, qebûl bikin, ji ber vê yekê me guh da dengê wan û ev kiryara ku we dît, kir da ku em daxwaza xwe ji wan bi dest bixin.
17 Û gava ku em daxwaza xwe ji wan werbigirin, em ê vegerin cem wan û tiştê ku hûn ji me re dibêjin bi wan bikin.
18 Em ji we lava dikin ku hûn li bendê bimînin û heta ku goştê me baş bibe û em dîsa xurt bibin bisekinin, û wê demê em ê bi hev re li dijî wan biçin û tiştê ku di dilê we û di dilê me de ye bi wan bikin.
19 Dînaya keça Aqûb hemû gotinên ku Kîdeqem û birayên wî gotibûn û bersiva Hamor û kurê wî Şexem û xelkê bajarê wan bihîst.
20 Û ew bi lez û bez yek ji keçikên xwe şandibû ku li mala Şexemê li wê xwedî derkeve, ji bavê wê Aqûb û birayên wê re şandibû û gotibû:
21 Kîdeqem û birayên wî li ser te wiha şîret kirin, û Hamor, Şexem û xelkê bajêr jî wiha bersiva wan dan.
22 Û gava Aqûb ev gotin bihîstin, ew bi hêrs tijî bû û ew li wan hêrs bû, û hêrsa wî li dijî wan pêket.
23 Şimûn û Lêwî sond xwarin û gotin: «Bi navê Xudanê zindî, Xwedayê hemû erdê, heta sibê di vê demê de, di tevahiya bajêr de tu kes wê nemîne.»
24 Bîst xortên nesinetkirî xwe veşartibûn û van xortan li dijî Şimûn û Lêwî şer kirin û Şimûn û Lêwî hejdeh ji wan kuştin û du ji wan ji ber wan reviyan û reviyan hin çalên gêzê yên ku di bajêr de bûn. Şimûn û Lêwî li wan geriyan, lê wan nedîtin.
25 Şimûn û Lêwî di bajêr de digeriyan û hemû xelkê bajêr bi şûr kuştin, kes jî sax nehiştin.
26 Û li nav bajêr dengekî mezin derket, û qîrîna xelkê bajêr gihîşt ezmanan, û hemû jin û zarok bi dengekî bilind qîriyan.
27 Şimûn û Lêwî hemû bajar qir kirin; li tevahiya bajêr mêrek jî nehiştin.
28 Û Hamor û kurê wî Şexem bi devê şûr kuştin û Dîna ji mala Şexem derxistin û ji wir çûn.
29 Kurên Aqûb çûn û vegeriyan, rastî kuştiyan hatin û hemû milkê wan ê li bajêr û zeviyan talan kirin.
30 Û gava ew talan digirtin, sê sed zilam rabûn û toz avêtin ser wan û bi keviran li wan dan, lê Şimûn berê xwe da wan û hemû bi devê şûr kuştin, Şimûn li ber Lêwî zivirî û ket nav bajêr.
31 Û pez û ga û dewarên wan, û her weha jin û zarokên mayî jî birin û hemû birin, û deriyek vekirin û derketin û bi hêz hatin ba bavê xwe Aqûb.
32 Û gava Aqûb hemû tiştên ku wan bi bajêr kiribûn û talana ku ji wan stendibûn dît, Aqûb li ser wan pir hêrs bû û ji wan re got: «We ev çi bi min kir? Va ye, min di nav niştecîhên Kenanî yên welêt de aramî dît û tu kesî ji wan destwerdana min nekir.
33 Û niha te ew yek kir ku ez li ber niştecihên welêt, di nav Kenaniyan û Perîzziyan de, bêbext kirî, û ez hindik im, û gava ew ji karê te û birayên xwe bibihîzin, ewê hemû li dijî min bicivin û min bikujin, û ez û malbata min wê bên tunekirin.
34 Şimûn û Lêwî û hemû birayên wan ên bi wan re bersiv dan bavê xwe Aqûb û jê re gotin: «Va ye, em li vî welatî dijîn, gelo Şexem wê yekê bi xwişka me bike? Çima tu li hember hemû tiştên ku Şexem kiriye bêdeng î? Gelo ew ê wek fahîşeyek li kolanan bi xwişka me re tevbigere?»
35 Û hejmara jinên ku Şimûn û Lêwî ji bajarê Şexemê dîl girtin û nekuştin, heştê û pênc bû ku mêr nas nedikirin.
36 Û di nav wan de keçikeke ciwan a xweşik û xwedî şiklê xweşik hebû, navê wê Bunah bû, û Sîmeon ew ji xwe re wek jin girt, û hejmara nêrên ku wan dîl girtin û nekuştin, çil û heft mêr bûn, û yên mayî jî kuştin.
37 Û hemû xort û keçên ku Şimûn û Lêwî ji bajarê Şexemê dîl girtibûn, heta roja ku kurên Aqûb ji welatê Misrê derketin, xulamên kurên Aqûb û piştî wan jî xulamên kurên wan bûn.
38 Û gava ku Şimûn û Lêwî ji bajêr derketin, her du xortên ku mabûn, yên ku xwe di bajêr de veşartin û di nav xelkê bajêr de nemirin, rabûn û ev xort ketin bajêr û di nav de geriyan û dîtin ku bajar bê mêr û tenê jin digirîn, wêran bûye. Xort qîr kirin û gotin: «Va ye, ev ew xerabiya ku kurên Aqûbê Îbranî bi vî bajarî kirin, bi wê yekê ku îro yek ji bajarên Kenanî wêran kirin û ji jiyana xwe ya li seranserê welatê Kenanê netirsiyan.»
39 Ev zilam ji bajêr derketin û çûn bajarê Tapnaxê û hatin wir û her tiştê ku bi serê wan hatibû û her tiştê ku kurên Aqûb li bajarê Şexemê kiribûn, ji şêniyên Tapnaxê re gotin.
40 Ev xeber gihîşt Yaşûbê padîşahê Tapnaxê û wî zilam şandin bajarê Şexemê da ku wan xortan bibînin, çimkî padîşah baweriya xwe bi wan neanî û got: «Çawa du zilam dikarin bajarekî ewqas mezin wek Şexemê wêran bikin?»
41 Qasidên Yaşûv vegeriyan û jê re gotin: «Em gihîştin bajêr û ew wêran bûye, li wir mirov tune ne, tenê jinên ku digirîn hene. Ne pez û ne jî dewar hene, çimkî her tiştê ku di bajêr de hebû, kurên Aqûb birin.»
42 Yaşûb li ser vê yekê ecêbmayî ma û got: «Çawa du kes dikarin vî karî bikin û bajarekî ewqas mezin wêran bikin û yek jî nikaribe li hember wan bisekine?»
43 Çimkî tiştekî usa ji rojên Nemrûd vir ve çênebûye û heta ji demên herî dûr ve jî tiştekî usa çênebûye; û Yaşûb, padîşahê Tapnaxê, ji gelê xwe re got: «Wêrek bin û em ê herin û li dijî van Îbranî şer bikin, û wekî ku wan bi bajêr kir, bi wan bikin û em ê tola xelkê bajêr hilînin.»
44 Yaşûb, padîşahê Tapnaxê, bi şêwirmendên xwe re li ser vê mijarê şêwirî û şêwirmendên wî jê re gotin: «Tu bi tena serê xwe li ser Îbranî sernakeve, ji ber ku divê ew bi hêz bin ku vî karî li seranserê bajêr bikin.»

45 Ger du ji wan tevahiya bajêr wêran kiribin û kesek li dijî wan nesekinîbe, bê guman ger tu li dijî wan derkevî, ew ê hemî li dijî me rabin û me jî tune bikin.

46 Lê eger tu bişînî cem hemû padîşahên ku li dora me ne û bila ew bicivin, em ê bi wan re herin û li dijî kurên Aqûb şer bikin; wê demê tu dê li dijî wan bi ser bikevî.

47 Yaşûb gotinên şêwirmendên xwe bihîst û gotinên wan li wî û gelê wî xweş hatin û wî wisa kir; Yaşûb padîşahê Tapnaxê ji hemû padîşahên Amoriyan re şand ku li dora Şexem û Tapnaxê bûn û got:

48 Were bi min re hilkişe û alîkariya min bike, emê Aqûbê Îbranî û hemû kurên wî bikujin û wan ji rûyê erdê tune bikin, çimkî wî li bajarê Şexemê wisa kir, ma tu pê nizanî?

49 Hemû padîşahên Amoriyan xerabiya ku kurên Aqûb li bajarê Şexemê kiribûn bihîstin û ji wan gelek matmayî man.

50 Û heft padîşahên Amoriyan bi hemû artêşên xwe re, nêzîkî deh hezar zilamên bi şûrên kişandî, civiyan û hatin ku li dijî kurên Aqûb şer bikin. Û Aqûb bihîst ku padîşahên Amoriyan civiyane da ku li dijî kurên wî şer bikin, û Aqûb pir tirsiya û ew xemgîn bû.

51 Aqûb li Şimhûn û Lêwî qîr kir û got: «Ev çi karê we ye? Çima we hemû kurên Kenanî anîne ser min da ku ez û malbata min tune bikin? Çimkî ez û malbata min di aramiyê de bûn, lê we ev tişt bi min kir û bi kiryarên xwe xelkê welêt li dijî min hêrs kirin.»

52 Cihûda bersiva bavê xwe da û got: «Ma birayên min Şimûn û Lêwî hemû niştecihên Şexemê bê sedem kuştin? Bê guman ev ji ber ku Şexem xwişka me nizim kiribû û fermana Xwedayê me ya ji Nûh û zarokên wî re şikandibû bû, ji ber ku Şexem xwişka me bi zorê biribû û pê re zîna kiribû.

53 Û Şexem ev hemû xerabî kir û yek ji niştecihên bajarê wî destwerdan nekir û negot: «Çima tu vê yekê dikî? Ji bo vê yekê birayên min çûn û bajar lê dan, û Xudan ew da destê wan, ji ber ku niştecihên wî fermanên Xwedayê me binpê kiribûn. Ma ev hemû bê sedem in ku wan ev kiriye?»

54 Û niha çima tu ditirsî an xemgîn î, û çima tu ji birayên min nerazî yî, û çima hêrsa te li dijî wan gur bûye?

55 Bêguman Xwedayê me yê ku bajarê Şexemê û xelkê wê da destê wan, ew ê hemû padîşahên Kenanî yên ku li dijî me tên jî bide destê me, û em ê çawa birayên min bi Şexemê kirin, bi wan bikin.

56 Niha li hember wan aram be û tirsên xwe bavêje, lê baweriya xwe bi Xudan Xwedayê me bîne û jê re dua bike ku alîkariya me bike û me rizgar bike, û dijminên me radestî destên me bike.

57 Cihûda gazî yek ji xulamên bavê xwe kir: «Niha here û bibîne ka ew padîşahên ku li dijî me tên û leşkerên wan li ku ne.»

58 Û xulam çû û dûr nihêrî, û li hember Çiyayê Sîhon hilkişiya, û hemû wargehên padîşahan li zeviyan dît, û ew vegeriya Cihûdayê û got: «Va ye, padîşah bi hemû wargehên xwe li zeviyan rûniştine, miletekî pir zêde ye, mîna qûma li ser perava deryayê.»

59 Cihûda ji Şimûn û Lêwî û ji hemû birayên xwe re got: «Xwe bi hêz bikin û bibin kurên mêrxas, çimkî Xudan Xwedayê me bi me re ye, ji wan netirsin.»

60 Bila her kes bi çekên xwe yên şer, bi kevan û bi şûrê xwe rabe pêş, û em ê herin û li dijî van mirovên nesinetkirî şer bikin; Xudan Xwedayê me ye, ew ê me rizgar bike.

61 Û ew rabûn û her yek ji wan çekên xwe yên şer li xwe kirin, çi mezin çi biçûk, yanzdeh kurên Aqûb û hemû xulamên Aqûb jî bi wan re.

62 Hemû xulamên Îshaq ên ku li Hebronê ligel Îshaq bûn, bi her cûre amûrên şer hatin ba wan û kurên Aqûb û xulamên wan, sed û diwanzdeh kes, çûn ba van padîşahan û Aqûb jî bi wan re çû.

63 Kurên Aqûb şandin ba bavê xwe Îshaq kurê Birahîm li Hêbronê, ango Kirêat-Arbayê, û gotin:

64 Em ji bo me ji Xudan Xwedayê me lava dikin, ku me ji destên Kenaniyan biparêze ku tên ser me û wan bide destê me.

65 Îshaqê kurê Birahîm ji bo kurên xwe ji Xudan dua kir û got: «Ya Xudan Xwedê, te soz da bavê min û got: Ez ê dûndana te wek stêrkên ezmanan zêde bikim.» Û te soz da min jî, û niha ku padîşahên Kenanê li hev dicivin da ku bi zarokên min re şer bikin, soza xwe bicîh bîne, ji ber ku wan tu tundûtûjî nekiriye.

66 Ji ber vê yekê, ey Xudan Xwedê, Xwedayê hemû erdê, ez ji te rica dikim ku niyeta van padîşahan xera bike da ku ew li dijî kurên min şer nekin.

67 Û dilê van padîşahan û gelên wan bi tirs û xofên kurên min bişkînim û serbilindiya wan nizim bikim, û da ku ew ji kurên min dûr bikevin.

68 Û bi destê xwe yê bihêz û bi milê xwe yê dirêjkirî kurên min û xulamên wan ji wan rizgar bike, çimkî hêz û karîn di destên te de ne ku van hemûyan bikî.

69 Kurên Aqûb û xulamên wan çûn ba van padîşahan û ew bi Xudan Xwedayê xwe bawer kirin û dema ku ew diçûn, bavê wan Aqûb jî ji Xudan re dua kir û got: «Ey Xudan Xwedayê, Xwedayê hêzdar û bilind, yê ku ji rojên berê ve, ji niha û heta hetayê hukumdarî kiriye;

70 Tu yî ku şeran gur dikî û wan radiwestînî, di destê te de hêz û şiyana bilindkirin û hilweşandinê heye; Bila duaya min li ber te qebûl bibe ku tu bi dilovaniya xwe berê xwe bidî min, da ku dilê van padîşahan û gelê wan bi tirsa kurên min bişkînî, û wan û wargehên wan bitirsînî, û bi dilovaniya xwe ya mezin hemû kesên ku baweriya xwe bi te tînin rizgar bikî, ji ber ku tu yî ku dikarî mirovan bixî bin destê me û miletan bixî bin destê me.

BEŞA 35

1 Hemû padîşahên Amoriyan hatin û li zeviyê sekinîn da ku bi şêwirmendên xwe re şêwir bikin ka çi bi kurên Aqûb bê kirin, çimkî ew hîn jî ji wan ditirsiyan û digotin: «Va ye, du ji wan tevahiya bajarê Şexemê kuştin.»

2 Xudan duayên Îshaq û Aqûb bihîst û dilê hemû şêwirmendên van padîşahan bi tirs û xofeke mezin tijî kir, wan bi yekdengî qîr kir û got:

3 Ma îro tu bêaqil î, yan jî tu fêm nakî ku tu dê bi Îbraniyan re şer bikî, û çima tu îro ji tunekirina xwe kêfxweş dibî?

4 Va ye, du ji wan bê tirs û xof gihîştin bajarê Şexemê û hemû niştecihên bajêr kuştin, heta ku kes li hember wan ranewestiya. Hûn ê çawa bikaribin bi hemûyan re şer bikin?

5 Bê guman hûn dizanin ku Xwedayê wan ji wan pir hez dike û ji bo wan tiştên mezin kiriye ku ji rojên berê ve nehatine kirin, û di nav hemû xwedayên miletan de, kesek tune ku dikare mîna karên wî yên mezin bike.

6 Bi rastî wî bavê wan Îbrahîmê Îbranî ji destê Nemrûd û ji destê hemû gelê wî yê ku gelek caran dixwest wî bikuje, rizgar kir.
7 Wî ew ji agirê ku padîşah Nemrod ew avêtibû nav wî rizgar kir, û Xwedayê wî ew jê rizgar kir.
8 Û kî din dikare tiştekî wisa bike? Bê guman ew Birahîm bû ku pênc padîşahên Elamê kuşt, dema ku wan dest dan kurê birayê wî yê ku di wan rojan de li Sodomê dijiya.
9 Û xulamê wî yê dilsoz ê di mala wî de û çend zilamên wî girtin, di şevekê de li pey padîşahên Elamê ketin û ew kuştin, û hemû milkê ku ji wî stendibûn, vegerandin kurê birayê wî.
10 Û bê guman hûn dizanin ku Xwedayê van Îbranî ji wan pir kêfxweş e, û ew jî ji wî kêfxweş in, ji ber ku ew dizanin ku wî ew ji hemû dijminên wan rizgar kirine.
11 Û bi saya hezkirina xwe ya ji bo Xwedayê xwe, Birahîm kurê xwe yê yekta û hêja hilda û niyeta wî ew bû ku wî wek qurbanek şewitandinê ji Xwedayê xwe re bîne, û eger Xwedê rê li ber wî negirtibûya ku vê yekê bike, wî ê bi saya hezkirina xwe ya ji bo Xwedayê xwe ev yek bikira.
12 Xwedê hemû karên wî dît û sond xwar û soz da wî ku ew ê kurên wî û hemû nifşa wî ji her tengahiyê rizgar bike ku dê bi serê wan de were, ji ber ku wî ev tişt kiribû û bi hezkirina xwe ya ji bo Xwedayê xwe dilovaniya wî ya ji bo zarokê xwe tepisandibû.
13 Ma te nebihîstiye ku Xwedayê wan çi bi Firewn, p'adşê Misrê, û bi Abîmelek, p'adşê Gerarê kir, bi girtina jina Birahîm, ku li ser wê got: «Ew xûşka min e, nebe ku ew wî ji ber wê bikujin û bifikirin ku wê ji bo jinekê bînin?» Û Xwedê her tiştê ku te bihîstiye bi wan û bi gelê wan kir.
14 Û va ye, me bi çavên xwe dît ku Esaw, birayê Aqûb, bi çar sed zilaman re hat ba wî, da ku wî bikuje, çimkî wî anî bîra xwe ku bereketa bavê wî ji wî standibû.
15 Û gava ew ji Sûriyê dihat, ew çû pêşwaziya wî, da ku dayikê bi zarokan re lêxe, û kê ew ji destên wî rizgar kir, ji bilî Xwedayê wî yê ku ew pê bawer bû? Wî ew ji destê birayê wî û her weha ji destê dijminên wî rizgar kir, û bê guman ew ê dîsa wan biparêze.
16 Kî nizane ku Xwedayê wan ew hêz daye wan ku ew xerabiya ku we bihîstiye li bajarê Şexemê bikin?
17 Ma gelo du zilam dikarin bi hêza xwe bajarekî ewqas mezin wek Şexemê wêran bikin, eger Xwedayê wan ê ku ew pê bawer bûn nebûya? Wî ev hemû tişt bi wan re got û kir da ku niştecihên bajêr di bajarê wan de bikuje.
18 Ma hûn dikarin wan kesên ku ji bajarê we hatine da ku bi tevahîya wan re şer bikin, bi ser bixin, her çend hezar carî ji wan bêtir jî alîkariya we bikin?
19 Bê guman hûn dizanin û fêm dikin ku hûn nayên ku bi wan re şer bikin, lê hûn tên ku bi Xwedayê wan re şer bikin ku ew hilbijartine, û ji ber vê yekê hûn hemî îro hatine ku werin tunekirin.
20 Ji ber vê yekê, niha xwe ji vê xerabiya ku hûn hewl didin bînin ser xwe dûr bigirin, û ji bo we çêtir e ku hûn neçin şerê wan, her çend ew hindik bin jî, ji ber ku Xwedayê wan bi wan re ye.
21 Û gava padîşahên Amoriyan hemû gotinên şêwirmendên xwe bihîstin, dilê wan tijî tirs bû û ji kurên Aqûb tirsiyan û nexwestin li dijî wan şer bikin.
22 Û wan guhên xwe dan gotinên şêwirmendên xwe û guh dan hemû gotinên wan, û gotinên şêwirmendan pir li padîşahan xweş hatin û wan jî wisa kir.
23 Padîşahan zivirîn û ji kurên Aqûb dûr ketin, çimkî ew newêrin nêzîkî wan bibin da ku bi wan re şer bikin, ji ber ku ew ji wan pir ditirsiyan û dilê wan ji tirsa wan di hundurê wan de diheliya.
24 Ev ji Xudan ji wan re derket, çimkî wî duayên xulamên xwe Îshaq û Aqûb bihîst, çimkî wan baweriya xwe pê anî; û hemû van padîşahan di wê rojê de bi wargehên xwe vegeriyan, her yek çû bajarê xwe, û wan di wê demê de bi kurên Aqûb re şer nekir.
25 Kurên Aqûb wê rojê heta êvarê li hemberî çiyayê Sîhonê li cihê xwe man û gava dîtin ku ev padîşah nehatine ku li dijî wan şer bikin, kurên Aqûb vegeriyan malên xwe.

BEŞA 36

1Di wê demê de Xudan li Aqûb xuya bû û got: «Rabe, here Bêtêlê û li wir bimîne, û li wir gorîgehek ji Xudanê ku li te xuya bûye, yê ku te û kurên te ji tengahiyê xilas kirine, çêke.
2 Û Aqûb bi kurên xwe û hemû tiştên xwe re rabû û li gor gotina Xudan çûn û hatin Bêt'elê.
3 Gava Aqûb çû Bêtêlê, nod û neh salî bû û Aqûb û kurên wî û hemû gelê ku pê re bûn li Bêtêlê, li Lûzê, man û li wir ji bo Xudanê ku jê re xuya bû gorîgehek çêkir. Aqûb û kurên wî şeş mehan li Bêtêlê man.
4 Di wê demê de Debora keça Uz, şîrîka Rebekayê, ya ku li cem Aqûb bû, mir; û Aqûb ew li binê Bêtêlê, di bin dara berûyê de ku li wir bû, veşart.
5 Û Rebekaya keça Betûêl, diya Aqûb, di wê demê de li Hebronê, ango li Kirêat-Arbayê, mir û ew di şikefta Makpêlayê de hate veşartin, ya ku Birahîm ji kurên Hîtî kirîbû.
6 Û jiyana Rebekayê sed û sî û sê sal bû û ew mir. Gava Aqûb bihîst ku diya wî Rebekayê miriye, ew ji bo diya xwe gelek giriya û ji bo wê û ji bo Deborayê, şîraniyek mezin li bin dara gûzê çêkir û navê wê derê danî Allon-Bachût.
7 Labanê Sûrî di wan rojan de mir, çimkî Xwedê ew lêxist ji ber ku wî peymana di navbera wî û Aqûb de binpê kir.
8 Aqûb sed salî bû gava Xudan lê xuya bû û ew pîroz kir û navê wî danî Îsraêl, û Rahêl, jina Aqûb, di wan rojan de ducanî bû.
9 Û di wê demê de Aqûb û hemû yên wî ji Bêt'elê rê ketin, da ku herin mala bavê xwe, Hîbronê.
10 Û gava ew di rê de bûn û hîn hindik rê mabû ku bigihîjin Efratê, Rahêlê kurek anî dinyayê û êşeke giran kişand û mir.
11 Û Aqûb ew li ser rêya Efratê, yanî Beytlehmê, veşart û li ser gora wê stûnek danî ku heta roja îro jî li wir e. Rojên Rahêlê çil û pênc sal bûn û ew mir.
12 Aqûb navê kurê xwe yê ku ji wî re çêbû, ku Rahêlê jê re anî, danî Binyamîn, çimkî ew li welatê li milê rastê ji wî re çêbû.
13 Û piştî mirina Rahêlê, Aqûb konê xwe li konê Bîlhaya xizmetkara wê danî.
14 Ji ber vê yekê Rûben ji bo diya xwe Lêayê hesûdî kir û tijî hêrs bû, bi hêrs rabû çû û ket konê Bîlhayê û ji wir nivînên bavê xwe rakir.
15 Di wê demê de mafê nixurîtiyê, tevî karên padîşahî û kahîntiyê, ji kurên Rûben hatin standin, ji ber ku wî nivîna bavê xwe qirêj kiribû, û mafê nixurîtiyê dan Ûsiv, karê

padîşahiyê dan Cihûda û kahîntî dan Lêwî, ji ber ku Rûben nivîna bavê xwe qirêj kiribû.
16 Ev in nifşên Aqûb ên ku li Padan-Aramê jê re çêbûn û kurên Aqûb diwanzdeh bûn.
17 Kurên Lêayê ev bûn: Rûbenê pêşî, Şimûn, Lêwî, Cihûda, Îsaxar, Zebûlon û xwişka wan Dîna; kurên Rahêlê jî Ûsiv û Binyamîn bûn.
18 Kurên Zîlpa, xizmetkara Lêayê, Gad û Aşêr bûn û kurên Bîlha, xizmetkara Rahêlê, Dan û Neftelî bûn; ev kurên Aqûb in ku li Padan-Aramê jê re çêbûn.
19 Aqûb û kurên wî û hemû tiştên wî rê ketin û gihîştin Mamreyê, yanî Kirêat-Arbayê, ku li Hebronê ye, cihê ku Birahîm û Îshaq lê diman û Aqûb û kurên wî û hemû tiştên wî li cem bavê xwe li Hebronê man.
20 Û birayê wî Esaw û kurên wî û her tiştê wî çûn welatê Seîr û li wir bi cih bûn û li welatê Seîr milk ji wan re çêbûn. Zarokên Esaw li welatê Seîr gelek zêde bûn û zêde bûn.
21 Ev in nifşên Esaw ên ku li welatê Kenanê jê re çêbûn û kurên Esaw pênc bûn.
22 Adayê kurê xwe yê pêşî Elîfaz ji Esaw re anî, her wiha wê Reûêl jî jê re anî û Ahlîbamayê Yeûş, Yalam û Qorax jî jê re anîn.
23 Ev ew kurên Esaw in ku li welatê Kenanê jê re çêbûn; kurên Elîfazê kurê Esaw ev bûn: Teman, Omer, Zefo, Gatam, Kenaz û Amaleks; kurên Reûêl jî ev bûn: Nahat, Zerax, Şama û Mîzza.
24 Kurên Yeûş Tîmna, Elva û Yeteth bûn; û kurên Yaalam jî Alah, Fînor û Kenaz bûn.
25 Kurên Qorax ev bûn: Teman, Mîbzar, Mejdîel û Eram; ev malbatên kurên Esaw li gorî mîrektiyên wan li welatê Seîr in.
26 Ev navên kurên Seîrê Horî ne, yên ku li welatê Seîrê diman: Lotan, Şobal, Sîbeon, Anah, Dîşan, Ezer û Dîşon, ku ew heft kur bûn.
27 Kurên Lotan Horî, Heman û xwişka wan Tîmna bûn, ango Tîmna ku hat ba Aqûb û kurên wî, lê wan guh neda wê, û ew çû û bû cariya Elîfaz kurê Esaw û jê re Amalek anî.
28 Kurên Şobal Elvan, Menahat, Ebal, Şefo û Onam bûn, û kurên Sîbeon Ajah û Anah bûn. Ev ew Anah bû ku dema ku kerên bavê xwe Sîbeon dixwar, li çolê Yemîm dîtin.
29 Û dema ku ew kerên bavê xwe dixwar, ew di demên cûda de ew dibir çolê da ku wan xwedî bike.
30 Rojekê ew ew birin yek ji çolên li beravê deryayê, li hember çolê gel, û dema ku ew wan dixwar, bahozek pir dijwar ji aliyê din ê deryayê hat û li ser kerên ku li wir dixwarin sekinî, û ew hemî sekinîn.
31 Û piştre nêzîkî sed û bîst heywanên mezin û tirsnak ji çolê li aliyê din ê deryayê derketin, û ew hemî gihîştin cihê ku ker lê bûn, û xwe li wir bi cih kirin.
32 Û ew heywan, ji nîvê xwe ber bi jêr ve, bi şiklê zarokên mirovan bûn, û ji nîvê xwe ber bi jor ve, hin ji wan dişibiyan hirçan, û hin jî dişibiyan keephayan, bi dûvikên li pişt wan ji navbera milên wan ve ku digihîştin erdê, mîna dûvikên ducheephath, û ev heywan hatin û siwarî van keran bûn, û ew birin dûr, û ew heta roja îro çûn.
33 Yek ji van heywanan nêzîkî Anah bû û bi dûvikê wî lê da û ji wir reviya.
34 Û gava wî ev kar dît, ew ji jiyana xwe pir tirsiya û reviya û ber bi bajêr ve çû.
35 Û wî her tiştê ku bi serê wî hatibû ji kur û birayên xwe re got, û gelek kes çûn ku li keran bigerin lê nekarîn wan bibînin, û Anah û birayên wî ji wê rojê şûnda êdî neçûn wê derê, ji ber ku ew ji jiyana xwe pir ditirsiyan.
36 Kurên Anah kurê Seîr, Dîşon û xwişka wî Ahlîbama bûn, kurên Dîşon Hemdan, Eşban, Îtran û Xêran bûn, kurên Ezer Bîlhan, Zaavan û Ekan bûn, kurên Dîşon Ûz û Aran bûn.
37 Ev malbetên zar'êd Seîrê Horî ne, li gorî mîrektîyên wan li welatê Seîrê.
38 Esaw û kurên wî li welatê Seîrê Horî, yê ku li wî welatî dijiyan, li wir milkên wan hebûn û pir zêde bûn û zêde bûn. Aqûb û kurên wî û her tiştê wan li welatê Kenanê li cem bavê xwe Îshaq man, çawa ku Xudan ji bavê wan Birahîm re emir kiribû.

BEŞA 37

1 Û di sed û pênc saliya jiyana Aqûb de, yanî di neh saliya jiyana Aqûb bi zarokên xwe re li welatê Kenanê, ew ji Padan-Aramê hat.
2 Û di wan rojan de Aqûb bi zarokên xwe re ji Hebronê rê ket û ew çûn û vegeriyan bajarê Şexemê, ew û hemû tiştên wan, û li wir bi cih bûn, çimkî zarokên Aqûb li bajarê Şexemê ji bo pezên xwe zeviyên çêregehê yên baş û têr bi dest xistin, bajarê Şexemê wê demê ji nû ve hatibû avakirin û nêzîkî sê sed mêr û jin lê hebûn.
3 Aqûb û zarokên wî û hemû tiştên wî li wê zeviyê de diman ku Aqûb ji Hamorê bavê Şexem kirîbû, dema ku ew ji Padan-Aramê vegerya berî ku Şimûn û Lêwî bajar lêxin.
4 Hemû padîşahên Kenanî û Amoriyan ên ku derdora bajarê Şexemê bûn, bihîstin ku kurên Aqûb dîsa hatine Şexemê û li wir bi cih bûne.
5 Wan got: «Ma piştî ku wan niştecihên wî qir kirin û ew derxistin, gelo kurên Aqûbê Îbranî dê dîsa vegerin bajêr û lê bijîn? Gelo ew ê niha vegerin û yên ku li bajêr dijîn jî derxin, an jî wan bikujin?»
6 Hemû padîşahên Kenanê dîsa li hev civiyan û li hev civiyan ku bi Aqûb û kurên wî re şer bikin.
7 Yaşûb padîşahê Tapnaxê ji hemû padîşahên cîran re, ji Elanê padîşahê Gaaş, ji Îhûrî padîşahê Şîlo, ji Paratonê padîşahê Xazar, ji Şûşiyê padîşahê Sarton, ji Labanê padîşahê Bêtkoranê û ji Şabîrê padîşahê Otnaymayê re peyam şand û got:
8 Werin cem min û alîkariya min bikin, em Aqûbê Îbranî û kurên wî û hemû tiştên wî bikujin, çimkî ew dîsa hatine Şexemê da ku wê bikin milk û niştecihên wê wekî berê bikujin.
9 Û hemû van padîşahan li hev civiyan û bi hemû wargehên xwe hatin, gelek wek qûma li ser perava deryayê pir bûn, û hemû li hemberî Tapnaxê bûn.
10 Û Yaşûb padîşahê Tapnaxê bi hemû artêşa xwe ve çû hemberî wan û li derveyî bajêr li hember Tapnaxê bi wan re wargeh danî û hemû van padîşahan li heft lîman dabeş kirin, heft wargeh li dijî kurên Aqûb bûn.
11 Wan ji Aqûb û kurê wî re peyamek şandin û gotin: «Hûn hemû werin ba me, da ku em li deştê bi hev re hevdîtinekê bikin û tola mêrên Şexemê yên ku we li bajarê wan kuştin hilînin, û hûn ê niha dîsa vegerin bajarê Şexemê û lê bijîn û niştecihên wê wekî berê bikujin.»

12 Kurên Aqûb ev bihîstin û hêrsa wan ji gotinên padîşahên Kenanê pir zêde bû, û deh kurên Aqûb lez kirin û rabûn, û her yek ji wan çekên xwe yên şer li xwe kirin; û sed û du xulamên wan bi wan re bûn ku di rêza şer de amade bûn.
13 Û hemû ev zilam, kurên Aqûb bi xulamên xwe re, çûn ba van padîşahan û bavê wan Aqûb jî bi wan re bû û hemû li ser girê Şexemê sekinîn.
14 Aqûb ji bo kurên xwe ji Xudan re dua kir, destên xwe ber bi Xudan ve dirêj kir û got: «Ey Xwedê, tu Xwedayê Hemûkar î, tu bavê me yî, te em afirandin û em karên destên te ne; Ez ji te lava dikim ku kurên min bi dilovaniya xwe ji destê dijminên wan rizgar bikî, yên ku îro tên ku bi wan re şer bikin û wan ji destê wan rizgar bikin, çimkî di destê te de hêz û karîn heye ku meriv hindikan ji piran rizgar bike.»
15 Û ji kurên min, xulamên xwe re, hêz û qedir bide ku bi dijminên wan re şer bikin, wan bindest bikin û dijminên wan li ber wan bixin xwarê, û bila kurên min û xulamên wan bi destê zarokên Kenan nemirin.
16 Lê eger di çavên te de baş be ku tu canê kurên min û xulamên wan bistînî, wan bi dilovaniya xwe ya mezin bi destên xizmetkarên xwe bigire, da ku ew îro bi destên padîşahên Amoriyan nemirin.
17 Û gava Aqûb dev ji dua kirina xwe ji Xudan berda, erd ji cihê xwe hejiya û roj tarî bû û hemû padîşah tirsiyan û tirs û xofeke mezin ew girt.
18 Û Xudan guh da duaya Aqûb û Xudan bi tirs û heybeta kurên Aqûb dilê hemû padîşahan û leşkerên wan xist nav dilê wan.
19 Çimkî Xudan dengê erebeyan û dengê hespên bi hêz ji kurên Aqûb û dengê artêşeke mezin a ku bi wan re bû, da wan bihîstin.
20 Û ev padîşah ji kurên Aqûb gelek tirsiyan û gava ew li cihê xwe sekinîbûn, nihêrî kurên Aqûb bi sed û diwanzdeh kesan, bi qîrîneke mezin û bi heybet êrîşî wan kirin.
21 Û gava padîşahan dîtin ku kurên Aqûb ber bi wan ve tên, ew hîn bêtir tirsiyan û ew meyla kirin ku ji ber kurên Aqûb paşve vekişin mîna berê û bi wan re şer nekin.
22 Lê ew paşve nekişiyan û gotin: «Em ê du caran bi vî rengî ji ber Îbranî paşve vekişin.»
23 Û kurên Aqûb nêzîk bûn û li dijî van hemû padîşahan û artêşên wan pêş ve çûn, û wan dît ku ew gelek bi hêz bû, wek qûma deryayê pirjimar bû.
24 Kurên Aqûb gazî Xudan kirin û gotin: «Ya Xudan, alîkariya me bike û bersiva me bide, çimkî em bi te bawer dikin û bila em bi destên van mirovên bêsinet nemirin, yên ku îro li dijî me hatine.»
25 Kurên Aqûb çekên xwe yên şer li xwe kirin, her yekî mertal û rimê xwe hildan destên xwe û ber bi şer ve çûn.
26 Û Cihûda, kurê Aqûb, pêşî li pêşiya birayên xwe û deh xulamên xwe bi wî re bezî û ber bi van padîşahan ve çû.
27 Û Yaşûb, padîşahê Tapnaxê, pêşî bi artêşa xwe li pêşiya Cihûdayê derket, û Cihûdayê dît ku Yaşûb û artêşa wî ber bi wî ve tên, û hêrsa Cihûdayê gur bû, û hêrsa wî di hundirê wî de pê ket, û ew ber bi şer ve çû ku Cihûdayê tê de canê xwe da.
28 Yaşûb û hemû artêşa wî ber bi Cihûdayê ve diçûn, li ser hespêkî pir bi hêz û bi hêz siwar bû, Yaşûb zilamekî pir mêrxas bû, ji serî heta binî bi hesin û sifir hatibû pêçan.
29 Û dema ku ew li ser hespê bû, wî bi herdu destên xwe ji pêş û paş ve tîran diavêt, wekî ku di hemû şerên xwe de adet dikir, û ew qet cihê ku tîrên xwe ber bi wê ve diavêt ji dest nedida.
30 Û gava Yaşûb hat ku bi Cihûda re şer bike û gelek tîr avêt ser Cihûda, Xudan destê Yaşûb girt û hemû tîrên ku wî avêt ser mirovên wî ketin.
31 Tevî vê yekê jî, Yaşûb ber bi Cihûda ve diçû, da ku bi tîran wî biceribîne, lê mesafeya di navbera wan de nêzîkî sî kub bû, û gava Cihûda dît ku Yaşûb tîrên xwe li dijî wî diavêje, ew bi hêza xwe ya hêrsbûyî ber bi wî ve bazda.
32 Cihûda kevirekî mezin ji erdê hilda, giraniya wî şêst şêk bû, Cihûda ber bi Yaşûv ve bazda û bi kevir li mertalê wî da, Yaşûv ji ber lêdanê şaş ma û ji hespê xwe ket erdê.
33 Û mertal ji destê Yaşûb perçe perçe bû û bi hêza lêdanê heta panzdeh metreyan dirêj bû û mertal li ber wargeha duyemîn ket.
34 Û padîşahên ku bi Yaşûb re hatibûn, ji dûr ve hêza Cihûda, kurê Aqûb, û tiştê ku wî bi Yaşûb kiribû dîtin, û ew ji Cihûda pir tirsiyan.
35 Û ew li nêzîkî wargeha Yaşûb kom bûn, dema ku şaşbûna wî dîtin, Cihûda şûrê xwe kişand û çil û du zilam ji wargeha Yaşûb kuşt. Hemû wargeha Yaşûb ji ber Cihûda reviya û kes li hember wî nesekinî. Wan Yaşûb hişt û ji ber wî reviyan. Yaşûb hîn jî li erdê rûniştibû.
36 Gava Yaşûb dît ku hemû mêrên wargeha wî ji ber wî reviyane, bi lez û bez bi tirs û xof rabû ser xwe li dijî Cihûdayê û li hember Cihûdayê li ser lingên xwe rawesta.
37 Yaşûv bi Cihûdayê re şer kir, mertal li hember mertal danîn, û hemû mirovên Yaşûv reviyan, çimkî ew ji Cihûdayê pir ditirsiyan.
38 Yaşûv rimê xwe girt destê xwe da ku li serê Cihûda bixe, lê Cihûda zû mertalê xwe danî ser serê xwe û rimê Yaşûv xist mertalê Cihûda û mertalê Yaşûv lêdan xwar û mertal jî perçe perçe bû.
39 Û gava Cihûda dît ku mertalê wî çiriyaye, wî bi lez şûrê xwe kişand û li çokên Yaşûv da û lingên wî jêkirin, Yaşûv ket erdê û rim ji destê wî ket.
40 Cihûda bi lez û bez rima Yaşûv hilda, pê serê wî jê kir û avêt ber lingên wî.
41 Û gava kurên Aqûb dîtin ku Cihûda çi bi Yaşûv kiribû, hemû reviyan nav refên padîşahên din û kurên Aqûb bi artêşa Yaşûv û bi artêşên hemû padîşahên li wir re şer kirin.
42 Kurên Aqûb panzdeh hezar ji wan xistin erdê û wek ku li kêzikan dixin, li wan xistin, yên mayî jî ji bo canê xwe reviyan.
43 Cihûda hîn jî li ber termê Yaşûv sekinîbû û kincê Yaşûv ji wî derxist.
44 Cihûda jî hesin û sifirê ku li dora Yaşûv bû ji holê rakir û va ye, neh kes ji sersedên Yaşûv hatin ku li dijî Cihûda şer bikin.
45 Cihûda lez kir û kevir ji erdê hilda û pê li serê yekî ji wan da, serê wî şikest û laş jî ji ser hespê ket erdê.
46 Û heşt serleşkerên mayî, gava hêza Cihûdayê dîtin, pir tirsiyan û reviyan, û Cihûday bi deh zilamên xwe li pey wan ketin, ew gihîştin wan û kuştin.
47 Û kurên Aqûb hîn jî artêşên padîşahan dişkandin û gelek ji wan kuştin, lê ew padîşah bi wêrekî ligel serokên xwe li ber xwe dan û ji cihên xwe venekişiyan û li dijî wan artêşên xwe yên ku ji ber kurên Aqûb direviyan qîr kirin, lê

kesî guh neda wan, ji ber ku ew ji jiyana xwe ditirsiyan ku nemirin.
48 Û hemû kurên Aqûb, piştî ku artêşên padîşahan têk birin, vegeriyan û hatin pêşberî Cihûdayê, lê Cihûdayê hîn jî heşt serleşkerên Yaşûb dikuşt û cilên wan dixwar.
49 Lêwî dît ku Elon, padîşahê Gaaşê, bi çardeh serleşkerên xwe re ber bi wî ve tê da ku wî bikuje, lê Lêwî bi rastî nizanibû.
50 Û Elon û serokên wî nêzîktir bûn, û Lêwî paşve nihêrî û dît ku şer li paş wî ye, û Lêwî bi diwanzdeh xulamên xwe reviya, û ew çûn û Elon û serokên wî bi devê şûr kuştin.

BEŞA 38

1 Padîşahê Şîloyê Îhûrî ji bo alîkariya Elon derket û ew nêzîkî Aqûb bû. Aqûb kevana xwe ya di destê xwe de kişand û bi tîrekê li Îhûrî da û ew kuşt.
2 Û gava Îhûrî padîşahê Şîlo mir, çar padîşahên mayî bi serleşkerên mayî re ji cihê xwe reviyan û hewl dan ku paşve vekişin û gotin: Piştî ku wan her sê padîşah û serleşkerên wan ên ji me bihêztir kuştin, êdî hêza me li hember Îbranî tune.
3 Û gava kurên Aqûb dîtin ku padîşahên mayî ji cihê xwe dûr ketine, ew li pey wan ketin û Aqûb jî ji quba Şexemê ji cihê ku ew lê sekinîbû hat û ew li pey padîşahan çûn û ew bi xulamên xwe re nêzîkî wan bûn.
4 Padîşah û serdarên leşkerî yên din, gava dîtin ku kurên Aqûb nêzîkî wan dibin, ji jiyana xwe tirsiyan û reviyan heta ku gihîştin bajarê Xezarê.
5 Kurên Aqûb heta deriyê bajarê Xezarê li pey wan çûn û li padîşah û artêşên wan, nêzîkî çar hezar kes, darbeyek mezin li wan dan. Dema ku ew li artêşa padîşahan dixistin, Aqûb bi kevanê xwe mijûl bû û xwe bi lêdana padîşahan ve sînordar kir û hemû kuştin.
6 Û wî Paraton padîşahê Xazar li ber deriyê bajarê Xazar kuşt, û piştre wî Sûsî padîşahê Sarton, Laban padîşahê Bêtchorîn, û Şabîr padîşahê Makhnayê kuştin, û wî ew hemû bi tîran kuştin, tîr li her yekî ji wan ket, û ew mirin.
7 Û kurên Aqûb dîtin ku hemû padîşah mirine û ew şikestî ne û paşve vekişiyane, li hember deriyê Xezarê bi artêşên padîşahan re şer berdewam kirin, û wan dîsa jî nêzîkî çar sed zilamên wan kuştin.
8 Û sê zilam ji xulamên Aqûb di wî şerî de mirin, û gava Cihûda dît ku sê ji xulamên wî mirine, ew pir xemgîn bû û hêrsa wî di hundurê wî de li dijî Amoriyan pêket.
9 Hemû mirovên ku ji artêşên padîşahan mayî ji jiyana xwe pir ditirsiyan, û ew reviyan û deriyê dîwarên bajarê Xezar şikandin, û hemû ji bo ewlehiyê ketin bajêr.
10 Û wan xwe li nîvê bajarê Xezarê veşartin, çimkî bajarê Xezarê pir mezin û berfireh bû, û gava ku hemû artêş ketin bajêr, kurên Aqûb li pey wan bazdan heta bajêr.
11 Çar zilamên bihêz ên di şer de pispor ji bajêr derketin û li ber deriyê bajêr sekinîn, şûr û rimên wan di destên wan de hebûn, li hember kurên Aqûb sekinîn û nehiştin ku ew bikevin bajêr.
12 Neftelî bezî û ket navbera wan û bi şûrê xwe du ji wan kuşt û bi carekê serê wan jê kir.
13 Û ew berê xwe da herduyên din û dît ku ew reviyabûn, û ew li pey wan çû, gihîşt wan, li wan da û ew kuştin.
14 Kurên Aqûb gihîştin bajêr û dîtin ku dîwarekî din ê bajêr hebû, û ew li deriyê dîwar geriyan lê nedîtin, û Cihûda li ser dîwar bazda, Şimûn û Lêwî li pey wî çûn û her sê ji dîwar daketin nav bajêr.
15 Şimûn û Lêwî hemû mêrên ku ji bo ewlehiyê reviyan bajêr, û her weha niştecihên bajêr bi jin û zarokên xwe re, bi devê şûr kuştin û qîrîna bajêr heta ezmanan bilind bû.
16 Dan û Neftalî li ser dîwêr bazdan da ku bibînin ka çi bûye sedema dengê şînê, çimkî kurên Aqûb ji ber birayên xwe xemgîn bûn û wan bihîst ku şêniyên bajêr bi girî û lavayan diaxivîn û digotin: «Her tiştê ku li bajêr heye bigire û here, tenê me nekuje.»
17 Û gava Cihûda, Şimûn û Lêwî dev ji lêdana niştecihên bajêr berdan, ew hilkişiyan ser dîwar û gazî Dan û Neftalî kirin, yên ku li ser dîwar bûn, û birayên wan ên din, û Şimûn û Lêwî ji wan re qala ketina bajêr kirin, û hemû kurên Aqûb hatin ku talanê bînin.
18 Kurên Aqûb talanên bajarê Xezar, pez û dewar û milk û her tiştê ku di destê wan de bû, girtin û wê rojê ji bajêr derketin.
19 Û roja din kurên Aqûb çûn Sartonê, ji ber ku wan bihîst ku mirovên Sartonê yên ku li bajêr mabûn, ji bo kuştina padîşahê wan, ji bo şerkirina bi wan re kom bûne, û Sarton bajarekî pir bilind û bi hêz bû, û sûreke kûr li dora bajêr hebû.
20 Stûna dîwar nêzîkî pêncî û firehiya wê jî çil ga bû, û ji ber dîwarê dîwar cihekî tunebû ku mirov bikeve bajêr. Kurên Aqûb dîwarê bajêr dîtin û li deriyekî geriyan, lê nekarîn bibînin.
21 Çimkî deriyê bajêr li paş bû, û her kesê ku dixwest bikeve bajêr, ji wê rêyê derbas dibû û li dora tevahiya bajêr digeriya û piştre diket bajêr.
22 Gava kurên Aqûb dîtin ku ew nikarin rêya bajêr bibînin, hêrsa wan pir zêde bû û niştecihên bajêr dîtin ku kurên Aqûb tên ba wan, ji wan pir tirsiyan, çimkî wan bihîstibû ku ew bi hêza wan û tiştê ku wan bi Xezar kiribûn.
23 Û piştî ku niştecihên bajarê Sartonê li bajêr civiyan, nikaribûn ber bi kurên Aqûb ve biçin da ku li dijî wan şer bikin, da ku ew nekevin bajêr, lê gava wan dît ku ew ber bi wan ve tên, ew ji wan pir tirsiyan, ji ber ku wan bihîstibû ku ew bi hêza wan û tiştê ku wan bi Xezar kiribûn.
24 Ji ber vê yekê, niştecihên Sartonê berî ku kurên Aqûb werin, pira rêya bajêr ji cihê wê zû rakirin û ew anîn bajêr.
25 Kurên Aqûb hatin û li rêya bajêr geriyan, lê ew nedîtin. Xelkê bajêr derketin serê dîwar û dîtin, û va ye kurên Aqûb li rêya deriyê bajêr digeriyan.
26 Û xelkê bajêr ji ser dîwarê kurên Aqûb nifir li wan kirin û nifir li wan kirin. Kurên Aqûb nifir bihîstin û pir hêrs bûn û hêrsa wan di hundirê wan de şewitî.
27 Kurên Aqûb ji wan hêrs bûn û hemû rabûn û bi hêza xwe ji ser sûrê bazdan û bi hêza xwe firehiya çil gaqt a sûrê derbas kirin.
28 Û gava ew ji sûrê derbas bûn, ew di bin dîwarê bajêr de rawestiyan û dîtin ku hemû deriyên bajêr bi deriyên hesinî girtî ne.
29 Kurên Aqûb nêzîk bûn ku deriyên deriyên bajêr vekin, lê xelkê bajêr nehiştin ew vekin, çimkî ji serê dîwar ve kevir û tîran diavêtin ser wan.
30 Hejmara xelkê ku li ser dîwêr bûn nêzîkî çar sed mêr bû, û gava kurên Aqûb dîtin ku mirovên bajêr nahêlin ew deriyên bajêr vekin, ew bazdan û hilkişiyan serê dîwêr, û Cihûda pêşî çû rojhilatê bajêr.

31 Gad û Aşer li pey wî heta quncikê rojavayê bajêr,
Şimûn û Lêwî jî li bakur, Dan û Rûben jî li başûr çûn.
32 Û ew mirovên ku li ser dîwar bûn, niştecihên bajêr,
gava dîtin ku kurên Aqûb ber bi wan ve tên, hemû ji dîwar
reviyan, daketin nav bajêr û xwe di nav bajêr de veşartin.
33 Û Îsaxar û Neftelî yên ku di bin dîwar de mabûn nêzîk
bûn û deriyên bajêr şikandin û li ber deriyên bajêr agir
pêxistin ku hesin heliya û hemû kurên Aqûb, ew û hemû
zilamên wan, ketin bajêr û bi niştecihên bajarê Sarton re şer
kirin û wan bi devê şûr kuştin û kes li ber wan nesekinî.
34 Nêzîkî du sed zilam ji bajêr reviyan û hemû çûn û xwe
di bircêkî bajêr de veşartin. Cihûda heta bircê li pey wan çû
û bircê hilweşand, birc ket ser wan û hemû mirin.
35 Kurên Aqûb ji ser rêya banê wê bircê derketin û dîtin ku
li dûr ve bircêke din a xurt û bilind li bajêr hebû û serê wê
digihîşt ezmanan. Kurên Aqûb bi lez û bez daketin û bi
hemû mirovên xwe re çûn wê bircê û dîtin ku ew bi qasî sê
sed mêr, jin û zarokên piçûk tije ye.
36 Kurên Aqûb li bircê li wan mirovan lêdan û ew ji ber
wan reviyan.
37 Şimûn û Lêwî li pey wan ketin, dema ku diwanzdeh
zilamên bihêz û mêrxas ji cihê ku ew lê veşartibûn derketin
ber bi wan ve.
38 Û ew diwanzdeh zilaman şerekî dijwar li dijî Şimûn û
Lêwî kirin, lê Şimûn û Lêwî nekarîn li ser wan bi ser
bikevin, û wan zilamên wêrek mertalên Şimûn û Lêwî
şikandin, û yek ji wan bi şûrê xwe li serê Lêwî da, dema ku
Lêwî bi lez destê xwe danî ser serê wî, ji ber ku ew ji şûr
ditirsiya, û şûr li destê Lêwî da, û ji destê Lêwî pir hindik
ma.
39 Lêwî şûrê mêrxas girt destê xwe, bi zorê ji destê wî girt
û pê li serê mêrxasê bihêz da û serê wî jê kir.
40 Yanzdeh kes hatin ku bi Lêwî re şer bikin, çimkî wan
dît ku yek ji wan hatiye kuştin, û kurên Aqûb şer kirin, lê
kurên Aqûb nekarîn li ser wan bi ser bikevin, ji ber ku ew
mêr pir bi hêz bûn.
41 Û gava kurên Aqûb dîtin ku ew nikarin li ser wan
serkevin, Şimûn qîrînek bilind û bihêz kir û yanzdeh
zilamên bihêz ji dengê qîrîna Şimûn matmayî man.
42 Û Cihûda ji dûr ve dengê qîrîna Şimûn nas kir, û Neftalî
û Cihûda bi mertalên xwe reviyan cem Şimûn û Lêwî, û
dîtin ku ew bi wan zilamên bihêz re şer dikin, lê nikaribûn
li ser wan bi ser bikevin ji ber ku mertalên wan şikestî bûn.
43 Neftalî dît ku mertalên Şimûn û Lêwî şikestî ne, ji
xulamên xwe du mertal hildan û ew anîn ba Şimûn û Lêwî.
44 Şimûn, Lêwî û Cihûda wê rojê heta dema rojavabûnê
her sêyan li dijî yanzdeh mêrxasan şer kirin, lê ew nekarîn
li hember wan bi ser bikevin.
45 Ev yek ji Aqûb re hat gotin û ew pir xemgîn bû û ji
Xudan re dua kir û ew û Neftalî kurê wî li dijî van zilamên
bihêz çûn.
46 Û Aqûb nêzîk bû û kevanê xwe kişand, nêzîkî wan
mêrxasan bû û sê ji wan bi kevanê kuştin, û heştên mayî
paşve zivirîn, û va ye, şer li dijî wan ji pêş û paş ve dihat
kirin, û ew ji jiyana xwe pir tirsiyan, û nekarîn li ber kurên
Aqûb bisekinin, û ew ji ber wan reviyan.
47 Û di revê de ew rastî Dan û Aşer hatin ku ber bi wan ve
dihatin, û ji nişkê ve ew li ser wan ketin û bi wan re şer
kirin û du ji wan kuştin, û Cihûda û birayên wî li pey wan
ketin û yên mayî li wan xistin û ew kuştin.
48 Hemû kurên Aqûb vegeriyan û li dora bajêr geriyan,
geriyan ka gelo ew dikarin mêran bibînin, û wan nêzîkî bîst
xort di şikeftekê de di bajêr de dîtin, û Gad û Aşer
hemûyan kuştin, û Dan û Neftalî li ser yên din ên ku
reviyabûn û ji birca duyemîn reviyabûn, ketin û hemûyan
kuştin.
49 Kurên Aqûb hemû niştecihên bajarê Sartonê kuştin, lê
jin û zarokên biçûk di bajêr de hiştin û nekuştin.
50 Hemû niştecihên bajarê Sartonê mêrên bihêz bûn, yek ji
wan li dû hezar mêran diçû û du ji wan ji deh hezar mêrên
din nereviyan.
51 Kurên Aqûb hemû niştecihên bajarê Sarton bi devê şûr
kuştin, heta ku kesek li hember wan ranewesta û jinan di
bajêr de hiştin.
52 Kurên Aqûb hemû talana bajêr girtin û tiştê ku
dixwestin dîl girtin, pez û dewar û milkê bajêr girtin û
kurên Aqûb wekî ku bi Xezar û niştecihên wê kiribûn, li
Sarton û niştecihên wê kirin û ew zivirîn û çûn.

BEŞA 39

1 Û gava kurên Aqûb ji bajarê Sartonê çûn, ew nêzîkî du
sed metreyan çûbûn dema ku ew rastî niştecihên Tapnaxê
hatin ku ber bi wan ve dihatin, ji ber ku ew derketin ku bi
wan re şer bikin, ji ber ku wan padîşahê Tapnaxê û hemû
mirovên wî têk biribûn.
2 Hemû yên ku li bajarê Tapnaxê mabûn derketin ku bi
kurên Aqûb re şer bikin, û wan fikirî ku ew talana ku ji
Xazar û Sarton girtibûn, ji wan vegerînin.
3 Û yên mayî yên ji xelkê Tapnaxê li wî cihî bi kurên Aqûb
re şer kirin, kurên Aqûb ew şikandin û ew ji ber wan
reviyan, û ew heta bajarê Arbelanê li pey wan çûn û hemû
li ber kurên Aqûb ketin.
4 Kurên Aqûb vegeriyan û hatin Tapnaxê, da ku talana
Tapnaxê hildin, û gava ew gihîştin Tapnaxê, wan bihîst ku
gelê Arbelanê ji bo rizgarkirina talana birayên xwe
derketiye pêşberî wan, û kurên Aqûb deh zilamên xwe li
Tapnaxê hiştin da ku bajêr talan bikin, û ew ber bi gelê
Arbelanê ve çûn.
5 Û mêrên Arbelanê bi jinên xwe re derketin ku bi kurên
Aqûb re şer bikin, çimkî jinên wan di şer de tecrubekar bûn,
û ew derketin, nêzîkî çar sed mêr û jin.
6 Hemû kurên Aqûb bi dengekî bilind qîriyan û hemû bi
dengekî mezin û bi heybet ber bi niştecihên Arbelanê ve
bazdan.
7 Û niştecihên Arbelanê dengê qîrîna kurên Aqûb û gurîna
wan wek dengê şêran û wek gurîna deryayê û pêlên wê
bihîstin.
8 Ji ber kurên Aqûb tirs û xof ket dilê wan û ew ji wan pir
tirsiyan û ew paşve vekişiyan û ji ber wan reviyan nav
bajêr. Kurên Aqûb heta deriyê bajêr li pey wan çûn û di
bajêr de rastî wan hatin.
9 Kurên Aqûb li bajêr li dijî wan şer kirin û hemû jinên
wan li dijî kurên Aqûb keviran avêtin û tevahiya wê rojê
heta êvarê di navbera wan de şer pir dijwar bû.
10 Û kurên Aqûb nikarîbûn li ser wan bi ser bikevin, û
kurên Aqûb di wî şerî de hema bêje miribûn, û kurên Aqûb
gazî Xudan kirin û ber bi êvarê ve pir hêz girtin, û kurên
Aqûb hemû niştecihên Arbelanê, mêr, jin û zarokên biçûk,
bi devê şûr kuştin.

11 Û her weha mayî ji xelkê ku ji Sartonê reviyabûn, kurên Aqûb li Arbelanê li wan dan, û kurên Aqûb wekî ku bi Xezar û Sartonê kiribûn, li Arbelan û Tapnaxê kirin, û gava jinan dîtin ku hemû mêr mirine, ew li ser banên bajêr derketin û bi barandina keviran wek baranê li kurên Aqûb dan.
12 Kurên Aqûb bi lez û bez ketin bajêr û hemû jinan girtin û bi devê şûr ew kuştin. Kurên Aqûb hemû talanî, pez û dewar û dewarên xwe girtin.
13 Kurên Aqûb wekî ku bi Tapna, Xezar û Şîlo kiribûn, bi Makhnîmayê jî kirin û ji wir vekişiyan.
14 Û di roja pêncemîn de kurên Aqûb bihîstin ku gelê Gaaşê li dijî wan kom bûye da ku şer bikin, ji ber ku wan padîşah û serokên wan kuştibûn, ji ber ku li bajarê Gaaşê çardeh serokên wan hebûn û kurên Aqûb di şerê yekem de hemû kuştin.
15 Û wê rojê kurên Aqûb çekên xwe yên şer li xwe kirin û ew çûn şer li dijî niştecîhên Gaaşê. Li Gaaşê miletekî xurt û bi hêz ji gelê Amoriyan hebû. Gaaş ji hemû bajarên Amoriyan bajarê herî xurt û bi hêz bû û sê dîwarên wê hebûn.
16 Kurên Aqûb gihîştin Gaaş û dîtin ku deriyên bajêr girtî ne û nêzîkî pêncsed mêr li serê dîwarê derve sekinîne, û gelek milet wek qûma li ser qeraxa deryayê ji derveyî bajêr li pişt bajêr kemînê li kurên Aqûb danîne.
17 Kurên Aqûb nêzîkî deriyên bajêr bûn ku vekin û gava ew nêzîk dibûn, ewên ku li pişt bajêr di kemînê de bûn ji cihên xwe derketin û kurên Aqûb dorpêç kirin.
18 Kurên Aqûb di navbera gelê Gaaş de dorpêçkirî bûn, şer hem ji pêş û hem jî ji paş ve bû, û hemû mirovên ku li ser dîwêr bûn, ji dîwêr tîr û keviran diavêtin ser wan.
19 Û Cihûda, gava dît ku mêrên Gaaş ji wan girantir dibin, qîrînek pir tûj û bihêz kir û hemû mêrên Gaaş ji dengê qîrîna Cihûda tirsiyan û ji qîrîna wî ya bihêz mêr ji dîwar ketin xwarê û hemû yên ku ji derve û ji hundirê bajêr bûn ji jiyana xwe pir tirsiyan.
20 Kurên Aqûb hîn nêzîk bûn ku deriyên bajêr bişkînin, lê xelkê Gaaşê ji ser dîwar kevir û tîr avêtin ser wan û ew ji derî birevin.
21 Kurên Aqûb ji derveyî bajêr vegeriyan ser mêrên Gaaşê ku bi wan re bûn û wan bi awayekî xirab li wan xistin, wek ku li darên kuxikê tê xistin, û ew nekarîn li hember kurên Aqûb bisekinin, ji ber ku ji qîrîna Cihûdayê tirs û xofek mezin ew girtibûn.
22 Kurên Aqûb hemû mirovên ku li derveyî bajêr bûn kuştin. Kurên Aqûb hîn jî nêzîk bûn ku bikevin bajêr û di bin dîwarên bajêr de şer bikin, lê nekarîn, ji ber ku hemû niştecihên Gaaşê yên ku li bajêr mabûn, dîwarên Gaaşê ji her alî ve dorpêç kiribûn, ji ber vê yekê kurên Aqûb nekarîn nêzîkî bajêr bibin da ku bi wan re şer bikin.
23 Kurên Aqûb nêzîkî goşeyekê bûn ku di bin dîwêr de şer bikin, niştecihên Gaaşê tîr û kevir wek barana zêde avêtin ser wan û ew ji bin dîwêr reviyan.
24 Û gelê Gaaşê ku li ser dîwêr bû, gava dît ku kurên Aqûb nikarin ji bin dîwêr li ser wan bi ser bikevin, bi van gotinan kurên Aqûb şermezar kirin û gotin:
25 Di şer de çi bi te hatiye ku tu nikarî bi ser bikevî? Ma tu dikarî wekî bajarên Amoriyan ên ku ewqas bi hêz nebûn, bi bajarê Gaaşê yê bihêz û niştecihên wê bikî? Bê guman te ew tişt bi wan kesên qels ên di nav me de kirin û ew li ber deriyê bajêr kuştin, çimkî gava ew ji dengê qîrîna te ditirsiyan, hêza wan tune bû.
26 Ma hûn ê niha bikaribin li vî cihî şer bikin? Bê guman hûn ê li vir bimirin, û em ê tola wan bajarên ku we wêran kirine hilînin.
27 Û niştecihên Gaaşê gelek li kurên Aqûb rezîl kirin û bi xwedayên wan wan rezîl kirin, û ji dîwar tîr û keviran avêtin ser wan.
28 Cihûda û birayên wî gotinên niştecihên Gaaşê bihîstin û hêrsa wan pir zêde bû, Cihûda di vê mijarê de ji Xwedayê xwe hesûd bû, gazî kir û got: «Ya Xudan, alîkariyê bike, alîkariyê ji me û birayên me re bişîne.»
29 Û bi hemû hêza xwe, şûrê xwe yê kişandî di destê xwe de, ji dûr ve bazda û ji erdê bazda û bi hêza xwe li ser dîwêr hilkişiya û şûrê wî ji destê wî ket.
30 Û Cihûda li ser dîwêr qîr kir, û hemû mirovên ku li ser dîwêr bûn tirsiyan, û hinek ji wan ji dîwêr ketin nav bajêr û mirin, û yên ku hîn li ser dîwêr bûn, gava hêza Cihûda dîtin, pir tirsiyan û ji bo ewlehiyê reviyan nav bajêr.
31 Hinek ji wan cesaret girtin ku li ser dîwar bi Cihûda re şer bikin, û gava dîtin ku di destê Cihûda de şûr tune, nêzîk bûn ku wî bikujin, û wan fikirî ku wî ji dîwar bavêjin cem birayên wî, û bîst zilamên bajêr hatin ku alîkariya wan bikin, û Cihûda dorpêç kirin û hemûyan li ser wî qîr kirin, û bi şûrên kişandî nêzîkî wî bûn, û Cihûda tirsandin, û Cihûda ji dîwar qîr kir ji birayên xwe re.
32 Aqûb û kurên wî kevan ji binê dîwêr kişandin û sê ji wan zilamên ku li ser dîwêr bûn, kuştin. Cihûda berdewam kir bi qîrînê û got: «Ya Xudan, alîkariya me bike, ya Xudan, me rizgar bike!» Û bi dengekî bilind li ser dîwêr qîr kir û qîr ji dûr ve hat bihîstin.
33 Piştî vê qîrînê, wî dîsa qîrîn kir û hemû mirovên ku li ser dîwar Cihûda dorpêç kiribûn, tirsiyan û her yekî ji wan bi dengê qîrîn û lerizîna Cihûda şûrê xwe ji destê xwe avêt û reviyan.
34 Û Cihûda şûrên ku ji destên wan ketibûn hildan, Cihûda bi wan re şer kir û bîst zilamên wan li ser dîwêr kuştin.
35 Nêzîkî heştê mêr û jin hîn jî ji bajêr hilkişiyan ser dîwar û hemû Cihûda dorpêç kirin, û Xudan tirsa Cihûdayê xist dilê wan, da ku ew nekarin nêzîkî wî bibin.
36 Aqûb û hemû yên ku pê re bûn kevan ji binê dîwêr kişandin û deh mêr li ser dîwêr kuştin û ew li ber Aqûb û kurên wî di bin dîwêr de ketin.
37 Û xelkê li ser dîwêr dît ku bîst zilamên wan ketine, ew dîsa jî bi şûrên xwe ber bi Cihûdayê ve reviyan, lê ew nekarîn nêzîkî wî bibin ji ber ku ew ji hêza Cihûdayê pir ditirsiyan.
38 Û yek ji mêrxasên wan ên bi hêz ku navê wî Arûd bû, nêzîk bû ku bi şûrê xwe serê Cihûda lêxe, lê Cihûda bi lez û bez mertalê xwe danî serê wî, şûr li mertalê ket û ew bû du parçe.
39 Û ev zilamê bihêz piştî ku Cihûda lêxist, ji tirsa Cihûda reviya da ku canê xwe xilas bike, û lingên wî li ser dîwêr ketin û ew ket nav kurên Aqûb ên ku li binê dîwêr bûn, û kurên Aqûb lê xistin û ew kuştin.
40 Û serê Cihûda ji ber lêdana wî zilamê bihêz êşiya û Cihûda ji ber wê hema bêje miribû.
41 Gava Dan bihîst, Cihûda ji ber êşa ku ji ber lêdanê çêbû, li ser dîwêr qîr kir û hêrsa wî di hundirê wî de şewitî, ew jî rabû ser xwe û dûr çû û bazda û ji erdê bazda û bi hêza xwe ya ji hêrsê derket ser dîwêr.

42 Û gava Dan nêzîkî Cihûdayê gihîşt ser dîwar, hemû mirovên li ser dîwar ên ku li hember Cihûdayê sekinîbûn reviyan û ew çûn ser dîwarê duyemîn û ji dîwarê duyemîn tîr û kevir avêtin ser Dan û Cihûdayê û hewl dan ku wan ji dîwar derxînin.
43 Tîr û kevir li Dan û Cihûda ketin û ew li ser dîwar hema bêje hatin kuştin, û her cihê ku Dan û Cihûda ji dîwar direviyan, ji dîwarê duyemîn bi tîr û keviran êrîşî wan dihat kirin.
44 Aqûb û kurên wî hîn jî li ber deriyê bajêr, li binê dîwarê yekem, bûn û ew nekarîn kevana xwe li dijî niştecihên bajêr bikşînin, ji ber ku ew li ser dîwarê duyem ne dihatin dîtin.
45 Û gava Dan û Cihûda êdî nikarîbûn kevir û tîrên ku ji dîwarê duyemîn li ser wan diketin tehemûl bikin, herdu jî li nêzîkî xelkê bajêr li ser dîwarê duyemîn bazdan, û gava xelkê bajêr ên ku li ser dîwarê duyemîn bûn dîtin ku Dan û Cihûda li ser dîwarê duyemîn hatine ba wan, hemûyan qîr kirin û di navbera dîwaran de daketin jêr.
46 Aqûb û kurên wî dengê qîrîna xelkê bajêr bihîstin û ew hîn li ber deriyê bajêr bûn û ji bo Dan û Cihûdayê xemgîn bûn, yên ku ji aliyê wan ve nehatibûn dîtin, ji ber ku ew li ser dîwarê duyemîn bûn.
47 Û Neftalî bi hêza xwe ya hêrsbûyî hilkişiya û li ser dîwarê yekem bazda da ku bibîne sedema dengê qîrînê ku wan di bajêr de bihîstibû çi ye, û Îsaxar û Zebûlon nêzîk bûn ku deriyên bajêr bişkînin, û wan deriyên bajêr vekirin û ketin nav bajêr.
48 Neftelî ji dîwarê yekem ber bi dîwarê duyem ve bazda û hat alîkariya birayên xwe û niştecihên Gaaşê yên ku li ser dîwar bûn, gava dîtin ku Neftelî sêyemîn bû ku ji bo alîkariya birayên xwe hatibû, hemû reviyan û daketin bajêr. Aqûb û hemû kurên wî û hemû xortên wan hatin bajêr ba wan.
49 Cihûda, Dan û Neftelî ji dîwar daketin nav bajêr û li pey niştecihên bajêr ketin. Şimûn û Lêwî ji derveyî bajêr bûn û nizanibûn ku derî vekiriye, û ew ji wir hilkişiyan ser dîwar û daketin nav bajêr ba birayên xwe.
50 Hemû niştecihên bajêr daketin bajêr û kurên Aqûb bi aliyên cuda hatin ba wan û şer ji pêş û paş ve li dijî wan dest pê kir. Kurên Aqûb bi awayekî tirsnak li wan dan û nêzîkî bîst hezar mêr û jin ji wan kuştin, yek ji wan jî nikarîbû li hember kurên Aqûb bisekine.
51 Xwîn pir di nav bajêr de diherikî û wek çemekî avê bû, û xwîn wek çemekî ber bi derveyî bajêr ve diherikî û digihîşt çola Bêtçorînê.
52 Û xelkê Bêtçorînê ji dûr ve xwîna ku ji bajarê Gaaş diherikî dît û nêzîkî heftê mêr ji wan bezîn da ku xwînê bibînin û gihîştin cihê ku xwîn lê bû.
53 Û ew li pey şopa xwînê çûn û gihîştin dîwarê bajarê Gaaşê, û wan dît ku xwîn ji bajêr diherike, û wan dengê qîrîna niştecihên Gaaşê bihîst, çimkî ew ber bi ezmanan ve hilkişiya, û xwîn wekî çemekî avê bi awayekî zêde diherikî.
54 Hemû kurên Aqûb hîn jî li niştecihên Gaaşê dixistin û heta êvarê, nêzîkî bîst hezar mêr û jin, wan dikuştin, û xelkê Xorînê digotin: «Bê guman ev karê Îbranî ye, çimkî ew hîn jî li hemû bajarên Amoriyan şer dikin.»
55 Û ew gel bi lez û bez ber bi Bêtçorînê ve bazdan û her yekî çekên xwe yên şer hildan û ji hemû niştecîhên Bêtçorînê re qîr kirin û wan jî çekên xwe yên şer li xwe kirin ku herin û bi kurên Aqûb re şer bikin.
56 Û gava kurên Aqûb kuştina niştecihên Gaaşê qedandin, ew li dora bajêr geriyan da ku hemû kuştî talan bikin û gava ku ew gihîştin hundirê bajêr û dûrtir çûn, ew rastî sê zilamên pir bihêz hatin, û di destê wan de şûr tunebû.
57 Kurên Aqûb gihîştin cihê ku ew lê bûn û ew zilamên bihêz reviyan û yek ji wan Zebûlon girtibû, ku wî dît ku ew xortekî ciwan û kurt e, û bi hêza xwe ew li erdê xistibû.
58 Û Aqûb bi şûrê xwe ber bi wî ve bazda û Aqûb bi şûrê ji pişta wî ve lê da û ew kir du perçe û laş li ser Zebûlon ket.
59 Yê duyem jî nêzîk bû û Aqûb girt da ku wî deyne erdê. Aqûb berê xwe da wî û qîr kir. Şimûn û Lêwî bazdan û bi şûr li çokên wî dan û ew xistin erdê.
60 Û ew zilamê bihêz bi hêrs û bi hêz ji erdê rabû, û Cihûda berî ku ew lingên xwe bigire hat ba wî, bi şûr li serê wî da û serê wî perçe bû û ew mir.
61 Û zilamê sêyemîn ê bihêz, dema dît ku hevalên wî hatine kuştin, ji ber kurên Aqûb reviya, û kurên Aqûb li bajêr li pey wî çûn; û dema ku zilamê bihêz direviya, wî yek ji şûrên niştecihên bajêr dît, ew hilda û berê xwe da kurên Aqûb û bi wî şûrî bi wan re şer kir.
62 Û ew zilamê bihêz bazda ber bi Cihûda ve da ku bi şûr li serê wî bide, lê di destê Cihûda de mertal tunebû; û gava ku ew dixwest wî bide, Neftalî bi lez û bez mertalê xwe hilda û danî serê Cihûda, û şûrê zilamê bihêz li mertalê Neftalî ket û Cihûda ji şûr filitî.
63 Şimûn û Lêwî bi şûrên xwe êrîşî zilamê bihêz kirin û bi şûrên xwe bi zorê lê dan û herdu şûr ketin nav laşê zilamê bihêz û ew ji aliyê dirêj ve kirin du parçe.
64 Û kurên Aqûb wê demê hersê mêrxas, tevî hemû niştecihên Gaaşê, kuştin, û roj li ber avabûnê bû.
65 Kurên Aqûb li dora Gaşê geriyan û hemû talana bajêr, hetta zarokên biçûk û jinên ku nehiştin bijîn, girtin, û kurên Aqûb wekî ku bi Sarton û Şîlo kiribûn, bi Gaşê kirin.

BEŞA 40

1 Kurên Aqûb hemû talana Gaaş birin û bi şev ji bajêr derketin.
2 Ew ber bi keleha Bêtçorînê ve diçûn û xelkê Bêtçorînê diçûn cem wan û wê şevê kurên Aqûb li keleha Bêtçorînê bi xelkê Bêtçorînê re şer kirin.
3 Hemû niştecihên Bêtçorînê mêrên bihêz bûn, yek ji wan ji ber hezar mêran nereviya, û wan wê şevê li ser kelehê şer kir, û qîrîna wan wê şevê ji dûr ve hat bihîstin, û erd ji qîrîna wan lerizî.
4 Hemû kurên Aqûb ji wan mirovan ditirsiyan, ji ber ku ew ne adet bûn ku di tariyê de şer bikin, û ew pir şaş man, û kurên Aqûb gazî Xudan kirin û gotin: «Ya Xudan, alîkariya me bike, me xilas bike da ku em bi destên van mirovên nesinetkirî nemirin.»
5 Û Xudan guh da dengê kurên Aqûb, û Xudan tirs û tevliheviyek mezin da xelkê Bêtçorînê, û wan di tariya şevê de di navbera xwe de şer kirin û bi hejmareke mezin hevdu kuştin.
6 Û kurên Aqûb, gava dizanibûn ku Xudan ruhê bêedebiyê aniye nav wan mirovan û her yek bi cîranê xwe re şer dike, ji nav komên gelê Bêtçorîn derketin û heta berjêrgeha keleha Bêtçorîn û dûrtir çûn, û ew wê şevê bi xortên xwe re li wir bi ewlehî man.
7 Gelê Bêtçorîn tevahiya şevê şer kir, yek bi birayê xwe re, yê din jî bi cîranê xwe re, û wan li her alî li ser kelehê qîr

kir, û qîrîna wan ji dûr ve hat bihîstin, û tevahiya erd bi dengê wan lerizî, ji ber ku ew ji hemû gelên dinyayê bihêztir bûn.
8 Hemû niştecihên bajarên Kenaniyan, Hîtîyan, Amoriyan, Hîwiyan û hemû padîşahên Kenanê, û her weha yên ku li aliyê din ê Urdunê bûn, dengê qîrînê wê şevê bihîstin.
9 Wan got: «Bê guman ev şerên Îbranî ne ku li dijî wan heft bajaran şer dikin, yên ku nêzîkî wan bûne; û kî dikare li hember wan Îbranî bisekine?»
10 Hemû niştecihên bajarên Kenaniyan û hemû yên ku li aliyê din ê Urdunê bûn ji kurên Aqûb pir ditirsiyan, çimkî wan digot: «Va ye, çawa ku bi wan bajaran hat kirin, wê bi me jî bê kirin, çimkî kî dikare li hember hêza wan a mezin bisekine?»
11 Wê şevê qîrîna Xorînîyan pir zêde bû û her ku diçû zêde dibû; heta sibê hevdu dixistin û gelek ji wan hatin kuştin.
12 Sibeh derket û hemû kurên Aqûb di sibehê de rabûn û çûn kelehê û yên ku ji Xorînî mabûn bi awayekî tirsnak li wan dan û hemû di kelehê de hatin kuştin.
13 Roja şeşemîn xuya bû û hemû niştecihên Kenanê ji dûr ve hemû gelê Bêtçorînê di keleha Bêtçorînê de mirî dîtin û wek laşên berx û bizinan belav bûne.
14 Kurên Aqûb hemû talana ku ji Gaaş girtibûn, birin û çûn Bêtchorînê, û dîtin ku bajar tijî mirovan bû mîna qûma deryayê, û bi wan re şer kirin, û kurên Aqûb heta êvarê li wir li wan dan.
15 Kurên Aqûb wekî ku bi Gaaş û Tapnaxê, wekî ku bi Xazar, Sarton û Şîloyê kiribûn, bi Bêtçorînê jî kirin.
16 Kurên Aqûb talana Bêtçorînê û hemû talanên bajaran bi xwe re birin û wê rojê vegeriyan Şexemê.
17 Kurên Aqûb vegeriyan bajarê Şexemê û li derveyî bajêr man, ji şer bêhna xwe vedan û tevahiya şevê li wir man.
18 Hemû xulamên wan, tevî hemû talanê ku ji bajaran girtibûn, ji bajêr derketin û neketin bajêr, çimkî digotin: «Dibe ku şerekî din li dijî me çêbibe û werin li Şexemê me dorpêç bikin».
19 Û Aqûb, kurên wî û xulamên wan wê şevê û roja din li wê beşa zeviyê man ku Aqûb ji Hamor bi pênc şekel kirîbû, û her tiştê ku wan girtibû li cem wan bû.
20 Hemû talana ku kurên Aqûb bi dest xistibûn, li zeviyê bû, wek qûma li ser qeraxa deryayê pir mezin bû.
21 Û xelkê welêt ji dûr ve wan didîtin û hemû xelkê welêt ji kurên Aqûb ditirsiyan, yên ku ev tişt kiribûn, çimkî ji rojên berê ve tu padîşahekî tiştekî wisa nekiriye.
22 Û heft padîşahên Kenaniyan biryar dan ku bi kurên Aqûb re li hev bikin, çimkî ew ji ber kurên Aqûb ji jiyana wan pir ditirsiyan.
23 Û di wê rojê de, roja heftemîn, Yafiya padîşahê Hêbronê bi dizî ji padîşahê Ayî, ji padîşahê Gîbeon, ji padîşahê Şalem, ji padîşahê Adûlam, ji padîşahê Lakîş, ji padîşahê Xezar û ji hemû padîşahên Kenanî yên ku di bin destê wan de bûn re peyam şand û got:
24 Bi min re hilkişin û werin ba min, em herin ba kurên Aqûb, û ez ê bi wan re aştiyê bikim û peymanekê bi wan re çêbikim, da ku hemû welatên we bi şûrên kurên Aqûb neyên wêrankirin, çawa ku wan bi Şexemê û bajarên li dora wê kirin, wekî ku we bihîstiye û dîtiye.
25 Û gava tu werî cem min, bi gelek mirovan neyê, lê bila her padîşah sê serhengên xwe û her serheng sê efserên xwe bîne.
26 Û hemû werin Hîbronê, û em ê bi hev re herin ba kurên Aqûb, û ji wan lava bikin ku ew bi me re peymanek aştiyê çêbikin.
27 Û hemû wan padîşahan wekî ku padîşahê Hebronê şandibû ba wan, kirin, çimkî hemû di bin şîret û fermana wî de bûn, û hemû padîşahên Kenanê civiyan ku herin ba kurên Aqûb, da ku bi wan re aştiyê bikin; û kurên Aqûb vegeriyan û çûn beşa zeviyê ya li Şexemê, çimkî wan baweriya xwe bi padîşahên welêt neanîn.
28 Kurên Aqûb vegeriyan û deh rojan li zeviyê man û kes nehat ku bi wan re şer bike.
29 Û gava kurên Aqûb dîtin ku şer tune ye, hemû kom bûn û çûn bajarê Şexemê, û kurên Aqûb li Şexemê man.
30 Û piştî çil rojan, hemû padîşahên Amoriyan ji hemû deverên xwe kom bûn û hatin Hebronê, ba Yafiya, padîşahê Hebronê.
31 Û hejmara padîşahên ku ji bo ku bi kurên Aqûb re aştiyê bikin hatin Hebronê, bîst û yek padîşah bû, û hejmara serleşkerên ku bi wan re hatibûn şêst û neh bû, û mirovên wan sed û heştê û neh bûn, û hemû van padîşahan û mirovên wan li Çiyayê Hebronê bêhna xwe vedan.
32 Padîşahê Hebronê bi sê serleşkerên xwe û neh zilamên xwe ve derket derve, û van padîşahan biryar dan ku herin cem kurên Aqûb da ku aştiyê bikin.
33 Û wan ji padîşahê Hîbronê re got: «Tu bi mirovên xwe re li pêşiya me here û li şûna me bi kurên Aqûb re biaxive, em ê li pey te werin û gotinên te piştrast bikin.» Û padîşahê Hîbronê wisa kir.
34 Kurên Aqûb bihîstin ku hemû padîşahên Kenanê li Hebronê civiyane û bêhna xwe vedane, û kurên Aqûb çar xulamên xwe wek casûs şandin û gotin: «Herin van padîşahan casûs bikin û li mirovên wan bigerin û lêkolîn bikin ka ew hindik in an pir in, û heke ew hindik bin, hemûyan bijmêrin û vegerin.»
35 Xulamên Aqûb bi dizî çûn ba van padîşahan û wekî ku kurên Aqûb ferman dabûn wan kirin, û wê rojê ew vegeriyan ba kurên Aqûb û ji wan re gotin: «Em hatin ba wan padîşahan, û ew bi tenê hindik in, û me hemû hejmartin, û va ye, ew du sed û heştê û heşt padîşah û mêr bûn.»
36 Û kurên Aqûb gotin: «Ew hindik in, ji ber vê yekê em hemû naçin cem wan.» Û sibê kurên Aqûb rabûn û şêst û du zilamên xwe hilbijartin, û deh kurên Aqûb jî bi wan re çûn; û çekên xwe yên şer li xwe kirin, çimkî wan got: «Ew tên ku bi me re şer bikin», çimkî wan nizanibû ku ew tên ku bi wan re aştiyê bikin.
37 Kurên Aqûb bi xulamên xwe re çûn ber deriyê Şexemê, ber bi wan padîşahan ve, û bavê wan Aqûb jî bi wan re bû.
38 Û gava ew derketin, va ye, padîşahê Hîbronê û sê sersed û neh zilamên wî bi wî re li ser rê li ber kurên Aqûb dihatin. Kurên Aqûb çavên xwe bilind kirin û ji dûr ve dîtin ku Yafiya, padîşahê Hîbronê, û sersedên wî ber bi wan ve dihatin. Kurên Aqûb li ber deriyê Şexemê sekinîn û neçûn wir.
39 Û p'adşê H'ebronê, ew û serkarên wî pêşda çûn, heta ku nêzîkî kur'ên Aqûb bûn û ew û serkarên wî heta erdê li ber wan tewand û p'adşê H'ebronê bi serkarên xwe re li ber Aqûb û kur'ên wî rûnişt.
40 Kurên Aqûb jê re gotin: «Ey padîşahê Hîbronê, çi bi te hatiye? Îro çima tu hatî ba me? Tu ji me çi dixwazî?» Padîşahê Hîbronê ji Aqûb re got: «Ez ji te lava dikim,

efendiyê min, îro hemû padîşahên Kenaniyan hatine ku bi te re aştiyê bikin.»
41 Kurên Aqûb gotinên padîşahê Hîbronê bihîstin û razî nebûn bi pêşniyarên wî, çimkî kurên Aqûb baweriya xwe pê neanîn, ji ber ku wan texmîn dikir ku padîşahê Hîbronê bi xapandinê bi wan re peyivîye.
42 Padîşahê Hebronê ji gotinên kurên Aqûb fêm kir ku ew baweriya xwe bi gotinên wî neanîn, û padîşahê Hebronê nêzîkî Aqûb bû û jê re got: «Ez ji te lava dikim, xudanê min, tu piştrast bî ku ev hemû padîşah bi şertên aştîyê hatine ba te, çimkî ew bi hemû mirovên xwe nehatine û çekên xwe yên şer jî bi xwe re neanîne, çimkî ew hatine ku ji xudanê min û kurên wî aştîyê bixwazin.»
43 Kurên Aqûb bersiva padîşahê Hebronê dan û gotin: «Tu ji van hemû padîşahan re bişîne, û eger tu rastîyê ji me re bibêjî, bila her yek bi tena serê xwe li pêşiya me were, û eger ew bê çek werin ba me, em ê wê demê bizanin ku ew ji me aştiyê dixwazin.»
44 Û Yafiya, padîşahê Hebronê, yek ji mirovên xwe şand ba padîşahan, û ew hemû hatin ber kurên Aqûb û heta erdê li ber wan tewand. Ev padîşah li ber Aqûb û kurên wî rûniştin û bi wan re axivîn û gotin:
45 Me hemû tiştên ku te bi şûr û bi destê xwe yê pir bihêz li padîşahên Amoriyan kir bihîstin, da ku tu kes nikarîbû li ber te bisekine, û em ji bo canê xwe ji te ditirsiyan, ne ku wekî ku bi serê wan hat, bi serê me jî bê.
46 Ji ber vê yekê em hatine ba te da ku di navbera xwe de peymanek aştiyê çêbikî, û niha jî bi me re peymanek aştî û rastiyê çêbike, ku tu destwerdanê li me nekî, heta ku me destwerdanê li te nekiriye.
47 Û kurên Aqûb zanîbûn ku ew bi rastî hatine ku ji wan aştiyê bixwazin, û kurên Aqûb guh dan wan û peymanek bi wan re çêkirin.
48 Kurên Aqûb sond xwarin ku ew ê destwerdanê li wan nekin, û hemû padîşahên Kenaniyan jî sond xwarin û kurên Aqûb ji wê rojê û pê ve ew kirin bacgir.
49 Piştî vê yekê, hemû serokên van padîşahan bi mirovên xwe re hatin pêşiya Aqûb, di destên wan de diyariyên ji bo Aqûb û kurên wî hebûn û heta erdê li ber wî tewandin.
50 Û van padîşahan hingê kurên Aqûb teşwîq kirin û ji wan lava kirin ku hemû talana ku ji heft bajarên Amoriyan girtibûn vegerînin, û kurên Aqûb wisa kirin, û hemû tiştên ku girtibûn, jin, zarok, pez û hemû talana ku girtibûn, vegerandin, û ew şandin, û her yek çû bajarê xwe.
51 Û hemû van padîşahan dîsa li ber kurên Aqûb tewandin, û wan di wan rojan de gelek diyariyan ji wan re şandin an anîn, û kurên Aqûb ev padîşah û mirovên wan şandin, û ew bi aştî ji wan dûr ketin bajarên xwe, û kurên Aqûb jî vegeriyan mala xwe, li Şexemê.
52 Û ji wê rojê û pê ve di navbera kurên Aqûb û padîşahên Kenaniyan de aştî hebû, heta ku kurên Îsraêl hatin welatê Kenan mîrat girtin.

BEŞA 41

1 Û di destpêka salê de kurên Aqûb ji Şexemê rê ketin û gihîştin Hebronê, ba bavê xwe Îshaq, û li wir bi cih bûn, lê pez û dewarên xwe her roj li Şexemê dixwarin, çimkî di wan rojan de li wir çêregehek baş û têr hebû, û Aqûb û kurên wî û hemû malbata wan li geliyê Hebronê diman.
2 Û di wan rojan de, di wê salê de, di sed û şeşemîn sala jiyana Aqûb de, di dehemîn sala vegera Aqûb ji Padan-Aramê de, Lîa jina Aqûb mir; ew pêncî û yek salî bû dema ku li Hîbronê mir.
3 Aqûb û kurên wî ew di şikefta zeviya Makpêlayê de, ya li Hebronê, veşartin, ya ku Birahîm ji kurên Hîtî kirîbû, da ku bibe xwediyê goristanê.
4 Kurên Aqûb li geliyê Hebronê li cem bavê xwe man û hemû niştecihên wî welatî hêza wan nas kirin û nav û dengê wan li seranserê welêt belav bû.
5 Û Yûsif kurê Aqûb û birayê wî Binyamîn, kurên Rahêlê, jina Aqûb, di wan rojan de hîn ciwan bûn û di şerên wan ên li hemû bajarên Amoriyan de bi birayên xwe re derneketin.
6 Û gava Yûsif hêza birayên xwe û mezinbûna wan dît, wî pesnê wan da û ew bilind kirin, lê wî xwe ji wan mezintir dît û xwe ji wan bilindtir kir; û Aqûb, bavê wî, jî ji hemû kurên xwe bêtir jê hez dikir, ji ber ku ew kurê kalbûna wî bû, û bi hezkirina xwe ya ji bo wî, wî kincek pirreng ji wî re çêkir.
7 Û gava Yûsif dît ku bavê wî ji birayên xwe bêtir ji wî hez dike, wî xwe ji birayên xwe bilindtir kir û gotinên xerab li ser wan ji bavê xwe re anî.
8 Gava kurên Aqûb hemû reftarên Ûsiv dîtin û dîtin ku bavê wan ji hemûyan bêtir ji wî hez dikir, ew ji wî nefret kirin û tevahiya rojê nikaribûn bi aştî pê re biaxivin.
9 Û Yûsif hevdeh salî bû, û ew hîn jî xwe ji birayên xwe bilindtir dikir, û difikirî ku xwe ji wan bilindtir bike.
10 Wê demê wî xewnek dît û hat ba birayên xwe û xewna xwe ji wan re got û ji wan re got: «Min xewnek dît û em hemû li zeviyê keriyên daran girêdidan. Keriya min rabû ser xwe û li erdê rûnişt û keriyên we jî li dora wê kom bûn û li ber wê tewandin.»
11 Birayên wî bersiv dan û gotin: «Ev xewna ku te dît çi ye? Ma tu di dilê xwe de xeyal dikî ku li ser me padîşahî bikî an jî hukumdarî bikî?»
12 Û ew dîsa hat û ev tişt ji bavê xwe Aqûb re got. Gava Aqûb ev peyv ji devê bavê xwe bihîst, Aqûb maç kir Ûsiv û Aqûb Ûsiv pîroz kir.
13 Û gava kurên Aqûb dîtin ku bavê wan Ûsif pîroz kiribû û maç kiribû û ew pir jê hez dikir, ew çavnebariya wî kirin û hê bêtir jê nefret kirin.
14 Piştî vê yekê, Ûsiv xewnek din dît û xewna xwe li ber birayên xwe ji bavê xwe re got. Ûsiv ji bav û birayên xwe re got: «Va ye, min dîsa xewnek dît û roj û heyv û yanzdeh stêrk li ber min tewandin.»
15 Bavê wî gotinên Ûsiv û xewna wî bihîst û dît ku birayên wî ji ber vê yekê ji Ûsiv nefret dikirin, Aqûb li ber birayên wî li ser vê yekê Ûsiv şermezar kir û got: «Ev xewna ku te dîtiye û ev xwe bilind kirinê li ber birayên xwe yên ji te mezintir çi ye?»
16 Ma tu di dilê xwe de xeyal dikî ku ez û diya te û yanzdeh birayên te em ê werin û li ber te bitewînin, ku tu van tiştan dibêjî?
17 Ji ber gotin û xewnên wî birayên wî çavnebariya wî kirin û ji wî nefret kirin, û Aqûb xewn di dilê xwe de hiştin.
18 Rojekê kurên Aqûb çûn ku li Şexemê pezên bavê xwe biçêrin, çimkî di wan rojan de ew hîn jî şivan bûn; û dema ku kurên Aqûb wê rojê li Şexemê diçêrîn, ew dereng man, û dema berhevkirina pez derbas bûbû û ew hîn nehatibûn.

19 Û Aqûb dît ku kurên wî li Şexemê dereng mane, û Aqûb di dilê xwe de got: «Belkî xelkê Şexemê rabûne ku li dijî wan şer bikin, ji ber vê yekê îro hatin dereng mane.»
20 Hingê Aqûb gazî kurê xwe Yûsif kir û ferman da wî û got: «Va ye, birayên te îro li Şexemê diçêrin û hîn venegeriyane; niha here û bibîne ew li ku ne û ji min re li ser rewşa birayên xwe û rewşa pez xeberê bide.»
21 Û Aqûb kurê xwe Yûsif şand geliyê Hebronê, û Yûsif hat ba birayên xwe yên li Şexemê, lê ew nedît, û Yûsif li dora zeviya nêzîkî Şexemê geriya da ku bibîne ku birayên wî berê xwe dane ku derê, lê wî rêya xwe li çolê ji dest da û nizanibû ku divê biçe kîjan alî.
22 Milyaketekî Xudan ew li ser rêya ber bi zeviyê ve digeriya dît û Ûsiv ji milyaketê Xudan re got: «Ez li birayên xwe digerim; ma te nebihîstiye ew li ku derê diçêrin?» Milyaketê Xudan ji Ûsiv re got: «Min birayên te li vir dîtin ku diçêrin û min bihîst ku ew dibêjin ew ê biçin Dotanê da ku biçêrin.»
23 Ûsiv guh da dengê milyaketê Xudan û çû ba birayên xwe yên li Dotanê û ew li Dotanê dîtin ku pez diçêrînin.
24 Ûsiv çû cem birayên xwe, û berî ku ew nêzîkî wan bibe, wan biryar da ku wî bikujin.
25 Şimûn ji birayên xwe re got: «Va ye, ew zilamê xewnan îro tê ba me, û niha werin em wî bikujin û bavêjin yek ji çalên çolê, û gava bavê wî ji me li wî bigere, em ê bibêjin ku heywanekî xerab ew xwariye.»
26 Û Rûben gotinên birayên xwe yên li ser Ûsif bihîst û ji wan re got: «Divê hûn vê yekê nekin, çimkî em çawa dikarin li bavê xwe Aqûb binêrin? Wî bavêjin vê çalê ku li wir bimire, lê destê xwe dirêjî wî nekin ku xwîna wî birijîne. Û Rûben ev got da ku wî ji destê wan rizgar bike û vegerîne ba bavê wî.
27 Û gava Yûsif gihîşt ba birayên xwe, ew li ber wan rûnişt û ew rabûn ser wî û ew girtin û ew li erdê xistin û cilên wî yên rengîn ji ser wî derxistin.
28 Û ew girtin û avêtin nav çalekê, û di çalê de av tunebû, lê mar û dûpişk hebûn. Ûsiv ji mar û dûpişkên ku di çalê de bûn ditirsiya. Ûsiv bi dengekî bilind qêriya, û Xudan mar û dûpişk di nav çalê de veşartin, û wan tu zirar nedan Ûsiv.
29 Û Ûsiv ji çalê gazî birayên xwe kir û ji wan re got: «Min çi bi we kiriye û min di çi gunehê de kiriye? Çima hûn ji Xudan li ser min natirsin? Ma ez ne ji hestî û goştê we me, û Aqûb bavê we ye, bavê min e? Çima hûn îro vê yekê bi min dikin? Û hûn çawa dikarin li bavê me Aqûb binêrin?
30 Û ew ji çalê qîr kir û gazî birayên xwe kir û got: «Ey Cihûda, Şimûn û Lêwî, birayên min, min ji cihê tariyê yê ku we ez tê de danîme rakin û îro werin ku hûn li min rehm bikin, ey zarokên Xudan û kurên Aqûbê bavê min. Û eger min ji we re guneh kiribe, ma hûn ne kurên Birahîm, Îshaq û Aqûb in? Ger wan sêwîyek dîtiba, li ser wî rehm dikirin, an jî yekî birçî, nan didan wî ku bixwe, an yekî tî, av didan wî ku vexwe, an jî yekî tazî, cilên wî pêçabûn!»
31 Û wê demê tu çawa dilovaniya xwe ji birayê xwe dûr dixî, çimkî ez ji goşt û hestiyên te me, û eger min li hember te guneh kiribe, bê guman tu ê vê yekê ji ber bavê min bikî!
32 Ûsiv ev gotin ji çalê gotin, û birayên wî nekarîn guh bidin wî, ne jî guhên xwe bidin gotinên Ûsiv, û Ûsiv di çalê de digirî û digirîya.
33 Û Yûsif got: «Xwezî bavê min îro bizanibûya ku birayên min çi bi min kirine û çi gotine ku wan îro ji min re gotine.»
34 Hemû birayên wî qîrîn û girîna wî di çalê de bihîstin, û birayên wî çûn û xwe ji çalê dûr xistin, da ku qîrîn û girîna Ûsif di çalê de nebihîzin.

BEŞA 42

1 Ew çûn û li aliyê din rûniştin, bi qasî dûriya avêtina tîrekê, û li wir rûniştin ku nan bixwin, û dema ku ew dixwarin, li hev şêwirîn ka çi bi wî bikin, an wî bikujin an jî wî vegerînin ba bavê wî.
2 Gava ew di şêwirê de bûn, çavên xwe bilind kirin û dîtin ku komek ji Îsmaîliyan ji dûr ve bi riya Gîladê ber bi Misrê ve dihatin.
3 Cihûda ji wan re got: «Ger em birayê xwe bikujin, wê ji bo me çi feyde hebe? Dibe ku Xwedê wî ji me bixwaze; hingê ev şîreta ku hûn ê li ser wî bikin ev e: Va ye ev koma Îsmaîliyan ber bi Misrê ve diçe.
4 Niha werin em wî bavêjin destê wan û destê me li ser wî nebe, ew ê wî bi xwe re bibin û ew ê di nav xelkê welêt de winda bibe û em ê wî bi destên xwe nekujin. Ev pêşniyar li birayên wî xweş hat û wan li gor gotina Cihûda kir.
5 Û gava ew li ser vê mijarê diaxivîn, û berî ku koma Îsmaîliyan bigihîje wan, heft bazirganên Midyaniyan ji ber wan derbas bûn, û gava ew derbas bûn, tî bûn, û çavên xwe bilind kirin û çala ku Yûsif tê de hatibû girtin dîtin, û wan nihêrî, û dît ku her cûre çûk li ser wî ne.
6 Ev Midyanî bazdan ber bi çalê ve û av vexwin, ji ber ku wan guman kir ku av heye, û gava ku ew li ber çalê hatin, wan dengê Yûsif bihîst ku di çalê de digirî û digirî, û wan li çalê nihêrî, û wan dît ku xortekî xweşik û bi şik û şik hebû.
7 Û wan gazî wî kirin û gotin: «Tu kî yî û kê te anî vir û kê te li vê çalê, li çolê, danî?» Û hemûyan alîkarî kirin ku Yûsif rakin û ew derxistin û ji çalê derxistin, ew birin û çûn ser rêya xwe û ji ber birayên wî derbas bûn.
8 Û van ji wan re gotin: «Çima hûn vê yekê dikin ku xulamê me ji me digirin û diçin? Bêguman me ev xort xist çalê ji ber ku wî li dijî me serî hilda, û hûn tên û wî tînin û dibin; niha xulamê me vegerînin me.»
9 Mîdyaniyan bersiv dan û ji kurên Aqûb re gotin: «Ev xulamê we ye, an ev zilam xizmeta we dike? Belkî hûn hemû xulamên wî ne, çimkî ew ji we hemûyan xweşiktir û bi qîmettir e, çima hûn hemû bi me re derewan dikin?»
10 Ji ber vê yekê, em ê niha guh nedin gotinên te û guh nedin te, çimkî me ew xort di çala çolê de dît û me ew girt; em ê herin.
11 Hemû kurên Aqûb nêzîkî wan bûn û rabûn ser xwe û ji wan re gotin: «Xulamê me bidin me, lê çima hûn hemû bi devê şûr bimirin?» Midyaniyan li dijî wan qîr kirin, şûrên xwe kişandin û nêzîkî wan bûn ku bi kurên Aqûb re şer bikin.
12 Û ahmaq Şimûn ji kursiya xwe li hember wan rabû, li erdê bazda û şûrê xwe kişand û nêzîkî Midyaniyan bû û li ber wan qîrînek tirsnak da, wusa ku qîrîna wî ji dûr ve hat bihîstin û erd ji qîrîna Şimûn lerizî.
13 Û Midyanî ji ber Şimûn û dengê qîrîna wî gelek tirsiyan, ew ketin erdê û pir tirsiyan.
14 Şimûn ji wan re got: «Bi rastî ez Şimûn im, kurê Aqûbê Îbranî, min tenê bi birayê xwe re bajarê Şexemê û bajarên

Amoriyan wêran kir. Xwedê wê wisa jî bi min bike, ku eger hemû birayên we, gelê Midyanê û padîşahên Kenanê, bi we re werin, ew ê nikaribin li dijî min şer bikin.»
15 Niha ew xortên ku te standine vegerîne me, wekî ez goştê te nedim teyrên ezmanan û heywanên erdê.
16 Mîdyayî ji Şimhûn bêtir ditirsiyan û bi tirs û xof û bi gotinên nebaş nêzîkî kurên Aqûb bûn û gotin:
17 Bê guman te gotiye ku ew xort xulamê te ye û li dijî te serî hildaye, ji ber vê yekê te ew xistiye çalê; hingê tu dê çi bi xulamekî bikî ku li dijî axayê xwe serî hildaye? Niha wî bifroşe me û em ê her tiştê ku tu ji bo wî hewce dikî bidin te; û Xudan kêfxweş bû ku vê yekê bike da ku kurên Aqûb birayê xwe nekujin.
18 Mîdyaniyan dîtin ku Ûsiv xwedî xuyang û xweşik e; ew di dilê xwe de wî dixwestin û bi lez û bez wî ji nav birayên wî dikirin.
19 Kurên Aqûb guh dan Midyaniyan û birayê xwe Yûsif bi bîst zîv firotin wan, û Rûbenê birayê wan ne li cem wan bû, Midyaniyan Yûsif girtin û rêwîtiya xwe ber bi Gîladê ve domandin.
20 Dema ew di rê de diçûn, Midyaniyan ji kirîna xort tobe kirin û yekî ji yê din re got: «Me ev çi kir ku me ev xort ji Îbranî birin, ku xuyangê wî xweşik û bi şiklek baş e?»
21 Dibe ku ev xort ji welatê Îbraniyan hatibe dizîn, ma me çima ev tişt kir? Eger em lê bigerin û di destên me de bibînin, emê bi destê wî bimirin.
22 Niha bê guman mirovên bihêz û bihêz ew firotine me, hêza yekî ku we îro dît; belkî wan ew bi hêz û bi bazûyê xwe yê bihêz ji welatê wî dizîn, û ji ber vê yekê ew bi nirxê hindik ku me daye wan firotine me.
23 Û gava ew bi hev re wiha diaxivîn, wan nihêrî û dît ku koma Îsmaîliyan ku pêşî dihat û kurên Aqûb dîtin, ber bi Midyaniyan ve dihat. Midyaniyan ji hev re gotin: «Werin em vî xortî bifroşin koma Îsmaîliyan ku ber bi me ve tên, û em ê wê hindikê ku me daye wî bistînin û em ê ji xerabiya wî xilas bibin.»
24 Û wan wisa kir û gihîştin cem Îsmaîliyan, û Midyaniyan Ûsiv bi bîst zîv firotin Îsmaîliyan, yên ku wan dabûn birayên wî.
25 Midyanî rêya xwe ber bi Gîladê ve çûn û Îsmaîliyan Ûsiv girtin û ew li ser yek ji deveyan siwar kirin û ew birin Misrê.
26 Û Yûsif bihîst ku Îsmaîliyan ber bi Misrê ve diçin, û Yûsif ji ber vê yekê xemgîn bû û giriya ku ew ê ji welatê Kenanê, ji bavê xwe ewqas dûr bikeve, û dema ku li ser deveyê siwar bû, ew bi girîya, û yek ji mirovên wan ew dît, û ew ji deveyê daxist û bi peya bimeşe, û tevî vê yekê jî Yûsif girî û giriya û got: «Bavê min, bavê min».
27 Yek ji Îsmaîliyan rabû ser xwe û li çengê Ûsiv da, lê ew hîn jî digirî; Ûsiv di rê de westiyabû û ji ber tehliya canê xwe nikaribû biçe, û hemûyan di rê de lê dan û ew êşandin, û ew tirsandin da ku dev ji girî berde.
28 Û Xudan hewesa Ûsif û tengahiya wî dît, û Xudan tarîtî û tevlihevî anî ser wan mirovan, û destê her kesê ku lê dixist hişk bû.
29 Û ji hev re gotin: «Xwedê ev çi tişt li ser rê bi me kir?» Lê wan nizanibû ku ev yek ji ber Ûsiv hatiye serê wan. Û ew zilam li ser rê çûn û di rêya Efratê re derbas bûn, li cihê ku Rahêl lê hatibû veşartin.
30 Û Yûsif gihîşt gora diya xwe, û Yûsif bi lez û bez ber bi gora diya xwe ve bazda, li ser gorê ket û giriya.
31 Û Yûsif li ser gora diya xwe bi dengekî bilind qîriya û got: «Ey diya min, diya min, ey ya ku min anî dinyayê, niha şiyar be û rabe û kurê xwe bibîne, çawa ew wek kole hatiye firotin û kes lê dilovan nabe.»
32 Rabe û kurê xwe bibîne, ji ber êşên min bi min re bigirî û dilê birayên min bibîne.
33 Diya min hişyar bike, hişyar bike, ji bo min ji xewa xwe hişyar bike, û şerên xwe li dijî birayên min birêve bibe. Ax çawa wan kincê min ji min derxist, û du caran ez bi kole firotim, û ez ji bavê min veqetandim, û kes tune ku dilovaniya min bike.
34 Rabe û doza xwe li ber Xwedê li dijî wan veke, û bibîne ku Xwedê di darizandinê de kê rastdar dike û kê mehkûm dike.
35 Rabe, ey dayika min, rabe, ji xewa xwe şiyar bibe û bavê min bibîne ka giyanê wî îro çawa bi min re ye, û wî teselî bike û dilê wî rehet bike.
36 Û Yûsif van gotinan berdewam kir, û Yûsif li ser gora diya xwe bi dengekî bilind giriya û bi girîya; û dev ji axaftinê berda, û ji diltengiya wî wek kevir li ser gorê bêdeng ma.
37 Û Ûsiv dengek ji binê erdê bihîst ku pê re diaxivî, ku bi diltengiya dil û bi dengekî girî û duakirinê bi van gotinan bersiva wî da:
38 Kurê min, kurê min Yûsif, min dengê girîna te û dengê şîna te bihîst; min hêsirên te dîtin; ez êşên te dizanim, kurê min, û ew ji bo te min xemgîn dike, û xemgîniyek mezin li xemgîniya min zêde bû.
39 Niha kurê min, Yûsif kurê min, hêviya xwe bi Xudan ve girêde û li benda wî be û netirse, çimkî Xudan bi te re ye, ew ê te ji her tengahiyê rizgar bike.
40 Kurê min rabe, bi efendiyên xwe re dakeve Misrê û netirse, çimkî Xudan bi te re ye, kurê min. Û wê bi van gotinan ji Yûsif re berdewam kir û bêdeng ma.
41 Û Yûsif ev bihîst, û ew pir li ser vê yekê matmayî ma, û ew berdewam kir bi girî; û piştî vê yekê yekî ji Îsmaîliyan ew li ser gorê dît ku digirî û digirî, û hêrsa wî li dijî wî pê ket, û wî ew ji wir derxist, û lê da û nifir lê kir.
42 Ûsiv ji wan mirovan re got: «Xwezî ez li ber çavên we kerem bibînim ku ez xwe vegerînim mala bavê xwe û ewê gelek dewlemendî bide we.»
43 Wan bersiv da wî û gotin: «Ma tu xulam nînî, û bavê te li ku ye? Ger bavê te hebûya, tu du caran bi nirxekî ewqas kêm wek xulam nedihatî firotin. Lê hêrsa wan hîn jî li dijî wî zêde bû û ew li wî dixistin û ceza dikirin, û Ûsif bi girî giriya.
44 Û Xudan êşa Ûsiv dît, û Xudan dîsa li van mirovan da û ew ceza kirin, û Xudan tarîtiya wan li ser erdê pêça, û birûsk şewq da û gurrîn gurr kir, û erd ji dengê gurrîn û bayê bihêz lerizî, û mêr tirsiyan û nizanibûn ku ew ê biçin ku derê.
45 Û heywan û dev rawestiyan, û ew rêberiya wan kirin, lê ew neçûn, wan li wan xistin, û ew li erdê çok dan; û mirovan ji hev re gotin: «Xwedê ev çi bi me kir? Gunehên me çi ne, û gunehên me çi ne ku ev tişt bi serê me de hatiye?»
46 Yekî ji wan bersiv da û ji wan re got: «Belkî ji ber gunehê êşandina vî xulamî ev tişt îro bi serê me de hatiye; niha bi tundî ji wî lava bikin ku me bibaxşîne, û wê demê em ê bizanin ka ev xerabî ji ber kê hatiye serê me, û eger Xwedê dilovaniya xwe li me bike, wê demê em ê bizanin

ku ev hemû ji ber gunehê êşandina vî xulamî hatiye serê me.»
47 Û wan mirovan wisa kir, ji Ûsif lava kirin û jê xwestin ku wan bibaxşîne û gotin: «Me li ber Xudan û li ber te guneh kiriye, niha em dikarin ji Xwedayê xwe rica bikin ku ev mirin ji nav me rake, çimkî me li ber wî guneh kiriye.»
48 Û Yûsif li gor gotinên wan kir, û Xudan guh da Yûsif, û Xudan bela ku ji ber Yûsif li ser wan mirovan kiribû, ji holê rakir, û heywan ji erdê rabûn û ew birin, û ew çûn, û bahoza dijwar rawestiya û erd aram bû, û mêran rêwîtiya xwe berdewam kirin da ku biçin Misrê, û mêran zanî ku ev xerabî ji ber Yûsif hatiye serê wan.
49 Û wan ji hev re got: «Va ye, em dizanin ku ev xerabî ji ber êşa wî hat serê me; niha çima em vê mirinê bînin ser canê xwe? Werin em şêwir bikin ka em ê çi bi vî xulamî bikin.»
50 Yekî bersiv da û got: «Bê guman wî ji me re got ku em wî vegerînin ba bavê wî; niha werin em wî vegerînin û em herin cihê ku ew ê ji me re bêje, û em ê ji malbata wî pereyê ku me ji bo wî daye bistînin û dû re em ê herin.»
51 Û yekî dîsa bersiv da û got: «Va ye ev şîret pir baş e, lê em nikarin wisa bikin, çimkî rê ji me pir dûr e, û em nikarin ji rêya xwe derkevin.»
52 Û yekî din bersiv da û ji wan re got: «Ev şîreta ku divê were qebûlkirin e, em jê dernakevin; em îro diçin Misrê û gava em bigihîjin Misrê, em ê wî li wir bi bihayekî giran bifroşin û em ê ji xerabiya wî xilas bibin.»
53 Ev yek li mêran xweş hat û wan wisa kir û ew bi Yûsif re rêwîtiya xwe ya ber bi Misrê ve domandin.

BEŞA 43

1 Û gava kurên Aqûb birayê xwe Yûsif firotin Midyaniyan, dilê wan ji ber wî êşiya û ji kirinên xwe poşman bûn û li wî geriyan ku wî vegerîne, lê ew nedîtin.
2 Û Rûben vegeriya ser çala ku Ûsiv tê de hatibû danîn, da ku wî derxe û vegerîne bavê wî. Rûben li kêleka çalê sekinî û dengek nebihîst û gazî Ûsiv kir! Ûsiv! Û kesî bersiv neda û dengek jî dernexist.
3 Û Rûben got: «Ûsif ji tirsan miriye, an jî marek bûye sedema mirina wî.» Û Rûben daket nav çalê û li Ûsif geriya lê di çalê de wî nedît, û dîsa derket.
4 Û Rûben cilên xwe çirandin û got: «Kurik li wir nîne, û ez çawa bavê xwe li ser wî li hev bînim ger ew miribe?» Û ew çû ba birayên xwe û dît ku ew ji ber Ûsiv xemgîn bûn, û ew bi hev re şêwir dikirin ka çawa bavê xwe li ser wî li hev bînin. Û Rûben ji birayên xwe re got: «Ez gihîştim çalê û va ye Ûsiv li wir nîne, em ê çi ji bavê xwe re bêjin, çimkî bavê min tenê wê ji min kur bigere.»
5 Birayên wî bersiv dan û gotin: «Me wisa û wisa kir û paşê dilê me ji ber vê yekê li me şikest û niha em rûniştine ku li hincetek bigerin ka em çawa bavê xwe bi vê yekê re li hev bînin.»
6 Û Rûben ji wan re got: «Ev çi ye ku we kir ku bavê me yê porspî bi xemgînî anîne gorê? Ev tiştê ku we kiriye ne baş e.»
7 Rûben li cem wan rûnişt û hemû rabûn û sond xwarin ku vê yekê ji Aqûb re nebêjin û hemûyan gotin: «Kesê ku vê yekê ji bavê me an ji malbata wî re bêje, an jî ji yek ji zarokên wî welatî re bêje, em ê hemû li dijî wî rabin û wî bi şûr bikujin.»
8 Kurên Aqûb di vê mijarê de, ji biçûk heta mezin, ji hev ditirsiyan, û kesî peyvek jî negot, û wan ev tişt di dilê xwe de veşartin.
9 Paşê ew rûniştin da ku li ser van hemû tiştan li hev bicivin û tiştekî ji bavê xwe Aqûb re bêjin.
10 Îsaxar ji wan re got: «Heke di çavên we de baş be ku hûn vê yekê bikin, ev şîretek ji we re ye: kincê Yûsif bigirin û biqetînin, û kêrek ji bizinan bikujin û di xwîna wî de bihêlin.»
11 Û wê ji bavê me re bişîne û gava ew wê bibîne ew ê bêje ku heywanekî xerab ew xwariye, ji ber vê yekê kincê wî biqetînin û bibînin ku xwîna wî dê li ser kincê wî be, û bi vê yekê em ê ji gazindên bavê xwe xilas bibin.
12 Şîreta Îsakar li wan xweş hat û wan guh da wî û li gor gotina Îsakar, ya ku wî şîret li wan kiribû, kirin.
13 Lez kirin û kincê Ûsiv girtin û qetandin, û ji bizinan keriyek serjê kirin û kinc di xwîna keriyê de şil kirin, dû re ew di tozê de tepisandin û kinc bi destê Neftalî ji bavê xwe Aqûb re şandin û ferman dan wî ku van gotinan bêje:
14 Em pez kom kiribûn û heta rêya Şexemê û dûrtir hatibûn, dema ku me ev kincê li ser rê li çolê di xwîn û tozê de şilbûyî dît; niha bizanibe ka ev kincê kurê te ye an na.
15 Neftelî çû ba bavê xwe û ewî kinc da wî û hemû gotinên ku birayên wî ferman dabûn wî jê re got.
16 Û Aqûb kincê Yûsif dît û ew nas kir, û ew bi rûyê xwe ket erdê û wek kevir bêdeng ma. Piştre ew rabû ser xwe û bi dengekî bilind û girî qêriya û got: «Ev kincê kurê min Yûsif e!»
17 Aqûb lez kir û yek ji xulamên xwe şand ba kurên xwe. Kurên wî çûn ba wan û dîtin ku ew bi keriyên xwe re li ser rê tên.
18 Û kurên Aqûb êvarê hatin ba bavê xwe, û cilên wan çiriyabûn û toz li ser serê wan bû, û wan dît ku bavê wan bi dengekî bilind digirî û digirî.
19 Û Aqûb ji kurên xwe re got: «Bi rastî ji min re bêjin we îro çi xerabî ji nişkê ve anî serê min?» Wan bersiva bavê xwe Aqûb da û gotin: «Em îro piştî ku pez hatibûn komkirin dihatin û em li çolê li ser rê gihîştin bajarê Şexemê û me ev kincê tijî xwînê li erdê dît. Me ew nas kir û me ew şand ba te, eger tu bizanibî.
20 Aqûb gotinên kurên xwe bihîst û bi dengekî bilind qêriya û got: «Ev kincê kurê min e, heywanekî xerab ew xwariye; Ûsiv perçe perçe bûye, çimkî min îro ew şand da ku bibîne ka tu û pez baş in û ji te xeberê bîne û ew çû wekî ku min jê re gotibû. Îro ev yek bi serê wî hat dema ku min digot qey kurê min bi te re ye.»
21 Kurên Aqûb bersiv dan û gotin: «Ew nehat ba me, ji roja ku em ji te derketin heta niha, me ew nedîtiye.»
22 Gava Aqûb gotinên wan bihîst, careke din bi dengekî bilind qêriya û rabû ser xwe, cilên xwe çirandin û xurîr li pişta xwe pêça û bi xemgînî giriya û şîn girt û bi girî dengê xwe bilind kir û ev gotin got:
23 Yûsif kurê min, ey kurê min Yûsif, îro min tu ji bo silametiya birayên te şandî, lê va ye tu perçe perçe bûyî; ev yek bi destê min bi serê kurê min de hatiye.
24 Kurê min Yûsif, ji bo te ez xemgîn im, ji bo te ez xemgîn im; tu di jiyana xwe de ji min re çiqas şîrîn bûyî, û niha mirina te ji min re çiqas tal e.
25 0 ku ez li şûna te miribama Yûsif kurê min, çimkî ez ji bo te xemgîn im kurê min, ey kurê min, kurê min. Yûsif

kurê min, tu li ku yî û tu li ku hatî kişandin? Rabe, ji cihê xwe rabe û were û xemgîniya min ji bo te bibîne, ey kurê min Yûsif.
26 Niha werin û hêsirên ku ji çavên min diherikin xwarê bijmêrin, û wan li ber Xudan bînin, da ku hêrsa wî ji min vegere.
27 0 Kurê min Yûsif, tu çawa ketî, bi destê yekî ku ji destpêka dinyayê heta îro kes pê neketiye; ji ber ku tu bi lêdana dijminekî, bi hovîtî hatî kuştin, lê ez dizanim ku ev yek ji ber pirbûna gunehên min bi serê te de hatiye.
28 Niha rabe û bibîne ku êşa min ji bo te çiqas tehl e kurê min, her çend min tu mezin nekiribî, ne te afirandim, ne jî nefes û giyan da te, lê Xwedê bû ku te afirand û hestiyên te ava kir û wan bi goşt pêça, û nefesa jiyanê di pozê te de firand, û dû re wî tu da min.
29 Bi rastî jî Xwedayê ku te da min, te ji min standiye, û ev yek bi serê te de hatiye.
30 Û Aqûb li ser Yûsif bi van gotinan berdewam kir û bi girîya; ew ket erdê û bêdeng ma.
31 Û hemû kurên Aqûb gava êşa bavê xwe dîtin, ji kirinên xwe poşman bûn û bi girîyan giriyan.
32 Û Cihûda rabû ser xwe û serê bavê xwe ji erdê rakir û danî ser çokên xwe, hêsirên bavê xwe ji ser rûyê xwe paqij kir, û Cihûda gelek giriya, dema ku serê bavê wî wek kevir bêdeng li ser çokên wî dirêj bûbû.
33 Kurên Aqûb êş û azara bavê xwe dîtin, dengê xwe bilind kirin û giriyan, lê Aqûb hîn jî wek kevir li ser erdê dirêjkirî bû.
34 Hemû kur û xulamên wî û zarokên xulamên wî rabûn û li dora wî rawestiyan da ku teselî bidin wî, lê wî nexwest teselî bê kirin.
35 Hemû malbata Aqûb rabû û ji ber Ûsiv û êşa bavê xwe şînek mezin girtin. Ev xeber gihîşt Îshaqê kurê Birahîm, bavê Aqûb. Ew û hemû malbata wî ji ber Ûsiv bi awayekî xemgîn giriyan. Ew û hemû malbata wî ji cihê ku li Hîbronê lê dima, derketin û kurê xwe Aqûb teselî kirin, lê wî nexwest teselî bê kirin.
36 Û piştî vê yekê, Aqûb ji erdê rabû, hêsirên wî ji çavên wî diherikîn, û wî ji kurên xwe re got: «Rabin û şûr û kevanên xwe bigirin, û herin zeviyê, û bigerin ka hûn dikarin cenazeyê kurê min bibînin û bînin ba min da ku ez wî veşêrim.»
37 Ez ji we rica dikim ku hûn di nav heywanan de bigerin û nêçîra wan bikin, û yên ku pêşî berî we werin bigirin û bînin ba min, belkî îro Xudan ji êşa min re dilovan be û tiştê ku kurê min perçe perçe kiriye li ber we amade bike û bîne ba min, û ez tola doza kurê xwe hilînim.
38 Kurên wî jî wek ku bavê wan ferman dabû wan kirin û serê sibê zû rabûn û her yekî şûr û kevanê xwe di destê xwe de girt û ji bo nêçîra heywanan derketin zeviyê.
39 Aqûb hîn jî bi dengekî bilind digirî û digirî, di malê de diçû û dihat, destên xwe li hev dixist û digot: «Yûsif kurê min, Yûsif kurê min!»
40 Kurên Aqûb çûn çolê da ku heywanan bigirin, lê gurek ber bi wan ve hat, ew girtin û anîn ba bavê xwe û jê re gotin: «Ev yê yekem e ku me dît, û me ew wekî ku te ji me re gotibû anî ba te, lê me cesedê kurê te nedît.»
41 Û Aqûb heywan ji destên kurên xwe girt, û bi dengekî bilind û girî, heywan di destê xwe de girt, û bi dilekî tal ji heywan re got: «Çima te kurê min Yûsif xwar, û çawa te ji Xwedayê erdê an jî ji tengahiyên min ji bo kurê min Yûsif netirsiya?»
42 Û te kurê min bê sedem xwar, ji ber ku wî tu zordarî nekir, û bi vî awayî min li ser navê wî sûcdar kir, ji ber vê yekê Xwedê dê hesabê wî yê ku tê zilmkirin bike.
43 Û Xudan devê heywan vekir da ku bi gotinên xwe Aqûb teselî bike, û wî bersiva Aqûb da û ev gotin jê re gotin:
44 Bi qasî Xwedayê ku me li ser erdê afirandiye û bi qasî canê te, efendiyê min, min kurê te nedît û ew perçe perçe nekir, lê ez ji welatekî dûr hatim ku li kurê xwe bigerim ku îro ji min çû û ez nizanim ew sax e an miriye.
45 Ez îro hatim zeviyê ku kurê xwe bigerim, kurên te min dîtin û ez girtin û xemgîniya min zêde kirin, îro min anîn ber te û min hemû gotinên xwe ji te re gotin.
46 Û niha, ey kurê mirov, ez di destê te de me, û îro çi ku ji te re baş xuya bike, bi min bike, lê bi jiyana Xwedayê ku ez afirandim, min kurê te nedît, û min ew perçe perçe nekir, û di hemû rojên jiyana min de goştê mirov neketiye devê min.
47 Û gava Aqûb gotinên cenawir bihîst, gelek şaş ma û cenawir ji destê wî berda û ew çû rêya xwe.
48 Û Aqûb hîn jî roj bi roj bi dengekî bilind ji bo Ûsiv digirî û digirî, û gelek rojan ji bo kurê xwe şînê digirt.

BEŞA 44

1 Kurên Îsmaîl, yên ku Ûsiv ji Midyaniyan kirîbûn, yên ku ew ji birayên wî kirîbûn, bi Ûsiv re çûn Misrê û gihîştin sînorên Misrê. Gava ku ew nêzîkî Misrê bûn, rastî çar zilamên ji kurên Medan kurê Îbrahîm hatin, yên ku ji welatê Misrê derketibûn.
2 Îsmaîliyan ji wan re gotin: «Ma hûn dixwazin vî xulamî ji me bikirin?» Wan got: «Wî bidin me.» Wan jî Ûsiv radestî wan kir. Wan dît ku ew xortekî pir xweşik e û ew bi bîst şekel kirî.
3 Îsmaîliyan rêwîtiya xwe ber bi Misrê ve domandin û Medanim jî wê rojê vegeriyan Misrê û Medaniman ji hev re gotin: «Va ye, me bihîstiye ku Potîfar, efserê Firewn, serokê cerdevanan, li xulamekî baş digere ku li ber wî bisekine da ku xizmeta wî bike û wî bike çavdêrê mala wî û her tiştê wî.»
4 Niha werin em wî bi qasî ku em bixwazin bifroşin wî, eger ew bikaribe tiştê ku em jê re hewce dikin bide me.
5 Ev Medanîm çûn mala Potîfar û jê re gotin: «Me bihîstiye ku tu li xulamekî baş digerî ku xizmeta te bike, va ye xulamekî me heye ku dê dilê te xweş bike, eger tu tiştê ku em dixwazin bidî me, em ê wî bifiroşin te.»
6 Potîfar got: «Wî bîne ber min, ez ê wî bibînim, û heger ew ji min re xweş bê, ez ê çi ku tu ji bo wî dixwazî bidim te.»
7 Medanî çûn û Ûsiv anîn û danîn ber Potîfar. Wî ew dît û ew gelek kêfxweş bû. Potîfar ji wan re got: «Ji min re bêjin hûn ji bo vî xortî çi dixwazin?»
8 Wan got: «Em çar sed zîv ji bo wî dixwazin.» Potîfar got: «Eger tu qeyda firotina wî ji min re bînî û çîroka wî ji min re bêjî, ez ê bidim te, çimkî dibe ku ew hatibe dizîn, ji ber ku ev xort ne kole ye û ne jî kurê kole ye, lê ez di wî de xuyangê mirovekî xweşik û bedew dibînim.»
9 Medanî çûn û Îsmaîliyên ku ew firotibûn wan anîn ba wî û jê re gotin: «Ew kole ye û me ew firotiye wan.»

10 Potîfar gotinên Îsmaîliyan bihîst dema ku ew zîv dida Medaniyan, û Medaniyan zîv hildan û çûn rêwîtiya xwe, Îsmaîliyan jî vegeriyan malên xwe.
11 Potîfar Ûsif hilda û bir mala xwe da ku xizmetkariya wî bike. Ûsif li ber Potîfar dilovanî dît û wî baweriya xwe pê anî, ew kir serkarê mala xwe û her tiştê ku hebû da destê wî.
12 Xudan bi Ûsiv re bû û ew bû mirovekî dewlemend û Xudan ji bo Ûsiv mala Potîfar pîroz kir.
13 Potîfar her tiştê xwe da destê Ûsiv, û Ûsiv bû yek ji wan kesan ku tiştan dianîn û derdixistin, û her tişt li gor daxwaza wî di mala Potîfar de dihat birêvebirin.
14 Ûsiv hejdeh salî bû, xortekî çavxweş û xweşik bû, û li seranserê welatê Misrê kesekî mîna wî tune bû.
15 Di wê demê de, gava ew li mala axayê xwe bû, diçû û dihat û ji malê derdiket û xizmeta axayê xwe dikir, Zelîka, jina axayê wî, çavên xwe li Ûsiv bilind kir û lê nihêrî, û va ye, ew xortekî xweşik û bi şiklê xwe mezin bû.
16 Û wê di dilê xwe de bedewiya wî xwest û canê wê li ser Ûsiv bû, û wê roj bi roj wî dixapand, û Zelîkayê roj bi roj Ûsiv razî dikir, lê Ûsiv çavên xwe hilneda ku jina axayê xwe bibîne.
17 Û Zelîkayê jê re got: «Çiqas xweşik e xuyang û şiklekî te, bi rastî min li hemû koleyan nihêrî û min koleyeke ewqas xweşik wek te nedîtiye.» Û Yûsif jê re got: «Bê guman ewê ku ez di zikê diya min de afirand, hemû mirovahî afirand.»
18 Wê jê re got: «Çavên te çiqas xweşik in, bi wan çavên te hemû xelkê Misrê, jin û mêr, bi wan matmayî kirine!» Wî jê re got: «Çiqas xweşik in dema ku em sax in, lê eger tu wan di gorê de bibînî, bê guman tu ê ji wan dûr bikevî.»
19 Û wê jê re got: «Çiqas xweşik û xweş in hemû gotinên te! Niha, ji kerema xwe, tembûrê ku li malê ye bigire û bi destên xwe lêxe û bila em gotinên te bibihîzin.»
20 Û wî jê re got: «Gava ez pesnê Xwedayê xwe û rûmeta wî didim, gotinên min çiqas xweşik û xweş in.» Wê jî jê re got: «Porê serê te çiqas xweşik e, binêre şaneya zêrîn a ku di malê de ye, ez ji te re dibêjim bigire û porê serê xwe bipêçe.»
21 Û wî jê re got: «Heta kengê tu dê van gotinan bibêjî? Dev ji van gotinan berde û rabe û karûbarên xwe yên malê bike.»
22 Wê jê re got: «Li mala min kes tune ye û ji bilî gotin û daxwaza te tiştek din tune ku meriv pê razî be; lê dîsa jî, ew nekarî Yûsif bîne ba xwe û wî jî çavê xwe neda wê, lê çavên xwe ber bi erdê ve kirin.
23 Zelîka di dilê xwe de dixwest ku Ûsiv bi wê re razê, û gava ku Ûsiv li malê karê xwe dikir, Zelîka hat û li ber wî rûnişt, û her roj bi gotinên xwe ew dixapand ku bi wê re razê, an jî her dem li wê binêre, lê Ûsiv guh nedida wê.
24 Û wê jê re got: «Heke tu li gor gotinên min nekî, ezê te bi cezayê mirinê ceza bikim û nîrekî hesinî deynim ser te.»
25 Û Yûsif jê re got: «Bê guman Xwedayê ku mirov afirandiye, zincîrên girtiyan vedike û ew e ku dê min ji zindana te û ji hukmê te rizgar bike.»
26 Û gava ku ew nekarî wî razî bike, wî razî bike, û canê wê hîn jî li ser wî bû, xwesteka wê ew avêt nav nexweşiyeke giran.
27 Hemû jinên Misrê hatin serdana wê û jê re gotin: «Çima tu di vê rewşa xirab de yî? Tu ku tiştekî kêm nabî? Bê guman mêrê te li ber çavên padîşah mîrekî mezin û bi rûmet e, eger ji tiştê ku dilê te dixwaze tiştek kêm bimîne?»
28 Zelîkayê bersiv da wan û got: «Îro wê ji we re were gotin ku ev bêaqilîya ku hûn min dibînin ji ku derê çêdibe?» Wê ferman da xizmetkarên xwe ku ji bo hemû jinan xwarin amade bikin û ji bo wan ziyafetek çêkir û hemû jinan li mala Zelîkayê xwarin.
29 Wê kêran da wan ku sîtronan biqelînin û bixwin, û ferman da ku cilên biha li Ûsif bikin û ew li ber wan xuya bibe, û Ûsif li ber çavên wan hat û hemû jinan li Ûsif nihêrîn, lê nikaribûn çavên xwe ji wî veqetînin, û hemûyan bi kêrên ku di destên xwe de bûn destên xwe birîn, û hemû sîtronên ku di destên wan de bûn bi xwînê tijî bûn.
30 Û ew nizanin çi kirine, lê ew li bedewiya Yûsif dinihêrîn û çavên xwe ji wî nezivirandin.
31 Zelîkayê dît ku wan çi kiribû û ji wan re got: «Ev çi kar e ku we kiriye? Va ye, min sîtron dane we ku hûn bixwin û we hemûyan destên xwe birîn.»
32 Hemû jinan destên xwe dîtin û dîtin ku ew tijî xwîn bûn û xwîna wan li ser cilên wan diherikî. Ji wê re gotin: «Ev koleya di mala te de li ser me serket û ji ber bedewiya wî em nekarîn çavên xwe ji wî bizivirînin.»
33 Û wê ji wan re got: «Bê guman ev yek di wê gavê de bi serê we hat ku we li wî nihêrî û we nikarîbû xwe ji wî dûr bigirin; ez çawa dikarim xwe ragrim dema ku ew her tim di mala min de ye û ez wî roj bi roj dibînim ku dikeve û ji mala min derdikeve? Ez çawa dikarim xwe ji xirabûnê an jî ji ber vê yekê ji mirinê dûr bigirim?»
34 Û wan jê re got: «Gotin rast in, ji ber ku kî dikare vê şiklê xweşik di malê de bibîne û xwe jê dûr bigire, û ma ew ne xulam û xizmetkarê te ye di mala te de, û çima tu tiştê ku di dilê te de ye ji wî re nabêjî, û dihêlî ku canê te bi vê meseleyê bimire?»
35 Û wê ji wan re got: Ez her roj hewl didim wî razî bikim, lê ew bi daxwazên min razî nabe, û min soz da wî ku her tiştê baş e, lê dîsa jî ez nikarim ji wî tiştekî bibînim; ji ber vê yekê ez di rewşek xirab de me, wekî ku hûn dibînin.
36 Zelîka ji ber hewesa xwe ya ji bo Yûsif pir nexweş ket û ji ber wî pir nexweş ket, û hemû mirovên mala Zelîka û mêrê wê ji vê yekê tiştek nizanibûn ku Zelîka ji ber hezkirina xwe ya ji bo Yûsif nexweş ketiye.
37 Hemû xelkê mala wê jê pirsîn û gotin: «Çima tu nexweş û lawaz î û tiştekî te kêm nîne?» Wê jî ji wan re got: «Ez vê tiştê ku her roj li ser min zêde dibe nizanim.»
38 Hemû jin û hevalên wê her roj dihatin wê bibînin û bi wê re diaxivîn û wê ji wan re digot: «Ev tenê bi saya evîna Yûsif e;» û wan jê re digot: «Wî bixapîne û bi dizî bigire, belkî ew guh bide te û vê mirinê ji te dûr bixe.»
39 Û Zelîka ji hezkirina xwe ya ji bo Yûsif xerabtir bû û ew her ku diçû dûr diket, heta ku hêza wê kêm bû ku bisekine.
40 Û rojekê, Yûsif li malê karê axayê xwe dikir, û Zelîka bi dizî hat û ji nişkê ve êrîşî wî kir, û Yûsif li dijî wê rabû, û ew ji wê bihêztir bû, û ew avêt erdê.
41 Û Zelîka ji ber xwesteka dilê xwe ya ji bo wî giriya, û wê bi girî jê lava kir, û hêsirên wê ji rûyê wê diherikîn, û wê bi dengekî lava û bi diltengiyê pê re peyivî û got:
42 Ma te qet bihîstiye, dîtiye an jî jineke ewqas xweşik wek min, an jî ji xwe çêtir, ku rojane bi te re diaxive, ji ber evîna te dikeve rewşek xirab, hemû vê rûmetê dide te, û dîsa jî tu guh nadî dengê min?
43 Û eger ji tirsa efendiyê te be ku ew te ceza neke, wekî ku padîşah sax e, ji ber vê yekê ji efendiyê te tu zirar nayê

serê te; niha, ji kerema xwe guh bide min û ji bo rûmeta ku min daye te razî be û vê mirinê ji min dûr bixe, û çima divê ez ji bo te bimrim? û wê dev ji axaftinê berda.
44 Ûsiv bersiv da wê û got: «Ji min dûr bisekine û vê meseleyê bihêle ser milê min; xwediyê min nizane di malê de çi li cem min heye, çimkî her tiştê wî daye destê min, ez ê van tiştan di mala xwediyê xwe de çawa bikim?»
45 Çimkî wî di mala xwe de jî min pir rûmetdar kir, û min li ser mala xwe jî kir serkarê malê, û min bilind kir, û di vê malê de ji min mezintir kes tune, û axayê min ji min tiştek nehiştiye, ji bilî te ku jina wî yî, tu çawa dikarî van gotinan ji min re bibêjî, û ez çawa dikarim vê xerabiya mezin û gunehê li Xwedê û li mêrê te bikim?
46 Ji ber vê yekê, niha ji min dûr bisekine û êdî gotinên weha nebêje, çimkî ez ê guh nedim gotinên te. Lê Zelîkayê guh neda Yûsif dema ku ew van gotinan jê re digot, lê wê her roj wî dixapand ku guh bide wê.
47 Û piştî vê yekê bû ku çemê Misrê ji hemû aliyên xwe tijî bû, û hemû niştecihên Misrê derketin, û her wiha padîşah û mîran bi def û reqsan derketin, ji ber ku li Misrê şahiyek mezin bû, û di dema lehiyê deryaya Sihor de betlaneyek bû, û ew çûn wir da ku tevahiya rojê şahiyê bikin.
48 Û gava Misrî çûn ber çem da ku şa bibin, wek adetê wan, hemû xelkê mala Potîfar bi wan re çûn, lê Zelîkayê nexwest bi wan re here, çimkî wê got: «Ez nexweş im», û ew bi tenê li malê ma, û kesek din li malê bi wê re tune bû.
49 Û ew rabû ser xwe û çû perestgeha xwe ya li malê, û cilên şahane li xwe kir, û kevirên hêja yên kevirên onîksê li ser serê xwe danîn, bi zîv û zêr ve hatibûn xemilandin, û wê rû û çermê xwe bi her cûre şilavên paqijkirinê yên jinan xemiland, û wê perestgeh û malê bi kasya û frankincense bîhnxweş kir, û wê mur û alo belav kir, û piştre ew li ber deriyê perestgehê, di rêça malê de rûnişt, ku Yûsif ji wir derbas bû da ku karê xwe bike, û nihêrî Yûsif ji zeviyê hat, û ket hundirê malê da ku karê axayê xwe bike.
50 Û ew gihîşt cihê ku diviyabû jê derbas bibe, hemû karên Zelîkayê dît û paşve zivirî.
51 Û Zelîkayê dît ku Ûsiv ji wê vedigere, û gazî wî kir û got: Ûsiv çi li te hatiye? Were ser karê xwe, û va ye ez ê ji te re cîh çêbikim heta ku tu derbasî kursiya xwe bibî.
52 Û Yûsif vegeriya malê, ji wir çû cihê xwe yê rûniştinê û wek her carê rûnişt da ku karê axayê xwe bike û nihêrî ku Zelîqe bi cilên şahane hat ba wî û li ber wî rawesta, û bêhna cilên wê dûr belav bû.
53 Wê lez kir û Yûsif û cilên wî girt û jê re got: «Bi rastî jî padîşah sax e, eger tu daxwaza min nekî, tu îro dimirî.» Wê lez kir û destê xwe yê din dirêj kir û şûrek ji bin cilên xwe derxist û danî ser stûyê Yûsif û got: «Rabe û daxwaza min bîne cih, eger na, tu îro dimirî.»
54 Û Yûsif ji ber vê yekê ji wê tirsiya û rabû ser xwe ku ji wê bireve. Wê cilên wî yên pêşiyê girt û ji tirsa revê cilên ku Zelîkayê girtibûn qetiyan û Yûsif cil di destê Zelîkayê de hişt û reviya û derket, ji ber ku di tirsê de bû.
55 Û gava Zelîkayê dît ku cilê Ûsiv çiriyaye û ew di destê wê de hiştiye û reviyaye, ew ji jiyana xwe tirsiya, nebe ku ev xeber li ser wê belav bibe, rabû ser xwe û bi hîlekarî tevgeriya, cilên ku li xwe kiribû derxistin û cilên xwe yên din li xwe kirin.
56 Wê cilê Yûsif girt û li kêleka xwe danî û çû û li cihê ku di nexweşiya xwe de rûniştibû, berî ku xelkê mala wê biçûna çem, rûniştibû, û gazî xortekî kir ku wê demê di malê de bû û ferman da wî ku xelkê malê gazî wê bike.
57 Gava wê ew dîtin, bi dengekî bilind û bi girî ji wan re got: «Binêrin xwediyê we çi Îbranî anî malê ji min re, çimkî îro hat ku bi min re razê.»
58 Çimkî gava tu derketî, ew hat malê û dît ku kes di malê de tune ye, ew hat ba min û ez girtim, da ku bi min re razê.
59 Û min cilên wî girtin û çirandin û bi dengekî bilind gazî wî kir, û gava min dengê xwe bilind kir, ew ji jiyana xwe tirsiya û cilên xwe li ber min hiştin û reviya.
60 Xelkê mala wê tiştek negotin, lê hêrsa wan li dijî Yûsif pir zêde bû, çûn ba axayê wî û gotinên hîleyên wî jê re gotin.
61 Potîfar bi hêrs vegeriya malê, jina wî qîriya û got: «Ev çi ye ku te bi min kir ku xulamekî şîranî anî mala min? Îro ew hat ba min ku bi min re bilîze. Îro jî wisa bi min kir.»
62 Potîfar gotinên jina xwe bihîst û ferman da ku Ûsif bi lêdanên giran bê cezakirin, û wan jî wisa lê kir.
63 Û gava ew lê dixistin, Ûsiv bi dengekî bilind qêriya, çavên xwe ber bi ezmanan ve bilind kir û got: «Ya Xudan Xwedê, tu dizanî ku ez ji van hemû tiştan bêguneh im, û çima ez îro bi derewan, bi destê van mirovên xerab ên nesunetkirî ku tu nas dikî, bimirim?»
64 Gava zilamên Potîfar li Ûsif dixistin, ew digirî û digirî. Li wir zarokek yanzdeh mehî hebû. Xudan devê zarok vekir û ev gotin li ber zilamên Potîfar, yên ku li Ûsif dixistin, got:
65 Hûn ji vî mirovî çi dixwazin, û çima hûn vê xerabiyê bi wî dikin? Diya min derewan dike û derewan dike; danûstandin wisa bû.
66 Û zarok her tiştê ku qewimî bi rastî ji wan re got, û her tiştê ku Zelîka ji Yûsif re digot roj bi roj ji wan re vedigot.
67 Hemû mêran gotinên zarok bihîstin û ew ji gotinên zarok gelek ecêbmayî man, û zarok dev ji axaftinê berda û bêdeng ma.
68 Potîfar ji gotinên kurê xwe gelek şerm kir û ferman da zilamên xwe ku êdî li Ûsiv nexin û zilaman dev ji lêdana Ûsiv berda.
69 Potîfar Ûsif girt û ferman da ku ew bînin ber kahînên ku hakimên padîşah bûn, da ku di vê dozê de wî dadbar bikin.
70 Potîfar û Ûsiv hatin ber kahînên ku hakimên padîşah bûn, û wî ji wan re got: «Ez ji we re dibêjim, biryar bidin ka çi hakimî li ser xulamekî ye, çimkî wî wisa kiriye.»
71 Û kahînan ji Ûsiv re gotin: «Çima te ev tişt bi efendiyê xwe kir?» Ûsiv bersiv da wan û got: «Ey xudanêd min, mesele wisa bû.» Û Potîfar ji Ûsiv re got: «Bê guman min her tiştê xwe spartiye destê te û ji bilî jina xwe min tiştek ji te nehiştiye, û tu çawa dikarî vê xerabiyê bikî?»
72 Ûsiv bersiv da û got: «Bi rastî, Xudan sax e û canê te sax e, axayê min, ev gotina ku te ji jina xwe bihîstiye nerast e, çimkî îro rewş wisa bû.»
73 Salek derbas bûye ji dema ku ez di mala te de nînim; gelo te di min de neheqîyek dîtiye, an tiştek ku bibe sedem ku tu canê min bidî?
74 Û kahînan ji Potîfar re gotin: «Ji kerema xwe zilaman bişîne, bila cilê Ûsif ê çirandî bînin ber me û em çiriya wê bibînin, û eger çiriya li ber cilê be, wê demê divê rûyê wî li hemberî wê bûya û wê ew girtibûya da ku bihata ba wê, û jina te bi xapandinê hemû tiştên ku gotibû kir.»
75 Û wan cilê Yûsif anîn ber kahînên ku hakim bûn, û wan dît ku çirandin li ber Yûsif e, û hemû kahînên hakim

dizanin ku wê ew zext kiriye, û wan got: «Hukumê mirinê li ser vî xulamî nîne, ji ber ku wî tiştek nekiriye, lê hukmê wî ew e ku ew ji ber rapora ku bi navgîniya wî li dijî jina te derketiye, di zindanê de were danîn.»
76 Potîfar gotinên wan bihîst û ew xist zindanê, cihê ku girtiyên padîşah lê girtî bûn, û Ûsiv diwanzdeh salan di zindanê de ma.
77 Û tevî vê yekê jî, jina axayê wî xwe ji wî veneşart û roj bi roj ji axaftina bi wî re neqetiya da ku guh bide wê, û di dawiya sê mehan de Zelîka roj bi roj diçû cem Yûsif, mala girtîgehan, û wê ew razî kir ku guh bide wê, û Zelîka ji Yûsif re got: «Tu dê heta kengî di vê malê de bimînî? Lê niha guh bide dengê min, û ez ê te ji vê malê derxim.»
78 Û Yûsif bersiv da wê û got: «Ji bo min çêtir e ku ez di vê malê de bimînim ji ya ku ez guh bidim gotinên te û li dijî Xwedê guneh bikim.» Wê jê re got: «Heke tu daxwaza min pêk neynî, ez ê çavên te derxim, zincîran deynim ser lingên te û te bidim destê wan kesên ku te berê nas nedikirin.»
79 Û Yûsif bersiv da wê û got: «Va ye Xwedayê hemû dinyayê dikare min ji her tiştê ku tu dikarî bi min bikî rizgar bike, çimkî ew çavên koran vedike û yên girêdayî azad dike û hemû xerîbên ku bi welêt nizanin diparêze.»
80 Û gava Zelîka nekarî Ûsiv razî bike ku guh bide wê, wê dev ji xapandina wî berda; û Ûsiv hîn jî di mala girtî de girtî bû. Û Aqûbê bavê Ûsiv û hemû birayên wî yên ku li welatê Kenanê bûn di wan rojan de hîn jî ji bo Ûsiv şîn dikirin û digirîn, çimkî Aqûb ji bo kurê xwe Ûsiv nexwest ku teselî lê bê kirin, û Aqûb hemû wan rojan bi dengekî bilind qêriya û giriya û şîn girt.

BEŞA 45

1 Di wê salê de, di wê salê de, ku ew sal e ku Yûsif piştî ku birayên wî ew firotin, daket Misrê, Rûbenê kurê Aqûb çû Tîmnayê û Eliyaramê keça Avîyê Kenanî ji xwe re anî jin û ew çû ba wê.
2 Eliyaram, jina Rûben, ducanî bû û çar kur, Henox, Palû, Ketzron û Karmî, ji wî re anîn; birayê wî Şimûn xwişka xwe Dîna ji xwe re anî û wê pênc kur, Memûêl, Yamîn, Ohad, Yaxîn û Soxar, jê re anîn.
3 Û piştre ew hat ba Buna, jina Kenanî, ew Buna bû ku Şimûn ji bajarê Şexemê dîl girtibû, û Buna li ber Dînayê bû û xizmetkariya wê dikir, û Şimûn hat ba wê, û wê Şawûl ji wî re anî.
4 Û wî çaxî Cihûda çû Adûlamê û çû ba zilamekî Adûlamî, navê wî Hîra bû, û Cihûda li wir keça zilamekî Kenanî dît, navê wê Elîyat bû, keça Şûa bû, û ew ji xwe re anî û hat ba wê, û Elîyat sê kur ji Cihûda re anîn: Er, Onan û Şîlo.
5 Lêwî û Îsaxar çûn welatê rojhilat û keçên Yewabê kurê Yoktanê kurê Eber ji xwe re birin; û Yewabê kurê Yoktanê du keç hebûn; navê ya mezin Adîna û navê ya biçûk Arîda bû.
6 Lêwî Adîna girt, Îsaxar Arîda jî girt û ew gihîştin welatê Kenanê, mala bavê xwe, û Adînayê sê kur ji Lêwî re anîn: Gêrşon, Kêhat û Mêrarî.
7 Arîdayê çar kur, Tola, Pûva, Eyûb û Şomron, ji Îsakar re anîn; Dan jî çû welatê Mowabê û Eflalêt, keça Kamudanê Mowabî, ji xwe re anî û ew bir welatê Kenanê.
8 Eflatê bêzar bû, zarokên wê tunebûn, û piştre Xwedê Eflatê, jina Dan, bi bîr anî û ew ducanî bû û kurek anî dinyayê, û navê wî danî Kûşîm.
9 Gad û Neftelî çûn Heranê û ji wir keçên Amûramê kurê Ûs, kurê Nehor, ji xwe re birin.
10 Ev navên keçên Amûramê ne: navê keça mezin Merîma û navê keça biçûk Uzît bû; Neftalî Merîma û Gad Uzît jî girtin û ew birin welatê Kenanê, mala bavê wan.
11 Û Merîma ji Neftelî re Yaxsîl, Gûnî, Yazer û Şalem, çar kur anîn; û Ûzît ji Gadê re, Tsîfyon, Çagî, Şûnî, Ezbon, Erî, Arodî û Aralî, heft kur anîn.
12 Aşer çû û Adon, keça Eflatê kurê Hadadê kurê Îsmaîl, ji xwe re jin anî û ew anî welatê Kenanê.
13 Adon, jina Aşêr, di wan rojan de mir; zarokên wê tunebûn; û piştî mirina Adon, Aşêr çû aliyê din ê çem û Hadûra, keça Abîmêl, kurê Eber, kurê Şem, ji xwe re anî.
14 Ew jina ciwan xwedî dîmenekî xweşik û jîr bû, ew jina Malkiyêl kurê Elam, kurê Şem bû.
15 Hadûrayê keçek ji Malkîel re anî û navê wê danî Serax. Piştî vê yekê Malkîel mir û Hadûrayê çû û li mala bavê xwe ma.
16 Piştî mirina jina xwe li Aşêr, ew çû û Hadura wek jinek anî û ew bir welatê Kenanê û keça wê Serax jî bi wan re anî. Ew sê salî bû û keçik li mala Aqûb mezin bû.
17 Keçik pir xweşik bû û di rêyên pîroz ên zarokên Aqûb de diçû; tiştek jê kêm nebû û Xudan şehrezayî û têgihîştin da wê.
18 Hêdûraya jina Aşêr ducanî ma û çar kur jê re Îmna, Îşva, Îşvî û Beriya anîn.
19 Zebûlon çû Midyanê û Merîşa keça Molad, kurê Abîda, kurê Midyanê, ji xwe re anî û ew bir welatê Kenanê.
20 Merûşa ji Zebûlon Sered, Êlon û Yaxleel re anî. sê kur.
21 Aqûb mirov şand ba Aram, kurê Zoba, kurê Terah, û wî Binyamîn, Mexaliya keça Aram, ji bo kurê xwe anî û ew çû welatê Kenanê, cem mala Aqûb. Binyamîn deh salî bû dema ku wî Mexaliya keça Aram ji xwe re anî.
22 Mexalîya ducanî bû û ji Binyamîn Bela re, Beker, Aşbel, Gêra û Neman, pênc kur anîn dinyayê; û Binyamîn piştre çû û ji bilî jina xwe ya yekem, Arîbat, keça Şomron, kurê Birahîm, ji xwe re jin anî, û ew hejdeh salî bû; û Arîbat ji Binyamîn re, Axî, Voş, Mûpîm, Kûpîm û Ord, pênc kur anîn dinyayê.
23 Û di wan rojan de Cihûda çû mala Şem û Tamara keça Elamê kurê Şem ji bo kurê xwe yê mezin Er wek jinek anî.
24 Û Er çû ba jina xwe Tamar û ew bû jina wî. Gava ew çû ba wê, wî bi awayekî derve tovê xwe ji holê rakir û karê wî di çavê Xudan de xerab bû û Xudan ew kuşt.
25 Û piştî mirina Er, kurê Cihûda yê pêşî, Cihûda ji Onan re got: «Here ba jina birayê xwe û bi wê re bizewice wek xizmê herî nêzîk û ji birayê xwe re nifşek çêbike.»
26 Û Onan Tamar wek jinek anî û ew hat ba wê, û Onan jî karê birayê xwe qebûl kir, û karê wî di çavê Xudan de xerab bû, û wî ew jî kuşt.
27 Û gava Onan mir, Cihûda ji Tamarê re got: «Heta ku kurê min Şîlo mezin bibe, li mala bavê xwe bimîne.» Cihûda êdî ji Tamarê hez nedikir ku wê bide Şîlo, çimkî wî digot: «Belkî ew jî mîna birayên xwe bimire.»
28 Tamar rabû çû û li mala bavê xwe ma, û Tamar demekê li mala bavê xwe ma.
29 Û di şoreşa wê salê de, Eliyat, jina Cihûda, mir; û Cihûda ji bo jina xwe teselî dît, û piştî mirina Eliyat,

Cihûda bi hevalê xwe Hîra re çû Tîmnayê da ku pezên xwe biqetînin.
30 Tamarê bihîst ku Cihûda ji bo qetandina miyên xwe çûye Tîmnayê û Şîlo mezin bûye û Cihûda jê hez nekiriye.
31 Tamar rabû û cilên xwe yên jinebîtiyê derxist, perde li xwe kir û bi tevahî xwe nixumand û çû û li ser rêya giştî ya li ser rêya Tîmnayê rûnişt.
32 Cihûda derbas bû û wê dît û ew girt û ew hat ba wê, ew jî pê ducanî bû û di dema zayînê de, di zikê wê de cêwî hebûn, navê yê yekem Perês û yê duyem jî Zerah danî.

BEŞA 46

1Di wan rojan de Ûsiv hîn li welatê Misrê di girtîgeha girtî de bû.
2 Di wê demê de xulamên Firewn, serokê serşokê û serokê nanpêjên padîşahê Misrê li ber wî sekinîbûn.
3 Serşokvan şerab hilda û danî ber padîşah ku vexwe, nanpêj jî nan danî ber padîşah ku bixwe, û padîşah ji şerab vexwar û nan xwar, ew û xulam û xizmetkarên wî yên ku li ser sifra padîşah dixwarin.
4 Û dema ku ew dixwarin û vedixwarin, serşok û nanpêj li wir man, û wezîrên Firewn gelek mêş di şeraba ku serşok anîbû de dîtin, û kevirên nîtr di nanê nanpêj de hatin dîtin.
5 Serwerê nobedaran Ûsiv wek xulam li cem karmendên Firewn danî û karmendên Firewn salekê di girtîgehê de man.
6 Û di dawiya salê de, herduyan di şevekê de, di cihê ku ew lê bûn de xewn dîtin. Sibeha Yûsif hat ba wan da ku wek her carê wan bibîne. Wî ew dîtin û dît ku rûyê wan xemgîn û xemgîn bû.
7 Ûsiv ji wan pirsî: «Çima îro rûyê we xemgîn û bêhêvî ye?» Wan jê re got: «Me xewnek dît û kesek tune ku wê şîrove bike. Ûsiv ji wan re got: «Ji kerema xwe xewna xwe ji min re vebêjin û Xwedê wê li gor daxwaza we bersiveke aştiyê bide we.»
8 Serşok xewna xwe ji Ûsiv re got û got: «Min di xewna xwe de dît ku va ye tirîyek mezin li ber min bû û li ser wê tirî min sê şax dîtin û tirî zû şîn bû û gihîşt bilindahiyek mezin, û gûzên wê gihîştibûn û bûbûn tirî.»
9 Min tirî hildan û di kasekê de pêça û danî destê Firewn û wî vexwar. Ûsiv jê re got: «Sê şaxên ku li ser rezê bûn sê roj in.»
10 Lê di nav sê rojan de, padîşah wê ferman bide ku tu bêyî derxistin û ew ê te vegerîne ser karê te, û tu şeraba wî bidî padîşah ku vexwe, wekî ku tu pêşî dema ku tu serşokê wî bûyî; lê bila ez di çavê te de dilovaniyê bibînim, ku gava tu baş bibî, tu min li cem Firewn bibîr bînî, û dilovaniyê li min bike, û min ji vê zindanê derxînî, çimkî ez ji welatê Kenanê hatim dizîn û li vî cihî wek kole hatim firotin.
11 Û ew tiştê ku li ser jina axayê min ji te re hatiye gotin jî derew e, ji ber ku wan ez bê sedem xistim vê zindanê; û serbaz bersiv da Ûsiv û got: «Ger padîşah wekî ya pêşî, wekî ku te cara dawî ji min re şîrove kir, bi min re baş be, ez ê her tiştê ku tu dixwazî bikim û te ji vê zindanê derxim.»
12 Nanpêj, gava dît ku Ûsiv xewna serşokê rast şîrove kiriye, ew jî nêzîk bû û hemû xewna xwe ji Ûsiv re got.
13 Û wî jê re got: «Min di xewna xwe de sê selikên spî li ser serê min dîtin. Min dît ku di selika jorîn de her cûre xwarinên pijyayî yên ji bo Firewn hebûn û çûk jî ji serê min dixwarin.»
14 Ûsiv jê re got: «Ew sê selikên ku te dîtin sê roj in, lê piştî sê rojan Fir'ewn wê serê te jê bike û te li ser darekî daliqîne, û teyr wê goştê te ji ser te bixwin, wek ku te di xewna xwe de dît.»
15 Di wan rojan de şahbanû li ber teslîmkirinê bû û di wê rojê de wê ji padîşahê Misrê re kurek anî dinyayê û ragihandin ku padîşah kurê xwe yê yekem aniye dinyayê û hemû gelê Misrê tevî efser û xulamên Firewn pir kêfxweş bûn.
16 Û di roja sêyemîn a jidayikbûna wî de, Fir'ewn ji bo efser û xulamên xwe, ji bo leşkerên welatê Soar û welatê Misrê şahiyek çêkir.
17 Hemû gelê Misrê û xulamên Firewn hatin ku di ziyafeta kurê padîşah de bi wî re bixwin û vexwin û ji bo şabûna padîşah kêfxweş bibin.
18 Û hemû efserên padîşah û xulamên wî di wê demê de heşt rojan di cejnê de şa bûn û heşt rojan di mala padîşah de bi her cûre amûrên muzîkê, bi def û bi govendan şahî kirin.
19 Û serbazê ku Ûsiv xewna wî jê re şîrove kiribû, Ûsiv ji bîr kir û wekî ku soz dabû, behsa wî ji padîşah re nekir, çimkî ev ji Xudan bû da ku Ûsiv ceza bike ji ber ku wî baweriya xwe bi mirovan anîbû.
20 Û piştî vê yekê, Ûsiv du salan di zindanê de ma, heta ku diwanzdeh sal temam kir.

BEŞA 47

1Îshaqê kurê Birahîm di wan rojan de hîn li welatê Kenanê dijiya; ew gelek kal bû, sed û heştê salî bû; kurê wî Esaw, birayê Aqûb, li welatê Edomê dijiya, û ew û kurên wî li wir di nav kurên Seîr de milkên wan hebûn.
2 Esaw bihîst ku roja mirina bavê wî nêzîk bûye, ew û kurên wî û malbata wî hatin welatê Kenanê, mala bavê xwe. Aqûb û kurên wî ji cihê ku ew lê diman li Hebronê derketin û hemû hatin ba bavê xwe Îshaq. Wan Esaw û kurên wî di kon de dîtin.
3 Aqûb û kurên wî li ber bavê xwe Îshaq rûniştin, û Aqûb hîn jî ji bo kurê xwe Ûsif şînê digirt.
4 Îshaq ji Aqûb re got: «Kurên xwe bîne vir û ez wan pîroz bikim.» Aqûb yanzdeh kurên xwe anî ber bavê xwe Îshaq.
5 Îshaq destên xwe danîn ser hemû kurên Aqûb, ew girt û hembêz kir û yek bi yek maç kir. Îshaq di wê rojê de wan pîroz kir û ji wan re got: «Bila Xwedayê bav û kalên we we pîroz bike û dûndana we wek stêrkên ezmanan zêde bike.»
6 Îshaq kurên Esaw jî pîroz kir û got: «Bila Xwedê we ji bo her kesê ku we dibîne û ji bo hemî dijminên we bike tirs û xof.»
7 Îshaq gazî Aqûb û kurên wî kir û hemû hatin û li ber Îshaq rûniştin. Îshaq ji Aqûb re got: «Xudan Xwedayê hemû dinyayê ji min re got: 'Ezê vê axê bidim dûndana te wek mîrat, eger kurên te qanûn û rêyên min biparêzin û ez sonda ku min ji bavê te Birahîm re xwaribû, ji wan re bînim cih.
8 Niha kurê min, zarokên xwe û zarokên zarokên xwe fêrî tirsandina Xudan bike û di rêya baş de biçe ku Xudan Xwedayê te razî dike, çimkî eger tu rêyên Xudan û qanûnên wî biparêzî, Xudan wê peymana xwe ya bi

Birahîm re jî ji bo te biparêzî û wê di hemû rojan de bi te û bi nifşa te re baş be.
9 Û gava Îshaq fermana da Aqûb û zarokên wî xilas kir, canê xwe da û mir û gihîşt gelê xwe.
10 Aqûb û Esaw ketin ser rûyê bavê xwe Îshaq û giriyan. Îshaq sed û heştê salî bû dema ku li welatê Kenanê, li Hebronê, mir, û kurên wî ew birin şikefta Makpêlayê, ya ku Birahîm ji kurên Hîtî wek milkê goristanê kirîbû.
11 Hemû padîşahên welatê Kenanê bi Aqûb û Esaw re çûn ku Îshaq veşêrin û hemû padîşahên Kenanê di mirina Îshaq de rûmetek mezin girtin.
12 Kurên Aqûb û kurên Esaw bê pêlav li dora xwe geriyan, dimeşiyan û şîn digirtin heta ku gihîştin Kireat-Arba.
13 Û Aqûb û Esaw bavê xwe Îshaq di şikefta Makpêlayê de, ya li Kireat-Arbayê li Hebronê veşartin, û wan ew bi rûmeteke pir mezin, mîna merasîma cenazeyê padîşahan, veşartin.
14 Aqûb û kurên wî, û Esaw û kurên wî, û hemû padîşahên Kenanê şîneke mezin û giran li ser wî danîn, ew veşartin û gelek rojan şîn girtin.
15 Û piştî mirina Îshaq, wî pez û milkên xwe û her tiştê xwe da kurên xwe û Esaw ji Aqûb re got: «Va ye, ez ji te rica dikim, her tiştê ku bavê me hiştiye, em ê bikin du beş û ez ê hilbijêrim.» Aqûb got: «Em ê wisa bikin.»
16 Aqûb hemû tiştên ku Îshaq li welatê Kenanê hiştibûn, pez û milk, hilda û li ber Esaw û kurên wî kir du beş û ji Esaw re got: «Va ye, ev hemû li ber te ne, nîvê ku tu dixwazî bistînî, ji xwe re hilbijêre.»
17 Aqûb ji Esaw re got: «Lê ji te re guh bide ku ez ê çi ji te re bêjim: Xudan Xwedayê erd û ezmanan ji bav û kalên me Birahîm û Îshaq re got: ‹Ezê vê axê bidim nîjada te heta hetayê wek mîrat.›»
18 Niha hemû tiştê ku bavê me hiştiye li ber te ye, û va ye hemû welat li ber te ye; tu ji nav wan çi bixwazî hilbijêre.
19 Heger tu tevahiya welêt bixwazî, wê ji bo xwe û zarokên xwe heta hetayê bigire, û ez ê vê dewlemendiyê bistînim, û eger tu dewlemendiyê bixwazî, wê ji xwe re bigire, û ez ê vê erdê ji bo xwe û zarokên xwe bistînim da ku ew heta hetayê mîras bimînin.
20 Wê demê Nebayot, kurê Îsmaîl, bi zarokên xwe re li wî welatî bû, û Esaw wê rojê çû û pê şêwirî û got:
21 Aqûb wiha ji min re got û wiha bersiva min da. Niha şîreta xwe bide û em ê guhdarî bikin.
22 Nebayot got: «Ev çi ye ku Aqûb ji te re got? Va ye, hemû zarokên Kenanî li welatê xwe bi ewlehî dijîn û Aqûb dibêje ku ew ê wê bi nifşê xwe re her û her mîras bigire.»
23 Niha here û hemû dewlemendiya bavê xwe bigire û birayê xwe Aqûb li wî welatî bihêle, wek ku wî gotiye.
24 Esaw rabû û vegeriya ba Aqûb û her tiştê ku Nebayot kurê Îsmaîl şîret kiribû kir; Esaw hemû dewlemendiya ku Îshaq hiştibû, can, heywan, pez û milk û hemû dewlemendî, hilda; tiştek neda birayê xwe Aqûb; Aqûb hemû axa Kenanê, ji çemê Misrê heta çemê Firatê, girt û ew wek milkê herheyî ji bo zarokên xwe û ji bo nifşa xwe piştî xwe heta hetayê girt.
25 Aqûb şikefta Makpêlayê ya li Hebronê, ku Birahîm ji Efron kirîbû, ji bo xwe û dûndana wî wek milkê goristana herheyî ji birayê xwe Esaw girt.
26 Û Aqûb ev hemû tişt di pirtûka kirînê de nivîsand û îmze kir û bi çar şahidên dilsoz ev hemû tişt şahidî kir.
27 Ev ew peyvên ku Aqûb di pirtûkê de nivîsand in û got: Welatê Kenan û hemû bajarên Hîtî, Hîvî, Yebûsiyan, Amoriyan, Perîzî û Gergaşiyan, hemû heft milet ji çemê Misrê heta çemê Firatê.
28 Û bajarê Hîbronê, Kirêat-Arba û şikefta tê de, Aqûb hemû ji birayê xwe Esaw bi nirxekî mezin, wek milk û mîratek ji bo dûndana xwe ya heta-hetayê kirî.
29 Û Aqûb pirtûka kirînê û îmze, ferman û qanûn û pirtûka eşkerekirî hilda, ew xistin nav firaxek axê da ku demek dirêj bimînin û ew dan destê zarokên xwe.
30 Esaw hemû tiştên ku bavê wî piştî mirina wî ji birayê xwe Aqûb hiştibûn, ji mirovan bigire heta heywanan, deve û keran, ga û berxan, zîv û zêr, kevir û bdelyûm û hemû dewlemendiyên ku yên Îshaqê kurê Birahîm bûn, girt; ji hemû tiştên ku piştî mirina xwe Îshaq hiştibû, tiştek nema ku Esaw ji xwe re nebiriba.
31 Esaw ev hemû hilda û ew û zarokên xwe ji birayê xwe Aqûb û zarokên wî dûr ketin û çûn welatê Seîrê Horî.
32 Esaw di nav zar'êd Seîr de milk bi dest xist û ji wê rojê û pê ve Esaw venegeriya welatê Kenanê.
33 Hemû axa Kenanê bû mîrateya zarokên Îsraêl, mîrateyeke herheyî û Esaw bi hemû zarokên xwe re çiyayê Seîr mîrat girt.

BEŞA 48

1 Di wan rojan de, piştî mirina Îshaq, Xudan emir da û li seranserê dinyayê xelayek çêbû.
2 Di wê demê de, Firewn p'adşê Misrê li welatê Misrê li ser textê xwe rûniştibû, li ser nivînên xwe dirêj bûbû û xewn dîtibû. Firewn di xewna xwe de dît ku ew li kêleka çemê Misrê rawestiyaye.
3 Û gava ew sekinîbû, wî dît ku heft gayên qelew, goştxur û xweşik ji çem derdiketin.
4 Û heft gayên din ên bêrûmet û bêxem li pey wan hatin, û heft gayên bêxem yên bêxem daqurtandin, lê xuyabûna wan hîn jî wekî ya berê nexweş bû.
5 Û ew şiyar bû, dîsa raza û careke din xewn dît, û dît ku heft simbilên genim li ser yek stûnekî stûr û baş derketin, û heft simbilên zirav ên ku ji bayê rojhilat dihatin tevizandin, li pey wan şîn bûn, simbilên zirav ên tijî daqurtandin, û Firewn ji xewna xwe şiyar bû.
6 Sibehê padîşah xewnên xwe bi bîr anîn û ji ber xewnên wî ruhê wî pir aciz bû. Padîşah lez kir û şand gazî hemû sêrbaz û şehrezayên Misrê kir û ew hatin û li ber Firewn sekinîn.
7 Padîşah ji wan re got: «Min xewn dîtine û kesek tune ku wan şîrove bike; wan jî ji padîşah re gotin: «Xewnên xwe ji xulamên xwe re vebêje û bila em guh bidin wan.»
8 Padîşah xewnên xwe ji wan re vegot û hemûyan bi yek dengî bersiv dan û gotin: «Bila padîşah heta hetayê bijî; şîrovekirina xewnên te ev e.»
9 Ew heft gayên baş ên ku te dîtin, heft keçên ku di rojên dawîn de ji te re çêdibin nîşan didin, û ew heft gayên ku te dîtin ku piştî wan derketin û ew daqurtandin, nîşanek in ku keçên ku ji te re çêdibin dê hemî di jiyana padîşah de bimirin.
10 Û ew tiştê ku te di xewna duyemîn de dît ku heft gamêş genim ên tijî û baş li ser yek stûnî derdiketin, ev şîroveya wan e, ku tu dê di rojên dawîn de li seranserê welatê Misrê ji xwe re heft bajaran ava bikî; û ew tiştê ku te ji heft

gamêş ê tevizî dît ku piştî wan şîn bûn û dema ku te bi çavên xwe li wan dinihêrî wan daqurtandin, nîşanek e ku bajarên ku tu dê ava bikî dê hemî di rojên dawîn de, di jiyana padîşah de, werin hilweşandin.
11 Û gava wan ev gotin gotin, padîşah guhê xwe neda gotinên wan û dilê xwe jî li ser wan negirt, çimkî padîşah bi şehrezayiya xwe dizanibû ku ew şîrovekirineke rast a xewnan nadin; û gava wan li ber padîşah axaftin qedand, padîşah bersiva wan da û got: «Ev çi ye ku we ji min re got? Bê guman we derew û derew gotine; ji ber vê yekê niha şîrovekirina rast a xewnên min bidin, da ku hûn nemirin.
12 Piştî vê yekê padîşah ferman da û dîsa şand û gazî mirovên şehreza yên din kir û ew hatin û li ber padîşah sekinîn û padîşah xewnên xwe ji wan re vegotin û hemûyan li gorî şîroveya yekem bersiv dan wî. Hêrsa padîşah gur bû û ew pir hêrs bû û padîşah ji wan re got: «Bê guman hûn di gotinên xwe de derewan dikin û derewan dikin.»
13 Padîşah ferman da ku li seranserê welatê Misrê belavokek bê belavkirin û bê gotin: «Padîşah û mezinên wî biryar dane ku her zilamê şehreza ku şîrovekirina xewnan dizane û fêm dike û îro nayê ber padîşah, wê bimire.»
14 Û ew kesê ku şîrovekirina rast a xewnên wî ji padîşah re bêje, wê her tiştê ku ew ji padîşah bixwaze jê re bê dayîn. Hemû şehrezayên welatê Misrê, tevî hemû sêrbaz û sêrbazên ku li Misrê û li Goşenê, li Ramsesê, li Taxpanchesê, li Soarê û li hemû deverên li ser sînorên Misrê bûn, hatin ber padîşah û hemû li ber padîşah sekinîn.
15 Hemû eşraf, mîr û xulamên padîşah ji hemû bajarên Misrê hatin û hemû li ber padîşah rûniştin. Padîşah xewnên xwe li ber şehreza û mîran vegot û hemû yên ku li ber padîşah rûniştibûn ji vê dîtinê matmayî man.
16 Hemû mirovên şehreza yên ku li ber padîşah bûn, di şîrovekirina xewnên wî de gelek dubendî hebûn; hin ji wan ew ji padîşah re şîrove kirin û gotin: «Ew heft gayên baş heft padîşah in ku ji dûndana padîşah wê li ser Misrê rabin.»
17 Û ew heft gayên xerab heft mîrên ku di rojên dawîn de li dijî wan radibin û wan tune dikin in; û ew heft gayên genim heft mîrên mezin ên Misrê ne, ku di şerên Xudanê me padîşah de dê bikevin destê heft mîrên dijminên xwe yên bêhêz.
18 Û hin ji wan ji padîşah re bi vî awayî şîrove kirin û gotin: «Heft gayên baş bajarên xurt ên Misrê ne, û heft gayên xerab jî heft miletên welatê Kenanê ne, ku di rojên dawîn de wê li dijî heft bajarên Misrê werin û wan wêran bikin.»
19 Û ew tiştê ku te di xewna duyemîn de dît, ya heft guhên genim ên baş û xirab, nîşanek e ku hikûmeta Misrê dê dîsa wekî berê vegere ser nifşê te.
20 Û di dema serweriya wî de, xelkê bajarên Misrê wê li dijî heft bajarên Kenanê yên ji wan bihêztir derkevin û wan hilweşînin û hikûmeta Misrê wê vegere ser nifşê te.
21 Û hin ji wan ji padîşah re gotin: «Şirovekirina xewnên te ev e: heft gayên baş heft şahbanû ne ku tu dê di rojên dawîn de wan wek jinan bibînî, û heft gayên xerab nîşan didin ku ew jin hemû dê di jiyana padîşah de bimirin.»
22 Û ew heft guhên genim ên baş û xirab ên ku te di xewna duyemîn de dîtin, çardeh zarok in, û di rojên dawîn de ew ê rabin û di nav xwe de şer bikin, û heft ji wan dê heftên ku ji wan bihêztir in bişkînin.
23 Û hin ji wan ev gotin ji padîşah re gotin: «Heft gayên baş nîşan didin ku heft zarok wê ji te re çêbibin, û ew ê di rojên dawîn de heft zarokên zarokên te bikujin; û heft guhên genim ên baş ên ku te di xewna duyemîn de dîtin, ew mîrên ku heft mîrên din ên kêmtir bihêz wê di rojên dawîn de li dijî wan şer bikin û wan tune bikin, û tola doza zarokên te hilînin, û hikûmet dê dîsa vegere tola te.»
24 Padîşah hemû gotinên şehrezayên Misrê û şîrovekirina xewnên wî bihîst, lê yek ji wan jî li padîşah xweş nehat.
25 Û padîşah bi şehrezayiya xwe dizanibû ku ew di van hemû gotinan de bi tevahî rast neaxivîn, çimkî ev ji Xudan bû ku gotinên şehrezayên Misrê têk bibe, da ku Ûsif ji mala girtî derkeve û li Misrê mezin bibe.
26 Padîşah dît ku ji hemû şehreza û sêrbazên Misrê tu kes bi awayekî rast pê re neaxivî, hêrsa padîşah gur bû û hêrsa wî di hundirê wî de şewitî.
27 Padîşah ferman da ku hemû şehreza û sêrbaz ji ber wî derkevin, û hemû bi şerm û bêrûmetî ji ber padîşah derketin.
28 Padîşah ferman da ku li seranserê Misrê belavokek bê şandin da ku hemû sêrbazên li Misrê bên kuştin û yek ji wan jî nemîne.
29 Serleşkerên parêzvanên padîşah rabûn ser xwe, her yekî şûrê xwe kişand û dest bi lêdana sêrbaz û şehrezayên Misrê kirin.
30 Piştî vê yekê, Merod, serbazê padîşah, hat û li ber padîşah çû ser çokan û li ber wî rûnişt.
31 Û serbaz ji padîşah re got: «Bila padîşah her û her bijî û desthilatdariya wî li welêt bilind bibe.»
32 Di wan rojan de, piştî du salan, tu li xulamê xwe hêrs bûyî û min xiste qefesê, û ez demekê li qefesê mam, ez û serokê nanpêj.
33 Xulamekî Îbranî li cem me hebû, navê wî Ûsiv bû, ji ber ku axayê wî li wî hêrs bûbû û ew xistibû girtîgehan û ew li wir xizmetkariya me dikir.
34 Û piştî demekê, dema ku em li nexweşxaneyê bûn, me di şevekê de xewn dîtin, ez û serokê nanpêj; me her yek li gor şîrovekirina xewna xwe xewn dît.
35 Em sibê hatin û em ew ji wî xulamî re gotin, û wî xewnên me ji me re şîrove kirin, ji her kesî re li gorî xewna xwe, wî rast şîrove kir.
36 Û çawa ku wî ji me re şîrove kir, bûyer jî wisa bû; yek ji gotinên wî neket erdê.
37 Ji ber vê yekê, efendim û padîşahê min, bila gelê Misrê bê sedem nekujin; va ye, ew kole hîn jî di malê de ji aliyê serleşkerê parêzvanan, xwediyê wî ve, di mala girtinê de ye.
38 Heger padîşah bi dilê xwe be, bila ew gazî wî bike ku ew were pêşiya te û şîrovekirina rast a xewna ku te dîtiye ji te re bêje.
39 Padîşah gotinên serbazê bihîst û ferman da ku mirovên şehreza yên Misrê neyên kuştin.
40 Padîşah ferman da xulamên xwe ku Ûsif bînin ber wî, û padîşah ji wan re got: «Herin ba wî û wî netirsînin, nebe ku ew şaş bibe û nizanibe çawa biaxive.»
41 Xulamên padîşah çûn ba Yûsif û ew bi lez ji zindanê derxistin, xulamên padîşah porê wî tirş kirin û cilên zindana xwe guhertin û ew hat ber padîşah.
42 Padîşah li ser textê xwe yê padîşahiyê cilûbergek şahane li xwe kiribû û li dora wî efodek zêrîn hebû, zêrê xas ê li ser efodê dibiriqî, û sîr û yaqût û zumrûd, digel hemû

kevirên hêja yên li ser serê padîşah, çav dibiriqandin û Ûsif pir li padîşah matmayî ma.
43 Û textê ku padîşah li ser rûniştibû bi zêr û zîv û bi kevirên onîksê hatibû nixumandin, û heftê pileyên wê hebûn.
44 Li seranserê welatê Misrê adet hebû ku her kesê ku dihat bi padîşah re bipeyive, ger ew mîr bûya an jî yekî ku di çavê padîşah de bi rûmet bûya, ew hildikişiya ser textê padîşah heta gava sî û yekem, û padîşah dadiket gava sî û şeşemîn û bi wî re diaxivî.
45 Eger ew yek ji xelkê asayî bûya, ew hildikişiya pileya sêyem, û padîşah dadiket pileya çarem û pê re diaxivî, û adeta wan jî ew bû ku her kesê ku bi hemû heftê zimanan dizanibû biaxive, ew ji heftê pileyan hildikişiya, û diçû jor û diaxivî heta ku digihîşt padîşah.
46 Û her kesê ku nekaribû heftêyan temam bike, ew bi qasî zimanên ku dizanibû biaxive, hildikişiya.
47 Û di wan rojan de li Misrê adet bû ku kesek li ser wan hukum neke, ji bilî kesên ku bi heftê zimanan diaxivin.
48 Û gava Yûsif hat ber padîşah, ew li ber padîşah heta erdê tewand û ew hilkişiya ser pileya sêyemîn, û padîşah li ser pileya çaremîn rûnişt û bi Yûsif re axivî.
49 Padîşah ji Ûsiv re got: «Min xewnek dît û şîrovekarek tune ku wê rast şîrove bike. Min îro emir da ku hemû sêrbaz û şehrezayên Misrê werin ber min. Min xewnên xwe ji wan re vegotin û kesekî jî ew bi rastî ji min re şîrove nekir.»
50 Û piştî vê yekê min îro li ser te bihîst ku tu mirovekî jîr î û tu dikarî her xewna ku tu dibihîzî rast şîrove bikî.
51 Ûsiv bersiva Firewn da û got: «Bila Firewn xewnên xwe yên ku wî dîtine vebêje; şîrovekirin ji Xwedê re ne. Firewn xewnên xwe, xewna ga û xewna guhên genim ji Ûsiv re vegot û padîşah dev ji axaftinê berda.
52 Û hingê Yûsif li ber padîşah bi ruhê Xwedê cil kir û hemû tiştên ku ji wê rojê û pê ve wê bihatana serê padîşah dizanibû û şîrovekirina rast a xewna padîşah dizanibû û li ber padîşah axivî.
53 Û Yûsif li ber çavên padîşah dilovanî dît, û padîşah guh û dilê xwe xwar kir û hemû gotinên Yûsif bihîst. Û Yûsif ji padîşah re got: «Nefikire ku ew du xewn in, çimkî ew tenê xewnek e, ji ber ku tiştê ku Xwedê hilbijartiye ku li seranserê welêt bike, wî di xewna xwe de nîşanî padîşah daye, û ev şîroveya rast a xewna te ye:
54 Heft ga û gamêşên baş heft sal in, û heft ga û gamêşên xirab jî heft sal in; ev xewnek e.
55 Va ye, di heft salên ku tên de, li seranserê welêt firehîyeke mezin wê hebe, û piştî wê heft salên birçîbûnê wê li pey wan bên, xelayîyeke pir giran; û hemû firehî wê ji welêt bê jibîrkirin û xelayî wê niştecihên welêt bixwe.
56 Padîşah xewnek dît, û ji ber vê yekê xewn ji Fir'ewn re hat dubarekirin, ji ber ku ev tişt ji aliyê Xwedê ve hatiye destnîşankirin û Xwedê wê di demek nêzîk de wê pêk bîne.
57 Niha ezê şîretekê bidim te û canê te û canê niştecihên welêt ji xirabiya birçîbûnê rizgar bikim, ku tu li seranserê padîşahiya xwe li mirovekî pir aqilmend û zana bigere, ku hemû karûbarên hikûmetê bizanibe, û wî li ser welatê Misrê serkar tayîn bikî.
58 Û bila ew zilamê ku tu li ser Misrê datînî, di bin destê xwe de serkar deyne, da ku ew hemû xwarinên salên xweş ên ku tên berhev bikin û genim kom bikin û di embarên te yên diyarkirî de bihêlin.
59 Û bila ew xwarin ji bo heft salên birçîbûnê biparêzin, da ku ew ji bo te û gelê te û tevahiya welatê te peyda bibe, û tu û welatê te ji ber birçîbûnê neyên qirkirin.
60 Bila ferman bê dayîn ku hemû niştecîhên welêt di heft salên baş de, her kes ji zeviya xwe, ji her cûre xwarinê berhev bike û di embarên xwe de bi cih bike, da ku di rojên birçîbûnê de ji wan re peyda bibe û ew pê bijîn.
61 Ev şîrovekirina rast a xewna te ye, û ev şîreta ku ji bo rizgarkirina giyanê te û giyanê hemû xulamên te hatiye dayîn e.
62 Padîşah bersiv da û ji Yûsif re got: «Kî dibêje û kî dizane ku gotinên te rast in?» Û wî ji padîşah re got: «Ev ê ji bo te nîşanek be ji bo hemû gotinên min, ku ew rast in û şîreta min ji bo te baş e.»
63 Va ye jina te îro li ser kursiya zayînê rûniştiye û ew ê kurekî bîne dinyayê û tu ê pê re şa bibî; gava ku zarokê te ji zikê diya xwe derkeve, kurê te yê pêşî ku ev du sal berê çêbûye wê bimire û tu ê bi zarokê ku îro ji te re çêbibe, teselî bibî.
64 Ûsiv ev gotin ji padîşah re gotin temam kir, li ber padîşah tewand û derket. Gava Ûsiv ji cem padîşah derket, ew nîşanên ku Ûsiv ji padîşah re gotibûn di wê rojê de pêk hatin.
65 Û şahbanûyê di wê rojê de kurek anî dinyayê û padîşah mizgîniya kurê xwe bihîst û kêfxweş bû, û gava ku peyamnêr ji cem padîşah derket, xulamên padîşah kurê mezin ê padîşah li erdê mirî dîtin.
66 Li mala padîşah şîn û dengek mezin hebû, padîşah ew bihîst û got: «Ev çi deng û şîn e ku min di malê de bihîstiye?» Û ji padîşah re gotin ku kurê wî yê mezin miriye; wê demê padîşah zanî ku hemû gotinên Yûsif rast in, û padîşah ji bo kurê xwe bi zarokê ku di wê rojê de ji wî re çêbû, wekî ku Yûsif gotibû, teselî da.

BEŞA 49

1 Piştî van tiştan, padîşah şand û hemû efser û xulamên xwe, hemû mîr û eşrafên padîşah civandin û hemû hatin ber padîşah.
2 Padîşah ji wan re got: «Va ye, we hemû gotinên vî zilamê Îbranî û hemû nîşanên ku wî gotibûn ku wê pêk werin dîtin û bihîstin, lê yek ji gotinên wî jî neket erdê.»
3 Tu dizanî ku wî şîrovekirineke rast a xewnê daye û bê guman ew ê pêk were, ji ber vê yekê niha şêwir bike û bizanibe ka tu ê çi bikî û welat çawa ji birçîbûnê rizgar bibe.
4 Niha lê bigere û bibîne, gelo yekî wek wî heye, ku di dilê wî de şehrezayî û zanîn hebe, û ezê wî li ser welêt deynim.
5 Çimkî te bihîstiye ku zilamê Îbranî çi şîret daye vê derbarê da ku welat ji birçîbûnê xilas bibe, û ez dizanim ku welat ji birçîbûnê xilas nabe bêyî şîreta zilamê Îbranî, yê ku şîret da min.
6 Hemûyan bersiva padîşah dan û gotin: «Şîreta ku Îbranî li ser vê yekê daye baş e; niha, ey padîşahê me, va ye tevahiya welêt di destê te de ye, tiştê ku ji te re baş xuya dike, bike.»
7 Wî kesê ku tu hilbijêrî û yê ku tu bi aqilmendiya xwe dizanî aqilmend e û dikare bi aqilmendiya xwe welêt rizgar bike, padîşah wê wî tayîn bike ku li ser welêt di bin destê xwe de be.

8 Padîşah ji hemû efseran re got: «Min fikirî ku ji dema ku Xwedê her tiştê ku gotiye ji zilamê Îbranî re eşkere kiriye, li seranserê welêt kesek wek wî aqilmend û şehreza tune ye; eger di çavê we de baş be, ezê wî li ser welêt deynim, çimkî ew ê bi şehrezayiya xwe welêt rizgar bike.»
9 Hemû efseran bersiva padîşah dan û gotin: «Lê belê di qanûnên Misrê de hatiye nivîsandin û divê neyê binpêkirin ku kesek nikare li ser Misrê padîşahiyê bike û piştî padîşah nebe yê duyemîn, lê kesekî ku hemû zimanên mirovan dizane.»
10 Loma, xudanê me û padîşahê me, va ye ev zilamê Îbranî tenê bi zimanê Îbranî diaxive, û ew çawa dikare li ser me bibe duyemîn kesê di bin desthilatdariyê de, zilamekî ku zimanê me jî nizane?
11 Niha em ji te rica dikin ku tu wî bişînî û bila ew were pêşiya te, û wî di her tiştî de biceribîne û çi ku tu maqûl dibînî bike.
12 Padîşah got: «Wê sibê were kirin û tiştê ku te got baş e.» Û hemû efser wê rojê hatin ber padîşah.
13 Û wê şevê Xudan yek ji milyaketên xwe yên xizmetkar şand û ew çû welatê Misrê ba Ûsiv. Milyaketê Xudan li ser Ûsiv sekinî û va ye, Ûsiv şevê li mala xwediyê xwe di zindanê de di nav nivînan de razabû, ji ber ku xwediyê wî ji ber jina wî ew dîsa xistibû zindanê.
14 Milyaket ew ji xewê hişyar kir û Yûsif rabû ser xwe û li ser lingên xwe rawesta, û milyaketê Xudan li hemberî wî rawestiya bû. Milyaketê Xudan bi Yûsif re axivî û wî di wê şevê de hemû zimanên mirovan fêrî wî kir û navê wî kir Yûsif.
15 Û milyaketê Xudan ji wî çû, Ûsiv vegeriya û li ser nivînên xwe dirêj bû. Ûsiv ji dîtina ku dît matmayî ma.
16 Û sibê, padîşah hemû efser û xulamên xwe gazî kirin û hemû hatin û li ber padîşah rûniştin. Padîşah ferman da ku Ûsiv bînin. Xulamên padîşah çûn û Ûsiv anîn ber Firewn.
17 Û padîşah derket derve û li ser pileyên text hilkişiya, û Yûsif bi hemû zimanan bi padîşah re axivî, û Yûsif çû cem wî û bi padîşah re axivî heta ku ew di pileya heftêyan de gihîşt ber padîşah, û ew li ber padîşah rûnişt.
18 Padîşah ji bo Ûsiv gelek şa bû, û hemû karmendên padîşah jî gava hemû gotinên Ûsiv bihîstin, bi padîşah re gelek şa bûn.
19 Ev yek li ber çavên padîşah û serkar baş xuya bû ku Ûsiv li ser tevahiya welatê Misrê wekî duyemîn piştî padîşah were tayînkirin. Padîşah ji Ûsiv re got:
20 Te şîret da min ku ez li ser welatê Misrê zilamekî aqilmend deynim ser kar, da ku bi aqilê xwe welêt ji birçîbûnê rizgar bike; ji ber vê yekê, ji ber ku Xwedê ev hemû tişt û hemû gotinên te ji te re eşkere kirine, li seranserê welêt zilamekî aqilmend û şehreza mîna te tune ye.
21 Û êdî navê te wê ne Ûsif be, lê navê te wê Zafnat Paneah be; tu wê piştî min duyemîn bî, û hemû karûbarên hukumdariya min wê li gorî gotina te bin, û gelê min wê li gorî gotina te derkeve û bikeve hundir.
22 Her wiha xulam û efserên min wê ji bin destê te mûçeya xwe ya ku mehane ji wan re tê dayîn bistînin, û hemû gelê welêt wê li ber te bitewîne; tenê li ser textê min ez ê ji te mezintir bim.
23 Padîşah zengila xwe ji destê xwe derxist û danî ser destê Yûsif, û padîşah cil û bergên şahane li Yûsif kir, tacek zêrîn danî ser serê wî û zincîrek zêrîn danî ser stûyê wî.
24 Padîşah ferman da xulamên xwe û ew li ser erebeya duyemîn a padîşah, ku li hember erebeya padîşah diçû, siwar kirin û ew li ser hespê mezin û bihêz ji hespên padîşah siwar kir û di kolanên welatê Misrê re birin.
25 Padîşah ferman da ku hemû yên ku li def, tembûr û amûrên din ên muzîkê dilîstin bi Yûsif re derkevin; hezar def, hezar mekholot û hezar nebalim li pey wî çûn.
26 Û pênc hezar mêr, bi şûrên kişandî yên di destên xwe de yên geş, û ew li ber Yûsif dimeşiyan û dilîstin, û bîst hezar ji mezinên padîşah bi kemberên çerm ên bi zêr pêçayî, li milê rastê yê Yûsif dimeşiyan, û bîst hezar li milê çepê yê wî, û hemû jin û keçik li ser banan diçûn an li kolanan radiwestiyan û li Yûsif dilîstin û kêfxweş dibûn, û li xuyabûna Yûsif û li bedewiya wî temaşe dikirin.
27 Gelê padîşah li pêş û li pişt wî diçûn, rê bi bixûr û bi kasyayê û bi her cûre bîhnxweşên xweş bêhn dikirin û li ser rê mur û alo belav dikirin û bîst zilaman ev gotin li seranserê welêt bi dengekî bilind li ber wî ragihandin:
28 Tu vî mirovî dibînî ku padîşah ew wek cîgirê xwe hilbijartiye? Hemû karûbarên hikûmetê wê ji aliyê wî ve bên birêvebirin, û yê ku fermanên wî binpê bike, an jî heta erdê li ber wî neçe erdê, wê bimire, ji ber ku ew li dijî padîşah û cîgirê wî serî hildide.
29 Û gava mizgînvan dev ji belavbûnê berdan, hemû gelê Misrê li ber Ûsiv serê xwe tewand erdê û gotin: «Bila padîşah bijî, bila padîşahê wî yê duyem jî bijî!» Hemû niştecihên Misrê li ser rê serê xwe tewand. Gava mizgînvan nêzîkî wan bûn, ew serê xwe tewand û bi her cûre def, mekol û nebal li ber Ûsiv şa bûn.
30 Û Yûsif li ser hespê xwe çavên xwe ber bi ezmanan ve bilind kir û qêriya û got: «Ew feqîran ji axê radike, feqîran ji zibil radike. Ey Xudanê Ordiyan, bextewar e ew mirovê ku bi te bawer dike.»
31 Ûsiv bi xulam û karmendên Firewn re li seranserê welatê Misrê geriya û wan hemû welatê Misrê û hemû xezîneyên padîşah nîşanî wî dan.
32 Û Yûsif vegeriya û wê rojê çû cem Firewn, û padîşah li welatê Misrê milkê Yûsif da, milkê zevî û rezên tirî, û padîşah sê hezar telant zîv û hezar telant zêr, kevirên oníks û bdelyûm û gelek diyariyan da Yûsif.
33 Roja din padîşah ferman da hemû gelê Misrê ku ji Ûsiv re pêşkêş û diyariyan bînin û her kesê ku fermana padîşah binpê bike divê bimire; li kolana bajêr cihekî bilind çêkirin û li wir cil û berg belav kirin û her kesê ku tiştek ji Ûsiv re anî, ew li cihê bilind danî.
34 Hemû gelê Misrê tiştek avêtin nav cihê bilind, yekî guharekî zêrîn, yê din jî guhar û guhar, û firaxên cûrbecûr ên ji zêr û zîv çêkirî, û kevirên oníks û bdelyûm avêtin ser cihê bilind; her yekî ji tiştê ku hebûya wî da.
35 Û Yûsif ev hemû hilda û xist nav xezîneyên xwe, û hemû efser û eşrafên padîşah bilind kirin Yûsif, û gelek diyariyan dan wî, ji ber ku padîşah ew hilbijartibû ku bibe yê duyemîn.
36 Padîşah şand ba Potîferayê kurê Ahîramê kahînê Onê û keça wî ya biçûk Osnath girt û da Ûsiv wek jin.
37 Keçik pir xweşik bû, keçikek bû, zilamek ku qet nas nedikir, û Ûsiv ew wek jin anî û padîşah ji Ûsiv re got: «Ez Fîrewn im, û ji bilî te kes wê newêre dest an lingê xwe bilind bike da ku li seranserê welatê Misrê rêberiya gelê min bike.»

38 Û gava Ûsiv li ber Firewn sekinî, sî salî bû û Ûsiv ji ber padîşah derket û li Misrê bû padîşahê duyemîn.
39 Padîşah sed xulam da Ûsiv da ku di mala wî de xizmeta wî bikin, Ûsiv jî gelek xulam şandin û kirîn û ew di mala Ûsiv de man.
40 Hingê Ûsiv ji xwe re xaniyek pir mezin mîna xanîyên padîşahan li ber hewşa qesra padîşah ava kir, û wî di xanî de perestgehek mezin çêkir, xuyangek pir xweşik û ji bo rûniştina wî guncan; sê salan ji bo avakirina xaniyê xwe xebitî.
41 Û Yûsif ji xwe re textekî pir xweşik ji zêr û zîv çêkir, û ew bi kevirên onîks û bdelyûmê pêça, û li ser wê şibandina tevahiya welatê Misrê û şibandina çemê Misrê yê ku tevahiya welatê Misrê av dide çêkir; û Yûsif li ser textê xwe di mala xwe de bi ewlehî rûnişt û Xudan şehrezayiya Yûsif zêde kir.
42 Hemû xelkê Misrê, xulamên Firewn û mîrên wî ji Ûsiv pir hez dikirin, çimkî ev yek ji Xudan ji bo Ûsiv bû.
43 Û Yûsif artêşeke şerker hebû, bi ordiyan û leşkeran ji çil hezar û şeş sed mêran pêk dihat ku dikarin çekan hilgirin da ku alîkariya padîşah û Yûsif li dijî dijmin bikin, ji bilî efserên padîşah, xulamên wî û niştecihên Misrê yên bêhejmar.
44 Û Yûsif mertal û riman, kepçe û zirx û kevirên avêtina berazan da mêrxasên xwe yên bihêz û hemû artêşa xwe.

BEŞA 50

1Di wê demê de zarokên Tarşîşê li dijî kurên Îsmaîl hatin û bi wan re şer kirin û zarokên Tarşîşê demek dirêj Îsmaîliyan talan kirin.
2 Û di wan rojan de zarokên Îsmaîl hindik bûn û ew nekarîn li ser zarokên Tarşîşê bi ser bikevin û pir zor li wan hat dayîn.
3 Û kal û pîrên Îsmaîliyan ji padîşahê Misrê re tomarek şandin û gotin: «Ez ji te re dibêjim, serkar û leşkerên xulamên xwe bişîne da ku alîkariya me bikin da ku em li dijî zarokên Tarşîşê şer bikin, çimkî em demek dirêj e ku wan diqedînin.»
4 Fir'ewn Ûsiv bi mêrxas û ordiya xwe ya bi hêz û mêrxasên xwe yên bi hêz ji qesra padîşah şand.
5 Ew çûn welatê Hawîlayê cem zarokên Îsmaîl, da ku li dijî zarokên Tarşîşê alîkariya wan bikin û zarokên Îsmaîl bi zarokên Tarşîşê re şer kirin û Ûsif Tarşîşî têk bir û hemû welatê wan xist bin destê xwe û zarokên Îsmaîl heta roja îro li wir dijîn.
6 Û gava welatê Tarşîşê hate bindestkirin, hemû Tarşîşî revîn û gihîştin sînorê birayên xwe, zarokên Javan, û Yûsif bi hemû mêrxas û artêşa xwe ya bihêz vegeriya Misrê, yek ji wan jî winda nebû.
7 Û di destpêka salê de, di sala duyemîn a padîşahiya Yûsif li ser Misrê de, Xudan heft salan li seranserê welêt gelek bereket da, wek ku Yûsif gotibû, çimkî Xudan di wan rojan de heft salan hemû berhemên erdê pîroz kir û wan xwarin û pir têr bûn.
8 Û di wê demê de, di bin destê Yûsif de karmend hebûn, û ew hemû xwarinên salên baş berhev dikirin, sal bi sal genim kom dikirin û dixistin nav xezîneyên Yûsif.
9 Û her gava ku ew xwarin berhev dikirin, Ûsif ferman da ku ew genimê di nav sîwanan de bînin û hinek ji axa zeviyê jî bi xwe re bînin da ku xera nebe.
10 Û Yûsif sal bi sal li gor vê yekê kir û wî wek qûma deryayê gelek genim kom kir, çimkî embarên wî pir bûn û ji ber pirbûna wan nedihatin hejmartin.
11 Her wiha hemû niştecihên Misrê di heft salên baş de bi gelek tiştan di embarên xwe de her cûre xwarin berhev kirin, lê wan wekî ku Ûsiv kir, ew nekir.
12 Û hemû xwarina ku Yûsif û Misriyan di heft salên firehiyê de berhev kiribûn, ji bo debara tevahiya welêt, ji bo heft salên xelayê wek embar hatin dabînkirin.
13 Û xelkê Misrê, ji bo ku di dema birçîbûnê de debara xwe bikin, her kesî embar û cihê veşartina xwe bi genim tijî kirin.
14Ûsif hemû xwarinên ku kom kiribû li hemû bajarên Misrê bi cih kir, hemû embar girtin û nobedar danîn ser wan.
15Jina Yûsif, Osnath, keça Potîfera, du kur ji wî re anîn, Minaşe û Efrayîm, û Yûsif sî û çar salî bû dema ku ew çêbûn.
16 Û xort mezin bûn û li gor rê û şîretên wî çûn, ew ji rêya ku bavê wan fêrî wan kiribû, ne ber bi rastê ve ne jî ber bi çepê ve neçûn.
17 Xudan bi xortan re bû û ew mezin bûn û di hemû şehrezayiyê û di hemû karûbarên hikûmetê de xwedî têgihîştin û jêhatîbûn bûn. Hemû karmendên padîşah û mezinên wî yên ji niştecihên Misrê xortan bilind dikirin û ew di nav zarokên padîşah de mezin dibûn.
18 Û heft salên bereketê yên ku li seranserê welêt hebûn, li dawiyê man û heft salên xelayê piştî wan hatin, wek ku Ûsiv gotibû, û xelayî li seranserê welêt belav bû.
19 Hemû gelê Misrê dît ku li welatê Misrê xela dest pê kiriye û hemû gelê Misrê embarên genim vekirin, çimkî xela li ser wan zêde bûbû.
20 Û hemû xwarina ku di embarên wan de bû, tijî kêzikan bû û ne guncaw bû ji bo xwarinê, û li seranserê welêt xela zêde bû û hemû niştecîhên Misrê hatin û li ber Firewn girîyan, ji ber ku xela giran li ser wan bû.
21 Wan ji Firewn re got: «Xwarin bide xulamên xwe, çima em û zarokên me li ber çavên te ji birçîbûnê bimirin?»
22 Û Fir'ewn bersiva wan da û got: «Çima hûn gazî min dikin? Ma Yûsif ferman neda ku di heft salên firehiyê de genim ji bo salên birçîbûnê were hilanîn? Çima we guh neda dengê wî?
23 Gelê Misrê bersiva padîşah da û got: «Bi canê te sax be, axayê me, xulamên te her tiştê ku Ûsiv ferman da kirine, çimkî xulamên te di heft salên bereketê de hemû berhemên zeviyên xwe berhev kirin û heta roja îro di embaran de danîn.»
24 Û gava ku xela li ser xulamên te zêde bû, me embarên xwe vekirin, û va ye hemû berhemên me tijî kêzikan bûn û ji bo xwarinê ne guncaw bûn.
25 Gava padîşah her tiştê ku bi serê xelkê Misrê de hatibû bihîst, ji ber xelayê pir tirsiya û pir tirsiya; û padîşah bersiva gelê Misrê da û got: «Ji ber ku ev hemû tişt bi serê we de hatine, herin ba Yûsif, her tiştê ku ew ji we re dibêje bikin, fermanên wî neşikînin.
26 Hemû gelê Misrê çûn ba Yûsif û jê re gotin: «Xwarin bide me, lê çima em li ber te ji birçîbûnê bimirin? Çimkî me di heft salan de berhemên xwe berhev kir, wek ku te ferman da, û me ew danîn ser embarê, û ev yek bi serê me de hat.»

27 Û gava Ûsiv hemû gotinên gelê Misrê û tiştên ku bi serê wan de hatibûn bihîst, hemû embarên xwe yên berheman vekir û ew firot gelê Misrê.
28 Xelalî li seranserê welêt zêde bû, û li hemû welatan xela hebû, lê li welatê Misrê berhem hebû ku bihata firotin.
29 Hemû xelkê Misrê ji bo kirîna genim dihatin cem Ûsif, çimkî xela li ser wan zêde bû û hemû genimê wan xera bûbû, Ûsif her roj ew difirot hemû xelkê Misrê.
30 Hemû niştecihên welatê Kenanê û Filîstiyan, yên li aliyê din ê Urdunê, zarokên rojhilat û hemû bajarên welatên dûr û nêzîk bihîstin ku li Misrê genim heye, û hemû hatin Misrê ku genim bikirin, ji ber ku xela li ser wan giran bû.
31 Û Yûsif embarên genim vekirin û serkar danîn ser wan û ew her roj radiwestin û ji her kesê ku dihat re difirotin.
32 Ûsiv dizanibû ku birayên wî jî wê werin Misrê da ku genim bikirin, ji ber ku li seranserê welêt xela hebû. Ûsiv ferman da hemû gelê xwe ku ew vê yekê li seranserê welatê Misrê belav bikin û got:
33 Ji bo padîşah, yê duyemîn û mezinên wan ev e ku her kesê ku bixwaze li Misrê genim bikire, xulamên xwe neşîne Misrê da ku bikirin, lê kurên wî û her weha her Misrî an Kenanî, ku ji depoyên kirîna genim li Misrê were û here û li seranserê welêt bifiroşe, ew ê bimire, ji ber ku kes nikare bikire ji bilî debara malbata wî.
34 Û her kesê ku du an sê heywanan rêberî bike, wê bimire, çimkî mirov tenê dikare heywanê xwe rêberî bike.
35 Û Yûsif nobedar li ber deriyên Misrê danîn û ferman da wan û got: «Her kesê ku were genim bikire, bila heta ku navê wî, navê bavê wî û navê bavê bavê wî neyê nivîsandin, bila ew nekeve hundir û her tiştê ku di rojê de hatiye nivîsandin, bila êvarê navên wan ji min re bişînin da ku ez navên wan bizanim.»
36 Ûsiv li seranserê welatê Misrê serkar danîn û ferman da wan ku van hemû tiştan bikin.
37 Û Yûsif ev hemû tişt kir û ev rêzikname danî, da ku bizanibe birayên wî kengê tên Misrê da ku genim bikirin; û gelê Yûsif her roj li gorî van gotin û rêziknameyên ku Yûsif ferman dabû, li Misrê belav dibû.
38 Hemû niştecihên rojhilat û rojava û hemû dinyayê li ser qanûn û rêzikên ku Ûsif li Misrê danîbû bihîstin, û niştecihên deverên dûr ên dinyayê hatin û roj bi roj li Misrê genim dikirin û dû re diçûn.
39 Hemû efserên Misrê wekî ku Ûsiv ferman dabû, kirin û dergehvan hemû kesên ku ji bo kirîna genim dihatin Misrê, navên wan û navên bavên xwe dinivîsandin û her roj êvarê li ber Ûsiv dianîn.

BEŞA 51

1Piştî vê yekê Aqûb bihîst ku li Misrê genim heye, gazî kurên xwe kir ku herin Misrê da ku genim bikirin, çimkî li ser wan jî birçîbûnek giran hebû, û wî gazî kurên xwe kir û got:
2 Va ye, ez dibihîzim ku li Misrê genim heye û hemû gelên dinyayê diçin wir da ku wî bikirin. Niha çima hûn li ber hemû dinyayê xwe têr dikin? Hûn jî herin Misrê û di nav yên ku tên wir de ji me re hinekî genim bikirin, da ku em nemirin.
3 Kurên Aqûb guh dan dengê bavê xwe û rabûn da ku herin Misrê da ku di nav yên din ên ku hatibûn wir de genim bikirin.
4 Bavê wan Aqûb emir da wan û got: «Gava hûn dikevin bajêr, ji ber niştecihên welêt, bi hev re di yek derî re nekevin hundir.»
5 Kurên Aqûb çûn Misrê û kurên Aqûb her tişt kirin, wekî ku bavê wan ferman dabû wan, û Aqûb Binyamîn neşand, çimkî wî got: «Nebe ku qezayek li ser rê wekî birayê wî were serê wî jî.» Û deh kurên Aqûb çûn.
6 Û gava kurên Aqûb di rê de diçûn, ji tiştê ku bi Ûsiv kiribûn poşman bûn û bi hev re axivîn û gotin: «Em dizanin ku birayê me Ûsiv çûye Misrê, û niha em ê li cihê ku em diçin li wî bigerin, û heke em wî bibînin, em ê wî ji xwediyê wî bi fîdyeyê bistînin, û heke na, bi zorê, û em ê ji bo wî bimirin.»
7 Kurên Aqûb li ser vê yekê razî bûn û ji ber Ûsiv xwe xurt kirin, da ku wî ji destê axayê wî rizgar bikin. Kurên Aqûb çûn Misrê. Gava ew nêzîkî Misrê bûn, ji hev veqetiyan û ji deh deriyên Misrê derbas bûn. Dergevanan di wê rojê de navên wan nivîsandin û êvarê ew anîn ba Ûsif.
8 Ûsiv nav ji destê dergevanên bajêr xwendin û dît ku birayên wî ji deh deriyên bajêr ketine hundir û wê demê Ûsiv ferman da ku li seranserê welatê Misrê ev yek bê ragihandin û got:
9 Hemû parêzvanên embaran derkevin, hemû embarên genim bigirin û bila tenê yek vekirî bimîne, da ku yên ku tên jê bikirin.
10 Û hemû efserên Yûsif wê demê wisa kirin û hemû embar girtin û tenê yek vekirî hiştin.
11 Û Yûsif navên birayên xwe yên nivîskî dan wî yê ku li ser dikana vekirî bû û jê re got: «Her kesê ku ji bo kirîna genim were ba te, navê wî bipirse, û gava mirovên bi van navan werin pêşiya te, wan bigire û bişîne, û wan jî ew şandin.»
12 Û gava kurên Aqûb hatin bajêr, ew li bajêr li hev civiyan da ku berî kirîna genim li Ûsif bigerin.
13 Ew çûn ber dîwarên fahişeyan û sê rojan li nav dîwarên fahişeyan li Ûsiv geriyan, ji ber ku wan guman dikir ku Ûsiv wê di nav dîwarên fahişeyan de were, ji ber ku Ûsiv pir xweşik û bi şik bû, û kurên Aqûb sê rojan li Ûsiv geriyan û ew nedîtin.
14 Û ew zilamê ku li ser dikanê bû, li navên ku Ûsiv dabû wî geriya, lê nedît.
15 Û wî ji Ûsiv re şand û got: «Ev sê roj derbas bûn û ew mirovên ku te navên wan dane min nehatine; Ûsiv xulam şandin ku li seranserê Misrê van mirovan bigerin û bînin ber Ûsiv.»
16 Xulamên Ûsiv çûn û hatin Misrê lê wan nedîtin, çûn Goşenê lê ew li wir tunebûn, dû re çûn bajarê Ramsesê lê wan nedîtin.
17 Ûsiv şazdeh xulam şandin da ku birayên xwe bigerin, û ew çûn û li çar aliyên bajêr belav bûn, çar ji xulam ketin mala fahişeyan û wan deh zilam li wir dîtin ku li birayê xwe digeriyan.
18 Û wan çar zilaman ew girtin û anîn ber wî û heta erdê li ber wî tewandin. Ûsiv li perestgeha xwe li ser textê xwe rûniştibû, cilên şahane li xwe kiribû û tacek zêrîn a mezin li ser serê wî hebû û hemû mêrxasên bi hêz li dora wî rûniştibûn.
19 Kurên Aqûb Ûsif dîtin, û xuyang û bedewiya wî û rûyê wî di çavên wan de ecêb xuya bû, û wan dîsa heta erdê li ber wî tewand.

20 Û Yûsif birayên xwe dît û ew nas kirin, lê wan ew nas nekir, ji ber ku Yûsif di çavên wan de pir mezin bû, ji ber vê yekê wan ew nas nekir.
21 Ûsiv ji wan re got: «Hûn ji ku tên?» Hemûyan bersiv da û gotin: «Xulamên te ji welatê Kenanê hatine ku genim bikirin, çimkî li seranserê welêt xela heye û xulamên te bihîstine ku li Misrê genim heye, ji ber vê yekê ew di nav yên din de hatine ku genim bikirin da ku debara xwe bikin.»
22 Ûsiv bersiva wan da û got: «Heger hûn hatine ku bikirin, wekî ku hûn dibêjin, çima hûn ji deh deriyên bajêr derbas dibin? Tenê dibe ku hûn hatine ku li welêt sîxuriyê bikin.»
23 Hemûyan bi hev re bersiva Ûsiv dan û gotin: «Ne wisa ye axayê min, em rast dibêjin, xulamên te casûs nînin, lê em hatine ku genim bikirin, çimkî hemû xulamên te birayên hev in, kurên yek mirovî ne li welatê Kenanê, û bavê me emir da me û got: «Gava hûn dikevin bajêr, ji ber niştecihên welêt, bi hev re ji yek deriyî nekevin hundir.»
24 Ûsif dîsa bersiva wan da û got: «Ev tiştê ku min ji we re gotiye ye: Hûn hatine ku li welêt sîxuriyê bikin, ji ber vê yekê hûn hemû ji deh deriyên bajêr derbas bûn; hûn hatine ku tazîbûna welêt bibînin.
25 Bê guman her kesê ku tê genim bikire, ew diçe û hûn sê roj in li welêt in, û hûn di nav dîwarên fahişeyan de çi dikin ku hûn ev sê roj in tê de ne? Bê guman casûs jî van tiştan dikin.
26 Wan ji Yûsif re got: «Dûrî axayê me be ku wisa biaxive, çimkî em diwanzdeh bira ne, kurên bavê me Aqûb li welatê Kenanê, kurê Îshaq, kurê Birahîm, Îbranî ne, û va ye, yê herî biçûk îro li welatê Kenanê li cem bavê me ye û yek jî nemaye, ji ber ku ew ji me winda bûbû, û me fikirî ku dibe ku ew li vî welatî be, ji ber vê yekê em li seranserê welêt li wî digerin û heta gihîştine malên fahişeyan da ku li wir li wî bigerin.»
27 Ûsiv ji wan re got: «Ma we li seranserê dinyayê li wî geriyaye, heta ku tenê Misir maye ku hûn lê bigerin? Û birayê we jî, tevî ku li Misrê bû, di malên fahişeyan de çi bike? Ma we negotiye ku hûn ji kurên Îshaqê kurê Birahîm in, û kurên Aqûb wê di malên fahişeyan de çi bikin?»
28 Wan jê re got: «Ji ber ku me bihîst ku Îsmaîliyan ew ji me dizîn û ji me re hat gotin ku wan ew li Misrê firotiye û xulamê te, birayê me, pir xweşik û bi qîmet e, ji ber vê yekê me guman kir ku ew ê bê guman di malên fahişeyan de be, ji ber vê yekê xulamên te çûn wir da ku li wî bigerin û ji bo wî fîdye bidin.»
29 Ûsiv dîsa bersiva wan da û got: «Bê guman hûn derewan dikin û derewan dikin, da ku hûn ji xwe re bibêjin ku hûn kurên Birahîm in; bi rastî jî Fir'ewn sax e, hûn casûs in, ji ber vê yekê hûn hatine malên fahişeyan da ku hûn neyên naskirin.»
30 Ûsiv ji wan re got: «Niha, eger hûn wî bibînin û axayê wî ji we pereyek pir zêde bixwaze, hûnê bidinê?» Wan got: «Wê bê dayîn.»
31 Û wî ji wan re got: «Eger axayê wî razî nebe ku bi pereyek giran jê veqete, hûn ê ji bo wî çi bikin?» Wan bersiv da û gotin: «Eger ew wî nede me, em ê wî bikujin û birayê xwe bigirin û herin.»
32 Ûsiv ji wan re got: «Ev tiştê ku min ji we re gotiye ye; hûn casûs in, ji ber ku hûn hatine ku xelkê welêt bikujin, çimkî me bihîst ku du birayên we ji ber xwişka we hemû xelkê Şexemê li welatê Kenanê kuştine, û hûn niha ji ber birayê xwe hatine ku li Misrê jî heman tiştî bikin.»
33 Tenê bi vê yekê ezê bizanim ku hûn mirovên rast in; eger hûn ji nav xwe yekî bişînin malê da ku birayê we yê biçûk ji bavê we bîne û wî bîne vir ba min, û bi vê yekê ezê bizanim ku hûn rast dibêjin.
34 Ûsiv gazî heftê mêrxasên xwe yên bihêz kir û ji wan re got: «Van mêran bigirin û bînin qereqolê.»
35 Û zilamên bi hêz deh zilam girtin, ew girtin û avêtin qereqolê û ew sê rojan di qereqolê de man.
36 Û roja sisiyan Ûsiv ew ji qefesê derxistin û ji wan re got: «Heke hûn mirovên rast in, ji bo ku hûn sax bimînin, ji xwe re wiha bikin: Yek ji birayên we wê di qefesê de bimîne dema ku hûn herin û genim ji bo malbata xwe bibin welatê Kenanê û birayê xwe yê biçûk bînin û bînin vir ba min, da ku ez bizanim hûn dema ku hûn vê yekê dikin mirovên rast in.»
37 Û Yûsif ji nav wan derket û çû hundirê odeyê û gelek giriya, çimkî dilovaniya wî ji bo wan zêde bû, rûyê xwe şuşt û vegeriya cem wan, Şimûn ji wan girt û ferman da ku ew bê girêdan, lê Şimûn nexwest ku wisa bê kirin, ji ber ku ew zilamekî pir bi hêz bû û ew nikaribûn wî girêdin.
38 Û Yûsif gazî mêrxasên xwe yên bihêz kir û heftê mêrxas bi şûrên derxistî di destên xwe de hatin pêşiya wî, û kurên Aqûb ji wan tirsiyan.
39 Û Yûsif ji wan re got: «Vî mirovî bigirin û heta ku birayên wî werin ba wî, wî di zindanê de bihêlin. Lê mêrxasên Yûsif bi lez û bez hatin û hemûyan Şimûn girtin da ku wî girêdin. Şimûn qîrînek bilind û tirsnak da û qîrîn ji dûr ve hat bihîstin.
40 Hemû mêrxasên Yûsif ji dengê qîrînê gelek tirsiyan û ketin erdê.
41 Hemû mêrên ku bi Ûsiv re bûn reviyan, çimkî ew ji jiyana xwe pir ditirsiyan û tenê Ûsiv û kurê wî Minaşe li wir man. Minaşe kurê Ûsiv jî hêza Şimûn dît û pir hêrs bû.
42 Manasa kurê Ûsiv rabû ser xwe û çû cem Şimûn, lê Manasa bi mûştiyekê li pişta stûyê wî da û hêrsa Şimûn rawestiya.
43 Manaşe Şimûn girt û bi zorê ew girt, ew girêda û bir nav qefesê û hemû kurên Aqûb ji kirina xort matmayî man.
44 Şimûn ji birayên xwe re got: «Divê tu kes ji we nebêje ku ev lêdana Misrî ye, lê ev lêdana mala bavê min e.»
45 Û piştî vê yekê, Yûsif ferman da ku gazî wî kesê ku li ser embarê hatibû danîn bikin, da ku kîsikên wan bi qasî ku ew dikarin hilgirin bi genim tijî bike, û pereyê her kesî vegerîne kîsika wî, û ji bo rê xwarin bide wan, û wî bi vî awayî bi wan kir.
46 Ûsiv ferman da wan û got: «Hay ji xwe hebin ku hûn fermana min a anîna birayê xwe, wekî ku min ji we re gotiye, neşikînin. Gava hûn birayê xwe bînin vir ba min, wê demê ez ê bizanim ku hûn mirovên rast in û hûn ê di welêt de bazirganiyê bikin û ez ê birayê we vegerînim ba we û hûn ê bi aştî vegerin ba bavê xwe.»
47 Hemûyan bersiv dan û gotin: «Çawa ku Xudanê me gotiye, emê wisa bikin!» Û heta erdê li ber wî tewandin.
48 Her kesî genimê xwe li ser kerê xwe hilda û çûn welatê Kenanê cem bavê xwe. Ew gihîştin otêlê û Lêwî kîsika xwe vekir da ku xwarin bide kerê xwe. Lêwî dît ku pereyê wî yê giran hîn jî di kîsikê wî de ye.

49 Ew zilam gelek tirsiya û ji birayên xwe re got: «Pereyê min vegeriyan û va ye, ew di kîsê min de ye.» Ew zilam gelek tirsiyan û gotin: «Xwedê ev çi bi me kir?»
50 Û hemûyan gotin: «Ku ye dilovaniya Xudan ji bav û kalên me re, ji Birahîm, Îshaq û Aqûb re, ku Xudan îro me da destê padîşahê Misrê da ku li dijî me hîle bike?»
51 Cihûda ji wan re got: «Bê guman em li ber Xudan Xwedayê xwe gunehkar in, ji ber ku me birayê xwe, goştê xwe firotiye, û hûn çima dibêjin: «Ku ye dilovaniya Xudan ji bav û kalên me?»
52 Rûben ji wan re got: «Min ji we re negot: 'Li dijî kur guneh nekin!' lê we guh neda min? Niha Xwedê wî ji me dixwaze. Hûn çawa dibêjin: 'Ku ye dilovaniya Xudan ji bav û kalên me?'»
53 Û ew şev li wî cîhî man, û ew sibehê zû rabûn û genim li ser kerên xwe bar kirin û ew birin û çûn û gihîştin mala bavê xwe li welatê Kenanê.
54 Û Aqûb û maliyên wî derketin pêşwaziya kurên xwe, û Aqûb dît ku birayê wan Sîmeon ne li cem wan e, û Aqûb ji kurên xwe re got: «Birayê we Sîmeon li ku ye, ez wî nabînim?» Kurên wî her tiştê ku li Misrê hatibû serê wan jê re gotin.

BEŞA 52

1 Û ew ketin malên xwe, her kesî tûrikên xwe vekirin û dîtin ku tûrikên pereyên her kesî li wir in; ji ber vê yekê ew û bavê wan pir tirsiyan.
2 Aqûb ji wan re got: «Ev çi ye ku we bi min kir? Min birayê we Yûsif şand ku li rewşa we bipirse û we ji min re got: «Cenawirekî kovî ew xwar.»
3 Şimûn bi we re çû ku xwarinê bikire û hûn dibêjin ku padîşahê Misrê ew xistiye zindanê û hûn dixwazin Binyamîn jî bibin da ku wî bikujin û porê min ê spî bi xemgînî ji ber Binyamîn û birayê wî Yûsif bînin gorê.
4 Ji ber vê yekê, kurê min niha bi we re nayê xwarê, çimkî birayê wî miriye û ew tenê maye, û di rêya ku hûn tê de diçin de dibe ku zirarê bi serê wî jî were, çawa ku bi serê birayê wî hatiye.
5 Rûben ji bavê xwe re got: «Heger ez kurê te neynim û nedim ber te, tu dê her du kurên min bikujî.» Aqûb jî ji kurên xwe re got: «Li vir bimînin û neçin Misrê, çimkî kurê min bi we re nayê Misrê û mîna birayê xwe namire.»
6 Cihûda ji wan re got: «Heta ku genim xilas bibe, ji wî dûr bisekinin, paşê ewê bêje: «Birayê xwe bibin xwarê, gava ku ew bibîne ku canê wî û canê malbata wî ji ber birçîbûnê di xetereyê de ye.»
7 Û di wan rojan de, li seranserê welêt xela pir dijwar bû û hemû xelkê dinyayê diçûn Misrê da ku xwarin bikirin, ji ber ku xela di nav wan de pir zêde bû û kurên Aqûb salek û du meh li Kenanê man heta ku genimê wan qediya.
8 Û piştî ku genimê wan qediya, hemû malbata Aqûb ji birçîbûnê tengav bû û hemû zarokên kurên Aqûb li hev civiyan û nêzîkî Aqûb bûn û hemû li dora wî geriyan û jê re gotin: «Nan bide me, çima em hemû li ber çavên te ji birçîbûnê bimirin?»
9 Aqûb gotinên zarokên kurê xwe bihîst û gelek giriya, û dilovaniya wî ji bo wan çêbû. Aqûb gazî kurên xwe kir û hemû hatin û li ber wî rûniştin.
10 Aqûb ji wan re got: «Ma we nedîtiye ku îro zarokên we li ser min digirîn û dibêjin: 'Nan bidin me, lê tune? Niha vegerin û ji me re piçek xwarin bikirin.
11 Cihûda bersiv da û ji bavê xwe re got: «Heke tu birayê me bi me re bişînî, em ê herin xwarê û ji te re genim bikirin, lê heke tu wî neşînî em ê herin xwarê, çimkî bê guman padîşahê Misrê bi taybetî me emir kir û got: «Heta ku birayê te bi we re nebe, hûn ê rûyê min nebînin, çimkî padîşahê Misrê padîşahekî bihêz û bi hêz e, û heke em bêyî birayê xwe herin ba wî, em ê hemû werin kuştin.»
12 Ma tu nizanî û te nebihîstiye ku ev padîşah pir bi hêz û jîr e, û li seranserê dinyayê kesekî mîna wî tune ye? Va ye, me hemû padîşahên dinyayê dîtine û me yekî mîna wî padîşahî, padîşahê Misrê, nedîtiye; bê guman di nav hemû padîşahên dinyayê de kesek ji Abîmelek, padîşahê Filîstiyan, mezintir tune ye, lê padîşahê Misrê ji wî mezintir û bihêztir e, û Abîmelek tenê dikare bi yek ji efserên wî re were berawirdkirin.
13 Bav, te qesra wî û textê wî, û hemû xulamên wî yên li ber wî rawestayî nedîtine; te ew padîşah li ser textê xwe bi rûmet û xuyangê xwe yê şahane, bi cilên xwe yên şahane û tacek zêrîn a mezin li ser serê xwe nedîtiye; te rûmet û rûmeta ku Xwedê daye wî nedîtiye, ji ber ku li seranserê dinyayê kesekî mîna wî tune.
14 Bav, te şehrezayî, têgihîştin û zanîna ku Xwedê di dilê wî de daye nedîtiye, û dengê wî yê şîrîn dema ku ew bi me re diaxivî nebihîstiye.
15 Bav, em nizanin kê navên me û her tiştê ku bi serê me de hatiye, wî ji te jî pirsî û got: «Bavê te hîn sax e û baş e?»
16 Te nedîtiye ku karûbarên hikûmeta Misrê ji hêla wî ve, bêyî ku ji axayê xwe Fir'ewn bipirse, birêve bibin; te ew tirs û xofa ku wî li ser hemû Misriyan çêkir, nedîtiye.
17 Û her weha dema ku em ji wî çûn, me gef xwar ku em ê li Misrê jî wekî bajarên din ên Amoriyan bikin, û em ji hemû gotinên wî yên ku wî li ser me wekî sîxuran digotin pir hêrs bûn, û niha dema ku em dîsa werin pêşberî wî, tirsa wî dê bikeve ser me hemûyan, û yek ji me dê nikaribe tiştekî piçûk an mezin jê re bibêje.
18 Niha bavo, em ji te lava dikin kurik bi me re bişîne, em herin xwarê û ji bo debara xwe xwarin ji te re bikirin, û ji birçîbûnê nemirin. Aqûb got: «Çima te ewqas xerabî li min kir ku ji padîşah re got ku birayekî te heye? Ev çi ye ku te bi min kir?»
19 Cihûda ji bavê xwe Aqûb re got: «Kurik bide destê min û em ê rabin herin Misrê û genim bikirin û paşê vegerin, û gava em vegerin, eger kur ne li cem me be, bila sûcdariya te heta hetayê li ser min be.»
20 Te hemû zarokên me dîtine ku ji birçîbûnê li ser te digirîn û di destê te de tu hêz tune ku wan têr bikî? Niha bila dilovaniya te ji bo wan were û birayê me bi me re bişîne û em herin.
21 Çimkî çawa wê dilovaniya Xudan ji bav û kalên me re li ser te bê xuyakirin, gava tu dibêjî ku padîşahê Misrê wê kurê te bistîne? Bi navê Xudanê zindî, ez ê wî nehêlim heta ku ez wî bînim û li ber te deynim; lê ji bo me ji Xudan dua bike ku ew bi me re dilovanî bike, da ku em li ber padîşahê Misrê û mirovên wî bi xweşî û dilovanî werin pêşwazîkirin, çimkî eger me dereng nemaba, em ê niha careke din bi kurê te re vegeriyabûna.

22 Aqûb ji kurên xwe re got: «Ez bi Xudan Xwedê bawer im ku ew ê we rizgar bike û li ber çavên padîşahê Misrê û li ber çavên hemû mirovên wî dilovaniyê bide we.»
23 Niha rabe û here ba wî mirovî, ji tiştên ku li welêt tên bidestxistin diyariyekê bigire û bîne ber wî, û bila Xwedayê Herî Zor li ber wî rehmê li we bike û birayên we yên Binyamîn û Şimûn bi we re bişîne.
24 Hemû zilam rabûn û birayê xwe Binyamîn birin û diyariyek mezin ji baştirîn welêt girtin, û her wiha du qat zîv jî girtin.
25 Aqûb bi tundî ferman da kurên xwe derbarê Binyamîn de û got: «Di rêya ku hûn diçin de hay ji wî hebin û di rê de, ne jî li Misrê, xwe ji wî dûr nexin.»
26 Aqûb ji nav kurên xwe rabû û destên xwe dirêj kirin û ji bo kurên xwe ji Xudan re dua kir û got: «Ya Xudan, Xwedayê erd û ezmanan, peymana xwe ya bi bavê me Birahîm re bi bîr bîne, ya bi bavê min Îshaq re bi bîr bîne û bi kurên min re dilovanî bike û wan nede destê padîşahê Misrê; ez ji Xwedê lava dikim ku ji bo dilovaniya xwe bike û hemû zarokên min rizgar bike û wan ji destê Misrê rizgar bike û her du birayên wan ji wan re bişîne.»
27 Hemû jinên kurên Aqûb û zarokên wan çavên xwe ber bi ezmanan ve bilind kirin û hemû li ber Xudan giriyan û gazî wî kirin ku bav û kalên wan ji destê padîşahê Misrê rizgar bike.
28 Û Aqûb ji bo padîşahê Misrê tomarek nivîsand û da destê Cihûda û kurên xwe ji bo padîşahê Misrê û got:
29 Ji xulamê te Aqûb, kurê Îshaq, kurê Birahîm Îbranî, mîrê Xwedê, ji padîşahê bihêz û şehreza, eşkerekerê siran, padîşahê Misrê re, silav.
30 Bila ji xudanê min, padîşahê Misrê re bizanibe ku li welatê Kenanê li ser me xela giran bû, û min kurên xwe şandin ba te ku ji me re piçek xwarin bikirin da ku em xwedî derkevin.
31 Çimkî kurên min li dora min kom bûne û ez ji ber pîrbûnê nikarim bi çavên xwe bibînim, çimkî çavên min ji ber pîrbûnê pir giran bûne, û her roj ji bo kurê min, ji bo Yûsif ê ku ji ber min winda bû, digirîm, û min ferman da kurên xwe ku gava ew hatin Misrê, ji ber niştecihên welêt, ew ji deriyên bajêr dernekevin.
32 Û min ferman da wan ku li Misrê bigerin da ku kurê min Yûsif bigerin, belkî ew li wir wî bibînin, û wan ew dît, û te ew wek casûsên welêt hesiband.
33 Ma me li ser te nebihîstiye ku te xewna Fir'ewn şîrove kiriye û bi rastî jê re gotiye? Ma tu çawa bi aqilmendiya xwe nizane ku kurên min casûs in an na?
34 Ji ber vê yekê, ey xudanê min û padîşahê min, va ye, min kurê xwe li pêşiya te şandiye, wekî ku te ji kurên min re gotibû; Ez ji te rica dikim ku çavên xwe li ser wî bigirî heta ku ew bi aştiyê bi birayên xwe re vegere ba min.
35 Ma tu nizanî, yan jî te nebihîstiye ku Xwedayê me çi bi Firewn kir dema ku wî diya min Sara girt, û çi bi Abîmelek padîşahê Filîstiyan kir ji ber wê, û her weha bavê me Birahîm çi bi neh padîşahên Elamê kir, çawa wî hemî bi çend zilamên ku bi wî re bûn kuştin?
36 Û her weha her du kurên min Şimûn û Lêwî çi bi heşt bajarên Amoriyan kirin, çawa wan ew ji ber xwişka wan Dînayê wêran kirin?
37 Û her weha ji ber birayê xwe Binyamîn, wan ji bo windakirina birayê wî Yûsif xwe teselî kirin; gava ku ew bibînin ku destê kesekî ji bo wî serdest dibe, ew ê ji bo wî çi bikin?
38 Ey padîşahê Misrê, ma tu nizane ku hêza Xwedê bi me re ye, û Xwedê her gav duayên me dibihîze û her roj me nahêle?
39 Û gava kurên min ji min re behsa kiryarên te yên bi wan re kirin, min ji ber te gazî Xudan nekir, çimkî wê demê tu dê bi mirovên xwe re berî ku kurê min Binyamîn bihata pêşiya te winda bibûya, lê min fikirî ku ji ber ku kurê min Şimûn di mala te de bû, dibe ku tu bi wî re dilovanî bikî, ji ber vê yekê min ev tişt bi te nekir.
40 Niha va ye kurê min Binyamîn bi kurên min re tê ba te, bala xwe bide wî û çavên xwe deyne ser wî, hingê Xwedê wê çavên xwe deyne ser te û li seranserê padîşahiya te.
41 Niha min her tiştê ku di dilê min de ye ji te re got, û va ye kurên min bi birayên xwe re tên ba te, rûyê hemû erdê ji bo wan bikole û wan bi aştiyê bi birayên xwe re bişîne.
42 Û Aqûb ew tomar da kurên xwe da destê Cihûdayê da ku bidin padîşahê Misrê.

BEŞA 53

1 Kurên Aqûb rabûn û Binyamîn û hemû diyariyan birin û çûn Misrê û li ber Ûsiv sekinîn.
2 Ûsiv birayê xwe Binyamîn bi wan re dît û silav da wan û ev zilam hatin mala Ûsiv.
3 Û Yûsif ferman da serkarê mala xwe ku xwarinê bide birayên xwe, û wî jî wisa kir.
4 Û nîvro, Ûsiv şand pey wan zilaman ku bi Binyamîn re werin pêşiya wî, û zilaman ji serkarê mala Ûsiv re behsa zîvên ku di tûrikên wan de hatibûn vegerandin kirin, û wî ji wan re got: «Wê ji we re baş be, netirsin!» Û wî birayê wan Şimûn anî ba wan.
5 Şimûn ji birayên xwe re got: «Xwedayê Misriyan gelek dilovanî li min kir, wek ku we bi çavên xwe dît, wî ez negirt, çimkî gava hûn ji bajêr derketin, wî ez azad kirim û di mala xwe de dilovanî li min kir.»
6 Cihûda destê Binyamîn girt û ew hatin ber Ûsiv û heta erdê li ber wî tewand.
7 Û zilaman diyarî dan Ûsiv û hemû li ber wî rûniştin û Ûsiv ji wan re got: «Hûn baş in, zarokên we baş in, bavê we yê kal baş e?» Wan got: «Baş e.» Û Cihûda tomarê ku Aqûb şandibû hilda û da destê Ûsiv.
8 Û Yûsif name xwend û nivîsara bavê xwe zanî, xwest bigirî û çû odeyeke hundirîn û gelek giriya û derket.
9 Û çavên xwe bilind kir û birayê xwe Binyamîn dît û got: «Ev birayê we ye ku we ji min re qala wî kir?» Û Binyamîn nêzîkî Ûsiv bû, Ûsiv destê xwe danî ser serê wî û jê re got: «Bila Xwedê li te rehm bike kurê min.»
10 Û gava Ûsiv birayê xwe, kurê diya xwe dît, dîsa xwest bigirî û ket hundirê odeyê û li wir giriya, rûyê xwe şuşt û derket û negirî û got: «Xwarinê amade bikin».
11 Û Yûsif kasekê girt ku jê vedixwar, ew ji zîv bû ku bi kevirên oniks û bdelyûmê xemilandî bû. Û Yûsif li ber çavên birayên xwe dema ku ew bi wî re rûniştibûn xwarinê li kasê da.
12 Ûsiv ji mirovan re got: «Ez bi vê kasa xwarinê dizanim ku Rûbenê pêşî, Şimûn û Lêwî û Cihûda, Îsaxar û Zebûlon ji dayikekê ne, li gorî nifşên xwe rûnin û bixwin.»
13 Û wî yên din jî li gorî jidayikbûna wan rêz kirin û got: «Ez dizanim ku ev birayê we yê biçûk bê bira ye, û ez jî,

mîna wî, bê bira me, ji ber vê yekê bila ew bi min re rûne û xwarinê bixwe.»
14 Û Binyamîn li ber Ûsiv hilkişiya û li ser text rûnişt, û mêran kirinên Ûsiv dîtin û ew ji wan matmayî man; û mêran wê demê bi Ûsiv re xwarin û vexwarin, û wî hingê diyarî dan wan, û Ûsiv diyariyek da Binyamîn, û Minaşe û Efrayîm kirinên bavê xwe dîtin, û wan jî diyarî dan wî, û Osnat diyariyek da wî, û ew pênc diyarî di destê Binyamîn de bûn.
15 Û Yûsif şerab ji wan re anî ku vexwin, lê wan nexwest vexwin û gotin: «Ji roja ku Yûsif winda bû ve, me şerab venexwariye û xwarinên xweş nexwariye.»
16 Û Ûsiv sond xwar û ew pir zor dan wan û wan di wê rojê de bi wî re gelek vexwarin. Piştre Ûsiv berê xwe da birayê xwe Binyamîn da ku bi wî re biaxive. Û Binyamîn hîn jî li ber Ûsiv li ser text rûniştibû.
17 Ûsiv jê re got: «Te zarok anîne dinyayê?» Û wî got: «Deh kurên xulamê te hene û ev in navên wan: Bela, Bexêr, Aşbal, Gêra, Neman, Axî, Roş, Mûpîm, Kûpîm û Ord. Min navên wan li ser navê birayê xwe yê ku min nedîtiye danîn.
18 Û wî ferman da wan ku nexşeya stêrkan a wî bînin ber wî, ku Yûsif hemû deman dizanibû, û Yûsif ji Binyamîn re got: «Min bihîstiye ku Îbranî bi hemû şehrezayiyê dizanin, ma tu tiştekî li ser vê yekê dizanî?»
19 Û Binyamîn got: «Xulamê te hemû şehrezayiya ku bavê min fêrî min kiriye jî dizane. Ûsiv ji Binyamîn re got: «Niha li vê amûrê binêre û fêm bike ku birayê te Ûsiv li Misrê li ku ye, yê ku te got çûye Misrê.»
20 Û Binyamîn li wê amûrê bi nexşeya stêrkên ezmanan nihêrî, û ew aqilmend bû û tê de nihêrî da ku bizanibe birayê wî li ku ye, û Binyamîn tevahiya axa Misrê kir çar parçe, û wî dît ku ew kesê ku li ser text li ber wî rûniştibû birayê wî Yûsif bû, û Binyamîn pir matmayî ma, û gava Yûsif dît ku birayê wî Yûsif ewqas matmayî maye, wî ji Binyamîn re got: «Te çi dît, û çima tu matmayî mayî?»
21 Û Binyamîn ji Ûsiv re got: «Ez ji vê yekê dibînim ku birayê min Ûsiv li vir bi min re li ser text rûniştiye. Ûsiv jê re got: «Ez Yûsif im, birayê te, vê yekê ji birayên xwe re eşkere neke; va ye, gava ew biçin, ez ê te bi wan re bişînim û ez ê ferman bidim ku ew dîsa vegerin bajêr û ez ê te ji wan dûr bixim.»
22 Û eger ew cesaret bikin û ji bo te şer bikin, wê demê ez ê bizanim ku ew ji tiştê ku bi min kirine poşman bûne, û ez ê xwe ji wan re eşkere bikim, û eger ew te berdin dema ku ez te bigirim, wê hingê tu dê bi min re bimînî, û ez ê bi wan re şer bikim, û ew ê biçin, û ez ê ji wan re nebim nas.
23 Di wê demê de, Ûsiv ferman da efserê xwe ku tûrikên wan bi xwarinê tijî bike, pereyê her kesî bixe tûrikên wî û kasa jî bixe tûrikên Binyamîn û ji bo rê xwarin bide wan, û wan jî wisa bi wan kir.
24 Roja din ew zilam serê sibê zû rabûn û genim li ser kerên xwe bar kirin û bi Binyamîn re çûn û bi birayê xwe Binyamîn re çûn welatê Kenanê.
25 Gava ew ji Misrê dûr neçûn, Ûsiv ferman da serkarê mala xwe û got: «Rabe, berî ku ew ji Misrê pir dûr bikevin, li pey van mirovan bikeve û ji wan re bêje: «Çima we kasa axayê min dizî?»
26 Û efserê Ûsiv rabû û gihîşt wan û hemû gotinên Ûsiv ji wan re got; gava wan ev tişt bihîst, ew pir hêrs bûn û gotin: «Yê ku kasa axayê te jê re bê dîtin, ew ê bimire û em jî bibin kole.»
27 Û ew bi lez û bez çûn û her yek ji wan tûrikên xwe ji kerê xwe dan xwarê, li tûrikên xwe nihêrîn û kasa di tûrikên Binyamîn de hat dîtin. Hemûyan cilên xwe çirandin û vegeriyan bajêr. Li ser rê li Binyamîn xistin, bênavber lê dixistin heta ku ew gihîşt bajêr û li ber Ûsiv sekinîn.
28 Hêrsa Cihûda gur bû û got: «Vî zilamî îro tenê ji bo wêrankirina Misirê ez vegerandim.»
29 Û ew mirov gihîştin mala Ûsiv û dîtin ku Ûsiv li ser textê xwe rûniştiye û hemû mêrxasên bi hêz li rast û çepê wî rawestiyane.
30 Ûsiv ji wan re got: «Ev çi karê we ye ku we kasa min a zîv stand û hûn çûn? Lê ez dizanim ku we kasa min stand da ku hûn bizanin birayê we li kîjan beşê welêt e.»
31 Cihûda got: «Em ji xweyê xwe re çi bêjin, em çi biaxivin û em çawa xwe mafdar bibînin? Xwedê îro sûcê hemû xulamên te dît, ji ber vê yekê îro ev tişt bi me kir.»
32 Ûsiv rabû û Binyamîn girt û bi zorê ji birayên wî girt. Ew gihîşt malê û derî li ber wan kilît kir. Ûsiv ferman da serkarê mala xwe ku ji wan re bêje: «Padîşah wiha dibêje: 'Bi xêr û silametî herin ba bavê xwe, va ye min ew zilamê ku kasa min di destê wî de hatibû dîtin, girt.

BEŞA 54

1 Û gava Cihûda tiştên ku Yûsif bi wan re kiriye dît, Cihûda nêzîkî wî bû û derî şikand û bi birayên xwe re hat pêşiya Yûsif.
2 Cihûda ji Ûsiv re got: «Bila ev yek di çavê axayê min de ne dijwar xuya bike, ji kerema xwe, gelo xulamê te dikare li ber te peyvekê bibêje?» Ûsiv jê re got: «Biaxive.»
3 Cihûda li ber Ûsiv axivî, birayên wî jî li wir li ber wan rawestiyabûn. Cihûda ji Ûsiv re got: «Gava em cara yekem hatin ba xweyê xwe ku xwarin bikirin, te em wek casûsên welêt hesab kirin û me Binyamîn anî ber te, û tu îro jî tinazê xwe bi me dikî.»
4 Ji ber vê yekê, bila padîşah gotinên min bibihîze û ez ji te rica dikim birayê me bişîne ku ew jî bi me re were ba bavê me, da ku îro canê te û hemû niştecihên Misrê nemirin.
5 Ma tu nizanî du birayên min, Şimûn û Lêwî, ji ber xwişka me Dînayê çi anîn serê bajarê Şexemê û heft bajarên Amoriyan, û her weha ji bo birayê xwe Binyamîn çi kirin?
6 Û ez bi hêza xwe, ku ji herduyan mezintir û bihêztir im, îro li ser te û welatê te têm, eger tu nexwazî birayê me bişînî.
7 Ma te nebihîstiye ku Xwedayê me, yê ku em hilbijart, ji ber Sarayê diya me, ya ku ji bavê me stand, çi bi Firewn kir? Wî ew û malbata wî bi belayên giran lê da, ku heta roja îro Misrî vê kerametê ji hev re dibêjin? Xwedayê me jî wê ji ber Binyamînê ku te îro ji bavê wî stand û ji ber wan xerabiyên ku tu îro li welatê xwe li ser me dikî, wisa bi te bike; çimkî Xwedayê me wê peymana xwe ya bi bavê me Birahîm re bi bîr bîne û xerabiyê bîne ser te, ji ber ku te îro canê bavê me xemgîn kiriye.
8 Niha guh bide gotinên min ên ku min îro ji te re gotine û birayê me bişîne ku here, nexwe tu û gelê welatê te bi şûr nemirin, çimkî hûn hemû nikarin li ser min bi ser bikevin.
9 Ûsiv bersiva Cihûda da û got: «Çima te devê xwe fireh vekir û tu çima li ser me pesnê xwe didî û dibêjî: «Hêz bi te re ye? Bi rastî jî Firewn sax e, eger ez ferman bidim hemû

mêrxasên xwe ku bi te re şer bikin, bê guman tu û ev birayên te dê di nav çîmê de binav bibin.»
10 Cihûda ji Ûsiv re got: «Bê guman ji te û ji gelê te re lazim e ku hûn ji min bitirsin. Bi navê Xudanê zindî, eger ez carekê şûrê xwe derxim, ez ê careke din wî nexim ber qalikê heta ku ez îro hemû Misriyan nekujim, û ez ê ji te dest pê bikim û ji Firewn, efendiyê te, biqedînim.»
11 Û Yûsif bersiv da û jê re got: «Bê guman hêz ne tenê ya te ye; ez ji te bihêztir û bihêztir im, bê guman heke tu şûrê xwe bikşînî ez ê wî bidim stûyê te û stûyê hemû birayên te.»
12 Cihûda jê re got: «Eger ez îro devê xwe li dijî te vekim, ez ê te daqurtînim û tu ji ser rûyê erdê bêjî û îro ji padîşahiya te bêjî.» Ûsiv got: «Eger tu devê xwe vekî, ez dikarim devê te bi kevirekî bigirim heta ku tu nikaribî peyvekê jî bibêjî; binêre çend kevir li ber me ne, bi rastî ez dikarim kevirekî bigirim û têxim devê te û çeneyên te bişkînim.»
13 Cihûda got: «Xwedê şahid e di navbera me de ku me heta niha nexwestiye bi te re şer bikin, tenê birayê me bide me û em ê ji te herin.» Ûsiv bersiv da û got: «Bi rastî jî Firewn, eger hemû padîşahên Kenanê bi we re bicivin, hûn ê wî ji destê min negirin.»
14 Niha here ba bavê xwe, û birayê te wê ji min re bibe kole, çimkî wî mala padîşah dizî kiriye. Cihûda got: «Çi ji te re û çi ji bo rûmeta padîşah e, bê guman padîşah ji mala xwe, li seranserê welêt, zîv û zêr dişîne, çi wekî diyarî an jî wekî xerc, û tu hîn jî li ser kasa xwe diaxivî ku te xistibû kîsika birayê me û dibêjî ku wî ew ji te dizî ye?»
15 Xwedê neke ku birayê me Binyamîn an jî tu kes ji nifşa Birahîm vê yekê neke da ku ji te an ji kesekî din, çi padîşah be, çi mîr be, çi jî ji kesekî din, diziyê bike.
16 Niha dev ji vê sûcdarkirinê berde, da ku hemû dinya bi gotinên te nebihîze, yên ku dibêjin: 'Padşê Misrê ji bo hindik zîv bi van mirovan re şer kir, wan sûcdar kir û birayê wan wek kole girt.'
17 Û Yûsif bersiv da û got: «Vê kasê ji xwe re bigire û ji min here û birayê xwe wek kole bihêle, çimkî diz mafê kolebûnê ye.»
18 Cihûda got: «Çima tu ji gotinên xwe şerm nakî ku birayê me dihêlî û kasa xwe distînî? Bê guman, eger tu kasa xwe bidî me, an jî hezar qat zêdetir, em ê birayê xwe ji bo pereyê ku di destê tu kesî de ye nehêlin, da ku em li ser wî nemirin.»
19 Û Yûsif bersiv da: «Çima te birayê xwe terk kir û ew bi bîst zîv firot heta roja îro, ma çima tu jî heman tiştî bi vî birayê xwe re nakî?»
20 Cihûda got: «Xudan di navbera min û te de şahid e ku em şerên te naxwazin; niha birayê me bide me û em ê bê pevçûn ji te herin.»
21 Û Yûsif bersiv da û got: «Eger hemû padîşahên welêt bicivin, ew ê nikaribin birayê te ji destê min bistînin. Cihûda got: «Gava bavê me dibîne ku birayê me bi me re nayê û li ser wî xemgîn dibe, em ê çi ji bavê xwe re bêjin?»
22 Ûsiv bersiv da û got: «Ev tiştê ku tu dê ji bavê xwe re bêjî ye û bêje: 'Rêz li pey selikê çûye.
23 Cihûda got: «Bê guman tu padîşah î, çima tu van tiştan dibêjî û hukmên derewîn didî? Wey li wî padîşahî ku wek te ye.»
24 Ûsiv bersiv da û got: «Di gotinên min ên ku min ji bo birayê we Ûsiv got de tu darizandinek derew tune ye, çimkî we hemûyan ew bi bîst zîv firot Midyaniyan, lê we hemûyan ew ji bavê xwe înkar kir û jê re gotin: 'Cenawirekî xerab ew xwariye, Ûsiv perçe perçe bûye.'»
25 Cihûda got: «Va ye agirê Şem di dilê min de dişewite, ez ê hemû axa te bi agir bişewitînim.» Ûsiv bersiv da û got: «Bê guman Tamara xwîşka te ya mêrê te, ya ku kurên te kuştin, agirê Şexemê vemirand.»
26 Cihûda got: «Heke ez mûyek ji laşê xwe derxim, ez ê hemû Misrê bi xwîna wê tijî bikim.»
27 Ûsiv bersiv da û got: «Adetê te ev e ku tu wisa bikî ku te bi birayê xwe yê ku te firotiye kir, û te kincê wî di xwînê de şil kir û anî ba bavê xwe da ku ew bêje ku heywanekî xerab ew xwariye û ev xwîna wî ye.»
28 Gava Cihûda ev tişt bihîst, ew pir hêrs bû û hêrsa wî di hundirê wî de şewitî, û li wê derê kevirek li ber wî hebû ku giraniya wî nêzîkî çar sed şekel bû. Hêrsa Cihûda gur bû û kevir bi destekî xwe girt û avêt ezmanan û bi destê xwe yê çepê girt.
29 Paşê ew xist bin lingên xwe û bi hemû hêza xwe li ser rûnişt û kevir ji hêza Cihûdayê bû toz.
30 Ûsiv kiryara Cihûda dît û gelek tirsiya, lê wî ferman da kurê xwe Manasa û wî jî bi kevirê din jî mîna kiryara Cihûda kir. Cihûda ji birayên xwe re got: «Bila tu kes ji we nebêje ku ev zilam Misrî ye, lê bi kirina vê yekê ew ji malbata bavê me ye.»
31 Û Yûsif got: «Ne tenê ji we re hêz tê dayîn, çimkî em jî mirovên bi hêz in, û çima hûn li ser me hemûyan pesnê xwe didin?» Û Cihûda ji Yûsif re got: «Ez ji te re dibêjim birayê me bişîne û îro welatê xwe wêran neke.»
32 Û Yûsif bersiv da û ji wan re got: «Herin û ji bavê xwe re bêjin, wek ku we li ser birayê xwe Yûsif got, heywanekî xerab ew xwariye.»
33 Cihûda bi birayê xwe Neftelî re peyivî û jê re got: «Lez bike, niha here û hemû kolanên Misrê bijmêre û were ji min re bêje.» Şimûn jê re got: «Bila ev tişt ji te re nebe tengahiyê; ez ê niha biçim çiyê û kevirekî mezin ji çiyê rakim û li ser her kesê li Misrê wê bişkînim û hemû yên ku tê de ne bikujim.»
34 Û Ûsiv hemû gotinên ku birayên wî li ber wî digotin bihîst, lê wan nizanibû ku Ûsiv wan fêm dike, ji ber ku wan texmîn dikir ku ew bi Îbranî nizane biaxive.
35 Û Yûsif ji gotinên birayên xwe pir tirsiya ku ew Misrê wêran nekin, û wî ferman da kurê xwe Minaşe û got: «Niha biçe û hemû niştecihên Misrê û hemû mêrxasên mêrxas li cem min bicivîne, bila niha li ser hespan û peya û bi her cûre amûrên muzîkê werin ba min.» Minaşe çû û wisa kir.
36 Neftelî çawa ku Cihûda ferman dabû wî, çû, çimkî Neftelî wek gayên bilez sivik û lingên wî bilind bûn, li ser guhên genim diçû û ew di bin wî de nedişkestin.
37 Û ew çû û hemû kolanên Misrê jimartin û dît ku ew diwanzdeh in. Bi lez hat û ji Cihûdayê re got. Cihûdayê jî ji birayên xwe re got: «Lez bikin û her kes şûrê xwe deyne ser pişta xwe û em ê li ser Misrê werin û hemûyan bikujin û kesekî din nemîne.»
38 Û Cihûda got: «Va ye, ez ê sê kolanan bi hêza xwe wêran bikim, û hûn ê her yek kolanek wêran bikin.» Û gava Cihûda ev tişt digot, nihêrî ku niştecîhên Misrê û hemî zilamên bihêz bi her cûre amûrên muzîkê û bi qîrînek bilind ber bi wan ve hatin.

39 Û hejmara wan pênc sed siwar û deh hezar piyade, û çar sed zilam bûn ku bê şûr û rimê, tenê bi dest û hêza xwe dikarîbûn şer bikin.

40 Hemû mêrxasên bi hêz bi bahoz û hawareke mezin hatin û hemû kurên Aqûb dorpêç kirin û ew tirsandin û erd ji dengê hawara wan lerizî.

41 Û gava kurên Aqûb ev leşker dîtin, ew ji jiyana xwe pir tirsiyan, û Yûsif ev yek kir da ku kurên Aqûb bitirsîne û aram bibin.

42 Û Cihûda, gava dît ku hin ji birayên wî ditirsiyan, ji wan re got: «Çima hûn ditirsin dema ku kerema Xwedê bi me re ye?» Û gava Cihûda dît ku hemû gelê Misrê bi fermana Yûsif wan dorpêç kiriye da ku wan bitirsîne, tenê Yûsif ferman da wan û got: «Destê xwe nedin tu kesî ji wan.»

43 Hingê Cihûda lez kir û şûrê xwe kişand û bi dengekî bilind û tal qîriya, bi şûrê xwe lê da û li erdê ket û hîn jî li dijî hemû gel qîrîn kir.

44 Û gava Xudan ev tişt kir, tirs û xofa Cihûda û birayên wî xist ser mêrxas û hemû gelê ku li dora wan bûn.

45 Hemû bi dengê qîrînê reviyan û ji tirsan ketin ser hev û gelek ji wan mirin, hemû jî ji ber Cihûda û birayên wî û ji ber Ûsif reviyan.

46 Û dema ku ew direviyan, Cihûda û birayên wî heta mala Fîrewn li pey wan çûn û hemû reviyan. Cihûda dîsa li ber Yûsif rûnişt û wek şêrekî li wî qîr kir û qîrînek mezin û dijwar lê kir.

47 Dengê qîrînê ji dûr ve hat bihîstin û hemû xelkê Sukotê bihîstin û hemû Misir ji dengê qîrînê lerizî û dîwarên Misir û welatê Goşenê ji lerizîna erdê hilweşiyan û Firewn jî ji textê xwe ket erdê û hemû jinên ducanî yên Misir û Goşenê gava dengê lerizînê bihîstin, zarokê xwe winda kirin, ji ber ku ew pir tirsiyan.

48 Firewin xeber şand û got: «Ev çi tişt e ku îro li welatê Misrê qewimîye?» Ew hatin û her tişt ji destpêkê heta dawiyê jê re gotin. Firewin tirsiya û şaş ma û gelekî tirsiya.

49 Gava ev hemû tişt bihîst, tirsa wî zêdetir bû û ji Ûsiv re şand û got: «Te Îbranî anîne ba min ku hûn hemû Misrê wêran bikin; tu dê bi vî xulamê diz çi bikî? Berde û bi birayên xwe re here, bila em jî, tu û hemû Misir, ji ber xerabiya wan nemirin.»

50 Û eger tu nexwazî vê yekê bikî, hemû tiştên min ên hêja ji xwe bavêje û bi wan re here welatê wan, eger tu jê hez bikî, çimkî ew ê îro tevahiya welatê min wêran bikin û hemû gelê min bikujin; heta hemû jinên Misrê bi qîrîna xwe jî ji ber xwe winda kirine; bibîne ku wan tenê bi qîrîn û axaftina xwe çi kirine, û eger ew bi şûr şer bikin, ew ê welêt wêran bikin; niha tiştê ku tu dixwazî hilbijêre, çi ez be çi Îbranî be, çi Misir be çi welatê Îbranî be.

51 Ew hatin û hemû gotinên Firewn ên ku wî li ser wî gotibûn ji Ûsiv re gotin. Ûsiv ji gotinên Firewn û Cihûda pir tirsiya û birayên wî hîn jî li ber Ûsiv bi hêrs û hêrs sekinîbûn. Hemû kurên Aqûb mîna gurîna deryayê û pêlên wê li Ûsiv qîr kirin.

52 Ûsiv ji birayên xwe û ji ber Fir'ewn gelek ditirsiya û Ûsiv li bahane digeriya ku xwe ji birayên xwe re bide nasîn, da ku ew hemû Misrê wêran nekin.

53 Ûsiv ferman da kurê xwe Minaşşe, Minaşşe çû û nêzîkî Cihûda bû, destê xwe danî ser milê wî û hêrsa Cihûda rawestiya.

54 Cihûda ji birayên xwe re got: «Bila tu kes ji we nebêje ku ev karê xortekî Misrî ye, çimkî ev karê mala bavê min e.»

55 Û gava Ûsiv dît û zanî ku hêrsa Cihûda rawestiyaye, ew nêzîk bû ku bi zimanê nerm bi Cihûda re bipeyive.

56 Ûsiv ji Cihûda re got: «Bi rastî tu rast dibêjî û îro te îdiayên xwe yên li ser hêza xwe piştrast kirin, û bila Xwedayê te yê ku ji te hez dike, rehetiya te zêde bike; lê bi rastî ji min re bêje çima ji nav hemû birayên xwe tu ji ber xort bi min re gengeşî dikî, ji ber ku tu kesî ji min re peyvek jî li ser wî negotiye.»

57 Cihûda bersiva Ûsiv da û got: «Bi rastî tu dizanî ku ez ji bo kur li cem bavê wî kefîl bûm û min got: ‹Heke ez wî neynim ba wî, ezê heta hetayê sûcdarê wî bim.›»

58 Ji ber vê yekê ez ji nav hemû birayên xwe ve nêzîkî te bûm, ji ber ku min dît ku tu nexwazî bihêlî ku ew ji te here; ji ber vê yekê niha ez dikarim di çavê te de kerema xwe bibînim ku tu wî bişînî ku bi me re were, û ez ê wekî cîgirê wî bimînim, da ku di her tiştê ku tu dixwazî xizmetê li te bikim, ji ber ku tu min bişînî her ku derê ez ê biçim ku bi enerjiyek mezin xizmeta te bikim.

59 Niha min bişîne ba padîşahekî bihêz ku li dijî te serî hildaye, û tu dê bizanibî ez ê çi bi wî û bi welatê wî bikim; her çend siwarî û piyade an jî milletekî pir bihêz hebe jî, ez ê hemûyan bikujim û serê padîşah bînim ber te.

60 Ma tu nizanî an jî nebihîstiye ku bavê me Birahîm bi xulamê xwe Eliyezer re di şevekê de hemû padîşahên Elamê bi leşkerên xwe têk birin, yek jî sax nehiştin? Û ji wê rojê ve hêza bavê me ji me re wek mîratek, ji bo me û ji bo nifşa me heta hetayê hat dayîn.

61 Û Yûsif bersiv da û got: «Tu rast dibêjî, û derew di devê te de tune, ji ber ku ji me re jî hat gotin ku Îbranî xwedî hêz in û Xudan Xwedayê wan ji wan pir kêfxweş e, û kî dikare li ber wan bisekine?»

62 Lê belê, bi vî şertî ezê birayê te bişînim, eger tu birayê wî, kurê diya wî, yê ku te got ew ji te çûye Misrê, li ber min bînî; û gava tu birayê wî ji min re bînî, ezê wî li şûna wî bigirim, ji ber ku tu kes ji bavê xwe ji bo wî nebûye garantî, û gava ew were cem min, ezê birayê wî yê ku tu ji bo wî bûyî garantî bi te re bişînim.

63 Gava ku Cihûda ev tişt got, hêrsa wî li dijî Ûsiv gur bû û ji çavên wî xwîn rijiya û ji birayên xwe re got: «Ev mirov îro çawa dixwaze xwe û hemû Misrê tune bike!»

64 Şimûn bersiv da Ûsiv û got: «Ma me di destpêkê de ji te re negot ku em nizanin ew çûye ku derê, û gelo ew mirî ye an sax e, û çima axayê min van tiştan dibêje?»

65 Û Yûsif li rûyê Cihûda nihêrî û dît ku gava wî jê re got: «Birayê xwe yê din li şûna vî birayî bîne ba min, hêrsa wî dest pê kir.»

66 Û Yûsif ji birayên xwe re got: «Bê guman we got ku birayê we miriye an jî winda bûye, niha eger ez îro gazî wî bikim û ew were pêşiya we, ma hûn ê wî li şûna birayê wî bidin min?»

67 Û Yûsif dest bi axaftinê kir û qîr kir: «Yûsif, Yûsif, îro were ba min û xwe nîşanî birayên xwe bide û li ba wan rûne.»

68 Û gava Yûsif ev tişt li ber wan got, her yekî bi awayekî cuda nihêrî da ku bibînin Yûsif wê ji ku derê were ber wan.

69 Ûsiv hemû kirinên wan dît û ji wan re got: «Çima hûn li vir û wir dinêrin? Ez Yûsif im ku we firotiye Misrê, ji ber vê yekê bila hûn xemgîn nebin ku we ez firotim, çimkî

Xwedê ez berî we şandim da ku di dema birçîbûnê de bibim alîkar.»
70 Gava birayên wî gotinên Ûsiv bihîstin, ji wî gelek tirsiyan û Cihûda jî ji wî gelek tirsiya.
71 Û gava Binyamîn gotinên Ûsiv bihîst, ew li hundirê malê li pêşiya wan bû û Binyamîn bezî ba birayê xwe Ûsiv, ew hembêz kir û xwe avêt stûyê wî û ew giriyan.
72 Û gava birayên Ûsiv dîtin ku Binyamîn li ser stûyê birayê xwe ketiye û bi wî re giriyaye, ew jî li ser Ûsiv ketin û ew hembêz kirin û bi Ûsiv re gelek giriya.
73 Deng li mala Yûsif hat bihîstin ku ew birayên Yûsif in, û ev yek li Fîrewn gelek xweş hat, ji ber ku ew ji wan ditirsiya ku Misrê wêran nekin.
74 Û Fir'ewn xulamên xwe şandin ba Yûsif da ku ji bo birayên wî yên ku hatibûn ba wî pîroz bikin, û hemû serokên artêş û leşkerên ku li Misrê bûn hatin ba Yûsif şa bibin, û hemû Misir ji bo birayên Yûsif pir şa bû.
75 Û Fir’ewn xulamên xwe şandin ba Yûsif û got: «Ji birayên xwe re bêje ku her tiştê xwe bînin û bila werin ba min, ez ê wan li baştirîn welatê Misrê bi cih bikim.» Û wan jî wisa kir.
76 Û Yûsif ferman da wî kesê ku li ser mala wî bû ku diyarî û cil û berg ji birayên wî re bîne, û wî gelek cil û bergên padîşahiyê û gelek diyarî ji wan re anîn, û Yûsif ew di nav birayên xwe de belav kirin.
77 Û wî ji her birayê xwe re cilên zêr û zîv û sê sed zîv da û Yûsif ferman da ku hemû van cilên xwe li xwe bikin û bînin ber Fir’ewn.
78 Û gava Fir'ewn dît ku hemû birayên Yûsif mêrxas û bedew bûn, pir kêfxweş bû.
79 Paşê ew ji ber Fir'ewn derketin da ku herin welatê Kenanê, cem bavê xwe, û birayê wan Binyamîn jî bi wan re bû.
80 Û Yûsif rabû û ji Fîrewn yanzdeh erebe da wan, û Yûsif erebeya xwe da wan, ku di roja ku li Misrê tac girt, da ku bavê xwe bîne Misrê, lê siwar bû; û Yûsif ji hemû zarokên birayên xwe re cilên li gorî hejmara wan û ji her yekî re sed zîv şand, û ji jinên birayên xwe re jî ji cilên jinên padîşah cil û berg şandin, û ew şandin.
81 Û deh mêr da her birayê xwe, da ku bi wan re herin welatê Kenanê û xizmetê ji wan re bikin, da ku dema ew tên Misrê, xizmetê ji zarokên wan û hemû tiştên wan re bikin.
82 Û Yûsif bi destê birayê xwe Binyamîn deh cil ji bo deh kurên xwe şandin, parek ji zarokên din ên kurên Aqûb zêdetir.
83 Û ji bo Fîrewn pêncî zîv û deh erebe ji her yekî re şandin, û deh kerên ku hemû tiştên xweş ên Misrê barkirî bûn ji bavê wî re şandin, û deh kerên jin ên ku genim, nan û xwarin ji bo bavê wî û hemû yên ku bi wî re bûn, wek xwarin û vexwarinên rê.
84 Wî cilên zîv û zêr, bixûr û mur, gûz û xemlên jinan bi pirranî ji xwişka xwe Dîna re şandin û ew ji jinên Fir'ewn ji jinên Binyamîn re jî şandin.
85 Û wî ji hemû birayên xwe û jinên wan re her cûre kevirên onîks û bdelyûm da, û ji hemû tiştên hêja yên di nav gelê mezin ê Misrê de, ji hemû tiştên biha tiştek nema ji bilî tiştên ku Yûsif ji mala bavê xwe re şandibû.
86 Û birayên xwe şand û ew çûn, û birayê xwe Binyamîn jî bi wan re şand.
87 Û Yûsif bi wan re derket da ku bi wan re di rê de biçe sînorên Misrê û ferman da wan ku ew werin Misrê.
88 Û wî ji wan re got: «Li ser rê şer nekin, çimkî ev ji Xudan bû ku gelek milet ji birçîbûnê biparêze, çimkî hîn pênc salên din jî wê li welêt xela hebe.»
89 Û wî ferman da wan û got: «Dema ku hûn bigihîjin welatê Kenanê, ji nişkê ve dernekevin pêşberî bavê min, lê bi aqilmendî tevbigerin.»
90 Û Yûsif dev ji fermankirina wan berda, ew zivirî û vegeriya Misrê, û kurên Aqûb bi şahî û kêfxweşî çûn welatê Kenanê ba bavê xwe Aqûb.
91 Û ew gihîştin sînorên welêt û ji hev re gotin: «Em ê di vê mijarê de li ber bavê xwe çi bikin? Eger em ji nişkê ve werin ba wî û meseleyê jê re bibêjin, ew ê ji gotinên me pir bitirse û baweriya xwe bi me neyne.»
92 Û ew çûn heta ku nêzîkî malên xwe bûn, û wan Serax, keça Aşêr, dît ku ji bo pêşwazîkirina wan derdikeve, û keçik pir baş û jîr bû, û dizanibû çawa li ser harpê lêdide.
93 Û wan gazî wê kir û ew hat pêşiya wan, û wê ew maç kirin, û wan ew girt û tembûrek dan wê û gotin: «Niha here pêşiya bavê me, û li ber wî rûne, û li tembûrê bixe, û van gotinan bêje.»
94 Û wan ferman da wê ku biçe mala wan, û wê tembûr hilda û bi lez ber bi wan ve çû, û ew hat û li nêzîkî Aqûb rûnişt.
95 Û wê baş lêxist û stran got, û bi gotinên xwe yên şîrîn got, Yûsif, apê min, sax e, û ew li seranserê welatê Misrê hukumdarî dike, û nemiriye.
96 Û wê van gotinan dubare û bilêv kir, û Aqûb gotinên wê bihîstin û ew ji wî re xweş hatin.
97 Wî guhdarî kir dema ku wê du caran û sê caran ew dubare kirin, û kêfa wî ji şîrîniya gotinên wê ket dilê Aqûb, û ruhê Xwedê li ser wî bû, û wî dizanibû ku hemû gotinên wê rast in.
98 Gava Serax ev gotin li ber wî gotin, Aqûb pîroz kir û jê re got: «Keça min, bila mirin qet li ser te sernekeve, çimkî te ruhê min vejand. Tenê li ber min wekî ku te gotiye bipeyive, çimkî te bi hemû gotinên xwe ez şa kirim.»
99 Û wê berdewam kir bi stranbêjiya van gotinan, û Aqûb guhdarî kir û ev yek jê re xweş hat, û ew kêfxweş bû, û ruhê Xwedê li ser wî bû.
100 Dema ku ew hîn bi wê re diaxivî, kurên wî bi hesp û erebeyan û cilên padîşahî û xulamên ku li pêşiya wan direviyan hatin ba wî.
101 Û Aqûb rabû ser xwe da ku wan pêşwazî bike, û dît ku kurên wî cilên padîşahî li xwe kiribûn û hemû xezîneyên ku Yûsif ji wan re şandibû dîtin.
102 Û wan jê re got: «Agahdar be ku birayê me Yûsif sax e û ew li seranserê welatê Misrê hukumdarî dike û ew e ku çawa me ji te re got, ew bi me re peyivî.»
103 Û Aqûb hemû gotinên kurên xwe bihîst û dilê wî ji gotinên wan lê da, çimkî heta ku wî hemû tiştên ku Yûsif dabû wan û tiştên ku wî şandibûn wî û hemû nîşanên ku Yûsif ji wan re gotibû nedît, ew nikaribû baweriya xwe bi wan bîne.
104 Û wan derî li ber wî vekirin û hemû tiştên ku Yûsif şandibû nîşanî wî dan, her yekî tiştê ku Yûsif şandibû da wî, û ew zanibû ku wan rastî gotibû, û ew bi çîroka kurê xwe pir kêfxweş bû.
105 Û Aqûb got: «Ji bo min bes e ku kurê min Yûsif hîn sax e, ezê berî mirina xwe biçim û wî bibînim.»

106 Kurên wî her tiştê ku bi serê wan de hatibû jê re gotin û Aqûb got: «Ezê dakevim Misrê da ku kurê xwe û dûndana wî bibînim.»
107 Aqûb rabû ser xwe û cilên ku Ûsif ji wî re şandibûn li xwe kir û piştî ku şuşt û porê xwe tevizand, serpoşa ku Ûsif ji wî re şandibû danî ser serê xwe.
108 Hemû xelkê mala Aqûb û jinên wan cilên ku Ûsiv ji wan re şandibû li xwe kirin û ji bo Ûsiv pir kêfxweş bûn ku ew hîn sax bû û li Misrê hukumdarî dikir.
109 Hemû xelkê Kenanê ev tişt bihîstin û hatin û bi Aqûb re pir şa bûn ku ew hîn jî sax bû.
110 Û Aqûb sê rojan ji bo wan ziyafetek çêkir, û hemû padîşahên Kenanê û esilzade yên welêt xwarin û vexwarin û di mala Aqûb de şa bûn.

BEŞA 55

1 Piştî vê yekê Aqûb got: «Ezê biçim kurê xwe li Misrê bibînim û dû re vegerim welatê Kenanê ku Xwedê ji Birahîm re gotibû, çimkî ez nikarim ji welatê ku ez lê ji dayik bûm derkevim.»
2 Awa peyva Xudan jê re hat û got: «Bi hemû maliyên xwe ve dakeve Misrê û li wir bimîne, ji daketina Misrê netirse, çimkî ezê li wir te bikim miletekî mezin.»
3 Aqûb di dilê xwe de got: «Ez ê biçim û bibînim ka gelo tirsa Xwedê di dilê kurê xwe de di nav hemû niştecihên Misrê de hîn jî heye?»
4 Xudan ji Aqûb re got: «Li ser Ûsiv netirse, çimkî ew hîn jî bêqusûriya xwe diparêze ku ji min re xizmet bike, wekî ku di çavê te de baş xuya dike.» Û Aqûb ji bo kurê xwe pir kêfxweş bû.
5 Di wê demê de Aqûb li gor gotina Xudan ferman da kur û malbata xwe ku herin Misrê û Aqûb bi kur û hemû malbata xwe re rabû û bi şahî û dilşadiyê ji welatê Kenanê ji Bîrşebayê derket û ew çûn welatê Misrê.
6 Û gava ew nêzîkî Misrê bûn, Aqûb Cihûda berî xwe şand ba Ûsiv da ku rewşa li Misrê nîşanî wî bide. Cihûda li gor gotina bavê xwe kir. Lez kir û bezî û hat ba Ûsiv. Li welatê Goşenê ji bo hemû malbata wî cihek danî. Cihûda vegeriya û bi rê ve çû ba bavê xwe.
7 Ûsiv erebe girt û hemû mêrxasên xwe yên bihêz, xulamên xwe û hemû efserên Misrê civandin, da ku herin pêşwaziya bavê xwe Aqûb bikin. Fermana Ûsiv li Misrê hat belavkirin û got: «Her kesê ku neçe pêşwaziya Aqûb, wê bimire.»
8 Roja din, Yûsif bi hemû Misrê re, bi leşkerekî mezin û bihêz, derket rê, hemûyan cilên keten û binefşî li xwe kiribûn û bi amûrên zîv û zêr û bi amûrên xwe yên şer jî li xwe kiribûn.
9 Hemû bi her cûre amûrên muzîkê, bi tembûr û defan çûn pêşiya Aqûb, li seranserê rê mur û dara gûzê belav kirin û hemû bi vî awayî çûn, û ji qîrîna wan erd lerizî.
10 Hemû jinên Misrê li ser ban û sûrên Misrê çûn pêşwaziya Aqûb û taca padîşahî ya Firewn li ser serê Ûsif bû, çimkî Firewn ew şandibû ba wî da ku di dema çûyîna pêşwaziya bavê xwe de li xwe bike.
11 Û gava Ûsiv pêncî gaq dûrî bavê xwe bû, ji erebeyê daket û ber bi bavê xwe ve meşiya. Hemû efserên Misrê û esilzadeyan dîtin ku Ûsiv peya ber bi bavê xwe ve çûye, ew jî ji erebeyê daketin û peya ber bi Aqûb ve meşiyan.
12 Û gava Aqûb nêzîkî wargeha Yûsif bû, Aqûb wargeha ku bi Yûsif re ber bi wî ve dihat dît û ev yek jê re xweş hat û Aqûb matmayî ma.
13 Û Aqûb ji Cihûda re got: «Ew zilamê ku ez di wargeha Misrê de dibînim, cilên padîşahî li xwe kiriye, cilûbergek pir sor li xwe kiriye û tacek padîşahî li ser serê wî heye, kî ye, ku ji erebeya xwe daketiye û ber bi me ve tê? Cihûda bersiva bavê xwe da û got: «Ew kurê te Yûsif padîşah e.» Û Aqûb bi dîtina rûmeta kurê xwe kêfxweş bû.
14 Ûsiv nêzîkî bavê xwe bû û li ber bavê xwe tewand û hemû mêrên wargehê jî li ber Aqûb heta erdê li ber wî tewand.
15 Û Aqûb bazda û bi lez çû cem kurê xwe Ûsif û xwe avêt stûyê wî û maç kir. Herduyan giriyan. Ûsif jî bavê xwe hembêz kir û maç kir. Herduyan giriyan û hemû xelkê Misrê jî bi wan re giriyan.
16 Aqûb ji Ûsiv re got: «Piştî ku min rûyê te dît, ez ê bi şahî bimirim, ji ber ku tu hîn sax û bi rûmet î.»
17 Kurên Aqûb û jinên wan û zarokên wan û xulamên wan û hemû malbata Aqûb bi Ûsiv re pir giriyan, ew maç kirin û bi wî re pir giriyan.
18 Û piştre Ûsiv û hemû gelê wî vegeriyan Misrê. Aqûb û kurên wî û hemû zarokên malbata wî bi Ûsiv re hatin Misrê. Ûsiv ew li herêma herî baş a Misrê, li welatê Goşenê, bi cih kirin.
19 Ûsiv ji bav û birayên xwe re got: «Ezê herim û ji Firewn re bêjim: ‹Birayên min û malbata bavê min û her tiştê wan hatine ba min û va ye ew li welatê Goşenê ne.›
20 Û Ûsiv wisa kir û ji birayên xwe Rûben, Îsaxar Zebûlon û birayê xwe Binyamîn hilda û ew danî ber Firewn.
21 Ûsiv ji Firewn re got: «Birayên min û malbata bavê min û her tiştê wan, tevî pez û dewarên wan, ji welatê Kenanê hatine cem min da ku li Misrê bimînin, ji ber ku xela giran li ser wan bû.
22 Fir'ewn ji Ûsiv re got: «Bav û birayên xwe li beşa herî baş a welêt bi cih bike, hemû tiştên qenc ji wan kêm neke û ji bereketên welêt bide wan xwarin.»
23 Ûsiv bersiv da û got: «Va ye, min ew li welatê Goşenê bi cih kirine, ji ber ku ew şivan in, bila ew li Goşenê bimînin û ji Misriyan cuda keriyên xwe biçêrînin.»
24 Firewn ji Ûsiv re got: «Her tiştê ku ew ji te re dibêjin, bi birayên xwe bike.» Kurên Aqûb li ber Firewn tewandin û bi aştî ji cem wî derketin. Piştre Ûsiv bavê xwe bir cem Firewn.
25 Aqûb hat û li ber Firewn serê xwe xwar kir, Aqûb jî Firewn pîroz kir û çû derve; Aqûb û hemû kurên wî û hemû malbata wî li welatê Goşenê bi cih bûn.
26 Di sala duyem de, yanî di sed û sî saliya jiyana Aqûb de, Ûsiv di hemû rojên birçîbûnê de, li gorî zarokên xwe, nan da bav û birayên xwe û hemû malbata bavê xwe; tiştek ji wan re kêm nebû.
27 Û Yûsif beşa herî baş a tevahiya welêt da wan; hemû rojên Yûsif de, baştirîn beşa Misrê li cem wan bû; û Yûsif her sal cil û berg da wan û hemû malbata bavê xwe; û kurên Aqûb di hemû rojên birayê xwe de bi ewlehî li Misrê man.
28 Û Aqûb her tim li ser sifra Yûsif dixwar, Aqûb û kurên wî bi şev û roj ji sifra Yûsif dernediketin, ji bilî tiştê ku kurên Aqûb li malên xwe dixwarin.

29 Û di rojên xelayê de hemû Misriyan ji mala Yûsif nan dixwarin, çimkî hemû Misriyan ji ber xelayê her tiştê xwe firotin.
30 Û Yûsif hemû erd û zeviyên Misrê bi nan ji bo Fir'ewn kirî, û Yûsif di hemû rojên birçîbûnê de hemû Misrê bi nan dabîn kir, û Yûsif hemû zîv û zêrên ku ji bo genimê ku li seranserê welêt kirîbûn, dihatin cem wî, berhev kir, û wî gelek zêr û zîv kom kir, ji bilî kevirên onîks, bdelyûm û cilên hêja yên ku dema pereyên wan xilas bûn, ji her aliyê welêt ji Yûsif re anîn.
31 Û Yûsif hemû zîv û zêrê ku ketibû destê wî, nêzîkî heftê û du telantên zêr û zîv, û her weha kevirên onîks û bdelyûm bi gelek tiştan, hilda û Yûsif çû û ew li çar parçeyan veşart, û wî beşek li çolê nêzîkî Deryaya Sor, û beşek li kêleka çemê Perat, û beşa sêyemîn û çaremîn li çolê li hember çolê Pers û Medyayê veşart.
32 Û wî beşek ji zêr û zîvê mayî hilda û da hemû birayên xwe û hemû malbata bavê xwe û hemû jinên malbata bavê xwe, û yên mayî jî nêzîkî bîst telant zêr û zîv bir mala Firewn.
33 Û Yûsif hemû zêr û zîvê ku mabû da Firewn û Firewn ew xist xezîneyê û piştî wê rojên birçîbûnê li welêt bi dawî bûn û wan li seranserê welêt çandin û çinîn û sal bi sal mîqdara xwe ya asayî bi dest xistin; tiştek kêmasî li wan nema.
34 Ûsiv li Misrê bi ewlehî ma û hemû welat di bin şîreta wî de bû, bavê wî û hemû birayên wî li welatê Goşenê bi cih bûn û ew kirin milk.
35 Û Yûsif gelek kal û pîr bû, temenê wî gihîştibû astê, û her du kurên wî, Efrayîm û Minaşşe, her tim li mala Aqûb, tevî zarokên kurên Aqûb, birayên wan, man, da ku rêyên Xudan û şerîeta wî hîn bibin.
36 Aqûb û kurên wî li welatê Misrê, li welatê Goşenê, diman û li wir bi cih dibûn û li wir zêde dibûn û zêde dibûn.

BEŞA 56

1 Aqûb li welatê Misrê hevdeh sal jiya û rojên jiyana Aqûb sed û çil û heft sal bûn.
2 Di wê demê de Aqûb nexweşiyeke giran ket û ji ber vê yekê mir, û wî şand û kurê xwe Yûsif ji Misrê gazî kir. Ûsif kurê wî ji Misrê hat û Yûsif jî vegeriya ba bavê xwe.
3 Aqûb ji Ûsiv û kurên wî re got: «Va ye ez dimirim, û Xwedayê bav û kalên we wê serdana we bike û we vegerîne wî welatî, ku Xudan sond xwariye ku piştî we bide we û zarokên we. Ji ber vê yekê, gava ez bimrim, min di şikefta li Maxpelayê ya li Hebronê, li welatê Kenanê, li nêzîkî bav û kalên min de veşêrin.»
4 Û Aqûb sond xwar ku kurên xwe li Maxpêlayê, li Hîbronê, wî veşêrin û kurên wî jî li ser vê yekê sond xwarin.
5 Û wî emir da wan û got: «Xudan Xwedayê xwe re xizmetê bikin, çimkî ewê ku bav û kalên we rizgar kir, wê we jî ji hemû tengahiyê rizgar bike.»
6 Û Aqûb got: «Hemû zarokên xwe gazî min bikin.» Hemû zarokên kurên Aqûb hatin û li ber wî rûniştin. Aqûb wan pîroz kir û ji wan re got: «Xudan Xwedayê bav û kalên we wê hezar qatî zêdetir bide we û we pîroz bike û bila ew pîroziya bavê we Birahîm bide we.» Û hemû zarokên kurên Aqûb wê rojê piştî ku wî ew pîroz kirin, çûn.
7 Roja din Aqûb dîsa gazî kurên xwe kir û hemû kom bûn û hatin ba wî û li ber wî rûniştin. Aqûb wê rojê berî mirina xwe kurên xwe pîroz kirin. Her kesî li gorî bereketa xwe pîroz kir; va ye, di pirtûka qanûna Xudan a ji bo Îsraîlê de hatiye nivîsandin.
8 Aqûb ji Cihûda re got: «Kurê min, ez dizanim ku tu ji bo birayên xwe zilamekî bi hêz î; li ser wan hukum bike û kurên te wê heta hetayê li ser kurên xwe hukum bikin.»
9 Tenê kevan û hemû çekên şer fêrî kurên xwe bike, da ku ew bikaribin şerên birayê xwe yê ku li ser dijminên xwe hukum dike, bikin.
10 Û Aqûb wê rojê dîsa ferman da kurên xwe û got: «Va ye ez îro di nav gelê xwe de dicivim; min ji Misrê bibin û li gor fermana min li şikefta Makpêlayê de min veşêrin.»
11 Lê ez ji we lava dikim ku tu kes ji kurên we min hilnegire, tenê hûn, û hûnê wiha bi min bikin, gava hûn cenazeyê min hilgirin û bi wê re bibin welatê Kenanê da ku min veşêrin.
12 Cihûda, Îsaxar û Zebûlon wê li rojhilatê tabûta min hilgirin, li başûr Rûben, Şimûn û Gad, li rojava Efrayîm, Minaşşe û Binyamîn, li bakur Dan, Aşêr û Neftelî.
13 Bila Lêwî tiştekî bi we re hilnegire, çimkî ew û kurên wî wê sindoqa peymana Xudan bi Îsraêliyan re di wargehê de hilgirin, bila kurê min Ûsif jî hilnegire, çimkî bila rûmeta wî wekî padîşah be; lêbelê, Efrayîm û Minaşe wê li şûna wan bin.
14 Gava hûn min bibin, hûnê wiha bi min bikin; ji hemû tiştên ku ez fermanê didim we, tiştekî paşguh nekin; û gava hûn vê yekê bi min bikin, Xudan wê we û zarokên we piştî we heta hetayê bi qencî bi bîr bîne.
15 Û hûn kurên min, her yek ji wan rêzê li bira û pismamê xwe bigirin û li kurên xwe û li kurên kurên xwe yên piştî xwe emir bikin ku her roj ji Xudan Xwedayê bav û kalên xwe re xizmetê bikin.
16 Ji bo ku hûn li ser wî welatî rojên xwe yên jiyanê dirêj bikin, tu û kurên xwe û kurên kurên xwe heta hetayê, gava hûn li ber Xudan Xwedêyê xwe qencî û rastîyê bikin, di hemû rêyên wî de herin.
17 Û tu, kurê min Yûsif, ez ji te rica dikim ku birayên te û hemû xerabiyên wan bibaxşîne, ji ber ku Xwedê ev yek ji bo feydeya te û zarokên te ferz kiriye.
18 Û kurê min, birayên xwe ji niştecihên Misrê re nehêle û dilê wan neêşîne, çimkî ez wan dispêrim destê Xwedê û di destê te de da ku tu wan ji Misriyan biparêzî; û kurên Aqûb bersiva bavê xwe dan û gotin: «Bavê me, her tiştê ku te ji me re ferman kiriye, em ê wisa bikin; bila Xwedê tenê bi me re be.»
19 Aqûb ji kurên xwe re got: «Gava hûn hemû rêyên wî biparêzin, bila Xwedê bi we re be. Ji rêyên wî ne ber bi rastê ve ne jî ber bi çepê ve, da ku hûn tiştên qenc û rast li ber çavên wî bikin.»
20 Ez dizanim ku di rojên dawî de li ser welêt gelek tengahiyên giran wê bi ser we de werin, belê zarokên we û zarokên zarokên we, tenê ji Xudan re xizmetê bikin û ew ê we ji hemû tengahiyê rizgar bike.
21 Û wê bibe ku gava hûn li pey Xwedê biçin da ku xizmeta wî bikin û zarokên xwe û zarokên zarokên xwe hîn bikin ku Xudan nas bikin, wê hingê Xudan ji nav zarokên we xulamekî ji we û zarokên we re radike û Xudan wê we bi destê wî ji her tengahiyê rizgar bike û we ji Misrê derxe

û we vegerîne welatê bav û kalên we da ku hûn bi ewlehî wê mîrat bigirin.
22 Û Aqûb dev ji emirdayîna kurên xwe berda, lingên xwe kişand nav nivînan, mir û tevlî gelê xwe bû.
23 Û Yûsif kete ser bavê xwe û giriya û li ser wî giriya û ew maç kir, û bi dengekî tal gazî kir û got: «Bavê min, bavê min!»
24 Jinên kurê wî û hemû malbata wî hatin û li ser Aqûb ketin û li ser wî giriyan û bi dengekî bilind li ser Aqûb qêriyan.
25 Hemû kurên Aqûb bi hev re rabûn ser xwe, cilên xwe çirandin û hemûyan xur li pişta xwe danîn, rûyê xwe kirin erdê û xwelî li ser serê xwe ber bi ezmanan ve avêtin.
26 Ev tişt ji jina Osnath Ûsif re hat gotin, ew rabû û tûrik li xwe kir û ew û hemû jinên Misrî yên pê re hatin û ji bo Aqûb şîn girtin û giriyan.
27 Û hemû xelkê Misrê yên ku Aqûb nas dikirin, wê rojê gava ev tişt bihîstin hatin û hemû Misrî gelek rojan giriya.
28 Û gava jin bihîstin ku Aqûb miriye, ji welatê Kenanê jî hatin Misrê û li Misrê heftê rojan ji bo wî giriyan.
29 Û piştî vê yekê, Ûsiv ferman da xulamên xwe yên bijîşk ku bavê wî bi mur û bixûr û her cûre bixûr û rûnê bîhnxweş mîz bikin, û bijîşkan Aqûb mîz kirin, wekî ku Ûsiv ferman dabû wan.
30 Hemû gelê Misrê û rûspî û hemû xelkê welatê Goşenê li ser Aqûb giriyan û şîn girtin, hemû kurên wî û zarokên malbata wî gelek rojan li ser bavê xwe Aqûb şîn girtin û şîn girtin.
31 Û piştî ku rojên girîna wî derbas bûn, di dawiya heftê rojan de, Ûsiv ji Firewn re got: «Ez ê herim û bavê xwe li welatê Kenanê veşêrim, wekî ku wî sond xwaribû min, û piştre ez ê vegerim.»
32 Firewn Ûsiv şand û got: «Here bavê xwe, wek ku wî got û wek ku te sond xwar, veşêre. Û Ûsiv û hemû birayên xwe rabûn ku herin welatê Kenanê da ku bavê xwe Aqûb veşêrin, wek ku wî ji wan re gotibû.»
33 Û Fir’ewn emir da ku li seranserê Misrê belav bibe û bêje: «Her kesê ku bi Yûsif û birayên wî re neçe welatê Kenanê da ku Aqûb defin bikin, wê bimire.»
34 Hemû Misir ji dengê Firewn bihîst û hemû bi hev re rabûn ser piyan û hemû xulamên Firewn, rûspiyên mala wî û hemû rûspiyên welatê Misrê bi Ûsiv re çûn. Hemû karmend û esilzade yên Firewn wek xulamên Ûsiv çûn ku Aqûb li welatê Kenanê veşêrin.
35 Kurên Aqûb tabûta ku ew li ser wê dirêj kiribû hilgirtin; li gorî her tiştê ku bavê wan ji wan re emir kiribû, kurên wî jî wisa bi wî kirin.
36 Darbest ji zêrê saf bû û li dora wê bi kevirên onîks û bdelyûmê hatibû xemilandin; û qapaxa darbestê ji zêr hatibû hunandin û bi têlan ve hatibû girêdan, û çengelên ji kevirên onîks û bdelyûmê li ser wan hebûn.
37 Û Yûsif tacek zêrîn a mezin danî ser serê bavê wî Aqûb û gopalek zêrîn xist destê wî û li dora darbestê, wekî ku di jiyana padîşahan de adet hebû, dorpêç kirin.
38 Hemû leşkerên Misrê bi vî rêzî li pêşiya wî diçûn, pêşî hemû zilamên bihêz ên Fir’ewn û zilamên bihêz ên Yûsif, û piştî wan jî yên mayî yên niştecihên Misrê, û hemû bi şûr û zirxên xwe ve hatibûn xemilandin û cilên şer li ser wan bûn.
39 Hemû yên ku digirîn û şîn digirtin, li hemberî tabûtê dûr diçûn, digirîn û şînê digirtin, û yên din jî li pey tabûtê diçûn.
40 Û Yûsif û malbata wî bi hev re nêzîkî cenazeyê çûn, bê pêlav û girîyan, û xulamên din ên Yûsif li dora wî geriyan; her yek ji wan cil û bergên xwe li xwe kiribûn û hemû jî bi çekên xwe yên şer çekdar bûn.
41 Pêncî xulamên Aqûb li pêşiya darbestê çûn û li ser rê mur û gûz û her cûreyê bîhnxweş belav kirin. Hemû kurên Aqûb ên ku darbest hildigirtin, li ser parfûmfiroşgehê dimeşiyan. Xulamên Aqûb li pêşiya wan diçûn û li ser rê bîhnxweş belav dikirin.
42 Û Yûsif bi komeke giran çû jor û wan her roj bi vî awayî kir heta ku gihîştin welatê Kenanê û gihîştin gewriya Atadê, ku li aliyê din ê Urdunê bû, û li wê derê şîneke pir mezin û giran girtin.
43 Hemû padîşahên Kenan ev tişt bihîstin û hemû, her kes ji mala xwe, sî û yek padîşahên Kenan, derketin û hemû bi mirovên xwe re hatin ku li ser Aqûb şîn bigirin û bigirîn.
44 Û hemû van padîşahan tabûta Aqûb dîtin, û tacê Yûsif li ser wê bû, û wan jî tacên xwe danîn ser tabûtê û bi tacan dorpêç kirin.
45 Û hemû van padîşahan li wî cihî bi kurên Aqûb û Misrê re şînek mezin û giran ji bo Aqûb çêkirin, çimkî hemû padîşahên Kenanê mêrxasiya Aqûb û kurên wî dizanibûn.
46 Û ev deng gihîşte Esaw û got: «Aqûb li Misrê mir û kurên wî û hemû Misir wî dibin welatê Kenanê da ku wî defin bikin».
47 Esaw ev tişt bihîst û li çiyayê Seîr dima, û ew bi kurên xwe û hemû gelê xwe û hemû malbata xwe re rabû, miletekî pir mezin bû, û ew hatin ku li ser Aqûb şîn bigirin û bigirîn.
48 Û gava Esaw hat, ji bo birayê xwe Aqûb şîn girt, hemû Misir û hemû Kenan dîsa rabûn û li wir, digel Esaw, ji bo Aqûb şînek mezin girtin.
49 Û Yûsif û birayên wî bavê xwe Aqûb ji wir anîn û çûn Hîbronê da ku Aqûb di şikeftê de li kêleka bav û kalên wî veşêrin.
50 Ew gihîştin Kireat-Arbayê, ber bi şikeftê ve, û gava ew hatin, Esaw bi kurên xwe re li hember Ûsif û birayên xwe sekinî û di şikeftê de astengî çêkirin û got: «Aqûb wê tê de neyê veşartin, ji ber ku ew a me û bavê me ye.»
51 Û Ûsiv û birayên wî gotinên kurên Esaw bihîstin û gelek hêrs bûn. Ûsiv nêzîkî Esaw bû û got: «Ev çi gotin e? Bavê min Aqûb piştî mirina Îshaq, bîst û pênc sal berê, ew ji te bi dewlemendiyeke mezin kirî, û hemû axa Kenanê jî ji te û ji kurên te û ji dûndana te piştî te kirî.»
52 Û Aqûb ew ji bo kurên xwe û dûndana xwe piştî xwe wek mîratek herheyî kirî, û çima tu îro van tiştan dibêjî?
53 Esaw bersiv da û got: «Tu derewan dibêjî û derewan dikî, çimkî min li vî welatî tiştekî xwe nefirot, wek ku tu dibêjî, û birayê min Aqûb jî li vî welatî tiştekî min nekirî.»
54 Esaw ev tişt got, da ku bi gotinên xwe Ûsiv bixapîne, çimkî Esaw dizanibû ku di wan rojan de, dema ku Esaw her tiştê xwe yê li welatê Kenanê firot Aqûb, Ûsiv li wir tune bû.
55 Ûsiv ji Esaw re got: «Bavê min ev tişt di qeyda kirînê de li cem te nivîsandine û bi şahidan re şahidî kiriye û va ye, ew li cem me li Misrê ye.»
56 Esaw bersiv da û got: «Qeyda bîne, her tiştê ku tu di qeydê de bibînî, em ê wisa bikin.»
57 Ûsiv gazî birayê xwe Neftalî kir û got: «Zû zû razê, nesekine, û ez ji te rica dikim bireve Misrê û hemû tomarên kirînê, tomarên mohrkirî û yên vekirî, û hemû tomarên

pêşîn ên ku hemû danûstandinên mafê jidayikbûnê tê de hatine nivîsandin, bîne.»
58 Û tu wan bîne vir cem me, da ku em hemû gotinên Esaw û kurên wî yên ku îro gotine ji wan bizanin.
59 Neftelî guh da dengê Yûsif û bi lez û bez ber bi Misrê ve bazda. Neftelî ji hemû gayên çolê siviktir bû, ji ber ku ew bêyî ku wan bişkîne, li ser genim diçû.
60 Û gava Esaw dît ku Neftelî çûye ku tomaran bîne, ew û kurên wî li hember şikeftê berxwedana xwe zêde kirin û Esaw û hemû gelê wî rabûn ser xwe û li dijî Ûsif û birayên wî şer kirin.
61 Hemû kurên Aqûb û gelê Misrê li dijî Esaw û mirovên wî şer kirin û kurên Esaw û gelê wî li ber kurên Aqûb hatin şikandin û kurên Aqûb ji gelê Esaw çil mêr kuştin.
62 Û Kûşîm kurê Dan, kurê Aqûb, wê demê bi kurên Aqûb re bû, lê ew nêzîkî sed gatîk dûrî cihê şer bû, çimkî ew bi kurên Aqûb re li kêleka tabûra Aqûb ma da ku cihê şer biparêze.
63 Û Kûşîm lal û kerr bû, lê dîsa jî dengê tirs û xofê di nav mirovan de dibihîst.
64 Û wî pirsî û got: «Çima hûn miriyan nahêlin defin bikin, û ev tirs û xofeke mezin çi ye?» Wan jî bi gotinên Esaw û kurên wî bersiv dan wî. Ew di nîvê şer de bezî cem Esaw û bi şûr Esaw kuşt û serê wî jê kir û serê wî dûr ket û Esaw di nav xelkê şer de ket.
65 Û gava Kûşîm ev yek kir, kurên Aqûb li ser kurên Esaw serketin û kurên Aqûb bavê xwe Aqûb bi zorê di şikeftê de veşartin û kurên Esaw dîtin.
66 Û Aqûb li Hebronê, di şikefta Makpêlayê de, ku Birahîm ji kurên Hîtî kirîbû, wek milkê goristanê, hate veşartin û bi cilên pir biha hate veşartin.
67 Û tu padîşahekî ew qas rûmet nedîtiye ku Yûsif di mirina bavê xwe de daye wî, ji ber ku wî ew bi rûmeteke mezin veşartiye mîna veşartina padîşahan.
68 Û Yûsif û birayên wî ji bo bavê xwe heft roj şîn girtin.

BEŞA 57

1 Piştî vê yekê kurên Esaw li Hebronê li dijî kurên Aqûb şer kirin û kurên Esaw li Hebronê li dijî kurên Aqûb şer kirin. Esaw hîn jî mirî razabû û nehatibû veşartin.
2 Şer di navbera wan de dijwar bû û kurên Esaw li ber kurên Aqûb şikest. Kurên Aqûb ji kurên Esaw heştê mêr kuştin û ji gelê kurên Aqûb yek jî nemir. Destê Yûsif li ser hemû gelê kurên Esaw serdest bû û wî Zefo, kurê Elîfaz, kurê Esaw, û pêncî ji mirovên wî dîl girtin û wan bi zincîrên hesinî girêdan û dan destê xulamên xwe da ku wan bibin Misrê.
3 Û gava kurên Aqûb Zefo û gelê wî dîl girtin, hemû yên ku mayî ji mala Esaw pir ditirsiyan ji jiyana xwe, da ku ew jî neyên dîlgirtin, û hemû bi Elîfaz kurê Esaw û gelê wî re, bi laşê Esaw re reviyan û ew çûn ser rêya xwe ya ber bi Çiyayê Seîr ve.
4 Ew gihîştine çiyayê Sêîr û Esaw li Sêîr veşartin, lê serê wî bi xwe re neanîbûn Sêîr, çimkî ew li wî cihê ku şer lê bûbû, li Hîbronê hatibû veşartin.
5 Û gava kurên Esaw ji ber kurên Aqûb reviyan, kurên Aqûb heta sînorên Seîr li pey wan ketin, lê gava ew li pey wan ketin, ji nav wan yek kes jî nekuştin, çimkî cenazeyê Esaw ku ew bi xwe re hilgirtin tevlihevî li wan çêkir, ew reviyan û kurên Aqûb ji wan vegeriyan û gihîştin cihê ku birayên wan li Hebronê bûn, û ew wê rojê û roja din li wir man heta ku ji şer bêhna xwe vedan.
6 Û roja sisiyan hemû kurên Seîrê Horî û hemû zarokên rojhilat, komeke mezin wek qûma deryayê, civandin û çûn û daketin Misrê da ku bi Yûsif û birayên wî re şer bikin, da ku birayên xwe rizgar bikin.
7 Ûsiv û hemû kurên Aqûb bihîstin ku kurên Esaw û kurên rojhilatê ji bo rizgarkirina birayên xwe hatine ser wan da ku şer bikin.
8 Û Yûsif û birayên wî û mêrxasên Misrê yên bihêz derketin û li bajarê Ramsesê şer kirin, û Yûsif û birayên wî li kurên Esaw û kurên rojhilatê darbeyek mezin dan.
9 Û şeş sed hezar mêr ji wan kuştin, û hemû mêrxasên mêrxas ên zarokên Seîrê Horî di nav wan de kuştin; tenê çend kes ji wan man, û gelek ji zarokên rojhilat û ji zarokên Esaw jî kuştin; û Elîfazê kurê Esaw û zarokên rojhilat hemû ji ber Ûsif û birayên wî reviyan.
10 Û Yûsif û birayên wî heta gihîştin Sukotê li pey wan çûn, lê dîsa li Sukotê sî mêr ji wan kuştin, yên mayî jî reviyan û her yek ji wan reviyan bajarê xwe.
11 Û Yûsif û birayên wî û mêrxasên Misrê yên bihêz bi şahî û dilşadiyê ji wan vegeriyan, çimkî wan hemû dijminên xwe têk biribûn.
12 Û Zefo kurê Elîfaz û mirovên wî hîn jî li Misrê ji bo kurên Aqûb kole bûn, û êşa wan zêde bû.
13 Û gava kurên Esaw û kurên Seîr vegeriyan welatê xwe, kurên Seîr dîtin ku ew hemû ji ber şerê kurên Esaw ketine destê kurên Aqûb û gelê Misrê.
14 Kurên Seîr ji kurên Esaw re gotin: «We dîtin, ji ber vê yekê hûn dizanin ku ev artêş ji bo we ye û ne zilamekî bihêz û ne jî yekî şerker ê pispor maye.»
15 Niha ji welatê me derkevin, ji me herin welatê Kenanê û li welatê ku bav û kalên we lê dijîn, çima di rojên dawîn de zarokên we wê mîrasê ji zarokên me bistînin?
16 Lê zar'êd Esaw guh nedan zar'êd Seîr û zar'êd Seîr fikirîn ku bi wan re şer bikin.
17 Kurên Esaw bi dizî ji bo Engeasê p'adşê Afrîkayê, ew jî Dînhaba, şandin û gotin:
18 Ji nav mirovên xwe çend kesan bişîne ba me û bila werin ba me û em ê bi zarokên Seîrê Horî re şer bikin, çimkî wan biryar daye ku bi me re şer bikin da ku me ji welêt derxînin.
19 Û Angeas padîşahê Dînhabahê wisa kir, çimkî di wan rojan de ew dostê zarokên Esaw bû, û Angeas pênc sed peyayên mêrxas û heşt sed siwar şandin ba zarokên Esaw.
20 Û kurên Seîr ji kurên rojhilat û ji kurên Midyan re şandin û gotin: «We dît ku kurên Esaw çi bi me kirin, ji ber ku em hema bêje hemû di şerê wan ê bi kurên Aqûb re hatin tunekirin.»
21 Niha werin ba me û alîkariya me bikin, û em ê bi hev re li dijî wan şer bikin, û em ê wan ji welêt derxînin û tola birayên xwe yên ku di şerê wan de bi birayên xwe, kurên Aqûb re, ji bo wan mirin, hilînin.
22 Hemû xelkê rojhilat guh da zarên Seîr û nêzîkî heşt sed mêr bi şûrên kişandî hatin ba wan. Wê demê zarên Esaw li çola Paranê bi zarên Seîr re şer kirin.
23 Hingê zarên Seîr li ser kurên Esaw serketin bi dest xistin û zarên Seîr di wê rojê de, di wî şerî de, ji zarên Esaw nêzîkî du sed mêr ji gelê Angaasê padîşahê Dînhabahê kuştin.

24 Û di roja duyemîn de zarên Esaw dîsa hatin ku careke din bi zarên Seîr re şer bikin, û şer cara duyemîn li dijî zarên Esaw dijwar bû û ji ber zarên Seîr ew pir aciz bûn.
25 Û gava zarên Esaw dîtin ku zarên Seîr ji wan bihêztir in, hin ji zarên Esaw zivirîn û alîkariya zarên Seîr ên dijminên wan kirin.
26 Û di şerê duyem de li Engeyasê padîşahê Dînhabahê, ji gelê zarên Esaw pêncî û heşt kes jî mirin.
27 Û di roja sisiyan de, zarokên Esaw bihîstin ku hin ji birayên wan ji wan dûr ketine da ku di şerê duyemîn de li dijî wan şer bikin; û gava zarokên Esaw ev tişt bihîstin, şîn girtin.
28 Wan got: «Em çi bikin bi birayên xwe yên ku ji me dûr ketin da ku alîkariya zarokên Seîr, dijminên me, bikin?» Û zarokên Esaw dîsa ji bo Angaasê padîşahê Dînhabayê şandin û gotin:
29 Dîsa zilamên din ji me re bişîne ku em bi wan re li dijî zarokên Seîr şer bikin, çimkî ew du caran ji me girantir bûn.
30 Û Angaas dîsa nêzîkî şeş sed mêrxas şandin ba zarokên Esaw, û ew hatin ku alîkariya zarokên Esaw bikin.
31 Û piştî deh rojan, zarokên Esaw dîsa li çola Paranê li dijî zarokên Seîr şer kirin. Şer li dijî zarokên Seîr pir dijwar bû. Zarokên Esaw di wê demê de li ser zarokên Seîr serketin bi dest xistin. Zarokên Seîr li ber zarokên Esaw hatin şikandin û zarokên Esaw nêzîkî du hezar mêr ji wan kuştin.
32 Hemû mêrxasên zarên Seîr di vî şerî de mirin û tenê zarokên wan ên biçûk li bajarên wan man.
33 Hemû Midyan û zarên rojhilatê ji şer revîn û gava dîtin ku şer li ser wan dijwar e, ew zarên Seîr hiştin û reviyan. Zarokên Esaw heta ku gihîştin welatê wan, li pey hemû zarên rojhilat ketin.
34 Û zarokên Esaw ji wan nêzîkî du sed û pêncî mêr kuştin û ji gelê zarokên Esaw di wî şerî de nêzîkî sî mêr mirin, lê ev xerabî bi saya birayên wan ên ku ji wan dûr ketin da ku alîkariya zarokên Seîrê Horî bikin, hat serê wan. Zarokên Esaw dîsa ji xerabiya birayên xwe bihîstin û dîsa ji ber vê yekê şîn girtin.
35 Û piştî şer, zarokên Esaw vegeriyan û vegeriyan Seîr, û zarokên Esaw ewên ku li welatê zarokên Seîr mabûn kuştin; wan jin û zarokên wan jî kuştin, ji bilî pêncî xort û keçikên ku wan hişt ku bijîn, kesek sax nehiştin, û zarokên Esaw ew nekuştin, û xort bûn kole û keçikên ku wan wek jin girtin.
36 Kurên Esaw li cihê kurên Seîr li Seyîrê bi cih bûn û welatê wan mîras girtin û kirin xwediyê wê.
37 Û zarokên Esaw hemû milkê welêt ji zarokên Seîr re girtin, pez, ga û kelûpelên wan, û her tiştê ku zarokên Seîr bû, zarokên Esaw girtin û zarokên Esaw li Seîr li şûna zarokên Seîr man heta roja îro. Zarokên Esaw erd li gorî malbatên wan li pênc kurên Esaw dabeş kirin.
38 Û di wan rojan de, zarokên Esaw biryar dan ku li welatê ku ew lê bûn padîşahekî li ser xwe tac bikin. Û wan ji hev re got: «Ne wisa ye, çimkî ew ê li welatê me li ser me padîşahiyê bike û em ê di bin şîreta wî de bin û ew ê li dijî dijminên me şer bike», û wan jî wisa kir.
39 Hemû zarokên Esaw sond xwarin û gotin: «Ji bilî zilamekî xerîb ê ku ne ji birayên wan e, tu kes ji birayên wan li ser wan hukumdarî nake. Çimkî canê hemû zarokên Esaw, ji ber xerabiya ku birayên wan bi zarokên Seîr re şer dikirin, li hember kur, bira û hevalê xwe pir aciz dibû.»
40 Ji ber vê yekê kurên Esaw sond xwarin û gotin: «Ji wê rojê pê ve ew ê ji nav birayên xwe padîşahekî hilnebijêrin, lê ji welatekî xerîb padîşahekî hilnebijêrin heta roja îro.»
41 Û li wir ji gelê Angaas, padîşahê Dînhabahê, zilamek hebû; navê wî Bela kurê Beor bû, ew zilamekî pir mêrxas, xweşik û bedew û di hemû şehrezayiyê de zana, û zilamekî xwedî aqil û şîret bû; û di nav gelê Angaas de tu kes wek wî tune bû.
42 Hemû kurên Esaw ew girtin û ew rûn kirin û ew wek padîşah tac kirin, li ber wî tewand û jê re gotin: «Bila padîşah bijî, bila padîşah bijî.»
43 Û wan çarşef raxistin û her yek ji wan guharên zêr û zîv an jî zengil an jî bazin anîn û ew bi zîv û zêr, bi kevirên oniks û bdelyûmê pir dewlemend kirin û textekî padîşahî ji wî re çêkirin û tacekî şahane li ser serê wî danîn û ji bo wî qesrek ava kirin û ew tê de bi cih bû û li ser hemû zarokên Esaw bû padîşah.
44 Û gelê Angaês ji bo şerê xwe ji zar'êd Esaw kirêya xwe stendin û wê demê çûn û vegeriyan cem axayê xwe li Dînhabayê.
45 Bela sî salan li ser kurên Esaw padîşahî kir û kurên Esaw li şûna kurên Seîr li wî welatî man û ew heta roja îro bi ewlehî li şûna wan man.

BEŞA 58

1 Û di sî û du saliya daketina Îsraêliyan bo Misrê de, yanî di sala heftê û yek a jiyana Yûsif de, di wê salê de padîşahê Misrê Firewn mir û kurê wî Megron li şûna wî padîşahî kir.
2 Û Fîrewn berî mirina xwe ferman da Yûsif ku bibe bav ji bo kurê xwe Magron, û Magron di bin lênêrîna Yûsif û şîreta wî de be.
3 Hemû Misir razî bûn ku Ûsiv li ser wan bibe padîşah, çimkî hemû Misiriyan ji Ûsiv hez dikirin heta niha, tenê Megronê kurê Firewn li ser textê bavê xwe rûniştibû û di wan rojan de li şûna bavê xwe bû padîşah.
4 Magron çil û yek salî bû dema ku dest bi padîşahiyê kir, û çil salan li Misrê padîşahî kir, û hemû Misrê navê wî Fir'ewn li gor navê bavê wî danî, wekî ku li Misrê ji her padîşahekî ku li ser wan hukum dikir re adet bû.
5 Û gava Fir'ewn li şûna bavê xwe hukumdarî kir, wî qanûnên Misrê û hemû karûbarên hikûmetê danî destê Yûsif, wek ku bavê wî ferman dabû wî.
6 Û Yûsif li ser Misrê bû padîşah, çimkî ew li ser hemû Misrê serwer bû û hemû Misir di bin lênêrîna wî û şîreta wî de bû, çimkî piştî mirina Fîrewn, hemû Misir ber bi Yûsif ve çûn û ew pir ji wî hez dikirin ku li ser wan padîşahî bike.
7 Lê di nav wan de hin kes hebûn ku jê hez nedikirin û digotin: «Tu xerîbek li ser me hukumdarî nake». Lê di wan rojan de, piştî mirina Fîrewn, hemû hukumdariya Misrê ket ser milê Yûsif, ew serwer bû û bêyî ku kesek mudaxele bike, li seranserê welêt çi bixwaze dikir.
8 Hemû Misir di bin çavdêriya Yûsif de bû, Yûsif bi hemû dijminên xwe yên li dora xwe re şer kir û ew bindest kirin; her wiha hemû welat û hemû Filistînî heta sînorên Kenanê jî bindest kirin, û hemû di bin desthilatdariya wî de bûn û salane bacê didan Yûsif.
9 Û Fir'ewn padîşahê Misrê li şûna bavê xwe li ser textê xwe rûnişt, lê ew di bin çavdêrî û şîreta Yûsif de bû, wekî ku di destpêkê de di bin çavdêrî û şîreta bavê xwe de bû.

10 Ew ne tenê li welatê Misrê, bi şîreta Yûsif, hukumdarî kir, lê Yûsif di wê demê de li seranserê welêt, ji Misrê heta çemê mezin ê Perath, hukumdarî kir.
11 Û Yûsif di hemû rêyên xwe de serkeftî bû, û Xudan bi wî re bû, û Xudan di dilê Misriyan û li seranserê welêt de şehrezayî, rûmet, rûmet û hezkirina zêdetir da Yûsif, û Yûsif çil salan li seranserê welêt hukumdarî kir.
12 Hemû welatên Filistîniyan û Kenan û Sîdon, û li aliyê din ê Urdunê, di hemû rojên jiyana wî de ji bo Ûsiv diyariyan dianîn û hemû welat di destê Ûsiv de bû, û wan salane xercê dianîn, wekî ku hatibû diyarkirin, ji ber ku Ûsiv li dijî hemû dijminên xwe yên derdorê şer kiribû û wan bindest kiribû, û hemû welat di destê Ûsiv de bû, û Ûsiv li Misrê bi ewlehî li ser textê xwe rûniştibû.
13 Û hemû birayên wî, kurên Aqûb, di hemû rojên Yûsif de bi ewlehî li welêt diman, û ew li welêt pir zêde bûn û berhemdar bûn, û wan di hemû rojên xwe de xizmeta Xudan kir, wek ku bavê wan Aqûb ferman dabû wan.
14 Û piştî gelek roj û salan, gava ku zarokên Esaw li welatê xwe bi padîşahê xwe Bela re bi aramî diman, zarokên Esaw li welêt zêde û berdar bûn, û wan biryar da ku herin û bi kurên Aqûb û hemû Misrê re şer bikin û birayê xwe Zefo, kurê Elîfaz, û mirovên wî rizgar bikin, ji ber ku ew di wan rojan de hîn jî xulamên Yûsif bûn.
15 Û kurên Esaw e-name şandin cem hemû kurên rojhilat û wan bi wan re aştî çêkir û hemû kurên rojhilat hatin cem wan da ku bi kurên Esaw re biçin Misrê şer bikin.
16 Û ji gelê Angaas, padîşahê Dînhabahê jî hatin ba wan, û wan jî ji zarokên Îsmaîl re şandin û ew jî hatin ba wan.
17 Hemû ev gel kom bû û hat Seîr da ku di şerê zarokên Esaw de alîkariya wan bike, û ev wargeh pir mezin û bi mirovan tijî bû, wek qûma deryayê pir zêde bû, nêzîkî heşt sed hezar zilam, piyade û siwar bûn, û hemû ev leşker çûn Misrê da ku bi kurên Aqûb re şer bikin, û li kêleka Ramses wargeh danîn.
18 Û Yûsif bi birayên xwe re, bi mêrxasên Misrê yên bihêz re, nêzîkî şeş sed mêr, derket û wan li welatê Ramsesê bi wan re şer kir; û kurên Aqûb di wê demê de, di pêncî saliya kurên Aqûb de ku çûn Misrê, ango di sî saliya padîşahiya Bela de li ser kurên Esaw li Seîr, dîsa bi kurên Esaw re şer kirin.
19 Û Xudan hemû mêrxasên Esaw û zarokên rojhilatê dan destê Ûsiv û birayên wî û gelê Esaw û zarokên rojhilat li ber Ûsiv hatin şikandin.
20 Û ji gelê Esaw û zarokên rojhilatê ku hatin kuştin, nêzîkî du sed hezar mêr li ber kurên Aqûb ketin û padîşahê wan Bela kurê Beor di şer de bi wan re ket. Gava kurên Esaw dîtin ku padîşahê wan di şer de ketiye û miriye, destên wan di şer de lawaz bûn.
21 Ûsif û birayên wî û hemû Misir hîn jî li ser gelê mala Esaw dixistin, û hemû gelê Esaw ji kurên Aqûb ditirsiya û ji ber wan direviya.
22 Û Yûsif û birayên wî û hemû Misrî rêwîtiyek rojekê li pey wan çûn, û wan dîsa nêzîkî sê sed mêr ji wan kuştin, li ser rê li wan dixistin û piştre ew ji wan vegeriyan.
23 Û Yûsif û hemû birayên wî vegeriyan Misrê, yek ji wan jî winda nebû, lê ji Misriyan diwanzdeh kes mirin.
24 Û gava Yûsif vegeriya Misrê, wî ferman da ku Zefo û mirovên wî dîsa werin girêdan, û wan ew bi hesinan girêdan û êşa wan zêde kirin.
25 Hemû gelên ji kurên Esaw û kurên rojhilat, her yek bi şermî vegeriya bajarê xwe, çimkî hemû mêrxasên ku bi wan re bûn di şer de ketibûn.
26 Û gava zarokên Esaw dîtin ku padîşahê wan di şer de miriye, ew lez kirin û ji gelê rojhilat zilamek girtin; navê wî Yewbab kurê Zerax bû, ji welatê Botzrayê, û ew li şûna Bela, padîşahê xwe, li ser wan kirin padîşah.
27 Û Eyûb li şûna wî li ser textê Bela wek padîşah rûnişt û Eyûb deh salan li Edomê li ser hemû zarokên Esaw padîşahî kir û ji wê rojê û pê ve zarokên Esaw êdî neçûn şerê kurên Aqûb bikin, çimkî kurên Esaw mêrxasiya kurên Aqûb dizanibûn û ji wan pir ditirsiyan.
28 Lê ji wê rojê û pê ve zarên Esaw ji zarên Aqûb nefret kirin, û nefret û dijminahî di navbera wan de di hemû rojan de pir xurt bû, heta roja îro.
29 Piştî vê yekê, piştî deh salan, Yobab, kurê Zerax, ji Botzrayê, mir, û zarokên Esaw zilamek ji welatê Temanê girtin ku navê wî Xûşam bû, û li şûna Yobab ew kirin padîşah li ser xwe, û Xûşam li Edomê bîst salan li ser hemû zarokên Esaw padîşahî kir.
30 Û di wan rojan de padîşahê Misrê Yûsif û birayên wî û hemû zarokên Îsraêl li Misrê bi ewlehî diman, tevî hemû zarokên Yûsif û birayên wî, bê astengî an qezayek xerab û di wê demê de welatê Misrê di rojên Yûsif û birayên wî de ji şer bêhna xwe vedida.

BEŞA 59

1 Ev navên kurên Îsraêl in ku li Misrê diman û bi Aqûb re hatibûn. Hemû kurên Aqûb, her kes bi malbata xwe ve hatin Misrê.
2 Kurên Lêayê Rûben, Şimûn, Lêwî, Cihûda, Îsaxar û Zebûlon û xwişka wan Dîna bûn.
3 Kurên Rahêlê jî Ûsiv û Binyamîn bûn.
4 Kurên Zîlpayê, xizmetkara Lêayê, Gad û Aşêr bûn.
5 Û kurên Bîlha, xizmetkara Rahêlê, Dan û Neftelî bûn.
6 Ev ew nifşên wan bûn ku berî hatina wan bi bavê xwe Aqûb re bo Misrê, li welatê Kenanê ji wan re çêbûn.
7Kurên Rûben Henox, Pallû, Ketsron û Karmî bûn.
8 Kurên Şimûn Yemûêl, Yamîn, Ohad, Yaxîn, Soxar û Şawûlê kurê jina Kenanî bûn.
9 Kurên Lêwî Gêrşon, Kêhat û Mêrarî û xwişka wan Yokebed bûn, ya ku di dema daketina wan a Misrê de ji wan re çêbû.
10 Kurên Cihûda jî Er, Onan, Şêlah, Perez û Zerax bûn.
11 Er û Onan li welatê Kenanê mirin; kurên Perez Kêzron û Xamûl bûn.
12 Kurên Îsaxar Tola, Pûva, Eyûb û Şomron bûn.
13 Kurên Zebûlon Sered, Elon û Yaxleel bûn, û kurê Dan Kûşim bû.
14 Kurên Neftelî Yaxsîl, Gunî, Îtser û Şîlam bûn.
15 Kurên Gad ev bûn: Zifyon, Çaggî, Şûnî, Ezbon, Erî, Arodî û Arelî.
16 Kurên Aşêr Cîmna, Cîşva, Cîşvî, Berîya û xwişka wan Serax bûn; kurên Berîya jî Çeber û Malkîel bûn.
17 Kurên Binyamîn Bela, Bexêr, Aşbel, Gêra, Neman, Axî, Roş, Mûpîm, Kûpîm û Ord bûn.
18 Kurên Yûsif ên ku li Misrê jê re çêbûn, Minaşe û Efrayîm bûn.
19 Hemû canên ku ji pişta Aqûb derketin, heftê canên wan bûn; ev ew in ku bi bavê xwe Aqûb re hatin Misrê da ku li

wir bimînin. Ûsiv û hemû birayên wî li Misrê bi ewlehî man û di hemû rojên jiyana Ûsiv de ji xwarinên herî baş ên Misrê xwarin.
20 Ûsiv nod û sê sal li welatê Misrê jiya û Ûsiv li ser hemû Misrê heştê sal padîşahî kir.
21 Û gava rojên mirina Ûsiv nêzîk bûn, wî şand gazî birayên xwe û hemû malbata bavê xwe kir û hemû li hev civiyan û li ber wî rûniştin.
22 Ûsiv ji birayên xwe û ji hemû malbata bavê xwe re got: «Ez dimirim û Xwedê wê bê guman serdana we bike û we ji vî welatî derxe û bibe wî welatî ku wî ji bav û kalên we re sond xwaribû ku bide wan.»
23 Û gava Xwedê serdana we bike û we ji vir bibe welatê bav û kalên we, wê hingê hestiyên min jî ji vir bi we re bibin.
24 Ûsiv kurên Îsraêl ji bo dûndana wan piştî wan sond xwar û got: «Bê guman Xwedê wê serdana we bike û hûnê hestiyên min ji vir bi xwe re bînin.»
25 Û piştî vê yekê, di wê salê de, di sala heftê û yekem a daketina Îsraêliyan bo Misrê de, Ûsiv mir.
26 Û gava Ûsiv li welatê Misrê mir, sed û deh salî bû. Hemû birayên wî û hemû xulamên wî rabûn û wek adetê xwe Ûsiv tembel kirin. Birayên wî û hemû Misir heftê rojan li ser wî şîn girtin.
27 Û wan Ûsiv xist nav tabûtek tijî biharat û her cûre rûnê bîhnxweş û ew li kêleka çem, yanî li Sîhor, veşartin, û hemû kur û birayên wî, û hemû malbata bavê wî heft roj şîn li ser wî danîn.
28 Û piştî mirina Yûsif, di wan rojan de hemû Misriyan dest bi hikumdariya li ser zarokên Îsraêl kirin, û Fîrewn, padîşahê Misrê, ku li şûna bavê xwe hikumdarî kir, hemû qanûnên Misrê girt û hemû hikûmeta Misrê di bin şêwirmendiya xwe de birêve bir, û ew bi ewlehî li ser gelê xwe hikumdarî kir.

BEŞA 60

1 Û gava sal hat, sala heftê û diduyan a ku Îsraêlî ji daketina Misrê derbas bûn, piştî mirina Yûsif, Sêfo kurê Elîfazê kurê Esaw, bi mirovên xwe re ji Misrê reviya û çû.
2 Ew gihîşt Afrîkayê, yanî Dînhabahê, cem Angeas padîşahê Afrîkayê û Angeas wan bi rûmeteke mezin pêşwazî kir û Sêfo kir serokê artêşa xwe.
3 Û Sêfo li ber çavên Angaas û gelê xwe dilovanî dît û Sêfo gelek rojan serokê artêşa padîşahê Afrîkayê Angaas bû.
4 Û Zefo padîşahê Afrîkayê Angaas xapand ku hemû artêşa xwe kom bike da ku here bi Misriyan re û bi kurên Aqûb re şer bike û tola birayên xwe ji wan hilîne.
5 Lê Angaas guh neda Zefo ku vê yekê bike, çimkî Angaas dizanibû ku ew bi hêza kurên Aqûb û di şerê wan ê bi kurên Esaw re çi kiribûn bi artêşa wî.
6 Û di wan rojan de Zepho li ber çavên Angaas û hemû gelê xwe pir mezin bû, û ew her tim wan dixapand ku li dijî Misrê şer bikin, lê ew nexwestin.
7 Û di wan rojan de li welatê Kîttim zilamek li bajarê Puzimna hebû, navê wî Uzu bû, û ew ji hêla zarokên Kîttim ve bi awayekî xerab hate xwedakirin, û zilam mir û kurek çênebû, tenê keçek hebû ku navê wê Janya bû.
8 Keçik pir xweşik, bedew û jîr bû, li seranserê welêt kesek mîna wê ji hêla bedewî û şehrezayiyê ve tunebû.
9 Gelê Angeas, padîşahê Afrîkayê, wê dît û hatin û pesnê wê dan wî, û Angeas ji zarokên Chittim re peyamek şand û xwest ku wê ji xwe re wek jinekê bigire, û gelê Chittim razî bû ku wê wek jinekê bidin wî.
10 Û gava ku qasidên Angeas ji welatê Kîtîmê derketin rê da ku bi rê bikevin, wa ye qasidên Turnus padîşahê Bibentuyê gihîştin Kîtîmê, ji ber ku Turnus padîşahê Bibentuyê jî qasidên xwe şandin da ku ji bo xwe Janya bixwazin, da ku ji xwe re wek jinekê bigire, ji ber ku hemû mirovên wî jî wê pesnê wî dabûn, ji ber vê yekê wî hemû xulamên xwe şandin ba wê.
11 Xulamên Turnus hatin Kîtîmê û ji bo jinekê ji padîşahê wan, Janya xwestin ku wê bibin ba Turnus.
12 Û xelkê Kîtîmê ji wan re got: «Em nikarin wê bidin, ji ber ku padîşahê Afrîkayê Angeas berî hatina te xwest ku ew wê ji xwe re wek jin bigire, û em wê bidin wî, û niha em nikarin vê yekê bikin ku Angeas keçikê ji dest bidin da ku wê bidin Turnus.»
13 Çimkî em ji Angeas pir ditirsin, dibe ku ew bi şer li dijî me neyê û me tune bike, û Turnus, efendiyê te, nikaribe me ji destê wî rizgar bike.
14 Û gava ku qasidên Turnus hemû gotinên zarokên Kîtîm bihîstin, ew vegeriyan cem axayê xwe û hemû gotinên zarokên Kîtîm jê re gotin.
15 Û zarokên Kîttim ji Angeas re bîranînek şandin û gotin: "Va ye, Turnus gazî Janya kiriye da ku wê ji xwe re wek jinekê bigire, û me wiha bersiva wî da; û me bihîst ku wî hemû artêşa xwe kom kiriye da ku biçe şerê li dijî te, û ew dixwaze ji rêya Sardunyayê derbas bibe da ku li dijî birayê te Lûkos şer bike, û piştî wê ew ê were şerê li dijî te."
16 Û Angeas gotinên zarokên Kîttim ên ku wan di tomarê de ji wî re şandin bihîst, û hêrsa wî geş bû û ew rabû ser xwe û hemû artêşa xwe kom kir û bi rêya giravên deryayê, rêya Sardunyayê, hat ba birayê xwe Lûkos, padîşahê Sardunyayê.
17 Û Niblos, kurê Lucus, bihîst ku apê wî Angeas tê, û ew bi artêşeke giran derket pêşwaziya wî, û wî ew maç kir û hembêz kir, û Niblos ji Angeas re got: "Dema ku tu ji bavê min li ser rewşa wî bipirsî, kengê ez ê bi te re biçim şer bi Turnus re, jê bixwaze ku min bike serokê artêşa xwe, û Angeas wisa kir, û ew hat ba birayê xwe û birayê wî hat pêşwaziya wî, û wî li ser rewşa wî pirsî.
18 Û Angeas ji birayê xwe Lûkos xwest ku rewşa wî baş be û kurê xwe Nîblos bike serokê artêşa xwe, û Lûkos wisa kir, û Angeas û birayê wî Lûkos rabûn ser xwe û ber bi Turnus ve çûn şer, û artêşeke mezin û xelkek giran bi wan re hebû.
19 Û ew bi keştiyan hat û ew gihîştin parêzgeha Aştoraşê, û nihêrî Turnus ber bi wan ve hat, ji ber ku ew çû Sardunyayê û niyeta wî ew bû ku wê wêran bike û piştre ji wir biçe Angeas da ku bi wî re şer bike.
20 Û Angeas û Lûkos birayê wî li geliyê Kanopyayê rastî Turnus hatin, û li wê derê di navbera wan de şerekî dijwar û dijwar çêbû.
21 Û şer li dijî Lukosê padîşahê Sardunyayê dijwar bû, û hemû artêşa wî ket, û kurê wî Niblos jî di wî şerî de ket.
22 Û apê wî Angeas ferman da xulamên xwe û wan ji bo Niblos tabûtek zêrîn çêkir û ew tê de danîn, û Angeas dîsa li dijî Turnus şer kir, û Angeas ji wî bihêztir bû, û wî ew kuşt, û wî hemû gelê xwe bi devê şûr lê da, û Angeas tola doza Niblos kurê birayê xwe û doza artêşa birayê xwe Lucus hilda.

23 Û gava Turnus mir, destên wan kesên ku ji şer sax man qels bûn, û ew ji ber Angeas û Lûkos birayê wî reviyan.
24 Û Angeas û birayê wî Lûkos heta rêya sereke, ku di navbera Alphanu û Romahê de ye, li pey wan çûn û hemû artêşa Turnus bi devê şûr kuştin.
25 Û Lukos padîşahê Sardunyayê ferman da xulamên xwe ku tabûtek ji sifir çêbikin û laşê kurê wî Niblos tê de deynin û ew li wê derê veşartin.
26 Û wan li wir li ser rêya sereke bircêk bilind ava kirin û heta roja îro jî navê wê bi navê Niblos lê kirin û wan Turnus padîşahê Bibentu jî li wir bi Niblos re veşartin.
27 Û li ser rêya sereke ya di navbera Alphanu û Romahê de gora Niblos li aliyekî û gora Turnus li aliyê din e, û heta roja îro jî di navbera wan de rêyek heye.
28 Û dema ku Niblos hate veşartin, bavê wî Lucus bi artêşa xwe vegeriya welatê xwe Sardunya, û Angeas birayê wî padîşahê Afrîkayê bi gelê xwe re çû bajarê Bibentu, ango bajarê Turnus.
29 Û niştecihên Bibentuyê dengê wî bihîstin û pir jê tirsiyan, û bi girî û lavayan derketin pêşwaziya wî, û niştecihên Bibentuyê ji Angeas lava kirin ku wan nekuje û bajarê wan wêran neke; û wî jî wisa kir, ji ber ku Bibentu di wan rojan de wekî yek ji bajarên zarokên Chittim dihat hesibandin; ji ber vê yekê wî bajar wêran nekir.
30 Lê ji wê rojê û pê ve leşkerên padîşahê Afrîkayê diçûn Kîtîmê da ku wê talan bikin û wê bişkînin, û her gava ku ew diçûn, Zefo, serokê artêşa Angeas, bi wan re diçû.
31 Û piştî vê yekê bû ku Angeas bi artêşa xwe ve zivirî û ew gihîştin bajarê Puzimna, û Angeas ji wir Janiya keça Uzu ji xwe re kir jin û ew anî bajarê xwe yê Afrîkayê.

BEŞA 61

1 Û di wê demê de Fir'ewn padîşahê Misrê ferman da hemû gelê xwe ku ji bo wî qesreke xurt li Misrê ava bikin.
2 Û wî ferman da kurên Aqûb ku di avakirinê de alîkariya Misriyan bikin, û Misriyan ji bo xanîyek padîşahî qesrek xweşik û xweşik çêkirin, û ew tê de bi cih bû û hukumdariya xwe nû kir û bi ewlehî hukumdarî kir.
3 Û Zebûlonê kurê Aqûb di wê salê de, yanî di sala heftê û diduyan a daketina Îsraêliyan bo Misrê de, mir. Zebûlon di sed û çardeh saliya xwe de mir û ew xistin tabûtê û dan destê zarokên xwe.
4 Û di sala heftê û pêncan de birayê wî Sîmeon mir, ew di dema mirina xwe de sed û bîst salî bû, û ew jî xistin tabûtê û dan destê zarokên wî.
5 Û Zefo kurê Elîfazê kurê Esaw, serokê artêşa Engayas padîşahê Dînhabahê, her roj Engayas teşwîq dikir ku ji bo şer amade bibe û li Misrê bi kurên Aqûb re şer bike, lê Engayas nexwest vê yekê bike, ji ber ku xulamên wî hemû hêza kurên Aqûb, tiştên ku wan di şerê wan de bi kurên Esaw re kiribûn, ji wî re vegotibûn.
6 Û di wan rojan de Zefo her roj Engaîs teşwîq dikir ku di wan rojan de bi kurên Aqûb re şer bike.
7 Piştî demekê, Angaas guh da gotinên Zepho û razî bû ku li Misrê bi kurên Aqûb re şer bike, û Angaas hemû gelê xwe, gelek wek qûma li ser perava deryayê, amade kir û biryar da ku here Misrê da ku şer bike.
8 Û di nav xulamên Angaas de xortekî panzdeh salî hebû, navê wî Belamê kurê Beor bû û xort pir jîr bû û hunera sêrbaziyê dizanibû.
9 Û Angaas ji Bilam re got: «Ez ji te rica dikim, bi sêrbaziyê ji bo me sêrbaziyê bike, da ku em bizanin kî di vî şerê ku em niha ber bi wî ve diçin de bi ser dikeve.»
10 Û Belam ferman da ku mûm bînin, û wî ji wê şêweya erebe û siwaran çêkir ku artêşa Angeas û artêşa Misrê temsîl dikin, û ew xistin nav avên ku bi jêhatî hatine amadekirin ku ji bo wê armancê hebûn, û wî şaxên darên myrtle di destê xwe de girtin, û wî jêhatîbûna xwe bikar anî, û wî ew li ser avê li hev anîn, û di nav avê de wêneyên dişibin leşkerên Angeas xuya bûn ku li ber wêneyên dişibin Misriyan û kurên Aqûb dikevin.
11 Û Belam ev tişt ji Engeas re got, û Engeas bêhêvî bû û xwe çekdar nekir da ku here Misrê şer bike, û ew li bajarê xwe ma.
12 Û gava Sêfo kurê Elîfaz dît ku Angaas ji derketina şerê bi Misriyan re bêhêvî bû, Sêfo ji Afrîkayê ji ber Angaas reviya û çû Kîtîmê.
13 Hemû gelê Kîttimê ew bi rûmeteke mezin pêşwazî kir û ew kirê kir da ku hemû rojan di şerên wan de şer bike û Zefo di wan rojan de pir dewlemend bû û leşkerên padîşahê Afrîkayê di wan rojan de hîn jî belav bûn û zarokên Kîttimê ji ber leşkerên Angeas padîşahê Afrîkayê ku ber bi wan ve diçûn, li Çiyayê Kûptîzyayê civiyan û çûn.
14 Rojekê Zefo golikeke ciwan winda kir û çû ku lê bigere, dengê golika wê li dora çiyê bihîst.
15 Û Zefo çû û dît ku li binê çiyê şikeftek mezin heye, û li wir kevirek mezin li ber deriyê şikeftê hebû, û Zefo kevir şikand û ew ket nav şikeftê û dît ku heywanek mezin ga dixwar; ji navînê jor ve dişibiya mirovekî, û ji navînê jêr ve dişibiya heywanekî, û Zefo rabû ser xwe li ser heywan û bi şûrên xwe ew kuşt.
16 Û niştecihên Kîtîmê ev tişt bihîstin û pir kêfxweş bûn û gotin: «Em ê çi bi vî mirovî bikin ku ev heywanê ku pezên me xwariye kuştiye?»
17 Hemûyan di salê de civandin da ku rojekê ji bo wî pîroz bikin û navê wê rojê danîbûn Zefo û sal bi sal di wê rojê de pêşkêşên vexwarinê ji wî re dianîn û diyariyan ji wî re dianîn.
18 Di wê demê de Janya keça Uzu jina padîşah Angeas nexweş ket, û nexweşiya wê ji hêla Angeas û efserên wî ve pir giran hat hîskirin, û Angeas ji şehrezayên xwe re got: "Ez ê çi bi Janya bikim û ez ê çawa wê ji nexweşiya wê qenc bikim?" Û şehrezayên wî jê re gotin: "Ji ber ku hewaya welatê me ne wekî hewaya welatê Chittim e, û ava me ne wekî ava wan e, ji ber vê yekê şahbanû nexweş ketiye.
19 Ji ber ku ji ber guherîna hewa û avê ew nexweş ket, û her weha ji ber ku li welatê xwe wê tenê ava ku ji Purmayê dihat vedixwar, ku bav û kalên wê bi piran anîbûn.
20 Û Angeas ferman da xulamên xwe, û ew di firaxên avê Purmayê yên aîdî Chittim de anîn ba wî, û wan ew av bi hemû avên welatê Afrîkayê re pîvand, û wan dît ku ew av ji avên Afrîkayê siviktir in.
21 Û Angeas ev tişt dît, û wî ferman da hemû efserên xwe ku kevirbiran bi hezaran û deh hezaran bicivînin, û wan kevir bêhejmar bikolin, û avaker hatin û pirek pir xurt ava kirin, û kaniya avê ji welatê Chittim birin Afrîkayê, û ew av ji bo Jania şahbanû û ji bo hemû xemên wê bûn, da ku jê vexwe û pê bipêje, bişo û serşokê bike, û her weha hemû tovên ku xwarin jê tê bidestxistin û hemû fêkiyên erdê bi wê av bide.

22 Û padîşah ferman da ku ew axa Çîtîmê bi keştiyên mezin bînin, û wan kevir jî anîn da ku pê ava bikin, û avakeran ji bo şahbanûya Janya qesr ava kirin, û şahbanû ji nexweşiya xwe qenc bû.
23 Û di şoreşa salê de leşkerên Afrîkayê wekî her carê berdewam kirin ku ber bi welatê Kîttimê ve werin da ku talan bikin, û Zefo kurê Elîfaz rapora wan bihîst, û wî ferman da derbarê wan de û wî bi wan re şer kir, û ew ji ber wî reviyan, û wî welatê Kîttimê ji wan rizgar kir.
24 Û zarokên Kîtîm mêrxasiya Zefo dîtin, û zarokên Kîtîm biryar dan û Zefo li ser wan kirin padîşah, û ew li ser wan bû padîşah, û dema ku ew padîşahî dikir, ew çûn ku zarokên Tubal û hemû giravên derdorê bindest bikin.
25 Û padîşahê wan Zepho li pêşiya wan çû û wan bi Tubal û giravên re şer kir, û wan ew bindest kirin, û gava ew ji şer vegeriyan, wan hikûmeta wî ji bo wî nû kir, û wan ji bo wî qesrek pir mezin ji bo rûniştin û kursiya wî ya padîşahî ava kirin, û wan ji bo wî textek mezin çêkir, û Zepho pêncî salan li ser tevahiya axa Kîttim û li ser axa Îtalyayê hukumdarî kir.

BEŞA 62

1 Di wê salê de, di sala heftê û nehan a daketina Îsraêliyan bo Misrê de, Rûbenê kurê Aqûb li welatê Misrê mir. Rûben sed û bîst û pênc salî bû dema ku mir, ew xistin tabûtê û dan destê zarokên wî.
2 Û di sala heştê de birayê wî Dan mir; ew di mirina xwe de sed û bîst salî bû, û ew jî xistin tabûtê û dan destê zarokên wî.
3 Û di wê salê de padîşahê Edomê Xûşam mir, û piştî wî Hadad kurê Bedad sî û pênc salan hukumdarî kir; û di sala heştê û yekê de Îsaxar kurê Aqûb li Misrê mir. Îsaxar di mirina xwe de sed û bîst û du salî bû, û ew li Misrê xistin tabûtê û dan destê zarokên wî.
4 Û di sala heştê û duduyan de birayê wî Aşêr mir, ew di dema mirina xwe de sed û bîst û sê salî bû, û ew li Misrê di tabûtê de hat danîn û dan destê zarokên wî.
5 Û di sala heştê û sêyan de Gad mir, ew di mirina xwe de sed û bîst û pênc salî bû, û ew li Misrê xistin nav tabûtê û dan destê zarokên wî.
6 Û di sala heştê û çaran de, yanî di sala pêncî ya padîşahiya Hadad, kurê Bedad, padîşahê Edomê de, Hadad hemû zarokên Esaw civand û hemû artêşa xwe, nêzîkî çar sed hezar mêr, amade kir û ber bi welatê Mowabê ve çû û çû ku bi Mowabê re şer bike û wan bike bacgir.
7 Û zarokên Mowabê ev tişt bihîstin û gelek tirsiyan, û wan ji zarokên Midyanê re şandin ku alîkariya wan bikin da ku bi Hadadê kurê Bedad, padîşahê Edomê re şer bikin.
8 Û Hadad gihîşt welatê Mowabê, Mowab û zar'ên Midyanê derketin ku pêşîya wî bigirin û li zeviya Mowabê li dijî wî rêza şer danîn.
9 Û Hadad bi Mowab re şer kir û ji zarokên Mowab û Midyan gelek kes hatin kuştin, nêzîkî du sed hezar mêr.
10 Şer li ser Mowabê pir dijwar bû, û gava zarên Mowabê dîtin ku şer li ser wan dijwar e, destên xwe sist kirin û pişta xwe dan wan û zarên Midyanê hiştin ku şer bidomînin.
11 Û zarokên Midyanê niyeta Mowab nizanibûn, lê wan di şer de xwe xurt kirin û bi Hadad û hemû artêşa wî re şer kirin, û hemû Midyan li ber wî ketin.
12 Û Hadad hemû Midyaniyan bi lêdaneke giran xist û bi devê şûr ew kuşt, ji yên ku hatibûn alîkariya Mowabê, kesek nehişt.
13 Û gava hemû zarên Midyanê di şer de mirin û zarên li Mowabê reviyabûn, Hadad wê demê hemû Mowabiyan kir bacgir û ew ketin bin destê wî û her sal bacê didan, wekî ku hatibû fermankirin. Hadad vegeriya welatê xwe.
14 Û di şoreşa salê de, gava yên mayî yên xelkê Midyanê yên ku li welêt bûn bihîstin ku hemû birayên wan ji bo Mowabê di şerê li dijî Hadad de mirine, ji ber ku zarokên Mowabê di şer de pişta xwe dane Midyanê û ji bo şer hiştibûn, wê demê pênc ji mîrên Midyanê bi birayên xwe yên mayî yên ku li welatê wan mabûn re biryar dan ku bi Mowabê re şer bikin da ku tola birayên xwe hilînin.
15 Û kurên Midyanê ji hemû birayên xwe yên rojhilat û hemû birayên xwe re şandin, hemû kurên Keturah hatin ku alîkariya Midyanê bikin da ku bi Moabî re şer bikin.
16 Û kurên Mowabê ev tişt bihîstin û gelekî tirsiyan ku hemû kurên rojhilatê ji bo şer li dijî wan civiyane, û kurên Mowabê ji bo welatê Edomê ji Hadadê kurê Bedad re bîranînek şandin û gotin:
17 Niha werin cem me û alîkariya me bikin û em ê Midyaniyan têk bibin, çimkî ew hemû li hev civiyan û bi hemû birayên xwe yên rojhilat re hatine dijî me da ku şer bikin, da ku tola Midyaniyan hilînin, yên ku di şer de mirin.
18 Û Hadad, kurê Bedad, padîşahê Edom, bi hemû artêşa xwe ve çû welatê Mowabê da ku bi Midyan re şer bike, û Midyan û zarokên rojhilat li zeviya Mowabê bi Mowabê re şer kirin, û şer di navbera wan de pir dijwar bû.
19 Û Hadad hemû zarokên Midyan û zarokên rojhilat bi devê şûr kuştin û wê demê Hadad Mowab ji destê Midyan rizgar kir û yên ku ji Midyan û zarokên rojhilat mabûn ji ber Hadad û artêşa wî reviyan û Hadad heta welatê wan li pey wan çû û bi qirkirineke pir giran li wan da û yên kuştî li ser rê ketin.
20 Û Hadad Mowab ji destê Midyan rizgar kir, çimkî hemû zarokên Midyanê ketin ber devê şûr û Hadad zivirî û vegeriya welatê xwe.
21 Û ji wê rojê ve, zarokên Midyanê ji zarokên Mowab nefret kirin, ji ber ku ew ji bo wan di şer de ketibûn, û di tevahiya rojan de di navbera wan de dijminatiyek mezin û dijwar hebû.
22 Û hemû yên ku ji Midyanê li ser rêya welatê Mowabê bûn, bi şûrê Mowabê hatin kuştin, û hemû yên ku ji Mowabê li ser rêya welatê Midyanê bûn, bi şûrê Midyanê hatin kuştin. Midyan bi Mowabê û Mowabê bi Midyanê re gelek rojan wiha kirin.
23 Û di wê demê de Cihûda kurê Aqûb li Misrê mir, di sala heştê û şeşemîn a çûna Aqûb bo Misrê de. Cihûda di mirina xwe de sed û bîst û neh salî bû. Wî ew tembûr kirin û xistin nav tabûtê û ew dan destê zarokên wî.
24 Û di sala heştê û nehan de Neftalî mir, ew sed û sî û du salî bû, û ew xistin nav tabûtê û dan destê zarokên wî.
25 Û di sala nod û yekem a daketina Îsraêliyan bo Misrê de, yanî di sala sî salî ya serweriya Zefo kurê Elîfaz, kurê Esaw, li ser zarokên Kîtîm, zarokên Afrîkayê wek her carê êrîşî zarokên Kîtîm kirin da ku wan talan bikin, lê di van sêzdeh salan de ew nehatibûn êrîşî wan.
26 Û ew di wê salê de hatin ser wan, û Zefo kurê Elîfaz bi çend zilamên xwe ve çû ser wan û bi awayekî hovane li wan da, û leşkerên Afrîkayê ji ber Zefo reviyan û yên kuştî

li ber wî ketin, û Zefo û zilamên wî li pey wan çûn, çûn û li wan xistin heta ku ew nêzîkî Afrîkayê bûn.
27 Û padîşahê Afrîkayê Angaas tiştê ku Zefo kiribû bihîst û ev yek pir aciz kir û Angaas hemû rojan ji Zefo ditirsiya.

BEŞA 63

1 Û di sala nod û sêyan de Lêwî, kurê Aqûb, li Misrê mir. Gava Lêwî mir, ew sed û sî û heft salî bû. Ew xistin tabûtê û dan destê zarokên wî.
2 Û piştî mirina Lêwî, gava hemû Misriyan dît ku kurên Aqûb, birayên Ûsiv, mirine, hemû Misriyan dest bi zorê li zarokên Aqûb kirin û jiyana wan talî kirin, ji wê rojê heta roja ku ji Misrê derketin, û hemû rez û zeviyên ku Ûsiv dabû wan, û hemû xanîyên xweşik ên ku gelê Îsraêl lê dijiyan, û hemû rûnê Misriyan, di wan rojan de, hemû ji kurên Aqûb girtin.
3 Di wan rojan de destê hemû Misriyan li ser zarên Îsraêl girantir bû û Misriyan heta ku zarên Îsraêl ji ber Misriyan ji jiyana xwe bêzar bûn, zirarê dan Îsraêliyan.
4 Û di wan rojan de, di sala sed û duduyan a daketina Îsraêl bo Misrê de, padîşahê Misrê Firewn mir û kurê wî Melol li şûna wî padîşahî kir û hemû mêrxasên Misrê û hemû nifşê ku Yûsif û birayên wî nas dikirin, di wan rojan de mirin.
5 Û li şûna wan nifşekî din rabû, ku kurên Aqûb û hemû qenciyên ku wan bi wan re kiribûn û hemû hêza wan li Misrê nas nekiribû.
6 Ji wê rojê û pê ve, hemû Misir dest bi êşandina jiyana kurên Aqûb kir û bi her cûre keda dijwar ew êşandin, ji ber ku wan bav û kalên xwe nas nedikirin ku di rojên birçîbûnê de ew rizgar kiribûn.
7 Ev jî ji Xudan bû, ji bo zarokên Îsraêl, da ku di rojên wan ên dawîn de sûdê bide wan, da ku hemû zarokên Îsraêl Xudan Xwedayê xwe nas bikin.
8 Û ji bo ku nîşan û kerametên mezin ên ku Xudan wê li Misrê ji bo gelê xwe Îsraêl bikira bizanibin, da ku zarokên Îsraêl ji Xudan Xwedayê bav û kalên xwe bitirsin û di hemû rêyên wî de, ew û dûndana wan piştî wan, di hemû rojan de bimeşin.
9 Melol bîst salî bû dema ku dest bi padîşahiyê kir, û nod û çar salan padîşahî kir, û hemû Misir navê wî Fir'ewn li gor navê bavê wî danî, wekî ku li Misirê ji bo her padîşahekî ku li ser wan hukum dikir, adet bû.
10 Di wê demê de hemû leşkerên padîşahê Afrîkayê Angaas derketin rê da ku wekî her car li seranserê welatê Kîtîmê belav bibin û talanê bikin.
11 Û Zefo kurê Elîfazê kurê Esaw dengê wan bihîst û bi artêşa xwe derket pêşberî wan û li wir li ser rê bi wan re şer kir.
12 Û Zepho leşkerên padîşahê Afrîkayê bi devê şûr kuşt, yek ji wan nehişt û yek jî venegeriya ba efendiyê xwe li Afrîkayê.
13 Û Angaas bihîst ku Zefo kurê Elîfaz çi li hemû leşkerên xwe kiribû, ku ew qir kiribûn, û Angaas hemû leşkerên xwe, hemû mirovên welatê Afrîkayê, civandin, gelek wek qûma li ber deryayê.
14 Û Angeas ji birayê xwe Lûkos re şand û got: «Bi hemû mirovên xwe re were ba min û alîkariya min bike ku ez Zefo û hemû zarokên Kîttim ên ku mirovên min wêran kirine têk bibim, û Lûkos bi hemû artêşa xwe, hêzek pir mezin, hat da ku alîkariya birayê xwe Angeas bike da ku bi Zefo û zarokên Kîttim re şer bike.
15 Û Zefo û zarokên Kîtîm ev tişt bihîstin, gelek tirsiyan û tirseke mezin ket dilê wan.
16 Û Zefo nameyek jî ji bo Hadadê kurê Bedadê padîşahê Edomê û ji bo hemû zarokên Esaw şand welatê Edomê û got:
17 Min bihîstiye ku padîşahê Afrîkayê Angeas bi birayê xwe re tê ba me da ku li dijî me şer bike, û em ji wî pir ditirsin, ji ber ku artêşa wî pir mezin e, nemaze ji ber ku ew bi birayê xwe û artêşa xwe re tê ser me.
18 Niha tu jî bi min re were û alîkariya min bike, û em ê bi hev re li dijî Angeas û birayê wî Lûkos şer bikin, û tu ê me ji destên wan rizgar bikî, lê eger ne wisa be, bizanibe ku em ê hemû bimirin.
19 Kurên Esaw nameyek ji kurên Kîtîm û ji padîşahê wan Zefo re şandin û gotin: «Em nikarin li dijî Angeas û gelê wî şer bikin, ji ber ku ev çend sal in ku di navbera me de peymaneke aştiyê heye, ji rojên Bela padîşahê yekem û ji rojên Yûsif kurê Aqûb padîşahê Misrê ve, dema ku me li aliyê din ê Urdunê bavê xwe veşart, pê re şer kir.
20 Û gava Zefo gotinên birayên xwe, zarokên Esaw, bihîst, ew dev ji wan berda û Zefo ji Angaas pir tirsiya.
21 Û Angeas û birayê wî Lûkos hemû hêzên xwe, nêzîkî heşt sed hezar mêr, li dijî zarokên Kîttim rêz kirin.
22 Hemû zarokên Kîtîm ji Sêfo re gotin: «Ji bo me ji Xwedayê bav û kalên xwe dua bike, belkî ew me ji destê Angaas û artêşa wî rizgar bike, çimkî me bihîstiye ku ew Xwedayekî mezin e û hemû yên ku pê bawer dikin rizgar dike.»
23 Û Zefo gotinên wan bihîst û li Xudan geriya û got:
24 0 Xudan Xwedayê Birahîm û Îshaq bav û kalên min, îro ez dizanim ku tu Xwedayekî rast î, û hemû xwedayên miletan pûç û bêkêr in.
25 Îro peymana xwe ya bi bavê me Birahîm re, ya ku bav û kalên me ji me re gotin, ji min re bibîr bîne û îro ji bo xatirê bav û kalên me Birahîm û Îshaq bi min re dilovanî bike û min û zarokên Kîtîm ji destê padîşahê Afrîkayê yê ku ji bo şer tê ser me xilas bike.
26 Û Xudan guh da dengê Sêfo û ji ber Birahîm û Îshaq rêz lê girt û Xudan Sêfo û zarokên Kîtîm ji destê Angaas û gelê wî rizgar kir.
27 Û wê rojê Zefo li dijî padîşahê Afrîkayê, Angaas û hemû gelê wî şer kir û Xudan hemû gelê Angaas da destê zarokên Kîtîm.
28 Şer li dijî Angeas dijwar bû û Zepho hemû zilamên Angeas û Lûkosê birayê wî bi şûr kuştin û heta êvara wê rojê nêzîkî çar sed hezar zilam ji wan mirin.
29 Û gava Angeas dît ku hemû mirovên wî mirine, wî nameyek ji hemû niştecihên Afrîkayê re şand da ku werin ba wî, da ku di şer de alîkariya wî bikin, û di nameyê de nivîsand: Hemû yên ku li Afrîkayê ne, bila ji deh salî û jor ve werin ba min; bila hemû werin ba min, û heke ew neyê ew ê bimire, û her tiştê ku wî heye, bi hemû malbata wî re, padîşah wê bistîne.
30 Hemû niştecihên Afrîkayê ji gotinên Angeas tirsiyan û nêzîkî sê sed hezar mêr û kur, ji deh salî û jor, ji bajêr derketin û hatin Angeas.
31 Û di dawiya deh rojan de, Angeas şerê li dijî Zepho û zarokên Kîtîm ji nû ve da destpêkirin û şer di navbera wan de pir mezin û dijwar bû.

32 Û ji artêşa Angeas û Lucos, Zepho gelek birîndar şandin destê xwe, nêzîkî du hezar kes, û Sosiphtar, serokê artêşa Angeas, di wî şerî de şehîd ket.
33 Û gava Sosîftar ket, leşkerên Afrîkî pişta xwe dan revê, û ew reviyan, û Angeas û Lûkos birayê wî jî bi wan re bûn.
34 Û Zefo û zarokên Kîttim li pey wan ketin, û wan li ser rê hîn jî bi giranî li wan dan, nêzîkî du sed zilam, û wan li pey Azdrubal kurê Angeas ketin ku bi bavê xwe reviyabû, û wan li ser rê bîst zilamên wî kuştin, û Azdrubal ji zarokên Kîttim reviya, û wan ew nekuşt.
35 Û Angeas û Lûkosê birayê wî bi yên din re reviyan, û ew reviyan û bi tirs û xofekê gihîştin Afrîkayê, û Angeas hemû rojan ditirsiya ku Zepho kurê Elîfaz bi wî re şer neke.

BEŞA 64

1 Û Bilaamê kurê Beor wê demê bi Engaas re di şer de bû, û gava wî dît ku Zefo li ser Engaas serdikeve, ew ji wir reviya û çû Kîtîmê.
2 Û Zefo û zarokên Kîtîm ew bi rûmeteke mezin pêşwazî kirin, çimkî Zefo şehrezayiya Bilam dizanibû, û Zefo gelek diyariyan da Bilam û ew li cem wî ma.
3 Û gava Zefo ji şer vegeriya, ferman da ku hemû zarokên Kîtîmê yên ku bi wî re çûbûn şer bên hejmartin, û nihêrî ku yek jî winda nebû.
4 Û Zepho bi vê yekê kêfxweş bû, padîşahiya xwe nû kir û ji bo hemû xulamên xwe ziyafetek çêkir.
5 Lê Sêfo Xudan bi bîr neanî û nefikirî ku Xudan di şer de alîkariya wî kiriye û wî ew û gelê wî ji destê padîşahê Afrîkayê rizgar kiriye, lê dîsa jî di rêyên zarokên Kîtîm û zarokên xerab ên Esaw de meşiya, da ku ji xwedayên din re xizmet bike ku birayên wî, zarokên Esaw, fêrî wî kiribûn; ji ber vê yekê tê gotin: "Ji xeraban xerabî derdikeve."
6 Û Zefo bi ewlehî li ser hemû zarokên Kîtîmê hukumdarî kir, lê Xudanê ku wî û hemû gelê wî ji destê padîşahê Afrîkayê rizgar kiribû nas nedikir; û leşkerên Afrîkayê êdî wekî her carê nehatin Kîtîmê da ku talan bikin, ji ber ku ew ji hêza Zefo dizanibûn ku wan hemûyan bi devê şûr kuştibû, ji ber vê yekê Angeas hemû rojan ji Zefo kurê Elîfaz û ji zarokên Kîtîmê ditirsiya.
7 Di wê demê de, gava ku Zefo ji şer vegeriya û dît ku ew çawa li ser hemû gelên Afrîkayê serdikeve û wan di şer de bi şûr têk dibe, wê demê Zefo bi zarokên Kîtîm re şîret kir ku herin Misrê da ku bi kurên Aqûb û bi Firewn padîşahê Misrê re şer bikin.
8 Çimkî Sêfo bihîst ku mêrxasên Misrê mirine û Yûsif û birayên wî, kurên Aqûb, mirine, û hemû zarokên wan, zarokên Îsraêl, li Misrê mane.
9 Sêfo fikirî ku here li dijî wan û hemû Misirê şer bike, da ku tola birayên xwe, zarokên Esaw hilîne, yên ku Ûsiv bi birayên xwe û hemû Misirê re li welatê Kenanê, dema ku ew çûn Hebronê Aqûb veşêrin, ew têk birin.
10 Û Zefo qasid şandin ba Hadadê kurê Bedad, padîşahê Edomê, û ba hemû birayên wî, kurên Esaw, û gotin:
11 Ma te negot ku tu li dijî padîşahê Afrîkayê şer nakî, çimkî ew endamê peymana te ye? Va ye, min bi wî re şer kir û wî û hemû gelê wî kuşt.
12 Ji ber vê yekê min biryar da ku ez li dijî Misrê û zar'êd Aqûb ên ku li wir in şer bikim û ez ê ji wan tolhildanê hilînim ji bo tiştê ku Ûsiv, birayên wî û bav û kalên wî li welatê Kenanê bi me kirin, gava ew çûn bavê xwe li Hîbronê veşêrin.
13 Niha, eger hûn dixwazin werin ba min da ku hûn di şerê li dijî wan û Misrê de alîkariya min bikin, wê demê em ê tola birayên xwe hilînin.
14 Û zarokên Esaw guh dan gotinên Zefo û zarokên Esaw, miletekî pir mezin, li hev civiyan û çûn ku di şer de alîkariya Zefo û zarokên Kîtîm bikin.
15 Û Zefo ji hemû zarokên rojhilat û hemû zarokên Îsmaîl re bi van gotinan peyam şand û ew kom bûn û di şerê li dijî Misrê de ji bo alîkariya Zefo û zarokên Kîtîm hatin.
16 Hemû van padîşahan, padîşahê Edom û zarokên rojhilat, hemû zarokên Îsmaîl û Zefo padîşahê Kîtîm derketin û hemû artêşên xwe li Hebronê rêz kirin.
17 Û wargeh pir giran bû, dirêjahiya wê sê roj bû, gelek mirov wek qûma li ser perava deryayê hebûn ku nayên hejmartin.
18 Hemû padîşah û leşkerên wan daketin û li dijî hemû Misrê şer kirin û li geliyê Patrosê bi hev re kon danîn.
19 Hemû Misrê dengê wan bihîst û hemû gelê welatê Misrê û hemû bajarên Misrê, nêzîkî sê sed hezar mêr, li hev civiyan.
20 Û xelkê Misrê jî ji bo zarokên Îsraêl ên ku wan rojan li welatê Goşenê bûn, şandin ba wan û herin û bi van padîşahan re şer bikin.
21 Û zilamên Îsraêl li hev civiyan û nêzîkî sed û pêncî zilam bûn û çûn şer da ku alîkariya Misriyan bikin.
22 Û zilamên Îsraîl û Misrê, nêzîkî sê sed hezar zilam û sed û pêncî zilam, derketin û çûn şerê van padîşahan, û ji derveyê welatê Goşenê li hember Patrosê bi cih bûn.
23 Misriyan bawer nedikirin ku Îsraêlî bi wan re di wargehên wan de bi hev re ji bo şer biçin, çimkî hemû Misriyan digotin: «Belkî zarên Îsraêl me bidin destê zarên Esaw û Îsmaîl, çimkî ew birayên wan in».
24 Hemû Misriyan ji Îsraêliyan re gotin: «Hûn li vir bi hev re li cihê xwe bisekinin, em ê herin û li dijî zarokên Esaw û Îsmaîl şer bikin, û eger ev padîşah li ser me bi ser bikevin, hûn bi tevahî werin ser wan û alîkariya me bikin.» Û Îsraêliyan jî wisa kir.
25 Û Zefo kurê Elîfaz kurê Esaw padîşahê Kîtîmê, û Hadad kurê Bedad padîşahê Edomê, û hemû wargehên wan, û hemû zarokên rojhilat, û zarokên Îsmaîl, miletekî pirjimar wek qûmê, li geliyê Patrosê li hember Taxpanchesê bi hev re wargeh danîn.
26 Û Bilamê kurê Beorê Sûrî li wir di nav ordiya Zefo de bû, çimkî ew bi zarokên Kîtîm re hatibû şer, û Bilamê di çavê Zefo û mirovên wî de mirovekî pir bi rûmet bû.
27 Û Sêfo ji Bilam re got: «Biceribîne ku ji bo me falê bike, da ku em bizanin kî di şer de bi ser dikeve, em an Misrî.»
28 Bilam rabû û hunera falbaziyê ceriband, di zanîna wê de jî jêhatî bû, lê ew tevlihev bû û kar di destê wî de xera bû.
29 Û wî dîsa ceriband lê bi ser neket, û Bilam bêhêvî bû û dev jê berda û temam nekir, çimkî ev ji Xudan bû, da ku Zefo û gelê wî bikeve destê Îsraêliyan, yên ku di şerê xwe de bi Xudan, Xwedayê bav û kalên xwe, bawer kiribûn.
30 Sêfo û Hadad hêzên xwe rêz kirin û hemû Misrî, nêzîkî sê sed hezar mêr, bi tena serê xwe li dijî wan çûn, û yek ji Îsraêliyan jî bi wan re nebû.
31 Hemû Misriyan li dijî Pathros û Taxpanches bi van padîşahan re şer kirin û şer li dijî Misriyan dijwar bû.

32 Û padîşah di wî şerî de ji Misriyan bihêztir bûn, û di wê
rojê de nêzîkî sed û heştê zilamên Misriyan mirin, û nêzîkî
sî zilamên ji hêzên padîşahan, û hemû zilamên Misriyan ji
ber padîşahan reviyan, ji ber vê yekê zarokên Esaw û
Îsmaîl li pey Misriyan ketin û heta cihê ku wargeha
zarokên Îsraêl lê bû, li wan dan.
33 Hemû Misriyan qîr kirin û gotin: «Bilezînin û alîkariya
me bikin û me ji destê Esaw, Îsmaîl û zarokên Kîtîm rizgar
bikin.»
34 Sed û pêncî zilamên ji zarokên Îsraêl ji cihê xwe ber bi
wargehên van padîşahan ve reviyan û zarokên Îsraêl ji
Xudan Xwedayê xwe re qîr kirin ku wan rizgar bike.
35 Û Xudan guh da Îsraêl û Xudan hemû mirovên
padîşahan da destê wan. Zarokên Îsraêl li dijî van
padîşahan şer kirin û zarokên Îsraêl nêzîkî çar hezar
zilamên padîşahan kuştin.
36 Xudan tirs û xofeke mezin li ordiya padîşahan belav kir,
û tirsa kurên Îsraêl li ser wan ket.
37 Hemû artêşên padîşahan ji ber zarokên Îsraêl reviyan û
zarokên Îsraêl li pey wan ketin û heta sînorên welatê Xûşê
li wan dan.
38 Û zarên Îsraêl li ser rê du hezar mêr ji wan kuştin û yek
ji zarên Îsraêl jî nemir.
39 Û gava Misriyan dîtin ku zarokên Îsraêl bi çend kesan
bi padîşahan re şer kirine û şer li dijî wan pir dijwar bûye,
40 Ji ber şerê dijwar hemû Misrî ji jiyana xwe pir ditirsiyan
û hemû Misrî reviyan, her kes xwe ji leşkerên rêzkirî veşart
û xwe li ser rê veşartin û Îsraêliyan hiştin ku şer bikin.
41 Û kurên Îsraêl li serbazên padîşahan derbeke giran
xwarin û piştî ku wan ew heta sînorê welatê Xûşê derxistin,
ew ji wir vegeriyan.
42 Û hemû Îsraêliyan tiştê ku Misriyan bi wan kiribû, hay
ji xwe hebû ku ew di şer de ji ber wan reviyabûn û ew bi
tenê hiştine şer bikin.
43 Ji ber vê yekê, zarokên Îsraêl jî bi hîlekarî tevgeriyan û
gava ku zarokên Îsraêl ji şer vedigeriyan, li ser rê çend
Misriyan dîtin û li wir li wan dan.
44 Û dema ku wan dikuştin, wan ev gotin ji wan re gotin:
45 Çima hûn ji me dûr ketin û em, çend milet, hiştin ku em
li dijî van padîşahan şer bikin ku miletekî mezin hebû ku
me bişkîne, da ku hûn bi vî awayî canê xwe rizgar bikin?
46 Û derbarê hin kesên ku Îsraêlî li ser rê rastî wan hatin de,
zarokên Îsraêl ji hev re digotin: «Lêxe, lêxe, çimkî ew
Îsmaîl, an Edomî, an jî ji zarokên Kîtîm e.» Ew li ser wî
sekinîn û ew kuştin û ew zanin ku ew Misrî ye.
47 Zarokên Îsraêl ev tişt bi hîlekarî li dijî Misriyan kirin, ji
ber ku wan di şer de dev ji wan berdabûn û ji ber wan
reviyabûn.
48 Û zarên Îsraêl bi vî awayî li ser rê ji Misriyan nêzîkî du
sed mêr kuştin.
49 Hemû Misriyan ew xerabiya ku zar'êd Îsraêl li wan
kiribûn dîtin, lema hemû Misriyan ji zar'êd Îsraêl gelekî
tirsiyan, çimkî wan qewata wan a mezin dîtibû û yek ji wan
jî neketibû.
50 Hemû zarên Îsraêl bi kêfxweşî li ser rêya xwe ya ber bi
Goşenê ve vegeriyan û yên mayî yên Misrê jî her kes
vegeriya cihê xwe.

BEŞA 65

1 Piştî van tiştan, hemû şêwirmendên Firewn, padîşahê
Misrê, û hemû rûspiyên Misrê li hev civiyan û hatin ber
padîşah û heta erdê serê xwe danîn erdê û li ber wî rûniştin.
2 Şêwirmend û rûspiyên Misrê ji padîşah re gotin:
3 Va ye gelê Îsraêl ji me mezintir û bihêztir e, û tu dizanî
hemû xerabiya ku wan di rê de bi me kir dema ku em ji şer
vegeriyan.
4 Û te hêza wan a bihêz jî dîtiye, ji ber ku ev hêz ji bav û
kalên wan e, ji ber ku tenê çend zilam li dijî gelek mirovên
wek qûmê rabûn û li ber devê şûr xistin, û ji wan yek jî
neketiye, ji ber vê yekê heke ew pir bûna wê hingê wan bi
tevahî tune bikira.
5 Niha şîretekê bide me ku em çi bi wan bikin, heta ku em
wan hêdî hêdî ji nav xwe tune bikin, da ku ew di welêt de ji
me pirtir nebin.
6 Çimkî eger zarokên Îsraêl li welêt zêde bibin, ew ê ji me
re bibin asteng, û eger şerek çêbibe, ew ê bi hêza xwe ya
mezin li dijî me bi dijminê me re bibin yek û li dijî me şer
bikin, me ji welêt tune bikin û ji wê derkevin.
7 Padîşah bersiva rûspiyên Misrê da û ji wan re got: «Ev
plana ku li dijî Îsraîlê hatiye pêşniyarkirin e, em ê jê
dernekevin.
8 Va ye, li welêt Pîtom û Ramses hene, bajarên ku ji bo şer
nehatine parastin, ji me û we re lazim e ku em wan ava
bikin û wan xurt bikin.
9 Niha tu jî here û bi hîlekarîyê li hember wan tevbigere û
li Misirê û li Goşenê bi fermana padîşah dengekî belav bike
û bêje:
10 Ey hemû xelkê Misrê, Goşenê, Patrosê û hemû
niştecihên wan! Padîşah ferman daye me ku em Pîtom û
Ramsesê ava bikin û wan ji bo şer xurt bikin; kî ji we ji
hemû Misrê, ji zarokên Îsraêl û ji hemû niştecihên bajaran
bixwaze bi me re ava bike, wê li gorî fermana padîşah her
roj mûçeya her kesî bistîne; ji ber vê yekê pêşî herin û bi
aqilmendî bikin, xwe bicivînin û werin Pîtom û Ramsesê
ava bikin.
11 Û dema ku hûn ava dikin, bi fermana padîşah her roj li
seranserê Misrê ev celeb belavok belav bikin.
12 Û gava hin ji zarokên Îsraêl werin ku bi te re ava bikin,
divê tu rojane çend rojan mûçeyê wan bidî wan.
13 Û piştî ku ew bi we re bi kirêya xwe ya rojane ava bikin,
her roj yek bi yek bi dizî xwe ji wan dûr bixin, û wê hingê
hûn ê rabin û bibin serkarê kar û berpirsên wan, û hûn ê
paşê wan bihêlin ku bê mûçe ava bikin, û heke ew red
bikin, wê hingê bi hemî hêza xwe wan neçar bikin ku ava
bikin.
14 Û eger tu vê yekê bikî, dê ji bo me baş be ku em welatê
xwe li dijî zarokên Îsraêl xurt bikin, ji ber ku ji ber
westandina avakirin û xebatê, zarokên Îsraêl wê kêm bibin,
ji ber ku tu dê wan roj bi roj ji jinên wan bêpar bikî.
15 Û hemû rûspiyên Misrê şîreta padîşah bihîstin û şîret di
çavên wan û di çavên xulamên Firewn û di çavên hemû
Misrê de xweş xuya bû û wan li gor gotina padîşah kir.
16 Hemû xulam ji padîşah dûr ketin û li hemû Misrê, li
Taxpanches û Goşenê û li hemû bajarên derdora Misrê,
belavok belav kirin û gotin:
17 Te dît ku zarokên Esaw û Îsmaîl çi bi me kirin, yên ku
hatin li dijî me şer kirin û xwestin me tune bikin.
18 Ji ber vê yekê padîşah ferman da me ku em welêt xurt
bikin, bajarên Pîtom û Ramses ava bikin û wan ji bo şer
xurt bikin, ger ew dîsa werin ser me.

19 Her kesê ji we ji hemû Misrê û ji zarokên Îsraêl ku bi me re ava bike were, wê mûçeya wî ya rojane ji padîşah bistîne, li gorî fermana wî ji me re.
20 Û gava Misir û hemû zarên Îsraêl hemû gotinên xulamên Firewn bihîstin, ji Misirê û zarên Îsraêl hatin ku bi xulamên Firewn, Pîtom û Ramses re ava bikin, lê ji zarên Lêwî tu kes bi birayên xwe re nehat ku ava bikin.
21 Hemû xulamên Firewn û mîrên wî di destpêkê de bi xapandinê hatin ku bi hemû Îsraêl re wek karkerên rojane ava bikin û di destpêkê de heqê xwe yê rojane didan Îsraêl.
22 Xulamên Firewin bi hemû Îsraêl re ava kirin û mehekê bi Îsraêl re di wî karî de xebitîn.
23 Û di dawiya mehê de, hemû xulamên Fir'ewn dest pê kirin ku her roj bi dizî ji gelê Îsraêl veqetin.
24 Û Îsraêlî wê demê bi kar berdewam kirin, lê wan wê demê heqê xwe yê rojane distandin, ji ber ku hin ji mêrên Misrî wê demê hîn jî bi Îsraîlê re kar dikirin; ji ber vê yekê Misriyan di wan rojan de heqê xwe didan Îsraêl, da ku ew, hevkarên wan ên Misrî, jî heqê keda xwe bistînin.
25 Û di dawiya salek û çar mehan de hemû Misrî ji zarokên Îsraêl vekişiyan, ji ber vê yekê zarokên Îsraêl bi tenê di kar de man.
26 Û piştî ku hemû Misrî ji zarokên Îsraêl vekişiyan, ew vegeriyan û bûn zordar û efser li ser wan, û hin ji wan wek serkarên kar li ser zarokên Îsraêl sekinîn, da ku her tiştê ku ew ji bo mûçeya keda xwe didan wan ji wan bistînin.
27 Misriyan roj bi roj wiha li zarokên Îsraêl dikirin, da ku di karê wan de zehmetiyê bikişînin.
28 Hemû zarên Îsraêl bi tena serê xwe di wê xebatê de bûn û Misriyan ji wê demê û pê ve tu mûçe nedan zarên Îsraêl.
29 Û gava hin ji Îsraêliyan ji ber ku mûçe nedidan wan, ji kar dûr ketin, wê demê bacgir û xulamên Firewn zor li wan dan û bi lêdanên giran li wan dan û bi zorê ew vegerandin, da ku bi birayên xwe re bixebitin. Hemû Misriyan di hemû rojan de bi zarokên Îsraêl re wisa dikirin.
30 Hemû zarên Îsraîl ji vê yekê pir ditirsiyan û hemû zarên Îsraîl vegeriyan û bê pere bi tena serê xwe xebitîn.
31 Û zarokên Îsraêl Pîtom û Ramses ava kirin, û hemû zarokên Îsraêl kar kirin, hinekan kerpîç çêdikirin, hinekan ava dikirin, û zarokên Îsraêl hemû welatê Misrê û dîwarên wê ava kirin û xurt kirin, û zarokên Îsraêl gelek salan di xebatê de bûn, heta ku dema ku Xudan wan bi bîr anî û wan ji Misrê derxist hat.
32 Lê zarokên Lêwî, ji destpêkê heta roja ku ji Misrê derketin, bi birayên xwe yên Îsraîl re di kar de nexebitîn.
33Çimkî hemû zarokên Lêwî dizanibûn ku Misriyan ev hemû gotin bi xapandinê ji Îsraîliyan re gotibûn, ji ber vê yekê zarokên Lêwî dev ji nêzîkbûna bi birayên xwe re berda ku bi wan re dest bi xebatê bikin.
34 Û Misriyan êdî bala xwe nedan ku zarokên Lêwî bixebitînin, ji ber ku ew di destpêkê de ne li cem birayên xwe bûn, ji ber vê yekê Misriyan ew bi tenê hiştin.
35 Û destên mêrên Misrê di wî karî de bi tundî li dijî zarên Îsraêl bûn û Misriyan bi dijwarî zarên Îsraêl neçar kirin ku bixebitin.
36 Misriyan bi xebata dijwar, di çêkirina çîmento û kerpîçan de û her cûre karên zeviyan de, canê zarokên Îsraêl talûke kirin.
37 Zarokên Îsraêl ji Melol, padîşahê Misrê re gotin «Meror, padîşahê Misrê», ji ber ku di rojên wî de Misriyan bi her cûre karan jiyana wan tehl kiribû.
38 Misriyan hemû karên ku zarokên Îsraêl didan xebatê, bi dijwarî dikirin da ku zarokên Îsraêl tengav bikin. Lê çiqas wan tengav dikirin, ew ewqas zêde dibûn û mezin dibûn û Misrî ji ber zarokên Îsraêl xemgîn dibûn.

BEŞA 66

1 Di wê demê de Hadad kurê Bedad, padîşahê Edomê, mir û Samlayê ji Mesrekayê, ji welatê kurên rojhilat, li şûna wî padîşahî kir.
2 Di sala sêzdehê ya padîşahiya Firewn padîşahê Misrê de, ku ew sed û bîst û pênc sal bû ku Îsraêlî daketin Misrê, Samla hejdeh salan li ser Edom padîşahî kiribû.
3 Û gava ew bû padîşah, wî leşkerên xwe kişand ku herin û li dijî Zefo kurê Elîfaz û zarokên Kîtîm şer bikin, ji ber ku wan li dijî Angeas padîşahê Afrîkayê şer kiribû û wan hemû artêşa wî tune kiribû.
4 Lê ew pê re şer nekir, çimkî zar'êd Esaw pêşîya wî girtin û gotin: «Ew birê wan e». Samla guh da dengê zar'êd Esaw û bi hemû ordîya xwe ve vegeriya welatê Edomê û neçû şerê li dijî Sêfo kur'ê Elîfaz.
5 Firewin p'adşê Misrê ev yek bihîst û got: «Samla p'adşê Edom biryar daye ku bi zarokên Kîtîmê re şer bike, û piştre wê were ku li dijî Misrê şer bike».
6 Gava Misriyan ev tişt bihîstin, wan barê zarokên Îsraêl zêde kir, da ku Îsraêlî wekî ku di rojên Hadad de di şerê xwe yê bi zarokên Esaw re kirin, bi wan nekin.
7 Misriyan ji zarên Îsraêl re gotin: «Lez bikin û karê xwe bikin, karê xwe temam bikin û welêt xurt bikin, da ku zarên Esaw, birayên we, neyên şerê me, çimkî ewê ji ber te werin ser me.»
8 Zarokên Îsraêl roj bi roj karê mêrên Misrê dikirin û Misriyan jî li zarokên Îsraêl dixistin da ku di welêt de hejmara wan kêm bikin.
9 Lê belê her ku Misriyan keda li ser zarokên Îsraêl zêde dikir, zarokên Îsraêl jî zêde dibûn û zêde dibûn û hemû Misir bi zarokên Îsraêl tijî bû.
10 Û di sed û bîst û pênc saliya daketina Îsraêl bo Misrê de, hemû Misriyan dîtin ku şêwra wan li dijî Îsraêl bi ser neket, lê ew zêde û mezin bûn û welatê Misrê û welatê Goşenê bi zarokên Îsraêl tijî bûn.
11 Hemû rûspiyên Misrê û şehrezayên wê hatin ber padîşah û li ber wî tewandin û li ber wî rûniştin.
12 Hemû rûspiyên Misrê û şehrezayên wî ji padîşah re gotin: «Bila padîşah her û her bijî! Te şîret li dijî zarokên Îsraêl da me û me li gor gotina padîşah bi wan kir.»
13 Lê belê li gorî zêdebûna kedê, ew li welêt zêde dibin û mezin dibin, û va ye, tevahiya welêt bi wan tijî ye.
14 Ji ber vê yekê, ey xweyê me û padîşahê me, çavên hemû Misrê li ser te ne ku bi aqilmendiya xwe şîretê bidî wan, da ku ew bi ser Îsraîlê de bibin û wan ji holê rakin, an jî wan ji welêt kêm bikin; û padîşah bersiva wan da û got: «Di vê mijarê de şîretê bidin we ku em bizanin em çi bikin bi wan.»
15 Û efserekî, yek ji şêwirmendên padîşah, ku navê wî Eyûb bû, ji Mezopotamyayê, li welatê Uzê, bersiva padîşah da û got:
16 Heger ji padîşah re xweş be, bila guh bide şîreta xulamê xwe; û padîşah jê re got: «Biaxive.»
17 Eyûb li ber padîşah, mîran û li ber hemû rûspiyên Misrê peyivî û got:

18 Binêre şîreta padîşah ku wî berê li ser keda zarokên Îsraêl şîret kiribû pir baş e, û divê tu ji wan ên ku dixebitin heta hetayê ji hev dernexî.
19 Lê ev şîret e ku hûn dikarin wan kêm bikin, ger ji padîşah re baş xuya bike ku wan biêşînin.
20 Em demek dirêj e ji şer ditirsin û me got: «Gava Îsraêl li welêt berhemdar bibe, eger şer çêbibe, ew ê me ji welêt derxin.»
21 Heger ji padîşah re xweş be, bila fermanek derkeve û di qanûnên Misrê de bê nivîsandin ku nayên betalkirin, ku her kurê kur ê ku ji Îsraêliyan çêdibe, divê xwîna wî li ser erdê bê rijandin.
22 Bi vê yekê, gava hemû kurên Îsraêlê yên kur bimirin, xerabiya şerên wan wê biqede; bila padîşah wisa bike û hemû pîrikên Îbranî gazî wan bike û ferman bide wan ku vê yekê bikin; ev tişt li padîşah û mîran xweş hat û padîşah li gor gotina Eyûb kir.
23 Padîşah şand gazî pîrikên Îbranî kirin, navê yekê Şefra û navê ya din Pûa bû.
24 Pîrik hatin ber padîşah û li ber wî sekinîn.
25 Padîşah ji wan re got: «Dema ku hûn ji jinên Îbranî re pîriktiyê bikin û wan li ser kursiyan bibînin, eger kur be, wê demê hûn wî bikujin, lê eger keç be, wê demê ew bijî.»
26 Lê heger hûn vê yekê nekin, ezê we û hemû malên we bişewitînim.
27 Lê pîrik ji Xwedê ditirsiyan û guh nedan padîşahê Misrê û ne jî gotinên wî, û gava jinên Îbranî kur an keç ji pîrikê re dianîn dinyayê, wê demê pîrikê her tiştê ku pêwîst bû ji bo zarok dikir û ew dihişt sax; pîrik hemû rojan wisa dikirin.
28 Ev tişt ji padîşah re hat gotin û wî şand gazî pîrikan kir û ji wan re got: «Çima we ev tişt kir û zarokan sax hiştin?»
29 Pîrikan bersiv dan û li ber padîşah bi hev re peyivîn û gotin:
30 Bila padîşah nefikire ku jinên Îbranî wek jinên Misrî ne, çimkî hemû zarokên Îsraêl bêzar in, û berî ku pîrik bê ba wan, ew tên dinyayê, û em xizmetkarên te ne, gelek roj in ku tu jineke Îbranî li ser me zarok neaniye dinyayê, çimkî hemû jinên Îbranî pîrikên xwe ne, ji ber ku ew bêzar in.
31 Û Fir'ewn gotinên wan bihîst û di vê meseleyê de baweriya xwe bi wan anî û pîrik ji padîşah dûr ketin, û Xwedê qencî bi wan kir û gel pir zêde û zêde bû.

BEŞA 67

1 Li welatê Misrê zilamek hebû ji nifşê Lêwî, navê wî Emram bû, kurê Kêhat, kurê Lêwî, kurê Îsraêl.
2 Ev zilam çû û jinek anî, bi navê Yokebed keça Lêwî, xwişka bavê xwe. Ew sed û bîst û şeş salî bû û ew çû ba wê.
3 Jinik ducanî ma û keçek anî dinyayê û navê wê danî Mîryam, ji ber ku di wan rojan de Misriyan canê zarên Îsraêl tazî kiribûn.
4 Ew dîsa ducanî bû û kurek anî dinyayê û navê wî danî Harûn, çimkî di rojên ducanîbûna wê de, Fir'ewn dest bi rijandina xwîna kurên Îsraêlê yên kur kir.
5 Di wan rojan de Zefo kurê Elîfazê kurê Esaw, padîşahê Kîtîmê mir û Yaneas li şûna wî padîşahî kir.
6 Û dema ku Zefo li ser zarokên Kîtîm padîşahî kir pêncî sal bû û ew mir û li bajarê Nabna li welatê Kîtîm hate veşartin.
7 Û Janeas, yek ji mêrxasên bihêz ên zarokên Kîtîm, piştî wî padîşahî kir û pêncî salan padîşahî kir.
8 Û piştî mirina padîşahê Kîtîmê, Bilaamê kurê Beor ji welatê Kîtîmê reviya û çû Misrê, cem Firewinê padîşahê Misrê.
9 Û Fir'ewn ew bi rûmeteke mezin pêşwazî kir, ji ber ku wî behsa şehrezayiya wî bihîstibû, diyariyan da wî û ew kir şêwirmend û ew bilind kir.
10 Bilam li Misrê bi hemû esilzade yên padîşah re bi rûmet ma û esilzadeyan ew bilind kirin, ji ber ku hemûyan dixwestin şehrezayiya wî hîn bibin.
11 Û di sed û sî saliya daketina Îsraêl bo Misrê de, Firewn xewn dît ku ew li ser textê xwe yê padîşahiyê rûniştiye. Çavên xwe bilind kir û dît ku zilamekî pîr li ber wî radiweste û di destên wî de terazûyek hebû, mîna terazûya ku bazirgan bi kar tînin.
12 Û kalê pîr terazû hilda û li ber Firewn daliqand.
13 Û kalê pîr hemû rûspiyên Misrê û hemû esilzade û mezinên wê hildan, ew bi hev ve girêda û di terazûyekê de danî.
14 Û wî şîrekî şîrî hilda û xist nav terazûya din, û şîrî ji hemûyan serdesttir bû.
15 Û Fir'ewn ji vê dîtina tirsnak matmayî ma, çima kurik li ser hemûyan serdest bû, û Fir'ewn şiyar bû û dît ku ew xewn bû.
16 Fir'ewn sibê zû rabû û hemû xulamên xwe gazî kir û xewn ji wan re got, û ew zilam pir tirsiyan.
17 Padîşah ji hemû şehrezayên xwe re got: «Ji kerema xwe xewna ku min dît şîrove bikin, da ku ez bizanim.»
18 Û Bilamê kurê Beor bersiva padîşah da û jê re got: «Ev ji bilî xerabiyeke mezin ku wê di rojên dawîn de li ser Misrê derkeve, tiştekî din nîşan nade.»
19Çimkî kurekî wê ji Îsraêlê re çêbibe, ew ê hemû Misir û niştecihên wê wêran bike û Îsraêliyan bi destê xwe yê bihêz ji Misrê derxe.
20 Ji ber vê yekê, ey padîşah, li ser vê mijarê şêwir bike, da ku tu hêviya zarokên Îsraêl û hêviya wan tune bikî, berî ku ev xerabî li ser Misrê rabe.
21 Padîşah ji Bilam re got: «Emê çi bi Îsraêl bikin? Bêguman me di destpêkê de bi awayekî li dijî wan şêwir kir û nekarî li ser wan bi ser bikeve.»
22 Niha ji kerema xwe şîretekê li dijî wan bide, da ku em bi wan ser bikevin.
23 Bilam bersiva padîşah da û got: «Niha bişîne gazî her du şêwirmendên xwe bike, emê bibînin ka ew li ser vê mijarê çi şîret dikin û piştre xulamê te wê biaxive.»
24 Padîşah şand û gazî her du şêwirmendên xwe, Reûêlê Midyanî û Eyûbê Ûzî kir, û ew hatin û li ber padîşah rûniştin.
25 Padîşah ji wan re got: «Va ye, we xewna ku min dît û şîrovekirina wê bihîstiye; niha şîret bidin û bizanin û bibînin ka çi bi zarokên Îsraêl bê kirin, da ku em bikaribin li ser wan bi ser bikevin, berî ku xerabiya wan li ser me derkeve.»
26 Û Reûêlê Midyanî bersiv da padîşah û got: «Bila padîşah bijî, bila padîşah heta hetayê bijî.»
27 Heger ji padîşah re baş be, bila dev ji Îbranî berde û wan bihêle, bila destê xwe li dijî wan dirêj neke.
28 Çimkî ev ew in ku Xudan di rojên berê de hilbijart û ji nav hemû miletên dinyayê û padîşahên dinyayê wek mîrateya xwe girt; û kî heye ku destê xwe bê ceza li dijî wan dirêj kiriye, ku Xwedayê wan tola wan negirtiye?

29 Bê guman tu dizanî ku gava Birahîm daket Misrê, Fir'ewn, padîşahê berê yê Misrê, Saraya jina xwe dît û ew ji xwe re wek jin anî, çimkî Birahîm got: «Ew xwişka min e», ji ber ku ew ditirsiya ku mirovên Misrê wî ji ber jina wî nekujin.
30 Û gava padîşahê Misrê Sara girt, Xwedê ew û malbata wî bi belayên giran li wî û li malbata wî xist, heta ku jina wî Sarayê ji Birahîm re vegerand û ew baş bû.
31 Xwedê Abîmelekê Gerarî, padîşahê Filîstiyan, ji ber Sarayê jina Birahîm ceza da wî û ji mêr heta heywanan hemû malzarok girt.
32 Gava Xwedayê wan di xewna şevê de hat ba Abîmelek û ew tirsand, da ku ew Saraya ku ew girtibû vegerîne ba Îbrahîm, û piştre hemû gelê Gerarê ji ber Sarayê hatin cezakirin, Îbrahîm ji bo wan ji Xwedayê xwe dua kir û ew guh da lava wî û wî ew qenc kirin.
33 Abîmelek ji hemû vê xerabiya ku bi serê wî û gelê wî de hatibû tirsiya, ew vegeriya cem Birahîm, jina xwe Sara, û gelek diyariyan bi wê re da wî.
34 Gava wî ew ji Gerarê derxist, wî wisa bi Îshaq jî kir, û Xwedê tiştên ecêb bi wî kir, hemû kaniyên Gerarê hişk bûn û darên wan ên berhemdar nedan.
35 Heta ku Abîmelekê Gerarî û Ahûzat, yek ji hevalên wî, û Pîxol, serokê artêşa wî, hatin ba wî û li ber wî tewandin û heta erdê serê xwe tewand.
36 Û wan jê xwest ku ji bo wan lava bike, û wî ji bo wan ji Xudan re dua kir, û Xudan jê lava kir û wî ew qenc kirin.
37 Aqûb jî, zilamê bêqusûr, bi saya bêqusûriya xwe ji destê birayê xwe Esaw û ji destê Labanê birayê diya xwe yê Sûrî, yê ku dixwest canê wî bikuje, rizgar bû, her wiha ji destê hemû padîşahên Kenan, yên ku li dijî wî û zarokên wî civiyabûn da ku wan tune bikin, û Xudan wan ji destên wan rizgar kir, ku ew zivirîn ser wan û li wan xistin, çimkî kê destê xwe bê ceza li ser wan dirêj kiriye?
38 Bi rastî Fir'ewn ê berê, bavê bavê te, gava ku şehrezayiya wî dît, Yûsif kurê Aqûb li ser hemû mîrên welatê Misrê bilind kir, çimkî bi şehrezayiya xwe hemû niştecihên welêt ji birçîbûnê rizgar kir.
39 Piştî vê yekê wî ferman da Aqûb û zarokên wî ku dakevin Misrê, da ku bi saya fedakariya wan, welatê Misrê û welatê Goşenê ji birçîbûnê xilas bibin.
40 Niha, eger di çavên te de baş be, dev ji tunekirina zarokên Îsraêl berde, lê eger ne bi dilê te be ku ew li Misrê bimînin, wan ji vir derxe, da ku ew herin welatê Kenanê, welatê ku bav û kalên wan lê diman.
41 Gava Fir'ewn gotinên Îtro bihîstin, ew gelek li ser wî hêrs bû, ji ber çavên padîşah bi şerm rabû û çû Midyanê, welatê xwe, û çopa Ûsiv jî bi xwe re bir.
42 Padîşah ji Eyûbê Uzîyî pirsî: «Ey Eyûb, tu çi dibêjî û tu çi şîretê didî Îbranî?»
43 Eyûb ji padîşah re got: «Va ye, hemû niştecihên welêt di bin destê te de ne, bila padîşah çi ku di çavên wî de xweş xuya dike, bike.»
44 Padîşah ji Bilam re got: «Bilam, tu çi dibêjî, gotina xwe bêje ku em guh bidinê?»
45 Bilam gote padîşah: «Ji hemû tiştên ku padîşah li dijî Îbranî şîret kirine, ew ê bên xilaskirin û padîşah nikare bi tu şîretekê li ser wan serdest bibe.»
46 Çimkî eger tu bifikirî ku wan bi agirê gur kêm bikî, tu nikarî li ser wan bi ser bikevî, çimkî bê guman Xwedayê wan Birahîm bavê wan ji Ûra Kildaniyan rizgar kir; û eger tu bifikirî ku wan bi şûr tune bikî, bê guman bavê wan Îshaq ji wê rizgar bû, û beranek li şûna wî hat danîn.
47 Û eger bi ked û xebata dijwar tu bifikirî ku wan kêm bikî, tu di vê yekê de jî bi ser nakevî, çimkî bavê wan Aqûb di her cûre xebata dijwar de xizmeta Laban kir û serfiraz bû.
48 Ji ber vê yekê, ey Padîşah, guh bide gotinên min, çimkî ev şîreta ku li dijî wan hatiye dayîn e, ku tu bi wê li ser wan serdikeve û divê tu jê dûr nekevî.
49 Heger padîşah bixwaze, bila ferman bide ku hemû zarokên wan ên ku ji îro û pê ve çêbibin, bên avêtin nav avê, çimkî bi vê yekê tu dikarî navê wan jê bibî, ji ber ku ne ji wan û ne jî ji bavên wan, bi vî rengî nehatine ceribandin.
50 Û padîşah gotinên Bilam bihîstin, û ev tişt li padîşah û mîran xweş hat û padîşah li gor gotina Bilam kir.
51 Padîşah ferman da ku li seranserê welatê Misrê fermanek bê derxistin û qanûnek bê derxistin û bê gotin: «Ji îro û pê ve her kurê kur ê ku ji Îbranî re çêbibe, wê bê avêtin nav avê.»
52 Firewin gazî hemû xulamên xwe kir û got: «Niha herin û li seranserê welatê Goşenê bigerin ku zarokên Îsraêl lê ne, û bibînin ku her kurê ku ji Îbranî çêdibe divê were avêtin çem, lê her keçê sax bihêlin.»
53 Û gava zarokên Îsraêl ev gotina ku Fir'ewn ferman dabû bihîstin, ku zarokên xwe yên kur bavêjin çem, hinek ji mirovan ji jinên xwe veqetiyan û yên din jî bi wan ve girêdayî man.
54 Û ji wê rojê û pê ve, gava dema zayînê ji bo wan jinên Îsraîlî yên ku li cem mêrên xwe mabûn hat, ew çûn zeviyê da ku li wir zarokan bînin dinyayê, û wan li zeviyê zarok anîn dinyayê, zarokên xwe li zeviyê hiştin û vegeriyan malên xwe.
55 Û Xudanê ku ji bav û kalên wan re sond xwaribû ku wan pir bike, yek ji milyaketên xwe yên xizmetkar ên li ezmanan şand da ku her zarokek bi avê bişo, rûn bike û bipêçe û du kevirên nerm bixe destên wî ku ji yekê şîr û ji yê din hingiv dimijand, û wî porê wî heta çokên wî mezin kir, da ku bi wê xwe veşêre; da ku wê rehet bike û bi dilovaniya xwe pê ve girêdayî bimîne.
56 Û gava Xwedê dilovanî li wan kir û xwest wan li ser rûyê erdê zêde bike, wî ferman da ku erdê xwe wan qebûl bike da ku heta dema mezinbûna wan tê de bimînin, piştî ku erdê devê xwe vekir û ew vereşand û ew ji bajêr wek giyayê erdê û giyayê daristanê şîn bûn, û her yek ji wan vegeriya malbata xwe û mala bavê xwe, û ew li cem wan man.
57 Û zarokên zarokên Îsraêl li ser erdê mîna giyayê zeviyê bûn, bi kerema Xwedê ji wan re.
58 Gava hemû Misriyan ev tişt dîtin, her kes bi nîr û gêçên xwe yên çolê ve çû zeviya xwe û wek ku meriv di dema çandinê de erd diçîne, ew cot kirin.
59 Û gava wan cot dikir, ew nekarîn zirarê bidin pitikên zarokên Îsraêl, ji ber vê yekê gel pir zêde û zêde bû.
60 Û Fir'ewn her roj ferman da karmendên xwe ku herin Goşenê da ku li zarokên Îsraêl bigerin.
61 Û gava ew geriyan û dîtin, bi zorê ji singê diya wî girtin û avêtin çem, lê keçik li cem diya wî hiştin. Misriyan di hemû rojan de bi îsraêliyan wiha dikirin.

BEŞA 68

1 Di wê demê de ruhê Xwedê li ser Meryemê, keça Emram û xwişka Harûn, bû û ew derket derve û li ser malê pêxemberîtî kir û got: «Va ye, vê carê ji bav û diya min kurek wê ji me re çêbibe û ew ê Îsraêl ji destên Misrê rizgar bike.»
2 Gava Emram gotinên keça xwe bihîst, ew çû û jina xwe vegerand malê, piştî ku wî ew dûr xistibû, di wê demê de ku Fir'ewn ferman dabû ku her kurê kur ê malbata Aqûb bavêjin nav avê.
3 Piştî sê salan ji dûrxistina wê, Emram jina xwe Yokebed anî û ew hat ba wê û ew ducanî ma.
4 Û di dawiya heft mehan de ji dema ducaniyê wê kurek anî dinyayê û tevahiya malê bi ronahiyek mezin tijî bû mîna ronahiya roj û heyvê di dema şewqa wan de.
5 Û gava jinê dît ku zarok baş e û xweş tê dîtin, wê ew sê mehan di odeyeke hundirîn de veşart.
6 Di wan rojan de Misriyan komployek kirin ku hemû Îbranî yên li wir tune bikin.
7 Jinên Misrî çûn Goşenê ku zarokên Îsraêl lê bûn, û zarokên xwe yên ku hîn nedikarîn biaxivin li ser milên xwe hilgirtin.
8 Û di wan rojan de, gava jinên Îsraêl zarok anîn dinyayê, her jinekê kurê xwe ji ber Misriyan veşart, da ku Misriyan ji anîna wan haydar nebin û wan ji welêt nekujin.
9 Jinên Misrî gihîştin Goşenê û zarokên wan ên bêaxêv li ser milên wan bûn. Gava jineke Misrî ket mala jineke Îbranî, zaroka wê dest bi girî kir.
10 Û gava ew qîriya, zarokê ku di odeya hundir de bû bersiva wê da, jinên Misrî çûn û li mala Firewn ev yek gotin.
11 Fir'ewn karmendên xwe şandin ku zarokan bigirin û bikujin; Misrî jî her roj bi jinên Îbranî wisa dikirin.
12 Û di wê demê de, nêzîkî sê mehan piştî veşartina kurê xwe ji aliyê Yokebed ve, ev tişt li mala Firewn hate zanîn.
13 Jinikê berî hatina zabitan lez kir ku kurê xwe bibe, û ji bo wî sindoqek ji darên kêran hilda, bi gil û qûmêrê pêça, zarok tê de danî û ew li kêleka çem di nav şemitokan de danî.
14 Xwişka wî Meryem ji dûr ve sekinî da ku bizanibe çi wê bi wî bê û çi bi gotinên wê bê.
15 Û di wê demê de Xwedê germahiyek dijwar li welatê Misrê belav kir, wekî rojê di gera wî de goştê mirovan şewitand û Misriyan pir tengav kir.
16 Ji ber germahiya zêde ya ku laşê wan dişewitand, hemû Misrî daketin çem da ku xwe bişon.
17 Û Batiya, keça Fir'ewn, ji ber germahiya zêde çû çem da ku xwe bişo, û keçikên wê û hemû jinên Misrê jî li kêleka çem dimeşiyan.
18 Û Batiya çavên xwe ber bi çem ve hilda û keştî li ser avê dît û xizmetkara xwe şand ku wê bîne.
19 Û wê ew vekir û zarok dît, û va ye, zarok digirî. Dilê wê pê şewitî û got: «Ev yek ji zarokên Îbranî ye».
20 Hemû jinên Misrê yên ku li kêleka çem dimeşiyan, dixwestin wî bimijin, lê ew nemijîya, çimkî ev yek ji Xudan bû, da ku wî vegerîne ser sînga diya wî.
21 Wê demê xwişka wî Meryemê li kêleka çem di nav jinên Misrî de bû, ev yek dît û ji keça Firewn re got: «Ez herim jineke Îbranî bînim da ku ji bo te zarok şîr bide?»
22 Keça Firewn gotê: «Here!» Ew jina ciwan çû û gazî diya zarok kir.
23 Keça Fir'ewn ji Yok'ebed re got: «Vî zarokî ji min re bibe û şîr bide min, ezê heqê te, du sifîk zîv, rojane bidim te.» Jinikê jî zarok hilda û şîr da wî.
24 Û piştî du salan, gava ku zarok mezin bû, wê ew anî ba keça Firewn û ew ji wê re wek kurekî bû û wê navê wî danî Mûsa, çimkî wê got: «Ji ber ku min ew ji avê derxist».
25 Bavê wî Emram navê wî danî Çabar, çimkî wî got: «Ji bo wî ew bi jina xwe ya ku wî ew ji wê dûr xistibû re hevaltî kir.»
26 Û diya wî Yokebed navê wî danî Yekuthiel, ji ber ku wê got: «Min ew ji Xwedayê Herî Zor hêvî kiriye û Xwedê ew vegerand ba min».
27 Xwişka wî Meryemê navê wî Jered danî, çimkî ew li pey wî daket çem da ku bizanibe ka dawiya wî wê çawa be.
28 Harûnê birayê wî navê wî danî Abî Zenûx û got: «Bavê min ji ber xwe dev ji diya min berda û vegeriya ba wê».
29 Û Kêhat, bavê Emram, navê wî danî Abîgdor, ji ber ku Xwedê ji ber wî şikestina mala Aqûb tamîr kir, da ku êdî nikaribin kurên xwe bavêjin avê.
30 Dayê wan navê wî danî Ebî Soxo û got: «Ew sê mehan di konê xwe de ji ber zarokên Ham veşartî ma.»
31 Hemû Îsraêl navê wî danî Şemayayê kurê Netanêl, çimkî wan got: «Di rojên wî de Xwedê qîrîna wan bihîst û wan ji destê zordaran rizgar kir.»
32 Mûsa li mala Firewn bû û ji bo Batiya, keça Firewn, wek kurekî bû û Mûsa di nav zarokên padîşah de mezin bû.

BEŞA 69

1 Û padîşahê Edomê di wan rojan de, di sala hejdehê ya padîşahiya xwe de mir û di perestgeha xwe de ku wî ji bo xwe wekî rûniştgeha xwe ya padîşahiyê li welatê Edomê ava kiribû, hate veşartin.
2 Kurên Esaw şandin Petorê, ku li ber çem e, û ji wir xortekî çavxweş û xuya-xuya anîn, navê wî Şawûl bû, û li şûna Samlayê ew kirin padîşah li ser xwe.
3 Şawûl çil salan li welatê Edomê li ser hemû kurên Esaw padîşahî kir.
4 Û gava Fir'ewn p'adşê Misrê dît ku şîreta ku Bilam şîret dabû zar'êd Îsraêlê negihîşt serî, lê dîsa jî ew li seranserê welatê Misrê zêde û berdar bûn,
5 Hingê Fir'ewn di wan rojan de ferman da ku li seranserê Misrê ji bo zarokên Îsraêl belavokek bê belavkirin û bê gotin: «Tu kes ji keda xwe ya rojane tiştekî kêm neke.»
6 Û ew kesê ku di karê xwe yê rojane de, çi di çîmentoyê de çi jî di kerpîçan de, kêmasiyek bibîne, wê demê kurê wî yê biçûk dê li şûna wî were danîn.
7 Di wan rojan de keda Misrê li ser zarokên Îsraêl zêde bû û heke di keda rojane ya kesekî de kerpîçek kêm bibûya, Misriyan kurê wî yê herî biçûk bi zorê ji diya wî digirtin û wî dixistin nav avahiyê, li cihê kerpîçên ku bavê wî kêm hiştibû.
8 Û mêrên Misrê roj bi roj, di hemû rojên dirêj de, wiha li hemû Îsraêliyan dikirin.
9 Lê qebîleya Lêwî di wê demê de ji destpêkê ve bi birayên xwe yên Îsraîlî re nexebitî, çimkî zarokên Lêwî dizanibûn ku Misriyan di destpêkê de bi hîlekarî li dijî Îsraîliyan dikirin.

BEŞA 70

1 Û di sala sêyemîn a jidayikbûna Mûsa de, Fîrewn li ziyafetekê rûniştibû, dema ku şahbanû Alparanît li rastê wî û Batiya li çepê wî rûniştibû, û xortê Mûsa li ser singê wê dirêjkirî bû, û Bilaam kurê Beor bi herdu kurên xwe re, û hemû mîrên padîşahiyê li ber padîşah li ser sifrê rûniştibûn.
2 Û xort destê xwe dirêjî serê padîşah kir û tac ji serê padîşah rakir û danî ser serê xwe.
3 Û gava padîşah û mîran karê ku lawik kiribû dîtin, padîşah û mîran tirsiyan, û zilamekî ji cîranê xwe re matmayî ma.
4 Padîşah ji mîrên ku li ber wî li ser sifrê rûniştibûn pirsî: «Ey mîran, hûn di vê mijarê de çi dibêjin û hûn çi dibêjin, û ji ber vê kiryarê, dê çi hukm li ser kurik bê dayîn?»
5 Û Belamê kurê Beor sêrbaz li ber padîşah û mîran bersiv da û got: «Ey xudanê min û padîşahê min, niha xewna ku te ji gelek rojan ve dîtiye û ya ku xulamê te ji te re şîrove kiriye, bi bîr bîne.»
6 Ji ber vê yekê ev zarokek ji zarokên Îbranî ye ku ruhê Xwedê di wan de ye, û bila xweyê min padîşah nefikire ku vî xortî ev kar bê zanîn kiriye.
7 Çimkî ew kurekî Îbranî ye, û şehrezayî û têgihîştin pê re ye, her çend ew hîn zarokek e, û bi şehrezayî ev yek kiriye û padîşahiya Misrê ji xwe re hilbijartiye.
8 Çimkî ev e adetê hemû Îbranî ku padîşahan û esilzadeyan dixapînin, van hemû tiştan bi hîlekarî dikin, da ku padîşahên dinyayê û mirovên wan bitirsînin.
9 Bê guman tu dizanî ku bavê wan Birahîm wisa kir, ku artêşa Nemrûd padîşahê Babîlê û Abîmelek padîşahê Gerarê xapand û welatê zarokên Hîtît û hemû padîşahiyên Kenanê bi dest xist.
10 Û ew daket Misrê û ji bo Saraya jina xwe got: «Ew xwişka min e», da ku Misir û padîşahê wê bixe rê.
11 Kurê wî Îshaq jî gava çû Gerarê û li wir ma, wisa kir û hêza wî li ser artêşa Abîmelek, p'adşê Filîstiyan, serket.
12 Wî her wiha fikirî ku padîşahiya Filistîniyan jî xera bike, bi gotina ku Rebekaya jina wî xwişka wî ye.
13 Aqûb jî bi birayê xwe re xiyanet kir û mafê nixurî û bereketa wî ji destê wî stand.
14 Paşê ew çû Padan-Aramê, mala Labanê birayê diya xwe, û bi xapandinê keça wî, pez û her tiştê wî ji wî stend û reviya û vegeriya welatê Kenanê cem bavê xwe.
15 Kurên wî birayê xwe Ûsif firotin; ew çû Misrê û bû kole û diwanzdeh salan di zîndanê de ma.
16 Heta ku Firewnê berê xewn dîtin, ew ji zindanê derxist û ji ber ku wî xewnên xwe jê re şîrove dikirin, ew ji hemû mîrên Misrê bilindtir kir.
17 Û gava Xwedê li seranserê welêt xelayek çêkir, wî gazî bavê xwe û hemû birayên xwe û hemû malbata bavê xwe kir û bê pere û bê berdêl xwedî li wan derket û Misrî kirîn wek koleyan.
18 Ji ber vê yekê, xudanê min padîşah, va ye ev zarok li şûna wan li Misrê rabûye, da ku li gorî kirinên wan bike û bi her padîşah, mîr û dadwerekî re bilîze.
19 Heger padîşah bi dilê xwe be, bila em niha xwîna wî li ser erdê birijînin, nebe ku ew mezin bibe û hikûmetê ji destê te bistîne û hêviya Misrê piştî ku ew padîşahî bike winda bibe.
20 Bilam ji padîşah re got: «Werin em gazî hemû hakimên Misrê û şehrezayên wê bikin û ji me re bibêjin ka gelo wekî ku te got, cezayê mirinê li ser vî kurî heye an na, hingê em ê wî bikujin.»
21 Û Fir’ewn şand gazî hemû şehrezayên Misrê kir û ew hatin ber padîşah. Milyaketekî Xudan di nav wan de hat û ew mîna yek ji şehrezayên Misrê bû.
22 Padîşah ji mirovên aqilmend re got: «Bê guman we bihîstiye ku vî kurê Îbranî yê ku di malê de ye çi kiriye, û Bilaam di vê meseleyê de wiha hukum kiriye.»
23 Niha hûn jî dadbar bikin û bibînin ka çi heqê kur ji bo kiryara ku kiriye heye.
24 Û milyaket, ku dişibiya yek ji şehrezayên Firewn, li ber hemû şehrezayên Misrê û li ber padîşah û mîran wiha bersiv da û got:
25 Heger padîşah bi dilê xwe be, bila padîşah mirovan bişîne ku kevirê onîks û komirekî agirîn bînin pêşiya wî û wan li ber zarok deynin, û eger zarok destê xwe dirêj bike û kevirê onîks bigire, wê demê em ê bizanin ku xort bi aqilmendî her tiştê ku kiriye kiriye, û divê em wî bikujin.
26 Lê eger destê xwe dirêjî ser komir bike, em ê bizanin ku wî ev tişt bi zanîn nekiriye, û ew ê bijî.
27 Û ev yek di çavên padîşah û mîran de baş xuya bû, û padîşah li gor gotina milyaketê Xudan kir.
28 Padîşah emir da ku kevirê onîks û komir bînin û li ber Mûsa deynin.
29 Û wan kur danî pêşiya xwe, û kur hewl da ku destê xwe dirêjî kevirê onîksê bike, lê milyaketê Xudan destê wî girt û danî ser komir, û komir di destê wî de vemirî, û wî ew hilda û xist devê xwe, û beşek ji lêvên wî û beşek ji zimanê wî şewitî, û dev û zimanê wî giran bû.
30 Û gava padîşah û mîran ev yek dîtin, ew fêm kirin ku Mûsa bi aqilmendî neçûbû ser serê padîşah û tac ji ser wî rakiribû.
31 Loma padîşah û mîran dev ji kuştina zarok berda, Mûsa li mala Firewn ma û mezin bû, û Xudan jî bi wî re bû.
32 Û gava ku kur li mala padîşah bû, cilên binefşî li xwe kiribûn û di nav zarokên padîşah de mezin dibû.
33 Û gava Mûsa li mala padîşah mezin bû, Batiya keça Fir'ewn ew wek kurekî xwe dihesiband û hemû malbata Fir'ewn hurmetê nîşanî wî dida û hemû mirovên Misrê jê ditirsiyan.
34 Û ew her roj diçû û dihat welatê Goşenê, li wir birayên wî, zarokên Îsraêl lê bûn, û Mûsa her roj wan di tengasiya bêhna xwe û xebata dijwar de didît.
35 Mûsa ji wan pirsî û got: «Çima ev kar roj bi roj li ser we tê kirin?»
36 Û wan her tiştê ku bi serê wan de hatibû û hemû fermanên ku Fir’ewn berî jidayikbûna wî li ser wan dabûn, ji wî re gotin.
37 Û wan hemû şîretên ku Bilaamê kurê Beor li dijî wan şîret kiribûn, û her weha tiştên ku wî li dijî wî şîret kiribûn da ku wî bikuje dema ku wî tacê padîşah ji serê wî rakir.
38 Gava Mûsa ev tişt bihîstin, hêrsa wî li dijî Bilam gur bû û xwest wî bikuje û roj bi roj ji bo wî di kemînê de bû.
39 Û Belam ji Mûsa ditirsiya, ew û her du kurên wî rabûn û ji Misirê derketin û reviyan û canê xwe rizgar kirin û çûn welatê Xûşê, cem Kîkyanos, padîşahê Xûşê.
40 Mûsa li mala padîşah bû, diçû û dihat, Xudan li ber Firewn, li ber hemû xulamên wî û li ber hemû gelê Misrê kerem da wî û wan ji Mûsa pir hez kir.
41 Û roja ku Mûsa çû Goşenê da ku birayên xwe bibîne hat, wî zar'êd Îsraêl di bar û xebata wan a dijwar de dîtin û Mûsa ji ber wan xemgîn bû.

42 Mûsa vegeriya Misrê û çû mala Firewn, çû ber padîşah û Mûsa li ber padîşah çok da.
43 Mûsa ji Firewn re got: «Ez ji te rica dikim, xudanê min, ez hatime ku daxwazek biçûk ji te bipirsim, rûyê min vala nezivirîne.» Firewn jê re got: «Bibêje.»
44 Mûsa ji Firewn re got: «Bila rojekê ji xulamên te, zarokên Îsraêl ên ku li Goşenê ne, re bêhna xwe vedin.»
45 Padîşah bersiva Mûsa da û got: «Va ye, min di vê mijarê de rûyê te bilind kir da ku daxwaza te bi cih bînim.»
46 Û Firewin emir da ku li seranserê Misir û Goşenê belavok bê belavkirin û bê gotin:
47 Padîşah ji we hemû zarokên Îsraêl re wiha dibêje: "Şeş rojan kar û xebata xwe bikin, lê roja heftemîn bêhna xwe vedin û tu karekî nekin; wek ku padîşah û Mûsa kurê Batiya ferman kirine, hûn ê hemû rojan wisa bikin."
48 Mûsa ji ber vê yekê ku padîşah dabû wî kêfxweş bû û hemû gelê Îsraêl wekî ku Mûsa emir dabû wan, wiha kir.
49 Çimkî ev tişt ji Xudan bo zarên Îsraêl bû, çimkî Xudan dest bi bîranîna zarên Îsraêl kiribû da ku wan ji bo xatirê bav û kalên wan rizgar bike.
50 Xudan bi Mûsa re bû û nav û dengê wî li seranserê Misrê belav bû.
51 Mûsa di çavê hemû Misriyan û hemû zarokên Îsraêl de mezin bû, ji bo gelê xwe Îsraêl qenciyê digeriya û ji bo wan ji padîşah re gotinên aştiyê digot.

BEŞA 71

1 Gava Mûsa hejdeh salî bû, xwest ku dê û bavê xwe bibîne û çû ba wan li Goşenê. Gava Mûsa nêzîkî Goşenê bû, gihîşt cihê ku zarokên Îsraêl lê dixebitîn û barên wan dît. Wî dît ku yekî Misrî li yek ji birayên xwe yên Îbranî dixe.
2 Gava zilamê ku lê hatibû xistin Mûsa dît, ew bazda ba wî da ku alîkariyê bike, çimkî Mûsa di mala Firewn de pir rêzdar bû û wî jê re got: «Xwedayê min, li min miqate be, ev Misrî şev hat mala min, min girêda û li ber çavên min hat ba jina min, û niha jî dixwaze canê min bistîne.»
3 Gava Mûsa ev tiştê xerab bihîst, hêrsa wî li dijî Misrî pê ket û ew zivirî vî alî û wî alî û gava dît ku li wir kes tune, wî Misrî lêxist û ew di nav qûmê de veşart û Îbranî ji destê yê ku lê dixist rizgar kir.
4 Û Îbranî çû mala xwe, Mûsa jî vegeriya mala xwe û derket û vegeriya mala padîşah.
5 Û gava zilam vegeriya malê, wî fikirî ku jina xwe berde, çimkî di mala Aqûb de ne rast bû ku zilamek piştî ku jina xwe qirêj kir, biçe cem jina xwe.
6 Jinik çû û birayên xwe re got, lê birayên jinê xwestin wî bikujin, lê ew reviya mala xwe û xelas bû.
7 Roja din Mûsa çû ba birayên xwe û dît ku du kes pev diçin û wî ji yê xerab re got: «Çima tu li cîranê xwe dixî?»
8 Wî bersiv da û jê re got: «Kê te li ser me wek serok û dadwer danî? Ma tu difikirî ku min jî bikujî, wek ku te yê Misrî kuşt?» Mûsa tirsiya û got: «Bi rastî jî ev tişt hatiye zanîn?»
9 Û Fîrewn bi vê bûyerê bihîst û ferman da ku Mûsa bê kuştin, loma Xwedê milyaketê xwe şand û ew bi şiklê serleşkerê parêzvanan li Fîrewn xuya bû.
10 Milyaketê Xudan şûr ji destê serokê parêzvanan girt û serê wî jê kir, çimkî rûyê serokê parêzvanan bûbû mîna rûyê Mûsa.
11 Milyaketê Xudan destê rastê yê Mûsa girt, ew ji Misrê derxist û ew ji derveyî sînorên Misrê, çil roj rê da wî.
12 Tenê birayê wî Harûn li welatê Misrê ma û wî ji zarên Îsraêl re pêxemberîtî kir û got:
13 Xudan Xwedayê bav û kalên we wiha dibêje: «Her kes kirêtîyên çavên xwe bavêje û bi pûtên Misrê xwe neqirêj bike.»
14 Û wê demê zar'êd Îsraêl serhildan kirin û guh nedan Harûn.
15 Û Xudan fikirî ku wan tune bike, eger Xudan peymana ku bi Birahîm, Îshaq û Aqûb re çêkiribû bi bîr neaniya.
16 Di wan rojan de destê Firewn li ser gelê Îsraêl pir dijwar bû û ew perçiqandin û zordar kirin heta wê demê ku Xwedê peyva xwe şand û bala xwe da wan.

BEŞA 72

1 Di wan rojan de di navbera zarokên Kuş û zarokên rojhilat û Aramê de şerekî mezin çêbû û li dijî padîşahê Kuş ku ew di destê wî de bûn, serî hildan.
2 Loma Kîkyanos padîşahê Kuş bi hemû zarokên Kuş re, ku gelek wek qûmê bûn, derket derve û çû ku li dijî Aramê û zarokên rojhilat şer bike, da ku wan bixe bin destê xwe.
3 Û gava Kîkyanus derket, wî Belamê sêrbaz û herdu kurên wî hiştin ku bajêr û yên herî nizm ên welêt biparêzin.
4 Ji ber vê yekê Kîkianus çû ba Aram û zarokên rojhilat, li dijî wan şer kir û ew kuştin, û ew hemû birîndar li ber Kîkianus û gelê wî ketin erdê.
5 Û wî gelek ji wan dîl girtin û ew wek berê xistin bin destê xwe, û li ser axa wan kon vedan da ku wek her car ji wan bacê bistîne.
6 Û gava padîşahê Xûşê ew hişt ku bajêr û belengazên bajêr biparêze, ew rabû ser xwe û bi gelê welêt re şîret kir ku li dijî padîşah Kîkianus serî hildin, da ku dema ew vegere malê, nehêlin ew bikeve bajêr.
7 Gelê welêt guh da wî û sond xwarin û ew li ser xwe kirin padîşah û her du kurên wî jî kirin serokên artêşê.
8 Loma ew rabûn û dîwarên bajêr li her du goşeyan bilind kirin û avahiyek pir xurt ava kirin.
9 Li quncika sêyem, di navbera bajar û çemê ku tevahiya welatê Xûş dorpêç dikir de bêhejmar xendekan kolandin û ava çem li wir rijandin.
10 Li quncika çaremîn wan bi sêrbazî û efsûnên xwe gelek mar kom kirin, bajar xurt kirin û tê de bi cih bûn, û kes li ber wan derneket û ne jî ket hundir.
11 Û Kîkianus li dijî Aram û zarokên rojhilat şer kir û ew wek berê bindest kirin, û wan bacên xwe yên asayî dan wî, û ew çû û vegeriya welatê xwe.
12 Û gava ku Kîkyanus padîşahê Xûşê û hemû serokên hêzan bi wî re nêzîkî bajarê xwe bûn, çavên xwe bilind kirin û dîtin ku dîwarên bajêr hatine avakirin û pir bilind bûne, ji ber vê yekê mêr ji vê yekê matmayî man.
13 Û wan ji hev re got: «Ji ber ku wan dît ku em di şer de dereng mane û ji me pir ditirsin, ji ber vê yekê wan ev tişt kir û dîwarên bajêr bilind kirin û ew xurt kirin da ku padîşahên Kenanê nekevin şer li dijî wan.»
14 Padîşah û leşker nêzîkî deriyê bajêr bûn û serê xwe rakir û dît ku hemû deriyên bajêr girtî ne, û gazî nobedaran kirin û gotin: «Ji me re vekin, da ku em bikevin bajêr».
15 Lê nobedaran bi fermana sêrbaz Belaam, padîşahê wan, nehiştin ku ew bikevin bajarê wan.

16 Loma li ber deriyê bajêr li dijî wan şer kirin û di wê rojê de sed û sî zilam ji artêşa li Kîkianusê mirin.
17 Û roja din wan şer berdewam kir û li kêleka çem şer kirin; wan hewl da ku derbas bibin lê nekarîn, ji ber vê yekê hin ji wan di çalan de noq bûn û mirin.
18 Loma padîşah ferman da wan ku daran bibirin da ku refên ku dikarin pê re derbas bibin çêbikin, û wan jî wisa kir.
19 Û gava ew gihîştin cihê xendekan, av bi aşan diziviri û du sed mirov li ser deh qeyikan xeniqîn.
20 Û roja sisiyan ew hatin ku li aliyê ku mar lê bûn şer bikin, lê ew nekarîn nêzîkî wir bibin, çimkî maran sed û heftê mêr ji wan kuştin, û wan dev ji şerê li dijî Xûşê berda û neh salan Xûş dorpêç kirin, kes derneket û ne jî ket hundir.
21 Di wê demê de, dema ku şer û dorpêça li dijî Xûşê hebû, Mûsa ji ber Firewn ji Misrê reviya. Firewn ji ber ku dixwest wî bikuje, dixwest ku ew Misrî bikuje.
22 Gava Mûsa ji ber Fir'ewn ji Misrê reviya, hejdeh salî bû û reviya û çû wargeha Kîkyanos, ku wê demê Xûş dorpêç kiribû.
23 Mûsa neh salan di wargeha Kîkyanosê padîşahê Xûşê de ma, hemû dema ku wan Xûş dorpêç dikir, û Mûsa bi wan re diçû û dihat.
24 Padîşah û mîr û hemû şervan ji Mûsa hez dikirin, ji ber ku ew mezin û hêja bû, bejna wî wek şêrekî esilzade bû, rûyê wî wek rojê bû, û hêza wî wek ya şêrekî bû, û ew şêwirmendê padîşah bû.
25 Û di dawiya neh salan de, Kikianus bi nexweşiyeke kujer ve hate girtin, û nexweşiya wî serdest bû, û ew di roja heftemîn de mir.
26 Xulamên wî ew tembel kirin û ew birin û li ber deriyê bajêr, li bakurê welatê Misrê veşartin.
27 Û wan li ser wî avahiyek xweşik û xurt û bilind ava kirin, û li jêr kevirên mezin danîn.
28 Nivîsên padîşah hemû hêza padîşahê xwe Kikianus û hemû şerên wî yên ku wî kiribû li ser wan keviran nivîsandin, va ye ew îro li wir hatine nivîsandin.
29 Piştî mirina Kîkianus padîşahê Xûşê, ji ber şer gelek xemgîn bû.
30 Ji hev re gotin: «Ji me re şîret bidin ka em niha çi bikin, ji ber ku em neh sal in li çolê ji malên xwe dûr dijîn.»
31 Ger em bêjin em ê li dijî bajêr şer bikin, gelek ji me dê birîndar bibin an jî werin kuştin, û ger em li vir di dorpêçê de bimînin, em ê jî bimirin.
32 Çimkî niha hemû padîşahên Aramê û yên rojhilatê wê bibihîzin ku padîşahê me miriye, û ewê ji nişkê ve bi awayekî dijminane êrîşî me bikin, û ewê li dijî me şer bikin û ji me tu mayî nehêlin.
33 Loma niha em herin û padîşahekî li ser xwe deynin û heta ku bajar radestî me bê kirin, em di dorpêçê de bimînin.
34 Û wan xwest ku wê rojê zilamekî ji artêşa Kîkianus ji bo padîşah hilbijêrin, û wan tiştek wekî Mûsa nedît ku li ser wan hukum bike.
35 Û wan lez kir û her yekî cilên wî derxistin û avêtin erdê, wan girekî mezin çêkirin û Mûsa li ser danîn.
36 Û ew rabûn û bi boriyan lêxistin û li ber wî qîr kirin û gotin: «Bila padîşah bijî, bila padîşah bijî!»
37 Hemû gel û eşrafan sond xwarin ku Adoniya şahbanû, Kuşî, jina Kîkiyanos, bidin wî û di wê rojê de Mûsa kirin padîşah li ser xwe.
38 Wê rojê hemû gelê Xûşê daxûyaniyek belav kir û got: «Her kes ji milkê xwe tiştekî bide Mûsa.»
39 Û wan çarşefek li ser girekî raxistin û her kesî tiştek ji tiştê ku hebû avêt nav wê, yekî guharekî zêrîn û yê din jî pereyek.
40 Her wiha ji kevirên onîks, bdelyûm, înc û mermerê, zarokên Kuş jî gelek zîv û zêr avêtin Mûsa.
41 Mûsa hemû zîv û zêr, hemû amûr û kevirên bdelyûm û onîks ên ku hemû zarokên Xûş dabûn wî hilda û ew di nav xezîneyên xwe de danîn.
42 Û wê rojê Mûsa li şûna Kîkyanosê padîşahê Kûşê li ser kurên Xûşê padîşahî kir.

BEŞA 73

1Di pêncî û pêncemîn sala padîşahiya Firewn padîşahê Misrê de, yanî di sed û pêncî û heftemîn sala ku Îsraêlî daketin Misrê, Mûsa li Qûşê padîşahî kir.
2 Mûsa bîst û heft salî bû gava li ser Qûşê padîşahî kir û çil salan padîşahî kir.
3 Û Xudan di çavê hemû zarokên Xûş de dilovanî û kerem da Mûsa û zarokên Xûş pir jê hez kirin, ji ber vê yekê Mûsa ji aliyê Xudan û mirovan ve hat hezkirin.
4 Û di roja heftemîn a padîşahiya wî de, hemû kurên Xûş li hev civiyan û hatin ber Mûsa û heta erdê li ber wî tewandin.
5 Hemû zarokan li ber padîşah bi hev re peyivîn û gotin: «Ji me re şîret bide ku em bibînin ka em ê çi bi vî bajarî bikin.»
6 Çimkî ev neh sal in ku em dora bajêr dorpêç dikin û me zarok û jinên xwe nedîtine.
7 Padîşah bersiv da wan û got: «Heger hûn di hemû tiştên ku ez ji we re ferman dikim de guh bidin dengê min, wê demê Xudan wê bajar bide destê me û em ê wî bixin bin destê xwe.»
8 Çimkî eger em mîna şerê berê yê ku me berî mirina Kîkianus bi wan re kir, bi wan re şer bikin, gelek ji me dê mîna berê birîndar bikevin.
9 Ji ber vê yekê, li vir şîretek ji bo we di vê mijarê de heye: Ger hûn guh bidin dengê min, wê hingê bajar dê bikeve destê me.
10 Hemû leşkeran bersiva padîşah dan û gotin: «Her tiştê ku xweyê me ferman bide, em ê bikin.»
11 Mûsa ji wan re got: «Derbas bibin û di nav tevahiya wargehê de dengekî ji hemû gel re rakin û bêjin:
12 Padîşah wiha dibêje: 'Herin nav daristanê û ji xortên leglegan bi xwe re bînin, her kes xortekî di destê xwe de bigire.
13 Û her kesê ku li gor gotina padîşah tevbigere û zarokê xwe neyne, wê bimire û padîşah wê her tiştê wî bistîne.
14 Û gava tu wan bînî, ewê di bin parastina te de bin, tu wan xwedî bikî heta ku ew mezin bibin, û tu wan fêrî bazdanê bikî, mîna ku rêça ciwanên baz e.
15 Hemû zar'êd Kûşê gotinên Mûsa bihîstin û rabûn û li seranserê wargehê dengek belav kirin û gotin:
16 Ji we hemû zarokên Xûşê re, padîşah ferman dide ku hûn hemû bi hev re herin daristanê û li wir leglegên ciwan, her kes kurê xwe di destê xwe de bigire û wan bibin malê.
17 Her kesê ku fermana padîşah binpê bike, wê were kuştin û padîşah wê her tiştê xwe bistîne.
18 Hemû gel wisa kir, çûn daristanê û li ser darên çaman hilkişiyan û her yek ji wan hemû ciwanên leglegan girtin,

ew birin çolê û bi fermana padîşah ew mezin kirin, û wan fêrî wan kirin ku mîna bazên ciwan birevin.
19 Û piştî ku leglegên ciwan hatin xwedîkirin, padîşah ferman da ku sê rojan birçî bimînin, û hemû gel jî wisa kir.
20 Û di roja sisiyan de, padîşah ji wan re got: «Xwe bi hêz bikin û bibin mêrxas, û her kes zirxên xwe li xwe bikin û şûrê xwe li ser wî bigirin, û her kes li hespê xwe siwar bibe û her kes legena xwe ya ciwan bigire destê xwe.»
21 Em ê rabin û li cihê ku mar lê ne, li dijî bajêr şer bikin; û hemû gel wekî ku padîşah ferman dabû, kir.
22 Û her yek ji wan kurê xwe yê biçûk girt destê xwe û çûn, û gava ew gihîştin cihê maran, padîşah ji wan re got: «Her yek ji wan kurê xwe yê biçûk ber bi maran ve bişînin.»
23 Û her yek ji wan li gor fermana padîşah leglegê xwe yê ciwan şandin, û leglegên ciwan li ser maran bazdan û wan hemû xwarin û ji wir tune kirin.
24 Û gava padîşah û gel dîtin ku hemû mar li wî cihî hatine tunekirin, hemû gel qîrîneke mezin kir.
25 Û ew nêzîkî bajêr bûn û li dijî wî şer kirin, ew girtin û ew xistin bin destê xwe û ketin nav bajêr.
26 Û wê rojê ji hemû xelkê bajêr hezar û sed mêr mirin, hemû yên ku li bajêr diman, lê ji xelkê ku dorpêç kiribûn yek jî nemir.
27 Hemû zarokên Xûş çûn mala xwe, her yek çû cem jina xwe, zarokên xwe û hemû tiştên xwe.
28 Gava sêrbaz Bilaem dît ku bajar hatiye girtin, derî vekir û ew, her du kur û heşt birayên wî reviyan û vegeriyan Misrê ba Firewn, padîşahê Misrê.
29 Ew sêrbaz û sêrbaz in ku di pirtûka Şerîetê de behsa wan tê kirin, dema ku Xudan bela li ser Misrê anî, li hember Mûsa sekinîn.
30 Bi aqilê xwe Mûsa bajar girt û zarokên Kuş ew li şûna Kîkyanos padîşahê Kuş danîn ser text.
31 Tacê padîşahî danîn ser serê wî û Adoniya şahbanûya Kuşî, jina Kîkiyanus, wek jin dan wî.
32 Mûsa ji Xudan Xwedayê bav û kalên xwe ditirsiya, neçû cem wê û çavên xwe jî ber bi wê ve nezivirand.
33 Çimkî Mûsa bi bîr anî ku Birahîm çawa xulamê xwe Eliyezer sond xwaribû û jê re gotibû: «Tu ji keçên Kenanî ji bo kurê min Îshaq jinekê nestînî.»
34 Her weha tiştê ku Îshaq kir dema ku Aqûb ji birayê xwe reviya, gava ku wî ferman da wî û got: «Tu ji keçên Kenan jinekê negirî û bi tu kesî ji zarokên Ham re hevalbendiyê neke.»
35 Çimkî Xudan Xwedayê me Hamê kurê Nûh, zarokên wî û hemû dûndana wî, wek xulam da zarokên Şem û zarokên Yafet û piştî wan jî ji bo dûndana wan a heta hetayê.
36 Ji ber vê yekê Mûsa di hemû rojên ku li ser Xûşê padîşahî kir de, ne dilê xwe û ne jî çavên xwe berê xwe da jina Kîkiyanos.
37 Mûsa tevahiya jiyana xwe ji Xudan Xwedayê xwe ditirsiya û Mûsa di hemû dilê xwe û canê xwe de bi rastî li ber Xudan dimeşiya, di hemû rojên jiyana xwe de ji rêya rast derneket; ne ji rêya rast û ne jî ji rêya çepê ya ku Birahîm, Îshaq û Aqûb tê de çûne, derneket.
38 Mûsa di padîşahiya zarokên Kûş de xwe xurt kir û bi aqilmendiya xwe rêberiya zarokên Kûş kir û Mûsa di padîşahiya xwe de serfiraz bû.
39 Û di wê demê de Aramî û zarokên rojhilat bihîstin ku padîşahê Xûşê Kîkyanus miriye, ji ber vê yekê Aramî û zarokên rojhilat di wan rojan de li dijî Xûşê serî hildan.
40 Mûsa hemû zarên Xûş, miletekî pir bi hêz, nêzîkî sî hezar mêr, civandin û derket ku bi Aramî û zarên rojhilat re şer bike.
41 Û ew pêşî çûn ba zarokên rojhilat, û gava zarokên rojhilat xebera wan bihîstin, ew çûn pêşiya wan û bi wan re şer kirin.
42 Şer li dijî zarokên rojhilatê dijwar bû, ji ber vê yekê Xudan hemû zarokên rojhilat da destê Mûsa û nêzîkî sê sed mêr kuştî ketin erdê.
43 Hemû zarokên rojhilatê paşve vekişiyan, Mûsa û zarokên Xûş li pey wan çûn û wan bindest kirin û li gorî adetê wan bac dan ser wan.
44 Mûsa û hemû gelê pê re ji wir çûn welatê Aramê da ku şer bikin.
45 Û gelê Aramê jî çû pêşiya wan û li dijî wan şer kir û Xudan ew da destê Mûsa û gelek ji mêrên Aramê birîndar ketin erdê.
46 Û Aram jî ji aliyê Mûsa û gelê Kûş ve hatin bindestkirin û bacên xwe yên asayî jî dan.
47 Mûsa Aramî û zarokên rojhilat kirin bin destê zarokên Kûş û Mûsa û hemû gelê ku pê re bûn, vegeriyan welatê Kûş.
48 Mûsa di padîşahiya zarokên Xûş de xwe bihêz kir û Xudan bi wî re bû û hemû zarokên Xûş jê ditirsiyan.

BEŞA 74

1Di dawiya salan de Şawûlê padîşahê Edomê mir û Baal-Kenan kurê Axbor li şûna wî padîşahî kir.
2 Di sala şazdehê ya padîşahiya Mûsa li ser Kûşê de, Baal-Kenanê kurê Axbor li welatê Edomê sî û heşt salan li ser hemû kurên Edomê padîşahî kir.
3 Di rojên wî de, Mowab li dijî hêza Edom serî hilda, ji rojên Hadadê kurê Bedad ve, ku wî ew û Midyan têk birin û Mowab xistin bin destê Edom.
4 Û gava Baal-Kenan kurê Axbor li ser Edomê padîşahî kir, hemû zarên Mowab dilsoziya xwe ji Edomê berdan.
5 Û padîşahê Afrîkayê Angeas di wan rojan de mir, û kurê wî Azdrubal li şûna wî padîşahî kir.
6 Û di wan rojan de Janeas padîşahê zarokên Kîttim mir, û ew di perestgeha wî de ku wî ji bo xwe li deşta Kanopyayê wekî wargehek ava kiribû, veşartin, û Latinus li şûna wî hukumdarî kir.
7 Di bîst û du saliya padîşahiya Mûsa li ser zarokên Kûş de, Latînos çil û pênc salan li ser zarokên Kîtîm padîşahî kir.
8 Û wî ji xwe re bircêk mezin û bihêz jî ava kir, û li wir perestgehek xweşik ji bo cihê rûniştinê ava kir, da ku hikûmeta xwe bi rê ve bibe, wekî ku adet bû.
9 Di sala sêyemîn a serweriya xwe de, wî fermanek da ku ji hemî mirovên xwe yên jêhatî re were dayîn, yên ku gelek keştî ji bo wî çêkirin.
10 Û Latinus hemû hêzên xwe civandin, û ew bi keştiyan hatin, û çûn wir da ku bi Azdrubal kurê Angeas padîşahê Afrîkayê re şer bikin, û ew hatin Afrîkayê û bi Azdrubal û artêşa wî re şer kirin.
11 Û Latinus li ser Azdrubal serdest bû, û Latinus ji Azdrubal ew kanala avê ya ku bavê wî ji zarokên Kîttim anîbû, dema ku wî Janiya keça Uzî ji xwe re jin anî, stend, ji ber vê yekê Latinus pira kanala avê hilweşand û li tevahiya artêşa Azdrubal derbeyek giran lê da.

12 Û zilamên bihêz ên mayî yên Azdrubal xwe xurt kirin, û dilên wan bi hesûdiyê tijî bûn, û ew mirin xwestin, û dîsa bi padîşahê Kîttimê Latinus re ketin şer.
13 Û şer li dijî hemû zilamên Afrîkayê dijwar bû, û ew hemû li ber Latinus û gelê wî birîndar ketin, û padîşah Azdrubal jî di wî şerî de ket.
14 Û padîşah Azdrubal keçek pir xweşik hebû, navê wê Uşpezena bû, û hemû mêrên Afrîkayê ji ber bedewî û xuyabûna wê ya xweşik, şiklê wê li ser cilên xwe neqişandin.
15 Û mirovên Latinus Ushpezena, keça Azdrubal, dîtin û pesnê wê dan ji padîşahê xwe Latinus re.
16 Û Latinus ferman da ku wê bînin ba wî, û Latinus Ushpezena wek jinek girt, û ew vegeriya ser rêya xwe ya ber bi Chittim ve.
17 Û piştî mirina Azdrubal kurê Angeas bû, dema ku Latinus ji şer vegeriya welatê xwe, hemû niştecihên Afrîkayê rabûn ser xwe û Anîbal kurê Angeas, birayê biçûk ê Azdrubal, girtin û li şûna birayê xwe li ser tevahiya axa Afrîkayê ew kirin padîşah.
18 Û dema ku ew bû padîşah, wî biryar da ku biçe Çîtîmê da ku bi zarokên Çîtîmê re şer bike, da ku tola doza birayê xwe Azdrubal û doza niştecihên Afrîkayê hilîne, û wî ew kir.
19 Û wî gelek keştî çêkirin, û ew bi hemû artêşa xwe hat wir, û ew çû Kîtîmê.
20 Loma Anîbal bi zarokên Kîtîm re şer kir û zarokên Kîtîm li ber Anîbal û artêşa wî birîndar ketin û Anîbal tola birayê xwe hilda.
21 Û Anîbal hejdeh salan bi zarokên Kîtîmê re şer kir, û Anîbal li welatê Kîtîmê ma û demek dirêj li wir kon veda.
22 Û Anîbal zarokên Kîtîm bi tundî li wan da, mezin û mîrên wan kuşt, û ji mayî ya gel nêzîkî heştê hezar mêr kuşt.
23 Û di dawiya roj û salan de, Anîbal vegeriya welatê xwe yê Afrîkayê û li şûna birayê xwe Azdrubal bi ewlehî hukumdarî kir.

BEŞA 75

1Di wê demê de, di sed û heştê saliya daketina Îsraêliyan bo Misrê de, ji zarokên Îsraêl, hemû ji eşîra Yûsif, ji zarokên Efrayîm kurê Yûsif, sî hezar mêrxas û peya ji Misrê derketin.
2 Çimkî wan digot ku ew dema ku Xudan di demên berê de ji bo zarokên Îsraêl destnîşan kiribû, ku wî ji Birahîm re gotibû, temam bû.
3 Û van mirovan kemberên xwe girê dan û her yekî şûrê xwe li kêleka xwe û her yekî zirxê xwe li ser xwe danî, bi hêza xwe bawer bûn û bi destekî xurt ji Misrê derketin.
4 Lê wan ji bo rê xwarin neanîn, tenê zîv û zêr, heta nanê wê rojê jî neanîn, ji ber ku wan difikirî ku ji Filistîniyan xwarin bi dest bixin, lê eger ne wisa bûya, wê bi zorê bi dest bixin.
5 Ev zilam gelek bi hêz û mêrxas bûn, yek zilam dikaribû li dû hezar zilamî bikeve û du zilam dikarin deh hezar zilamî têk bibin, ji ber vê yekê ew bi hêza xwe bawer bûn û her wekî xwe bi hev re çûn.
6 Û ew ber bi welatê Gatê ve çûn û daketin û şivanên Gatê dîtin ku pezên zarokên Gatê diçêrînin.
7 Û ji şivanan re gotin: «Hinek ji pez bidin me ku em bixwin, çimkî em birçî ne, ji ber ku îro me nan nexwariye.»
8 Şivanan got: «Ma ew pez an dewarên me ne ku em wan bi pere bidin we?» Kurên Efrayîm hatin ku wan bi zorê bibin.
9 Şivanên Gatê bi dengekî bilind li ser wan qîriyan, hawara wan ji dûr ve hat bihîstin, û hemû zarokên Gatê derketin ba wan.
10 Û gava kurên Gatê kirinên xerab ên kurên Efrayîm dîtin, ew vegeriyan û zilamên Gatê civandin, û her kesî zirxê xwe li xwe kirin û ji bo şer derketin cem kurên Efrayîm.
11 Li geliyê Gatê ew bi wan re şer kirin û şer pir dijwar bû û wê rojê gelek kes ji hev kuştin.
12 Roja duyemîn, kurên Gatê ji hemû bajarên Filîstiyan re şandin ku alîkariya wan bikin û gotin:
13 Werin cem me û alîkariya me bikin, da ku em zarokên Efrayîm bişkînin, yên ku ji Misirê hatine da ku pezên me bigirin û bêsedem li dijî me şer bikin.
14 Niha canê zarokên Efrayîm ji birçîbûn û tîbûnê westiyabû, çimkî sê roj bûn nan nexwaribûn. Çil hezar mêr ji bajarên Filîstiyan çûn alîkariya xelkê Gatê.
15 Ev zilam bi zarokên Efrayîm re di şer de bûn û Xudan zarokên Efrayîm dan destê Filistîniyan.
16 Wan hemû zar'êd Efrayîm, hemûyên ku ji Misirê derketibûn, kuştin, ji deh mêrên ku ji şer reviyabûn pê ve kesek nema.
17 Çimkî ev xerabî ji Xudan li dijî zar'êd Efrayîm bû, çimkî wan peyva Xudan binpê kirin û ji Misirê derketin, berî ku ew dem bê, ya ku Xudan di rojên berê de ji Îsraêl re destnîşan kiribû.
18 Û ji Filîstiyan jî gelek kes mirin, nêzîkî bîst hezar mêr, û birayên wan ew hilgirtin û li bajarên xwe veşartin.
19 Û zarokên Efrayîm ên kuştî gelek roj û salan li geliyê Gatê man û nehatin veşartin û gelî bi hestiyên mirovan tijî bû.
20 Û ew mirovên ku ji şer reviyabûn gihîştin Misrê û her tiştê ku bi serê wan hatibû ji hemû Îsraêliyan re gotin.
21 Bavê wan Efrayîm gelek rojan ji bo wan şîn girt û birayên wî hatin ku teselî bidin wî.
22 Û ew hat ba jina xwe û wê kurek anî dinyayê, û navê wî danî Berîya, ji ber ku ew di mala wî de bêbext bû.

BEŞA 76

1 Mûsa kurê Amram di wan rojan de hîn li welatê Kûşê padîşah bû û di padîşahiya xwe de serfiraz bû û wî hikûmeta zarokên Kûşê bi edalet, rastdarî û durustî birêve bir.
2 Hemû zarokên Kuş di hemû rojên ku Mûsa padîşahî li ser wan kir de ji Mûsa hez dikirin û hemû niştecihên welatê Kuş ji wî pir ditirsiyan.
3 Û di çil saliya serweriya Mûsa li ser Xûşê de, Mûsa li ser textê padîşahiyê rûniştibû û şahbanû Adoniya li ber wî bû û hemû esilzade li dora wî rûniştibûn.
4 Şahbanû Adoniya li ber padîşah û mîran got: «Ev çi tişt e ku hûn, zarokên Kûş, di vê demê dirêj de dikin?»
5 Bê guman tu dizanî ku ev zilam çil sal in ku li ser Xûşê hukumdarî kiriye, ew nêzîkî min nebûye û ji xwedayên zarokên Xûşê re xizmet nekiriye.
6 Niha guh bidinê, ey zarokên Xûşê, û bila ev mirov êdî li ser we hukum neke, ji ber ku ew ne ji goştê me ye.

7 Va ye kurê min Menakrus mezin bûye, bila ew li ser we hukum bike, çimkî ji bo we çêtir e ku hûn xizmeta kurê axayê xwe bikin, ji xizmetkirina xerîbekî, xulamê padîşahê Misrê.
8 Hemû gel û esilzade yên zarên Xûşê gotinên ku Adoniya şahbanûyê di guhên wan de gotibûn bihîstin.
9 Hemû gel heta êvarê amadekariyan dikir û sibê zû rabûn û Menakrusê kurê Kîkianus kirin padîşah.
10 Hemû zarokên Kuş ditirsiyan destê xwe li dijî Mûsa dirêj bikin, çimkî Xudan bi Mûsa re bû û zarokên Kuş sonda ku dabûn Mûsa bi bîr anîn, ji ber vê yekê wan tu zirarê neda wî.
11 Lê zarokên Kuş gelek diyarî dan Mûsa û ew bi rûmeteke mezin ji cem wan şandin.
12 Mûsa ji welatê Kûş derket û çû mala xwe û li ser Kûşê padîşahî nekir. Gava Mûsa ji welatê Kûş derket, ew şêst û şeş salî bû, çimkî ev ji Xudan bû, çimkî ew dem hatibû ku wî di rojên berê de destnîşan kiribû da ku Îsraêl ji tengahiya zarokên Ham derxe.
13 Mûsa çû Midyanê, çimkî ji ber Firewn ditirsiya ku vegere Misrê, û çû li Midyanê li ber kaniyeke avê rûnişt.
14Heft keçên Reûêlê Midyanî çûn ku keriyên bavê xwe biçêrînin.
15 Ew hatin ser kaniyê û av kişandin da ku keriyê bavê xwe av bidin.
16 Şivanên Midyanê hatin û ew derxistin, Mûsa jî rabû alîkariya wan kir û pez av da wan.
17 Ew vegeriyan ba bavê xwe Rewûêl û ji wî re gotin ku Mûsa ji bo wan çi kiriye.
18 Wan got: «Zilamekî Misrî me ji destê şivanan rizgar kir, ji bo me av derxist û pez av da.»
19 Û Reûêl ji keçên xwe re got: «Ew li ku ye? We çima ew zilam hişt?»
20 Û Reûêl şand pey wî, ew anî û anî malê, û wî jî pê re nan xwar.
21 Mûsa ji Reûêl re got ku ew ji Misrê reviyaye û çil salan li ser Xûşê hukumdarî kiriye, û piştre wan hukumdarî ji destê wî standiye û ew bi aştî, bi rûmet û diyariyan şandiye.
22 Û gava Rewûel gotinên Mûsa bihîstin, Rewûel di dilê xwe de got: «Ez ê vî mirovî bixim zindanê, da ku ez li wir zarokên Xûş li hev bînim, çimkî ew ji wan reviyaye.»
23 Û ew girtin û avêtin zindanê û Mûsa deh sal di zindanê de ma. Gava Mûsa di zindanê de bû, Sîfora keça Reûêl li wî dilovanî kir û her dem bi nan û avê xwedî li wî derket.
24 Hemû zarên Îsraêl hîn li welatê Misrê bûn û bi her cûre karên dijwar xizmeta Misriyan dikirin û di wan rojan de destê Misriyan li ser zarên Îsraêl bi tundî berdewam dikir.
25 Di wê demê de Xudan Firewn padîşahê Misrê li wî xist û ew ji binê lingê wî heta serê wî bi nexweşiya kotîbûnê lê da; ji ber zordariya li zarokên Îsraêl, di wê demê de ev bela ji aliyê Xudan ve li ser Firewn padîşahê Misrê hat.
26 Çimkî Xudan guh da duaya gelê xwe, zarokên Îsraêl, û hawara wan ji ber xebata wan a dijwar gihîşt wî.
27 Lê hêrsa wî ji wan venegeriya û destê Fir’ewn hîn jî li dijî zar’êd Îsraêl dirêj bû û Fir’ewn li ber Xudan stûyê xwe hişk kir û nîrê xwe li ser zar’êd Îsraêl zêde kir û bi her cûre xebata dijwar jiyana wan tehl kir.
28 Û gava Xudan bela li ser Firewn padîşahê Misrê anî, wî ji şehreza û sêrbazên xwe xwest ku wî qenc bikin.
29 Û aqilmend û sêrbazên wî jê re gotin: «Eger xwîna zarokên biçûk li birînên wî bê xistin, ew ê baş bibe.»
30 Û Fir’ewn guh da wan û xizmetkarên xwe şandin Goşenê cem zar’êd Îsraêl da ku zar’êd wan ên biçûk bibin.
31 Xizmetkarên Firewn çûn û bi zorê pitikên zarokên Îsraêl ji singê dayikên wan digirtin û her roj, her roj zarokek dianîn ba Firewn, û bijîşkan ew dikuştin û li ser belayê didan; wan her roj wiha dikir.
32 Û hejmara zarokên ku Fir'ewn kuştin sê sed û heftê û pênc bû.
33 Lê Xudan guh neda bijîşkên padîşahê Misrê û nexweşiyeke giran her ku diçû zêde dibû.
34 Û Fir'ewn deh sal bi wê bela ket, lê dilê Fir'ewn hîn jî li hember zar'êd Îsraêl hişktir bû.
35 Û di dawiya deh salan de Xudan bi belayên wêranker berdewam kir ku Firewn biêşîne.
36 Û Xudan bi tûmor û nexweşiyeke giran li zikê wî da û ew bela veguherî kunên giran.
37 Di wê demê de her du wezîrên Firewn ji welatê Goşenê hatin, ku hemû zarên Îsraêl lê bûn, çûn mala Firewn û jê re gotin: «Me dît ku zarên Îsraêl di karê xwe de sist û bêxem bûn.»
38 Û gava Fir’ewn gotinên wezîrên xwe bihîst, hêrsa wî li dijî zarokên Îsraêl pir gur bû, ji ber êşa laşê xwe pir xemgîn bû.
39 Û wî bersiv da û got: «Niha ku zarên Îsraêl dizanin ku ez nexweş im, ew vedigerin û tinazê xwe bi me dikin, niha erebeya min ji bo min girêdin, ez ê biçim Goşenê û ez ê tinazên zarên Îsraêl bibînim ku ew pê tinazên xwe bi min dikin. Ji ber vê yekê xulamên wî erebe ji bo wî girêdin.»
40 Û ew girtin û li ser hespê siwar kirin, çimkî ew nikarîbû bi tena serê xwe siwar bibe;
41 Û deh siwar û deh peya bi xwe re hildan û çû cem Îsraêliyan li Goşenê.
42 Û gava ew gihîştin sînorê Misrê, hespê padîşah derbasî cihekî teng bû, ku di valahîya rezê de bilind bû, ji her du aliyan ve dorpêçkirî bû, welatê nizm û deşt li aliyê din bû.
43 Û hesp li wê derê bi lez û bez bazdan û li hev xistin, û hespên din jî li hespê padîşah xistin.
44 Û hespê padîşah dema ku padîşah lê siwar bû ket nav deşta nizm, û gava ew ket, erebe li ser rûyê padîşah zivirî û hesp li ser padîşah dirêj bû, û padîşah qêriya, ji ber ku laşê wî pir êşiyabû.
45 Û goştê padîşah ji wî hat qetandin û hestiyên wî şikestin û ew nikarîbû siwar bibe, çimkî ev tişt ji Xudan ji bo wî bû, çimkî Xudan qîrîna gelê xwe, zarokên Îsraêl, û tengahiya wan bihîstibû.
46 Xulamên wî ew li ser milên xwe, hêdî hêdî, hilgirtin û ew vegerandin Misrê, û siwarên ku bi wî re bûn jî vegeriyan Misrê.
47 Û ew danîn nav nivîna wî, û padîşah zanî ku dawiya wî hatiye ku bimire, ji ber vê yekê Aparanîth şahbanûya jina wî hat û li ber padîşah giriya, û padîşah jî bi wê re gelek giriya.
48 Û hemû esilzade û xulamên wî wê rojê hatin û padîşah di wê tengahiyê de dîtin, û bi wî re gelek giriyan.
49 Û mîrên padîşah û hemû şêwirmendên wî şîret li padîşah kirin ku li şûna wî, her kesê ku ew ji kurên xwe hilbijêre, yekî li welêt bike padîşah.
50 Ji bilî zarokên padîşah ên ji cariyên xwe, sê kur û du keçên wî hebûn ku Aparanît, şahbanûya jina wî, jê re anîbûn dinyayê.

51 Û ev navên wan bûn, Othrî yê mezin, Adîkamê duyem, û Morîyonê sêyem, û xwişkên wan, navê Batiya yê mezin û navê Akuzî yê din.
52 Û Otrî, kurê pêşî yê padîşah, di gotinên xwe de mirovekî ehmeq, bilez û bêaqil bû.
53 Lê Edîkam merivekî jîr û zana bû, hemû şehrezayiya Misrê zana bû, lê xuya bû bêexlaq, qalind û kin bû, dirêjahiya wî zendek bû.
54 Û gava padîşah dît ku kurê wî Edîkam di her tiştî de jîr û şehreza ye, wî biryar da ku piştî mirina wî ew li şûna wî bibe padîşah.
55 Û wî ji xwe re jinek bi navê Gedûda, keça Abîlot, anî. Ew deh salî bû û ji wê çar kur jê re anîn.
56 Û piştre çû û sê jin anî û heşt kur û sê keç jê re çêbûn.
57 Û bêserûberî pir zêde li ser padîşah belav bû, û goştê wî wek goştê laşekî ku di havînê de, di germahiya rojê de, li ser zeviyê tê avêtin, bêhn dikir.
58 Û gava padîşah dît ku nexweşiya wî pir zêde li ser wî xurt bûye, wî ferman da ku kurê xwe Edîkam bînin ba wî û ew li şûna wî li ser welêt kirin padîşah.
59 Û piştî sê salan, padîşah bi şerm, rezîl û bêzarî mir, û xulamên wî ew hilgirtin û di gora padîşahên Misrê de li Zoan Misraîmê veşartin.
60 Lê belê wek ku li ba padîşahan dibû, ew neterikandin, çimkî goştê wî rizî bû û ji ber bêhna bêhnê ew nikaribûn nêzîkî wî bibin ku terik bikin, ji ber vê yekê ew bi lez û bez veşartin.
61 Çimkî ev xerabî ji Xudan bû li ser wî, çimkî Xudan ji bo xerabiya ku wî di rojên wî de li Îsraêl kiribû, xerabî lê vegerandibû.
62 Û ew bi tirs û şermê mir, û kurê wî Edîkam li şûna wî padîşahî kir.

BEŞA 77

1Adîkam bîst salî bû dema ku li ser Misrê padîşahî kir, çar salan padîşahî kir.
2 Di dused û şeş saliya daketina Îsraêl bo Misrê de, Edîkam li ser Misrê padîşahî kir, lê ew di padîşahiya xwe de ewqas dirêj li ser Misrê nema ku bav û kalên wî padîşahî kiribûn.
3 Bavê wî Melol li Misrê nod û çar salan hukumdarî kir, lê deh sal nexweş ket û mir, ji ber ku li ber Xudan xerabkar bû.
4 Hemû Misriyan navê Edîkam Fir'ewn, wek navê bav û kalên wî, li wî danîbûn, çawa ku li Misrê bû.
5 Hemû şehrezayên Firewn navê Edîkam danîn Axûz, ku bi zimanê Misrî kurt tê gotin Axûz.
6 Edîkam gelekî kirêt bû, yek zendek û yek sîng dirêj bû û rihekî wî yê mezin hebû ku digihîşt heta binê lingên wî.
7 Û Fîrewn li ser textê bavê xwe rûnişt da ku li ser Misrê hukum bike û bi aqilmendiya xwe hukumdariya Misrê bi rê ve bir.
8 Û dema ku ew hukumdarî dikir, ew di xerabiyê de ji bavê xwe û hemû padîşahên berê çêtir bû û nîrê xwe li ser zarokên Îsraêl zêde kir.
9 Û ew bi xulamên xwe re çû Goşenê cem zarokên Îsraêl, kar li ser wan zêde kir û ji wan re got: «Karê xwe yê rojane temam bikin û bila destên we ji îro û pê ve ji karê me sist nebin, wekî ku we di rojên bavê min de dikir.»
10 Û wî ji nav zarokên Îsraêl serkar danîn ser wan, û ji nav xulamên xwe serkar danîn ser van serkaran.
11 Û wî mîqdarek kerpîç li ser wan danî da ku ew li gorî wê hejmarê, roj bi roj, bikin, û ew vegeriya û çû Misrê.
12 Di wê demê de, serkarên Firewn, li gorî fermana Firewn, emir dan serkarên kurên Îsraêl û gotin:
13 Firewn wiha dibêje: «Her roj karê xwe bike û karê xwe temam bike, û mîqdara kerpîçan a rojane biparêze; tiştekî kêm neke.
14 Û wê wisa be ku eger kerpîçên rojane yên we kêm bin, ez ê zarokên we yên biçûk li şûna wan deynim.
15Serkarên Misrê di wan rojan de, wekî ku Firewn ferman dabû wan, wisa kirin.
16 Her gava ku di pîvana rojane ya kerpîçên zarokên Îsraêl de kêmasîyek dihat dîtin, serkarên Firewn diçûn cem jinên zarokên Îsraêl û zarokên zarokên Îsraêl bi qasî kerpîçên kêmasî digirtin, wan bi zorê ji çokên diyên wan digirtin û li şûna kerpîçan wan dixistin avahiyê;
17 Dema ku dê û bavên wan li ser wan digirîn û digirîn dema ku dengê girîna pitikên xwe di dîwarê avahiyê de dibihîstin.
18 Û serkarên kar li ser Îsraîlê serketin, ku Îsraêlî zarokên xwe di avahiyê de bi cih bikin, heta ku zilamekî kurê xwe di dîwêr de danî û xaçerê li ser wî danî, çavên wî li ser wî digirîn û hêsirên wî li ser kurê wî diherikin.
19 Serkarên Misrê gelek rojan bi zarokên Îsraêl wiha kirin û kesî dilovanî li zarokên Îsraêl nekir û dilê wî pê neşewitî.
20 Û hejmara hemû zarokên ku di avahiyê de hatin kuştin dused û heftê bû, hin ji wan li şûna kerpîçên ku ji hêla bavên wan ve kêm mabûn, li ser wan ava kiribûn, û hin ji wan jî mirî ji avahiyê derxistin.
21 Û di rojên Adîkam de, zehmetiya ku li ser zarokên Îsraêl dihat ferzkirin, ji ya ku di rojên bavê wî de dikirin, zêdetir bû.
22 Zarokên Îsraêl her roj ji ber karê xwe yê giran axîn dikirin, çimkî wan ji xwe re digot: «Va ye, gava Fir'ewn bimire, kurê wî wê rabe û karê me sivik bike!»
23 Lê wan karê paşîn ji yê berê bêtir zêde kir, û zarokên Îsraêl ji vê yekê axîn kişandin û qîrîna wan ji ber keda wan gihîşt Xwedê.
24 Û Xwedê di wan rojan de dengê zarokên Îsraêl û qîrîna wan bihîst û Xwedê peymana xwe ya ku bi Birahîm, Îshaq û Aqûb re kiribû, ji wan re anî bîra xwe.
25 Xwedê barê zarokên Îsraêl û karê wan ê giran di wan rojan de dît û biryar da ku wan rizgar bike.
26 Mûsa kurê Emram di wan rojan de hîn jî di zindanê de, li mala Reûêlê Midyanî girtî bû, û Sîfora keça Reûêl roj bi roj bi dizî xwarinê dida wî.
27 Mûsa deh salan di zindana mala Reûêl de girtî ma.
28 Û di dawiya deh salan de, ku ew sala yekem a serweriya Fir'ewn li ser Misrê bû, li şûna bavê xwe,
29 Sîforayê ji bavê xwe Reûêl re got: «Kesek li pey wî zilamê Îbranî yê ku te deh sal in di zindanê de girêdaye, napirse û nagere.»
30 Niha, eger li ber çavê te baş be, bila em bişînin û bibînin ka ew sax e yan mirî ye, lê bavê wê nizanibû ku wê ew xwedî kiriye.
31 Bavê wê Reûêl bersiv da û jê re got: «Gelo tiştekî wisa qewimîye ku mirovek deh salan bê xwarin di zindanê de bimîne û bijî?»
32 Sîpporahê bersiva bavê xwe da û got: «Bê guman te bihîstiye ku Xwedayê Îbraniyan mezin û tirsnak e û her dem ji bo wan kerametan dike.»

33 Ew e yê ku Birahîm ji Ûra Kildaniyan, Îshaq ji şûrê bavê xwe û Aqûb ji milyaketê Xudan ê ku li devê çemê Yabûqê pê re şer dikir, rizgar kir.
34 Wî gelek tişt bi vî mirovî re kirine, wî ew ji çemê Misrê û ji şûrê Firewn û ji zarokên Xûş rizgar kiriye, wisa jî dikare wî ji birçîbûnê rizgar bike û wî sax bike.
35 Ev yek li ber çavê Reûêl xweş hat û wî li gor gotina keça xwe kir û ji bo ku bizanibe çi bi serê Mûsa hatiye, mirov şandin zindanê.
36 Û wî dît ku Mûsa di zindanê de li ser lingên xwe radiwesta, pesnê Xwedayê bav û kalên xwe dida û dua dikir.
37 Û Reûêl emir da ku Mûsa ji zindanê derxînin, wî ew tirş kirin û cilên zindana xwe guhertin û nan xwar.
38 Paşê Mûsa çû nav baxçeyê Reûêl ku li pişt malê bû û li wir ji Xudan Xwedayê xwe re dua kir, yê ku ji bo wî gelek kerametên mezin kiribû.
39 Û dema ku ew dua dikir, li hember xwe nihêrî û dît ku darek ji safîrê di erdê de hatiye danîn û di nîvê baxçe de hatiye çandin.
40 Û ew nêzîkî darê bû û nihêrî, û va ye navê Xudan Xwedayê Ordiyan li ser hatibû nexşandin, li ser darê hatibû nivîsandin û pêşxistin.
41 Û wî ew xwend û destê xwe dirêj kir û ew wek dareke daristanê ji nav daristanê derxist, û ço di destê wî de bû.
42 Û ev ew ço ye ku hemû karên Xwedayê me pê hatine kirin, piştî ku wî erd û ezman û hemû leşeyên wan, derya, çem û hemû masiyên wan afirandin.
43 Û gava Xwedê Adem ji baxçeyê Adenê derxist, wî çoq girt destê xwe û çû erdê ku jê hatibû girtin, cot kir.
44 Û ew çoq daket ba Nûh û da Sem û dûndana wî, heta ku ew gihîşt destê Birahîmê Îbranî.
45 Û gava Birahîm hemû hebûna xwe da kurê xwe Îshaq, ev ço jî da wî.
46 Û gava Aqûb reviya Padan-Aramê, ew hilda destê xwe û gava vegeriya ba bavê xwe, ew li pey xwe nehişt.
47 Gava ku ew daket Misrê, ew hilda destê xwe û da Ûsiv, ji birayên xwe zêdetir parek, çimkî Aqûb ew bi zorê ji birayê xwe Esaw stendibû.
48 Piştî mirina Yûsif, esilzade yên Misrê hatin mala Yûsif û dar ket destê Reûêlê Midyanî. Gava ew ji Misrê derket, ew hilda destê xwe û di baxçeyê xwe de çand.
49 Hemû mêrxasên bihêz ên Kînîyan hewl dan ku wê bidizin, dema ku ew dixwestin keça wî Sîforayê bigirin, lê ew bi ser neketin.
50 Ew dar di baxçeyê Reûêl de çandî ma heta ku ew hat ku mafê wî hebû û ew girt.
51 Û gava Reûêl çoq di destê Mûsa de dît, ew ecêbmayî ma û keça xwe Sîfora da wî wek jin.

BEŞA 78

1Wê demê Baal-Kenan kurê Axbor, padîşahê Edomê mir û li mala xwe li welatê Edomê hat veşartin.
2 Piştî mirina wî, kurên Esaw mirov şandin welatê Edomê û ji wir zilamekî ku li Edomê bû, bi navê Hadad, anîn û li şûna Baal Kenan, padîşahê xwe, ew li ser xwe kirin padîşah.
3 Hadad çil û heşt salan li ser kurên Edom padîşahî kir.
4 Û gava ew bû padîşah, wî biryar da ku li dijî zarokên Mowab şer bike, wan bike bin desthilatdariya zarokên Esaw wekî berê, lê ew nekarî, ji ber ku zarokên Mowab ev tişt bihîstin, rabûn û lez kirin ku ji nav birayên xwe padîşahek ji bo xwe hilbijêrin.
5 Paşê wan gelek milet kom kirin û birayên xwe yên Ammon şandin ba wan da ku alîkariya wan bikin da ku li dijî Hadadê padîşahê Edom şer bikin.
6 Û Hadad tiştê ku zarokên Mowab kiribû bihîst, ji wan gelek tirsiya û dev ji şerê li dijî wan berda.
7Di wan rojan de, li Midyanê, Mûsa kurê Emram, Sîforaya keça Reûêlê Midyanî ji xwe re anî jin.
8 Û Sîfora li ser rêyên keçên Aqûb meşiya, ew bi rastî jî ne wekî Sara, Rebeka, Rahêl û Lêayê bû.
9 Sîppora ducanî ma û kurek anî dinyayê û navê wî danî Gêrşom, çimkî got: «Ez li welatekî xerîb bûm». Lê bi fermana xezûrê xwe Reûêl, wî pêşçermê xwe sinet nekir.
10 Ew dîsa ducanî bû û kurek anî dinyayê, lê pêşçermê wî sinet kir û navê wî danî Eliyezer, çimkî Mûsa got: «Çimkî Xwedayê bav û kalên min alîkarê min bû û min ji şûrê Firewn rizgar kir».
11 Û Fir'ewn padîşahê Misrê di wan rojan de keda zarokên Îsraêl pir zêde kir û nîrê xwe li ser zarokên Îsraêl girantir kir.
12 Wî ferman da ku li Misrê belavok bê belavkirin û bê gotin: «Êdî ji bo çêkirina kerpîçan kayê nedin gel, bila ew herin û li gorî dîtina xwe kayê berhev bikin.»
13 Her wiha bila ew her roj çend kerpîçên ku ew ê çêkin bidin û tiştekî ji wan kêm nekin, ji ber ku ew di karê xwe de bêkar in.
14 Û zarokên Îsraêl ev bihîstin, şîn girtin û axîn kişandin, û ji ber tehliya canê xwe gazî Xudan kirin.
15 Û Xudan hawara zarokên Îsraêl bihîst û zilma ku Misriyan li wan dikir dît.
16 Xudan ji gelê xwe û ji mîrata xwe hesûd bû, dengê wan bihîst û biryar da ku wan ji tengahiya Misrê derxe û welatê Kenanê wek milkê wan bide wan.

BEŞA 79

1Di wan rojan de Mûsa li aliyê din ê çola Sînê pezê xezûrê xwe Reûêlê Midyanî diçêrand û çolê ku ji xezûrê xwe stendibû di destê wî de bû.
2 Rojekê, keriyek ji keriyê derket, Mûsa li pey wî çû û ew gihîşt çiyayê Xwedê, li Horêbê.
3 Û gava ew gihîşt Horêbê, Xudan li wir di nav deviyê de li wî xuya bû û dît ku deviyê agir pê dişewite, lê agir nikaribû wê bişewitîne.
4 Mûsa ji vê dîtinê gelek matmayî ma, ji ber vê yekê deviyê neşewitî, û ew nêzîk bû ku vê tiştê mezin bibîne, û Xudan ji nav agir gazî Mûsa kir û ferman da wî ku here Misrê, cem Fir'ewn padîşahê Misrê, da ku zarokên Îsraêl ji xizmeta xwe berde.
5 Xudan ji Mûsa re got: «Here, vegere Misrê, çimkî hemû ew mirovên ku dixwestin canê te bikujin mirine, û tu ji Firewn re bibêjî ku zarên Îsraêl ji welatê wî berde.»
6 Û Xudan nîşanî wî da ku li Misrê li ber çavên Firewn û xulamên wî nîşan û keramet bike, da ku ew bawer bikin ku Xudan ew şandiye.
7 Mûsa guh da hemû tiştên ku Xudan jê re gotibûn, vegeriya cem xezûrê xwe û mesele jê re got, Rewûel jî jê re got: «Bi xêr û silamet here».

8 Mûsa rabû ku here Misrê, jin û kurên xwe bi xwe re bir û li ser rê li mêhvanxaneyekê ma. Milyaketekî Xwedê daket xwarê û li dijî wî fersendek geriya.
9 Û ew dixwest wî ji ber kurê wî yê nixurî bikuje, ji ber ku wî ew sinet nekiribû û peymana ku Xudan bi Birahîm re kiribû, xera kiribû.
10 Çimkî Mûsa guh dabû gotinên xezûrê xwe ku jê re gotibû, ku kurê xwe yê pêşî sinet neke, ji ber vê yekê wî ew sinet nekir.
11 Sîforayê dît ku milyaketê Xudan li dijî Mûsa li fersendê digere û wê zanî ku ev yek ji ber wê yekê ye ku wî kurê wê Gêrşom sinet nekiriye.
12 Zippora bi lez û bez ji kevirên tûj ên li wir hilda, kurê xwe sinet kir û mêr û kurê xwe ji destê milyaketê Xudan rizgar kir.
13 Wê rojê Harûnê kurê Emram, birayê Mûsa, li Misrê li kêleka çem dimeşiya.
14 Û Xudan li wî cîyî lê xuya bû û jê re got: «Niha here çolê, ber bi Mûsa ve». Ew çû û li çiyayê Xwedê rastî wî hat û ew maç kir.
15Harûn çavên xwe bilind kir û Sîfora jina Mûsa û zarokên wê dît û ji Mûsa pirsî: «Ev ji bo te kî ne?»
16 Mûsa jê re got: «Ew jina min û kurên min in, yên ku Xwedê li Midyanê dane min.» Ev tişt Harûn ji ber jin û zarokên wê xemgîn kir.
17 Harûn ji Mûsa re got: «Jinikê û zarokên wê berde ku ew herin mala bavê wê.» Mûsa guh da gotinên Harûn û wisa kir.
18 Sîfora bi zarokên xwe re vegeriya û ew çûn mala Reûêl û li wir man heta ku dema Xudan hat ku serdana gelê xwe kir û wan ji Misrê ji destê Firewn derxist.
19 Mûsa û Harûn hatin Misrê ba civata zarokên Îsraêl û hemû gotinên Xudan ji wan re gotin û gel gelek şa bû.
20 Roja din Mûsa û Harûn zû rabûn û çûn mala Fir'ewn û wan çopa Xwedê di destên xwe de girtin.
21 Û gava ew gihîştin ber deriyê padîşah, du şêrên ciwan bi amûrên hesinî li wir hatibûn girtin, û kes ji pêşiya wan dernediket û dernediket, ji bilî wan kesên ku padîşah ferman dabû ku werin, dema ku sêrbaz hatin û bi efsûnên xwe şêr kişandin, û ev yek wan birin ba padîşah.
22 Mûsa lez kir û çoq li ser şêran hilda û ew berdan, û Mûsa û Harûn çûn mala padîşah.
23 Şêr jî bi şahî bi wan re hatin, li pey wan çûn û şa bûn mîna ku kûçik gava xwediyê xwe ji zeviyê vedigere ji bo wî şa dibe.
24 Gava Fir'ewn ev tişt dît, ew li ser wê yekê matmayî ma û ji vê xeberê gelekî tirsîya, çimkî xuyabûna wan mîna xuyabûna zarokên Xwedê bû.
25 Firewn ji Mûsa re got: «Tu çi dixwazî?» Wan bersîva wî da û gotin: «Xudan Xwedayê Îbraniyan me şandiye ba te, da ku em ji te re bêjin: ‹Gelê min berde ku ew ji min re xizmetê bikin.›»
26 Gava Firewin gotinên wan bihîst, li ber wan gelekî tirsiya û ji wan re got: «Îro herin û sibê jî vegerin cem min.» Wan jî li gor gotina padîşah kir.
27 Û gava ew çûn, Fir'ewn gazî sêrbaz Bilaam û kurên wî Yanîs û Yambrîs û hemû sêrbaz, sêrbaz û şêwirmendên padîşah kir û hemû hatin û li ber padîşah rûniştin.
28 Padîşah hemû gotinên ku Mûsa û birayê wî Harûn jê re gotibûn ji wan re got, û sêrbazan ji padîşah re got: «Lê ev zilam çawa hatin ba te, ji ber şêrên ku li ber derî asê mabûn?»
29 Padîşah got: «Çimkî wan çopê xwe li dijî şêran rakir û ew berdan û hatin ba min, û şêr jî wek ku kûçik ji bo pêşwazîkirina xwediyê xwe kêfxweş dibe, ji wan şa bûn.»
30 Û Belamê kurê Beor sêrbaz bersiv da padîşah û got: «Ev ji sêrbazên mîna me pê ve ne tiştekî din in.»
31 Niha ji ber vê yekê gazî wan bikin, bila werin û em wan biceribînin, û padîşah jî wisa kir.
32 Sibê Fir'ewn gazî Mûsa û Harûn kir ku werin ber padîşah, wan jî çîpa Xwedê hildan û hatin ba padîşah û jê re gotin:
33 Xudan Xwedayê Îbraniyan wiha got: «Gelê min bişîne ku ji min re xizmet bikin.»
34 Padîşah ji wan re got: «Lê kî wê bawer bike ku hûn peyamberên Xwedê ne û hûn bi fermana wî tên ba min?»
35 Ji ber vê yekê, niha di vê mijarê de kerametekê an nîşanekê bide, û wê demê dê bawerî bi gotinên ku tu dibêjî bê anîn.
36 Harûn lez kir û çopal ji destê xwe avêt ber Firewn û xulamên wî û çopal bû mar.
37 Û sêrbazan ev yek dîtin û her yekî çopê xwe avêtin erdê û ew bûn mar.
38 Marê ji çopa Harûn serê xwe bilind kir û devê xwe vekir da ku çopên sêrbazan daqurtîne.
39 Û Belamê sêrbaz bersiv da û got: «Ev tişt ji rojên berê ve heye, ku mar cîranê xwe dadiqurtîne û zindiyan hevdu dixwin.»
40 Niha wê vegerîne çîpekê wekî ku berê bû, û em ê çîpên xwe jî vegerînin wekî ku berê bûn, û heke çîpa te çîpên me daqurtîne, wê hingê em ê bizanin ku ruhê Xwedê di te de ye, û heke ne wusa be, tu tenê hunermendekî mîna me yî.
41 Û Harûn lez kir û destê xwe dirêj kir û dûvê mar girt û ew di destê wî de bû çîp, û sêrbazan jî bi çîpên xwe heman tişt kirin, û her yek ji dûvê marê xwe girtin, û ew wekî berê bûn çîp.
42 Û gava ew dîsa bûn wek daran, daran Harûn daqurtandin.
43 Û gava padîşah ev tişt dît, ferman da ku pirtûka tomarên ku bi padîşahên Misrê ve girêdayî ne bînin, û wan pirtûka tomaran, kronîkên padîşahên Misrê, ku hemî pûtên Misrê tê de hatibûn nivîsandin, anîn, ji ber ku wan dixwest navê Yehowa tê de bibînin, lê wan ew nedît.
44 Fir'ewn ji Mûsa û Harûn re got: «Va ye, min navê Xwedayê we di vê pirtûkê de nivîsî nedît û ez navê wî nizanim.»
45 Şêwirmend û şehrezayan bersiva padîşah dan û gotin: «Me bihîstiye ku Xwedayê Îbraniyan kurê şehrezayan e, kurê padîşahên kevnar e.»
46 Fir'ewn berê xwe da Mûsa û Harûn û ji wan re got: «Ez Xudanê ku we da zanîn nas nakim û ez gelê wî jî naşînim.»
47 Wan bersiv da û ji padîşah re gotin: «Navê wî Xudan Xwedayê Xwedayan e, û wî ji rojên bav û kalên me ve navê xwe li ser me belav kiriye û em şandine û gotine: «Herin ba Firewn û jê re bêjin: Gelê min bişîne ku ew ji min re xizmet bikin».
48 Niha me bişîne, da ku em sê rojan li çolê rêwîtiyek bikin û li wir qurbanê bidin wî, çimkî ji rojên ku em çûne Misrê ve, wî ne qurbana şewitandinê, ne jî pêşkêş û ne jî qurban ji destên me negirtiye, û heke tu me neşînî, hêrsa wî

wê li dijî te rabe û ewê Misrê yan bi nexweşiyê yan jî bi şûr bixe.
49 Û Fîrewn ji wan re got: «Niha hêz û qudreta wî ji min re bêjin!» Wan jê re got: «Wî erd û ezman, derya û hemû masiyên wan afirandin, ronahî çêkir, tarîtî çêkir, baran li ser erdê barand û av da, giya û giya şîn kir, mirov û heywan û heywanên daristanê, teyrên ezman û masiyên deryayê afirandin, û bi devê wî dijîn û dimirin.
50 Bêguman wî tu di zikê diya te de afirandî û bêhna jiyanê xist hundirê te û te mezin kir û li ser textê padîşahiya Misrê danî û ew ê bêhna te û canê te ji te bistîne û te vegerîne axa ku tu jê hatî girtin.
51 Û hêrsa padîşah ji gotinên wan pê ket û ji wan re got: «Lê kî ji hemû xwedayên miletan dikare vê yekê bike? Çemê min ê min e û min ew ji bo xwe çêkiriye.»
52 Û ew ji xwe dûr xistin û ferman da ku karê li ser Îsraêl ji duh û berê girantir be.
53 Mûsa û Harûn ji ber padîşah derketin û dîtin ku zarokên Îsraêl di rewşeke xerab de ne, ji ber ku serkarên kar karê wan pir giran kiribûn.
54 Mûsa vegeriya cem Xudan û got: «Çima te bi gelê xwe re xerabî kir? Ji dema ku ez hatim ku ji Firewn re bêjim ka te çi ji min re şandiye, wî bi awayekî pir xerab li gelê Îsraêl nihêrî.»
55 Xudan ji Mûsa re got: «Va ye, tuê bibînî ku Firewn wê bi destê dirêjkirî û bi belayên giran zar'êd Îsraêl ji welatê xwe berde.»
56 Mûsa û Harûn li Misrê di nav birayên xwe, zarokên Îsraêl de, man.
57 Û ji bo zarokên Îsraîl, Misriyan bi karê giran ê ku li ser wan ferz dikirin, jiyana wan tahl kir.

BEŞA 80

1 Û piştî du salan, Xudan dîsa Mûsa şand ba Firewn da ku zarokên Îsraêl derxe û wan ji welatê Misrê derxe.
2 Mûsa çû mala Fir'ewn û gotinên Xudanê ku ew şandibû jê re got, lê Fir'ewn guh neda dengê Xudan û Xwedê li Misrê hêza xwe li ser Fir'ewn û xulamên wî zêde kir û Xwedê Fir'ewn û gelê wî bi belayên pir mezin û dijwar li wan xist.
3 Û Xudan bi destê Harûn şand û hemû avên Misrê, bi hemû çem û newalên wan ve, veguherand xwînê.
4 Gava yekî Misrî hat ku avê vexwe û bikşîne, li kûpê xwe nihêrî û dît ku hemû av bûbû xûn. Gava hat ku ji qedeha xwe vexwe, ava di qedehê de bû xûn.
5 Û gava jinekê hevîrê xwe hêr kir û xwarina xwe pijand, xuyabûna wan bû wek xwînê.
6 Xudan dîsa şand û hemû avên wan beq derxistin û hemû beq ketin malên Misriyan.
7 Û gava Misriyan av vedixwarin, zikê wan tijî beqan dibû û ew di zikê xwe de direqisîn wek ku di çem de direqisin.
8 Hemû ava wan a vexwarinê û ava pijandinê bû beq, û dema ku ew di nav nivînên xwe de radizan, xwêdana wan beq zêde kirin.
9 Tevî van hemûyan jî, hêrsa Xudan ji wan venegeriya û destê xwe li ser hemû Misriyan dirêj kir da ku bi her belayek giran li wan bixe.
10 Û wî esrar şand û toza wan kir kêzik û kêzik li Misrê li ser erdê heta du galokan bilind bûn.
11 Mêş jî pir zêde bûn, di nav hemû niştecîhên Misrê de, di goştê mirov û heywanan de; Xudan mêş şandin ser padîşah û şahbanûyê jî û ji ber mêşan Misir pir xemgîn kir.
12 Tevî vê yekê jî, hêrsa Xudan nesekinî û destê wî hîn jî li ser Misirê dirêj bû.
13 Xudan her cûre heywanên çolê şandin Misrê û ew hatin û hemû Misrê, mirov û heywan, dar û her tiştê ku li Misrê bû, wêran kirin.
14Û Xudan marên agirîn, dûpişk, mişk, kêzik, beq û yên din şandin ku di nav tozê de diçûn.
15 Mêş, qijik, kêvroşk, kêzik û mêş, her yek li gorî cureyên xwe kom in.
16 Hemû heywanên xişxişok û baskdar li gorî cureyên xwe hatin Misrê û Misriyan pir xemgîn kirin.
17Û kêvroşk û mêş ketin çav û guhên Misriyan.
18 Qûlp li ser wan hat û ew dûr xistin, ew ji wir derketin û ketin odeyên xwe yên hundirîn û qerpel li pey wan çû.
19 Û gava Misriyan xwe ji ber komeke heywanan veşartin, wan deriyên xwe li dû wan girtin, û Xwedê ferman da Sulanuthê ku di deryayê de bû, ku were û here Misrê.
20 Û destên wê dirêj bûn, deh gaq bi qasî gaqê mirovekî dirêj bûn.
21 Ew çû ser banan û text û erdê vekir û ew birî, destê xwe dirêjî nav malê kir û kilîd û kilît derxist û malên Misrê vekir.
22Piştî vê yekê, komeke heywanan ketin nav malên Misriyan û komeke heywanan Misriyan helak kirin û ew pir xemgîn kirin.
23 Tevî vê yekê jî hêrsa Xudan ji Misriyan venekişiya û destê wî hîn jî li dijî wan dirêj bû.
24 Û Xwedê nexweşî şand û nexweşî li seranserê Misrê belav bû, li ser hesp û kerên, deveyan, keriyên pez û dewaran û li ser mirovan.
25Gava ku Misrî serê sibê zû rabûn da ku pezên xwe bibin çêrê, dîtin ku hemû pezên wan mirî bûn.
26 Ji pezên Misriyan tenê yek ji deh ma û ji pezên Îsraêl li Goşenê yek jî nemir.
27 Xwedê şewitînek li ser laşê Misriyan şand ku çermê wan qelişî û ew li ser hemû Misriyan ji binê lingên wan heta serê wan bû xurîneke giran.
28 Û gelek birîn di goştê wan de hebûn, goştê wan heliya heta ku ew rizî û pûç bûn.
29 Tevî vê yekê jî hêrsa Xudan nesekinî û destê wî hîn jî li ser hemû Misrê dirêj bû.
30 Û Xudan teyrokeke pir giran barî, rezên wan li wan xist û darên fêkiyên wan şikandin û ew hişk kirin ku ew li ser wan ketin.
31 Her giyayek kesk hişk bû û mir, çimkî agirê tevlihev di nav teyrokê de daket, ji ber vê yekê teyrok û agir her tişt xwar.
32 Her wiha mirov û heywanên ku li derve bûn ji ber agir û teyrokê mirin û hemû şêrên ciwan westiyan.
33 Xudan gelek kêzik şandin û anîn Misrê, kêzikên wek Chasel, Salom, Chargol û Chagole, her cureyê kêzikan, û hemû tiştên ku ji teyrokê mabûn xwarin.
34 Her çend Misrî berhemên zeviyê dixwarin jî, ji ber kêzikan kêfxweş bûn û pir digirtin û ji bo xwarinê xwê dikirin.
35 Xudan bayekî mezin ji deryayê rakir û hemû kêzik, heta yên şor jî, birin û avêtin Deryaya Sor; di nav sînorên Misrê de yek kêzik jî nema.

36 Xwedê taristanî şand ser Misrê, hemû welatê Misrê û Patrosê sê rojan tarî bû, gava mirov destê xwe dibir ber devê xwe, mirov nikaribû destê xwe bibîne.
37 Di wê demê de gelek ji gelê Îsraêl mirin, yên ku li dijî Xudan serî hildabûn û guh nedan Mûsa û Harûn, û baweriya xwe bi wan neanîn ku Xwedê ew şandibûn.
38 Û ewê ku gotibû: «Em ji Misrê dernakevin, da ku em li çoltereke bêkes ji birçîbûnê nemirin», û ewê ku guh nedida dengê Mûsa.
39Xudan di sê rojên tariyê de wan bela kir û Îsraêliyan di wan rojan de ew veşartin, bêyî ku Misrî hay ji wan hebin an jî ji bo wan şa bibin.
40 Sê rojan li Misrê tarîtiyek pir mezin bû û her kesê ku dema tarîtî hat li cihê xwe disekinî, li cihê xwe disekinî û yê ku rûniştî disekinî û yê ku dirêj dibû di heman rewşê de dirêj dibû û yê ku dimeşiya jî li ser erdê di heman cihî de rûniştî ma. Ev tişt bi serê hemû Misriyan de hat heta ku tarîtî winda bû.
41 Rojên tarîtiyê derbas bûn û Xudan Mûsa û Harûn şandin ba zarokên Îsraêl û got: «Cejna xwe pîroz bikin û Cejna xwe ya Derbasbûnê bikin, çimkî ez di nîvê şevê de di nav hemû Misriyan de têm û ez ê hemû zarokên wan ên pêşîn, ji zarokên mirovan bigire heta zarokên heywanan, bikujim û gava ez Cejna we ya Derbasbûnê bibînim, ez ê ji ser we derbas bibim.»
42 Û kurên Îsraêl li gor her tiştê ku Xudan li Mûsa û Harûn emir kiribû, wê şevê wisa kirin.
43 Û nîvê şevê Xudan li nav Misrê derket û hemû nifşên Misriyan, ji nifşê mirovan bigire heta nifşê heywanan, li wan xist.
44 Firewin şevê rabû, ew û hemû xulamên wî û hemû Misrî, û wê şevê li seranserê Misrê qîrîneke mezin hebû, çimkî malek tunebû ku tê de cesed tunebûya.
45 Her wiha şûrên pêşiyên Misrê yên ku di dîwarên xaniyên wan de hatibûn kolandin, hatin hilweşandin û ketin erdê.
46 Heta hestiyên zarokên wan ên pêşî yên ku berî vê yekê miribûn û di malên xwe de veşartin, di wê şevê de ji aliyê kûçikên Misrê ve hatin rakirin û kaş kirin ber Misriyan û avêtin ber wan.
47 Hemû Misriyan ev xerabiya ku ji nişkê ve hatibû serê wan dîtin û hemû Misriyan bi dengekî bilind qîr kirin.
48 Hemû malbatên Misrê wê şevê giriyan, her yek ji bo kurê xwe û her yek ji bo keça xwe ya mezin, û dengê qerebalixa Misrê wê şevê ji dûr ve dihat bihîstin.
49 Û Batiya keça Fir'ewn wê şevê bi padîşah re derket derve da ku li Mûsa û Harûn di malên wan de bigere, û wan ew di malên wan de dîtin, dixwarin û vedixwarin û bi hemû Îsraêl re şa dibûn.
50 Û Batiya ji Mûsa re got: «Ma ev xelata qenciya ku min ji te re kiriye, te te mezin kir û te dirêj kir, û te ev xerabî anî ser min û mala bavê min?»
51 Mûsa jê re got: «Bê guman Xudan deh bela anîne ser Misrê; gelo ji wan yek ji wan li te xerabîyek hat? Gelo yek ji wan li te xist?» Wê got: «Na.»
52 Mûsa jê re got: «Her çend tu kurê diya xwe yê pêşî bî jî, tu namirî û di nav Misrê de tu xerabî nayê serê te.»
53 Û wê got: «Çi feyde heye ji bo min, gava ez padîşah, birayê xwe û hemû mal û xulamên wî di vê xerabiyê de dibînim, ku zarokên wî yên pêşîn bi hemû zarokên pêşîn ên Misrê re winda dibin?»
54 Mûsa jê re got: «Bê guman birayê te û malbata wî û xulamên te, malbatên Misrê, guh nedan gotinên Xudan, ji ber vê yekê ev xerabî hat serê wan.»
55 Û Fir'ewn p'adşê Misrê nêzîkî Mûsa û Harûn û çend zar'êd Îsraêl bû, yên ku li wê derê bi wan re bûn, û dua ji wan re kir û got:
56 Rabin û birayên xwe, hemû zar'êd Îsraêlê yên ku li welêt in, bi pez û dewarên wan û her tiştê wan re bibin, tiştek ji wan nehêlin, tenê ji bo min ji Xudan Xwedêyê xwe re dua bikin.
57 Mûsa ji Fir'ewn re got: «Va ye, her çend tu kurê diya xwe yê pêşî yî jî, netirse, çimkî tu namirî, çimkî Xudan ferman daye ku tu bijî, da ku hêza xwe ya mezin û destê xwe yê dirêjkirî yê xurt nîşanî te bide.»
58 Û Fir'ewn ferman da ku zar'êd Îsraêl bên şandin û hemû Misrîyan hêz dan xwe ku wan bişînin, çimkî wan digot: «Em hemû helak dibin».
59 Hemû Misriyan Îsraêliyan, li gor sonda Xudan a di navbera wî û bavê me Birahîm de, bi dewlemendiyeke mezin, pez û dewar û tiştên hêja şandin derve.
60 Û zarokên Îsraêl di şevê de derketin dereng man, û gava Misrî hatin ba wan ku wan derxin, ji wan re gotin: «Ma em diz in ku em di şevê de derkevin?»
61 Û zarên Îsraêl ji Misriyan firaxên zîv û firaxên zêr û cil xwestin û zarên Îsraêl ji Misriyan talan kirin.
62 Mûsa bi lez û bez rabû çû ber çemê Misrê û tabûta Ûsiv ji wir hilda û bi xwe re bir.
63 Zar'êd Îsraêl jî, her kesî tabûta bavê xwe û her kesî tabûtên eşîra xwe hildan.

BEŞA 81

1Zarokên Îsraêl ji bilî zarokan û jinên wan, nêzîkî şeş sed hezar mêr bi peya ji Ramsesê ber bi Sukotê ve çûn.
2 Gelek elalet û gelek pez û dewar jî bi wan re çûn.
3 Û emrê mayîna zarokên Îsraêl li welatê Misrê du sed û deh sal bû, ku ew bi zehmetî li wir man.
4 Û di dawiya du sed û deh salan de, Xudan bi destê xwe yê bihêz zarokên Îsraêl ji Misrê derxist.
5 Û kurên Îsraêl ji Misrê, ji Goşenê û ji Ramsesê rê ketin û di roja panzdehê meha yekem de li Sukotê kon danîn.
6 Misriyan hemû zarokên xwe yên pêşî yên ku Xudan lê dabûn veşartin û hemû Misriyan sê rojan kuştiyên xwe veşartin.
7 Û kurên Îsraêl ji Sukotê rê ketin û li Etomê, li dawiya çolê, kon danîn.
8 Û di roja sisiyan de, piştî ku Misriyan zarokên xwe yên pêşîn veşartin, gelek mêr ji Misrê rabûn û li pey Îsraêliyan çûn da ku wan vegerînin Misrê, ji ber ku ew poşman bûn ku wan Îsraêliyan ji koletiya wan berdan.
9 Zilamekî ji cîranê xwe re got: «Bê guman Mûsa û Harûn ji Firewn re gotine: Em ê sê rojan rêwîtiyek li çolê bikin û ji Xudan Xwedayê xwe re qurbanê bidin.»
10 Niha em sibê zû rabin û wan vegerînin, û eger ew bi me re vegerin Misrê cem axayên xwe, em ê bizanin ku baweriya wan bi wan heye, lê eger ew venegerin, em ê bi wan re şer bikin û bi hêzek mezin û destek xurt wan vegerînin.
11 Hemû esilzade yên Firewn sibê rabûn û nêzîkî heft sed hezar mêr jî pê re bûn, û wê rojê ji Misrê derketin û gihîştin cihê ku zarên Îsraêl lê bûn.

12 Hemû Misriyan dîtin û dîtin ku Mûsa, Harûn û hemû zar'êd Îsraêl li ber Pî-Hahîrotê rûniştibûn, dixwarin û vedixwarin û cejna Xudan pîroz dikirin.
13 Hemû Misriyan ji Îsraêliyan re gotin: «Bê guman we got: Em ê sê rojan li çolê rêwîtiyek bikin û ji Xwedayê xwe re qurbanê bidin û vegerin.»
14 Ji ber vê yekê, îro pênc roj derbas dibin ku tu çûyî, çima tu venegerî cem xwediyên xwe?
15 Mûsa û Harûn bersiv dan wan û gotin: «Çimkî Xudan Xwedayê me di me de şahidî da û got: Hûn êdî venagerin Misrê, lê em ê herin welatekî ku şîr û hingiv lê diherike, çawa ku Xudan Xwedayê me ji bav û kalên me re sond xwaribû ku bide me.»
16 Û gava esilzade yên Misrê dîtin ku zarokên Îsraêl guh nedan wan û venegeriyan Misrê, wan xwe amade kirin ku bi Îsraêl re şer bikin.
17 Û Xudan dilê zarên Îsraêl li ser Misriyan xurt kir, ew pir li wan ketin û şer li ser Misriyan dijwar bû û hemû Misrî ji ber zarên Îsraêl reviyan, ji ber ku gelek ji wan bi destê Îsraêl mirin.
18 Esilzade yên Fir’ewn çûn Misrê û ji Fir’ewn re gotin: «Zar'êd Îsraêl revîyane û êdî venagerin Misrê, û Mûsa û Harûn bi vî awayî bi me re axivîn.»
19 Û Fir’ewn ev tişt bihîst, dilê wî û dilê hemû xulamên wî li dijî Îsraîlê zivirî û ew ji şandina Îsraêl poşman bûn; û hemû Misriyan şîret li Fir’ewn kirin ku li dû zarokên Îsraêl bikeve da ku wan vegerîne ser barê xwe.
20 Û her yek ji birayê xwe re got: «Me ev çi kir ku me Îsraêl ji xulamtiyê berda?»
21 Xudan dilê hemû Misriyan xurt kir ku li dû Îsraêliyan bikevin, çimkî Xudan dixwest Misriyan li Deryaya Sor hilweşîne.
22 Firewn rabû û erebeya xwe girêda û ferman da ku hemû Misriyan bicivin, ji bilî zarok û jinan zilamek nema.
23 Hemû Misrî bi Firewn re derketin ku li dû zar'êd Îsraêl bikevin û wargeha Misrî wargeheke pir mezin û giran bû, nêzîkî deh sed hezar mêr hebûn.
24 Hemû xelkê vê wargehê çûn û li pey zarokên Îsraêl ketin da ku wan vegerînin Misrê, û ew gihîştin wan ên ku li kêleka Deryaya Sor wargeh danîne.
25Îsraêliyan çavên xwe bilind kirin û dîtin ku hemû Misrî li pey wan tên. Îsraêl ji tirsa mezin ketin û qîrîna xwe dan Xudan.
26 Û ji ber Misriyan, zarokên Îsraêl bûn çar beş û di ramanên wan de ji hev cuda bûn, ji ber ku ew ji Misriyan ditirsiyan û Mûsa bi her yekî ji wan re axivî.
27 Yekem lîway ji zarokên Rûben, Şimûn û Îsaxar pêk dihat, û wan biryar da ku xwe bavêjin deryayê, çimkî ew ji Misriyan pir ditirsiyan.
28 Mûsa ji wan re got: «Netirsin, bisekinin û rizgariya Xudan bibînin ku ew ê îro ji bo we bike.»
29Pîla duyem ji zarokên Zebûlon, Binyamîn û Neftelî pêk hat, û wan biryar da ku bi Misriyan re vegerin Misrê.
30 Mûsa ji wan re got: «Netirsin, çimkî we îro çawa Misriyan dîtin, hûn ê êdî wan her û her nebînin.»
31Beşa sêyem ji zarokên Cihûda û Yûsif pêk dihat, û wan biryar da ku herin şerê Misriyan bikin û bi wan re şer bikin.
32 Mûsa ji wan re got: «Li cihên xwe bisekinin, çimkî Xudan wê ji bo we şer bike, hûnê bêdeng bimînin.»
33 Yekîneya çaremîn ji zarokên Lêwî, Gad û Aşêr pêk dihat, û wan biryar da ku bikevin nav Misriyan da ku wan bişkînin, û Mûsa ji wan re got: «Li cihên xwe bimînin û netirsin, tenê gazî Xudan bikin ku ew we ji destên wan rizgar bike.»
34 Piştî vê yekê Mûsa ji nav gel rabû, ji Xudan re dua kir û got:
35 Ya Xudan Xwedayê hemû dinyayê, niha gelê xwe yê ku te ji Misrê derxist xilas bike, û bila Misrî pesnê xwe nedin ku hêz û qudret a wan e.
36 Xudan ji Mûsa re got: «Çima tu gazî min dikî? Ji zarên Îsraêl re bêje ku ew herin; û tu jî çopê xwe li ser deryayê dirêj bike û wê bike du parçe û zarên Îsraêl wê ji wir derbas bibin.»
37 Mûsa wisa kir, çopê xwe li ser deryayê hilda û ew ji hev veqetand.
38 Ava deryayê bû duwanzdeh beş û zarokên Îsraêl bi peya, bi pêlavan, wek ku mirovek di rêyeke amadekirî re derbas dibe, derbas bûn.
39 Û Xudan bi destê Mûsa û Harûn li Misrê û di deryayê de kerametên xwe nîşanî zarokên Îsraêl da.
40 Û gava zarokên Îsraêl ketin deryayê, Misrî li pey wan hatin û ava deryayê dîsa li ser wan da û hemû di nav avê de noq bûn û ji bilî Fir’ewn, ku şikir ji Xudan re kir û baweriya xwe pê anî, tu kes nema. Ji ber vê yekê Xudan di wê demê de ew bi Misriyan re nehişt ku bimire.
41 Û Xudan ferman da milyaketekî ku wî ji nav Misriyan derxe, Misriyan ew avêtin ser axa Nînewa û wî demek dirêj li ser wê hukumdarî kir.
42 Û di wê rojê de Xudan Îsraêl ji destê Misrê rizgar kir û hemû zarokên Îsraêl dîtin ku Misrî mirine û destê mezin ê Xudan di tiştên ku wî li Misrê û di deryayê de kiribû de dîtin.
43 Hingê Mûsa û zarokên Îsraêl ev stran ji Xudan re gotin, di roja ku Xudan Misrî li ber wan xwar kirin.
44 Hemû Îsraêl bi hev re stran digotin: «Ez ê ji Xudan re bistrêm, çimkî ew pir bilind bûye, hesp û siwarê wî avêtiye deryayê; va ye, di pirtûka qanûna Xwedê de hatiye nivîsandin.»
45 Piştî vê yekê, zar'êd Îsraêl bi rê ketin û li Marayê kon danîn. Xudan li wê derê li Marayê qanûn û hukm dan zar'êd Îsraêl. Xudan emir da zar'êd Îsraêl ku di hemû rêyên wî de bimeşin û jê re xizmet bikin.
46 Û ew ji Marahê rê ketin û gihîştin Êlîmê, û li Êlîmê diwanzdeh kaniyên avê û heftê darên xurmeyê hebûn, û zarokan li wir li kêleka avê kon danîn.
47 Û ew ji Elîmê rê ketin û di roja panzdehê meha duyemîn a piştî derketina wan ji Misrê de gihîştin çola Sînê.
48 Di wê demê de Xudan mana da zarokên Îsraêl ku bixwin û Xudan roj bi roj ji ezmanan xwarin ji bo zarokên Îsraêl barand.
49 Û zarokên Îsraêl çil salan manna xwarin, hemû rojên ku ew li çolê bûn, heta ku ew gihîştin welatê Kenanê ku wê bi dest bixin.
50 Û ew ji çola Sînê derketin û li Alûşê kon danîn.
51 Û ew ji Alûşê çûn û li Refîdîmê wargeh danîn.
52 Û gava zarên Îsraêl li Refîdîmê bûn, Amalêkê kurê Elîfazê kurê Esaw, birayê Zefo, hat ku bi Îsraêl re şer bike.
53 Û wî heşt sed û yek hezar mêr, sêrbaz û sêrbaz, anîn û li Refîdîmê ji bo şerê li dijî Îsraîlê amade bû.
54 Wan şerekî mezin û dijwar li dijî Îsraêlê kir û Xudan Amalêk û gelê wî da destê Mûsa û zarokên Îsraêl û destê Yêşûyê kurê Nûn, Efratî, xulamê Mûsa.

55 Û zar'êd Îsraêl Amalêk û gelê wî bi devê şûr dan kuştin, lê şer li dijî zar'êd Îsraêl gelek dijwar bû.
56 Û Xudan ji Mûsa re got: «Vê tiştî wek bîranîneke di pirtûkekê de binivîse û deyne destê Yêşûyê kurê Nûn, xulamê xwe, û fermanê bide zarokên Îsraêl û bêje: «Gava hûn bigihîjin welatê Kenanê, hûnê bîranîna Amalêk ji bin ezmanan bi tevahî jê bibin.»
57 Mûsa jî wisa kir, pirtûk hilda û ev gotin li ser nivîsand û got:
58 Bîr bîne Amalêk çi li te kir li ser rê gava tu ji Misirê derdiketî.
59 Yê ku li ser rê rastî te hat û li pişta te xist, heta li wan ên ku li pişt te qels bûn dema ku tu lawaz û westiyayî bûyî.
60 Ji ber vê yekê, gava Xudan Xwedayê te li ser welatê ku Xudan Xwedayê te wek mîrat dide te, da ku tu wê bi dest bixî, ji hemû dijminên te yên li dora te rihetî bide te, hingê tu dê bîranîna Amalêk ji bin ezmanan jê bikî, tu dê wê ji bîr nekî.
61 Û padîşahê ku li Amalêk, an li bîranîna wî, an li dûndana wî rehmê bike, va ye ez ê jê hesab bipirsim û ez ê wî ji nav gelê wî qut bikim.
62 Mûsa ev hemû tişt di pirtûkekê de nivîsand û li ser van hemû tiştan şîret li zarokên Îsraêl kir.

BEŞA 82

1Û kurên Îsraêl ji Refîdîmê derketin û di meha sisiyan a ji derketina wan ji Misrê de, li çola Sînayê kon danîn.
2 Di wê demê de Reûêlê Midyanî, xezûrê Mûsa, bi keça xwe Sîfora û herdu kurên wê re hat, çimkî wî ji kerametên ku Xudan bi Îsraêl re kiribû bihîstibû, ku wî ew ji destê Misrê rizgar kiribûn.
3 Û Rewûêl hat ba Mûsa li çolê, li cihê ku ew lê rûniştibû, li wir çiyayê Xwedê hebû.
4 Mûsa bi rûmeteke mezin çû pêşwaziya xezûrê xwe û hemû Îsraêl jî pê re bû.
5 Û Reûêl û zarokên wî gelek rojan di nav Îsraêliyan de man û ji wê rojê ve Reûêl Xudan nas kir.
6 Û di meha sêyem a derketina zarokên Îsraêl ji Misrê de, di roja şeşem a meha wê de, Xudan li Çiyayê Sînayê deh emir dan Îsraêl.
7 Û hemû Îsraêl hemû ev ferman bihîstin û hemû Îsraêl di wê rojê de bi Xudan gelek şa bû.
8 Û rûmeta Xudan li ser Çiyayê Sînayê rûnişt û gazî Mûsa kir û Mûsa di nav ewrekî de hat û hilkişiya çiyê.
9 Mûsa çil roj û çil şevan li ser çiyê ma; ne nan xwar û ne jî av vexwar, û Xudan qanûn û rêzikên wî fêrî wî kir da ku zarokên Îsraêl hîn bike.
10 Û Xudan deh fermanên ku wî ji zarokên Îsraêl re ferz kiribû, li ser du lewheyên kevirî nivîsandin, yên ku wî dabû Mûsa da ku ferman bide zarokên Îsraêl.
11 Û piştî çil roj û çil şevan, gava Xudan li ser Çiyayê Sînayê axaftina xwe bi Mûsa re qedand, Xudan lewheyên kevirî yên ku bi tiliya Xwedê hatibûn nivîsandin dan Mûsa.
12 Û gava zarên Îsraêl dîtin ku Mûsa ji bo daketina ji çiyê dereng maye, ew li dora Harûn kom bûn û gotin: «Em nizanin çi bi vî mirovî, Mûsa, hatiye.»
13 Niha rabe, ji me re xwedayekî çêke ku li pêşiya me biçe, da ku tu nemirî.
14 Harûn ji gel gelekî ditirsiya û ferman da wan ku zêr bînin û wî ji wî ji bo gel golikek çêkir.
15 Û Xudan ji Mûsa re got, berî ku ew ji çiyê dakeve xwarê: «Dakeve xwarê, çimkî gelê te yê ku te ji Misrê derxist xera bûye.»
16 Ji xwe re golikekî helandî çêkirine û li ber wî tewandine, niha dev ji min berde, da ku ez wan ji ser rûyê erdê ji holê rakim, çimkî ew miletekî serhişk in.
17 Mûsa ji bo gel ji bo golikê ku çêkiribûn lava ji Xudan kir û ji bo wî dua kir. Piştre ji çiyê daket û herdu lewheyên kevirî di destên wî de bûn ku Xwedê dabûn wî da ku fermanê bide Îsraêliyan.
18 Û gava Mûsa nêzîkî wargehê bû û golika ku gel çêkiribû dît, hêrsa Mûsa pê ket û wî lewheyên bin çiyê şikandin.
19 Mûsa hat artêşê û golik hilda, bi agir şewitand û hûr kir heta ku bû tozeke hûr, ew reşand ser avê û da Îsraêliyan ku vexwin.
20 Û ji wan kesên ku golik çêkiribûn, nêzîkî sê hezar kes bi şûrên hev mirin.
21 Roja din Mûsa ji gel re got: «Ezê hilkişim ba Xudan, belkî ez bikaribim ji bo gunehên we yên ku we li ber Xudan kirine kefaret bikim.»
22 Mûsa dîsa çû cem Xudan û çil roj û çil şevan li cem Xudan ma.
23 Û di nav çil rojan de Mûsa ji bo zarokên Îsraêl ji Xudan lava kir, û Xudan guh da duaya Mûsa, û Xudan ji bo Îsraêl jê lava kir.
24 Hingê Xudan ji Mûsa re got ku du lewheyên kevirî bibire û wan bîne ba Xudan, ku ew deh fermanan li ser wan binivîse.
25 Mûsa wisa kir, daket xwarê û herdu lewhe birîn û çû Çiyayê Sînayê cem Xudan, û Xudan deh emir li ser lewheyan nivîsand.
26 Mûsa hîn çil roj û çil şevan li cem Xudan ma û Xudan qanûn û fermanan da wî ku wan ji Îsraêl re bigihîne.
27 Û Xudan ferman da wî derbarê zarokên Îsraêl de ku ew ji bo Xudan cihekî pîroz çêbikin, da ku navê wî tê de bimîne, û Xudan şikl û şêweya cihê pîroz û hemû amûrên wê nîşanî wî da.
28 Û di dawiya çil rojan de, Mûsa ji çiyê daket xwarê û her du lewhe di destê wî de bûn.
29 Mûsa hat ba gelê Îsraêl û hemû gotinên Xudan ji wan re got û qanûn, rêzik û hukmên ku Xudan fêrî wî kiribû, fêrî wan kir.
30 Mûsa peyva Xudan ji zarokên Îsraêl re got ku ji bo wî cihekî pîroz bê çêkirin, da ku di nav zarokên Îsraêl de bijî.
31 Gel ji hemû qencîyên ku Xudan bi navgîniya Mûsa ji wan re gotibûn pir kêfxweş bû û got: «Em ê her tiştê ku Xudan ji te re gotiye bikin.»
32 Û gel wek yek mirovî rabû û pêşkêşên xweş pêşkêşî pîrozgeha Xudan kirin û her kesî pêşkêşa Xudan ji bo xebata pîrozgehê û ji bo hemî xizmeta wê anî.
33 Hemû zarokên Îsraêl, her yek ji wan ji bo xebata pîrozgeha Xudan, ji her tiştê ku di destê wî de bû, zêr, zîv û sifir û her tiştê ku ji bo pîrozgehê bikêrhatî bû, anîn.
34 Hemû mirovên şehreza yên ku di kar de perwerde dibûn hatin û li gorî her tiştê ku Xudan ferman dabû, her kes di karê ku lê perwerde bûbû de, perestgeha Xudan çêkirin; û hemû mirovên şehreza yên ku di dilê xwe de perwerde dibûn, perestgeh, alavên wê û hemû amûrên xizmeta pîroz çêkirin, wekî ku Xudan ferman dabû Mûsa.

35 Karê çêkirina pîrozgeha konê piştî pênc mehan temam bû û zarokên Îsraêl her tiştê ku Xudan ji Mûsa re emir kiribû, kirin.
36 Û wan perestgeh û hemû alavên wê anîn ba Mûsa; mîna wê nîşana ku Xudan nîşanî Mûsa dabû, zarokên Îsraêl jî wisa kirin.
37 Mûsa dît ku ew kar çawa ye, û wan ew çawa ku Xudan emir dabû wî, kir. Mûsa wan pîroz kir.

BEŞA 83

1Û di meha duwanzdehemîn de, di roja bîst û sêyê mehê de, Mûsa Harûn û kurên wî hildan, cilên wan li wan kirin û ew rûn kirin û wek ku Xudan lê emir kiribû bi wan kir. Mûsa hemû pêşkêşên ku Xudan wê rojê lê emir kiribûn, anî.
2Piştre Mûsa Harûn û kurên wî hildan û ji wan re got: «Hûn heft rojan li ber deriyê konê razanê bimînin, çimkî ji min re wiha hatiye ferman kirin.»
3 Harûn û kurên wî her tiştê ku Xudan bi navgîniya Mûsa emir dabû wan kirin û heft rojan li ber deriyê konê pîrozgehê man.
4 Û di roja heştan de, ku ew roja yekem a meha yekem bû, di sala duyemîn a derketina Îsraêliyan ji Misrê de, Mûsa perestgeh çêkir û Mûsa hemû alavên kon û hemû alavên perestgehê danî û her tiştê ku Xudan jê re gotibû kir.
5 Mûsa gazî Harûn û kurên wî kir û wan ji bo xwe û ji bo zar'êd Îsraêl pêşkêşa şewitandinê û pêşkêşa gunehê anîn, çawa ku Xudan li Mûsa emir kiribû.
6 Wê rojê her du kurên Harûn, Nadab û Abîhû, agirê xerîb hildan û anîn ber Xudan, yê ku ferman nedabû wan, û agir ji ber Xudan derket û wan şewitand û ew di wê rojê de li ber Xudan mirin.
7 Roja ku Mûsa avakirina cihê pîroz temam kir, serekên zarokên Îsraêl dest bi pêşkêşkirina pêşkêşên xwe ji bo vekirina gorîgehê li ber Xudan kirin.
8 Û wan her mîrekî ji bo rojekê, her roj mîrekî ji bo diwanzdeh rojan pêşkêşên xwe pêşkêş kirin.
9 Û hemû pêşkêşên ku her kesî di roja xwe de anîn, yek taseke zîv a bi giraniya sed û sî şêkel, yek taseke zîv a bi giraniya heftê şêkel li gorî şêkela pîrozgehê, her du jî tijî ardê tenik bûn, bi rûn ve ji bo pêşkêşa xwarinê hatibûn tevlihevkirin.
10Kevçiyek, bi giraniya deh şêkel zêr, tijî bixûr.
11Genegayekî ciwan, beranekî, berxekî salekî ji bo pêşkêşa şewitandinê.
12Û yek ji bizinan wek pêşkêşa gunehê.
13Û bo qurbana aştiyê, du ga, pênc beran, pênc bizinên kur, pênc berxên yek salî.
14 Bi vî awayî, her duwanzdeh mîrên Îsraêl roj bi roj, her kes di roja xwe de, dikirin.
15 Piştî vê yekê, di roja sêzdehê mehê de, Mûsa ferman da zarokên Îsraêl ku Cejna Derbasbûnê pîroz bikin.
16 Û zarên Îsraêl Cejna Derbasbûnê di roja çardehê mehê de di wextê wê de pîroz kirin, çawa ku Xudan ji Mûsa re emir kiribû, zarên Îsraêl jî wisa kirin.
17 Û di meha duyemîn de, di roja pêşîn a meha duyemîn de, Xudan ji Mûsa re peyivî û got:
18 Serên hemû nêrên Îsraêl ji bîst salî û jor bijmêre, tu û birayê te Harûn û diwanzdeh serokên Îsraêl.
19 Mûsa wisa kir û Harûn bi diwanzdeh mîrên Îsraêl re hat û wan zarokên Îsraêl li çola Sînayê jimartin.
20 Û hejmara kurên Îsraêl li gor malên bav û kalên wan, ji bîst salî û jor ve, şeş sed û sê hezar û pênc sed û pêncî bû.
21 Lê zarên Lêwî di nav birayên xwe, zarên Îsraêl de nehatin jimartin.
22 Û hejmara hemû nêrên Îsraêl ji yek mehî û jor, bîst û du hezar û du sed û heftê û sê bû.
23 Û hejmara zarên Lêwî ji yek mehî û jortir bîst û du hezar bû.
24 Mûsa her kes kahîn û lêwî danîn ser xizmeta xwe û barê xwe, da ku di pîrozgeha kon de xizmetê bikin, çawa ku Xudan li Mûsa emir kiribû.
25 Û di roja bîstemîn a mehê de, ewr ji ser konê şahidiyê hate rakirin.
26 Di wê demê de, zarokên Îsraêl ji çola Sînayê rêwîtiya xwe berdewam kirin û rêwîtiyek sê rojî kirin û ewr li ser çola Paranê sekinî; li wir hêrsa Xudan li dijî Îsraêlê gur bû, ji ber ku wan Xudan aciz kiribû û jê xwarin xwestibûn da ku bixwin.
27 Û Xudan guh da dengê wan û xwarin da wan ku wan mehekê xwar.
28 Lê piştî vê yekê hêrsa Xudan li dijî wan pêket û ew bi qirkirineke mezin li wan da û ew li wir li wî cihî hatin veşartin.
29 Û zar'êd Îsraêl navê wî cîyî danîbûn Kebrot Hattaava, çimkî wan ew kesên ku şehweta goşt dixwest li wir veşartin.
30 Ji Kebrot-Hataavayê çûn û li Haserotê, ku li çola Paranê ye, kon vedan.
31 Û gava zarokên Îsraêl li Hazerotê bûn, ji ber Mûsa hêrsa Xudan li Meryemê rabû û ew wek berfê spî bû û bi kotîbûnê sipî bû.
32 Û ew heft rojan li derveyî kampê ma, heta ku piştî nexweşiya xwe ya cûmbûnê dîsa hat wergirtin.
33Piştre gelê Îsraêl ji Haserotê rê ket û li dawiya çola Paranê kon vedan.
34 Di wê demê de, Xudan ji Mûsa re got ku ji kurên Îsraêl, yek ji her eşîrekê, diwanzdeh mêr bişîne da ku herin welatê Kenanê keşif bikin.
35 Mûsa her duwanzdeh kes şandin û ew hatin welatê Kenanê da ku lê bigerin û lêkolîn bikin, û wan tevahiya welêt ji çola Sînê heta Rexobê û heta ku digihîje Hamotê keşif kirin.
36 Piştî çil rojan ew hatin ba Mûsa û Harûn û wan peyvên ku di dilê wan de bûn ji wan re anîn. Deh ji wan zilaman xeberên xerab ji zarokên Îsraêl re li ser welatê ku ew lê geriyane anîn û gotin: «Ji bo me çêtir e ku em vegerin Misrê ji çûna vê erdê, welatekî ku niştecîhên xwe dixwe.»
37 Lê Yêşûyê kurê Nûn û Kalêbê kurê Yîfûneh, yên ku ji wan kesên ku li wî welatî geriyan bûn, gotin: «Ev welat pir baş e».
38 Heger Xudan ji me razî be, wê me bîne vî welatî û bide me, çimkî ew welatekî ku şîr û hingiv jê diherike ye.
39 Lê zar'êd Îsraêl guh nedan wan û guh dan gotinên wan deh meriva, yên ku xeberên xirab li ser wî welatî belav kiribûn.
40 Û Xudan mirmirîna zar'êd Îsraêl bihîst û hêrs bû, sond xwar û got:
41 Ji bilî Kaleb kurê Yîfûneh û Yêşû kurê Nûn, bê guman ji vî nifşê xerab ji bîst salî û jor ve tu kes vî welatî nabîne.
42 Lê belê ev nifşê xerab wê di vê çolê de winda bibe, û zarokên wan wê werin welêt û ew ê wê bi dest bixin; ji ber

vê yekê hêrsa Xudan li dijî Îsraîlê pê ket, û ew çil salan di çolê de geriyan heta dawiya wî nifşê xerab, ji ber ku ew li pey Xudan neçûn.
43 Gel demek dirêj li çola Paranê ma û piştre bi rêya Deryaya Sor ber bi çolterê ve çûn.

BEŞA 84

1 Di wê demê de Qorax kurê Îtzer kurê Kêhat kurê Lêwî gelek zilam ji zarokên Îsraêl girt û rabûn û bi Mûsa û Harûn û tevahiya civînê re şer kirin.
2 Xudan li ser wan hêrs bû, erdê devê xwe vekir û ew, malên wan û her tiştê wan û hemû mirovên Qorax daqurtand.
3 Piştî vê yekê Xwedê gel demek dirêj bi rêya Çiyayê Seîr gerand.
4 Wê demê Xudan ji Mûsa re got: «Li dijî zar'êd Esaw şer dernexe, çimkî ez tiştekî ji wan nadim te, heta ku pê li ser bikeve, çimkî min çiyayê Seîr wek mîrat da Esaw.»
5 Ji ber vê yekê, zarên Esaw di demên berê de li dijî zarên Seîr şer kirin, û Xudan zarên Seîr dan destê zarên Esaw û ew ji ber wan qir kirin, û zarên Esaw li şûna wan man heta roja îro.
6 Ji ber vê yekê Xudan ji zar'êd Îsraêl re got: «Li dijî zar'êd Esaw, birayêd xwe, şer nekin, çimkî li welatê wan tiştek ji we re nîne, lê hûn dikarin ji wan xwarin bi pereyan bikirin û bixwin, û hûn dikarin ji wan av bi pereyan bikirin û vexwin.»
7 Û kurên Îsraêl li gor gotina Xudan kirin.
8 Û kurên Îsraêl demek dirêj li çolê geriyan, bi rêya Çiyayê Sînayê geriyan û dest nedan kurên Esaw û ew nozdeh salan li wê herêmê man.
9 Di wê demê de, padîşahê zarokên Kîtîm, Latînos, di çil û pênc saliya padîşahiya xwe de, ku ew jî çardeh saliya derketina zarokên Îsraêl ji Misrê ye, mir.
10 Û ew li cihê ku wî li welatê Kîtîmê ji xwe re çêkiribû veşartin û Abîmnas li şûna wî sî û heşt salan padîşahî kir.
11 Û di wan rojan de, di dawiya nozdeh salan de, zarên Îsraêl ji sînorê zarên Esaw derbas bûn û hatin û ji rêya çola Mowabê derbas bûn.
12 Xudan ji Mûsa re got: «Mowabê dorpêç neke û li dijî wan şer neke, çimkî ez ji welatê wan tiştekî nadim te.»
13 Û zarokên Îsraêl nozdeh salan di rêya çola Mowabê re derbas bûn û li dijî wan şer nekirin.
14 Û di sala sî û şeşemîn a derketina zarên Îsraêl ji Misrê de, Xudan dilê Sîhon, padîşahê Amoriyan, li xwe xist û ew şer kir û derket ku li dijî zarên Mowab şer bike.
15 Sîxon qasidan şandin cem Beor kurê Yanaas kurê Bilaam, şêwirmendê padîşahê Misrê, û cem Bilaam kurê wî, da ku nifir li Mowabê bikin û ew bikeve destê Sîxon.
16 Û ew qasid çûn û Beor kurê Yaneas û Bilaam kurê wî ji Petorê Mezopotamyayê anîn. Loma Beor û Bilaam kurê wî hatin bajarê Sîhon û li ber Sîhon padîşahê Amoriyan nifir li Mowab û padîşahê wan kirin.
17 Sîxon bi hemû artêşa xwe ve çû Mowabê û li dijî wan şer kir, wan bindest kir û Xudan ew dan destê wî. Sîxon jî padîşahê Mowabê kuşt.
18 Sîhon di şer de hemû bajarên Mowabê girt; wî Heşbon jî ji wan girt, çimkî Heşbon yek ji bajarên Mowabê bû û Sîhon mîr û eşrafên xwe li Heşbonê bi cih kirin û di wan rojan de Heşbon aîdî Sîhon bû.
19 Ji ber vê yekê Beor û kurê wî Bilaam, yên ku meselê diaxivîn, ev gotin gotin: «Werin Heşbonê, bajarê Sîhon wê were avakirin û xurtkirin.»
20 Wey li te Moab! Tu winda bûyî, ey gelê Kemoşê! Va ye, li ser pirtûka qanûna Xwedê hatiye nivîsandin.
21 Û gava Sihon Mowab fetih kir, wî cerdevan li bajarên ku ji Mowabê stendibûn danîn û hejmareke mezin ji zarokên Mowabê di şer de ketin destê Sihon û wî kur û keçên wan gelek girtin û padîşahê wan kuşt; û Sihon vegeriya welatê xwe.
22 Sîhon gelek diyariyên zîv û zêr dan Beor û kurê xwe Bilam, ew berda û ew çûn Mezopotamyayê, li mal û welatê xwe.
23 Wê demê hemû zar'êd Îsraêl ji rêya çola Mowabê derbas bûn û vegeriyan û dora çola Edomê girtin.
24 Hingê hemû civat, di meha pêşî ya çil saliya derketina wan ji Misrê de, gihîşt çola Sînê û zar'êd Îsraêl li wir, li Qadeşê, li çola Sînê, bi cih bûn û Meryemê li wir mir û li wir hat veşartin.
25 Di wê demê de Mûsa qasidan şandin ba Hadadê padîşahê Edomê û got: «Birayê te Îsraêl wiha dibêje: ‘Ez ji te re dibêjim, bila ez ji welatê te derbas bibim, em ê ji zeviyan û ji rezan derbas nebin, em ê ava bîrê venexwin; em ê di rêya padîşah de bimeşin.’»
26 Edom jê re got: «Tu ji welatê min derbas nabî.» Û Edom bi miletekî mezin derket pêşberî Îsraêl.
27 Û kurên Esaw nehiştin ku kurên Îsraêl ji welatê wan derbas bibin, ji ber vê yekê Îsraêlî ji wan dûr ketin û li dijî wan şer nekirin.
28 Berî vê yekê Xudan emir dabû zarên Îsraêl û gotibû: «Hûn ê li dijî zarên Esaw şer nekin», ji ber vê yekê zarên Îsraêl ji wan dûr ketin û li dijî wan şer nekirin.
29 Hingê zar'êd Îsraêl ji Qadeşê çûn û hemû gel gihîşte Çiyayê Horê.
30 Wê demê Xudan ji Mûsa re got: «Ji birayê xwe Harûn re bêje ku ew ê li wir bimire, çimkî ew ê neyê welatê ku min daye zar'êd Îsraêl.»
31 Û Harûn di sala çilemîn de, di meha pêncemîn de, di roja yekem a mehê de, bi fermana Xudan hilkişiya Çiyayê Horê.
32 Û gava Harûn li Çiyayê Horê mir, ew sed û bîst û sê salî bû.

BEŞA 85

1 Padîşahê Kenanî yê Arad, yê ku li başûr dima, bihîst ku Îsraêlî bi rêya casûsan hatine û hêzên xwe ji bo şerkirina li dijî Îsraêliyan rêz kir.
2 Û zarokên Îsraêl gelek jê ditirsiyan, ji ber ku artêşeke wî ya mezin û giran hebû, ji ber vê yekê zarokên Îsraêl biryar dan ku vegerin Misrê.
3 Û kurên Îsraêl bi qasî sê rojan rêwîtiyek ber bi Maserath Beni Yaakon ve vegeriyan, çimkî ew ji ber padîşahê Aradê pir tirsiyan.
4 Û zarokên Îsraêl venegeriyan cihên xwe, ji ber vê yekê ew sî roj li Benî Yakonê man.
5 Û gava zarokên Lêwî dîtin ku zarokên Îsraêl venagerin, ew ji bo xatirê Xudan hesûd bûn, û ew rabûn û li dijî birayên xwe yên Îsraêl şer kirin, û komeke mezin ji wan kuştin, û wan neçar kirin ku vegerin cihê xwe, Çiyayê Hor.

6 Û gava ew vegeriyan, padîşahê Arad hîn jî artêşa xwe ji bo şerê li dijî Îsraêliyan amade dikir.
7 Îsraêl sond xwar û got: «Heger tu vî gelî bidî destê min, ezê bajarên wan bi tevahî wêran bikim.»
8 Xudan guh da dengê Îsraêl û Kenanîyan da destê wan û ew û bajarên wan bi tevahî wêran kir û navê wî cihî danî Horma.
9 Û kurên Îsraêl ji Çiyayê Horê rê ketin û li Obotê wargeh danîn. Ji Obotê jî rê ketin û li Îye-Abarîmê, li ser sînorê Mowabê wargeh danîn.
10 Û zarên Îsraêl ji Mowabê re şandin û gotin: «Niha bila em ji welatê te derbas bibin û bigihîjin cihê xwe». Lê zarên Mowabê nehiştin ku zarên Îsraêl ji welatê wan derbas bibin, çimkî zarên Mowabê pir ditirsiyan ku zarên Îsraêl wekî ku Sîhon padîşahê Amoriyan bi wan re kiribû, bikin, ku welatê wan girtibû û gelek ji wan kuştibû.
11 Ji ber vê yekê Mowab nehişt ku Îsraêlî ji welatê wî derbas bibin û Xudan emir da zar'êd Îsraêl û got: «Bila ew li dijî Mowabê şer nekin.» Loma Îsraêlî ji Mowabê dûr ketin.
12 Û kurên Îsraêl ji sînorê Mowabê rê ketin û gihîştin aliyê din ê Arnonê, sînorê Mowabê, di navbera Mowab û Amoriyan de, û li sînorê Sîhonê padîşahê Amoriyan, li çola Kedemotê, kon danîn.
13 Û kurên Îsraêl qasidan şandin ba Sîhon, padîşahê Amoriyan û gotin:
14 Bila em ji welatê te derbas bibin, em ê nekevin nav zeviyan û ne jî nav rezên tirîyan, em ê bi rêya padîşahî ve biçin heta ku em ji sînorê te derbas bibin, lê Sîhon nehişt ku Îsraêlî derbas bibin.
15 Sîhon hemû gelê Amoriyan civandin û çû çolê da ku bi gelê Îsraêl re şer bike û li Yahasê li dijî Îsraîlê şer kir.
16 Û Xudan p'adşê Amorîyan Sîhon da destê Îsraêlê û Îsraêl hemû gelê Sîhon bi devê şûr kuşt û tola Mowab hilda.
17 Û zarên Îsraêl ji Aramê heta Yabûkê, welatê Sîhonê xistin destê zarên Ammon û hemû talana bajaran jî bi xwe re anîn.
18 Îsraêl hemû ev bajar girtin û Îsraêl li hemû bajarên Amoriyan bi cih bû.
19 Hemû zarên Îsraêl biryar dan ku li dijî zarên Ammon şer bikin, da ku welatê wan jî bi dest bixin.
20 Hingê Xudan ji zarên Îsraêl re got: «Zarên Ammon dorpêç nekin û li dijî wan şer nekin, çimkî ez ji welatê wan tiştekî nadim we. Û zarên Îsraêl guh dan peyva Xudan û li dijî zarên Ammon şer nekirin.
21 Û zarokên Îsraêl zivirîn û bi rêya Başanê ve çûn welatê Og, padîşahê Başanê, û Og, padîşahê Başanê, derket ku bi Îsraêliyan re şer bike, û gelek mêrxas û hêzek pir xurt ji gelê Amoriyan bi wî re bûn.
22 Û Og padîşahê Başanê zilamekî pir bi hêz bû, lê Naaron kurê wî pir bi hêz bû, ji wî jî bihêztir bû.
23 Û Og di dilê xwe de got: «Va ye, tevahiya ordiya Îsraêl sê parseyan digire, ez ê bê şûr û bê rimê wan di cih de bikujim.»
24 Û Og hilkişiya ser Çiyayê Yahazê û ji wir kevirekî mezin hilda, ku dirêjahiya wî sê parsa bû, danî ser serê xwe û biryar da ku bavêje ser wargeha zarên Îsraêl, da ku hemû zarên Îsraêl bi wî kevirî bikuje.
25 Milyaketê Xudan hat û kevirê li serê Og qul kir û kevir li stûyê Og ket û Og ji ber giraniya kevirê li ser stûyê wî ket erdê.
26 Wê demê Xudan ji zar'êd Îsraêl re got: «Ji wî netirsin, çimkî ez wî û hemû gelê wî û hemû welatê wî didim destê we û hûnê çawa ku we bi Sîhon kir, bi wî jî bikin.»
27 Mûsa bi komeke hindik ji zarên Îsraêl re ber bi wî ve çû û Mûsa bi darekê li çokên lingên Og da û ew kuşt.
28Piştre gelê Îsraêl li pey zarokên Og û hemû gelê wî ketin û ew li wan xistin û qir kirin heta ku ji wan yek jî nema.
29Piştî vê yekê Mûsa çend ji kurên Îsraêl şandin da ku casûstiya Yazerê bikin, çimkî Yazer bajarekî pir navdar bû.
30 Û sîxur çûn Yazerê û ew keşif kirin, û sîxuran baweriya xwe bi Xudan anîn û li dijî mêrên Yazerê şer kirin.
31 Û van mirovan Yaazer û gundên wê girtin û Xudan ew dan destê wan û wan Amorîyên ku li wir bûn, ji wir derxistin.
32 Û zarokên Îsraêl welatê her du padîşahên Amoriyan, şêst bajarên ku li aliyê din ê Urdunê, ji çemê Arnon heta Çiyayê Herman bûn, girtin.
33 Û zarokên Îsraêl rê ketin û gihîştin deşta Mowabê ku li aliyê Urdunê, li kêleka Erîhayê ye.
34 Û zar'êd Mowabê hemû xirabîya ku zar'êd Îsraêl li her du p'adşêd Amorîyan, li Sîhon û Og kiribûn bihîstin, lema hemû mêrên Mowabê ji zar'êd Îsraêl gelekî tirsîyan.
35 Û rûspiyên Mowabê gotin: «Va ye, her du padîşahên Amoriyan, Sîhon û Og, ku ji hemû padîşahên dinyayê bihêztir bûn, nekarîn li hember zarokên Îsraêl bisekinin, em çawa dikarin li hember wan bisekinin?»
36 Bêguman wan berê peyamek ji me re şandibûn ku em di rêya xwe de ji welatê me derbas bibin, lê me nehişt ew niha bi şûrên xwe yên giran êrîşî me bikin û me tune bikin; û Mowab ji ber zarokên Îsraêl di tengasiyê de bû, û ew ji wan pir ditirsiyan, û wan bi hev re şêwirîn ka çi bi zarokên Îsraêl were kirin.
37 Û rûspiyên Mowabê biryar dan û yek ji wan zilaman, Balaqê kurê Sîporê Mowabî, hildan û wê demê ew kirin padîşah li ser wan. Balaq zilamekî pir jîr bû.
38 Û rûspiyên Mowabê rabûn û ji bo ku bi wan re aştiyê bikin, efû şandin cem zarên Midyanê, çimkî di wan rojan de, ji rojên Hadadê kurê Bedadê padîşahê Edomê, ku li zeviya Mowabê Midyanê têk bir, heta van rojan, di navbera Mowab û Midyanê de şerekî mezin û dijminatiyek mezin hebû.
39 Û zarên Mowabê e-name şandin cem zarên Midyanê û wan bi wan re aştî çêkir. Û rûspiyên Midyanê hatin welatê Mowabê da ku ji bo zarên Midyanê aştî çêkin.
40 Û rûspîyên Mowabê bi rûspîyên Midyanê re şêwirîn ku çi bikin da ku canê xwe ji destê Îsraêliyan xilas bikin.
41 Hemû zarên Mowabî ji rûspiyên Midyanê re gotin: «Niha zarên Îsraêl her tiştê ku li dora me ye dixwin, çawa ku ga giyayê zeviyê dixwin, çimkî wan wisa bi herdu padîşahên Amoriyan ên ji me bihêztir kirin.»
42 Û rûspîyên Midyanê gotine Mowabê: «Me bihîstiye ku gava Sîxon p'adşê Amorîyan li dijî we şer kir, gava wî li ser we serket û welatê we girt, wî ji Mezopotamyayê şandibû cem Beor kurê Yaneas û Bilaam kurê wî, û ew hatin û nifir li we kirin; ji ber vê yekê destê Sîxon li ser we serket û welatê we girt.
43 Niha tu jî bişîne cem kurê wî Bilaam, çimkî ew hîn jî li welatê xwe de dimîne, û heqê wî bide wî, da ku ew bê û nifir li hemû gelê ku tu jê ditirsî bike. Û rûspîyên Mowabê ev tişt bihîstin û li wan xweş hat ku bişînin cem Bilaam kurê Beor.

44 Hingê Balaqê kurê Sîpor p'adşê Mowabê qasidan şandin cem Bilam û got:
45 Va ye miletek ji Misirê derketiye, rûyê erdê girtiye û li hember min rûdine.
46 Niha were û nifir li vî gelî ji min re bike, çimkî ew ji min bihêztir in, dibe ku ez bikaribim li dijî wan şer bikim û wan derxim, çimkî min bihîstiye ku yê ku tu pîroz dikî pîroz e û yê ku tu nifir dikî nifir lê hatiye kirin.
47 Hingê qasidêd Balaq çûn cem Bilam û Bilam anîn ku nifirê li milet bike da ku li dijî Mowabê şer bikin.
48 Bilam hat cem Balaq ku nifir li Îsraêl bike, û Xudan jê re got: «Nifir li vî gelî neke, çimkî ew pîroz e».
49 Û Balaq her roj Bilam zor dida ku nifir li Îsraêl bike, lê Bilam guh neda Balaq ji ber gotina Xudan a ku wî ji Bilam re gotibû.
50 Û gava Balaq dît ku Bilam daxwaza wî qebûl nake, rabû çû mala xwe û Bilam jî vegeriya welatê xwe û ji wir çû Midyanê.
51 Û kurên Îsraêl ji deşta Mowabê rê ketin û li kêleka Urdunê ji Bêt-Jesimotê heta Habîl-Şîtîmê, li dawiya deştên Mowabê, wargeh danîn.
52 Û gava zarokên Îsraêl li deşta Şîtîmê diman, wan dest bi kirina zinê bi keçên Mowabî re kir.
53 Û zar'êd Îsraêl nêzîkî Mowabê bûn û zar'êd Mowabê konêd xwe li hember wargeha zar'êd Îsraêl danîn.
54 Û zar'êd Mowabê ji zar'êd Îsraêl ditirsîyan, û zar'êd Mowabê hemû qîz û jinên wan ên bedew û bedew girtin, zêr û zîv û cilên biqîmet li wan kirin.
55 Û kurên Mowabî ew jin li ber deriyê konên xwe rûniştin, da ku kurên Îsraêl wan bibînin û berê xwe bidin wan, û li dijî Mowabî şer nekin.
56 Hemû zarên Mowabî ev yek li zarên Îsraêl kirin û her mêrekî jin û keça xwe li ber deriyê konê xwe danî. Hemû zarên Îsraêl kirina zarên Mowabî dîtin û zarên Îsraêl berê xwe dan keçên Mowabî û çavnebariya wan kirin û çûn ba wan.
57 Û gava Îbranîyek dihat ber deriyê konê Mowabê û keçeke Mowabê didît û di dilê xwe de wê dixwest, û li ber deriyê konê tiştê ku dixwest bi wê re diaxivî, dema ku ew bi hev re diaxivîn, zilamên konê derdiketin û bi Îbranî re bi van gotinan diaxivîn:
58 Bê guman hûn dizanin ku em bira ne, em hemû ji nifşa Lût û ji nifşa birayê wî Birahîm in, çima hûn li cem me namînin, çima hûn ji nanê me û qurbana me naxwin?
59 Û gava zarokên Mowabî bi gotinên xwe ew serûbin kirin û bi gotinên xwe yên xweş ew xapandin, wan ew di kon de rûniştin û ji bo wî xwarin û qurbanî xwarin, û wî ji qurbana wan û ji nanê wan xwar.
60 Paşê şerab dan wî û ew vexwar û serxweş bû, û keçikeke bedew danîn ber wî, û wî çawa ku dixwest pê re kir, ji ber ku ew nizanibû çi dike, ji ber ku wî gelek şerab vexwaribû.
61 Zarêd Mowabî li wê derê, li deşta Şîtîmê, bi vî awayî êrîşî Îsraêl kirin û ji ber vê yekê hêrsa Xudan li Îsraêlê rabû û li nav wan de nexweşîyek belav kir û ji Îsraêliyan bîst û çar hezar mêr mirin.
62 Ji zarokên Şimhûn zilamek hebû, navê wî Zimrî bû, kurê Salû, ku li ber çavên hemû Îsraêliyan bi Kosbî, keça Sûr, padîşahê Midyanê, yê Midyanî re têkilî danî.
63 Û Fîneyas kurê Elazer, kurê Harûnê kahin, ev xerabiya ku Zimrî kiribû dît, rimêk hilda û rabû ser xwe û li pey wan çû, herduyan jî qul kir û ew kuştin, û belayê ji ser zarokên Îsraêl sekinî.

BEŞA 86

1 Di wê demê de, piştî bela, Xudan ji Mûsa û ji Elazerê kurê Harûnê kahin re got:
2 Serekên hemû civata zar'êd Îsraêl, ji bîst salî û jor, hemû yên ku çûne artêşê bijmêre.
3 Mûsa û Elazer zarokên Îsraêl li gor malbatên wan jimartin û hejmara hemû Îsraêliyan heft sed hezar û heft sed û sî bû.
4 Û hejmara zarên Lêwî, ji yek mehî û jor ve, bîst û sê hezar bû, û di nav van de ji yên ku Mûsa û Harûn li çola Sînayê jimartin, tu kes tune bû.
5 Çimkî Xudan ji wan re gotibû ku ewê li çolê bimirin, loma hemû mirin û ji bilî Kalêbê kurê Yîfûneh û Yêşûyê kurê Nûn, kesek ji wan nemabû.
6 Piştî vê yekê Xudan ji Mûsa re got: «Ji zar'êd Îsraêl re bêje ku ji ber doza birayên xwe, zar'êd Îsraêl, ji Midyanê tola xwe hilînin.»
7 Mûsa wisa kir û zar'êd Îsraêl ji nav xwe dwanzdeh hezar mêr hilbijartin, ji her eşîrekê hezar kes bûn, û ew çûn Midyanê.
8 Û zarokên Îsraêl li dijî Midyanê şer kirin û hemû mêr kuştin, her pênc mîrên Midyanê jî kuştin, û Bilaamê kurê Beor jî bi şûr kuştin.
9Zarêd Îsraêl jinên Midyaniyan, zarokên wan ên biçûk, pez û her tiştê wan dîl girtin.
10 Hemû talan û nêçîr hildan û birin cem Mûsa û Elazerê li deştên Mowabê.
11 Û Mûsa û Elazer û hemû serokên civatê bi şahî derketin pêşwaziya wan.
12 Û hemû talana Midyanê parve kirin û zarokên Îsraêl ji ber birayên xwe, zarokên Îsraêl, ji Midyanê tola xwe hildan.

BEŞA 87

1 Di wê demê de Xudan ji Mûsa re got: «Va ye, rojên te ber bi dawiyê ve diçin, niha Yêşûyê kurê Nûn, xulamê xwe bigire û wî bixe nav konê pîroz, ezê fermanê bidimê û Mûsa jî wisa kir.
2 Xudan di konê pîroz de di stûneke ewr de xuya bû û stûna ewr li ber deriyê konê pîroz sekinî.
3 Xudan emir da Yêşûyê kurê Nûn û jê re got: «Xurt û wêrek be, çimkî tu yê zarokên Îsraêl bibî wî welatê ku min sond xwariye ku bidim wan, û ez ê bi te re bim.»
4 Mûsa ji Yêşû re got: «Xurt û mêrxas be, çimkî tu yê vî welatî bidî zarên Îsraêl mîras û Xudan wê bi te re be, ew ê te nehêle û te bernede, netirse û bêhêvî nebe.»
5 Mûsa gazî hemû zar'êd Îsraêl kir û ji wan re got: «We hemû qencîya ku Xudan Xwedêyê we li çolê ji we re kir, dîtin.»
6 Niha hemû gotinên vê qanûnê bi cîh bînin û di riya Xudan Xwedayê xwe de bimeşin, ji riya ku Xudan emir daye we, ne rastê ne jî çepê, ne jî rastê.
7 Mûsa qanûn, biryar û qanûn fêrî kurên Îsraêl kir ku li welêt çawa ku Xudan emir dabû wî bikin.
8 Û wî rêya Xudan û qanûnên wî fêrî wan kir; va ye, ew li ser pirtûka qanûna Xwedê hatine nivîsandin, ku wî bi destê Mûsa daye zarokên Îsraêl.

9 Mûsa emir da kurên Îsraêl û Xudan jê re got: «Here çiyayê Abarîm û li wir bimire û çawa ku Harûnê birayê te hat komkirin, tevlî gelê xwe bibe.»
10 Mûsa çawa ku Xudan emir dabû wî, hilkişiya jor û li wir li welatê Mowabê bi fermana Xudan mir, di çil saliya derketina zar'êd Îsraêl ji welatê Misrê de.
11 Û zarokên Îsraêl li deştên Mowabê sî rojan ji bo Mûsa giriyan û rojên girî û şîna ji bo Mûsa temam bûn.

BEŞA 88

1 Piştî mirina Mûsa, Xudan ji Yêşûyê kurê Nûn re got:
2 Rabe û ji Urdunê derbas bibe û biçe welatê ku min daye zar'êd Îsraêl û wê erdê bidê zar'êd Îsraêl mîrat.
3 Her cihê ku lingên we lê bikevin, wê ya we be, ji çola Lubnanê heta çemê mezin, çemê Peratê, wê sînorê we be.
4 Di hemû rojên jiyana te de kes li dijî te dernakeve; çawa ku ez bi Mûsa re bûm, ez ê bi te re jî bim, tenê ji bo bicihanîna hemû qanûnên ku Mûsa ji te re emir kiriye, xurt û wêrek be, ji rê neçe rastê û ne jî çepê, da ku tu di her tiştê ku tu dikî de serfiraz bibî.
5 Yêşû emir da serkarên Îsraêl û got: «Ji nav wargehê derbas bibin û emir bidin gel û bêjin: Ji xwe re xurek amade bikin, çimkî piştî sê rojên din hûn ê ji Urdunê derbas bibin da ku hûn vî welatî bikin milk.»
6 Serkarêd zar'êd Îsraêl usa kirin û emir dan cimetê û wan her tiştê ku Yêşû emir kiribû, ew kirin.
7 Yêşû du zilam şandin ku cesaret bidin welatê Erîhayê û ew zilam çûn û cesaret dan Erîhayê.
8 Piştî heft rojan ew hatin ba Yêşû li wargehê û jê re gotin: «Xudan tevahiya welêt daye destê me û niştecîhên wê ji tirsan ji ber me dihelin.»
9 Û piştî wê, Yêşû sibê û hemû Îsraêl bi wî re rabûn û ji Şitîmê rê ketin, û Yêşû û hemû Îsraêl bi wî re ji Urdunê derbas bûn. Yêşû heştê û du salî bû dema ku ew bi Îsraêl re ji Urdunê derbas bû.
10 Û di roja dehê meha yekem de gel ji Urdunê derket û li Gîlgalê, li quncika rojhilatê Erîhayê, kon danîn.
11 Û zarokên Îsraêl Cejna Derbasbûnê li Gilgalê, li deştên Erîhayê, di roja çardehê mehê de pîroz kirin, wekî ku di Şerîeta Mûsa de hatiye nivîsandin.
12 Û roja din a Cejna Derbasbûnê, di wê demê de manna xilas bû û êdî ji bo zarokên Îsraêl manna tunebû û wan ji berhemên welatê Kenanê xwarin.
13 Û Erîha bi tevahî li hember zar'êd Îsraêl girtî bû, kes dernediket û ne jî diçû hundir.
14 Û di meha duyemîn de, di roja yekem a mehê de, Xudan ji Yêşû re got: «Rabe, va ye, min Erîha û hemû gelê wê dane destê te. Hemû leşkerên te wê rojê carekê li dora bajêr bigerin, şeş rojan wisa bikin.»
15 Û kahîn wê li boriyan bidin, û gava hûn dengê boriyê bibihîzin, hemû gel wê bi dengekî bilind biqîre, ku dîwarên bajêr wê hilweşin; hemû gel wê her kes li dijî dijminê xwe derkeve.
16 Û Yêşû li gorî her tiştê ku Xudan lê emir kiribû, wisa kir.
17 Û di roja heftemîn de ew heft caran li dora bajêr geriyan û kahînan li boriyan lêxistin.
18 Û di gera heftemîn de, Yêşû ji gel re got: «Qîr bikin, çimkî Xudan tevahiya bajêr daye destê me.»
19 Tenê bajar û her tiştê ku tê de ye wê ji Xudan re nifirkirî be, û xwe ji tiştê nifirkirî biparêzin, da ku hûn wargeha Îsraêl nifirkirî nekin û wê nexin nav tengasiyê.
20 Lê hemû zîv û zêr û sifir û hesin wê ji bo Xudan bên pîrozkirin, ewê bikevin xezîneya Xudan.
21 Gel li boriyan lêxist û bi dengekî bilind qîrîn kir, dîwarên Erîhayê hilweşiyan û hemû gel, her kes rasterast li pêşiya xwe, hilkişiya jor, bajar girt û hemû yên ku tê de bûn, mêr û jin, ciwan û pîr, ga û pez û ker, bi devê şûr kuştin.
22 Û wan tevahiya bajêr bi agir şewitand; tenê firaxên zîv û zêr û sifir û hesin avêtin xezîneya Xudan.
23 Û Yêşû wê demê sond xwar û got: «Nifir li wî mirovê ku Yêrîhokê ava dike be! Ew ê bingeha wê bi kurê xwe yê mezin deyne û deriyên wê bi kurê xwe yê biçûk deyne.»
24 Û Axanê kurê Karmî, kurê Zabdî, kurê Zerah, kurê Cihûda, bi tiştê nifirkirî xiyanet kir, ji tiştê nifirkirî hilda û di konê de veşart, û hêrsa Xudan li dijî Îsraêlê pêket.
25 Û piştî vê yekê, gava ku zarokên Îsraêl ji şewitandina Erîhayê vegeriyan, Yêşû zilam şandin ku casûstiya Eyiyê jî bikin û li dijî wê şer bikin.
26 Ew zilam çûn û bajarê Ayî cesaret kirin û vegeriyan û gotin: «Bila hemû gel bi te re neçe Ayî, bila nêzîkî sê hezar zilam herin û bajêr lêxin, çimkî mirovên wî hindik in.»
27 Yêşû wisa kir û nêzîkî sê hezar mêr ji zarên Îsraêl bi wî re çûn û li dijî mêrên Ayî şer kirin.
28 Şer li dijî Îsraêlê dijwar bû û zilamên Ayî sî û şeş zilamên Îsraêl kuştin û kurên Îsraêl ji ber zilamên Ayî reviyan.
29 Gava Yêşû ev yek dît, cilên xwe çirandin û li ber Xudan, ew û rûspiyên Îsraêlê deverû ketin erdê û xwelî li ser serê xwe rijandin.
30 Yêşû got: «Ya Xudan, te çima ev gel ji Çemê Urdunê derbas kir? Piştî ku Îsraêlî pişta xwe dan dijminên xwe, ez ê çi bêjim?»
31 Ji ber vê yekê, niha hemû Kenanî, yên ku li wî welatî dijîn, wê vê yekê bibihîzin, dora me bigirin û navê me ji holê rakin.
32 Û Xudan ji Yêşû re got: «Çima tu bi rûyê xwe dikevî erdê? Rabe, here, çimkî Îsraêliyan guneh kirine û ji tiştê nifirkirî girtine; ez êdî bi wan re namînim heta ku ew tiştê nifirkirî ji nav wan neynin.»
33 Yêşû rabû û gel civand û bi fermana Xudan Urîm anî û eşîra Cihûda hat girtin û Axanê kurê Karmî jî hat girtin.
34 Yêşû ji Axan re got: «Kurê min ji min re bêje, te çi kiriye?» Axan got: «Min di nav talanê de cilê Şînarê yê xweşik û du sed şêkel zîv û perçeyek zêr a pêncî şêkel dît. Min çavnebariya wan kir û ew girtin, û va ye, ew hemû di nav kon de di erdê de veşartî ne.»
35 Û Yêşû zilam şandin ku çûn û ew ji konê Axan girtin û anîn ba Yêşû.
36 Yêşû Axan û ev alavên wî, kur û keçên wî û her tiştê wî hildan û ew anîn geliyê Axor.
37 Û Yêşû li wir wan bi agir şewitand û hemû Îsraêliyan Axan bi keviran dan ber keviran û wan li ser wî girek kevir bilind kirin; ji ber vê yekê wî navê wê derê danî geliyê Axor, bi vî awayî hêrsa Xudan sist bû û paşê Yêşû hat bajêr û li dijî wî şer kir.
38 Û Xudan ji Yêşû re got: «Netirse û netirse, va ye min Ey, padîşahê wê û gelê wê dane destê te û tu yê çawa bi

Erîha û padîşahê wê bikî, wisa bikî, tenê talana wê û pezên
wê ji xwe re bigirî, li pişt bajêr kemînekê deyne.
39 Yêşû li gor gotina Xudan kir û ji nav şervanan sî hezar
mêrxas hilbijart û ew şandin û ew li dora bajêr kemîn danîn.
40 Û wî ferman da wan û got: «Dema ku hûn me bibînin,
em ê bi hîlekarî ji ber wan birevin û ew ê li pey me bikevin,
hûn ê ji kemînê derkevin û bajar bigirin.» Û wan jî wisa kir.
41 Yêşû şer kir û xelkê bajêr ber bi Îsraîlê ve çûn, bêyî ku
bizanin ew li pişt bajêr ji bo wan kemînê datînin.
42 Yêşû û hemû Îsraêlî li ber wan xwe westiyayî nîşan dan
û bi hîlekarî bi rêya çolê reviyan.
43 Û mêrên Ayî hemû gelê ku di bajêr de bûn civandin da
ku li pey Îsraêliyan bikevin. Ew derketin û ji bajêr dûr
ketin, yek jî nema. Wan bajar vekirî hişt û li pey Îsraêliyan
ketin.
44 Û ewên ku di kemînê de bûn ji cihên xwe rabûn û bi lez
hatin bajêr û ew girtin û şewitandin. Lê mirovên Ayî paşve
vegeriyan û dîtin ku dûyê bajêr ber bi ezmanan ve diçe û
wan neçar ma ku ne bi aliyekî ve û ne jî bi aliyê din ve
paşve vekişin.
45 Hemû mêrên Ayî di nav Îsraêl de bûn, hinek li vî alî,
hinek li wî alî, û wan ew li wan xistin ku yek ji wan nema.
46 Û zarokên Îsraêl Meloş padîşahê Ayî sax girtin û anîn
ba Yêşû û Yêşû ew li ser darekê daliqand û ew mir.
47 Piştî şewitandina bajêr, Îsraêlî vegeriyan bajêr û hemû
yên ku tê de bûn bi şûr kuştin.
48 Û hejmara wan kesên ku ji mêrên Ayî ketibûn, jin û mêr,
donzdeh hezar bû; tenê pez û talana bajêr, li gor gotina
Xudan ji Yêşû re, ew bi xwe re biribûn.
49 Hemû padîşahên li wî aliyê Urdunê, hemû padîşahên
Kenanê, xerabiya ku zarokên Îsraêl li Erîha û Ayê kiribûn
bihîstin û li hev civiyan ku li dijî Îsraêl şer bikin.
50 Tenê niştecihên Gîbonê ji şerkirina li dijî Îsraêliyan pir
ditirsiyan, ji ber vê yekê ew bi hîlekarî tevgeriyan û hatin
ba Yêşû û hemû Îsraêliyan û ji wan re gotin: «Em ji
welatekî dûr hatine, niha peymanekê bi me re bikin.»
51 Û niştecihên Gîbonê ji zarên Îsraêl derbas bûn, û zarên
Îsraêl peymanek bi wan re çêkirin û bi wan re aştî çêkirin,
û serokên civînê sond xwarin, lê paşê zarên Îsraêl zanî ku
ew cîranên wan in û di nav wan de dijîn.
52 Lê zar'êd Îsraêl ew nekuştin, çimkî wan bi Xudan sond
xwaribûn û ew bûn darbirrîn û avkêş.
53 Yêşû ji wan re got: «Çima we ez xapandim ku min ev
tişt bi me kir?» Wan jî bersiv da û gotin: «Ji ber ku her tiştê
ku te bi hemû padîşahên Amoriyan kiribû, ji xulamên te re
hat gotin û em ji jiyana xwe pir tirsiyan û me ev tişt kir.»
54 Û Yêşû di wê rojê de wan erkdar kir ku dar bibirrin û
avê derxînin, û ew wek koleyan li ser hemû eşîrên Îsraêl
belav kirin.
55 Û gava Adonîsedek padîşahê Orşelîmê hemû tiştên ku
Îsraêl li Erîha û Ayê kiribûn bihîst, wî şand ba Hoham
padîşahê Hêbronê û ba Pîram padîşahê Yarmûtê, ba Yafiya
padîşahê Lakîşê û ba Deber padîşahê Eglonê û got:
56 Werin cem min û alîkariya min bikin, da ku em zarokên
Îsraêl û niştecîhên Gîbeonê yên ku bi zarokên Îsraêl re aştî
kirine, bişkînin.
57 Û ew li hev civiyan û pênc padîşahên Amoriyan bi
hemû ordiyên xwe ve çûn, miletekî pir mezin wek qûma
berava deryayê.
58 Hemû padîşah hatin û li ber Gîbonê kon danîn û dest bi
şerê li dijî niştecihên Gîbonê kirin û hemû mirovên Gîbonê
ji Yêşû re şandin û gotin: «Zû were cem me û alîkariya me
bike, çimkî hemû padîşahên Amoriyan li hev civiyane ku li
dijî me şer bikin.»
59 Û Yêşû û hemû gelê şerker ji Gîlgalê derketin, û Yêşû ji
nişkê ve hat ba wan û van pênc padîşahan bi qirkirineke
mezin li wan da.
60 Û Xudan ew li ber zarokên Îsraêl şerm kir, yên ku li
Gîbonê bi qirkirineke mezin li wan dan û li ser riya ku ber
bi Bêt-Horonê heta Makedayê diçe pey wan ketin û ew ji
ber zarokên Îsraêl reviyan.
61 Û gava ew direviyan, Xudan ji ezmanan kevirên teyrokê
li ser wan barandin û ji qirkirina zarokên Îsraêl bêtir ji
kevirên teyrokê mirin.
62 Û kurên Îsraêl li pey wan ketin û li ser rê dîsa jî li wan
dixistin, diçûn û li wan dixistin.
63 Û gava ew lê dixistin, roj ber bi êvarê ve diçû û Yêşû li
ber çavên hemû gel got: «Ey roj, li ser Gîbeonê bisekine û
ey heyv li geliyê Ajalonê, heta ku milet ji dijminên xwe
tola xwe hilîne.»
64 Û Xudan guh da dengê Yêşû û roj di nîvê ezmanan de
sekinî, û şeş û sî û çirkeyan sekinî, û heyv jî sekinî û lez
nekir ku tevahiya rojê here ava.
65 Û ne berî wê û ne jî piştî wê rojek wusa tunebû ku
Xudan guh bide dengê mirovekî, çimkî Xudan ji bo Îsraêl
şer kir.

BEŞA 89

1 Hingê Yêşû ev stran got, di roja ku Xudan Amorî da
destê Yêşû û zarokên Îsraêl de, û li ber çavên hemû Îsraêl
got:
2 Ya Xudan, te karên mezin kirine, te karên mezin kirine;
kî wek te ye? Lêvên min wê ji navê te re bistirên.
3 Ey qencî û keleha min, bircê min ê bilind, ez ê stranek nû
ji te re bêjim, bi spasdarî ji te re bêjim, tu hêza xilasiya min
î.
4 Hemû padîşahên dinyayê wê pesnê te bidin, serokên
dinyayê wê ji te re bistrên, zarokên Îsraêl wê bi rizgariya te
şa bibin, ew ê bistrên û pesnê hêza te bidin.
5 Ey Xudan, me baweriya xwe bi te anî; me got tu
Xwedayê me yî, çimkî tu stargeh û birceke bihêz a me bûyî
li dijî dijminên me.
6 Me gazî te kir û şerm nekir, me baweriya xwe bi te anî û
em rizgar bûn; gava me gazî te kir, te dengê me bihîst, te
canê me ji şûr rizgar kir, te kerema xwe nîşanî me da, te
rizgariya xwe da me, te bi hêza xwe dilê me şa kir.
7 Tu ji bo rizgarkirina me derketî, bi milê xwe gelê xwe
rizgar kir; Te ji ezmanên xwe yên pîroz bersiva me da, te
em ji deh hezaran mirovan rizgar kirin.
8 Roj û heyv li ezmanan sekinîn, û tu bi xezeba xwe li dijî
zordaran rawestiyayî û hukmên xwe li ser wan ferman da.
9 Hemû mîrên dinyayê rabûn ser piyan, padîşahên miletan
li hev civiyan, ew ji ber te nelivîn, wan şerên te dixwestin.
10 Tu bi hêrsa xwe li dijî wan rabûyî û xezeba xwe li ser
wan anî; te bi hêrsa xwe ew tune kirin û di dilê xwe de ew
birîn.
11 Milet bi xezeba te şewitîn, padîşahî ji ber xezeba te
lawaz bûn, te di roja xezeba xwe de padîşahan birîndar
kirin.

12 Te xezeba xwe li ser wan rijand, xezeba xwe ya xezebî ew girtin; Te neheqiya wan zivirand ser wan û di xerabiya wan de ew birîn.
13 Dafik danîn, ketin nav wê, xwe di torê de veşartin, lingê wan asê ma.
14 Destê te ji bo hemû dijminên te amade bû, yên ku digotin: «Bi şûrê xwe erd dagir kirin, bi milê xwe di bajêr de rûniştin;» Te rûyên wan bi şermê tijî kir, te qiloçên wan anîn erdê, te bi xezeba xwe ew tirsandin û bi hêrsa xwe ew tune kirin.
15 Erd ji dengê tofana te li ser wan lerizî û hejiya, te canê wan ji mirinê neparast û canê wan anî gorê.
16 Te di bahoza xwe de li pey wan çû, di bahoza xwe de ew qelandin, barana wan kir teyrok, ew ketin çalên kûr da ku nekaribin rabin.
17 Laşên wan wek zibilê ku di nîvê kolanan de hatiye avêtin bûn.
18 Ew di xezeba te de hatin wêrankirin û hilweşandin, te bi hêza xwe gelê xwe rizgar kir.
19 Ji ber vê yekê dilê me bi te şa dibe, canê me bi xilasiya te bilind dibe.
20 Zimanên me wê hêza te vebêjin, em ê bistrên û pesnê karên te yên ecêb bidin.
21Çimkî te em ji dijminên me xilas kirin, te em ji yên ku li dijî me rabûn rizgar kirin, te ew ji pêşiya me tune kirin û wan di bin lingên me de tacîz kirin.
22 Bi vî awayî hemû dijminên te wê tune bibin ey Xudan, û xerab wê bibin mîna kayê ku ji hêla bayê ve tê ajotin, û hezkiriyên te wê bibin mîna darên ku li kêleka avê hatine çandin.
23 Piştî ku hemû padîşah têk birin, Yêşû û hemû Îsraêlî yên pê re vegeriyan kampa li Gilgalê û ji wan yek jî nema.
24 Û pênc padîşah bi peya ji şer bi tena serê xwe reviyan û xwe di şikeftekê de veşartin, û Yêşû li qada şer li wan geriya û ew nedîtin.
25 Paşê ji Yêşû re hat gotin: «Padîşah hatin dîtin û va ye, ew di şikeftekê de veşartî ne.»
26 Yêşû got: «Li ber devê şikeftê zilaman deynin da ku wan biparêzin, da ku xwe negirin.» Û zarokên Îsraêl wisa kirin.
27 Yêşû gazî hemû Îsraêl kir û ji serokên şer re got: «Lingên xwe deynin ser stûyê van padîşahan.» Yêşû got: «Xudan wê bi hemû dijminên we wisa bike.»
28 Û paşê Yêşû ferman da ku padîşahan bikujin û bavêjin şikeftê, û kevirên mezin li ber devê şikeftê deynin.
29 Piştre Yêşû û hemû gelê ku wê rojê pê re bûn çûn Mekedayê û ew bi devê şûr lê da.
30 Û wî hemû mirovên bajêr bi tevahî ji holê rakir û wekî ku bi Erîhayê kiribû, bi padîşah û gelê wî kir.
31 Û ji wir derbasî Lîbnayê bû û li dijî wê şer kir, û Xudan ew da destê wî û Yêşû ew bi devê şûr û hemû canên wî lê da û wekî ku bi Erîhayê kiribû, bi wê û bi padîşahê wê kir.
32 Û ji wir ew çû Lakîşê da ku li dijî wê şer bike, û Horam padîşahê Xezzeyê çû ku alîkariya mirovên Lakîşê bike, û Yêşû ew û gelê wî heta ku yek ji wan nema.
33 Yêşû Lakîş û hemû xelkê wê girt û wekî ku bi Lîbnayê kiribû, bi wê jî kir.
34 Yêşû ji wir derbasî Eglonê bû û ew jî girt û ew der û hemû gelê wê bi devê şûr kuşt.
35 Û ji wir ew derbasî Hîbronê bû û li dijî wê şer kir û ew girt û bi tevahî wêran kir. Ji wir jî bi hemû Îsraêliyan ve vegeriya Debîrê û li dijî wê şer kir û ew bi devê şûr lê da.
36 Û hemû mirovên tê de qir kir, yek jî sax nehişt û çawa ku bi Erîhayê kiribû, ew bi wê û bi padîşahê wê kir.
37 Yêşû hemû padîşahên Amoriyan ji Kadeş-Barneayê heta Ezahê têk bir û welatê wan di cih de girt, çimkî Xudan ji bo Îsraêl şer kiribû.
38 Û Yêşû bi hemû Îsraêl re gihîşt artêşê li Gîlgalê.
39 Di wê demê de, gava Yabîn padîşahê Xasorê hemû tiştên ku Yêşû bi padîşahên Amoriyan kiribû bihîst, Yabîn ji bo Yobat padîşahê Midyanê, ji bo Laban padîşahê Şîmronê, ji bo Yefal padîşahê Axşafê û ji bo hemû padîşahên Amoriyan peyam şand û got:
40 Zû were cem me û alîkariya me bike, da ku em zarokên Îsraêl bişkînin, berî ku ew bên ser me û wekî ku bi padîşahên din ên Amoriyan kirine, bi me bikin.
41 Û hemû van padîşahan guh dan gotinên Yabîn, padîşahê Xazorê, û ew bi hemû wargehên xwe, hevdeh padîşah, derketin û gelê wan wek qûma li ser perava deryayê pir bû, digel hesp û erebeyên bêhejmar, û ew hatin û li ber ava Meromê bi hev re çadir danîn, û ew li hev civiyan da ku li dijî Îsraîlê şer bikin.
42 Û Xudan ji Yêşû re got: «Ji wan netirse, çimkî sibê nêzîkî vê demê ezê hemûyan li ber te bidim kuştin, tu dê qiloçên hespên wan bişkînî û erebeyên wan bişewitînî.»
43 Û Yêşû û hemû şervan ji nişkê ve li ser wan hatin û li wan xistin û ew ketin destên wan, çimkî Xudan ew dabûn destê zar'êd Îsraêl.
44 Loma zar'êd Îsraêl bi ordîyên xwe ve li pey van hemû padîşahan ketin û heta ku yek ji wan nema, ew li wan xistin. Yêşû çawa ku Xudan jê re gotibû, ew bi wan kir.
45 Û Yêşû di wê demê de vegeriya Xazorê û bi şûr lê da û her kesê tê de tune kir û ew bi agir şewitand. Ji Xazorê, Yêşû derbasî Şîmronê bû û lê da û bi tevahî tune kir.
46 Ji wir ew çû ba Axşafê û çawa ku bi Şîmron kiribû, ew jî pê re kir.
47 Ji wir ew çû Adûlamê û hemû mirovên tê de kuşt û wekî ku bi Axşaf û Şîmron kiribû, ew bi Adûlam jî kir.
48 Û ew ji wan derbasî hemû bajarên padîşahan bû ku wî ew lê dabûn, û hemû mirovên ku ji wan mabûn kuşt û wan bi tevahî tune kir.
49 Îsraîliyan tenê talanê û pezên xwe wek nêçîr bi xwe re anîn, lê her kesê ku lê dixistin, nehiştin ku kes sax bimîne.
50 Çawa ku Xudan emir dabû Mûsa, Yêşû û hemû Îsraêl jî wisa kirin, di tiştekî de kêmasî nebûn.
51 Loma Yêşû û hemû zarên Îsraêl li seranserê welatê Kenanê, wek ku Xudan ji wan re gotibû, dan û hemû padîşahên wan, sî û yek padîşah, dan kuştin û zarên Îsraêl tevahiya welatê wan girtin.
52 Ji bilî padîşahiyên Sîhon û Og, yên ku li aliyê din ê Urdunê ne, ku Mûsa gelek bajarên wan xistibû û Mûsa ew dan Rûbeniyan û Gadiyan û nîvê eşîra Minaşe.
53 Û Yêşû hemû padîşahên ku li vê aliyê Urdunê li rojava bûn têk bir û ew wek mîrat da neh eşîran û nîvê eşîra Îsraêl.
54 Yêşû pênc salan bi van padîşahan re şer kir û bajarên wan da Îsraêliyan û li seranserê bajarên Amorî û Kenaniyan erd ji şer aram bû.

BEŞA 90

1 Di wê demê de, di sala pêncemîn a ku gelê Îsraêl ji Urdunê derbas bûbû, piştî ku gelê Îsraêl ji şerê xwe yê li dijî Kenaniyan bêhna xwe vedabû, di navbera Edom û gelê Kîtîm de şerên mezin û dijwar çêbûn û gelê Kîtîm li dijî Edom şer kir.
2 Û Abîyanosê padîşahê Kîtîmê di wê salê de, yanî di sala sî û yekê ya padîşahiya xwe de, bi hêzeke mezin ji mêrxasên bihêz ên zarokên Kîtîmê re derket û çû Seîr da ku li dijî zarokên Esaw şer bike.
3 Û Hadadê p'adşê Edomê xebera wî bihîst, bi milletekî giran û bi ordiyeke xurt derket pêşberî wî û li zeviya Edomê bi wî re şer kir.
4 Destê Kîtîm li ser zarên Esaw serdest bû û zarên Kîtîm ji zarên Esaw, bîst û du hezar mêr kuştin û hemû zarên Esaw ji ber wan revîn.
5 Zarokên Kîtîmê li pey wan ketin û gihîştin Hadadê padîşahê Edomê. Ew li pêşiya wan direviya. Wan ew sax girtin û birin ba Abîyanosê padîşahê Kîtîmê.
6 Û Abîyanûs ferman da ku ew bê kuştin, û Hadad padîşahê Edomê di sala çil û heştemîn a padîşahiya xwe de mir.
7 Zarokên Kîtîmî li pey Edomê çûn û bi qirkirineke mezin ew têk birin û Edom bû bindestê zarokên Kîtîmî.
8 Û zarokên Kîtîm li ser Edomê hukumdarî kirin û Edom ket bin destê zarokên Kîtîm û ji wê rojê ve bû yek padîşahî.
9 Û ji wê demê ve ew êdî nikaribûn serê xwe rakin, û padîşahiya wan bi zarokên Kîtîm re bû yek.
10 Û Abîyano li Edomê efser danîn û hemû zarokên Edomê bûn birêber û bacgirên Abîyano, û Abîyano vegeriya welatê xwe, Kîtîmê.
11 Û gava ew vegeriya, wî hukumdariya xwe nû kir û ji bo xwe qesreke fireh û bi hêz ji bo rûniştgeheke padîşahî ava kir, û li ser zarokên Kîtîm û Edom bi ewlehî hukumdarî kir.
12 Di wan rojan de, piştî ku gelê Îsraêl hemû Kenanî û Amorî ji wir derxistin, Yêşû pîr û kal bû.
13 Û Xudan ji Yêşû re got: «Tu pîr î, temendirêj î û beşek mezin ji welêt maye ku bê milk kirin.»
14 Niha vî welatî wek mîrat ji neh eşîran û nîvê eşîra Minaşe re parve bike. Yêşû rabû û wekî ku Xudan jê re gotibû kir.
15 Û wî hemû welat li gorî beşên wan wek mîrat li eşîrên Îsraêl parve kir.
16 Lê ji qebîleya Lêwî re mîrat neda, pêşkêşên Xudan mîrateya wan e, wekî ku Xudan bi destê Mûsa ji wan re gotibû.
17 Û Yêşû çiyayê Hebronê da Kalêbê kurê Yîfûneh, parek ji birayên wî zêdetir, wek ku Xudan bi navgîniya Mûsa gotibû.
18 Ji ber vê yekê, Hebron heta roja îro ji Kaleb û zarokên wî re bû mîrat.
19 Û Yêşû hemû erd bi pişkê wek mîrat li hemû Îsraêlê parve kir, wek ku Xudan lê emir kiribû.
20 Û zarên Îsraêl ji mîrateya xwe bajar, çewlik ji bo pez û milkên wan dan Lewiyan, wek ku Xudan li Mûsa emir kiribû, zarên Îsraêl jî wisa kirin û wan erd bi pişk parve kir, çi mezin be çi biçûk be.
21 Ew çûn ku li gorî sînorên xwe erd mîras bigirin û kurên Îsraêl mîrasek di nav xwe de dan Yêşûyê kurê Nûn.
22 Bi gotina Xudan, bajarê ku wî dixwest, Timnath-Serach li Çiyayê Efrayîm, dan wî û wî bajar ava kir û lê bi cih bû.
23 Ev ew mîrat in ku kahîn Elazer û Yêşûyê kurê Nûn û serokên bav û kalên eşîran li Şîloyê, li ber Xudan, li ber deriyê konê pîrozgehê bi pişkê li zarokên Îsraêl parve kirin û dev ji parvekirina erdê berdan.
24 Û Xudan ew erd da Îsraêliyan û wan ew bi dest xist, çawa ku Xudan ji wan re gotibû û çawa ku Xudan ji bav û kalên wan re sond xwaribû.
25 Û Xudan ji hemû dijminên wan ên li dora wan rihetî da Îsraêliyan û kes li hember wan derneket û Xudan hemû dijminên wan dan destê wan û ji hemû qenciyên ku Xudan ji zarokên Îsraêl re gotibû, tiştek jî neçû serî, belê Xudan her tişt pêk anî.
26 Û Yêşû gazî hemû zarokên Îsraêl kir û wan pîroz kir û ferman da wan ku ji Xudan re xizmetê bikin, û piştre ew berda û her kes çû bajarê xwe û her kes çû mîrateya xwe.
27 Û zarokên Îsraêl di hemû rojên Yêşû de xizmeta Xudan kirin û Xudan ji her derê wan rehetî da wan û ew bi ewlehî li bajarên xwe rûniştin.
28 Û di wan rojan de, Abianus padîşahê Kîtîmê di sala sî û heştemîn a padîşahiya xwe de, ango sala heftemîn a padîşahiya wî li ser Edomê, mir û ew li cihê ku wî ji xwe re ava kiribû veşartin, û Latinus li şûna wî pêncî salan padîşahî kir.
29 Û di dema serweriya xwe de wî artêşek anî û çû û li dijî niştecihên Brîtanya û Kernanyayê, zarokên Elîşa kurê Javan, şer kir û li ser wan serket û ew kirin bacgir.
30 Hingê wî bihîst ku Edom ji bin destê Kîtîm serî hildaye, û Latînos çû ba wan û ew li wan xist û ew bindest kirin, û ew xistin bin destê zarokên Kîtîm, û Edom di hemû rojan de bi zarokên Kîtîm re bû yek padîşahî.
31 Û gelek salan li Edomê padîşah tunebû, û hikûmeta wan bi zarokên Kîtîm û padîşahê wan re bû.
32 Û di sala bîst û şeşemîn a piştî ku gelê Îsraêl ji Urdunê derbas bû, yanî di sala şêst û şeşemîn a piştî ku gelê Îsraêl ji Misrê derket, Yêşû pîr bû, di temenê xwe de gihîştibû sed û heşt salî bû, di wan rojan de.
33 Û Yêşû gazî hemû Îsraêl, rûspiyên wan, dadwer û serkarên wan kir, piştî ku Xudan hemû Îsraêliyan ji hemû dijminên wan ên li dora wan bêhna xwe veda, û Yêşû ji rûspiyên Îsraêl û dadwerên wan re got: «Va ye ez pîr im, ji temenê xwe yê mezin derketim û we dît ku Xudan çi bi hemû miletên ku wî ji ber we ji wan derxistiye kiriye, çimkî Xudan ji bo we şer kiriye.»
34 Niha xwe xurt bikin ku hûn hemû gotinên qanûna Mûsa biparêzin û pêk bînin, ne ji wê ber bi rastê ve ne jî ber bi çepê ve û neçin û nekevin nav wan miletên ku li welêt mane; navê xwedayên wan jî neynin bîra xwe, lê wekî ku we heta îro kiriye, xwe bi Xudan Xwedayê xwe ve girêdin.
35 Û Yêşû gelek şîret li zarokên Îsraêl kir ku di hemû rojên xwe de ji Xudan re xizmetê bikin.
36 Hemû Îsraêliyan gotin: «Emê hemû rojên xwe, em û zarokên xwe, zarokên zarokên xwe û dûndana xwe, heta hetayê ji Xudan Xwedayê xwe re xizmetê bikin.»
37 Û Yêşû wê rojê peymanek bi gel re çêkir û zarokên Îsraêl berda û her kes çû mîrateya xwe û bajarê xwe.
38 Û di wan rojan de, dema ku zarokên Îsraêl bi ewlehî li bajarên xwe diman, wan tabûtên eşîrên bav û kalên xwe, yên ku ji Misrê anîbûn, veşartin, her yek di mîrata zarokên xwe de, zarokên Îsraêl diwanzdeh kurên Aqûb veşartin, her yek di milkê zarokên xwe de.

39 Ev navên bajarên ku wan diwanzdeh kurên Aqûb, yên ku zarokên Îsraêl ji Misrê anîne, tê de veşartin.
40 Û wan Rûben û Gad li wî aliyê Urdunê, li Romayê veşartin, ya ku Mûsa dabû zarokên wan.
41 Şimûn û Lêwî di bajarê Mawda de veşartin, ku wî dabû zarokên Şimûn û taxên bajêr ji bo zarokên Lêwî bûn.
42 Û Cihûda li bajarê Binyamîn li hember Bêtlehmê veşartin.
43 Û hestiyên Îsaxar û Zebûlon li Saydayê, di para ku ji zarokên wan re ma de, veşartin.
44 Dan li bajarê zarên xwe, li Eştêlê, hat veşartin û Neftalî û Aşer li Qadêş-Neftaliyê veşartin, her yek li cihê xwe, ku dabû zarên xwe.
45 Û hestiyên Ûsiv li Şexemê, li wê zeviyê ku Aqûb ji Hamor kirîbû û ji bo Ûsiv bûbû mîrat, veşartin.
46 Û wan Binyamîn li Orşelîmê, li hember Yebûsiyan, ku dabûn zarên Binyamîn, veşartin; zarên Îsraêl bav û kalên xwe, her yek li bajarê zarên xwe veşartin.
47 Û piştî du salan, Yêşûyê kurê Nûn sed û deh salî mir, û dema ku Yêşûyê li Îsraêlê hukumdarî kir bîst û heşt sal bû û Îsraêl hemû rojên jiyana xwe ji Xudan re xizmet kir.
48 Û meseleyên din ên Yêşû û şerên wî û şermezarkirinên wî yên ku wî bi wan Îsraêl şermezar kir, û her tiştê ku wî ferman dabû wan, û navên bajarên ku zarokên Îsraêl di rojên wî de xwediyê wan bûn, va ye, ew di pirtûka gotinên Yêşû de ji zarokên Îsraêl re û di pirtûka şerên Xudan de hatine nivîsandin, ku Mûsa û Yêşû û zarokên Îsraêl nivîsandine.
49 Û kurên Îsraêl Yêşû li sînorê mîrata wî, li Tîmnat-Seraxê, ku li Çiyayê Efrayîmê dabûn wî, veşartin.
50 Û Elazer kurê Harûn di wan rojan de mir, û ew li girêkî ku aîdî Fîneyas kurê wî bû, ku li Çiyayê Efrayîm dabûn wî, veşartin.

BEŞA 91

1Di wê demê de, piştî mirina Yêşû, zarokên Kenaniyan hîn jî li welêt bûn û Îsraêliyan biryar dan ku wan derxin.
2 Û zarokên Îsraêl ji Xudan pirsîn û gotin: «Kî wê pêşî ji bo me biçe Kenaniyan da ku li dijî wan şer bike?» Xudan got: «Cihûda wê here.»
3 Û zarokên Cihûda ji Şimûn re gotin: «Bi me re were nav pişka me, û em ê li dijî Kenaniyan şer bikin û em ê bi te re jî di nav pişka te de hilkişin.» Ji ber vê yekê zarokên Şimûn bi zarokên Cihûda re çûn.
4 Û zar'êd Cihûda çûn û li dijî Kenanîyan şer kirin, û Xudan Kenanîyan da destê zar'êd Cihûda û wan li Bêzeqê deh hezar mêr li wan dan.
5 Wan li Bezêkê bi Adonî-bezêk re şer kir û ew ji ber wan reviya. Wan ew şopandin û ew girtin û ew girtin û tiliyên mezin ên tiliyên wî yên mezin û lingên wî jêkirin.
6 Adonîbezek got: «Sê heftê û deh padîşahan ku tiliyên mezin ên tiliyên wan ên mezin û lingên wan hatibûn jêkirin, xwarina xwe li bin sifra min berhev kirin, çawa ku min kiriye, Xwedê jî wisa li min vegerand. Û ew anîn Orşelîmê û li wir mir.»
7 Zarokên Şimûn bi zarokên Cihûda re çûn û Kenaniyan bi devê şûr li wan dan.
8 Û Xudan bi zarokên Cihûda re bû û wan çiya girt destê xwe, û zarokên Yûsif çûn Bêtîlê, ango Lûz, û Xudan bi wan re bû.
9 Kurên Ûsiv Bêt'elê casûs kirin û nobedaran zilamek dîtin ku ji bajêr derdiket, ew girtin û jê re gotin: «Niha deriyê bajêr nîşanî me bide û emê dilovaniyê li te bikin».
10 Û wî zilamî deriyê bajêr nîşanî wan da û zarokên Yûsif hatin û bajêr bi devê şûr lê dan.
11 Û ew zilam û malbata wî şandin ba Hîtîtan û ew çû ba Hîtîtan û wî bajarek ava kir û navê wê danî Lûz. Hemû Îsraêlî di bajarên xwe de man û zarokên Îsraêlî jî di bajarên xwe de man. Zarokên Îsraêl di hemû rojên Yêşû û hemû rojên mezinan de, yên ku piştî Yêşû rojên xwe dirêj kiribûn û karê mezin ê Xudan ku wî ji bo Îsraêl kiribû dîtin, xizmeta Xudan kirin.
12 Û piştî mirina Yêşû, rûspiyan hevdeh salan li Îsraêl hukumdarî kirin.
13 Û hemû rûspiyên Îsraêlê di şerên wan de li dijî Kenaniyan şer kirin û Xudan Kenaniyan ji ber zarokên Îsraêl derxist, da ku Îsraêliyan li welatê wan bi cih bike.
14 Û hemû gotinên ku ji Birahîm, Îshaq û Aqûb re gotibû û sonda ku dabû ku welatê Kenaniyan bide wan û zarokên wan, pêk anî.
15 Û Xudan hemû axa Kenanê da Îsraêliyan, wek ku wî ji bav û kalên wan re sond xwaribû, û Xudan wan ji yên li dora wan bêhna xwe veda û Îsraêliyan bi ewlehî li bajarên xwe bi cih bûn.
16 Xudan heta hetayê pîroz be, amîn û amîn.
17 Xwe xurt bikin, û bila dilê hemû yên ku bi Xudan bawer dikin cesaret bistîne. Dawî.